AANTEEKENINGEN EN VERBETERINGEN

OP HET IN 1906 DOOR HET

HISTORISCH GENOOTSCHAP

UITGEGEVEN

REGISTER OP DE JOURNALEN

VAN

CONSTANTIJN HUYGENS DEN ZOON

BIJEENVERZAMELD DOOR

† JHR. MR. J. H. HORA SICCAMA

AMSTERDAM
JOHANNES MÜLLER
1915

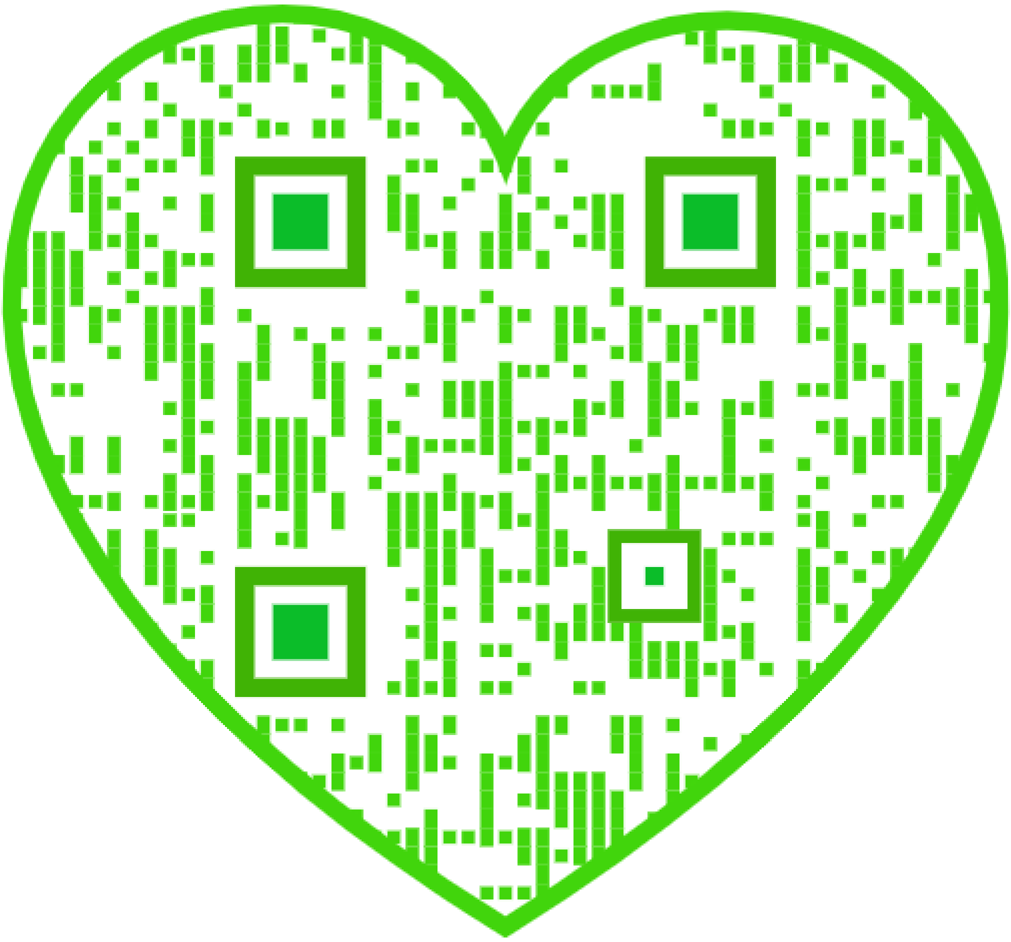

WERKEN

UITGEGEVEN DOOR HET

HISTORISCH GENOOTSCHAP

(gevestigd te Utrecht)

DERDE SERIE

N°. 35

REGISTER OP DE JOURNALEN

VAN

CONSTANTIJN HUYGENS DEN ZOON

(AANTEEKENINGEN EN VERBETERINGEN)

AMSTERDAM
JOHANNES MÜLLER
1915

AANTEEKENINGEN EN VERBETERINGEN

OP HET IN 1906 DOOR HET

HISTORISCH GENOOTSCHAP

UITGEGEVEN

REGISTER OP DE JOURNALEN

VAN

CONSTANTIJN HUYGENS DEN ZOON

BIJEENVERZAMELD DOOR

† JHR. MR. J. H. HORA SICCAMA

AMSTERDAM
JOHANNES MÜLLER
1915

VOORWOORD VAN DEN UITGEVER.

De bedoeling van dit werk is geenszins zich in de plaats te stellen van het, eenige jaren geleden, door het Historisch Genootschap uitgegeven Register op de Journalen van Constantijn Huygens den Zoon (Werken, Derde Serie, N°. 22), maar blootelijk om enkele daarin bestaande leemten aan te vullen of ook wel, waar het dienstig was, daarin voorkomende vergissingen of feilen te verbeteren. Derhalve kan dit werk alleen dienst doen als ondergeschikt aan het bestaand Register.

Dat in een werk als dit ook nog menige leemte zal worden bevonden en daarin ook wel meerdere vergissingen en feilen te verbeteren zullen zijn, zal ongetwijfeld wel het geval wezen en is wellicht uit den aard der zaak niet te vermijden; misschien echter dat, indien de aandacht op Huygens' Journalen mocht gevestigd blijven, mettertijd een jonger geslacht nogmaals eene nalezing op het Register leveren zal.

Mijn arbeid had intusschen zeer zeker vollediger kunnen zijn, zoo ik op verschillende aanvragen om inlichting, gericht tot personen, die ik meende als deskundigen te mogen raadplegen, met eenig antwoord was vereerd. De van dien kant ondervonden teleurstelling doet mij evenwel te meer de hulp waardeeren, mij van andere zijden verleend; in de eerste plaats door de ambtenaren van het Algemeen Rijksarchief en door den heer Directeur der Koninklijke Bibliotheek, wiens welwillendheid evenals die van de onder hem ressorteerende ambtenaren ver boven mijn lof verheven is; voorts ontving ik menige

kostelijke aanwijzing van den heer Rijks-Archivaris te Utrecht, evenals van de Gemeente-Archivarissen te 's-Gravenhage, Rotterdam, Amsterdam, Deventer, Dordrecht enz. en eindelijk ook van verschillende particulieren, onder wie ik hier alleen met name noemen kan mijne jeugdige vrienden Jhr. Mr. A. F. L. Hora Siccama te Groningen, Jhr. Mr. W. A. Beelaerts van Blokland, Secretaris van den Hoogen Raad van Adel, en Jhr. H. Beelaerts van Blokland Jr., jur. cand. te Leiden, welke, elk in hun bijzonderen kring, nooit hebben nagelaten aan mijne aanvragen om inlichting gehoor te geven.

Aan die allen breng ik mijn warmen dank, doch in het bijzonder, „last not least", aan den Tweeden Bibliothecaris van het Historisch Genootschap, Dr. A. J. van der Meulen, die, zoo vaak ik door de gebreken van den ouden dag belet werd persoonlijk onderzoekingen te gaan instellen, zich steeds met de grootste bereidvaardigheid heeft beschikbaar gesteld, om ten mijnen behoeve de vereischte nasporingen te verrichten.

's-Gravenhage, 1913. J. H. H. S.

VOORWOORD VAN HET BESTUUR.

In de ongewone omstandigheden, waaronder dit werk het licht ziet, vindt het Bestuur van het Historisch Genootschap aanleiding, na het voorwoord van den betreurden bewerker, ook zijnerzijds een enkel woord aan diens arbeid vooraf te laten gaan.

In het jaarverslag van 1908 werd het eerst door het Bestuur van de *Addenda et Corrigenda* op het Register, behoorende bij de Journalen van Constantijn Huygens den Zoon, melding gemaakt, die Jh^r^. M^r^. J. H. Hora Siccama, als de vrucht van arbeid en speurzin van lange jaren, aan het Genootschap ter opname in zijn uitgaven had aangeboden. Sindsdien gingen er eenige jaren voorbij, dat wij over de uitgave in voorbereiding niets hadden mede te deelen. De heer Hora Siccama toch had zich, na beeindiging van ander werk, aan het persklaar maken van zijn tallooze notities gezet en zag bovendien kans, die onder den arbeid nog steeds te vermeerderen en te verbeteren. Doch vreezende zijn werk nooit voltooid te zullen zien, indien hij naar absolute volledigheid wilde streven, besloot hij ten slotte er een einde aan te maken en zond hij derhalve in 1912 zijn lijvige verzameling kopij, voor de pers gereed, ons toe. Helaas moesten wij onzen geachten medewerker toen mededeelen, dat anderer werk hem voor was geweest, zoodat wij hem op dat oogenblik nog geen zekerheid konden geven, wanneer zijn *Hugeniana* konden worden gedrukt. Hadden wij toen kunnen voorzien, dat de vrees van den heer Hora Siccama, dat hij de vruchten van zijn vlijt nooit in het licht mocht zien verschijnen, maar al te zeer bewaarheid zou worden, dan zouden wij wellicht,

hoe bezwaarlijk het overigens ware geweest, het onze gedaan hebben, zijn werk onmiddellijk na ontvangst op de pers te leggen. Aan de uitgave, die thans na zijn dood het licht ziet, zou dan zijn zorgende hand in hooge mate ten goede zijn gekomen en ons waren vele beslommeringen bespaard gebleven.

Immers, toen wij in ons verslag over het jaar 1913 te kennen konden geven, dat de *Aanvullingen en Verbeteringen* ter perse waren gelegd met de bedoeling ze vóór het einde van 1914 rond te zenden, moesten wij reeds zinspelen op maatregelen, door den geleerden verzamelaar genomen, ten einde met het oog op zijn minder gunstigen gezondheidstoestand den druk toch voortgang te doen hebben. Inderdaad heeft de heer Siccama aan het verzorgen der proeven niets meer kunnen doen, ze wellicht ter nauwernood nog gezien, vóór in April van het jaar, waarvoor wij zijn werk hadden bestemd, de onverbiddelijke dood hem wegnam. Ook op deze plaats nog wenschen wij een woord van weemoedige herinnering te spreken aan den man van veelomvattende kennis, stalen ijver en zoo beminnelijke omgangsvormen.

In ons laatste jaarverslag hebben wij reeds medegedeeld, hoe mejuffrouw M. G. A. de Man te Middelburg en Jhr. H. Beelaerts van Blokland, die nog tijdens het leven van onzen auteur de zorg voor de proeven en revisies hadden gehad, die zorgen ook na diens verscheiden aan zijn werk zijn blijven wijden, totdat zij om redenen van overmacht, in dat verslag ontvouwd, ons hunne medewerking moesten gaan onthouden; ook hoe aanvankelijk de heer Mr. W. H. de Beaufort zijn gewaardeerde hulp had verleend, door vóór het afdrukken de proefvellen door te zien, totdat hij gemeend had zich te mogen terugtrekken, toen het Bestuur in Dr. J. A. Worp een bij uitstek deskundig medewerker had gevonden, die de geheele behandeling der proeven en, voor zoover dat mogelijk was, de contrôle van haar inhoud op zich had genomen.

Aan hen allen zij voor hunne belangelooze, welwillende en ter zake kundige bemoeiingen ten behoeve van het verweesde boek de oprechte dank van het Bestuur gebracht; niet het minst aan den heer Worp, wiens naam voor ons,

die de geschiedenis van het werk van nabij kennen, onverbrekelijk, naast dien van hem, dien het titelblad noemt, daaraan verbonden zal blijven.

Doch juist omdat wij Dr. Worp zoo dankbaar zijn, voelen wij ons tegenover hem verplicht, aan dit kort overzicht van de wording van dit boek nog een enkel woord van anderen aard toe te voegen. Wij zijn ons namelijk volkomen bewust, dat deze uitgave tot op een zekere hoogte een gebrekkige is. Het kon ook niet anders; slechts de hand van den schrijver kan toch aan een werk als het onderhavige bij den druk die zorgen wijden, die het behoeft, en die hand heeft moeten ontbreken. Het schrift van Jhr. Hora Siccama, die in de laatste jaren voor zijn dood zijn kopij had gereed gemaakt uit aanteekeningen van een menschenleven, was niet steeds overduidelijk en, hoewel hij een gedeelte zijner fiches had laten overschrijven, met het overgroote deel daarvan was dit niet het geval en het mocht van onzen medewerker niet gevergd worden, dat hij zich een onderzoek van uren, misschien wel van dagen zoude getroosten, om somwijlen den niet goed leesbaren naam van een niet zeer bekende persoonlijkheid, van een kleine plaats of van een zeldzamen auteur op te sporen. Zoo ging het ook met die citaten en verwijzingen naar deel en pagina uit tallooze werken, waar de bladzijden, die hier volgen, overvol van zijn; ze alle te controleeren zou een arbeid van maanden gevorderd hebben. Niet steeds ook had de heer Siccama, wiens aanteekeningen, zooals wij zeiden, over lange jaren liepen, de laatste litteratuur over een of andere persoon of onderwerp kunnen raadplegen en aanvulling daarvan was in dit geval ondoenlijk.

Toch heeft de heer Worp terechtgebracht, wat terechtgebracht kon worden, en wanneer niettemin het boek, waaraan hij langer dan een jaar met liefde heeft gewerkt, nog feilen zal blijken te vertoonen, treft hem daarvoor niet de minste verantwoordelijkheid. Zijn toewijding aan een weinig dankbaren arbeid, als dezen, sproot intusschen voort uit de meening, die hij met het Bestuur deelt, dat in het werk, dat thans de uitgaven van het Historisch Genootschap siert, een onschatbaar rijke bron van kennis is geopend voor de *histoire personelle* van het belangwekkende

tijdvak, waarover de Journalen van den jongen Constantijn Huygens zich uitstrekken.

De heer Worp heeft bovendien, behalve de vele aanvullingen en correcties, die hij in den tekst aanbracht, nog een kleine verzameling zelfstandige notities ter beschikking van het Bestuur gesteld, die niet meer in dien tekst konden worden ingelascht en in het werk van een ander ook liever niet ingelascht moesten worden, en die nu als een aanhangsel achter het werk van Jhr. Hora Siccama zijn afgedrukt. Ook hiervoor aanvaarde Dr. Worp onzen welgemeenden dank.

Zoo ga dan dit boek in zee; wel een eigenaardig boek: een aanvulling op een Register op een ander groot boek, een aanvulling, die zelve een buitengewoon omvangrijk deel is geworden, van den dubbelen omvang en meer dan van het oorspronkelijke Register; een kleurrijk boek, zóó vol wetenswaardigheden omtrent personen en gebeurtenissen uit een belangrijk tijdperk onzer historie, dat op dit Register een index bijna geen overbodige weelde mocht heeten, al kon hieraan natuurlijk niet gedacht worden; een werk ten slotte, dat, naar wij hopen, door zijn rijken inhoud den belangstellenden lezer zal doen vergeten, dat het een Register is en dat droevige omstandigheden er niet dat uit hebben doen groeien, wat een man als de overleden schrijver er van had kunnen maken en wat de geleerde man en zijn onverdroten ijver hadden verdiend.

Utrecht, September 1915.

Het Bestuur van het Historisch Genootschap.

AANVULLINGEN EN VERBETERINGEN

VAN HET

REGISTER

OP DE

JOURNALEN VAN CONSTANTIJN HUYGENS DEN ZOON.

A.

Aalst, II 113, 250; Alost, IV 96, 97, 191. Telkenmale is bedoeld Aelst, de hoofdstad van Oost-Vlaanderen.

Abadie, D'. Henry d'Abadie, afkomstig uit Pau in Béarn, verkreeg den 29sten Januari 1683 commissie als kapitein en op 23 Mei 1690 als sergeant-majoor in het regiment van Amelisweerd. Den 27sten Juli 1694 werd hij tot luitenant-kolonel in dat regiment bevorderd. Vervolgens werd hij den 1sten Januari 1709 benoemd tot brigadier en den 1sten Juni 1714 tot kommandant van Luxemburg.

Abbington, Abington, Lord. Lord Norris uit het huis Bertie, door koning Karel II in 1682 tot graaf van Abington verheven, voegde zich reeds in November 1688 bij den prins van Oranje. In Maart 1689 werd hij benoemd tot lord-lieutenant van Oxfordshire. Zie „A brief Historical relation of State Affairs from 1678 to 1714, by Narcissus Luttrell", I 242, 476, 513. Van zijne benoeming tot „Privy Counsellor", waarvan Huygens melding maakt, I 23, wordt door Luttrell niet gewaagd.

Abbington, Abington. Dorp in Berkshire, ten zuiden van Oxford.

Ablancourt, D'. Jean Jacobé de Frémont d'Ablancourt, een Fransch geleerde, die als Hugenoot genoodzaakt werd uit Frankrijk te wijken, en zich naar Den Haag begaf, waar hij tot historiograaf van den prins van Oranje werd aangesteld. Zijne boekerij werd, naar luid van het Journaal, II 296 en 297, in December 1693 in het openbaar te 's-Gravenhage verkocht. Eene door hem uitgegeven vertaling van Lucianus, werd, volgens den Haagschen Mercurius van 2 Augustus 1698 N°. 104, spottend „la belle Infidèle" genoemd.

Abson. Vermoedelijk is bedoeld het dorp Ashton, niet ver van Exeter, in de richting van Chudleigh.

Achterbrouck. Gehucht ten noorden van Calmpthout, even over de grens tusschen Noord-Brabant en Antwerpen.

Acier, D'. Juister Dacier, André, geboren te Castres den 6den April 1651, trouwde met Anne le Fèvre, de insgelijks in 1651 geboren dochter van Tanneguy le Fèvre, hoogleeraar in de letteren te Saumur. Volgens Haag, „La France Protestante", 2ième édition, V 3, was zij weduwe en niet, zooals aan Huygens verhaald werd, gescheiden vrouw van Jean Lesnier. Dacier en zijne vrouw maakten zich beiden beroemd door hunne geleerdheid en zoowel door overzettingen als door critisehe uitgaven van Grieksche en Latijnsche klassieken. In 1695 werd Dacier lid der Fransche Académie en in 1699 van die der „Inscriptions et Belles-Lettres"; zijne vrouw was lid van de Academie der Bicovrati te Padua. Zij stierf den 17den Augustus 1720 en haar echtgenoot den 18den September 1722. Zie o.a. „Mémoires du Duc de St. Simon", éd. Chérnel et Regnier, XVII p. 134.

Acos, D', Dacos. Deze naam schijnt niet verdicht; eertijds bestond in Zuid-Nederland eene familie d'Acoz, welke, volgens baron De Herckenrode in zijn „Complément" tot het „Nobiliaire des Pays-Bas" van De Vegiano, II 48, voerde in zwart drie antieke stijgbeugels van zilver. Als laatste vertegenwoordiger van die familie

noemt De Vegiano, III 1571 en IV 1937, een graaf De Kiévrain, wiens nalatenschap overging aan de familie D'Udekem. Intusschen is het, bij gebreke aan eene volledige geslachtslijst, niet mogelijk eenige inlichting te geven omtrent de identiteit van de door Huygens genoemde mevrouw D'Acos en hare maagschap.

Acosta, Mevrouw, II 345. De moeder van Leonor da Costa, welke met den baron Suasso trouwde. Mogelijk is bedoeld de echtgenoote van John Mendez da Costa, die den 16^{den} December 1687, „demisation" in Engeland verkreeg. Zie „Lists of Foreign Protestants and aliens resident in England, 1618—1688, from returns in the State Papers Office. Edited by $Will^{m}$ Durrant Cooper V. S. A." 1862, blz. 50.

Admiraal van de blauwe vlag. Blijkens bericht van Hop aan Heinsius, gedagteekend uit Westminster $\frac{23 \text{ December } 1690}{2 \text{ Januari } 1691}$ en medegedeeld door Jhr. Mr. H. J. van der Heim in „Het Archief van Heinsius", II 29, was de heer Killegrew twee dagen tevoren door den koning tot admiraal der blauwe vlag benoemd. Over Killegrew zie Macaulay, „History of England", Ch. XIX en XX.

Admirael, lid van den Hoogen Raad. Op het bericht der keuze, door den koning gedaan uit de hem toegezonden voordracht, werd door de Staten van Holland en West-Friesland op 27 Maart 1691 commissie verleend voor Mr. Simon Admiraal „tot bekleedinge van de Raedts-plaetse in den Hoogen Rade".

Admiraliteiten, Gedeputeerden van de — te Londen in het voorjaar van 1689. De komst dier Gedeputeerden, door den koning verlangd om te geraken tot „het begrooten van de Navale macht, welcke de staet in 't aenstaende saysoen soude in zee brengen", was door Odyck doorgezet tegen het gevoelen van zijn ambtgenoot Witsen, wiens meening was, dat de zaak gevoegelijk kon worden afgehandeld met den secretaris De Wildt. Zie het „Byzonder Verhaal wegens de deputatie en ambassade daarop gevolgd in Engeland 1689, die ik (N. Witsen) bijgewoond heb" in het „Geschied- en Letter-

kundig Mengelwerk" van mr Jac. Scheltema, III 2de ged. blz. 136; doch vooral de „Brieven van Nic. Witsen aan Burgemeesteren van Amsterdam uit Londen geschreven, tijdens de verheffing van Willem III tot koning van Engeland," uitgegeven door mr P. Scheltema in „Aemstels Oudheid" IV bl. 105 tot 117 passim, 134, 144, 145. Voorts Gebhart, „Het leven van mr Nicolaas Cornelisz. Witsen" I bl. 348, en Wagenaar, „Vaderl. Historie" XVI bl. 26—29.

Aerschot. Wijlen de hertog van —, IV 60, en de hertogin-douairière, IV 83. Philippe François, prins — sedert 1644 hertog — van Aremberg, hertog van Aerschot en van Croy, geboren 30 Juli 1625, ridder van het Gulden Vlies, groot-baljuw van Henegouwen, gouverneur en kapitein-generaal dier provincie enz., te Brussel overleden den 17den December 1674. Hij was in Spanje gehuwd met Marie Madeleine Françoise de Borja, dochter van den hertog van Gandia, bij welke hij geene kinderen naliet. (Gachard, „Etudes et Notices Historiques, concernant l'Histoire des Pays-Bas", p. 179—185. Van Loon, „Beschrijving der Nederl. Historiepenningen", III fol. 33—36.)

Aerschot. Tegen de Turken gesneuveld, I 489. Philippe Charles François, hertog van Aremberg, Aerschot en Croy, geboren 10 Mei 1663, broederszoon van den voorgaande, trad in dienst van den keizer, maar overleed reeds op 28 Augustus 1691 te Peterwaradin, tengevolge van de wonden, den 19den Augustus d. t. v. bekomen in den slag bij Salankemen, waarin de Turken geheel verslagen waren. (Gachard l.l. p. 186 en 187.)

Aerschot, IV 38, 40. Stadje in Zuid-Brabant, aan den Demer, tusschen Leuven en Diest.

Aerselen, II 490. Dorp in Vlaanderen, tusschen Gent en Thielt; ook bedoeld II 488, waar abusievelijk te lezen staat Borselen.

Aerssen, Van. Adriaan, François en Jacob. Drie zoons van Cornelis van Aerssen, heer van Wernhout en Boekelo, drost, schout en stadhouder der leenen van de stad en baronie van Breda en van Anna Cats,

dochter van den raadpensionaris, worden in het Journaal vermeld, t. w.:

Jacob van Aerssen, IV 45, gedoopt in de Groote Kerk te 's-Gravenhage 20 April 1637, als kapitein bij Woerden gesneuveld in 1673;

François van Aerssen, IV 38, 46, gedoopt te Breda 3 Maart 1645, den 18[den] Maart 1672 aangesteld tot extraordinaris kapitein ter zee onder de admiraliteit op de Maas, doch reeds den 7[den] Maart 1673 te 's-Gravenhage overluid; en

Adriaan van Aerssen, IV 38, gedoopt te Breda 8 Augustus 1646, tot kapitein benoemd in 1671. Alle drie stierven ongehuwd. Eene zuster van hen was de I 452 en 461 bedoelde mevrouw Van Sterrenburg, nl. Anna van Aerssen, 1642—1722, de tweede vrouw van Pieter van Wassenaer-Starrenburg.

Aerssen, Van — van Sommelsdijk. Uit dezen tak van het geslacht komen voor Cornelis van Aerssen van Sommelsdijk met zijne vrouw Marguerite du Puy de Saint-André Montbrun, hunne zoons Alexander en François en voorts verscheidene zijner zusters.

Evengenoemde Cornelis van Aerssen van Sommelsdijk, heer van Sommelsdijk, De Plaat en Spijk, was den 28sten Augustus 1637 geboren uit het huwelijk van Cornelis van Aerssen, heer van Sommelsdijk, Spijk, Den Bommel en De Plaat, en Lucia van Walta, en komt in Deel IV en III van het Journaal veelvuldig voor. In 1671 werd hij ritmeester en op 14 December 1675 werd hem commissie verleend als sergeant-majoor van het regiment cavalerie van den graaf van Waldeck. In 1683 kocht hij een derde deel der kolonie Suriname, waarvan hij op 20 Juli van dat jaar tot gouverneur werd benoemd en waar hij den 19[den] Juli 1688 werd vermoord.

Uit zijn huwelijk met gezegde Marguerite du Puy de Saint-André Montbrun — over wie men zie de „Mémoires inédits de Dumont de Bostaquet, Gentilhomme Normand, publiés par M. M. Read et Waddington" n. 166, en welke op 4 December 1694 overleed — werden o. a. geboren:

1° Alexander van Aerssen, heer van De Plaat en

na zijns vaders dood van Sommelsdijk, geboren in 1668, ritmeester; in Deel I van het Journaal herhaaldelijk vermeld, ook als hofmaker van des auteurs nichtje van Sint-Annaland. Hij stierf „seer christelijk" na korte ziekte, ongehuwd, op het eind van November 1691, I 522. („Europische Mercurius" November 1691, bl. 137.) Wegens dat overlijden ontving zijne moeder een brief van rouwbeklag van den koning, I 523.

2o. François van Aerssen, heer van Sommelsdijk, Den Bommel en De Plaat, geboren 24 Juni 1669. Deze trad in 1689 in zeedienst, II 44, werd in 1709 schout-bij-nacht van Holland en Westfriesland en in 1713 vice-admiraal. Hij stierf 19 Juli 1740. Hij wordt vermeld II 339 en 461 en is blijkbaar als „de jonghste Somerdijck" ook bedoeld II 426, ofschoon hij jongere broeders had.

Aerssen, Mademoiselle van — la Seconde, IV 22. Vermoedelijk wordt bedoeld Cornelia van Aerssen, geboren te 's-Gravenhage 20 December 1634, tweede dochter van Cornelis van Aerssen van Sommelsdijk en Lucia van Walta, bovengenoemd. De andere dochters van dit echtpaar, welke in het Journaal voorkomen en die alle, volgens het getuigenis van den vader zelven, meer aantrekkelijk waren door rijkdom dan door schoonheid („Archives de la Maison d'Orange-Nassau", deuxième série V p. 60) waren:

Veronica van Aerssen, geboren in 1633, in 1659 gehuwd met Alexander Bruce, tweeden graaf van Kincardine, I 568, II 456, 479;

Françoise van Aerssen, geboren in 1642, in 1667 gehuwd met Hendrik van Nassau, heer van Ouwerkerk;

Henriëtte van Aerssen, geboren in 1647, in 1678 gehuwd met haren neef François Soete de Lake, heer van Potshoek, II 290; en

Lucie van Aerssen, geboren in 1649 en op 21 October 1695 gehuwd met Pierre Yvon, destijds hoofd van de secte der Labadisten, II 564, tot welke secte hare twee ongehuwd gebleven zusters, Anna en Maria van Aerssen, mede behoorden.

Aerssen, Van — van Hoogerheyde. Uit den tak Van

Aerssen Triangel — tegenwoordig Van Voshol — wordt eindelijk nog vermeld, I 402, II 271 en 601, Cornelis van Aerssen, geboren te Delft in 1646, vrijheer van Hoogerheyde en half-Ossendrecht, heer van Meteren, Triangel en Voshol, ontvanger-generaal van Holland, Zeeland en Westfriesland, bij afstand van zijn schoonvader m^{r} Maerten Pauw, te 's-Gravenhage overleden 8 September 1728, zoon van Johan Baptista van Aerssen, heer van Triangel, lid van den Raad van Brabant, en van Maria Hack, vrouwe van Hoogerheyde en half-Ossendrecht.

Aerweiler, IV 16. Het welbekende Ahrweiler aan de Ahr, ter linkerzijde van den Rijn.

Aetere, II 615, 617; Athre, II 620. Het thans nog bestaande kasteel Attre bij Ath.

Afflighem. Vermaarde abdij der Benedictijner orde onder Asche in Brabant, ten westen van Aelst, aan den hoofdweg vandaar naar Brussel.

Aguerre, D'. Volgens de genealogie van Papenbroek in het archief van den Hoogen Raad van Adel, was Pierre d'Aguerre, geboren in 1650, zoon van Dominique d'Aguerre en Marie de Casse en in Juni 1679 getrouwd met Elisabeth van Papenbroek, dochter van Johan van Papenbroek en Anna Maria Bloemaert. Omtrent hem luidt het in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 23 Augustus 1692: „Is ter vergaederinge gelesen de requeste van Pierre da Guerre, koopman tot Bajonne, getrout binnen Amsterdam met de dochter van Papebroek, verzoekende Haar Hoog Mog. Paspoort om met sijn vrouw, knecht en meyt in dese Landen te mogen komen; is goetgevonden en verstaan dat ten behoeve van den Suppliant Pasport in behoorlyke forma ter fine voorssegd zal werden gedepecheert, mits stellende cautie dat hij hem naar de Placaten van den Lande sal reguleeren en niets tot nadeel van dezelve ondernemen." Doch reeds op 10 Januari 1693 heet het: „Is naar voorgaende deliberatie goedtgevonden en verstaan dat het Pasport verleendt aan Pierre d'Aguerre om uit Vrankrijk in deze Landen te mogen komen, zal werden ingetrocken, zooals hetzelve ingetrocken wert mits dezen,

en dat hiervan kennisse zal werden gegeven aan de Heeren Staten van Hollandt en Westvrieslandt, binnen welckers provincie hij hem onthoud, met verzoek om den voornoemden d'Aguerre, sulcks te doen aanzeggen, dat het voorsz. Paspoort is ingetrocken en dat hij derhalven aanstondts zal hebben te vertrecken sonder hem van tselve Pasport langer als nog acht dagen te mogen bedienen." Ongetwijfeld is hier sprake van denzelfden Daguerre, van wien een brief aan M. de Pomponne, gedagteekend uit Den Haag 20 October 1672 en handelend over het vermoorden der gebroeders De Witt, voorkomt in het werk van den markies De Ségur „Le Maréchal de Luxembourg et le Prince d'Orange", p. 553. En klaarblijkelijk is hij ook de „coopman", bedoeld in „Het Archief van Heinsius", III blz. 12—16. Voorts is nog van hem sprake in de brieven van Willem III aan Heinsius van $\frac{8 \text{ Maart}}{27 \text{ Februari}}$ 1694, $\frac{12}{22}$ Februari, $\frac{4 \text{ Maart}}{22 \text{ Februari}}$ en $\frac{19}{29}$ Maart 1691 in de „Archives de la Maison d'Orange", troisième Série, I blz. 349, 381, 385 en 389; en dat D'Aguerre nog in 1697 in geheime betrekking stond tot de Fransche ambassade in Den Haag, blijkt uit eene depeche van D'Avaux, uit Stockholm, afgedrukt bij Wynne „Négociations de M. le Comte d'Avaux en Suède," II p. 260.

Agunto, IV 203; Agusto, IV 144. Bedoeld is beide malen Don Francisco Antonio de Agusto, die als kolonel-generaal der Spaansche cavalerie het bevel voerde over de Spaansche troepen in het leger van den prins, maar beter bekend is onder zijn lateren titel van markies De Gastanaga.

Den 26sten Juni 1685 werd bij H. Hoog Mog. van hem het bericht ontvangen dat hij, bij doode van den markies De Grana, dezen in het gouvernement der Spaansche Nederlanden was opgevolgd, en den 28sten Februari 1686 dat hij in dat gouvernement werd „gecontinueert." Zie verder op Gastanaga.

Aherée. Het was, volgens Vegiano „Nobiliaire des Pays-Bas", uitg. van baron De Herckenrode, II 480, in 1662

aangekocht door Alexandre Corins, geboren te Cour-sur-Heur den 26sten April 1636. Deze, die afwisselend voorkomt als vicomte D'Aherée, D'Arrey of De Herée, ontving op 9 Maart 1673 van H. Hoog Mog. commissie als kapitein in een nieuw aangeworven regiment voetknechten en werd op 15 Mei 1677 tot kolonel bevorderd. Later was hij kolonel van een regiment Duitsche infanterie in Spaanschen dienst.

Aimont, ingenieur. De naam wordt nergens aangetroffen, maar bedoeld zou kunnen zijn Emond van Dreunen, voor wien op 29 October 1676 commissie verleend werd als ordinaris edelman van de artillerie, nadat hij die plaats reeds sedert 2 September d. t. v. had bediend. Is die veronderstelling juist, dan blijkt ook, dat de man niet bezweken was aan de, IV 128, vermelde wonde.

Ainse, Markies D', kolonel, II 270. Bedoeld schijnt te zijn Maximiliaan Albert graaf De Mérode, markies van Deynse, als kolonel van een regiment Walen vermeld bij E. d'Auvergne „Relation of the Campaigne anno Dom. 1692", p. 56. De markies Van Deynse werd, bij de aankomst van den keurvorst van Beieren als gouverneur-generaal der Spaansche Nederlanden, door dezen tot edelman zijner kamer aangesteld. („De Europ. Mercurius", April 1692, blz. 81.)

Aire in Artois, aan de Lijs, niet ver van St.-Omer. De plaats werd den 19den Juli 1676 door den maarschalk D'Humières belegerd en, niettegenstaande eene poging tot ontzet van Villa-Hermosa en Waldeck, den 1sten Augustus door den vijand genomen.

Aken. De vrede van —, waarvan, IV 49, sprake is, kan wel niet anders geweest zijn dan de daar ter stede op 2 Mei 1668 geteekende vrede, terwijl de aldaar te houden vredesonderhandelingen, waarvan, II 368 en 608, melding wordt gemaakt, betroffen de bijeenkomst van het vredescongres, welks opening als zeer aanstaande werd beschouwd, reeds lang voordat de keus daarvoor definitief gevallen was op het huis Nieuwburg bij Rijswijk.

Albans, St.-, I 220. Henry Jermyn, graaf van St.-Albans,

met wien de weduwe van koning Karel I gezegd werd hertrouwd te zijn, stierf in 1683, waardoor de titel kwam te vervallen.

Albans, St.-, Hertog van, I 20, 354; II 339, 456, 459. Koning Karel II verhief den 16den Januari 1684 een der zoons, door hem bij de tooneelspeelster Nell Gwynn verwekt, Charles Beauclerk, graaf van Burfort, tot Hertog van St.-Albans. Den 15den November 1688 werd te Londen vernomen, dat deze zich bij den prins van Oranje gevoegd had. (Luttrell I 295, 475.)

Albans, St.- Vlek in Hertfordshire, noordwestelijk van Londen.

Albe, Majoor Van der, I 420, 524. Elias Sigismund van der Albe verkreeg den 18den Juni 1677 commissie als kapitein, werd den 6den Mei 1679 in zijn rang overgeplaatst bij het regiment van den prins van Brandenburg en den 2den Maart 1686 bevorderd tot majoor bij dat regiment. Uit eene resolutie van H. Hoog Mog. van 4 Februari 1688, waarin hij als zoodanig wordt genoemd, blijkt dat hij destijds te Maastricht in garnizoen lag. Mogelijk had hij daar zijne vrouw leeren kennen. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 16 April 1692 komt hij voor als luitenant-kolonel. Hij sneuvelde in den slag bij Steenkerke. („De Europ. Mercurius", Augustus 1692, blz. 95.)

Albe, Mevrouw Van der, I 420, 433, 522, 523, 526, 529; II 15, 31, 133. Deze, die zich evenzeer over haren echtgenoot beklaagde, als hij zich over haar te beklagen had, zal geweest zijn de Mrs Clasma — Clasina? — van der Albe, voor wie en wier „servant maid" op 19 Mei 1692 een paspoort voor de reis naar Harwich en verder naar Holland werd afgegeven („Calendar of State Papers", 1692 p. 282.) In den herfst van dat jaar was zij evenwel te Londen terug, waar zij, naar luid van het Journaal, I 133, met andere vrouwen van gelijk slag samenwoonde.

Albemarle. Onder dien titel wordt in het Journaal uitsluitend Monk verstaan.

Alborough. Adborough of Aldebrough, zeehaven aan de kust van Suffolk.

Albrantsweerd. Jhr. Johan de Bye, heer van Albrantsweerd, werd in 1665 benoemd tot kapitein, in 1668 tot sergeant-majoor en in 1672 tot luitenant-kolonel. Als zoodanig wordt hij vermeld in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 28 April 1672, onder bijvoeging „oock particulierlijck ten dienste van den Heere Prince van Orange, als Sijner Hoocheijts Hoffmeester." Dien post had hij in Mei 1666 bekomen, toen de bekende verandering in 's prinsen hofhouding plaats had. („Brieven van Johan de Witt", uitgegeven door Dr. N. Japikse, III blz. 175.) In October 1672 werd Albrantsweerd in een treffen met de Franschen gekwetst en gevangen genomen en daarop binnen Utrecht gevoerd, waar hij werd vastgehouden, totdat hij den 14den Januari 1673 „als domestique van 't huys van den Prince van Orange voor niet gerelaxeert" werd. („Briefwisseling der Gebroeders van der Goes" II 420; „Berigten van het Historisch Genootschap" 1857, 2de stuk blz. 36 en 79.) Vervolgens werd hij den 25sten October 1674 aangesteld tot kolonel „over alle de artillerye van den Staat, welke charge hij al sedert den 29sten October 1672 bekleet had". In het Journaal treedt Albrantsweerd voor het eerst op in October 1673, IV 6, en wordt daarna gedurende de veldtochten van 1675, '76 en '77 voortdurend vermeld. De „marche de Senef", waarvan, IV 91, sprake is en waarbij hij eene fout zou hebben begaan, die hem eigenlijk het hoofd had behooren te kosten, is ongetwijfeld die, welke op 7 September 1675 plaats had, IV 61, en waarbij de verwarring zoo groot was, dat de voorhoede van het leger, van des morgens vijf uren tot zeven uren des avonds niet meer dan twee mijlen vooruit gerukt was, zoodat onze troepen daarbij zeer zeker aan groot gevaar hadden blootgestaan. Maar niet minder ernstig moet een kwaad gerucht zijn geweest, dat omstreeks dienzelfden tijd tegen Albrantsweerd werd uitgestrooid en waaraan de prins zelf gezegd werd geloof te hechten, IV 219, want daarna verdwijnt hij uit het Journaal en wordt verder niet meer genoemd. Den 8sten April 1680 werd hij te 's-Gravenhage overluid.

Albyville. Ignatius Maximiliaan Vitus — alias White,

markies van Albeville, werd den 24sten Februari 1687 in de vergadering van H. Hoog Mog. als extraordinaris envoyé van den koning van Groot-Brittannië ontvangen. Op 2 Mei 1689 werd hem aangezegd binnen eene week te vertrekken, aan welk bevel hij echter niet dan na „veel dilayen" voldeed.

Aldenbiesen. De kommandeur van —, IV 111, wordt in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 25 April 1678 aangeduid als „de Baron de Bochholtz, Duyts Ordens Landt-Commandeur tot Aldenbiesen."

Alençon, Madame D', te Berlijn. Onder dien naam zal wel niet bedoeld zijn de vrouw van den uit Metz gevluchten kousenkoopman Isaäc d'Alençon, zooals in het Register, blz. 5, wordt aangegeven, maar veeleer de echtgenoote van den, bij Haag „La France Protestante", II 744, vermelden Bergier de Bologne d'Alençon, gewezen president van het parlement van Orange, die naar Brandenburg was uitgeweken en insgelijks voorkomt bij Erman en Reclam „Mémoires pour servir à l'Histoire des Réfugiés François dans les Etats du Roi (de Prusse)", II 249. Naar luid eener „Lijste van pensioenen bij Sijne Con. Maj. van Groot-Brittagne..... jaerlijcx.... geaccordeert" (Kon. Huis-Archief) werd, bij acte van 22 October 1699, een lijfpensioen, groot £ 250, verleend aan eene madame D'Alençon du Bois, denkelijk dezelfde als bovenbedoeld. Mogelijk was die dame de moeder van Jean François d'Alençon of Dalençon, voor wien op 16 Januari 1691 commissie als kapitein werd verleend.

Alesbury, Lord. Thomas Bruce, graaf van Ailesbury en Elgin, burggraaf Bruce of Ampthill enz., werd in Maart 1696 gevangen genomen en in den Tower gesloten, waar hij geruimen tijd werd vastgehouden. Ten slotte schijnt hij tot verbanning te zijn veroordeeld, daar Luttrell meldt, IV 344, dat hij zich in Januari 1698 gereed maakte om naar Hamburg te vertrekken. Uit Gachard „Etudes et Notices Historiques concernant l'Histoire des Pays-Bas", II XVIII, blijkt echter dat hij zich naar Brussel begaf, waar hij zich metterwoon vestigde en in 1741 hoogbejaard overleed.

Alewijn, heer van Werwen, I 212. Bedoeld is François van Halewijn, heer van Watervliet, Werve enz. Zie op Werve.

Algerijnen, III 75. Ingevolge het vredesverdrag, op 30 April 1679 door Thomas Hees en Jacob de Paz met de regeering van Algiers gesloten, werd Hees in 1682 nogmaals daarheen gezonden, om als „commissaris" de loskooping te bewerken der aldaar gevangen gehouden Nederlanders. Zie „Kronyk van het Historisch Genootschap", XII blz. 156—157; Gebhart, „Het leven van Nicolaas Witsen", I blz. 169—176. Of Hees zich bevond op het in het Journaal vermeld schip, blijkt niet en van een aanval van Franschen op dat schip schijnt ook van elders niets bekend te zijn.

Almonde, Philips van. Hij treedt in Deel I van het Journaal als vice-admiraal op en legde den 18den April 1692 op het Loo den eed af als luitenant-admiraal, II 44. Bevreemdend is, dat door Huygens niet het minste gewag wordt gemaakt van Almonde's roemrijk aandeel aan den zeeslag bij La Hague. En overigens komen ook geene bijzonderheden omtrent hem in het Journaal voor, tenzij dan dat hij „vrij doof" was, I 500, hetgeen hij, zooals bekend is, geworden was ten gevolge van het kanongebulder, dat hij in den oorlog ter zee had bijgewoond. In October 1695 was hij nogmaals op het Loo, II 538, 539, waarna hij door Huygens niet meer wordt vermeld.

Almonde, neef van den admiraal. Door Pieter en Willem van Almonde, zoons van Jacobus van Almonde, werd ter gedachtenis aan hun oom, den admiraal, een praalgraf opgericht in de St.-Catharinakerk te Brielle. Wie der twee in het Journaal, II 311, wordt bedoeld, is niet uit te maken, want geen van beiden verwierf de hand van juffrouw Commersteyn. De eerste, die raad, vroedschap en burgemeester van Den Briel werd, trouwde met Adriana Buys en de andere, die te Brielle baljuw en dijkgraaf werd, huwde met Lucretia van der Poel. („De Navorscher", XXXV no. 48.)

Alone D'. Abel Tassin d'Allonne werd, bij de komst van prinses Maria hier te lande in 1677 tot haar secre-

taris aangesteld. Op het bericht daarvan schreef Graevius uit Utrecht aan Heinsius op 10 December 1677: „D'Alonnium gaudeo sane dignum sua virtute et ingenio locum invenisse." („Sylloges Epistolarum", IV p. 511.) En nadat de prinses den troon van Groot-Brittannië had bestegen, werd hij in zijne betrekking bevestigd als „Principal Secretary and Master of request to the Queen". (Luttrell, I 517.) Voorts werd d'Allonne in 1690 aangesteld tot drossaard van Heusden. Zie de „Lijste van de Heeren Magistraten" in Jacobus van Oudenhoven's „Beschryvinge der stadt Heusden" en de resolutie der Staten van Holland van 8 Februari 1690. Doch reeds bij resolutie der Staten van 29 Februari 1662 werd hij op zijn verzoek uit zijne „bedieninge gedimmitteert en ontslagen". Op 22 November 1698 werd hij ter vervanging van Huygens aangesteld tot secretaris des konings.

Alone. Mevrouw D'. De moeder van den voorgaande; zij was luidens het XIIIe Register van Sententiën bij den Hoogen Rade gepronuntieert, 1707 (R. A.): „Jenne de Bommert Silvercroon weduwe wijlen Charles d'Alone." De gecombineerde naam De Bommert-en Silvercroon toont duidelijk aan, dat zij gesproten was uit het huwelijk van Jan de Bommert, of Blommert en Jenne Doré of d'Aurées, wier kinderen, na het hertrouwen der moeder met den resident van Zweden, Peter Spierinck genaamd Silfvercrona, in 1642 onder den naam van hun stiefvader in den Zweedschen adelstand werden opgenomen. Maar zoo de jeugdige Jenne in dat voorrecht heeft mogen deelen, zal zij ook wel haar aandeel hebben gehad in den roep van lichtzinnigheid, waarin de stiefdochters van Spierinck stonden, als zijnde, volgens de „Mémoires de Hollande", Ed. de Paris 1678, p. 49, „les plus galantes de la Cour." Haar echtgenoot is vermoedelijk geweest de kapitein op wachtgeld D'Allonne, aan wien bij resolutie van H. Hoog Mog. van 18 April 1653 verlof werd verleend om zich gedurende zes maanden voor zijne „particuliere affaires" naar Frankrijk te begeven. Vgl. „De Navorscher", XXVI bl. 231, waar ook gezegd wordt, dat de moeder van Abel Tassin d'Allonne eene juffrouw Silvercrona was.

Alost. Zie Aalst.
Alssen, Van. Zie van Asten.
Alter. Den 19den Juni 1677 werd commissie verleend voor Matthyas of Mathys Alter, als ritmeester in de compagnie ruiters van den sergeant-majoor Schaep. Wegens zijn overlijden werd op 30 April 1689 Vincent Willem Ripperda van Vorden in zijne plaats gesteld.
Amand St.-, IV 227; Amant St.-, II 541. Philippe de St.-Amant, voor wien den 18den Mei 1673 commissie verleend werd als adjudant van den graaf van Hoorn, generaal der artillerie en op 23 November 1674 als kapitein van de compagnie van graaf Willem van Hoorn. Voorts werd hij, den 23sten September 1678 bevorderd tot sergeant-majoor in het regiment van den baron van Lottum en op 25 Augustus 1689 in gelijken rang overgeplaatst bij zijn vroeger regiment. Vervolgens werd hij den 16den April 1693 benoemd tot kolonel titulair van het regiment voetknechten van graaf Willem Adriaan van Hoorn en eindelijk op 27 October 1694 in diens plaats tot kolonel aangesteld. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 20 Maart 1700 wordt hij aangeduid als „Collonel van een Regiment Marine ten dienste dezer Landen" en door aankoop eigenaar van het huis Moerenburgh „met de Landerijen daertoe gehoorende, een quartier uyrs van Tilburgh." In de kerk te Schijndel hingen voorheen de wapenborden, elk met acht kwartieren, van „den hoog edele welgebooren Heer Philip Claude Touroud de St. Amand, Generael-Majoor, collonel en capiteyn van de infenterie ten dienste van de Hoog Moog. Heeren Staten-Generael der Vereenigde Nederlanden, obiit den 31sten Juli 1717," en van zijne echtgenoote Elisabeth de Claer, obiit 27 November 1716. (Van den Bosch, „Neêrlands Verleden" bl. 236 en 237; Butkens, „Théatre Sacré du Brabant" II 2, fol. 123.)
Ambassadeurs der Republiek in Engeland. Bij resolutie van H. Hoog Mog. van 31 December 1688 werd besloten eene bezending van drie heeren aan den prins af te vaardigen, overeenkomstig het verzoek daartoe door dezen gedaan, bij eene missive uit Littlecouth van

den 19den d. t. v. Tot die bezending werden, den 8sten Januari 1689, de heeren Witsen, van Nassau-Odijck en van Weede van Dijkveld aangewezen, welke den 11den Januari afscheid namen van de vergadering. Vervolgens werd hun den 7den Maart de heer Schimmelpenninck van der Oye van Engelenburg toegevoegd en werd hun allen de rang van ambassadeur verleend. Voorts voegde zich ook bij hen de gewone ambassadeur van H. Hoog Mog. te Londen, Van Citters. Deze allen deden op 27 Mei 1689 eene prachtige intrede in Londen, met karossen des konings en zes van hun eigen koetsen, zestien pages te paard, zestig livrei-bedienden, en zoo meer, en werden naar Cleveland House in St.-James geleid, dat voor hunne ontvangst bestemd was. (Luttrell, I 510, 539, 541, 584.) Hunne plechtige ontvangst ten hove had den 30sten Mei plaats en hunne afscheidsaudiëntie in September. Den 24sten November eindelijk werd in de vergadering der Staten-Generaal door hen verslag uitgebracht wegens hunne verrichtingen als gedeputeerden van H. Hoog Mog. en op 3 December als extraordinaris ambassadeurs.

Amboize. Stadje aan de Loire tusschen Blois en Tours.

Amelisweerd. Jhr. Hendrik van Utenhove, heer van Amelisweerd, geboren in 1630, diende den Staat gedurende achtenzestig jaren, doch schijnt zich meer onderscheiden te hebben door den buitengewoon langen duur van zijne militaire loopbaan, dan door de belangrijkheid der diensten, door hem bewezen. In 1665 werd hij kapitein en vervolgens sergant-majoor in het regiment infanterie van den kolonel De Bye van Albrantsweerd; in het lot van dezen deelde hij, daar hij op 2 December 1672 gevankelijk door de Franschen binnen Utrecht werd gebracht („Berigten van het Histor. Gen." 1857, 2de stuk bl. 36), maar hij moet al spoedig zijn uitgewisseld, daar hij op 23 Maart 1673 tot luitenant-kolonel van het regiment werd bevorderd. En na het overlijden van den heer van Albrantsweerd, werd hem in diens plaats, den 1sten Juni 1680 commissie als kolonel verleend. Verder dan dien rang scheen hij het echter destijds niet te kunnen brengen; nog in April 1691 „knorde

hij" omdat „luyden die 2 à 3 jaren jongher in dienst waeren, onlanghs brigadiers gemaeckt waeren en hij niet, en dat in termen van sijne ordinaris welsprekentheit", welke men zich voorstellen kan, I 415. Hij was intusschen, sedert 19 Januari 1680, ook „majoor-kommandant over 't garnisoen der stadt 's Hertogenbosch" en werd den 18den October 1689 „commandeur" van die vesting, I 169. Zijn wensch om „de plaets van majoor-commandant daerby te mogen houden" werd echter niet ingewilligd, want in het begin van 1690 werd hij als zoodanig vervangen door den luitenant-kolonel Van Goor. Maar vervolgens, II 57, verkreeg hij toch van den koning eenige hoop tot generaal-majoor te zullen bevorderd worden; het duurde echter tot na 's konings dood, voordat die verwachting op 14 April 1704 verwezenlijkt werd; den 1sten Januari 1709 werd hij luitenant-generaal. Naar luid van zijn grafschrift („Taxandria", X bl. 172) stierf hij den 9den December 1715.

Amelisweerd. Mevrouw van —, Utenhove's eerste vrouw, was eene volle nicht van den auteur van het Journaal, Martha Maria Huygens, dochter van zijn oom, Maurits Huygens; door haar was den eerste de heerlijkheid Amelisweerd aangebracht, uit hoofde waarvan hij beschreven werd in de ridderschap van Utrecht, welker president hij gedurende lange jaren was. Zijne tweede vrouw, die hij in 1683 trouwde, was Isabelle Louise Hoeufft, geboren in 1648, vermoedelijk eene trotsche schoonheid, daar zij door hare tijdgenooten „la Reine Candace" werd bijgenaamd, maar, volgens haar stiefzoon, ook zeer eerzuchtig, daar zij „uyt ambitie" haren echtgenoot terughield van plaats voor zijn zoon in de ridderschap te maken, II 619. En inderdaad blijkt dat Ameliswaard eerst na haren dood, in 1707, voor de ridderschap bedankte („Tegenwoordige Staat van Utrecht," II 317). De beide zusters der vrouwe van Ameliswaard, van wie, I 416, melding wordt gemaakt, waren mevrouw Boudaen Courten en mevrouw Loten.

Amelisweerd, De jonge. Uit het eerste huwelijk van Ameliswaard sproten vier kinderen, van welke de oudste zoon, Karel Philips van Utenhove, eenige malen

in het Journaal wordt genoemd, terwijl eenmaal ook sprake is van den tweeden, Maurits Philibert; beiden werden bij het beleg van Namen gekwetst, II 514; de eene, het blijkt niet welke, zelfs zoo ernstig, dat hij dientengevolge het leger verlaten moest. Den oudsten, van wien wat meer vernomen wordt, moet het niet voor den wind zijn gegaan: eene aanbeveling ten zijnen gunste door Waldeck aan den keurvorst van de Palts gedaan, I 257, schijnt geene uitwerking te hebben gehad. Ook verneemt men, II 505, dat eene bevordering tot majoor hem was „verbij" gegaan. Eerst den 3den December 1698 viel hem die te beurt, toen hij tot sergeantmajoor in zijns vaders regiment werd benoemd. Blijkens de genealogie zijner familie in Rietstap's „Wapenboek" trad Karel van Utenhove in het huwelijk met Antonia Focijt, uit een oud Utrechtsch geslacht; vermoedelijk is deze dezelfde, die in het Journaal, I 269, Joff. Fijth wordt genoemd; is deze gissing juist, dan heeft hij blijkbaar haar tegen den wil zijns vaders getrouwd. Uit zijn tweede huwelijk had de heer van Amelisweerd ook verscheidene kinderen, die evenwel, naar de beschrijving door hunnen oudsten halfbroeder van hen gegeven, II 619, „seer qualyck gemaeckt en miserabel" waren „door de medicynen en sals volatils", die hun moeder „haer ingegeven hadde."

Amelisweerd. De zuster van —, II 303, was Agnis van Utenhove, chanoinesse van Rijnsburg.

Amelot. Michel Jean Amelot, markies De Gournay, was gezant van Lodewijk XIV in Zwitserland van 1689 tot 1698.

Amelroy. Heer van Ammerzode, of Amelroy, was destijds Thomas Walraven van Arkel, die op 23 November 1693 kwam te overlijden zonder kinderen na te laten uit zijn huwelijk met Johanna Barbara de la Kéthulle. Ammerzode kwam echter niet op Van Gendt, maar den 26sten Januari 1694 werd daarmede beleend Johan Ferdinand van Lichtervelde, zoon van Peter van Lichtervelde uit zijn huwelijk met Anna van Renesse, oudste dochter van René van Renesse baron van Elderen en Masny, heer van Roycourt en Catharina van Arkel (Werner, „Geldersche Kasteelen", II 197).

Amerongen, Borre van. Zie Sandenburgh.

Amersfoort, II 35. Het posthuis De Vergulde Swaan te Amersfoort heet De Witte Zwaan bij Overvoorde, „Geschiedenis van het Postwezen in Nederland voor 1795", bl. 183.

Amersfoort, Schepen van. Zie Charles.

Amia, II 375. David Amia, predikant te 's-Gravenhage, stierf aldaar 2 Januari 1720, geene kinderen nalatende uit zijn huwelijk met Catharina Doll (Maandblad „De Nederl. Leeuw" 1906, kol. 49).

Amoureux, L', Kapitein. De „Europische Mercurius" van Juni 1691 vermeldt kapitein L'Amoureus, als voerende 's lands schip Starrenberg met tachtig man en twintig stukken.

Amoureux, L'. De solliciteur Lammereux, wonende te 's-Gravenhage bij de Luthersche kerk, werd den 3den Mei 1680 overluid en zijne huisvrouw den 9den Augustus d. a. v. Bij Wildeman, „De Grafboeken der Groote of St-Jacobskerk te 's-Gravenhage" wordt, blz. 18 en 19, genoemd als eigenaresse van graven aldaar in het jaar 1704 „juffrou Anna Lamoreux, wede van zalger de Hr Jan de la Coste."

Anbonne. Zie Aubonne.

Anderlech. Anderlecht, westelijk van Brussel.

Anderman, pachter van belastingen te Rotterdam, die onder verdenking stond met den bekenden baljuw Van Zuylen van Nyevelt te hebben samengespannen, om zich ten koste der belastingschuldigen te bevoordeelen, I 404, is een onbekend persoon. Zijn naam komt niet voor in het relaas nopens „de Beroerte te Rotterdam" in den „Europischen Mercurius" van October 1690, blz. 79—91, noch in het uitvoerig opstel van Mr. G. Mees Azn., „Het Rotterdamsche oproer van 1690", in de Verhandelingen der Koninklijke Academie van Wetenschappen, afd. Letterkunde, Deel IV; en evenmin, voor zoo ver nagegaan is kunnen worden, in het lijvig dossier der tegen genoemden baljuw gevoerde zaak, 't welk zich onder de „Crimineele Papieren van het Hof van Holland" in het Rijks-Archief te 's-Gravenhage bevindt. En ook omtrent het feit, waarvoor eene zeer aan-

zienlijke dame zich bemoeide pardon ten behoeve van Anderman te verkrijgen, is geene enkele aanwijzing kunnen worden bekomen; noch in de registers van het Hof van Holland, noch in die van het rechterlijk archief der gemeente Rotterdam is dienaangaande iets te vinden. Alleen is gebleken uit een onderzoek, dat de heer gemeente-archivaris te Rotterdam de goedheid had ter zake in te stellen, dat zekere Jan Anderman in 1689 rondbrenger was der „billetten van het zout-, zeep-, heeren- en redemptiegeld" te Rotterdam. Mogelijk is hij dezelfde, die, volgens den „Calendar of State Papers", 1689—90, pag. 469, op 19 Februari 1690 een pas ontving voor de reis van Holland naar Harwich. Men zou dan kunnen veronderstellen, dat Anderman een ondergeschikt personnage was, medeplichtig in knoeierijen van hoogergeplaatsten en wien men gelegenheid heeft verschaft zich in tijds uit de voeten te maken.

Andernach. Met de brug van —, waarvan, IV 8, sprake is, zal wel niet eene brug over den Rijn bedoeld zijn, want die schijnt nooit te hebben bestaan, maar veeleer eene brug over de Nette, welke rivier zich niet ver boven Andernach in den Rijn stort.

Andrea. Bedoeld schijnt te zijn Etienne Andrea of d'Andrea, die consul der republiek Genua te Amsterdam was en in den „Hollandschen Mercurius" van 1684, blz. 216 en 222, mede als minister dier republiek wordt aangeduid. Misschien was hij in April 1693 door den keurvorst van Beieren, als gouverneur-generaal der Spaansche Nederlanden met eene of andere opdracht naar Engeland belast.

Angeldorff. Angelsdorf bij Bergheim, ten westen van Keulen.

Angers. De voormalige hoofdstad der provincie Anjou, thans hoofdplaats van het departement Maine-et-Loire, aan de Mayenne noordelijk van de Loire.

Angers, D', „met sijn wijff", III 154. Juister Dangers; wellicht Antoine Dangers, die in 1616 gehuwd was met Marguerite Rocca, geboren in 1598 (Galiffe, „Notices généalogiques sur les familles genevoises", II 481).

Angibeau. Mogelijk is bedoeld Dangilbaut, wiens dood

in Maart 1693 uit Dublin gemeld werd en die behoord had tot de uitgeweken Fransche officieren, welke als niet langer voor den dienst geschikt, pensioen genoten van koning Willem III („Calendar of State Papers" 1693, pag. 70).

Anhalt, III 29, 40. Bedoeld is Johan Georg, vorst van Anhalt-Dessau, 1627—1693, in 1659 gehuwd met Henriette Catharina van Oranje. Hunne dochter, Henriette Amelia, 1666–1726, huwde met Hendrik Casimir II van Nassau Dietz, erfstadhouder van Friesland. Zie op Friesland.

Anhalt. De Prins van —, die zich in 1693 en '94 in het leger van den Staat bevond, was Anton Günther van Anhalt, broeder van den destijds regeerenden hertog van Anhalt-Zerbst. Reeds op 24 November 1694 was hem commissie verleend als kapitein („Geschiedk. Bijdragen" van Jhr. J. W. van Sypesteyn, III, Bijlagen blz. 56, 57).

Anneland, St.. Zie Doublet.

Annendael, IV 35. Kasteel bij Echt in Limburg, niet bij Vught, zooals abusievelijk in het Journaal gedrukt staat.

Annendale. De graaf, later markies van Annendale, dien Huygens op 23 Januari 1692 te Londen ontmoette, II 10, werd in vervolg van tijd tot hooge waardigheden in Schotland geroepen.

Antrin, Lady. Vermoedelijk is bedoeld de weduwe van den in 1682 overleden Alexander MacDonnell, eersten markies van Antrim, t. w. Rose, dochter van Sir Henry O'Neill, ridder, van Shane's Castle.

Antwerpen, De bisschop van, IV 180. Na den dood van Albert van Eede werd Johan Ferdinand van Beughem, deken der hoofdkerk van Ste-Gudule te Brussel tot bisschop van Antwerpen verkoren. Hij behield dien zetel tot aan zijn dood in 1699 (Butkens, „Théâtre Sacré du Brabant", II fol. 25; Van Loon, „Nederlandsche Historiepenningen", III fol. 347—48).

Arbay, Mevrouw D', weduwe van een majoor. Geen majoor van dien naam, noch ook van dien van Grichesne komt voor in het regiment van Frederik Backer,

sedert de oprichting in 1673, zoodat die namen wel verdicht kunnen zijn Echter is het wel mogelijk, dat die dame dezelfde was als mevrouw D'Arband, welke genoemd wordt in eene akte van 10 Juni 1695, voorkomende op fol. 119 van een „Register van de domestique en andere actens", van 1683 tot 1733 (Nass. Dom. n°. 603, R. A.) en welke akte inhield, dat „S. Maj. verstaet dat madame D'Arband niet alleen sal worden voldaen haer achterstalligh pensioen van 300 guld. jaerlijx, maer daerin van jaer tot jaer te continueren". Daar echter de akte, waarbij dat pensioen oorspronkelijk verleend werd, niet is aangetroffen en het derhalve niet blijkt, noch wanneer, noch waarom het aan mevrouw D'Arband werd toegekend, bestaat ook geene zekerheid of die dame inderdaad wel dezelfde was, die in Deel IV van het Journaal als mevrouw D'Arbay voorkomt.

Arceuil. Juister Arcueil, dorp ten zuiden van Parijs.

Archer. L'. Bedoeld is Aimé Larcher, gesproten uit een geslacht, dat afkomstig was uit Orange, en die in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 9 Juni 1693 voorkomt als „Capiteyn-luytenant in 't regt van den grave van Portland." Den 6den November 1693 werd hem commissie als ritmeester verleend. Hij overleed den 25sten September 1695, volgens Vorsterman van Oyen, „Stam- en Wapenboek", II fol. 91. Zijn zoon, Theodorus Isaäc Larcher, werd heer van Kenenburg tengevolge van zijn huwelijk met Anna Maria van Raesfeldt (Maandblad „De Nederl. Leeuw", 1886, bl. 98; „De Navorscher", XLI bl. 344).

Arco, D'. Graaf D'Arco, luitenant-generaal der Beiersche kurassiers, werd gewond in den slag bij Neerwinden (E. d'Auvergne, „The History of the Last Campaign in the Spanish Netherlands Anno Dom. 1693", p. 18, 72, 90). Later komt D'Arco voor als Beiersch generaal-veldmaarschalk en kommandant van Antwerpen.

Arcy. D'. De markies D'Arcy-Martel was, van 1680 tot '85, gezant van Frankrijk te Celle, daarna ambassadeur in Savoye en werd eindelijk gouverneur van den hertog van Chartres. Als zoodanig nam hij met dezen deel aan den slag bij Neerwinden. Hij overleed te Valen-

ciennes in 1694. Zie het artikel van graaf P. de Ségur „La Journée de Nerwinde" in de Revue des Deux Mondes, 1904; en voorts de monografie van graaf Horric de Beaucaire „Une mésalliance dans la maison de Brunswick", p. 94.

Ardee, alias Atherdee. Stadje aan de rivier Dee, niet ver van Dundalk Bay op de oostkust van Ierland.

Ardes. Jof. — en hare zuster, mevrouw Van Runnickhuysen, waren dochters van Mr. Pieter Ardes, den befaamden thesaurier van Zijne Hoogheid, en van Wilhelmina Ketting. Eerstbedoelde was zeer waarschijnlijk Cornelia Wilhelmina Ardes, welke den 25sten September 1665 in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage gedoopt werd en daar ter stede op 2 November 1694, niet veel meer dan een jaar na haar vertrek naar Friesland, werd overluid. („De Navorscher", LII bl. 34).

Arendonc. Arendonk, oostelijk van Turnhout, nabij de Nederlandsche grens. Huygens teekent aan, IV 227, dat hij eenige jaren vóór 1678 daar reeds geweest was; het juiste tijdstip blijkt evenwel niet, maar vermoedelijk was het in 1674, wat echter niet vastgesteld kan worden, daar zijn Journaal over dat jaar te loor is gegaan.

Arents, Kolonel. Voor Christiaen Arens werd op 26 Februari 1676 commissie verleend als sergeant-majoor en op 13 November 1693 als kapitein en kolonel. Intusschen wordt hij bij Müller „Wilhelm III von Oranien und Georg Friedrich von Waldeck", II 241, als brigadier-majoor genoemd onder de gewonden in den slag bij Steenkerken (3 Augustus 1692). Zie voorts ook Joosting, „Het Huisarchief van Batinge", N° 174, blz. 53 en N°. 440 blz. 122.

Argyle. Het kan slechts een „lapsus calami" van Huygens zijn, dat hij reeds in 1690 gewag maakt van een hertog van Argyle, want die titel dagteekent eerst van 1701. Na de terechtstelling van den markies van Argyle in 1685 schijnt diens zoon Archibald aanvankelijk den titel van lord Lorne te zijn blijven voeren; althans bij Luttrell, I 398, is in April 1687 sprake van „lord Lorne son to the late earl of Argile", die wegens eene schuld

van £ 3000 in St.-James Park werd aangehouden, en als zoodanig wordt hij ook door Huygens, I 2, vermeld in October 1688, toen hij in Den Haag aanwezig was. Hij was een der weinige Schotsche pairs, welke Willem III op zijn tocht vergezelden en werd daarna benoemd tot „Lord of the Treasury" en kolonel van een der Schotsche garde-regimenten te paard. In eene resolutie aan H. Hoog Mog. van 30 Juli 1693 wordt hij vermeld als „de grave van Argyle, commanderende de Engelse trouppes in Vlaenderen".

Arkel, Van. Zie op Amelroy.

Arlington, Lord en Lady. Te midden van den tweeden Engelschen oorlog in het voorjaar van 1666 trad de Engelsche staatssecretaris, lord Arlington, in het huwelijk met Isabelle van Nassau-Beverweerd („Brieven van en aan Johan de Witt", II, 203); hare minzaamheid en beleefdheid werden in Engeland algemeen geprezen (Fruin's „Aanteekeningen op Droste", blz. 314), maar des te onaangenamer treft het dan te moeten vernemen, dat door die voormalige landgenoote een hoofdrol werd gespeeld in de walgelijke intrige, waardoor uit staatkundige — rechtstreeks tegen Nederland gerichte — berekening en verachtelijke baatzucht, de bekende mademoiselle De Kéroualle — zoo men den Franschen ambassadeur Colbert de Croissy gelooven mag — letterlijk met geweld in de armen van koning Karel II werd geworpen. Zie Forneron, „Louise de Kéroualle, Duchesse de Portsmouth", p. 48—54. Later bekleedde lady Arlington eene hooge betrekking in de hofhouding van 's konings wettige gemalin Catharina van Bragança, bij wie zij op 16 Januari 1681 tot „Groom of the Stole" werd aangesteld (Luttrell I, 159) en bij wie zij zich, blijkens het Journaal, I 130, nog bevond in Mei 1689. Lord Arlington was laatstelijk opperkamerheer des konings en overleed den 28sten Juli 1685 (Luttrell I, 355).

Armach. Armagh, de hoofdstad van het graafschap van dien naam in de Iersche provincie Ulster.

Armuyden, II 488. Blijkbaar dient gelezen te worden Arnemuiden.

Arnhem, Van. Zie Roosendael.

Arondel, Lord, die, II 187, als kooper van een kunstkabinet wordt vermeld, kan geweest zijn lord Arundell of Wardour, die „Lord Privy Seal" geweest was onder koning Jacob II en in 1695 stierf; of wel lord Arundell of Trerice, (Herisce?), die in Juni 1698 overleed.

Arran, Lord, was de oudste zoon van den hertog van Hamilton, nevens wien hij, naar luid van Macaulay, Ch. X, aan het hoofd stond der Schotsche edelen, die in December 1688 naar Londen kwamen om met den prins van Oranje te beraadslagen over hetgeen gedaan zou moeten worden. Tot algemeen misnoegen werd toen door Arran als zijn gevoelen te kennen gegeven, dat men zou moeten trachten met koning Jacob in onderhandeling te treden. Op het einde van Februari d.a.v. werd hij, volgens het Journaal, I 91, „gedeguiseert" aangehouden en in den Tower gezet, als verdacht van „correspondence with disaffected persons"; echter schijnt hij al spoedig te zijn losgelaten. Een jaar later was hij in Schotland, waar hij „desordre" teweegbracht, I 238, en in Juni 1691 was er sprake, dat hij wederom zoude worden aangehouden, zoodat hij het geraden vond zich te verschuilen; maar toen in Maart 1696 werkelijk een bevel van gevangenneming tegen hem werd uitgevaardigd, gaf hij zich vrijwillig over (Luttrell, I 505, 524, II 242, IV 24.) Dat hem toen, zooals Huygens wil, II 578, de keus zou zijn gelaten tusschen opsluiting in den Tower of vrijwillige ballingschap naar Holland, blijkt niet, maar wel, dat hij zich eerlang aan den koning onderwierp, daar men verneemt, dat hij op zekeren Vrijdag in Mei 1696 „kist the kings hand", en hij vervolgens, in Augustus 1698, tot hertog van Hamilton werd verklaard.

Arran, Lady. De eerste vrouw van den bovengenoemde was lady Ann Spencer, dochter van den graaf van Sunderland; de tweede was Elizabeth, dochter van Digby lord Gerard of Bromley. Van welke der twee in het Journaal sprake is, blijkt niet met zekerheid.

Arrive, III 136. Uit blz. 142 blijkt, dat gelezen moet worden Rive. Zie aldaar.

Arskyne. Carel Gustaaf baron de Areskine of Erskine was kolonel van een der in 1689 in dienst genomen Zweedsche regimenten infanterie, maar werd als zoodanig reeds op 9 December 1690 vervangen door George de Knorring.

Asch, II 269. Vermoedelijk is bedoeld Assche. Zie aldaar.

Asfelt. Bidal baron d'Asfeldt was een geheim agent der Fransche regeering, die veelal zijn verblijf te Hamburg hield (Wynne, „Négociations du Comte d'Avaux", V p. 51 etc.; Van der Heim, „Het archief van den raadpensionaris Heinsius", I 51, 175, III 53—60; „Europische Mercurius", Mei 1691, blz. 113, 114).

Asperlyn. Bedoeld zal zijn Jan Asperlyng, wien op 26 Januari 1674 commissie als kapitein werd verleend, en die zich daarop als Johan van Asperling inschreef in het „Militair Eedbock", „waer in geinsereerd een generale acte, dewelke bij het doen van eed door de Colonellen, Ritmeesteren en Capiteynen van de militie van den Staat onderteekend word" (R. A.) In eene „Lijste van de Domestiquen, die Int Hoff van S. H. de Tafel hebben, in date 14 January 1679" wordt „d'Heere Asperlingh" genoemd, echter zonder aanduiding van qualiteit; daar hij echter na „DHeere Voorst" genoemd wordt, onder den hofmeester Van Albrandsweerd, zal hij vermoedelijk edelman van den prins geweest zijn.

Aspremont. Zie Reckheim.

As(h)ton werd in Mei 1690 aangehouden te Dover, waar hij op het punt stond zich naar Frankrijk in te schepen. Naar Londen overgebracht, werd hij onder borgstelling vrijgelaten, maar schijnt toch te hebben willen ontvluchten, want den 1sten Januari 1691 werd hij opnieuw aangehouden en in den Tower gezet. Den 19den Januari werd hij ter zake van hoogverraad veroordeeld en den 28sten d. a. v. terechtgesteld (Luttrell II, 40, 43, 152, 153, 161, 166).

Assche, IV 96, 97. Vlek in Zuid-Brabant tusschen Brussel en Aelst, vermoedelijk ook bedoeld II 269.

Assenburgh. Wat de zaak van Assenburgh was, is niet duidelijk, maar vermoedelijk is hier sprake van den „geboren borger van Amsterdam" Louis van Assem-

burgh, die, na den dood van den markies De Fleury in Maart 1693 door den keizer werd aangesteld tot „Admiraal van den Donauw", d. w. z. dat hem het bevel werd opgedragen over de schepen, welke op den Donau tegen de Turken werden gebruikt. Van dien „Zoetwater Admiraal" werd dikwerf melding gemaakt in de missiven van het gezantschap der Staten-Generaal gedurende de jaren, die aan den vrede van Rijswijk vooraf gingen, en uit eene geheime missive van den gezant Van Heemskerck aan den griffier Fagel van 21 Januari 1696 (R. A.) blijkt, dat Assenburgh gewoon was zich jaarlijks naar Nederland en Hamburg te begeven tot aanschaffing van het noodige voor de door hem gecommandeerde flottille. Niets belet te veronderstellen, dat hij op een dier reizen van hier naar Londen is overgestoken, om zijne opwachting bij Willem III te maken. Uit verscheidene, ook geheime, resolutiën van H. Hoog Mog. uit de jaren 1700 en 1701 verneemt men voorts, dat Assenburgh te Weenen zonder vorm van proces was aangehouden en in de gevangenis geworpen, vermoedelijk onder verdenking de hem toevertrouwde gelden niet behoorlijk te hebben geadministreerd, maar dat hij op 12 October 1700 had weten te ontvluchten. Kort daarop verscheen hij te Amsterdam. Vervolgens werd hij in 1707 aangesteld tot gouverneur van de Kaap de Goede Hoop. Hij stierf aldaar den 27sten December 1711 en werd den 2den Januari 1712 in de groote kerk te Kaapstad begraven (Theal, „Korte geschiedenis van Zuid-Afrika", blz. 131, 133, 136; Maandblad van het genootschap „De Nederl. Leeuw", 1894, blz. 100; Van den Bosch, „Neêrlands Verleden", blz. 272; „De Navorscher", V 306; VI 94 en 176, en „De Haagsche Mercurius" van 13 Juni 1699, No. 94).

Assendelft. Zie Besoyen.

Assenede. Dorp in Oost-Vlaanderen, ten noorden van Gent, niet ver van Sas-van-Gent.

Assentado, IV 7, of Assentar, IV 8, was Don Ferdinando de Acuña, markies D'Assentar, Grande van Portugal, „mestre de camp" enz, een der bekwaamste officieren, waarover Spanje destijds in Italië en de Nederlanden te

beschikken had. Hij sneuvelde in den slag van Seneffe tengevolge van zeven wonden, aldaar ontvangen (Duc d'Aumale, „Histoire des princes de Condé" VII p. 508 noot; „Relation succincte de ce qui s'est passé de plus considérable sous le commandement de Son Altesse mgr. le Prince d'Orange, dans la campagne de 1674. Où l'on trouve un détail de la bataille de Senef, à Leide chez Jean Luzac MDCCXLVII", p. 114).

Asteley. Op 29 Februari 1676 werd voor Eduard Asteley commissie verleend als kapitein en als luitenant-kolonel in het regiment van kolonel Lillingston. En reeds den 11den Maart d. a. v. werd hij tot kolonel bevorderd. Vermoedelijk was hij de kolonel Astley, die in Maart 1676 dong naar het drostambt van Gorinchem, in de verwachting dat Lodewijk Huygens daaruit zou worden ontzet (W. Wynne, „Life of Sir Leoline Jenkins", I p. 390, 392).

Asten, Van. Den 23sten Maart 1701 werd door 's konings domeinraad een „Conventie ofte Accord" goedgekeurd, dat, „naer verscheyden conferentien" getroffen was met „den major van Asten, als erfgenaem van synen broeder Hendrick van Asten tot extinctie van alle desselfs praetensien", — als ontvanger der leenen van de baronie Grimbergen — tot een bedrag van 8340 pond (Domeinrekening over 1702 f° 25 van den ontvang. R. A.). Ongetwijfeld is genoemde Hendrick van Asten degene, van wiens dood in het Journaal, II 127, melding wordt gemaakt, en is diens broeder, de majoor, bedoeld II 359. Deze was dan Willem van Asten, voor wien op 4 December 1677 commissie als kapitein werd verleend, en andermaal als „gereformeerd capiteyn in plaets van Etienne de Frigodière", op 10 Juni 1684. Van Asten, die in 1694 zijne compagnie tegen eene andere wenschte te verruilen, stond destijds onder kolonel Van der Gracht de l'Escluse en komt vervolgens voor onder den prins van Nassau-Saarbrück. Voor Van Alssen, I 399, zal wel Van Asten moeten gelezen worden, daar de naam Van Alssen elders niet wordt aangetroffen.

Ath. Kleine, maar sterke stad in Henegouwen, aan de samenvloeiing van de Dender en de Cambron. In 1667 werd het door de Franschen genomen en bij den vrede

van Aken door hen behouden, waarna de plaats door Vauban belangrijk werd versterkt. Maar bij den vrede van Nijmegen werd zij weder aan Spanje afgestaan.

Athre. Zie Aetere.

Athlone. Stad in Ierland, aan den Shannon, op de grens der graafschappen Roscommon en Westmeath; den 5den Juli 1691 werd de plaats stormenderhand door den generaal Van Reede-Ginckel genomen.

Aubonne, D'. Reeds in 1580 was een D'Aubonne te Morees gevestigd (Galiffe, „Notices Généalogiques sur les familles genevoises", II 95). Mogelijk is in het Journaal, III 58, bedoeld David d'Aubonne, in 1627 gehuwd met de weduwe van François Lullin, Suzanna Roset, geboren in 1612 (Galiffe, I 380).

Auersperg. Leopold graaf van Auersperg, rijkshofraad, werkelijk geheimraad, buitengewoon gezant des keizers in Engeland, later in Spanje en in Savoye, gestorven in Juli 1705.

Augusta. Agosta, havenplaats ten noorden van Syracuse op de oostkust van Sicilië, welke in 1675 door de Franschen genomen, maar in 1678 door hen verlaten werd. Later werd de plaats door eene aardbeving geheel vernield.

Aulnoy, D'. Gustaaf Carel d'Aulnoy, als kapitein aangesteld in 1668, werd op 27 September 1674 in dien rang overgeplaatst bij de garde van den prins en op 6 December 1678 daarbij tot sergeant-majoor bevorderd. Den 19den Juni d. t. v. had de afkondiging plaats gehad van zijn huwelijk met Charlotte Louise de Marlot, vrouwe van Giesenburg („De Nederl. Heraut", V 60). In het Journaal, II 195, komt de dame als weduwe voor, in April 1695.

Aumale, D'. Klaarblijkelijk is de, III 103 en 106, genoemde Mr. D'Haucourt niet dezelfde als de, III 108 en IV 103, vermelde D'Aumale; mogelijk diens vader. Deze was Philips Nicolaas d'Aumale, die in 1650 trouwde met Anna van Cuyck van Myerop, „la fille d'un bourgeois de Leyde", volgens de „Mémoires de Hollande" p. 53. Uit dit huwelijk sproot „de jonge Haucourt", vermeld III 13 en 74, Mr. Jacob graaf D'Aumale, mar-

kies van Haucourt, voor wien, toen nog vaandrig, op 10 November 1676 commissie als kapitein werd verleend. In de resolutiën van H. Hoog Mog. van 25 Maart, 6 en 12 Mei en 8 Juni 1695, heet hij Jacques graaf D'Aumale, ridder, markies D'Haucourt, baron De Villers, kolonel der infanterie. Hij was gehuwd met Civile Suzanne baronesse Du Tour, welke de, I 406, vermelde mevrouw D'Haucourt moet zijn, terwijl de, II 33, genoemde joff. Haucourt zijne zuster, Amaranthe Cornelie d'Aumale zal geweest zijn („De Nederlandsche Heraut", V bl. 59).

Aunay, L'. Georges de Boisdavid de Launay — of de l'Aunay — was kolonel der garde van den hertog van Celle (Horric de Beaucaire, „Une mésalliance dans la maison de Brunswick", p. 81).

Aundeghem. Bedoeld moet zijn Auweghem aan de Schelde, ten westen van Dendermonde.

Aurick, Anrick. Aurich, destijds de zetel der regeering van Oostfriesland.

Austin. In het werk van Horace Walpole „Anecdotes of painting", uitg. v. 1876, II 104, wordt als een der patroons van den schilder Lankrink een m^r^. Austen vermeld, door wien aanzienlijke geldsommen aan Lankrink werden voorgeschoten, om hem in staat te stellen tot het doen van aankoopen uit de nalatenschap van Sir Peter Lely, met het droevig gevolg dat tot terugbekoming daarvan beslag moest worden gelegd op de nalatenschap van Lankrink zelven.

Auteuil, I 456, en baron D'Autel, II 217. Beide malen is klaarblijkelijk bedoeld Jean Frédéric Huart, baron van Elter gezegd D'Autel, geboren in 1645 en in 1685 door den koning van Spanje tot graaf D'Autel verheven. Hij was generaal der troepen van den keurvorst van de Palts en daarna luitenant-veldmaarschalk en generaal der artillerie in dienst des keizers. Na den vrede van Rijswijk werd hij benoemd tot gouverneur van Luxemburg, alwaar hij in 1716 overleed (De Vegiano, „Nobiliaire des Pays-Bas", uitg. van baron De Herckenrode, I 74).

Auteuil, III 102. Dorp aan de Seine, ten westen van Parijs, zuidelijk van het Bois de Boulogne.

Autor, IV 175. Lees Auer; op 18 Juni 1677 werd commissie verleend voor Lodewijk Frederik von Auer als sergeant-majoor van het regiment van „den Heer Prince van Brandenburg".

Auvergne. Frédéric Maurice de la Tour, graaf D'Auvergne, uit een der eerste geslachten van den Franschen adel gesproten, werd in 1665, nauwelijks een-en-twintig jaren oud, op voorspraak van Van Beuningen in het leger der Staten-Generaal opgenomen („Brieven van en aan Johan de Witt", II 25), waartoe de voorname aanleiding was, dat hij door zijne echtverbintenis met de prinses van Hohenzollern, markiezin van Bergen-op-Zoom, aanzienlijke goederen op het gebied der Republiek had „behouwelijckt". Ongetwijfeld heeft hij evenwel den dienst van H. Hoog Mog. al spoedig voor dien van zijn vaderland verwisseld, want in 1672 wordt hij aangetroffen onder de Fransche hoofdofficieren, die zich in het leger van Lodewijk XIV bevonden en zich met den hertog van Orléans binnen Utrecht vertoonden („Kronyk van het Histor. Genootschap", XXIV bl. 242). In Frankrijk werd hij in vervolg van tijd kolonel-generaal van de cavalerie, gouverneur en „Sénéchal" van Limousin en luitenant-generaal van 's konings legers. Als zoodanig moet hij zich in Juni 1692 in het kamp der Franschen hebben bevonden, toen hij den stalmeester Van Obdam, die in zijn handen gevallen was, beleefdelijk, zonder losgeld te eischen terugzond; de paarden, welke de man bij zich gehad had, behield D'Auvergne echter wel degelijk voor zich, II 85. De mascarade of tooneelvoorstelling, waarvan, II 407, sprake is, zal wel vertoond zijn geworden in het markiezenhof te Bergen-op-Zoom. In 1698 overleed de gemalin van graaf D'Auvergne en binnen het half jaar hertrouwde hij, op 2 April 1699, met de freule Van Wassenaer-Starrenburg, op wie hij, zoo oud als hij was, smoorlijk verliefd was, volgens St.-Simon (II 182), en die met hare zuster reeds in het Journaal voorkomt I 222, 324 enz.

Avaux, D'. Omstreeks denzelfden tijd, waarop graaf D'Avaux aan mevrouw De Montpouillan zoude gezegd

hebben, dat de oorlog met Frankrijk weldra weder zoude uitbreken, schreef hij aan zijne regeering 8 October 1682 („Négotiations de M. le Comte d'Avaux en Hollande", I 249), dat de prins zich had uitgelaten „qu'on verroit en France ce que c'étoit d'avoir maltraité un prince d'Orange", hetgeen ongetwijfeld een onbeschaamd verzinsel was, om het Fransche hof op te hitsen, daar zoodanige bombast gansch niet in den geest van Willem III was. Over de toenmalige intriges van D'Avaux, zie ook de „Archives de la Maison d'Orange-Nassau", 2me Série, V p. 515—'18. Graaf D'Avaux, die den 1sten October 1678 als extra-ordinaris ambassadeur van Frankrijk ter vergadering van H. Hoog Mog. was ontvangen, verkreeg van hen zijn paspoort op 7 December 1688. Daarop werd hij door Lodewijk XIV bij koning Jacob II geaccrediteerd gedurende diens verblijf in Ierland en vertegenwoordigde hij vervolgens zijn koning aan het hof te Stockholm.

Avejan, D'. De „Europische Mercurius" van Mei 1690, blz. 79, vermeldt hem als mr. Davejant, luitenant-kolonel van het regiment van Cambon en in den „Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 506 heet hij „Baron de Dauejan lieut.-colonel of Cambons regiment". In het relaas van den slag bij Steenkerke wordt hij met grooten lof genoemd. Ibid. Augustus 1692, blz. 83.

Avernas. Op de grens van Brabant en het land van Luik in de meierij van Hannuy liggen, ten noorden van dat stadje, de dorpen Avernas, Bandouin en Avernas-le-Gras. Dit laatste werd den 3den Januari 1676 door den koning van Spanje, ten behoeve van Antonio Lopez Suasso, tot baronie verheven (De Cantillon, „Délices du Brabant et de ses Campagnes", I 174—175).

Avignon aan de Rhône, behoorde tot 1791 aan den Pauselijken Stoel. Thans is die stad de hoofdplaats van het departement Vaucluse.

Avril, Pater D', door wien in 1692 de beschrijving werd uitgegeven eener reis door verschillende landen van Europa en Azië, is ongetwijfeld dezelfde als de „Jesuit Avrie", van wien sommige beweringen „belachelijk en leugenagtig worden genoemd in een brief van Nicolaas

Witsen aan Gijsbert Cuper van 24 Juli 1698, afgedrukt in Gebhard's „Leven van Nicolaas Witsen", II bl. 297.

Axenhausen, lees Haxthausen. Dat door den hertog van Celle gevolg gegeven werd aan het in het Journaal, IV 171, vermeld verlangen van den prins, blijkt uit een schrijven van de hertogin Sophie van Hannover, d. d. 17 Juni 1677, waarin gezegd wordt „le pauvre Haxthausen avoit fait grande dépense pour faire le Général-major de la Cavalerie que George Guillaume envoira au Prince d'Orange, (mais) George Guillaume a changé de résolution et y envoira Chonet (Chanoit)" („Briefwechsel der Herzogin Sophie van Hannover mit ihrem Bruder, dem Kurfürsten Karl Ludwig von der Pfalz", herausgegeben von Eduard Bodemann, Leipzig 1885, S. 296).

Axmister. Axminster, stad op de Axe in het graafschap Devon, nabij de zuidkust van Engeland.

Axtel. Axel, westelijk van Peer in Zuid-Limburg.

Aylva, Ailua, Ailva. Hans Willem Baron van Aylva werd den 17den Januari 1668 van kolonel bevorderd tot generaal-majoor („Brieven van en aan Johan de Witt", IV bl. 623) en den 12den April 1672 tot luitenant-generaal. Als zoodanig treedt hij in het Journaal op in Juli 1675, IV 49. Den 24sten Maart 1683 werd hij benoemd tot gouverneur van Coevorden en voorts was hij drossaard van Lieroord en luitenant-admiraal van Friesland. Hij was belast met het bevel over de troepen van den Staat in de Zuidelijke Nederlanden, toen hij in Maart 1691 buiten Leuven van zijn paard stortte, tengevolge waarvan hij weinige dagen later overleed (Luttrell, II 190).

Azzolini of Azolini. Over de verhouding van koningin Christina van Zweden en dien kardinaal schreef de hertogin Sophia van Hannover uit Rome den 14den November 1664: „La pauvre Reyne Christine, qui parle tant contre le mariage, est plus esclave de son amant qu'aucune femme mariée le peut estre; ils sont tous jour ensemble et elle ne sort jamais de sa maison. Je ne scay, comme il a fait d'avoir pu fixer ce mercure". En den 22sten November d. a. v.: „Pour la Reyne Christine, je crois qu'elle aura de la paine à quiter son

Cardinal pour aller en Suede et qu'il aura trop de mefience d'elle pour la laisser rompre ses chaines; on dit qu'il sera son heritier en recompense de son assiduité" („Briefwechsel der herzogin Sophie van Hannover", S. 81, 82). De bewering, II 22, dat de kunstverzameling der koningin door Azzolini verkocht zou zijn geworden, is overigens niet juist. De kardinaal stierf nog in hetzelfde jaar als de koningin, t. w. in 1689, en liet de van haar geërfde kunstschatten na aan zijn neef, den markies Pompeo Azzolini; het was deze, die ze verkocht aan prins Livio Odescalchi. Zie hierover A. von Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", III, Ergänzungen, S. 54.

B.

Babmays. Het buitenverblijf niet ver van Windsor, waar Willem III van 25 op 26 September 1689 de gast was van lord Godolphin, heette misschien oorspronkelijk Bab May's House, naar Baptist May, den „Keeper of the Privy Purse" van koning Karel II, die, blijkens Pepys' „Diary", door zijne tijdgenooten doorgaans als Bab May werd aangeduid.

Bacalan. Pierre (de) Bacalan verkreeg op 26 Maart 1692 commissie als ritmeester, komt dan voor op den extr. staat van oorlog voor 1693 als majoor in de plaats van don Balthazar de Senega in het regiment van den graaf van der Lippe; vervolgens op den staat van oorlog voor 1694 wederom als ritmeester, en verkreeg eindelijk op 8 October 1698 commissie als sergeant-majoor van het regiment van den markies De Maduran.

Bacciadonna. De Italiaan, dien Huygens met drie zijner landgenooten in September 1675 in het leger ontmoette, was ongetwijfeld dezelfde als Basadonna, wiens kennis prins Visconti in Parijs maakte en dien hij in zijne „Gedenkschriften", bl. 127, beschrijft als „un peu louche des yeux et du cerveau" en niet ongelijk aan den hansworst van een Venetiaansch kluchtspel.

Backer, Tijss, die in 1694 een proviandschip voerde,

was ongetwijfeld dezelfde als Mathijs Backer, die op 17 Februari 1699 bij acte van Gecommitteerde Raden ter admiraliteit op de Maas aangesteld werd tot „capiteyn op het besaenjacht gedestineert ten dienste van S. M. ende die van synen rade".

Backer, Het regiment van —, IV 157. Bedoeld schijnt te zijn het regiment infanterie, waarover kapitein Frederik Backer op 12 September 1673 als kolonel werd aangesteld.

Bachman, II 515. Godfried Bachman, 1640—1711, J. U. D., daarna officier, was uit Cleefsland afkomstig. („De Navorscher", XL 373, 605). Toen na den dood der herwaarts gevluchte gravin van Bentheim, op 29 Maart 1679, de voogdij over hare vier minderjarige zonen door de Staten-Generaal aanvaard was, werd Bachman, die destijds kapitein was in de garde van den stadhouder van Friesland, belast met „het bevorderen en waernemen der saecken van de jonge heeren graven van Bentheim." Als zoodanig wordt hij vermeld in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 22 Juli 1681. Voorts werd op 14 December 1691 commissie voor hem verleend als sergeant-majoor in het regiment infanterie van den heer Fürst van Nassau, stadhouder van Friesland, en op 1 Mei 1693 als luitenant-kolonel van het regiment van den generaal-majoor Coehoorn. Toen Huygens den 3den Augustus 1695 het bezoek van Bachman ontving, was deze juist uit Westfalen in het leger aangekomen, doch, tot zijn spijt, even te laat om aan het beleg van Namen te kunnen deelnemen (V. Sypesteyn, „Geschiedk. Bijdragen" III, Bijlagen bl. 206.)

Baden. Lodewijk Wilhelm, prins of markgraaf van —, was een zoon van Ferdinand Maximiliaan, die een kleinzoon was van Eduard Fortunatus van Baden bij de dochter van Jodocus van Eik, of Josse van der Eycken, hofmeester van den prins van Oranje en gouverneur van Breda — en van Louise Christine, dochter van prins Thomas de Carignan, uit het huis van Savoye. In Deel I van het Journaal is, wat den prins van Baden aangaat, bijkans uitsluitend sprake van de ingekomen berichten nopens zijne krijgsbedrijven tegen

de Turken. In Deel II wordt, blz. 303 tot 317 passim, melding gemaakt van zijn verblijf in Engeland, waar hij in het begin van 1694 als gast van den koning eenige weken doorbracht. Door een aanval van jicht werd hij daar eenigszins opgehouden, maar tegen het einde van Februari kon hij zich toch weder inschepen; doch, volgens Klopp, VI 281—'82, zonder het doel van zijn bezoek, nl. de verkrijging van ruimer onderstandsgelden, te hebben bereikt. Dat hij in September 1694 eene „plaets van importantie" zou hebben ingenomen, II 417, schijnt een valsch bericht te zijn geweest, vermits dienaangaande van elders niets blijkt. Prins Louis, zooals hij doorgaans genoemd werd, overleed op zijn kasteel te Rastadt, den 2den Januari 1707, twee zoons en eene dochter nalatend uit zijn huwelijk met Francisca Sibylla Augusta van Saksen-Lunenburg.

Bael, IV 7, 9. Bedoeld is Baelen bij Moll in de provincie Antwerpen.

Baerle. IV 10 is blijkbaar Baerlo in Limburg bedoeld; en IV 231 Baarle in Noord-Brabant, dicht aan de zuidelijke grens.

Baerle, David van. Volle neef van Huygens, stierf ongehuwd en werd den 14den Februari 1695 in de Westerkerk te Amsterdam begraven.

Baersenburgh. Deze wordt vermeld onder de bedienden des konings, voor wie op 29 Mei 1690 paspoorten werden afgegeven voor de reis naar Chester en op 5 Januari 1691 „to accompany the King to Holland" („Calendar of State Papers" 1690—91). In de resolutiën van H. Hoog Mog. van 29 Mei en 18 Juni 1691 komt hij voor als een der „kamerdienaars en quartiermeesters van S. Kon. Maj."; den 15den Mei 1693 heet hij meer wijdluftig „Johan van Baarsenburgh, edelman van de garde-robe van Z. M." en in Engeland „mr. John van Baarsenburgh, yeoman of the robes of his Majesty", voor wien op 16 Februari 1694 een pas werd afgegeven met twee bedienden, mogelijk hofbedienden; op 22 September van dat jaar werd evenwel bepaaldelijk voor een bediende van „den Heer Baarsenburgh" een pas naar Holland verleend („Calendar of State Papers",

1694—95, pag. 30 en 314). In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 22 Mei 1696 heet hij evenwel weer meer eenvoudig „Camerling van S. M. van Groot-Brittanniën". Het is onzeker of hij dezelfde is, die in de „reekening der domeynen generael van Syne Majesteyt van Groot-Brittagne des jaers 1702" (R. A.) voorkomt als rentmeester der domeinen van de stad, heerlijkheid en lande van Willemstad. De administratie voor hem door zekeren Joris van Sneek gevoerd, had echter, blijkens eene resolutie van den domeinraad van 30 Augustus 1703, alles te wenschen overgelaten. Maar Baarsenburgh was intusschen overleden: op 30 December 1700 was voor het vervoer van het lijk van den ongehuwd overleden Johan Baarsenburgh uit Den Haag naar Nootdorp eene som van *f* 60 voldaan (Maandblad „De Nederl. Leeuw", 1895, bl. 90).

Bagneux. Dorp ten zuiden van Parijs, nabij Arcueil.

Balbases. Dom Paolo Spinola Doria, markies de los —, was eerste ambassadeur van Spanje op het vredescongres te Nijmegen. In 1679 werd hij in buitengewone ambassade naar Frankrijk gezonden, om de hand der dochter van den hertog van Orleans voor den koning van Spanje te verzoeken. Over zijn persoon, afkomst en familiebetrekkingen zie de „Histoire des Négociations de Nymègue par le Sieur de S^t^. Disdier (Alexandre Toussaint de Limojon de S^t^. Didier)", Paris 1680 p. 69 tot 71. In 1695 trad hij in een klooster („Europ. Mercurius", 1695, I bl. 137).

Balen, Van. Petrus van Balen, sedert 1672 predikant te Breda, hield op 15 September 1675 een „seer welsprekende lijckreden" over de prinses-douairière en sprak op 22 December van dat jaar „op de groote zael van Haer Hoogh^ts^. Hof" de lijk-predicatie over haar uit („De Holl. Mercurius", 1675, blz. 179 en 253). Maar in 1678 werd hij uit zijn ambt „gedimitteert".

Balfour, Kolonel, I 164, die in eene „rencontre met Schotsche Hooglanders" was gevangen genomen, was Bartholomeus Balfour, sedert 16 Februari 1684 kolonel van het tweede Schotsche regiment in Statendienst; hij bleef in den slag bij Killiecrankie (Ferguson, „Papers

illustrating the History of the Scots Brigade in the Service of the United Netherlands", I, General Introduction XXV, XXXIV). Witsen, in een brief aan burgemeesters van Amsterdam, van 6/16 Augustus 1689, noemt hem „den Overste Balfort, een der oude Schotten, die lange in Holland hebben gedient" („Aemstel's Oudheid", V 126).

Balfour, de neef van Huygens, die, IV 128, den 12den Augustus 1676 zwaar gewond werd voor Maastricht, was Patrick Balfour, geboren in 1641, zoon van James Melchior Balfour en Agatha Stewart en kleinzoon van David Balfour en Anna Bacx, de dochter van den beroemden Paulus Bacx. Van de zijde der familie Bacx was het, dat Balfour en Huygens verwant waren. Patrick Balfour, die op 25 Juli 1673 commissie verkreeg als kapitein, was, naar luid eener resolutie van H. Hoog Mog. van 26 November 1696, laatstelijk „in sijn leven commandeur van de Stadt Bergen-op-Zoom en Lieutenant Collonel van een Regiment Voetknechten ten dienste van den Staet". Tot kolonel had hij het niet kunnen brengen, ofschoon, gelijk uit het Journaal vernomen wordt, hij wel in December 1689 eene poging daartoe deed, doch te vergeefs; het regiment, waarvan hij luitenant-kolonel was, werd aan een ander gegeven, II 206, 209, 211. De reden daarvan blijkt uit een brief van Waldeck aan den koning van 20 December 1689: „Balfour merite une reprimende d'avoir passé la mer contre mon ordre avec un du Conseil d'Etat" (Müller, „Wilhelm III von Oranien und Georg Friedrich von Waldeck", II S. 202). Het volgend jaar sneuvelde hij in den slag bij Fleurus.

Balfour. Zoons van Patrick —. Deze was twee malen gehuwd, eerst in 1663 te 's-Gravenhage met Anna Maria van Stapele, daarna, in 1680, te Bergen-op-Zoom met Elizabeth Vlamingh, weduwe — met twee dochters — van Nicolaas van Vrijberghe. Uit elk huwelijk had Balfour een zoon; uit het eerste Jacob Balfour, die huwde met de oudste dochter zijner stiefmoeder, Johanna van Vrijberghe, en als luitenant-kolonel bij Malplaquet sneuvelde. Uit het tweede hu-

welijk was Johan Balfour, geboren in 1681, die zich insgelijks in den krijgsdienst begaf. Over die zoons wordt in het Journaal gehandeld, II 215, waar wel gelezen zal moeten worden, „dat de vrouw van soon van Lt.-Col. voorsz., van sijn eerste huwelijk een schoone vrouw hadde geweest (niet „gehadt") dochter van sijn stiefmoeder".

Balfour. De zuster van Patrick Balfour, vermeld I 439, II 117, 215, was Jacoba Balfour, eerst gehuwd met Jan van Stapele, vaandrig, daarna met een Zweedsch officier, Nelis Zederquist (Cederquist).

Ballimore. Ballymore in Westmeath, ten noordwesten van Athlone, gaf zich op 18 Juni 1691 aan den generaal Van Reede-Ginckel over.

Bampfield. Joseph Bamfield, sergeant-majoor in 1665, kolonel in 1671, die zich uit Zwolle teruggetrokken had, zoodra Deventer door de Munsterschen bezet was (Wicquefort, IV 412), was onder degenen, die op het einde van Juli 1672 in het leger te Bodegraven „om haer wandevoir" werden gecasseerd („Kronyk Hist. Gen.", XXIV 275). Evenwel wordt hij in November 1672 op nieuw in dienst aangetroffen, toen hij de schans bij Ameide niet wist te verdedigen, waarop hij gezegd wordt „in apprehensie te zijn op thuys te Langerack" („Kronyk" a. v. bl. 464, „Berigten" VI, 2de ged. bl. 59).

Banchem, Van. Zooals wel bekend is, ontving mr. Joan van Banchem den 20sten September 1672, door collatie van den prins van Oranje, het baljuwschap van den Haag („Notulen, gehouden ter Staten-Vergadering van Holland", 1671—1675, uitgeg. door N. Japikse, bl. 308). In 1676 werd hij evenwel geschorst en den 26sten November 1680 „ter saecke van exactiën, concussiën en exactiën door hem gepleegt" veroordeeld „met den swaerde gestraft te werden datter de doot nae volght" en voorts tot eene boete van dertig duizend gulden en verbeurdverklaring van „alle sijne verdere goederen ten proffyte van de hooge overigheyt". Van dat vonnis kwam hij echter in appel, waardoor de zaak gerekt werd en hij op 5 Maart 1684 gelegenheid vond te ontsnappen. Maar in Amsterdam ontdekt, werd hij op

nieuw gevangen gezet, waarna hij op de Voorpoort te 's-Gravenhage overleed. Vgl. „De Navorscher", 1899, blz. 41, maar vooral de bijdrage van mr. L. Ph. C. van den Bergh over „De Baljuwen" in „Het Nederlandsche rijksarchief", blz. 252, 255—257, 279—280. De drie personen in het Journaal, IV 103, genoemd als bij die aangelegenheid betrokken, worden inderdaad vermeld in eene memorie, aanwezig in het dossier dier zaak (R. A.) en houdende „Aenwijsinge van de Persoonen bij den Bailluwe van Banchem.... geattrapeert", t. w.: Nicolaes Kann, „raetsheer in den raede van Brabant, op den 3den November 1675; heeft gepasseert eene obligatie van 2000 gls."; Marinus van Crommon, wonende op den Vijverberg, van wien de baljuw tweeduizend gulden zou hebben getrokken; en eindelyk een Munnicx, zonder dat duidelijk bleek of de op dien naam afgegeven obligatie, groot *f* 4500, afkomstig was van den Middelburgschen burgemeester Gillis Munnicx, of wel van diens broeder, den burgemeester van Veere, Pieter Munnicx, daar, naar het schijnt, de een met den naam van den ander had geteekend.

Bangor. Stadje aan den ingang van Belfast Lough, ter oostkust van Ierland.

Banier, Graaf —, I 364. Mogelijk is bedoeld de baron van Bannier. die kolonel — luitenant-kolonel? — was van een der zes Zweedsche regimenten, welke de Staat in 1688 in dienst had genomen.

Baptiste, „blomschilder", schijnt Jan Baptist te hebben geheeten en komt in 1658 voor in Den Haag. Een andere Baptist, uit Antwerpen, was portretschilder en graveur; deze, die eigenlijk Jan Baptist Jaspers genaamd was en in 1691 te Londen stierf, zal wel zijn de I 366 en mogelijk ook I 83 bedoelde (A. von Wurzbach „Niederl. Künstler-Lexicon", I S. 753).

Barbançon, wiens door Van Dijck geschilderd ruiterportret Huygens in Juni 1676 bij Duarte te Antwerpen te zien kreeg, kan niet geweest zijn de prins De Barbançon, die in 1692 Namen overgaf en het jaar daarop bij Neerwinden sneuvelde, maar was diens vader Albert de Ligne d'Aremberg, prins De Barbançon, vice-kan-

selier der orde van het Gulden Vlies, overleden in 1670. Waarschijnlijk is bedoeld portret hetzelfde, dat door A. von Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", I bl. 456, kol. 2, vermeld wordt als in 1831 aanwezig bij mr. Th. W. Coke te Hochham en dat zich, blijkens vriendelijke mededeeling van wijlen den heer Moes, directeur van 's Rijks Prentenkabinet, in 1859 bevond in de verzameling van den graaf van Leicester. Dat portret, waarvan zich eene kopie bevindt in de verzameling Aremberg te Brussel, werd gegraveerd door Pieter de Baillliu (Wurzbach, l. c. S. 47, no. 55 en S. 468, no. 18; Van Someren, „Catalogus van portretten", II bl. 96 no 149).

Barbençon. Barbançon, plaatsje in Henegouwen, ten zuidwesten van Beaumont.

Barclay-house. Bedoeld is Berkeley-House, dat in Piccadilly stond op de plek, waar later Devonshire-House gebouwd werd. De prinses Anna nam haar intrek in Berkely-House, nadat zij Whitehall had verlaten op het einde van 1692, en verbleef daar tot na den dood der koningin.

Bare, Markies de la. In de „Liste des noms des officiers tant en pied que des officiers incorporés du régiment de Schomberg, lors de sa création en Juillet 1689", voorkomende op p. 345 der Bijlagen tot de „Mémoires de Dumont de Bostaquet, publiés par M. M. Charles Read et Francis Waddington" wordt vermeld: „Le marquis de la Barre, cornette dans la compagnie de Fantan". In Maart 1690 heet hij adjudant van den hertog van Schomberg en op 4 Februari 1692 werd voor hem, Louis de Chivré de la Barre, commissie verleend als ritmeester („Calendar of State Papers", 1689—'90, pag. 534 en 1691—'92, pag. 125). Of hij dezelfde was als de luitenant-kolonel Lebarr of Lebar, van een Fransch regiment, die, volgens Luttrell, III 393, 396, in November 1694 door den krijgsraad veroordeeld werd tot cassatie, wegens „false musters" kan niet met zekerheid gezegd worden, doch komt niet onwaarschijnlijk voor, dewijl geen sprake is van eenigen militairen rang bij de vermelding van het paspoort naar Holland, op 3 Juni 1695 afgegeven voor „Lewis de la Barre and Margaret his wife with two

children, being French Protestants" („Calendar of State Papers" 1694—'95, pag. 485). Zijne vrouw moet geweest zijn Marguerite Bodin, aan wie, als weduwe van Henri — vermoedelijk eene onjuiste opgave voor Louis — Chivré marquis de la Barre, „voor haer ende haer twee dochters, Marguerite en Henriette" bij secrete resolutie van H. Hoog Mog. van 10 September 1699 een onderstand van vierhonderd gulden werd toegelegd. Nog in 1715 komt „la Marquise la Baar" voor als wonende met twee dochters in de Lange Voorhoutbuurt te 's-Gravenhage (Maandblad van het Gen. „De Nederlandsche Leeuw", 1893, blz. 34) en eerst op 25 Januari 1730 werd vrouwe Marguerite Baudin marquise de la Barre in de Nieuwe Kerk te 's-Gravenhage begraven („De Wapenheraut" 1909, blz. 448).

Bareith. Bedoeld is Georg Wilhelm, markgraaf van Brandenburg-Baireuth, geboren den 14den November 1678, die zich in het begin van 1696 in Engeland ophield en op 30 April afscheid nam van den koning. (Luttrell, IV 52). In Augustus van dat jaar bevond hij zich bij het leger in Vlaanderen (D'Avergne, 1696 p. 72). Als keizerlijk veldmaarschalk-generaal sneuvelde hij voor Landau in 1702.

Barfüss. Over den twist tusschen dezen en Schöning, zie op Schöning.

Barillon. Paul Barrillon d'Amoncourt, markies De Branges, verscheen in Mei 1677 als gezant van Lodewijk XIV te Londen. Zie Fomeron, „Louise de Keroualle", p. 145 en verder Hoofdstuk VIII. Hij bevond zich nog aldaar ten tijde van den val van koning Jacob II en werd door Willem III den 2den Januari 1689 naar Frankrijk teruggezonden. Daar stierf hij in 1691, volgens madame de Sévigné, „riche, gras et vieux".

Barlow, Mrs. Als moeder van Monmouth wordt opgegeven Lucy Walters alias Barlow, dochter van Richard Walters van Haverford-West in het graafschap Pembroke.

Barnecow (Barnchow, Barnecum, Bennecouw, Bernecouw, Bernecow, Bernicouw) Kolonel. Den 1sten December 1693 werd commissie verleend voor K. (Klaus) Christopher Barnekou als kolonel van een nieuw aan te

werven regiment ruiterij. En bij resolutie van H. Hoog Mog. van 13 November 1698 werd paspoort verleend aan Killian (sic) Christopher van Barnekouw, „gewesene Collonel ten dienste deser Landen", om tenten, keteltrommen, een kuras en verdere equipementsstukken vrij uit te voeren naar Zweden.

Barneveldt. „Een man van seer slechte conditie", doch niettemin „galandt" van de jongste joff. Van de Werve, welke hem tot haren universeelen erfgenaam had ingesteld, kan, bij gebreke aan nadere gegevens, niet met zekerheid worden aangeduid. Het is echter niet onmogelijk, dat een lid der Gorcumsche familie Van Barnevelt bedoeld is, daar de broeder der juffer, François van Halewijn van de Werve, zitting had in de vroedschap dier stad. In dat geval zou bedoeld kunnen zijn Hendrik van Barnevelt, geboren den 10den Januari 1660, koopman in wijnen te Gorcum en aldaar overleden den 26sten Mei 1740, die inderdaad van niet zeer aanzienlijke afkomst was, maar toch verschillende heerlijkheden in eigendom had, welke uit de nalatenschap van joff. Van de Werve afkomstig kunnen zijn geweest of wel van haar geld aangekocht (Scheffer, „Genealogie van het geslacht van Barnevelt", bl. 5 en 9).

Barnevelt, apotheker. Zeer waarschijnlijk is bedoeld Josua van Bernevelt, die den 9den Juni 1690 benoemd werd tot eersten intendant van het leger-hospitaal.

Barnewall, Barnwall. Bedoeld schijnt te zijn, II 84, Patrick Barnwall, voor wien op 21 October 1687 commissie als kapitein werd verleend. Den 5den November 1691 werd hem, die alstoen kolonel was en adjudant-generaal van den luitenant-generaal Van Slangenburg, een paspoort afgegeven om zich met zijne „domestiquen" en twintig paarden naar Duitschland te begeven. En mogelijk was het door die reis, dat hij in de schulden geraakte, die hem al spoedig daarna kwelden („Bijdragen en Mededeelingen van „Die Haghe", 1911, blz. 110 en 111).

Barnewall, gewezen vaandrig en zijne vrouw, I 70. Wellicht de zoon van den voorgaande, David François Barnewall, die voorkomt als eigenaar van het huis

Tuyl tegenover Bommel en gehuwd was met Catharina van Neercassel (Ms. genealogie van Neercassel in de coll. Van Slingelandt, in het archief van den H. R. v. A.). Een andere zoon van Patrick Barnewall was Robert Barnewall, kapitein in Engelschen dienst, die de tweede echtgenoot was van Sophia Noortwijck. Zie op dien naam.

Baroire. Vermoedelijk is bedoeld Suzanne Marchand, weduwe van Pierre Bizet de la Barrière of de la Barroire (Haag, „La France Protestante", II 580).

Barreaux, Monsieur des, of Maître Jacques was keukenschrijver aan het hof van Celle, volgens een brief van de hertogin van Orléans, aangehaald door Dr. Bodemann in zijne uitgave van de brieven dier hertogin aan de keurvorstin van Hannover, I blz. 347, noot 1. Wellicht was hij tevoren in dienst van Willem III geweest; althans Huygens schijnt hem van vroeger te hebben gekend. Eene dochter van Maître Jacques trouwde met den zoon van een Turk aan het hof van Celle en een zoon van dit echtpaar werd, altijd volgens de hertogin van Orléans, een „cavalier" aan dat hof.

Barrow, De. Rivier, welke aan de zuidkust van Ierland in zee valt.

Bartolotti van den Heuvel, Jacoba Victoria. Zie Mevrouw Van Beuningen.

Bartolotti van den Heuvel, Johan Baptista. Geboren in 1644, heer van Hoekenburg, later van Rijnenburg, baljuw en dijkgraaf van de Bijlermeer, voornaam koopman en bankier te Amsterdam, gestorven in 1703. Zijn „langh wijff", waarvan Huygens melding maakt, was zijne derde vrouw, met wie hij den 5den December 1679 gehuwd was, nl. Geertruid Dorothea van Goltstein, dochter van Adriaan Johan van Goltstein, heer van Blijwerven en van Catharina van Brakell tot Kermesteyn. Zij erfde Blijwerven in 1698 door den dood van haren broeder en bracht alzoo dat goed in de familie Bartolotti (Elias, I 389; „De Navorscher", XXVI bl. 421).

Bartolotti van den Heuvel, Willem, van wien in Juni 1690, I 284, nog eenige, gansch niet stichtelijke verhalen werden opgerakeld, was de oudste broeder

van den voorgaande en reeds in 1673 gestorven, zonder kinderen te hebben verwekt bij Jacoba Sophia Huydecoper.

Bartolotti van den Heuvel, Marie Christine, zuster der voorgaande. Zie op Thibaut.

Bartolotti van den Heuvel. Het huis van — waarvan, IV 262, melding wordt gemaakt, een uit- en inwendig uiterst prachtig gebouw, was gelegen in de noordelijke bocht der Heerengracht te Amsterdam, tegenover de Driekoningenstraat, met een tuin daarachter „ende uytgang daeraen op de Keyzersgracht," zooals door Elias wordt medegedeeld, I 386 en 390 noot n. Hoe nu een verdacht persoon als Pierre d'Aguerre huisvesting vinden kon in eene zoo voorname woning, is raadselachtig, doch kan misschien daaruit verklaard worden, dat de toenmalige eigenaar Johan Baptista Bartolotti van den Heuvel in den zomer van 1678 weduwnaar was en mogelijk zich buiten de stad ophield, zoodat de weduwe Ganzevoort, — vermoedelijk eene huisbewaardster — daar dan, met of zonder voorkennis van den huisheer, kamers kan hebben verhuurd.

Bas, De, was oudtijds eene staatgevangenis op eene bijkans ongenaakbare rots aan den ingang van den Firth of Forth, niet ver van Edinburg. Het kasteel is sinds lang geslecht en het onherbergzaam oord strekt thans slechts tot broedplaats voor de zeevogels.

Bas, Le. Vermoedelijk Richard Le Bas, die in 1685 in Engeland werd genaturaliseerd; zeer waarschijnlijk dezelfde, die door Luttrell, V 385, monsieur L'Basse genoemd wordt en die in Januari 1704 als adjunct-ceremoniemeester van het Engelsche hof overleed.

Bassan van Noe, I 261. Vermoedelijk eene slordige verschrijving voor Bassano; uit dat oord was de schildersfamilie Da Ponte afkomstig, die daarvan den naam Da Bassano droeg.

Bassompère, M. de. Bedoeld zal wel zijn de in 1646 overleden maarschalk De Bassompierre.

Bassum. Ongetwijfeld is bedoeld de luitenant-kolonel Johan Hendrik van Bassum, die, volgens De la Neuville, „Histoire de Hollande", IV p. 26 svv., op 7

Juni 1672 door de overgroote meerderheid zijner officieren tot de overgave van Rijnberk werd gedwongen. Uit de resolutiën der Staten-Generaal blijkt voorts, dat op 1 Juli 1672 bij H. Hoog Mog. eene missive inkwam van den luitenant-kolonel Van Bassum, geschreven te Luik den 23sten Juni d. t. v. en rakende het overgeven van Rijnberk. Die missive, waarin Van Bassum ongetwijfeld gezocht zal hebben zijn gedrag te rechtvaardigen, werd daarop van wege H. Hoog Mog. aan de gedeputeerden te velde en den prins van Oranje toegezonden. Intusschen blijkt uit het Journaal, IV 20, dat hij in November 1673 nog krijgsgevangene van de Franschen was, want het was wel als zoodanig, dat hij met hen uit Bonn optrok „à la teste de quelque monde," vermoedelijk medegevangenen; volgens de „Heraldieke Bibliotheek", j. 1876, bl. 318 tot 320, zou hij evenwel eenige jaren daarna weder in het Statenleger zijn toegelaten en vervolgens in zijne eer hersteld.

Bastincourt, Battincourt. Mogelijk is bedoeld Louis of wel Jacques de Nettancourt de Bettancourt, beiden vermeld bij Haag „La France Protestante", VIII blz. 15.

Bastingius. Met de dochter van Bastingius van Bergen-op-Zoom, IV 31, zal wel bedoeld zijn Elisabeth Bastingius, geboren te Bergen-op-Zoom den 20sten September 1656, dochter van Melchior Bastingius en Gertrudt Craick; den 2den October 1684 trouwde zij te Ossendrecht met Hugo Cornets de Groot, heer van Hildernisse, drossaard en schout van Bergen-op-Zoom enz. Hij overleed den 9den Juni 1705 en zij op 21 Februari 1738 („De Navorscher", XXVIII bl. 425 en XXX bl. 59; „Algem. Nederl. Familieblad", 1883, N°. 16 bl. 3).

Bastion de France. Versterkt magazijn door eene handelscompagnie uit Marseille, krachtens overeenkomst met den dey van Algiers, in den loop der zeventiende eeuw te La Calle aan de zeekust nabij Algiers opgericht om aldaar „gerustelijk met de Mooren en Arabieren te handelen".

Bath. Volgens Luttrell zoude op 13 Februari 1694 o. s., enkele dagen nadat de koning in het Hoogerhuis de pleidooien had bijgewoond in de zaak tusschen lord

Montague en lord Bath over de nalatenschap van den hertog van Albemarle, het Huis met 32 tegen 29 stemmen ten voordeele van lord Bath hebben beslist (Luttrell, III 268, 270). Toch werd daarna het proces nog voortgezet, dat eerst in 1698 eindigde door eene overeenkomst tusschen beide lords, om de bewuste nalatenschap te verdeelen („De Haegse Mercurius", 29 November 1698, N°. 34).

Battaille, Vrouw, oesterverkoopster in Den Haag, kan geweest zijn Petronella van der Hove, wier huwelijk met Claude Battaille, jongman van Calais in Frankrijk, op 30 Januari 1678 te 's-Gravenhage werd afgekondigd.

Battier. Pieter — tot den Peckendam, werd op 5 Maart 1686 gecommitteerd tot extraordinaris envoyé naar Spanje en nam van H. Hoog Mog. afscheid op 24 Juli d. a. v. Hij overleed te Madrid op 19 Februari 1690 en werd den 4den Juli d. a. v. te Deventer begraven („De Navorscher", XXXV bl. 397; „Holl. Merc.", 1690 blz. 193).

Battier. De weduwe van —, vermeld I 243, en blijkbaar ook bedoeld II 155, was Johanna Agnès van Lintelo, dochter van Johan van Lintelo, heer van de Marsch, en Agnès Reiniera Schele van Weleveld. Zij was eerst gehuwd met Otto de Rode van Heeckeren, heer van Tongerloo en wegens de havezathe Peckendam in de ridderschap van Overijsel geadmitteerd, en hertrouwde op 26 November 1679 met Pieter Battier („De Heraldieke Bibliotheek", Nieuwe Reeks, V bl. 375).

Bauditz, Gustaaf Adolph von, Deensch generaal-majoor. Over zijne verhouding tot de vorstin van Oost-Friesland, Elisabeth Charlotte van Wurtenberg, verneemt men uit een brief van de hertogin Sophie van Hannover, van 9 Juni 1678, dat, toen genoemde vorstin eens in gezelschap had aangedrongen om te mogen weten wat alzoo van haar verteld werd, iemand luide had geantwoord: „on dit que Vous avez eu un enfant avec Boditz et que c'est votre mari de conscience........ ce que (la) rendit si penod (penaude) qu'elle navait plus le mot à dire" („Briefwechsel der herzogin Sophie von Hannover". S. 328).

Baudour. Baudour, westelijk van Mons, was een van

bosschen omringd kasteel, toebehoorende aan den prins van Ligne.

Bavay. Stadje, westelijk van Valenciennes, in het tegenwoordig Fransch Département du Nord, vroeger tot Henegouwen behoorend.

Bavois. Dorp in Waadtland, bij Orbe, ten zuiden van Yverdun.

Bax, Bacx. Er bestond wel degelijk verwantschap tusschen de familiën Huygens en Bacx en wel ten gevolge van het huwelijk van Cornelis Huygens en Geertrui Bacx, waaruit Christiaan Huygens gesproten was, die de grootvader was van den auteur van het Journaal. Gezegde Geertrui Bacx was de dochter van Christiaan Jan Bacx en van Lucia Baek.

Bax, Bacx. De leden der familie Bacx te Prinsenhage (Haegh, 't Haeghje), van wie melding gemaakt wordt IV 145 en 168, waren de weduwe van Johan Bacx, schout en secretaris van Prinsenhage, joff. Johanna Smits, van Dongen, en hare dochter Catharina, geboren 5 April 1649 — ook vermeld II 352 — en Elisabeth, geboren 12 Januari 1653, benevens één harer zoons, Laurens Bacx.

Bax, Bacx uit den Haag. Deze zelfde Laurens Bacx was de schout van Prinsenhage, die II 87, 204, 353 en 369 voorkomt.

Bax, Bacx. De broeder van den voorgaande, die wegens zijn lafhartig gedrag bij den aanslag op Charleroy gecasseerd werd en vervolgens waarschijnlijk als vrijwilliger naar Piémont toog, moet geweest zijn Constantinus Bacx, geboren 20 Februari 1651, II 369—71.

Bax, Bacx. Den neef der voorgaanden, die een landgoed wenschte te koopen in de baronie van Breda, II 87, is het, uit den aard der zaak, niet mogelijk nader aan te wijzen.

Bax, Bacx, rentmeester van Steenbergen, II 57, was Adriaan Bacx, zooals blijkt uit de domeinrekening voor 1680 (R. A.).

Bax, Bacx, Judickje, die in het voorjaar van 1693 stierf, II 215, was de dochter van Charlotte Bacx. Deze Charlotte trad den 24sten September 1669 als getuige op bij den doop van Cornelis Balfour, zoon van den commandeur Patrick Balfour en van Anna Maria Bax („De

Navorscher", XXVII blz. 315), maar overigens komt zij niet voor, zoodat hare identiteit niet is uit te maken.

Bay, Du, Alexander, werd op 4 Augustus 1696 benoemd tot generaal-majoor der „Cavallerye van den Staet".

Bayonne, De koopman van. Ook in een brief van Dijkveld aan Heinsius van 20 Juni 1693 („Het Archief van Heinsius", III bl. 12) wordt D'Aguerre aangeduid als „de coopman dewelcke de voorlede winter in Holland is geweest".

Beaubuisson. Pierre Guenon de Beaubisson werd den 5den Maart 1687 aangesteld tot „wapenbewaerder van S. H."; den 23sten Januari 1690 tot „Keeper of the private armoury" des konings en op 1 Februari d. a. v. tot zijn „Gentleman of Bows and Guns" („Calendar of State Papers", 1689 tot '90, bl. 427 en 442). Voorts heet hij in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 11 October 1692 „Boibisson, Edelman van S. Maj. van Gr. Brit." en in eene van 14 Mei 1693 „P. Guerin de Beaubuisson, wapenbewaarder van Z. M.".

Beaufin, Baufin. De Bérenger de Beaufain, een der voornaamste edelen van Orange, was een der „Vasallen van het Prinsdom", door wien in November 1658 een adres van getrouwheid tot de prinses royale gericht werd (Cte de Pontbriand, „Histoire de la Principauté d'Orange" p. 207—208).

Beaufort, I 48. Henry Somerset, markies van Worcester, in December 1682 tot hertog van Beaufort verheven, schijnt niet bepaald vijandig tegenover Willem III gestaan te hebben, maar zich toch meest op een afstand te hebben gehouden. Hij overleed in Januari 1700 op zijn kasteel Badminton in Gloucestershire. Van den hertog van Beaufort is II 177 geene sprake, maar van den hertog van Somerset.

Beaulieu, I 447, II 64, 205. Beaulieu was een prachtig en fraai gelegen kasteel onder St.-Geertruids Mechelen, nabij Dyghem in de meierij van Vilvoorde, waarvan de bouw in 1653 begonnen was door Lamoral graaf van Taxis. Eene afbeelding van Beaulieu komt voor in Cantillon's „Délices du Brabant", II 165, en in Leroy's „Théâtre Profane du Brabant", B No. 5.

Beaumont. Mr. Arnout van —, oudste zoon van mr. Simon van Beaumont, pensionaris van Middelburg, daarna van Rotterdam, en van Arnaudina van Roosenburgh, was president van den Raad van Brabant en lid van den Raad van den prins; in deze laatste hoedanigheid trad hij op als een der executeurs-testamentair van de prinses-douairière, Amalia van Solms, IV 65.

Beaumont. Arnaudina van —, I 411, was eene der dochters van den kolonel Johan van Beaumont en was gehuwd met Jacob van Cuyck van Meteren, kolonel en commandeur der stad Bergen-op-Zoom.

Beaumont, in den slag bij Fleurus gebleven, I 306. Bedoeld schijnt te zijn de vierde zoon van den kolonel, Brielanus van Beaumont, voor wien op 18 September 1676 commissie als kapitein was verleend.

Beaumont. Catharina van —, dochter van mr. Herbert van Beaumont, secretaris en chartermeester der Staten van Holland, huwde eerst met haren neef François van Beaumont, die als kapitein in de garde van den prins voor Maastricht sneuvelde en hertrouwde in 1679 met Willem van Soutelande. Hare dochter uit het eerste huwelijk wordt vermeld I 512.

Beaumont, majoor I 412, commandeur II 56, was Cornelis van Beaumont, de oudste zoon van den kolonel Johan van Beaumont, voor wien op 14 April 1677 commissie werd verleend als sergeant-majoor in het regiment van zijn vader. Later was hij luitenant-kolonel en gehuwd met Catharina Becker, eene bloedverwante van Huygens.

Beaumont, de houtvester, III 58, was Andries van —, als houtvester van het graafschap Lingen vermeld in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 24 Maart 1696.

Beaumont, De kolonel. Johan van Beaumont, de derde zoon van Simon van Beaumont, was reeds in 1668 kolonel en komt als zoodanig meermalen in het Journaal voor, laatstelijk in Juli 1693, II 237, toen hij naar het schijnt nog in actieven dienst was. Niet lang daarna moet hij echter gestorven zijn, daar in de bovenvermelde resolutie van H. Hoog Mog. van 24 Maart

1696 van hem sprake is als „in sijn leven Brigadier en Kolonel ten dienste deser Landen".

Beaumont, de zoon van den kolonel, die I 269 wordt genoemd, zal diens derde zoon, mr. Johan van Beaumont zijn geweest.

Beaumont, De secretaris. Simon van Beaumont, geboren in 1641, werd, na eene zending bij den koning van Denemarken vervuld te hebben, op 19 Juli 1673, in de plaats van zijn vader, mr. Herbert van Beaumont, aangesteld tot secretaris der Staten van Holland en Westfriesland. Hij bekleedde dat ambt tot aan zijn dood, 8 Februari 1726.

Beaumont, zoon van den secretaris. Van de zonen, door dezen nagelaten, vermeldt het Journaal alleen een der jongste, nl. den in 1677 geboren Philips Quiryn, die „clubgenoot" te Leiden van den jongen Huygens was.

Beaumont. Stad in Henegouwen, ten zuidoosten van Mons, nabij de grens van Namen.

Beauregard te Orange, was Philippe Guillaume de Laurens de Beauregard, sedert 1647 thesaurier-generaal van het prinsdom Orange (Cte de Pontbriand, „Histoire de la Principauté d'Orange", Avignon 1891, p. 193 en 204).

Beauregard te Celle. François de Beauregard, afkomstig uit Montpellier, was generaal-majoor der troepen van den hertog van Celle (Horric de Beaucaire, l. c., p. 55, 81, 85; „Briefwechsel der Herzogin Sophie von Hannover", S. 163, 235, 326; „Mémoires de M. de Gourville", I 119).

Beck, III 57. Bedoeld is Recke bij Osnabrück; zie III 7.

Becker, neef van Huygens, III 149. De „neef Becker", van wien Huygens op 7 December 1649 vernam, dat hij bruidegom was geworden, was Hendrik Becker, 1621—1688, zoon van Samuel Becker en Jacomina van Baerle, de zuster der moeder van onzen auteur. Hendrik Becker trad volgens de genealogie Becker in de verzameling Van der Lely van Oudewater, berustend in het archief van den H. R. v. A., op 7 November — en volgens Elias, II 561, op 7 December 1649 in het huwelijk met Johanna Danckaerts.

Becker, Caetje, II 57. Catharina Becker, het vijfde der tien kinderen uit het huwelijk van Hendrik Becker en Johanna Danckaerts, geboren in 1659, trouwde op 25 Augustus 1685 met Cornelis van Beaumont, luitenant-kolonel, geboren in 1645. Zij stierf in 1719.

Becker, Justine, II 57. Justina Constantia Becker, geboren in 1666, was het zevende der kinderen van Hendrik Becker en Johanna Danckaerts. Zij trouwde met Aarnoud Otto, kolonel der cavalerie, overleden te Breda 21 Februari 1718.

Becker. Nicht — te Londen. Deze was geenszins, zooals in het register aangegeven wordt, eene mevrouw Geelvinck geb. Becker, maar gelijk blijkt uit eene reeks resolutiën van H. Hoog Mog., aanvangende op 22 Juli 1682, Suzanna Geneviève Becker, de ongehuwde dochter van Frederik Becker. Deze Frederik Becker moet geweest zijn de zoon van Everhard Becker en Petronella van Baerle; naar luid eener ms. genealogie-Becker in het oud-archief der gemeente Amsterdam was hij vaandrager — vaandrig — en verdronk in de „rivier van Londen". Volgens het Kerkelijk Huwelijksregister te Amsterdam had aldaar op 12 September 1648 de aangifte plaats van het voorgenomen huwelijk van Frederik Becker van Amsterdam „woonende op de Fluweelen Burgwall" met „Genevive Vernatti, woonende tot Delft", wat met voorzegde genealogie overeenstemt, behoudens dat de naam Vernatti aldaar veranderd is in Van der Natti. Deze laatste inlichtingen zijn te danken aan de welwillendheid van den heer P. J. Kapteyn, ambtenaar aan het oud-Amsterdamsch archief. Bovengenoemde Petronella van Baerle was eene zuster der moeder van Huygens, zoodat deze „oncle à la mode de Bretagne" was van Suzanna Geneviève Becker en hare zuster.

Becker. Zuster van nicht — was Petronella Hester Becker, gehuwd met Anthony Vernatti.

Becker. Moei van nicht —. Zie op Vernatti.

Becker. Jonge neef van nicht —, I 322, zal een jonge Vernatti zijn geweest.

Bedford, Lord. Ook Luttrell, III 280, teekent aan, dat de koning op 8/18 Maart 1694 het middagmaal ge-

bruikte bij lord Bedford, met de lords Mulgrave, Devon en Shrewsbury, en dat hij voornemens was zich daarop naar Winchester te begeven bij lady Russell en verder naar Portsmouth en het eiland Wight.

Bedfordhouse. Denkelijk is bedoeld Woburn Abbey in Bedfordshire, de voornaamste bezitting van het huis Bedford.

Bedlam. Het Bethlehem-hospitaal te Londen, oorspronkelijk een in 1246 gesticht kapittelhuis voor kanunniken („De Navorscher", XXXIV, bl. 44).

Bedmar. Don Isidoro de la Cucoa y Benavides, markies de Bedmar was in 1692 „mestre de camp général" der Spaansche troepen en heet in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 17 Maart 1696 veldmaarschalk van den koning van Spanje. In 1704 werd hij onderkoning van Sicilië en hij stierf in 1723.

Beeck, Van, ingenieur. Als zoodanig werd Allard van Beeck in 1672 beëedigd, waarop hij op 18 Maart 1673 commissie verkreeg als kwartiermeester in het regiment van den kolonel Van Boetzelaer, heer van Leeuwen, en op 18 Mei 1676 als kapitein, in de plaats van kapitein Keppelfox. Van Beeck kwam niet om het leven bij het beleg van Maastricht, zooals door Huygens IV 128 medegedeeld wordt, want nog vele jaren daarna was hij als ingenieur werkzaam en eerst op 18 Januari 1691 werd hij, naar luid eener kantteekening op den staat van oorlog voor 1690, door een anderen ingenieur vervangen.

Beeck, I 499. Uit de toevoeging „en Groesveldt" — Groesbeek — blijkt voldoende, dat bedoeld wordt het dorp Beek bij Nijmegen aan de Geldersch-Kleefsche grens.

Beeckman, die I 80 genoemd wordt, schijnt te zijn de ingenieur Maarten Beeckman, die reeds in 1686 „chief engineer" was van koning Karel II en toen door dezen tot ridder werd geslagen; sinds heette hij in Engeland Sir Martin Beekman. Bij zijn overlijden in Juni 1702 was hij „engineer general of England" (Luttrell, I 373, V 187).

Beeckman, Joff., welke I 506 voorkomt, kan geweest

zijn Joff. Agnieta Beeckman „op 't Spuy", die den 2den Januari 1696 werd overluid en zonder twijfel de dochter was van bovengenoemde en diens huisvrouw, welke op 26 April 1697 overluid werd, en die, blijkens het impost-register op de begrafenissen, Maria du Bois heette.

Beest, De vrouwe van. Zie op Overschie.

Beest. Dorp in Vlaanderen, ten noorden van Dixmuyde.

Bègue, Le. Blijkens het bijvoegsel tot het derde vervolg van „Saken van Staat en Oorlog", getiteld „Vreedens-traktaten, verhandeld tot Rijswijck, geslooten en geratificeert in den Jare 1697", fol. 3, was aldaar tweede afgevaardigde van Lotharingen „de Heer Joseph le Begue van Thelod en van Germiny, Heere van Ockly en van Chantereyne, Raad en Secretaris van Staat van Syne Hoogheyt den Hertog van Lotharingen, Minister ende Plenipotentiaris van de Koninginne van Polen, Hertoginne van Lotharingen en van Bar". Bij de vredesonderhandeling te Utrecht trad hij op als eerste afgevaardigde van dien hertog.

Bègue, Le. De broeder van den heer —, II 583, kan geweest zijn de heer Le Bègue, luitenant-kolonel van het regiment van Bassompierre, door wien den 6den Juli 1697 eene partij rebellen in Boven-Hongarije verslagen werd (Derde vervolg van „Saken van Staat en Oorlog", 43ste boek, fol. 89).

Beieren. Maximiliaan Emanuel, keurvorst van Beieren, werd den 10den December 1691 aangesteld tot algemeen landvoogd over de Spaansche Nederlanden.

Beieren. De gemalin van den keurvorst van — was de aartshertogin Maria Anna, dochter van keizer Leopold I uit zijn eerste huwelijk met de infante Maria Theresia. Zij overleed in 1692 en in 1694 hertrouwde de keurvorst met de prinses Theresia Cunegonde Sobieski, dochter van den koning van Polen.

Beieren. De zoon van den keurvorst van — uit zijn eerste huwelijk was de vroeggestorven prins Joseph Ferdinand, over wien men zie de aanteekening van Fruin op Droste, blz. 486.

Beieren. Joseph Clemens, broeder van den keurvorst van

Beieren, was aartsbisschop van Keulen, des H. R. Rijks aartskanselier en keurvorst, bisschop tot Luik, coadjutor tot Hildesheim, landgrave tot Leuchtenberg enz. Volgens „De Navorscher", XXXIX 1889, bl. 381, was hij tegelijkertijd aartsbisschop van Keulen, bisschop van Freising, van Hildesheim, van Regensburg en prins-bisschop van Luik. Hij stierf in 1723.

Beieren. De „fraeye cuisinière" van den keurvorst, van wie sprake is II 414, was mogelijk de juffrouw Popnel, die, volgens de befaamde madame Du Noyer, eene zijner „maîtresses en titre" was, en „qu'il fit comtesse d'Arcos, à condition qu'elle ne le serait que de nom".

Bekelaer, Besselaer, II 490, 491, 493—496. Becelaer, heerlijkheid destijds toebehoorende aan het geslacht De la Woestyne en gelegen in Westvlaanderen ten zuidwesten van Rousselaere en oostelijk van Yperen (Sanderus „Verheerlijkt Vlaandre", I 254—256).

Belfast. Stad aan Belfast Lough op de noordoostelijke kust van Ierland.

Belgrado, I 353, dat in September 1688 door de troepen van den keizer op de Turken veroverd was, werd door dezen op 8 October 1690 hernomen, waarmede de voor hen ongewoon gunstige veldtocht van dat jaar afliep. Zie „Europ. Mercurius", 1693 blz. 237.

Belièvre, M. De. Bedoeld is Pomponne de Bellièvre, die, even als zijn vader Nicolas, „Président à mortier au Parlement de Paris" was. In 1647 werd hij naar Engeland afgevaardigd, volgens sommigen om te trachten de breuk tusschen den koning en het Parlement bij te leggen, volgens anderen om die breuk onherstelbaar te maken. Toen de koning niet meer te redden was, keerde Bellièvre naar Frankrijk terug. Vervolgens werd hij, na den dood van prins Willem II, als buitengewoon ambassadeur herwaarts gezonden, maar zijne onhandelbaarheid op het punt der etiquette was oorzaak dat hij al spoedig onverrichter zake vertrok. Zie de „Histoire de la Diplomatie Française" par M. De Frassan, tome troisième p. 107—109 en 186—188; Wicquefort, „Histoire des Provinces Unies", II p. 64 svv.

Belisari. Vermoedelijk een lid der destijds te Genève

welbekende familie De Pellissari. Het spel, waarvan III 147 sprake is, zal wel het tarokspel — „tarot" — zijn geweest.

Bellasis. John lord Belasyse, een roomsch-katholiek lid van het Hoogerhuis, stierf in Augustus of September 1689 (Luttrell, I 579). Van hem is sprake in het Journaal I 78 en 79 en het was zijne weduwe, dochter van lord Brudenell, welke in Januari 1693 hertrouwde met den hertog van Richmond, II 167 (Luttrell, III 9).

Bellasis. Sir Henry Belasyse, de kleinzoon van den voorgaande, wiens titel hij in 1689 erfde, verkreeg op 5 September 1675 commissie als kapitein; juist drie maanden later, 5 December, werd hij bevorderd tot sergeant-majoor, dan op 28 October 1676 tot luitenant-kolonel en den 22sten Maart 1677 tot kolonel. In Juli 1692 was hij brigadier, toen hij commissie ontving als generaal-majoor, om het bevel te voeren bij eene voorgenomen landing in Frankrijk. Op het einde van dat jaar werd hij aangeschreven onmiddellijk uit Engeland naar de Zuidelijke Nederlanden over te steken, ten einde zich te belasten met het bevel over de Engelsche troepen aldaar, tot tijdelijke vervanging van Talmach, wien hij daarna voor goed schijnt te zijn opgevolgd. In Juni 1695 werd hij benoemd tot luitenant-generaal (Luttrell, II 500, 634; III 330, 481).

Bellazis, Lady. De echtgenoote van Sir Henry was, volgens Burke, „Dormant and Extinct Peerages", Ann Brudenel, kleindochter van den graaf van Cardigan.

Belle, of Bailleul. Stadje in West-Vlaanderen, ten zuidwesten van Yperen, thans tot het Fransch grondgebied behoorend.

Belle, Van. Josua van Belle, heer van St-Hubregtsgerecht en ambachtsheer van Noord-Waddinxveen, raad in de vroedschap en schepen te Rotterdam, bewindhebber der O. I. C., in 1699 hoofdofficier te Rotterdam, in 1705 burgemeester aldaar, was op 19 Juli 1675 getrouwd met Ida Catharina van der Meyde, dochter van Johan van der Meyde en Constantia Bartolotti van den Heuvel, welke laatste eene stiefdochter was van

Pieter Cornelisz. Hooft. Van Belle en zijne echtgenoote worden genoemd in eene geheime resolutie van H. Hoog Mog. van Woensdag, 30 Julii 1698 (Register fol. 107 R. A.). Hij stierf te Rotterdam 2 September 1710 („De Navorscher", XV 150 en 374; en „Algem. Nederl. Familieblad", 1887, bl. 144).

Bellefonds. Bernardin Gigault, markies de Bellefonds, in 1668 tot maarschalk van Frankrijk benoemd, muntte niet uit door bekwaamheid noch door stipte plichtsbetrachting. Met twee andere maarschalken weigerde hij in 1672 het gezag van Turenne over hen te erkennen, waarop alle drie last kregen hem in persoon hunne verontschuldigingen te gaan aanbieden. In November 1673 werd hij aangewezen om den prins De Condé in het opperbevel van het Fransche leger hier te lande te vervangen en dat leger van hier naar Frankrijk terug te voeren. Maar de taak om het grondgebied der republiek te ontruimen „comme si nous y étions obligés par la peur" stond hem geenszins aan en de wijze waarop hij die volvoerde was dan ook gansch niet ten genoege zijner regeering. Derhalve werd hij in Mei 1674 van het hof verbannen naar Bourgueil, en het moet dus van daar geweest zijn, dat hij een jaar later, IV 90, een fraai Engelsch paard ten geschenke zond aan den Rijngraaf, mogelijk wel minder met het doel dezen aangenaam te zijn dan om Louvois te ergeren. In 1681 werd Bellefonds door den invloed van mevrouw De Montespan benoemd tot eersten stalmeester der „Dauphine". Hij stierf te Vincennes den 5den December 1694. Zie „Primi Visconti", l. l. blz. 272, maar vooral deel VII der „Histoire des Princes de Condé" par M. le duc d' Aumale, p. 410—449 passim; en den „Europ Mercurius", 1694, II bl. 295.

Bellegarde. Roger de St.-Lary et de Thermes, baron de Bellegarde, werd in 1620 door Lodewijk XIII tot hertog en „pair" van Frankrijk verheven.

Belmonte, II 80. Zonder twijfel is bedoeld Schoonenberg te Madrid.

Bendt, Joff. Van der. Maria van der Bent komt voor in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 9 September

1687 als belast met de verzending naar Potsdam van meubelen, in Holland vervaardigd en door den keurvorst van Brandenburg aangekocht.

Benetru. Voor Jan Benetru werd op 22 Januari 1677 commissie verleend als adjudant van het cavalerie-regiment van den markies De Monpouillan en op 10 Juli 1691 als adjudant-generaal van den graaf De Tilly, generaal-majoor der cavalerie. Vervolgens werd hij op 30 Januari 1692 tot ritmeester benoemd, maar op 5 November 1693 werd François de Brisson in zijne plaats gesteld. Dit laatste verklaart den aard der „particuliere saeck", die tusschen Benetru en Brisson ontstaan was en waarvan II 414 melding wordt gemaakt. Van een proces, zooals abusievelijk in het register wordt aangegeven, is geen kwestie. Op den extraordinaris staat van oorlog voor 1693 komt Jan Benetru wederom voor als ritmeester in actieven dienst.

Bennecouw. Zie Barnecow.

Bennetsbridge. Uit den „Europischen Mercurius" van Juli 1690, blz. 83 en 140, blijkt dat Bennet-Bridge gelegen is aan de rivier de Suir, tusschen Carrick en Waterford.

Benthem. De graaf van —, I 426, was Ernst graaf van Bentheim, voor wien op 26 Maart 1691 commissie als ritmeester werd verleend. Hij was de oudste der vier jonge graven van Bentheim, over wie, na den dood hunner moeder, de Staten-Generaal in 1679 de voogdij hadden aanvaard en aan wie door hen een jaargeld was toegelegd van vier duizend pond.

Benthuyzen. Zie Oem van Wyngaerden.

Bentinck. De vader van Hans Willem Bentinck, van wien IV 14 melding wordt gemaakt, was Berend Bentinck, heer van Diepenheim, proost van Deventer; zijne moeder, welke III 59 genoemd wordt, was Anna van Bloemendael, overleden in 1685.

Bentinck. Hans Willem, de derde zoon der voorgaanden, werd reeds in zijne jeugd als page bij prins Willem III geplaatst. Als cornet wordt hij vermeld door Droste („Overblijfsels van Geheugchenis", V 995) als den prins vergezellend toen deze, vóór 1670, zijne gelukwenschen

kwam aanbieden aan Elisabeth Ruysch, toen deze ondertrouwd was met Paulus Teding van Berkhout. In het begin van 1672 heet Bentinck kapitein der infanterie bij Van Sypesteyn en De Bordes, „De verdediging van Nederland in 1672—1673", I bl. 86, maar na de verheffing van den prins nam zijne positie voortdurend toe. Den 12^{den} April 1672 werd hem commissie verleend als „Edelman aan de Camer van S. H."; sedert den 19^{den} April 1672 deed hij dienst als ritmeester in de garde en den 8sten Mei 1675 verkreeg hij commissie als kolonel der garde te paard van Z. H. In het Journaal wordt hij dan ook in de jaren 1673 tot 1678, D. IV, en in 1681 en 1682 gestadig in 's prinsen omgeving aangetroffen. Van de ziekte van dezen in het vroege voorjaar van 1675 en de trouwe diensten, hem alstoen door Bentinck bewezen, wordt echter niet gerept. In 1674 ontving hij Zorgvliet van den prins ten geschenke en sedert 1676 werd hij, ongetwijfeld door diens invloed, als heer van Drimmelen, in de ridderschap van Holland beschreven. In 1683, toen hij op 26 October commissie verkreeg als generaal-majoor der cavalerie, heet hij kamerheer van Z. H. en houtvester van Holland en Westfriesland; ook werd hij in datzelfde jaar door aankoop heer van Rhoon en Pendrecht, en nog was hij drossaard van Breda en sedert 1674 van Lingen. Voorts werd hem op 21 Maart 1691 door H. Hoog Mog. commissie verleend als luitenant-generaal der cavalerie, maar nog rijker en hooger waren de gunstbewijzen hem inmiddels in Engeland ten deel gevallen, nadat hij in 1688 Willem III daarheen had vergezeld. Reeds in Februari 1689 was hij aangesteld tot „Groom of the Stole" en „Gentleman of the Bedchamber" en op 27 Maart d. a. v. werd hij verheven tot graaf van Portland, burggraaf van Woodstock en baron Circulester, aan welke titels een zoo aanzienlijk landbezit verbonden was, dat het alhaast in een spotdeuntje luidde: „the lord Portland takes all", I 126. In het vervolg werd hij ook nog „Privy Purse to the King" en „Opperintendant van alle 's Konings tuinen", maar ten slotte moest Bentinck ook ondervinden dat niets meer wankelbaar is dan hofgunst;

gekrenkt als hij was door de steeds toenemende voorkeur, welke de koning aan Keppel betoonde, legde Bentinck in 1699 alle zijne hofambten neder. Sporen van den naijver tusschen die beiden zijn in het Journaal te vinden, II 337, 467, 561, terwijl daaruit ook blijkbaar is, dat met het dalen van Bentinck's invloed ten hove eene vermeerdering samenging van de moeielijkheden en teleurstellingen, waarmede Huygens in zijne betrekking te kampen had.

Bentinck. Mevrouw — was Anna Villiers, hofdame der prinses van Oranje; haar huwelijk met Bentinck werd den 30sten Januari 1678 te 's-Gravenhage afgekondigd. Den 26sten Januari 1682 werd „acte van tractement" voor haar afgegeven als „Dame d'Honneur van hare Hoogheid" en op 31 December 1684 als „Eerste Dame d'Honneur" der prinses, met ingang van 20 Mei 1683, toen lady Melniquin naar Engeland was vertrokken. Mevrouw Bentinck overleed te 's-Gravenhage den 20sten November 1688; zij werd den 26sten d. a. v. overluid en in de kerk te Rhoon begraven.

Bentinck. Henry —, bij zijns vaders leven burggraaf Woodstock, later de eerste hertog van Portland, van wien de tegenwoordige in rechte lijn afstamt.

Bentinck. Maria —, Mary, Mietje, trouwde op Zondag 28 Februari 1692 met graaf Essex.

Bentinck, de zuster der voorgaande. Met deze, van wie I 195 sprake is, zal wel bedoeld zijn Bentinck's tweede dochter, Anna Margaretha, geboren te 's-Gravenhage in 1683, in 1701 gehuwd met Arend baron van Wassenaer, heer van Duvenvoorde, Voorschoten enz. Noch van haar, noch van hare zuster Maria is sprake in het Journaal I 194 maar van Elizabeth Villiers, de zuster van mevrouw Bentinck.

Bentinck. Isabella —, Belletje — trad in 1716 in het huwelijk met Evelyn Pierrepoint, hertog van Kingston.

Bentinck, drost van Vollenhove. Hendrik Bentinck, heer van Diepenheim, die in 1678 voorkomt als drost van Vollenhove en de heerlijkheid Kuinre („De Navorscher", XXV I512). Later werd hij drost van Twenthe; ook verkreeg hij op 18 Januari 1677 commissie als

sergeant-majoor en op 15 Januari 1685 als kolonel der cavalerie. Hij was overleden op 27 Februari 1691, toen zijn regiment aan Dompré werd gegeven.

Bentinck, heer van Schoonheeten, ter loops vermeld II 117 en 167. Deze was Eusebius Burchard Bentinck, de oudste broeder van Hendrik en Hans Willem Bentinck. Op 25 Juni 1678 werd hem commissie verleend als lid der admiraliteit te Amsterdam, van wege Overijsel en op 11 September 1693 als hoogschout van Maastricht en den Vroenhove.

Bentinck. Zoons van den heer van Schoonheeten (Schoonheiden). Evengenoemde Eusebius Borchard Bentinck liet uit zijn huwelijk met Elizabeth van Brakell drie zoons na t. w.: Eusebius Borchardt, geboren in 1672, kolonel en landrentmeester van Twenthe, gesneuveld bij Judoigne 23 Mei 1706; Willem, 1673—1747, drost van Twenthe en van het land van Valkenburg; en Hendrik Adolf, 1678—1734, hoogschout van Hasselt en Maastricht. Van een dezer, vermoedelijk van den oudste, is sprake II 117 en 167; en van twee, die als adjudant fungeerden bij lord Portland, hun oom, II 196, 383 en 607.

Bentinck, De blonde, zoon van den drost van Salland, II 245. Deze drost van Salland was Hendrik Bentinck, heer van Werkeren, een neef van den heer van Diepenheim, in 1672 overleden als commissaris-déciseur te Maastricht. Van zijne zoons was de oudste, Wolf Bentinck, als ritmeester overleden in 1695; de tweede, Christoffel Bentinck, luitenant-kolonel en ritmeester der garde, stierf ongehuwd in 1706. Een dezer beiden moet de bedoelde „blonde Benting zone van den Drost van Salland" geweest zijn.

Bentinck. Elcoma Sophia — vrouwe van Nyenhuis. Zie op Ittersum.

Benvis. Niet onmogelijk moet worden gelezen Van Beuningen, die zes jaren later met Jacoba Bartolotti in het huwelijk trad.

Berchem. III 89 en II 592 is zonder twijfel sprake van Berchem bij Antwerpen; maar IV 21 is bedoeld Bergheim aan de Erft in het land van Gulik en II 400 en

401 Berchem, Berkem of Berne aan de Schelde, twee uren boven Oudenaarde.

Berckhout. Teding van Berkhout. „De oudste" was Pieter Teding van Berkhout, geboren in 1643, veertigraad, schepen en burgemeester van Delft, gedeputeerde ter Staten-vergadering van Holland en ter Admiraliteit van Zeeland, overleden 5 Februari 1713, zoon van m^r^. Paulus Teding van Berkhout, pensionaris van Monnikendam, eersten raad en rekenmeester der grafelijkheidsdomeinen van Holland, hoofdingeland van Delfland, en van Jacobina van der Vorst.

Berckhout. Mevrouw —, de echtgenoote van den voorgaande, was Elisabeth Ruysch, geboren in 1645, dochter van Nicolaas Coenraadsz. Ruysch, griffier van H. Hoog Mog. en van Maria Paets. Zij was op 13 Augustus 1668 met Pieter Teding van Berkhout gehuwd en overleed op 19 September 1704.

Berckhout, Lysbeth, eene „fraye joff.", was Elisabeth Teding van Berkhout, de dochter der voorgaanden, geboren 7 Februari 1673, overleden den 7den September 1707, den 25sten November 1706 gehuwd met mr. Jacob Briel, geboren 24 Mei 1668, raad en burgemeester van Brielle, overleden 9 Juni 1757.

Berckhout, heer van Sliedrecht, was Johan Teding van Berkhout, de tweede zoon van Paulus Teding van Berkhout en Jacobina van der Vorst, geboren in 1647. Deze, voor wien op 23 October 1673 commissie verleend werd als kapitein der infanterie, stond in zijn jonge jaren vooral bekend wegens de aan slaafschheid grenzende verhouding, waarin hij tot mevrouw Buat geraakt was tijdens haar verblijf te Breda. De aard dier betrekking blijkt duidelijk uit het medegedeelde in deel VIII der „Correspondance complète de Chr. Huygens" p. 111 tot 314 passim, waar Berkhout vergeleken wordt bij den door Armida betooverden Rinaldo. Ook in het Journaal wordt van die verhouding gewag gemaakt, I 176 en II 331. Later werd de band evenwel verbroken en in Februari 1689 treedt Berkhout in het Journaal op als dingend naar de hand van jonkvrouw Agnès Vijgh van Ubbergen, eene der hofdames van

de koningin. Er verliep echter nog geruime tijd, voordat hij zijn wensch vervuld zag: eerst op 22 Maart 1694 had, na afkondiging te 's-Gravenhage op 24 Februari d. t. v., het huwelijk te Londen plaats. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 1 Mei 1700 komt Berkhout voor als „Johan Tedingh Berckhoudt, Heer van Sliedreght, Raedt ende Oudt-Burgemeester der Stadt Monnickendam", gecommitteerd om gedurende drie jaren van wege de provincie van Holland en Westfriesland zitting te nemen in de Generaliteits-Rekenkamer. Voorts heet hij in „De Heraldieke Bibliotheek", nieuwe reeks, I bl. 283, nog hoofdofficier van Monnikendam, baljuw en dijkgraaf van Waterland. Hij stierf kinderloos den 28sten Maart 1733.

Berckhout, Jacoba, de eenige zuster van Pieter en Johan, was gehuwd met mr. Lodewijk Huygens van Zuylichem, den jongsten broeder van onzen auteur, door wien zij als „suster Huygens" aangeduid wordt, II 504, 510, 542. Zij stierf den 9den Februari 1711.

Berckhout, burgemeester van Brielle. Deze was Jan Teding van Berkhout, eerst pensionaris van Monnikendam, daarna raad en rentmeester-generaal der grafelijkheids-domeinen van Voorne, raad en burgemeester van Brielle en gecommitteerde in den Raad van State. Hij was geenszins, zooals in het register, blz. 33, verondersteld wordt, een broeder van voornoemde Pieter en Johan, maar een volle neef van den vader, Paulus Teding van Berkhout.

Berckhout. De dochter van den burgemeester van Brielle, uit zijn huwelijk met Cornelia Schuyt, was Jacoba Teding van Berkhout, eerst gehuwd met Willem Hartigveld, raad te Brielle, daarna met Jhr. Frederik — of Cornelis — de Wael van Vronestein, en ten derden male in 1699 met Jacob graaf van Groesbeek, burggraaf van Aublain, Keulsch gezant in Frankrijk, Engeland en bij H. Hoog Mogenden. Zie op Fronestein. — (Ontleend aan de genealogie Teding van Berkhout in de verzameling D'Ablaing van Giessenburg, berustend onder den H. R. v. A.)

Berenclaw, Berenclauw, Berenklaeuw, Dr., I 69, II 13,

31, die te Londen woonde op den hoek van Denmarkstreet, was blijkbaar een kunstkooper.

Berenclaw. Een Deensch gezant van dien naam wordt I 403 niet vermeld, maar wel graaf Rebenclaw. Zie op dien naam.

Berestein. Welke Beresteyn in 1649 ziek lag te Nantes, III 116, zal wel niet uitgemaakt kunnen worden. De Beresteyn, die in Juli 1676 in het leger verscheen, IV 115, kan geweest zijn Zacharias van Beresteyn van Hofdijck, burgemeester van Delft, overleden 27 Juli 1679.

Bergaigne. Hendrik de Bergaigne, ritmeester ten dienste van den Staat, werd op 29 November 1629, na de reductie van 's-Hertogenbosch, aangesteld tot hoog- en laagschout dier stad en der meierij. Hij was eerst gehuwd met Maria de Bergaigne, daarna met Catharina Bax en overleed op 6 October 1666.

Bergaigne. Zijne dochter, „het lichte wijff van Tiaen Huygens", van wie melding gemaakt wordt I 436, 451, II 103 was Jeanne Catharine de Bergaigne, door Christiaan Huygens, drost van Cranendoncq geschaakt en naar Brussel gevoerd; daar althans waren zij op 26 October 1655 getrouwd.

Bergen, Van, IV 10, wiens dood, volgens het verhaal door m^{r}. Huybert Roseboom aan Huygens gedaan, veroorzaakt zou zijn door het overmatig drinken, waartoe hij door Beverningh was aangespoord, was ongetwijfeld de „Eerste Burgemeester en President-Schepen der Stad Breda", die den 17^{den} September 1672 tot requestmeester van Zijne Hoogheid werd aangesteld, maar die spoedig stierf, daar reeds op 15 Juni 1673 in zijne plaats „als onlangs overleden" genoemde Roseboom werd benoemd.

Bergen. De prins van —, gouverneur van Brussel in 1695, II 532, was Philippe François de Glymes, graaf van Grimbergen, prins van Berghes, ridder van het Gulden Vlies enz.

Bergen. De vrouwe van —, III 67. Daarmede wordt geenszins de markiezin van Bergen-op-Zoom bedoeld, gelijk het register, blz. 31, abusievelijk aangeeft, maar de vrouwe van Bergen in Noord-Holland, mevrouw Studler van Surck, de grootmoeder van Suze van Valkenburg.

Bergen, Van, commandeur van Breda, II 57. Zie op Van den Bergh.

Bergen-Wynox. Winoxbergen, Berghes Saint-Winock, stadje ten zuiden van Duinkerken, in het tegenwoordig Fransch Département du Nord.

Bergerole, door wien Mlle Chamfort geschaakt werd, III 129, 144, zal bij haar vader zijn geworden van Guillaume Chanfort de Berguerolle, page der koningin, voor wien op 29 April 1689 te Londen een paspoort werd afgegeven voor de reis naar Holland („Calendar of State Papers", 1689—'90, pag. 82), en voor wien, als Guillaume Chanfort de Bergerolles, op 7 November 1691 commissie als kapitein werd verleend. Mogelijk was hij dezelfde als Guillaume de Berguerolles, die met Constantin de Berguerolle voorkomt op eene lijst van jongelieden, die tusschen de jaren 1669 en 1682 te Orange studeerden; zie de „Histoire du collège d'Orange" van Antoine Yrondelle p. 14, n. 1.

Bergesteyn, Berckesteyn, Berkesteyn, was jh[r]. Jan — ook wel genoemd Jacob — van der Does, in 1667 wegens de ridderhofstad Bergesteyn in de ridderschap van Utrecht beschreven („Tegenwoordige Staat van Utrecht", II 301 en 302). Dat hij vóór dien tijd tot de hofhouding der prinses royale behoorde, schijnt opgemaakt te kunnen worden uit het Journaal, III 75. In 1672 was hij een der leden van de Staten van Utrecht, die zich deden gebruiken om de provincie in handen der Franschen te stellen. Later was hij wegens die provincie gecommitteerd in de Generaliteits-Rekenkamer. Uit eene resolutie van H. Hoog Mog. van 4 December 1689 blijkt, dat hij destijds naar Engeland vertrok als gedeputeerde wegens de provincie Utrecht in H. Hoog Mog. vergadering. Hij werd den 13[den] October 1704 in de Groote kerk te 's-Gravenhage begraven („Haagsch Jaarboekje", 1891, bl. 88).

Bergesteyn, de vader van den voorgaande, van wien I 130 melding wordt gemaakt, was Diederik van der Does, heer van Bergesteyn, de jongste zoon van den beroemden Dousa en zelf ook een wetenschappelijk gevormd man, volgens het „Woordenboek" van Luiscius

in voce, wat vrij verschillend klinkt van hetgeen omtrent hem door Huygens wordt aangeteekend.

Bergesteyn. De echtgenoote van den voorgaande, moeder van eerstgenoemden Bergesteyn, I 347, was Geertruid van Reede van Saasveld, welke in 1684 overleed.

Bergeyck. Jean Baptiste de Brouchoven, geboren omstreeks 1621, werd in 1655 benoemd tot raad der domeinen en financiën van den koning van Spanje in de Nederlanden en in 1663 tot lid van den Raad van State. Zijne eerste buitenlandsche zendingen waren herwaarts in 1667 en '68 en van hier naar Aken tot het bevorderen van den vrede („Brieven van en aan Johan de Witt", IV 489, 490, 492, 493, 494, 727). In 1675 werd hij naar Engeland gezonden en andermaal in 1677, om de intriges tegen te werken, die het sluiten van een afzonderlijken vrede tusschen de Republiek en Frankrijk ten doel hadden. Op die zending heeft betrekking wat in het Journaal IV 170 en 171 wordt gemeld. Den 1sten Juni 1665 werd hij tot baron — en den 9den December tot graaf van Bergeyck verheven; hij stierf te Toulouse 13 November 1681. Uit zijn huwelijk met de weduwe van Pieter Paulus Rubens, Hélène Fourment, had Bergeyck een zoon, Jean de Brouchoven, graaf van Bergeyck, van wien sprake is II 373, 594.

Bergh, Van den, De fourier. Bedoeld is Jan van den Bergh, voor wien op 1 Maart 1674 commissie verleend werd als „wagenmeester over den Train van S. H. den Prince van Orange". Hij stierf op 21 October 1688 en werd vervangen door Jan Verkaert.

Bergh, Van den, I 471, is blijkbaar dezelfde, die II 57 vermeld wordt als Van Bergen, commandeur van Breda, die, door toedoen van Dijkveld, gehuwd was met diens duchtig gecompromitteerde nicht Catharina Coopall, welke daarna hertrouwde met Gideon Hoeufft. Bedoeld is Jelis — of Gillis — van Bergen, kommandant van Nijmegen — niet van Breda —, die op den staat van oorlog voor 1673 voorkomt als kapitein der infanterie en op 15 Juli 1678 commissie verkreeg als „Sergeant-Majoor ofte Wachtmeester over het krijgsvolk in guarnisoen liggende tot Nymmegen". Hij was de zoon van

Govert van Bergen — of Berchem — en Maria Copal en stierf als „Lieutenant-Collonel en Capitein ten dienste der Vereenigde Nederlanden en Majoor-Commandant van Nymegen" op 21 Augustus 1689 (Maandblad van het genootschap „De Nederlandsche Leeuw", 1899, kol. 194, en 1900, kol. 251). In 1665 was hij gehuwd met Anna Maria van Lichtenbergh; dat hij hertrouwde met Catharina Copal, wordt vermeld in eene ms.-genealogie, berustend in het archief van Jhr. van Weede van Dijkveld; overigens is van dat tweede huwelijk nergens de vermelding aangetroffen, vermoedelijk wegens het daaraan verbonden schandaal. Zie voorts op Copal.

Bergues, Graaf De. Bedoeld zijn graaf Herman van den Bergh, geboren in 1558, stadhouder van Gelderland voor den koning van Spanje, ridder van het Gulden Vlies enz., overleden te Spa in 1611, en zijne zuster gravin Anna van den Bergh, overleden in 1630 op het door haar gebouwd kasteel Annendael onder Echt; beiden waren gesproten uit het huwelijk van graaf Willem van den Bergh en gravin Maria van Nassau, de zuster van prins Willem I („Taxandria", 6de jaargang, blz. 84—86).

Beringen. Welke vertrouwelijke betrekking bestond tusschen Constantyn Huygens, den vader, en den „bonhomme" Beringhen, zooals hij door den markies De Sourches genoemd wordt („Mémoires", I p. 29), blijkt uit de „Gedichten van Huygens", uitgegeven door Dr. Worp, III 282, IV 66 en V 332. Over de opkomst van Henri de Beringhen en zijne lotgevallen zie de „Mémoires du Duc de Saint-Simon" publiés par M. M. Chernel et Regnier fils", I p. 67—68. Beringen stierf op 87-jarigen leeftijd, den 30sten Maart 1692; zie „Mémoires du marquis de Sourches", IV 23, 24 en „Europ. Mercurius", Maart 1692, bl. 178.

Beringen, Mevrouw van, heette Anne du Blé en was de zuster van den markies D'Huxelles, maarschalk van Frankrijk. Volgens den markies De Sourches („Mémoires", I p. 398, n. 2) was zij „la plus opiniâtre huguenote qu'il y eût dans le monde".

Berk, Berch. Carel Alexander van Berck was een avonturier van onbekende afkomst; daar hij echter, volgens zijn zegel, voorkomende op enkele zijner in het R. A. berustende brieven, tot wapen voerde een staanden leeuw met een smallen linkerschuinbalk daarover heen, schijnt het er voor gehouden te mogen worden, dat hij door bastaardij uit het grafelijk huis Van den Bergh gesproten was. Zeker althans behoorde hij noch tot de Utrechtsche, noch tot de Geldersche Van Berch's. Blijkens een schepenbrief van Leusden in het R. A. te Utrecht („Utrechtsch Jaarboekje", 1903, bl. 79) kocht hij den 18den April 1645 van mevrouw Pauw van Achttienhoven, geb. Spieghel, het landgoed „De Heilige Berg" en voorts vindt men, dat hij trouwde met Catharina van Reede van Amerongen, weduwe van Arend van Randwijck, welke in November 1651 overleed. Daarop volgden langdurige financieele geschillen met de familie Van Reede, welke ten gevolge hadden, dat een curator over hem werd aangesteld (Inventaris van de archieven, aanwezig op den huize Amerongen, II nos 98, 115 en 256). En dat hij in geldelijke ongelegenheid verkeerde, kan overigens ook wel daaruit worden opgemaakt, dat hij op 16 Augustus 1679 een request bij de Staten-Generaal indiende, verzoekend om een „honorarium ofte recompens" voor de gevaarlijke en geheime diensten in 1672 en '73 door hem bewezen, „mitsgaders voor de oncosten ende deboursementen daeromtrent gesupporteert". Bij resolutie van 17 November 1679 werd hem daarop eene som van honderd rijksdaalders toegelegd. En vervolgens werd hij den 27sten September 1680 benoemd tot consul te Algiers. Zoo hij evenwel mocht gehoopt hebben aldaar zijn gevallen fortuin spoedig te zullen herstellen, zag hij zich daarin bedrogen: om „pregnante redenen" kwam hij in November 1682 onverwacht in het vaderland terug. Wel werd hem in het voorjaar van 1683 gelast naar zijn post terug te keeren en aldaar de komst van een opvolger af te wachten en ondernam hij dan ook dientengevolge den terugtocht, maar te Genua vond hij goed niet verder te „verreysen" en nadere bevelen van H. Hoog Mog. aan te vragen, waarop

hem den 29sten October 1683 gelast werd te repatrieeren, zonder zich eerst naar Algiers te begeven. En eenmaal hier terug, geraakte hij hoe langer zoo meer in benarde omstandigheden. Jaren lang werd door hem aangedrongen op voldoening eener som van driehonderdvijftig rijksdaalders, die hij meende dat hem nog op zijn tractement toekwam. In Maart 1687 verzocht hij als consul of commissaris naar Algiers te mogen wederkeeren, doch te vergeefs, en in Maart 1689 dong hij insgelijks zonder vrucht naar den post van consul te Sevilla. Maar in datzelfde voorjaar verkreeg hij dan toch eindelijk de zoo lang gevraagde schadeloosstelling en blijkt voorts uit eene resolutie van H. Hoog Mog. van 22 Maart 1689, dat hij zich destijds „reysvaerdigh" maakte om naar Engeland over te steken „in dienst van Z. Maj. stallen". Doch in Engeland ging het den beklagenswaarden ouden man al niet beter dan hier te lande; zooals duidelijk uit het Journaal blijkt, verviel hij daar al spoedig tot den bedelstaf. Het laatste wat van hem vernomen wordt is, dat hem door Huygens een „crown" werd toegestopt, met aanmaning zich niet weder aan te melden.

Berkelbach, Reinier, wordt op 24 Mei 1689 als „Agent" vermeld in den „Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 118, en als „Solliciteur" in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 11 Februari 1693.

Berkeley, Barcklay, Barckley, Barclay. In het laatste gedeelte der zeventiende eeuw leefden twee verschillende lords Berkeley, hoofden van twee takken van hetzelfde geslacht, t. w. George graaf Berkeley en John baron Berkeley of Stratton. Eerstgenoemde was in 1679 tot graaf van Berkeley en burggraaf Dursley verheven en stierf in 1698; de andere was admiraal der vloot en kolonel van een regiment mariniers, voorts „Groom of the Stole" en „Gentleman of the Bedchamber" van prins George van Denemarken. Hij overleed op 27 Februari 1697 en zijne weduwe, Jane Martha Temple, dochter van sir John Temple of East Sheene, hertrouwde met den graaf van Portland. Van lord Berkeley of Stratton is sprake I 202, II 387, 404 en 512.

Graaf Berkeley schijnt bedoeld I 134, mogelijk ook I 518 en II 23.

Berkeley, Gravin, I 134, was Elisabeth Massingberd, wier vader was John Massingberd „of the city of London". Vermoedelijk is zij de lady Berkeley, van wie Huygens beweert dat zij „een snijdersdochter" was.

Berkeley, Charles, burggraaf Dursley, was de oudste zoon van George graaf Berkeley. Zie op Dursley.

Berkeley, Lady Arabella, was de derde der vijf dochters van George graaf Berkeley en Elisabeth Massingberd en derhalve wel degelijk eene zuster van lord Dursley. Zij trad in het huwelijk met William Poultney of Misterton.

Berkeley, Mrs., met wie de koningin eene weddingschap aanging, I 208, was zonder twijfel Mary Berkeley, de oudste dochter van lord Dursley. Zij was gedurende eenigen tijd hofdame der koningin en trouwde daarna met Thomas Chambers of Wanworth.

Berkeley, Lady, zuster van Villiers, I 160, was lady Fitzharding. Zie op dien naam.

Berkenhead, Birkenhead, die bij de samenzwering van Charnock betrokken was, werd gevangen genomen en in Newgate gezet, waaruit het hem evenwel na eenigen tijd gelukte te ontsnappen en naar Frankrijk te geraken. Vandaar zoude hij vervolgens naar de kust van Kent zijn teruggekeerd, aldaar zekeren Hunt, een smokkelaar, dien hij als zijn verrader beschouwde, hebben opgelicht en met hem naar Frankrijk zijn teruggekeerd, waar Hunt opgesloten werd (Luttrell, IV 47, 104, 135).

Berkhout. Zie Berckhout.

Berkoffer, II. 505. Bedoeld is Charles de Berckoffer, voor wien op 19 April 1689 commissie als kapitein en op 9 Augustus 1695 als sergeant-majoor in het regiment van Amelisweerd verleend werd. In 1700 komt hij voor als luitenant-kolonel en in 1702 en 1705 als kolonel („De Navorscher", XIV, bl. 304; Maandblad „De Nederl. Leeuw", 1893 bl. 30). Den 1sten Januari 1709 eindelijk werd hij bevorderd tot brigadier. Vermoedelijk was hij een zoon van Jean Henri de Berckoffer, die op 14 Augustus 1676 commissie als kapitein verkreeg en

die in 1665 als „Lieutenant au Gouvernement d'Orange" met zijne echtgenoote Françoise de Vilbrieux, vrouwe van Bouffiers, Maison Blanche en Grandchamp in Viennois, voorkomt bij Galiffe, III bl. 591.

Berlicum. Anna en Maria van —, waren dochters van Daniël van Berlicum, burgemeester van Heusden en Elisabeth Boom. Anna werd gedoopt 14 Augustus 1663; „zij was groot van gestalte" en trok „wegens hare schoonheid de aandacht," vooral, tot haar ongeluk, van den majoor Flud, gelijk uit het Journaal ruimschoots blijkt. Hare zuster Maria werd gedoopt op 3 Augustus 1667 en trad den 26sten Januari 1694 te Londen in het huwelijk met Jacobus Cock, destijds predikant bij het regiment van den graaf van Portland. Zie het artikel van Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland, „Het geslacht Berdenis van Berlekom" in het Maandblad van het genootschap „De Nederl. Leeuw", 1901, kol. 117 en 118.

Berlo. Albert Ferdinand grave de Berlo verkreeg op 19 November 1676 commissie als kapitein en 5 Februari 1678 als kolonel ter vervanging van den graaf van Wittgenstein. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 16 October 1696 wordt gewag gemaakt van Johanna Philippina van Erp, weduwe van den brigadier Albert Ferdinand grave van Berlo, „die in den slag bij Fleurus het leven had gelaten", met hare negen kinderen, in leven wonende onder Someren in Peelland. Een dier kinderen was vermoedelijk de jeugdige Amour, grave van Berlo, voor wien op 11 Januari 1689 commissie als kapitein werd verleend, maar „vermits zijne minderjarigheid" geen eed deed en dien eerst in persoon aflegde op 22 Januari 1705.

Bernard, I 453. Een Engelsch godgeleerde van dien naam is, zooals het register blz. 34 aangeeft, stellig niet bedoeld, maar de Fransche predikant Jacques Bernard te Gouda, die, te gelijk met zijn Haagschen ambtgenoot Jacquelot, in Mei 1691 voor de synode der Waalsche kerken werd geroepen en aldaar eene berisping ontving wegens zijne onvoorzichtige prediking („Le Livre Synodal", II 102, 108, 188).

Bernardi, II 581, die tot de garde van koning Jacob II behoorde en uit Frankrijk overkwam om Willem III te vermoorden, werd door verraad van een medeplichtige in Maart 1696 aangehouden en opgesloten in Newgate, waar hij zich in December nog bevond (Luttrell, IV 35, 162).

Bernickhuysen. Johan Diderick van Bernickhuysen, luitenant, verkreeg op 16 Augustus 1684 commissie als kapitein. Bij resolutie van H. Hoog Mog. van 14 September 1686 werd aan hem en zijne vrouw Henriette Albertine Huygens vergunning verleend, met het oog op den voorgenomen aankoop van het „adelijck huys ofte havesaet genaemt den Ordel, gelegen bij de Stadt Swoll in Overijssel", een deel van de hun als fideicommis toegekomen erfenis van de grootmoeder „paternel" der vrouw uit het verband te ontslaan. In de resolutiën van H. Hoog Mog. van 18 Maart en 10 September 1695 wordt hij genoemd „Diderick van Berninckhuysen, Capiteyn ten dienste dezer Landen onder dat regiment van den Colonel du Theyl, in huwelijk hebbende Henriette Albertine Huygens, dochter van Christiaan Huygens, in sijn leven Drossard van Cranendoncq en van Johanna Catharina de Bergaigne".

Bernsau. Hendrik Ferdinand van Bernsau verkreeg commissie als kapitein der nieuwe werving op 11 April 1675, nadat hij die plaats al bediend had sedert Mei 1673.

Berny. Plaatsje bij Parijs, zuidelijk van Sceaux.

Berry, Mrs. In een brief van Mattew Prior, afgedrukt in „The Lexington Papers" pag. 14, wordt die tooneelspeelster Mrs. Barry genoemd.

Bertolotti, IV 238, Bartolotti, IV 255, hield blijkbaar een chocolade-winkel te Antwerpen.

Berwick. James Fitzjames, de bastaardzoon van koning Jacob II bij Arabella Churchill, werd in Maart 1687 verheven tot hertog van Berwick, graaf van Tinmouth en baron Bosworth (Luttrell, I 396) en verkreeg in Februari 1688 het bevel over een regiment cavalerie, dat te voren aangevoerd was door den graaf van Oxford en dat nu den naam ontving van „the Royal Regiment

of Horse of the Duke of Berwick". Het was dit regiment dat zich, met sir Francis Compton aan het hoofd, in November 1688 bij den prins van Oranje kwam voegen. Berwick zelf was daarbij niet aanwezig, maar bleef de zijde des konings houden, bij wien hij zich vervolgens in Frankrijk ophield, en dien hij in 1690 naar Ierland vergezelde, waar hij tot het einde des jaars bleef. In 1693 werd hij benoemd tot luitenant-generaal in Franschen dienst, maar geraakte kort daarna in krijgsgevangenschap in den slag bij Neerwinden. Volgens Luttrell, III 51, zoude hij toen het voornemen hebben gehad Willem III van het leven te berooven en daartoe na het einde van den slag met veertien zijner manschappen zijn doorgedrongen tot de tent, waarin de koning zich teruggetrokken had, maar de eerste twee, die daar binnen trachten te komen, werden door Keppel neergeschoten en toen werden de overigen ook neergeveld, behalve Berwick, die alleen gespaard bleef. Indien dit verhaal historisch waar is — het wordt noch door lord Macaulay, noch door generaal Knoop vermeld —, klinkt het wel eenigszins zonderling, dat de koning daarop met koele beleefdheid Berwick zoude hebben toegevoegd „dat sijn ongeval hem leedt was en soude trachten het door goed tractement te verzachten" en is het begrijpelijk, dat Berwick niet de beleefdheid had „daerop een compliment weder te seggen", II 249. Zijne gevangenschap duurde overigens niet lang; volgens het Journaal, II 250, schijnt hij naar Antwerpen te zijn gezonden, maar al spoedig werd hij uitgewisseld tegen den hertog van Ormond, die in denzelfden veldslag gevangen genomen en door de Franschen naar Namen gevoerd was. Van Berwick is verder in het Journaal geen sprake meer, ook niet in verband met de groote samenzwering van sir John Fenwick in 1696, waarvan hij een der hoofdaanleggers was en in verband waarmede hij het zelfs waagde zich heimelijk naar Engeland te begeven. Later, zooals wel bekend is, speelde Berwick nog eene voorname rol in den Spaanschen Successie-oorlog.

Berwick. Hoofdplaats van het Schotsch graafschap van

dien naam, aan de monding van de Tweed, op het oostelijk uiteinde der grens tusschen Engeland en Schotland.

Beschutter, III 78, is de jagersterm, waaronder de windhond wordt aangeduid, die er op afgericht is het gevangen wild te behoeden voor verscheuring door de overige jachthonden en die het apporteert. Op welken grond nu die term toegepast werd op eene Maastrichtsche juffer, is niet na te gaan, maar hoogst waarschijnlijk zal het wel niet tot haren lof zijn geweest.

Besoyen. Eene notarieele verklaring door den heer Van Besoyen afgelegd op 23 Januari 1649 en afgedrukt in „Die Haghe, Bijdragen en Mededeelingen", 1910, bl. 110—111, is door hem onderteekend als Jan van Assendelft. Vermoedelijk was hij de jongste telg van Gerrit van Assendelft, heer van Cralingen, Honingen, Besoyen en Heinenoort, en van Johanna van Gent, bij Van Leeuwen, „Batavia Illustrata", fol. 855 aangeduid als „N. van Assendelf sonder kinderen". In een exemplaar van Gouthoevens kroniek, thans berustend bij den Hoogen Raad van Adel, en indertijd toebehoord hebbende aan M^r^. Gerard Scharp Pieterss., staat, blijkbaar van de hand van dezen aangeteekend: „J^or^ v. Assendelft Heer van Besoyen a° 1649 in September in duello periit contra Gallum in flore aetatis".

Bethlehem. Klooster van kanunniken der orde van den H. Augustinus, nabij Herent, ten noorden van Leuven.

Bethunes, Mlle of Madame de. Bedoeld is zeer waarschijnlijk Catherine Pinchart, weduwe van Jean de Bethun, luitenant-generaal der cavalerie in Spaanschen dienst, welke, bij brieven van koning Karel II van Spanje, onder dagteekening van 18 October 1672, met hare kinderen in den adelstand werd verheven.

Beuckelaer. Martin Beuckelaer, op 16 Mei 1675 aangesteld tot postmeester van de Generaliteit, werd den 26sten Januari 1700 te 's-Gravenhage overluid. Op bl. 225 van Deel II, waar melding wordt gemaakt van zekeren Hans, „een postillon van Breukelen", zal wel Beuckelaer dienen gelezen te worden.

Beuningen, Mr. Coenraad van [1]). Reeds in den aanvang van het Journaal (Juni 1675, IV 38) wordt Van Beuningen aangetroffen als gezant te Londen, waar hij de ondankbare taak had te vervullen een behoorlijken grondslag uit te vinden voor de bemiddeling in den toenmaligen oorlog, welke door den koning van Engeland aan de oorlogvoerende partijen aangeboden, maar gansch niet oprecht door hem gemeend was. Dat daarbij allerlei netelige quaestiën te berde moesten komen, was begrijpelijk; voornamelijk over de basis, waarop tusschen Frankrijk en Spanje onderhandeld zou kunnen worden, viel het niet gemakkelijk tot eenstemmigheid te geraken. Daarover ontstond zelfs eene wezenlijke spanning tusschen Spanje en Engeland, IV, 171, 217, 220, 224. Over het persoonlijk aandeel van Van Beuningen in die besprekingen verneemt men uit het Journaal niet veel, hetzij dan dat hij van Spaansche zijde geacht werd niet krachtig genoeg te zijn opgetreden, IV 224. Maar in de gedenkschriften van sir William Temple, die als bemiddelaar fungeerde op het inmiddels te Nijmegen geopend vredescongres, wordt onomwonden verklaard, dat Van Beuningen zich te Londen meer als burgemeester van Amsterdam gedroeg dan als gezant der Staten-Generaal [2]). Het voornaamste wat daar door hem tot stand gebracht werd, was een verdedigend verbond, op 13 Maart 1678 met Engeland gesloten, dat echter in wezenlijkheid van niet de minste waarde was [3]). Na den vrede van Nijmegen keerde Van Beuningen naar het vaderland terug; den 19den Juni 1679 deed hij ter vergadering van H. Hoog Mog. „summier rapport" omtrent hetgeen hij in Engeland had verricht.

---

1) Één overzicht van Van Beuningen's loopbaan is te vinden in de „Beschrijving der Nederlandsche Historipenningen" van Mr. G. van Loon, III fol. 19. Bevreemdend is het evenwel, dat daarin niet gerept wordt van zijne zendingen naar Engeland.

2) „De Historische Gedenkschriften door den ridder W. Temple enz." Amsterdam 1716, bl. 413, 418—419.

3) Wagenaar, „Vaderlandsche Historie", XIV 471.

Den 13den October 1681 werd hij nogmaals daarheen gezonden en hij bleef daar tot in het voorjaar van 1683; den 17den Maart bracht hij „summier rapport" uit in de Staten-Generaal, doch wat hij daar kenbaar maakte, veroorzaakte eene hevige gramschap bij den prins. Al weinige dagen later, den 31sten Maart, III 83, verluidde het te Soestdijk, waar het hof zich destijds ophield, dat Z. H. eerstdaags naar Den Haag wilde, uitsluitend „pour laver la teste à van Beuninghen". Wat deze misdreven had, verneemt men uit eene missive van den prins aan den raadpensionaris van 1 April [1]; het was niet minder dan dat, vermoedelijk onder de indrukken aan het Engelsche hof ontvangen, door Van Beuningen het denkbeeld werd aanbevolen, op grond van Frankrijks overwegende positie, met dat rijk in alliantie te treden. Men kan zich voorstellen, hoe zulk een denkbeeld Willem III smaken moest; met hevige verontwaardiging vaart hij er tegen uit, verklarend dat „van Beuningen en ik naderhandt irreconciliabel sullen sijn", zooals dan ook inderdaad al spoedig bleek, ofschoon de bewering dat, ten gevolge van 's prinsen wrok, Van Beuningen gevaar zou hebben geloopen voor zijn leven, wel niet anders zal zijn geweest dan een verzinsel van 's mans kranke verbeelding. De zielsziekte, die zijn ondergang wezen zou, begon zich toch van toen aan steeds duidelijker te vertoonen; of die teweeg gebracht was door de groote geldelijke verliezen, welke hij ten gevolge van verkeerde speculatiën leed, of wel dat die speculatiën ondernomen waren, toen hij reeds niet recht toerekenbaar meer was, kan niet gezegd worden, maar zeker is dat zijn geheele fortuin er bij verloren ging en hij ook zijne nabestaanden in het ongeluk sleepte, I 198, II 68. En middelerwijl had hij reeds in 1686 een stap gedaan, die dezulken, welke hem goed gezind waren, wel had moeten doen twijfelen aan zijn gezond verstand: hij, de verstokte celibatair, die den band des

---

1) „Archives de la maison d'Orange-Nassau", 2me Série V p. 572.

huwelijks verafschuwde en ook gezegd werd op grond van zekeren horoscoop vast besloten te zijn zich nooit aan dien band te zullen leggen [1]), was op zijn vier-en-zestigste jaar in den echt getreden met eene geroutineerde coquette van zes-en-veertig! En dat deze al spoedig grond had dien gewaagden stap bitter te betreuren, valt niet te verwonderen; 's mans „gecke liberaliteit" — niet jegens haar, maar jegens andere dames —, I 200, gaf een eerste alarm, eerlang gevolgd door de curateele en de insolventie en toen kwamen de kwade dagen, waarin letterlijk gebrek geleden werd, II 154. Voortdurend treft men in het Journaal berichten aan omtrent den diep droevigen toestand, waarin de eenmaal zoo gevierde Van Beuningen vervallen was en die, te oordeelen naar den toon, door Huygens aangeslagen, bij de tijdgenooten meer spot dan mededoogen verwekte. Eenige jaren sleepte de ongelukkige dat ellendig bestaan voort, totdat hij op 26 October 1693 door den dood uit zijn lijden verlost werd.

Beuningen. Mevrouw Van — was Jacoba Victoria Bartolotti van den Heuvel, geboren in 1639, dochter van Guillelmo Bartolotti van den Heuvel, en volle nicht van mevrouw Huygens. In het Journaal wordt het eerst van haar melding gemaakt in October 1675, IV 77. Zij bevond zich destijds te Soest, waar zij vermoedelijk woonde op de hofstede Bartholot — thans Vosseveld — aan den straatweg naar Amersfoort („De Navorscher", XXXIV 290, XXXV 85). Reeds toen werd met blijkbaren spot van haar gesproken van wege de vele hofmakerijen, waarin zij zich begeven had. Met name worden als hare minnaars genoemd, I 132, III 71, 72, een niet nader aangeduide Van Wijnbergen, bij wien zij een kind zoude hebben gehad, en Piccardt en de „in decadentie" geraakte Van Berck, te voren heer van den Heiligen Berg. Voorts had zij reeds vóór 1682 „affaires" met Van Beuningen, die echter tevens eene

1) E. Gigas, „Choix de la correspondance inédite de Pierre Bayle", p. 182—183.

juffrouw Ferentz „aen hield" en „engagementen" had met een „oud wijff", nl. met mevrouw D'Allonne, die zijne huishouding in Engeland bestuurd had, en die later moest worden „afgekocht", I 198. Desalniettemin ging op 12 Juni 1686 het huwelijk door; hoe droevig dat afliep is boven reeds vermeld. Mevrouw Van Beuningen overleefde haren echtgenoot tot 22 October 1718.

Beurs, De, van Londen. Naar luid van den „Haagschen Mercurius" van 26 Juli 1698, n°. 102, werden op de galerijen der beurs kanten, linnengoed, handschoenen, kousen enz. te koop aangeboden. Blijkens het Journaal ging Huygens daar dan ook dikwerf inkoopen doen.

Bevekum, Bevecum, Beauvesché, Beauverchin, of Tourain Beauvechon, I 448, 449, II 357, 360, 381, 382, een Bernardijner klooster voor mannen en vrouwen, gelegen ten zuidoosten van Leuven, westelijk van Thienen.

Bevenge. Zie Beverige.

Beverige. Aan Willem Beveridge was op 30 Januari 1675 en wederom op 14 November 1678 commissie als kapitein verleend; blijkens den „Calendar of State Papers", 1689-'90, pag. 327, werd op 21 Mei 1689 pardon verleend aan den kolonel William Beveridge wegens manslag, gepleegd op Thomas Danby Esq. Wat zijn uiteinde betreft, volgens Luttrell II 621 werd kolonel Beveridge van het Schotsche regiment te Ostende, na aan tafel een woordentwist te hebben gehad met kapitein Vanbrook van hetzelfde regiment, door dezen in een daarop gevolgd tweegevecht gedood. Vermoedelijk moet I 21 voor Bevenge gelezen worden Beverige.

Beverland. Het „pardon" aan den beruchten Hadrianus Beverland verleend, waarvan sprake is II 173, 176 en 177, schijnt volgens Nagtglas, „Levensberichten van Zeeuwen", I bl. 97, verstaan te moeten worden als de opheffing van het in 1676 door de vierschaar der Hoogeschool te Leiden tegen hem uitgesproken vonnis, voor zooveel betrof zijne levenslange verbanning uit Holland en Westfriesland („Holl. Mercurius", 1679, bl. 278). Van de herkregen vrijheid om derwaarts terug te keeren blijkt intusschen niet dat door Beverland ooit gebruik is gemaakt.

B e v e r l o o. Dorp in Zuid-Limburg, ten noorden van Hasselt.

B e v e r n i n g h. De gewezen thesaurier-generaal der Unie, Hieronymus van Beverningh, die in het najaar van 1671 teruggekomen was van eene met grooten lof volbrachte buitengewone ambassade naar Spanje, behoorde tot de op 13 April 1672 benoemde gedeputeerden te velde, bestemd om den prins bij te staan in den veldtocht tegen de Franschen. Vervolgens, met den prins en het leger binnen de grenzen van Holland wedergekeerd, werd hij den 7den Juli lid van het „College tot directie van alle zaken het beleid van den oorloch en de defensie van de provincie Holland, mitsgaders de noodige voorziening van de posten, passen en verdere frontieren concernerende". Als zoodanig zal het geweest zijn, dat de prins hem tot zich ontbood, toen het incident voorviel, dat in het Journaal, IV 225—226, vermeld wordt en dat insgelijks voorkomt in de „Aanteekeningen betreffende het voorgevallene in de maanden Juni tot December 1672", afgedrukt in deel XXIV der „Kronyk van het Historisch Genootschap", bl. 445, alwaar onder dagteekening van 22 Augustus verhaald wordt: „Beverningh, ontfangende een fransse brief van Sijn Hoogheyt, daer onder andere invloeyde „Ouderkerck en passant vous viendra prendre", duyde dat op een gevangenis, die daerom schuyl liep en hielt hem buyten den Haeg. De Prins dit merckende sont hem sijn koets en gaf hem sijn hof, om 't gemeen dat niet veel van hem vertrouwde". Uit de dagteekening blijkt, dat het voorval moet hebben plaats gehad omstreeks den tijd waarop de gebroeders De Witt werden vermoord, toen het gepeupel gedurende geruimen tijd Den Haag volkomen onveilig maakte, zoodat er alle reden bestond tot de uiterste voorzichtigheid, al zullen de welingelichten wel geweten hebben, dat de vroegere vertrouwelijkheid tusschen Beverningh en den raadpensionaris reeds lang merkbaar was bekoeld. In het volgend jaar was Beverningh een der afgevaardigden van den Staat op de vredehandeling te Keulen; als zoodanig wordt hij in het Journaal vermeld IV 19, 20, 21 en 25. In

welke hoedanigheid hij daarna, van 26 tot 29 Augustus 1675, met Fagel en anderen in het leger verscheen, IV 57, 58, is niet duidelijk, doch kort daarop werd hij aangewezen tot een der afgevaardigden naar het vredescongres te Nijmegen. Vandaar werden door hem brieven van en betreffende den Franschen afgevaardigde D'Estrades aan den prins toegezonden, IV 259—263, welke stukken vermoedelijk tot zijne kennis waren gebracht door bemiddeling van mevrouw Van Lennep, welke met D'Estrades en diens gemalin uit Maastricht naar Nijmegen was gekomen en aldaar optrad als tusschenpersoon tusschen Beverningh en den Franschman, gelijk blijkt uit het dagboek van den kanunnik De Meer, in de „Publications de la Société pour l'Histoire et l'Archéologie du Limbourg", XXVII p. 161, 163, 165, 185. Beverningh's aandeel aan den vrede van Nijmegen is bekend, ook dat daarop eene blijkbare verwijdering tusschen den prins en hem volgde. Pikant is het derhalve uit het Journaal te vernemen, I 171, dat toen, meer dan tien jaren later, Willem III koning van Engeland geworden, partij wenschte te trekken van Beverningh's invloed tot vereffening van zijn geschil met de stad Amsterdam over de aanstelling van schepenen, hij hem deed weten, dat hij „seer wel voldaen was van sijne gepasseerde conduitte en gerust op hem voor het toekomende". In die gerustheid schijnt de koning zich evenwel min of meer te hebben bedrogen, want reeds in het volgend voorjaar moet, volgens de aanteekening I 357, Beverningh den koning bepaald hebben gedwarsboomd door, tegen diens zin, de benoeming door te zetten van zijn neef mr. Gerard van der Dussen tot raad en advocaat-fiscaal van het college ter Admiraliteit op de Maas. Niet lang daarna, op 30 October 1690, overleed Beverningh op zes-en-zeventigjarigen leeftijd.

Beverningh. Mevrouw Van —, van wie IV 21 melding wordt gemaakt, was Johanna Gillon of Le Gillon, in 1655 met Beverningh gehuwd, overleden op Oud-Teylingen 17 September 1706 (Elias, „De Vroedschap van Amsterdam", I bl. 154).

Beverum. Zie Bevekum.

Beverweert, Lady Charlotte van. Charlotte Philiberte van Nassau-Beverweerd, geboren te 's-Gravenhage in 1649, bleef ongehuwd. Zij schijnt zich veelal in Engeland te hebben opgehouden bij hare zuster, lady Arlington, en is ongetwijfeld bedoeld in Temple's „Historische Gedenkschriften" bl. 351 als „de Vrouw van Beverweerd, die in haar humeur en conversatie iets hadde dat den Prins heel aangenaam was"; daarom was het dan ook zeker dat zij, op het einde van 1674, lord en lady Arlington vergezelde op eene reis herwaarts, waarvan het doel in de eerste plaats was de door den oorlog afgebroken betrekkingen van den prins met het Engelsche hof weder aan te knoopen. Eenige jaren daarna vindt men haar in Engeland in den kring der vriendinnen van de beruchte hertogin De Mazarin, door wie zij, volgens S^t^.-Evremond, familiaar „Lotte" genoemd werd (Forneron, „Louise de Keroualle", p. 207). Lady Charlotte werd in April 1702 tot „Lady of the Bedchamber" der koningin Anna benoemd, doch stierf reeds vóór het einde van datzelfde jaar (Luttrell, V 163, 249).

Beyer, De. Bij resolutie van H. Hoog Mog. van 18 Juli 1690 werd Adriaan de Beyer, „een Voornaam Koopman" te Londen, belast het noodige te verrichten ten behoeve van de Nederlandsche schepelingen, die in den zeeslag bij Bevesier gekwetst en naar Engeland overgebracht waren (Van Loon, „Nederl. Historipenningen", III fol. 486). Genoemde De Beyer wordt niet aangetroffen in de genealogische opgave betreffende het geslacht De Beyer, voorkomend in deel I van Vorsterman van Oyen's „Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche familiën".

Beyers. Joff. — van Nijmegen. Bedoeld is Arnolda de Beyer, dochter van Johan de Beyer en Geertruid van Benthem. Deze wordt in Vorsterman van Oyen's „Stam- en Wapenboek", I folio 51, vermeld als gehuwd geweest met sir David Colyar, doch van die echtverbintenis maken de genealogieën van de familie Colyar geenerlei gewag. Als mevrouw Colyar, geboren De Beyer, werd de dame, naar luid eener aanteekening in het oude begrafenis-

register te Nijmegen, in 1759 begraven in een graf, waarin hare dochter reeds in 1726 was bijgezet. Sir David was inmiddels verheven eerst tot baron, later tot graaf van Portmore en omstreeks 1695 gehuwd met Catherine Sedley, gravin van Dorchester, barones van Darlington. Hij stierf in 1730.

Bicchi. Bedoeld is de kardinaal Alexander Bichi, pauselijk legaat te Avignon, die zijne gewone residentie hield te Carpentras. Zie „Mémoires du Burgrave et Comte Frédéric de Dohna" p. 119 svv., 132 svv., 139, 196.

Bicker. Zie Van Swieten.

Bidal was de broeder van baron D'Asfeldt, den agent van Frankrijk te Hamburg. Vermoedelijk was hij de persoon, bedoeld in de missiven van den resident Ham uit Potsdam van 6/16 Mei 1691 en uit Carlsbad van 31 Mei d. a. v., die, zooals daaruit blijkt, kort tevoren op last van den keurvorst van Brandenburg te Hamburg was gevangen genomen, tengevolge waarvan „seer veel en seer omstandige intriges en een menigte van brieven" ontdekt waren en was „vernomen den toestand van de fransche negotiatie aen de Noordsche hoven ende aen onderscheyden churfurstelijke, furstelijke en geestelijke hoven in dit Rijck". Ook was daaruit gebleken, dat die persoon in heimelijke verstandhouding stond met iemand in Den Haag. De gevangen genomen persoon wordt door Ham evenwel niet Bidal genoemd, maar „de Secretaris Clercq" of „Mr. le Clercq", 't geen echter op een misverstand berusten kan, daar hij als klerk of secretaris van den agent D'Asfeldt fungeerde („Het archief van den raadpensionaris Heinsius", I bl. 73 en 74, 175, 179. Vgl. ook over Bidal de „Négociations de M. le Comte d'Avaux en Suède, publiées par J. A. Wynne", I 538, II 387, IIIa 56, 146, 239, IIIb 103, 119, 120).

Bidloo, Dr. Govert, geboren te Amsterdam 12 Maart 1649, werd den 20sten Juli 1690 belast met de regeling der hospitalen van 's lands militie te Brussel, te Nivelles enz. en, blijkens het Journaal II 56, in Mei 1692 mede hier te lande „gequalificeerd" als „Intendant van de hospitalen in 't Veldt"; in 1694 werd hij tot hoogleeraar

te Leiden benoemd, maar in Februari 1696 bij den koning in Engeland ontboden, II 574, dien hij vervolgens tot op het laatste schijnt te hebben bijgestaan. Daarna keerde hij naar Leiden terug en stierf aldaar op 30 Maart 1713. Van Govert Bidloo heeft men in druk eene redevoering, op 21 April 1689 in de Groote Kerk te 's-Gravenhage gehouden ter gelegenheid van de kroning van koning Willem III en koningin Maria.

Bidloo, de poëet, was Lambertus Bidloo, de broeder van den voorgaande, apotheker te Amsterdam. Zijne gedichten schijnen bij zijne tijdgenooten een gunstig onthaal te hebben gevonden.

Bielke, II 616. Graaf Bielke was kolonel van een der zes Zweedsche regimenten, welke ingevolge de overeenkomst van 12 September 1688 door den koning van Zweden in soldij waren afgestaan aan den Staat en die vervolgens door den commissaris Eckhardt uit Bremen naar hier waren geleid. Sparrefelt was luitenant-kolonel van een ander dier regimenten, maar in 1693 bevorderd tot kolonel van een „nieuw geformeert regiment Zweedsche voetknechten".

Bierbeeck. Ten zuiden van Leuven, door het bosch van Meerdael van die stad gescheiden („Délices du Brabant", I 152).

Bilderbeeck, Joff. Deze, van wie III 75 sprake is, schijnt de dochter te zijn geweest van den in den aanvang van 1673 overleden Hendrik van Bilderbeeck, agent van H. Hoog Mog. te Keulen, bij wien koning Karel II tusschen 1654 en '56 verblijf hield. Mogelijk is bedoeld Anna Maria de Bilderbeck van Keulen, welke op 15 November 1663 trouwde met Petrus van den Berghe, genaamd Montanus, geboren te Amsterdam 1 November 1631, laatstelijk predikant te Utrecht en aldaar overleden op 26 December 1679 („Algem. Nederl. Familieblad", VI 1889, bl. 42).

Bils, De, die I 91 genoemd wordt, schijnt geweest te zijn Pieter de Bils, voor wien op 14 Juni 1677 en 14 Augustus 1680 commissiën als kapitein werden verleend en die op 24 Januari 1685 voorkomt als commandeur van Philippine.

Bils, heer van Koppensdamme, I 182, was Pieter Carel de Bils, heer van Coppensdamme, Boonen, Oud- en Nieuw-Vossemeer, baljuw van Aardenburg, burgemeester van Tholen, gecommitteerde raad van Zeeland en raad in de admiraliteit der provincie. Hij was in 1678 gehuwd met Anna van Vrijberghe, welke reeds het volgend jaar na de geboorte van een dood kind overleed. Tien jaren later, in 1689, werd hem door de broeders zijner vrouw, Willem, Levinus en Jacob van Vrijberghe een proces aangedaan („De Navorscher", 1899, bl. 42) en nu schijnt het niet onmogelijk, dat de booze geruchten, omtrent hem uitgestrooid, met dat proces samenhingen. De heer van Coppensdamme was intusschen in 1686 reeds hertrouwd met Cornelia van Dusseldorp, weduwe van Jacob Verburg.

Bilzen. Stadje in Zuid-Limburg, aan den Demer, tusschen Hasselt en Maastricht.

Bimont was luitenant-kolonel der troepen van den hertog van Celle. In den „Holl. Mercurius", 1690, bl. 168, wordt hij vermeld als „Luytenant Collonel van het Lamottische Regiment".

Binch. Binche, aan de Haine in Henegouwen, tusschen Mons en Charleroy. De plaats werd den 31sten Augustus 1675 door den prins genomen, doch verlaten, nadat de vestingwerken geslecht waren. Daarop schijnen de Franschen zich wederom daarvan meester te hebben gemaakt, want den 23sten Augustus 1677 werd Binch andermaal genomen, IV 58, 60, 210.

Binckes. De kommandeur Jacob Binckes was op 1 Juli 1666 aangesteld tot extraordinair kapitein ter zee onder de admiraliteit op de Maas. Hij nam deel aan den tocht naar Chatham en den slag bij Solebay. Op 20 September 1673 liep hij de Manhattan-rivier op en heroverde New-York. In Mei 1676 maakte hij zich meester van de Fransche forten op het eiland Cayenne in Guyana en streed vervolgens met afwisselend geluk tegen de Fransche zeemacht in West-Indië, totdat hij op het einde van 1677 op Tabago om het leven kwam, door het springen van de kruitkamer van het fort, waarin hij zich bevond („Histoire de la Hollande" par M. De la

Neuville, IV 251—256). Zijn door Maes geschilderd portret en dat zijner verloofde, Ingena Rotterdam, die later trouwde met mr. Pieter d'Orville, werden in Juli 1908 bij Frederik Muller en Cie te Amsterdam geveild.

Binton. Bedoeld is Benton ten noorden van Wallingford.

Bints, De, IV 8. Waarschijnlijk eene verkeerde lezing voor de Kinche of Kinzig, eene rivier, welke in het Schwarzwald ontstaat en bij Kehl, tegenover Straatsburg, in den Rijn uitloopt.

Birkenfeltz, Birkefeltz, Birkefeld, Birkenfeld is Johan Carel, paltzgraaf van Birkenfeld, die den 12den Juli 1677 van kolonel bevorderd werd tot generaal-majoor en den 9den Maart 1689 tot luitenant-generaal der infanterie.

Birkenhead. Zie Berkenhead.

Bisshops Aukland, I 151. Bishop Auchland, gelegen aan de Wear, in het Engelsche graafschap Durham.

Bisschoppen, Anglicaansche. Over de houding der Anglicaansche geestelijkheid tegenover Willem III schreef Witsen op 11 Februari 1689 aan burgemeesters van Amsterdam: „Het is bijsonder dat de meeste bisschoppen adviseeren so als men niet en hadde gemeynt"; en op 11 Maart: „Sommige bisschoppen en geestelijken sijn nog al scrupuleus in 't afleggen van den eet en 't bidden nominatim voor den Koning" („Aemstels Oudheid", IV 100 en 108).

Bitters. De jof. Bitters van Arnhem, van wie melding gemaakt wordt I 496, kan eene dochter geweest zijn van Paulus Bitter, burgemeester van Arnhem, en Mechteld de Vooght. Vgl. Maandblad „De Nederlandsche Leeuw", 1906, kol. 2.

Blackgrave. Vermoedelijk dezelfde als Jonathan Blagrave, die reeds in 1681 als kapelaan van Hare Hoogheid de prinses van Oranje vermeld wordt in het doopregister der Engelsche kerk te 's-Gravenhage (Maandbl. van het Gen. „De Nederl. Leeuw", 1893, bl. 15).

Blackwale, I 171. Blackwall, thans eene voorstad van Londen.

Blaespijl, Werner Wilhelm, de schoonzoon van den minister Strattman, heet in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 6 October 1674 „Geheimraad en extr. Envoyé

van Zijne Keurvorstelijke Hoogheid van Brandenburg". In het Journaal wordt hij vermeld in Mei 1678, IV 233; hij was destijds een der afgevaardigden van den keurvorst op het vredescongres te Nijmegen en wordt op de lijst der aldaar vergaderde diplomaten aangeduid als „Minister van Staet van S. Keurv. Doorluchtigheid en zijn geheime Raad in de regeering van het Hertogdom Cleve en het Graafschap Marck".

Blaeuw. Dr. Joan Blaeu, de uitgever der „Stedeboeken", waarvan I 83 sprake is, overleed in 1673. Het zal derhalve wel aan een van zijne zoons geweest zijn dat het II 221 bedoelde huis door Huygens verkocht werd, vermoedelijk aan den derden, mede Joan Blaeu geheeten, en die sedert 1685 de aanzienlijke drukkers- en uitgeverszaak van zijnen vader alleen voortzette. Zie Elias, II 648. Dat huis zoude dan wel het aldaar vermelde huis op de Heerengracht tusschen de Vijzelstraat en de Reguliersgracht kunnen geweest zijn, 't welk Blaeu in Mei 1695 betrok.

Blaeuwe reden. Eene — moet, volgens „De Navorscher", XXXIV bl. 248, in Coornhert's werken voorkomen in den zin van onbeduidend.

Blair, David, werd den 10[den] October 1689 aangesteld tot „one of their Majesties chaplains in ordinary, within their Kingdom of Scotland" („Calendar of State Papers", 1689—1690, pag. 305).

Blancard, Joff. Mogelijk eene der beide ongehuwd overleden dochters van Nicolaes Blanckaert, of Blancardus, hoogleeraar te Franeker, geheimraad en lijfarts der prinses Albertine Agnes van Nassau en „ephorus" van prins Hendrik Casimir. Van die dochters werd de eene, Cornelia, te Middelburg geboren 5 October 1660 en overleed 12 Mei 1722; de andere, Anna Maria, was geboren 10 December 1663 en overleed te Franeker 18 September 1744 („De Navorscher", LV bl. 106).

Blancard, Blancart, Blanhard, Blanquard. Bedoeld is François de Gaultier de Saint-Blancard. Deze was, volgens Klopp, „Der Fall des Hauses Stuart", III 277, secretaris geweest van Ruvigny, gedurende diens ambassade te Londen en was degene, door wien Willem III

in Januari 1687 op de hoogte werd gebracht van den wezenlijken aard der betrekkingen van Lodewijk XIV met den koning van Engeland. Volgens Erman en Reclam evenwel, „Mémoires", I 102—105, 356—375, — wier mededeelingen op eigenhandige aanteekeningen en officiëele bescheiden berusten — was Gaultier de Saint-Blancard predikant te Montpellier, toen op het einde van 1682 de protestantsche kerk aldaar op hoog bevel gesloten werd, waarop hij zich naar Zwitserland terugtrok en vandaar naar Den Haag, waar hij het vertrouwen won van den prins van Oranje, die hem in den aanvang van 1685 naar Berlijn afvaardigde, om den keurvorst van Brandenburg aan te sporen zich aan het hoofd te stellen van een tegen Frankrijk te sluiten verbond der protestantsche mogendheden. Doch, terwijl Saint-Blancard zich te Berlijn bevond, werd aldaar het bericht ontvangen van den plotselingen dood van koning Karel II van Engeland; daardoor scheen de staat van zaken op eenmaal geheel te zullen veranderen: de keurvorst was van oordeel, dat de prins onverwijld naar Engeland diende over te steken en zich aldaar als koning te doen kronen, daar het onmogelijk voorkwam, dat de hertog van York als roomsch-katholiek zijn broeder zoude opvolgen, en eenmaal koning van Engeland zoude Willem III zich dan zelf aan het hoofd van het protestantsch verbond behooren te stellen. Met dat antwoord werd Saint-Blancard, die middelerwijl door den keurvorst tot hofprediker was aangesteld, naar Den Haag teruggezonden, waar de raadgeving van den keurvorst evenwel geen dienst meer kon doen, daar de hertog van York terstond na den dood zijns broeders reeds tot koning uitgeroepen was. Blijkens het Journaal bevond Saint-Blancard zich in het najaar van 1688 nog, of mogelijk wel op nieuw, in Den Haag en was hij gedurende het geheele jaar 1689 in Engeland, waar hij eene zending van den keurvorst volbracht (Erman en Reclam, VII p. 135—144). Die zending liep af in het voorjaar van 1690, waarna Saint-Blancard met eene onderhandeling in Zwitserland werd belast; uit het Journaal blijkt echter, dat hij zich in Juni van dat jaar reeds

weder te Londen bevond, waar hij op het einde van Augustus nog aanwezig was, I 280, 525, en wederom in den loop van 1694, II 330, 437. Hij overleed in 1703.

Blathwaite. William Blathwayte, die reeds in 1686 tot „clerk of his Majesty's council in ordinary" bij koning Jacob II was aangesteld, legde, na het optreden van koning Willem III, op nieuw den eed als zoodanig af in Februari 1689. Het is derhalve bevreemdend, dat hij juist op hetzelfde tijdstip in het Journaal, I 73, „Secretaris van Oorlogh" wordt genoemd, wat hij eerst later is geworden, vermoedelijk na den zelfmoord van den jongen Temple. Als secretaris van oorlog vergezelde hij den koning naar het leger in de Zuidelijke Nederlanden; hij deed dan tevens dienst als staatssecretaris en was met de bewaring der zegels belast. In November 1693 werd hij te Bath tot lid van het Parlement gekozen (Luttrell, I 504, II 357, 370, III 228). Zijn ambt als secretaris van oorlog bleef hij vervullen tot aan 's konings dood.

Blatzum, IV 22, 23; juister bl. 25. Blatzheim bij Kerpen.

Blickenburgh. Jhr. Willem de Nassau, heer van Blickenburg, werd den 7den Mei 1694 aangesteld tot ritmeester.

Blitterswijck. Vermoedelijk is bedoeld de kapitein Willem van Blitterswijck, zoon van Charles Philippe van Blitterswijck, auditeur-generaal der Spaansche cavalerie, gesproten uit een oorspronkelijk uit Gelderland afkomstig geslacht, dat in 1610 door de aartshertogen in zijn adeldom was hersteld en waarvan de genealogie voorkomt bij Van den Leene, „Le Théâtre de la Noblesse du Brabant".

Blocklant. De persoon van dien naam, dien Huygens te Angers ontmoette, III 116, zoude kunnen geweest zijn Gerard van Blocklant, heer van Emmichoven, gehuwd met Suzanna Dierout, van wien verscheidene jonge kinderen in 1649 en 1651 te Utrecht werden overluid („De Navorscher", 1899, bl. 557 en 1901, bl. 97. „Geneal. en Herald. Bladen", 3de jaarg. bl. 584 en 4de jaarg. bl. 293).

Blondel te Brussel. Mogelijk is bedoeld de secretaris van den Geheimen Raad, Jean Baptiste Blondel, ver-

meld bij Van den Leene, „Le Théâtre de la Noblesse du Brabant" (Luik 1705) op de genealogie Grassis (adelsverheffing van 1659).

Blijenburg. Zie Naeldwijc.

Boccage, Du. Twee broeders van dien naam bevonden zich aan het hof te Celle; de eene was eerste kamerjonker, de andere kolonel der dragonders („Bulletin du Protestantisme Français", I 41 p. 648). Van eerstbedoelde is ook sprake in een brief van de hertogin Sophie van Hannover van 10 September 1670 („Briefwechsel", S. 150). Hij schijnt ook degene te zijn, van wien in het Journaal melding wordt gemaakt.

Bodeck, Joff. Mogelijk is bedoeld joffer Anna Maria van Bodeck, welke in 1660 te Avezaath als lidmaat der Hervormde gemeente werd ingeschreven gelijktijdig met Petronella van Bodeck, erfdochter van Teisterbant, welke met Jhr. Dirk van Eck trouwde („De Navorscher", XLV bl. 521).

Boddenbroeck, Kapitein, „een Hoogduyts", die in April 1691 naar Engeland kwam, I 426, en die bedoeld schijnt te zijn I 525 en 526 en ook zeer zeker II 7, is wel te onderscheiden van den kapitein der garde Heinrich Gothart van Buddenbroek. Mogelijk was hij de elders voorkomende kapitein Johan Gustaaf baron van Bodenbroek, die huwde met Maria Elisabeth Ruysch, dochter van Jhr. Johan Ruysch en kleindochter van Jhr. Pieter Ruysch, die enkele malen in het Journaal genoemd wordt. De kinderen van dat echtpaar worden vermeld in „De Navorscher", 1911, bl. 211.

Bodenbroeck. Den 5den Juli 1677 werd commissie verleend voor Henrich Gothart van Buddenbroek als kapitein in de garde van Zijne Hoogheid en den 1sten Juli 1694 teekende de koning, naar luid van het Journaal II 370, de akte, waarbij Buddenbroek benoemd werd tot kolonel van een Zweedsch regiment in dienst van den Staat. Inderdaad werd van dien dag de plaats van Buddenbroek in de garde bediend door Pieter van Wassenaer, heer van Ruyven, maar zijne commissie als kolonel volgde eerst op 14 Januari 1695.

Bodenbroeck. Mevrouw van — was Charlotte Cron-

man, dochter van den luitenant-kolonel Friedrich Cronman von Cronmanshof en van Ottiliana Bärner von Bülow. Haar huwelijk met Buddenbroek werd den 11den Januari 1678 te 's-Gravenhage afgekondigd. Van Maart 1693 tot in Februari 1694 komt mevrouw Van Buddenbroek voor als te Londen verblijf houdend, maar op 14 September 1694 werd voor haar en hare zuster mevrouw Des Villates een paspoort afgegeven, om met tien kinderen, vier mannelijke en zes vrouwelijke bedienden naar Holland te reizen („Calendar of State Papers", 1694—'95, p. 307).

Boeckholt, IV 9. Bedoeld moet zijn Boekholt in Belgisch Limburg, op den weg van Peer naar Stampray.

Boer, De, schout-bij-nacht wegens de admiraliteit van Zeeland, voerde het schip „Corbienne" in den ongelukkigen zeeslag bij Bevesier („Europische Mercurius", Juli 1690, bl. 41 en 45). De „Europ. Mercurius" van Juni 1691 noemt hem kapitein van het schip „De Premier Noble", bl. 176.

Boers. De „oude Boers", die blijkens het Journaal, II 49, in 1692 in Den Haag woonde, is wellicht dezelfde als de „concierge" Boers, van wien sprake is in een brief van De Witt aan Beverweerd van 4 Februari 1661 (Combes, „Mélanges historiques", p. 196) en in het antwoord daarop van Beverweerd aan De Witt van 11 Februari d.a.v. („Brieven van en aan den raadpensionaris Johan de Witt", IV bl. 87). Overigens komen verschillende personen van dien naam voor op de lijst der door Willem III verleende lijfpensioenen (Kon. Huisarch.), o. a. eene weduwe Boers „gewesene minne van Syne Majest.". Ook de Lysbeth Boeckholt, geboren Boers, die vermeld wordt II 539, kan tot die familie behoord hebben. Nog wordt IV 250 en 251 een Boers vermeld in gezelschap van Issac en dus vermoedelijk tot het gevolg van Willem III behoorende; deze zal wel dezelfde zijn als „Bours", controleur van het staldepartement, die genoemd wordt in de „Mémoires" van Dumont de Bostaquet, p. 240.

Boetzelaer, heer van Asperen, IV 115, 190, was Filips Jacob van Boetzelaer, lid van gecommitteerde raden

van Holland, zoon van Filips Jacob baron van Boetzelaer, heer van Asperen en van Anna van der Noot.

Boetzelaer. De vrouwe van Asperen, de echtgenoote van den voorgaande, die vermeld wordt I 382 en II 62, was Cornelia van der Mijle, vrouwe van Raephorst. Uit haar huwelijk met den heer van Asperen sproten verscheidene dochters, van welke eene, Maria Cornelia, in den echt trad met Lamoraal baron van der Noot, en één zoon, almede Filips Jacob geheeten, welke volgt.

Boetzelaer. Filips Jacob van —, heer van Raephorst, I 33, aan wien op 19 Januari 1678 commissie werd verleend als gecommitteerde wegens Holland in het college ter admiraliteit te Amsterdam, huwde vervolgens na afkondiging te 's-Gravenhage op 23 October 1678 met Jacoba Margaretha van Hardenbroek, maar schijnt al spoedig daarna te zijn gestorven zonder kinderen na te laten.

Boetzelaer. Karel van —, heer van Nieuwveen, de tweede zoon van Filips Jacob baron van Boetzelaer, heer van Asperen, en van Anna van der Noot, was raad en rekenmeester der domeinen van Holland, IV 168, in welke betrekking Huygens, tegen het einde van zijn leven, vurig verlangde zijn opvolger te mogen worden. Zijne eerste vrouw, die hem de heerlijkheid Nieuwveen aanbracht, was Anna Catharina Musch van Waalsdorp, de dochter van den befaamden griffier der Staten-Generaal; zij werd den 30sten October 1667 in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage begraven en liet drie kinderen na, van wie een zoon, Filips Jacob, en de dochter, Elizabeth Philippine, in het Journaal voorkomen.

Boetzelaer. De vrouwe van —, van wie sprake is I 370, was Sophia Ferens van Aland, met wie bovengenoemde Karel van Boetzelaer, heer van Nieuwveen, hertrouwde na afkondiging te 's-Gravenhage op 3 April 1678. Uit hun huwelijk sproten, behalve andere kinderen, twee zoons, door wie het geslacht werd voortgezet.

Boetzelaer. De jonge —, vermeld I 344 en 446, was Filips Jacob van Boetzelaer, de zoon van Karel van Boetzelaer, heer van Nieuwveen en zijne eerste vrouw Anna Catharina Musch van Waalsdorp. Bij sententie van

den hove van Holland van 26 Juli 1688 werd deze ter zake van „Crimen laesae Majestatis Divinae" veroordeeld tot verbanning, met verbeurdverklaring zijner goederen, doch later werd, ingevolge resolutie der Staten van Holland van 20 September 1696, die „confiscatie" op verzoek van den vader voor £ 80 afgekocht. Ook blijkt uit twee resolutiën van H. Hoog Mog. Van 7 en 8 Maart 1691, dat Filips Jacob van Boetzelaer destijds soldaat was in de compagnie van kapitein Van Hemert, in garnizoen te Sluis, waar hij zich ook al niet al te best schijnt gedragen te hebben, daar de baljuw termen vond om hem in arrest te doen stellen. Vermoedelijk reeds vóór zijne veroordeeling was de jonge Boetzelaer gehuwd met zekere Pauline Heman, omtrent wier afkomst niets verluidt en die hem verscheidene kinderen schonk, van welke evenwel slechts één den volwassen leeftijd bereikte, t. w. de in 1690 geboren Filips Jacob van Boetzelaer, later heer van Asperen en Langerak, door welken, niettegenstaande de „eclips", die zijn vader gemaakt had, de luister van zijn geslacht hooger dan ooit te voren werd opgevoerd, daar hij in 1730 tot graaf des H. R. Rijks werd verheven.

Boetzelaer, Joff. Van, III 70. Elisabeth Philippine, de dochter van Karel van Boetzelaer, heer van Nieuwveen en van Anna Catharina Musch van Waalsdorp, was sedert 1681 hofdame der prinses van Oranje. Nadat zij op 2 Februari 1684 in het huwelijk was getreden met Albert George graaf van Limburg-Bronckhorst-Stirum, werd zij „tweede dame d'honneur" der prinses en vergezelde deze naar Engeland. Als gravin van Stirum wordt zij vermeld I 135. Zij overleed in October 1692, volgens Luttrell, II 599, aan de kinderpokken, twee jaren na haren echtgenoot, die bij Fleurus was gesneuveld.

Boetzelaer. Het kind van —, II 567, is abusievelijk aldus genoemd, daar blijkbaar bedoeld is het kind der gravin van Stirum.

Boetzelaer van Langerak. Tot een jongeren tak van het huis Boetzelaer behoorde de IV 6, 23 en 24 vermelde Frederik Hendrik baron van Boetzelaer, heer van Langerak, zoon van Gideon baron van Boetzelaer, heer

van Langerak, ambassadeur te Parijs, en Louise de Clermont d'Amboise. Hij werd in 1661 beëedigd als ritmeester, maar werd in zijn dienst geschorst, ongetwijfeld tengevolge van zijn in 1665 gehouden tweegevecht met den Rijngraaf, die daarbij om het leven kwam; echter werd Langerak al spoedig in activiteit hersteld; in 1671 werd hij kolonel. Hij sneuvelde als brigadier in den slag bij Seneffe, 11 Augustus 1674.

Boetzelaer. Langerak, de zoon van den voorgaande uit zijn huwelijk met Juliana Ferens, was Frederik Gideon van Boetzelaer, heer van Langerak, vermeld in het Journaal I 60, 62, 94, waar van zijne uiterst ongebonden levenswijze wordt gewaagd. Toch was hij gehuwd met eene jonkvrouwe van Huninga en liet bij deze kinderen na.

Boetzelaer. Assueer van —, heer van Leeuwen. Zie op Leeuwen.

Boeverije, 't huis van de, I 411, dat door den Bredaschen schilder Van Kessel versierd was, was ongetwijfeld het huis Bouvigne te Ginneken.

Boham. Zie op Rohan, zooals de naam abusievelijk in het Journaal wordt aangegeven.

Bohemen. De prinses Louise Hollandina van — stond in Den Haag algemeen bekend als van zeer lichtzinnig gedrag, zoodat, toen zij daags voor Kertmis 1657 zich heimelijk verwijderde, met achterlating van een brief aan de koningin van Boheme, hare moeder, waarin zij verklaarde niet gedwongen te willen zijn den protestantschen godsdienst te blijven belijden, daar zij voornemens was tot de R. C. Kerk over te gaan, men algemeen meende hare verdwijning aan geheel andere reden dan aan godsdienstijver te moeten toeschrijven. Zie Wicquefort, „Histoire des Provinces Unies" (Uitgave Chais van Buren), II 565 tot 568; Faugère, „Journal d'un voyage à Paris 1657—'58", 1ière éd. p. 269; en de verzameling monografieën van Jhr. C. A. van Sypesteyn, „Holland in vroegere tijden", bl. 53.

Bois-Seigneur-Isac, of du Seigneur Isac. Een klooster van kanunniken der reguliere orde van den H. Augustinus, nabij een kasteel van den graaf De Ste-Alde-

gonde, op de grens van Brabant en Henegouwen, niet ver van Braine-le-Château.

Bois, Du, of Dubois. Eduard en Simon, gebroeders en beide landschap- en portretschilders; de jongste schilderde ook oorlogstafereelen. Eduard werd te Antwerpen gedoopt 9 December 1619 en stierf te Londen in 1699; Simon werd te Antwerpen gedoopt 26 Juli 1632 en stierf in 1708 (Von Würzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", I S. 430, 431).

Boisdavid. De generaal De Boisdavid was opperstalmeester aan het hof van Celle. Bij een schrijven van 1 Maart 1681 werd hij door den hertog van York bijzonder aanbevolen aan Willem III („Archives de la Maison d'Orange-Nassau", 2e série, V p. 483). De hertogin van Hannover vertrouwde den man echter blijkbaar niet veel („Briefwechsel", S. 431, 434; Horric de Beaucaire l. c. p. 81).

Boissière, Buissière, La. Bedoeld schijnt te zijn La Bussière, op den rechter oever der Sambre, tusschen Maubeuge en Thuin.

Boll, III 64. Pieter Bol verkreeg in 1662, wegens Haarlem, zitting in het college van gecommitteerde raden (Van Leeuwen, „Batavia Illustrata", II fol. 1458).

Bolspolder, II 389. De Groote en de Kleine Bolspolder, gelegen in het voormalig markgraafschap Bergen-op-Zoom, waren in 1611 bedijkt.

Bolton. Charles, markies van Winchester, uit het huis Paulet, werd den 8sten April 1689 verheven tot hertog van Bolton.

Bommel, IV 18, werd, volgens Wicquefort, „Histoire des Provinces Unies", IV 626, door de Franschen ontruimd ongeveer tegelijkertijd als Woerden, derhalve in het begin van November 1673.

Bon, Mr. De, III 160. Vermoedelijk een lid der welbekende familie De Bons te Genève.

Bona. Bone, aan de zeekust nabij Algiers.

Boncour, van wiens cavalerie-regiment sprake is I 303, was de kolonel Paul Dedier de Boncour.

Bonef, IV 30, II 363, niet Bouef. Abdij op de Mehaigne, in het graafschap Namen.

Bonerus. Moritz Boner of Bonerus was eerst gouverneur of „Informator" geweest van graaf Enno Lodewijk van Oostfriesland en werd vervolgens dezen als tweede hofmeester toegevoegd (Wiarda, „Ostfriesische Geschichte", V S. 63).

Bonet. Denkelijk is bedoeld de, bij Erman en Reclam, III 25—29, vermelde Bonet de St.-Germain, die in 1680 tot zaakgelastigde van Brandenburg te Londen werd aangesteld, toen zijn bloedverwant Spanheim van daar naar Parijs werd overgeplaatst. Daarna werd hij bevorderd tot resident, als hoedanig hij in 1703 genoemd wordt in de „Proceedings of the Huguenot Society of London", VII p. 136. Hij behield zijn post tot 1720, toen hij zich terugtrok naar Genève. Denkelijk was hij dezelfde als Louis Frédéric Bonnet, die bij Haag, „La France Protestante", II 848, genoemd wordt ambassadeur (!) van Pruisen in Engeland.

Bonn, IV 20. Den 15den November 1673 werd bij H. Hoog Mog. het bericht van den overgang dier stad ontvangen.

Bonn, I 192. Na een beleg van zes-en-twintig dagen werd Bonn den 7den October 1689 door den keurvorst van Brandenburg genomen.

Bonnema, IV 172. Albert van Bonnema, kapitein in 1667, wordt bij Van Sypesteyn en De Bordes, „De verdediging van Nederland in 1672 en 1673", I bl. 93, vermeld als kapitein in het regiment infanterie van graaf Hendrik van Solms. Blijkens het Journaal moet hij vervolgens bij de garde zijn overgeplaatst.

Bonrepos. Niet deze diplomaat zal I 45 bedoeld zijn, zooals door de uitgevers van het Journaal wordt aangegeven in eene noot aldaar, maar eerder de te Londen vastverblijvende ambassadeur van Lodewijk XIV, Barillon. Zie op dezen naam. Bonrepos was op het einde van 1685 door Lodewijk XIV belast met eene tijdelijke zending naar Engeland en Holland, om te trachten den terugkeer der uitgeweken Hugenoten naar Frankrijk te bewerken („Proceedings of the Huguenot Society of London", II 446 ff, VIII 206, 207).

Bons, De. Bedoeld schijnt te zijn mr. François de Bons,

gedoopt te Breda op 30 December 1639, zoon van Jacques de Bons en Aleida Vos („De Navorscher", XXX 153, en XXXIX 436). Als „oud-Borgemeester der Stadt Breda" verkreeg mr. François de Bons op 7 Juli 1689 commissie als ontvanger van de contributiën in verschillende plaatsen der Spaansche Nederlanden geheven; op 21 November 1689 als commissaris van de monsteringen „zonder tractement" en op 27 September 1695 als „commissaris extraordinaris van de monsteringe in loco tot Breda".

Boom. Tusschen Antwerpen en Mechelen aan den Rupel.

Boontje uit Rotterdam. Bedoeld zal zijn Adriaan Boon van Rotterdam, die, tusschen de jaren 1679 en '81, wegens Holland gecommitteerd was in den Raad van State (Van Leeuwen, „Batavia Illustrata", fol. 1488). Mede vermeld bij Wildeman, „De Grafboeken der Groote of St.-Jacobskerk te 's-Gravenhage", blz. 172, als „Adriaen Boon, heere van Molenaersgraeff, jegenwoordigh gedeputeert in het College van de Edele Mogende Heeren Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland ende Westvriesland".

Boot. Cornelis Booth, zoon van den predikant Everard Booth en joff. Alid Ruijsch, werd in 1632 schepen der stad Utrecht, raad in 1634, raad-extraordinaris in den hove in 1643, burgemeester in 1656. Hij stierf den 3den Juli 1678 (Maandblad „De Nederl. Leeuw", 1887, bl. 82).

Borchloon of Borchloen. Stadje in Zuid-Limburg, oostelijk van Sint-Truyen.

Borck, IV 115, 117. Borck, kolonel in dienst van den hertog van Osnabrück, door de hertogin Sophie vermeld in een brief van 5 September 1675 („Briefwechsel", S. 247).

Bordone, Paris. Venetiaansch schilder, 1500—1570, leerling van Titiaan en van Palma Vecchio.

Boreel. De Boreels, van wie in het Journaal voornamelijk sprake is, zijn Johan en Jacob Boreel, de zoons van Willem Boreel, den welbekenden ambassadeur van den Staat bij den koning van Frankrijk gedurende het eerste stadhouderlooze tijdperk, en van Jacoba Carel.

Boreel, Jacob, geboren in 1630, ridder, vrijheer van

Duynbeek, St.-Aecht en Meeresteyn, was hoofdschout en burgemeester van Amsterdam en trad herhaaldelijk op als onderhandelaar buiten 's lands. Van zijne zending naar Brussel in Mei en Juni 1678 wordt gewaagd IV 252, 258 en 259; eene herinnering daaraan, als ook aan eene latere ambassade naar Parijs, 1678—1680, wordt voorts vermeld I 109. En ook schijnt hij bedoeld te zijn als de „Schoutt" van Amsterdam IV 254. Voor het laatst komt hij in het Journaal voor II 621, terwijl hij ook wel bedoeld zal zijn II 487. Hij stierf in Den Haag, 21 Augustus 1697.

Boreel, Johan, geboren 1627, de oudere broeder van den voorgaande, was ridder-baronet, baron van Vroendijke, vrijheer van Duynbeek, Westhoven, Sterland enz. Hij was eerst edelman aan het hof der prinsen Frederik Hendrik en Willem II, toen bij de prinses royale, vervolgens in 1652 hofmeester van die prinses en in 1659 van den jongen Willem III, totdat hij in 1666, als Engelschgezind, door de Staten van Holland uit zijne hofbetrekking werd verwijderd. Hij verkreeg daarop commissie als kapitein der infanterie en werd in 1672 bevorderd tot luitenant-kolonel. In 1681 werd hij benoemd tot „Ruard, Bailjuw en Hooghdijckgrave" van het land van Putten en op 18 Juni 1685 tot „Commandeur over de Stadt Brielle en het fort van Hellevoetsluis" („Algem. Ned. Familieblad", XIV 219). Hij stierf 19 (of 20) Maart 1691. Van hem is sprake IV 44, 45 enz. tot 137, III 75 en voorts I 6, 9, 255, 256, 276 en 297.

Boreel, Mevrouw. Johan Boreel was den 7^{den} November 1666 te Rijswijk gehuwd met Emerentia, of Amaranthe, van Vredenburch, dochter van m^{r}. Adriaan Willemsz. van Vredenburch en van Sara van der Graeff, geboren te Delft 27 April 1645, overleden 27 Juni 1715. Deze was de dame, van wier slechte reputatie in het Journaal gewaagd wordt, IV 45 en 55, zoodat men zich afvragen mag, of het wel ter wille van haren echtgenoot was, dat zij in den zomer van 1676 in het leger verscheen, IV 103, 104. In later jaren werd haar gedrag van dien aard, dat men voor zeker vertelde, dat zij in

een tuchthuis was opgesloten, maar toch werd zij door haren man al spoedig weder „in genade aangenomen", I 255, 256, 276, 297. Het laatst wordt zij genoemd I 496.

Boreel, de muntmeester, II 135. Deze was Willem Boreel, die op 12 April 1664 benoemd werd tot raad en generaalmeester van de munt en op 14 September 1693 te 's-Gravenhage werd overluid.

Boreel, met wien de weduwe van Coenraad van Beuningen kort na diens dood „veel te doen hadde", II 487, was mogelijk Willem Boreel, destijds secretaris van Amsterdam, die belast kan zijn geweest met de invordering der van den overledene afkomstige staatspapieren.

Borneval, Mevrouw De. Bedoeld is de echtgenoote van jhr. Gerard van Reede van Renswoude, heer van Bornewal. Zie op Reede. Bornewal schijnt dezelfde heerlijkheid te zijn, die in den „Tegenwoordigen Staat van Utrecht", II bl. 294, Burckwal wordt genoemd.

Bornheim. Bedoeld schijnt te zijn het slot Borchheim bij Potsdam.

Bornius. Bedoeld is mr. Johan Hendrik Bornius, die den 9den Januari 1669 commissie verkreeg als rentmeester van 's prinsen domeinen in Hulster-ambacht en een zoon was van professor Hendrik Bornius te Leiden. Hij stierf vóór 1700, daar zijne weduwe alstoen reeds hertrouwd was (Domeinrekeningen over 1680, Cap. 80 fol. 125 en over 1702, Cap. 79).

Borri, Jozef Franciscus, II 251, was in zijnen tijd een door geheel Europa bekend wonderdoctor en alchimist, die reeds in 1661 door de Inquisitie veroordeeld was, maar alstoen naar Nederland was ontvlucht. Na velerlei omzwerving viel hij echter in handen der Inquisitie en werd te Rome in den kerker gesloten, maar later, zoo het schijnt in betrekkelijke vrijheid, bewaard in het Castel San-Angelo. Het was gedurende die laatste periode zijner loopbaan, dat hij door Lodewijk Huygens schijnt geraadpleegd te zijn. Borri stierf in Augustus 1695.

Borsele, Borssele, Borselen. Adriaan van Borssele van der Hooge, heer van Geldermalsem, door Huygens

aanvankelijk steeds bij zijnen familienaam aangeduid, later, na zijns vaders dood, ook wel bij den naam zijner heerlijkheid, treedt in het Journaal als „le jeune Borsele” op in September 1677, IV 222. Inderdaad was hij toen nog zeer jong, niet ouder dan negentien jaren, maar toch schijnt hij toen al edelman van den prins te zijn geweest. In 1678 treft men hem opnieuw aan in het leger, dan in 1680 als deelnemend aan de reis naar Celle, III 41, en voorts in 1682 en '83 aan het hof te Soestdijk, te Hoog-Soeren en te Dieren. Vervolgens nam hij deel aan den tocht naar Engeland in 1688, doch al in Februari 1689 maakte hij er geen geheim van te „wenschen in Hollandt te gaen leven, geen geval hebbende in de Engelsche manieren”, I 76. Toen reeds had hij het oog op eene plaats in den Raad van State, waaraan hij hoopte dat Willem III hem helpen zoude. Aan het verkrijgen eener „charge” in Engeland dacht hij dan ook niet en hij werd aldaar ook niet genaturaliseerd [1]). Voorloopig bleef hij echter nog aan het hof; in Augustus 1689 werd hij belast met eene ceremoniëele zending naar Gastanaga; in December keerde hij terug en in Mei 1690 verluidde het, dat hij tot 's konings „Privy Purse” was benoemd. Daarna werd het ernst met zijne sollicitatie voor den Raad van State. In het begin van April 1691 verkreeg hij daartoe eene aanbeveling van den koning, I 413, maar het duurde toch nog tot 24 Maart 1692, voordat hij vanwege de provincie Zeeland gecommitteerd werd; en dan treedt hij in de daarop volgende jaren op als door dien Raad in het leger te velde gedeputeerd. Als zoodanig wordt hij in het Journaal het laatst vermeld, II 615.

Borsele. Philips Jacob van —, heer van Voorhout, de oudere broeder van den voorgaande, bij wien hij echter blijkbaar achter stond, wordt in het Journaal bedoeld I 127, 133, 428, 497, 499 en II 387. Hij was raad en rentmeester-generaal der domeinen van Brabant en raad van Middelburg; later was hij ambassadeur in Enge-

1) I 115 moet voor Borselen gelezen worden Bentinck.

land. Een huwelijk tusschen hem en joff. van Warmenhuysen, waarvan in Augustus 1694 „groote apparentie" was, II 387, kwam niet tot stand. Hij trouwde met Maria Elisabeth van Stryen, doch stierf kinderloos.

Borsselen, II 488. Gelezen moet worden Aerselen, zooals volgt uit II 490.

Bosch, Van den. De dochters van mr. Jacob —, II 137, waren drie in getal: Adriana, Agatha, welke in 1707 met mr. Hendrik Hooft trouwde, en Sara Maria (Maandblad van het Gen. „De Nederl. Leeuw", XXX kol. 451). Welke twee van de drie zusters Huygens in October 1693 te 's-Gravenhage ontmoette, kan natuurlijk niet worden uitgemaakt en evenmin of de Van den Bosch, dien hij in 1649 te Tours ontmoette, wellicht de latere pensionaris van Amsterdam was.

Boshuysen. Pieter van Boshuysen, ontvanger van den prins van Oranje in het drostambt Montfort en landscholtis, zoon van Rutger van Boshuysen en Isabella van Haeften, bewoonde te Roermond het huis „de Steenen Trappen" in de Neerstraat, 't welk hij in 1662 had doen bouwen (Maandblad van het Gen. „De Nederl. Leeuw", 1905, kol. 13 en 14; 1908, kol. 27).

Bosmar, lees Bothmer. Frederik Johan van Bothmer verkreeg op 14 Juli 1691 commissie als sergeant-majoor van het regiment dragonders van den vorst van Waldeck, als wiens adjudant-generaal hij voorkomt in twee resolutiën van H. Hoog Mog. van 18 April en 9 Augustus van datzelfde jaar. Naar luid van een brief van 19 Juli 1695, medegedeeld in de „Geschiedkundige Bijdragen" van jhr. J. W. van Sypesteyn, III 171, was hij daags te voren voor Namen gesneuveld.

Bosquet, Cense de. Le Boquet, bij Templon, ten westen van Namen. De hofstede schijnt behoord te hebben bij het „Chasteau de Boucquet", waarheen de koning zich op 1 September 1695 begaf, om nader bij Namen te wezen (D'Auvergne, 1695, 124, 167).

Bossuit, Madame De, moet geweest zijn Marie Anne de Dielbeke, dochter van Engelbert de Dielbeke, eersten burgemeester van Leuven en echtgenoote van Marc Antoine Le Roy de Bossut.

Bosvelt. Bij Van Leeuwen, „Batavia Illustrata", fol. 1459, 1462, 1506, heet hij Adriaan van Bosvelt, van Haarlem, heemraad van Rijnland in 1668, lid van Gecommitteerde Raden, 1671, raad en mr. van de rekeninge der domeinen, 2 April 1673. Den 1sten Februari 1698 werd de heer „reeckenmeester" Bosvelt te 's-Gravenhage overluid, nadat zijn lijk reeds op 30 Januari naar Haarlem was vervoerd.

Bouchain. Versterkte stad aan de Schelde, tusschen Kamerijk en Valenciennes, welke op 12 Mei 1676 door den hertog van Orléans werd ingenomen. Sedert den vrede van Utrecht is Bouchain Fransch gebleven.

Bouclier, De Abt Du. Deze naam moet gefingeerd zijn, want van elders is geen aldus geheeten „abbé" bekend in de geschiedenis der heimelijke onderhandelingen, welke aan den vrede van Rijswijk zijn voorafgegaan.

Boudaen. De bewindhebber Boudaen, vermeld I 416, was Johan Boudaen Courten, heer van St.-Laurens en Popkensburg, raad der stad Middelburg en bewindhebber der Oost-Indische Compagnie. Hij was gehuwd met Anna Maria Hoeufft, de zuster van Isabella Hoeufft, welke de vrouw was van Hendrik van Utenhove, heer van Amelisweerd; behalve twee ongehuwd gebleven zusters hadden zij nog eene derde zuster, Constantia, gehuwd met Jan Loten, burgemeester van Wijk-bij-Duurstede. Gezegde Johan Boudaen Courten was een vrij verre verwant van de in het Journaal vaak vermelde mevrouw Caron, maar behoorde tot eene jongere generatie der familie.

Boufflers. Boufflers werd in September 1695 uitgewisseld tegen het garnizoen der kort tevoren door het verraad van Ellenberger en Ofarrel overgegeven vestingen Dixmuyde en Deynse (Luttrell, III 523). Intusschen had hij gedurende zijne gevangenschap te Maastricht het brevet ontvangen zijner verheffing tot hertog en pair van Frankrijk (Van Sypesteyn, „Geschiedk. Bijdragen", III, Bijlagen blz. 263).

Bouillon. Madame De — was Anna Maria Mancini, de jongste der befaamde nichten van den kardinaal De Mazarin en in 1662 gehuwd met Maurice de la Tour

d'Auvergne, hertog van Bouillon. Op 23 Februari 1689 ontving de hertogin te Londen een pas, om met een gevolg van twee-en-dertig personen naar Frankrijk terug te keeren („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 7).

Boulare, Boullare. Boelare, dorp ten zuiden van Geertsbergen, bij den Dender (Sanderus, „Verheerlijkt Vlaandre", II fol. 88 en 89).

Bouny, lees Bonny. Dorpje aan de Loire, tusschen Cosne en Gien, in het tegenwoordig département du Loiret.

Bourgoigne. Bedoeld is Bourgoin, zuidoostelijk van Lyon.

Bourgondië, Bastaard van. Vermoedelijk is bedoeld Antonie van Bourgondië, een, door den paus wettig verklaarde, natuurlijke zoon van Filips den Goede (De Vegiano, „Nobiliaire des Pays-Bas", I 276).

Bournonville. Alexandre de —, graaf van Hennin, kamerheer des keizers, generaal in dienst van den koning van Spanje enz., wiens heerlijkheid Buggenhorst in Brabant ten zijnen behoeve, op 12 Juli 1658, onder den naam van Bournonville tot prinsdom verheven werd (Le Roy, „Le Grand Théâtre profane du Duché de Brabant", fol. 25, en „L'Erection de toutes les terres du Brabant", fol. 50).

Boussoye. Kasteel, waar Willem III den nacht doorbracht na den slag bij Seneffe. Vermoedelijk is bedoeld Boussoit-sur-Haine, destijds eene bezitting der Du Chastel's de la Howarderie.

Boussu. Het IV 94 beschreven kasteel behoorde in 1676 aan Philippe Louis de Hennin-Liétard, graaf van Boussu en Beaumont, prins van Chimay en het H. R. Rijk. Door keizer Karel V was het tot graafschap verheven, ten gunste van Jean de Hennin, heer van Boussu, een edelman van zijne kamer, wiens devies luidde: „Je y seray Bossut"; naar luid eener aanteekening van den markies De Sourches bij zijne „Mémoires", III 318, werd het kasteel na den vrede van Nijmegen door de Franschen geslecht. Gezegde Philippe Louis de Hennin, graaf van Boussu, was gehuwd met Anna Louise Philippine Verreycken, de eenige dochter van den „audiencier" Verreycken, zoodat deze Boussu's schoonvader was en niet zijn schoonzoon, zooals IV 95 wordt gezegd.

Bowye. Bedoeld moet zijn Jan Bowyer of Bowier, kapitein in Statendienst, zoon van Frans Bowyer, burgemeester van Domburg, en van Anna Bussinet, gehuwd met Anna Maria Margaretha van de Wal (Maandbl. „De Nederl. Leeuw", 1889, bl. 58).

Boyle, Hon. Robert, de jongste der zeven zonen van Richard Boyle, graaf van Cork, was in zijnen tijd een geleerde van groote vermaardheid en lid der Royal Society. Hij overleed den 9den Januari 1692 („Europ. Mercurius" van Januari 1692, bl. 75).

Boyne, De. Rivier in het oosten van Ierland, die bij Drogheda in zee loopt. Aldaar werd op 1 Juli 1690 door Willem III eene glansrijke overwinning op Jacob II behaald.

Brabant, Griffier der Staten van, IV 47. Waarschijnlijk is bedoeld Pieter van den Broeck, licenciaat in de rechten, pensionaris en griffier der Staten van Brabant, gesproten uit een geslacht, 't welk afkomstig was uit Breda.

Brabant. Het presidentschap van den raad van —, door Verbolt voor zich begeerd, wanneer mr. Pieter Schilders zou komen te sterven, I 266, viel hem bij diens dood op 16 December 1689 niet te beurt, maar kwam aan mr. Jan Wiertz.

Braeckel. Met den kolonel Braeckel kan bedoeld zijn Lodewijk van Brakell, drost ter Leede, luitenant-kolonel, richter van Tiel, overleden 30 Januari 1678, begraven te Lienden (D'Ablaing, „Ridderschap van Nijmegen", fol. 233). Mogelijk is hij wel gestorven tengevolge der verwonding door hem van zijn eigen volk bekomen, toen hij de plundering van een vrouwenklooster poogde te verhinderen, blijkens den brief van Waldeck aan Willem III van 9 October 1677 (Muller, II 344).

Braeckel. De kapitein Van —, van wien I 91 en 438 niet tot zijnen lof melding wordt gemaakt, schijnt geweest te zijn Cornelis van Braackel, kapitein ter zee, zoon van Pieter van Braackel, die insgelijks kapitein ter zee was. Deze Pieter van Braackel was jonger broeder van den schout-bij-nacht Jan van Braackel, geboren 1640, gesneuveld 10 Juli 1690, vermeld I 202.

De dochter van den schout-bij-nacht, Johanna Catharina van Braackel, geboren in 1686, trouwde 1 Mei 1700 met Jan Jacob van Kooperen, vermeld II 588 (Geneal. Van Braackel in de collectie Van der Lely, H. R. v. A.).

Brade Albion, Lord, II 501, Breadalbane. Huygens kan onmogelijk in Juli 1695 in het leger lord Broadalbin hebben ontmoet, daar deze in Juni op last van het Parlement van Schotland wegens hoogverraad gevangen genomen en in het kasteel van Edinburg opgesloten was. Bedoeld zal zijn de zoon van lord Broadalbin, lord Glenurchy, die vervolgens uit Holland overkwam met het bevel tot in vrijheid stelling van zijnen vader (Luttrell, III 487, 528, 563).

Bragelonne. De juiste spelling van den naam is Bragelogne (Horric de Beaucaire l. c., p. 56). Misschien dezelfde als de „Brachelonne", die op 28 Juni 1672 met een gebroken arm gevankelijk binnen Aardenburg werd gebracht („Kronyk van het Historisch Genootschap", VI blz. 355).

Braine-le-Château. Vlek in Henegouwen, ten zuiden van Hall.

Braine-le-Comte. Vlek aan de grens van Brabant en Henegouwen, westelijk van Nivelle.

Bramford. Bedoeld is Brentford aan de Theems in Middlesex.

Brande. Johan Pieter van den —, geboren in 1645, heer van Cleverskercke, ridder-baronet, raad en burgemeester van Middelburg, werd op 6 Februari 1694 gecommitteerd tot ordinaris-ambassadeur van H. Hoog Mog. bij den koning van Groot-Brittannië. Hij haastte zich echter geenszins om dien post te aanvaarden; eerst op 17 Augustus nam hij als extra-ordinaris gedeputeerde van Zeeland zitting in de vergadering der Staten-Generaal en legde daarna eerst op 27 November den eed af als ambassadeur. Daarna werd het nog 10 Maart 1695, eer dat hij afscheid van H. Hoog Mog. nam, en nog op 5 Mei moest hem worden aangezegd, onmiddellijk te vertrekken, zoodat het 27 Mei 1695 was, voordat hij te Londen aankwam. De oorzaak van die langdurige

vertraging schijnt te blijken uit hetgeen te lezen staat op fol. 155 van het acht en dertigste boek van het derde vervolg van „Saken van Staat en Oorlog", t. w.: „De Heer van den Brand, op den 4[den] December 1694 met Mevrouw de weduwe van den Heer Crommon in 's Gravenhage getrouwd zijnde, stond nu eerstdaags sijn Credentialen te ontfangen, om wegens haar Ho: Mo: aan het Engelsche Hof te resideeren". Het huwelijk had echter toen nog niet plaats gehad. Niet vóór den 11[den] December 1694 had de afkondiging daarvan in Den Haag plaats.

Brande. Mevrouw Van den —, II 554, was Maria Aletta de Geer, eerst gehuwd geweest met Gerard van Crommon, hoofdschout van Peelland.

Brandenburg. De keurvorstin van —, gemalin van keurvorst Frederik III, later koning Frederik I van Pruisen, van wie sprake is I 264, II 622, 624, was diens tweede vrouw Sophia Charlotte van Hannover.

Brandenburg. De overleden erfprins van —, III 30, zoon van keurvorst Frederik Wilhelm en Louise Henriette van Oranje, was Karel Emilius, geboren in 1655, overleden te Straatsburg op 27 November 1674.

Brandenburg. Prins Lodewijk van —, geboren 28 Juni 1668, derde zoon van keurvorst Frederik Wilhelm en van Louise Henriette van Oranje, ontving reeds op 9 Juni 1676 commissie van H. Hoog Mog. als kapitein, doch werd „vermits sijne minderjarigheydt" niet beeedigd. Hij trouwde eene Poolsche prinses Radziwill, maar stierf al spoedig daarna, in het voorjaar van 1687.

Brandenburg. Prins Philips van —, zoon van keurvorst Frederik Wilhelm uit diens tweede huwelijk met Dorothea van Holstein, geboren in 1669; hij hield zich in Den Haag op van het einde van 1686 tot in het voorjaar van 1688 (Register der resolutiën van H. Hoog Mog., 6 November 1686, 17 April, 3 Mei 1687, 17 Maart 1688).

Brandenburg, Prinses van, II 622, 624. Louisa Dorothea Sophia, dochter van keurvorst Frederik III uit diens eerste huwelijk met Elisabeth Henriette van Hessen-Cassel, met wie men een oogenblik verwachtte, dat

Willem III hertrouwen zou, huwde daarna met den erfprins van Hessen-Cassel.

Brandenburg. Stad aan de Havel, voorheen de hoofdstad van de Mittelmark. Het daarbij gelegen meer, waarvan III 34 gewag wordt gemaakt, is de Beetz-See.

Brandon, Lord, de oudste zoon van den graaf van Macclesfield, volgde zijn vader als zoodanig op bij diens dood in Januari 1694 (Luttrell, III 250).

Brandon, Jof., II 34. Onder dien naam kan onmogelijk eene dochter van lord Macclesfield bedoeld zijn, daar de dochters van dien edelman wel bekend zullen hebben gestaan als de ladies Gerrard. Vermoedelijk is sprake van eene juffrouw Brandon de Sylva. Zie op Sylva.

Brandt, Christiaan, komt voor als majoor der cavalerie in 1672 bij Van Sypesteyn en De Bordes, „De verdediging van Nederland in 1672 en 1673", I 96. Dan wordt hij als kolonel der dragonders vermeld in 1673 in de „Archives de la maison d'Orange-Nassau", V p. 330 en 343. En insgelijks in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 3 December 1677.

Braschaten, IV 5 enz. Juister Brasschaet, in de provincie Antwerpen.

Brasgirdle, Mrs., Bracegirdle. Zie hare karakterbeschrijving bij Macaulay, Ch. XIX.

Brasser, IV 99. Vermoedelijk is bedoeld Theodoor Brasser, geboren in 1637, als ritmeester beëedigd in 1665 en 1669, laatstelijk majoor in de garde te paard van den prins. In Januari 1672 werd hij door de Staten-Generaal naar de hertogen van Brunswijk en Lunenburg afgevaardigd („Briefwechsel der Herzogin Sophie van Hannover", S. 176, 181, 188, waar hij „Brassart fort honnet homme" wordt genoemd). Naar luid eener resolutie van H. Hoog Mog. van 16 Juli 1675 werd door Brasser „het leven en sijne commissie afgeleyt" op 18 November 1674.

Brasser, Mevrouw, de echtgenoote van den voorgaande, was Geertruid Hooft, dochter van mr. Hendrik Hooft, drost en kastelein van Muiden. Ongetwijfeld is zij dezelfde, die I 90 als „Truy Brasser" voorkomt; zoo wordt

zij toch ook in verschillende gedichten van Constantijn Huygens den vader aangesproken, die haar ook als „moy Malloot" karakteriseert („Gedichten", uitgeg. door Dr. Worp, VIII 108, 109 en 110). Zij hertrouwde met den kolonel De Ram van Hagedoorn en overleed te Steenbergen in September 1690, I 337.

Brasser, burgemeester van Brielle, was Adriaan Brasser, burgemeester dier stad in 1686 en 1692. Den 23sten Mei 1663 was hij aldaar lid der vroedschap geworden; hij overleed in 1695 (De Jager, „De Brielsche Archieven", I bl. 29 en 30; „Algem. Ned. Familieblad" IV 214 en V 150).

Brasser. De dochter van den voorgaande was Anna Margaretha Brasser, die herhaaldelijk als doopgetuige optrad („Algem. Ned. Familieblad", IX 155, X 98, XII 147).

Braunichausen. Bedoeld is vermoedelijk Jan Frederik van Brunickhuyzen, die in 1672 als ritmeester beëedigd was en voor wien op 17 Mei 1673 commissie verleend werd als sergeant-majoor van het regiment van kolonel Eppe, in de plaats van graaf Otto van Stirum.

Brawiler of Brawiller. Brauweiler, een stadje ten westen van Keulen met eene Benedictijner abdij.

Braxton, I 13, 22. Bedoeld moet zijn Brixham of Brexham, I 16, op de kust van Devon.

Bray. Ten westen van Binch.

Breadalbane. Zie Brade Albion.

Brecht, Van. Door Johanna van Elst, huisvrouw van Hendrik van Brecht, ritmeester onder het regiment van den kolonel Van Rechteren, die bij sententie van den „Hoogen Crijghsraedt in Engelandt" gecasseerd was, werd daartegen opgekomen in een request aan H. Hoog Mog., welke evenwel bij resolutie van 30 Januari 1694 verklaarden zich niet met die aangelegenheid te kunnen inlaten. Echter werd bij resolutie van 12 Mei d. a. v. haar provisioneel surséance verleend van den verkoop harer goederen.

Brederode. Johan Wolfert van —, heer van Brederode, Vianen, Ameide en Noordeloos, werd in 1665 als ritmeester beëedigd en verkreeg den 8sten Februari 1674

commissie als kolonel van een cavalerie-regiment, in plaats van den overleden kolonel Symon van Haersolte, na reeds sedert 17 September 1673 als zoodanig dienst te hebben gedaan. Hij overleed den 19den Juli 1679 als laatste wettig mansoir van het edelst geslacht van Holland en bleef ongehuwd („Holl. Mercurius", 1679, blz. 279—280).

Brederode. De freule van—, Hedwig Agnès, de zuster van den voorgaande, was geboren den 10den Augustus 1643 en overleed den 27sten November 1684 O. S., gelijk blijkt uit eene verklaring en eene memorie van „Schout, burgemeesteren ende regeerders der Stede Vianen", afgedrukt in „Oud-Holland", 26ste jaargang 1908, blz. 178. Voorts blijkt uit hetgeen aldaar blz. 194—202 medegedeeld wordt uit de inventarissen van de goederen in de huizen Batestein en Amelestein, nagelaten door Hedwig Agnès van Brederode, dat „Sijn Excellentie Carel Emilius burggrave ende grave van Dohna" haar „erfgenaem onder beneficie van inventaris" was, hetgeen duidelijk de onwaarheid aantoont der bewering in de mémoires van mevrouw Van Zoutelande, als zoude mr. Frederik Roseboom door de overledene tot haar universeel erfgenaam zijn ingesteld.

Brémond, Sébastien, geboren te Toulon omstreeks 1645, gaf van 1675 tot '80 hier te lande verschillende romantische en galante geschriften uit en werd den 23sten Februari 1679 als student in de mathematische wetenschappen te Leiden ingeschreven (Willems, „Les Elsevier", p. 585). Hij stond hier te lande als een gevaarlijk persoon bekend. Den 7/17 Juni 1689 schreef Willem III aan Heinsius („Archives", IIIe série, Tome I p. 26): „De persoon van Bremont is mij wel bekend en heb hem altijd aangezien als een spion van Vrankrijk, alhoewel dat den Raadpensionaris Fagel hem altemets heeft gebruyckt" enz. Het voorgaande jaar was Brémond door de te Rome verblijvende koningin Christina van Zweden tot haar resident hier te lande benoemd en was door hem zijne erkenning als zoodanig verzocht. Maar ofschoon dat verzoek in de vergadering der Staten van Holland werd aangebracht door den heer Halewijn,

met wien Brémond wellicht toen al in heimelijke verstandhouding stond, werd in die vergadering besloten, dat „de saake ter Generaliteit daarheenen sal werden gedirigeert, teneinde het voorsz. verzoek mag worden afgeslaagen", wat ook gebeurde op grond dat „deselve Brémont is een subject van den Koningh van Vrankrijk" (resolutie van Holland van 16 December 1688 en van H. Hoog Mog. van 18 December 1688 en 23 Februari 1689). Na het einde van den oorlog werd door de Fransche ambassadeurs sterk aangedrongen op Brémond's loslating. Daartoe had betrekking eene resolutie der Staten van Holland van 21 December 1697, houdende dat hij „door ordre van de Heeren Haar Ed. Groot Mog. Gecommitteerde Raden over gehoudene correspondentie op de Voorpoorte van den Hove gedetineert" was en dat de koning daarom de beslissing omtrent het verzoek der ambassadeurs aan Gecommitteerde Raden overliet. Daarop werd bij secrete resolutie van 22 Januari 1688 besloten, dat „deselve sich aanstondts en binnen een korten competenten tijd sal begeven niet alleen uit de Provincie van Holland en Westvriesland, maar ook buiten de andere Geunieërde Provinciën en het District van de Generaliteit, met interdictie immermeer daar weer in te komen, op poene van de hoogste indignatie" enz. Nog geen twee jaren daarna kreeg men in Den Haag nogmaals van Brémond te hooren: den 3den October 1699 schreef de consul Hochepied uit Smyrna aan H. Hoog Mog., dat een nieuwe ambassadeur van Frankrijk die haven had aangedaan op weg naar Constantinopel en dat die ambassadeur in zijn gevolg een persoon had, „die voor Consul naar Jerusalem gaad, sijnde eenen M. Brémont, die voor dezen lange jaren in Holland of wel in Engeland soude hebben gewoond (nl. in de gevangenis!) dewelke dit employ tot recompense voor goede diensten in den laasten oorlog aan die Kroon gedaan, soude wezen gegeven" (R. A.). Te Jeruzalem bleek men echter geenszins op dien consulairen ambtenaar gesteld en werd hij al spoedig genoodzaakt zich „met groote precipitance te retireeren" (Missiven van den ambassadeur Coljear aan den griffier Fagel uit

Pera, 24 Juli 1700, en van Hochepied aan H. Hoog Mog. uit Smyrna, 7 Augustus d. a. v. (R. A.). Zie ook Paul Masson, „Histoire du commerce français dans le Levant au 18e siècle”, Paris 1896, p. 330, en „Correspondance du Marquis de Ferriol, Ambassadeur de Louis XIV à Constantinople, avec une Introduction par M. Emile Varenbergh”, Anvers 1870, p. 64, 74, 111, 163—164).

Bres, Agatha, I 501, of Brest, was de dochter van Johan Brest, schepen en raad van Middelburg, en van Alida van Luchtenburg, wier huwelijk met den heer Johan Willem Parker, „Schepen ende raedt mitsgrs Thesaurier der Stadt Middelburg” op 22 September 1691 te 's-Gravenhage werd afgekondigd. De voltrekking volgde daarop, naar luid van het Maandblad van het Gen. „De Nederl. Leeuw”, 1905, kol. 160, op 10 October. Eene afwijkende opgave komt evenwel voor in een artikel van mr. H. J. Koenen in „De Navorscher”, XL blz. 60, waar het heet dat Agatha Brest trouwde met mr. Meynard van Bueren, griffier van het hof van Holland en hare zuster Jacoba Maria met jonker(?) mr. J. W. Parker, heer van Zaamslag, Geersdijk, Wissekerke enz., burgemeester en baljuw van Middelburg, afstammeling in de vierde generatie van den admiraal De Ruyter. Vermoedelijk heeft daar bij vergissing eene omwisseling van de namen der zusters plaats gehad.

Bresjes. Mr. Diederik Raphaelsz. Bressy of Bressi studeerde, blijkens de „Overblijfsels van Geheugchenis” van Coenraet Droste, vs. 1239, te Oxford en wordt bij Balen („Geschiedenis der Stad Dordrecht”) vermeld als raad in 1672 en schepen in 1673 en '74. In het door Blencowe uitgegeven dagboek van den Engelschen gezant Henry Sidney komt Bressy herhaaldelijk voor als mr. Bracy „a gentleman of Dordt, of the English faction”. Daaruit blijkt, dat de man een intrigant was, die den gezant op de hoogte hield van hetgeen hier te lande achter de schermen voorviel, maar die dan ook verwachtte daarvoor door Sidney's bemiddeling aan eene goede betrekking geholpen te worden. Inderdaad werd hij dan ook door dezen meermalen bij invloedrijke personen, bij den prins zelfs, aanbevolen, eerst voor eene plaats in

het hof van Holland, daarna voor eene benoeming tot drossaard van 's-Hertogenbosch. Dit schijnt het ambt te zijn geweest, dat hij op 19 April 1680 verkreeg, toen hij tot kwartier-schout en dijkgraaf van Maasland (meierij van 's-Hertogenbosch) werd aangesteld. Van het pensionarisschap van Dordrecht, dat hij, volgens het Journaal, II 325, in Maart 1694 begeerde, wordt van elders niets vernomen, maar in elk geval verkreeg hij het niet, daar hij nog bij zijn overlijden „quartier-schout van den Bosch" wordt genoemd. Hij werd den 2den Maart 1696 te 's-Gravenhage overluid.

Brest. Over den mislukten aanslag op Brest, waarbij Talmash om het leven kwam, zie Trevor, II 225—226.

Bret, Mlle Du, gehuwd met De Langhe. Omtrent de identiteit van dit echtpaar verluidt niets met zekerheid, maar wellicht was de dame eene dochter van zekeren majoor, later luitenant-kolonel en kolonel Du Bret, een Franschman in Statendienst, die door de hertogin Louise van Orléans, „la Grande Mademoiselle", tot haren eersten stalmeester werd aangesteld, naar voorgeven alleen op grond dat hij, die zijn geheele leven in buitenlandschen dienst had doorgebracht, slechts zeer enkele bekenden te Parijs had, zoodat er weinig kans bestond, dat hij aldaar in intriges zou kunnen worden gewikkeld. Volgens Faugère's „Journal d'un voyage à Paris en 1657—1658", p. 277, was Du Bret „beaufrère du Sr. de Wimmenon" en inderdaad blijkt uit Van Leeuwen's „Batavia Illustrata", fol. 882, dat Margaretha van der Boukhorst, de jongste zuster van Amelis van der Boukhorst, heer van Wimmenum, gehuwd was met N. Gailly de Brais en dat uit hun huwelijk sproten Margaretha, Suzanna en Charles de Brais. Aangaande deze kinderen is echter niets meer gevonden kunnen worden dan de opgave hunner namen bij Van Leeuwen, zoodat niet gezegd kan worden of eene der twee genoemde dochters de door Huygens bedoelde echtgenoote van zekeren De Lange is geweest. Over Du Bret zie de „Mémoires de Mlle de Montpensier, VIII 115, en de „Brieven van en aan Johan de Witt", I 373—374, 467, II 115.

Breuckelerweerdt. Johan Raye, heer van Breukelerweerd, werd als kapitein beëedigd in 1672 en verkreeg, op 25 Juni 1686, commissie als „commis van de vivres en ammunitie van oorlog binnen Nymegen". In den nacht van 11 op 12 Juni 1692 zich te Amsterdam op straat bevindend werd hij onverhoeds aangevallen door zekeren Jan van Zeeden en bracht hij dezen in het daarop ontstaan gevecht eene wonde toe, waaraan hij bezweek. Op zijn request aan den koning-stadhouder en de Staten van Holland werd hem evenwel, op gunstig advies van het hof, remissie van straf verleend (Crimineele papieren van het hof van Holland, 1692. R. A.).

Breugel, Peter van, of Brueghel, de oude of de Boeren-Breugel genaamd, geboren te Breugel bij Breda omstreeks 1525, overleden in 1569. Het is niet recht duidelijk of IV 103 door Huygens eene verzameling teekeningen van den ouden Breugel bedoeld wordt of wel eene teekening, den oogst voorstellende. Dat Huygens een groot bewonderaar van Peter van Breugel was en eene verzameling van zijne teekeningen bezat, blijkt uit IV 106 en II 34 en 273.

Breugel, Jan van, of de Fluweelen Breugel, de oudste zoon van den voorgaande, „constschilder Harer Hoogheden", werd te Brussel geboren in 1568 en overleed te Antwerpen op 13 Januari 1625. Aan hem wordt door A. von Wurzbach („Niederl. Künstler-Lexicon", I S. 204) het schilderstuk, Pomona en Vertumnus voorstellend, toegeschreven, 't welk, volgens Huygens IV 178, van Rubens en Peter van Breugel was.

Breukelen. Een postillon van —. Zie Beuckelaer.

Breul, IV 12, 13. Brühl; gedurende zijne verbanning uit Frankrijk onthield Mazarin zich aldaar in 1651 en '52. Volgens P. de Groot („Lettres à Wicquefort", p. 214) behoorde Brühl in 1673 aan den hertog van Neuburg.

Brexham, I 16. Ook bedoeld als Braxton I 13, 22; Brixham in Devon aan de zuidelijke kust van Engeland. Den 5den November 1889 werd aldaar een standbeeld van Willem III opgericht.

Briançon. Bergstad, geldend als de sleutel van Frankrijk

van den kant van Italië, in het tegenwoordig département des Hautes Alpes, oostelijk van Grenoble. Het door Huygens II 118 vermeld gerucht, dat de hertog van Savoye het beleg om die stad zou hebben geslagen, werd inderdaad „niet geconfirmeert".

Bride, gewezen kapelaan van Hare Hoogheid, vermoedelijk de dr. Bright, die in Augustus 1690 door Luttrell, II 95, wordt vermeld.

Bridgman. William Bridgman was onder de regeering van koning Jacob II secretaris van den toenmaligen Staatssecretaris, lord Sunderland. Het moet dus wegens de ondervinding, destijds opgedaan, geweest zijn, dat hij, volgens Huygens I 386, toen lord Sidney secretaris van Staat werd, door dezen zou zijn aangezocht hem als „Undersecretary" ter zijde te staan. Na het vertrek van Sidney naar Ierland werd hij in Januari 1693 aangesteld tot „clerk of the council"; daarna werd hij andermaal ondersecretaris van Staat onder Sir John Trenchard, en in Juli 1694 secretaris der admiraliteit, uit welke betrekking hij in 1698 zijn ontslag nam.

Briel. De gebroeders Briel, door wie eene jachtacte werd gevraagd — die hun niet schijnt verleend te zijn — moeten geweest zijn mr. Jacob Briel, geboren te Brielle 4 Mei 1666, burgemeester dier stad, gecommitteerde ter admiraliteit op de Maze, rentmeester van Voorne en de Beijerlanden enz., gestorven 9 Juni 1737; en mr. Herbert Briel, geboren te Brielle 14 Augustus 1670, poorter van Delft in 1694, veertigraad, schepen en burgemeester aldaar, gecommitteerde raad enz., gestorven 13 Maart 1734. Hun vader mr. Paulus Briel, ofschoon tot eene bekende Delftsche regeeringsfamilie behoorende, was evenwel niet, zooals Huygens aangeeft, burgemeester van Delft, maar baljuw van Voorne en Putten. Hunne moeder was Elisabeth Herbertsdr. van Beaumont. De juffr. Briel, vermeld II 304, kan geweest zijn de zuster van Jacob en Herbert, Isabella Cornelia Briel, geboren 9 Januari 1665 en den 25sten Maart 1698 te Delft gehuwd met mr. Nicolaas Frederik Boogaert van Alblasserdam, of wel eene der twee jongere zusters, Cornelia Johanna en Herbertina Johanna.

(Maandblad „De Nederl. Leeuw", 1903, kol. 236, 239, 240).

Brienne, Simon de, verkreeg op 28 Maart 1669 commissie als „Camerdienaer" en op 30 Maart 1671 als „Camerling" van Zijne Hoogheid. Met zijne vrouw Mary verkreeg hij op 1 September 1692 acte van „denization" in Engeland, waarna zij den 14den September van dat jaar benoemd werden tot „Housekeepers and wardrobekeepers" in het paleis van Kensington („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 238 en 256). In de resolutiën van H. Hoog Mog. van 16 October 1698, 15 April en 17 Juni 1700 wordt Simon de Brienne aangeduid als „Eerste barbier van Sijne Majesteyt den Koningh van Groot-Brittannien". Hij stierf vóór 1 April 1707, toen door gecommitteerde raden voorzien werd in de door zijnen dood opengevallen plaats van portier van het hof (De Riemer, „Beschrijving van 's Graven-Hage", fol. 792, 793).

Brienne. De echtgenoote van den voorgaande was Maria Germain. Te zamen bedienden zij het postmeesterschap op Brabant en Frankrijk. In 1701 werd haar dood tengevolge eener beroerte verwacht, maar zij was in Februari 1703 nog in leven (Bijdragen en Mededeelingen van „Die Haghe", 1907, blz. 173 en 175).

Briquemaut. Henri de Beauvais de Briquemault, baron De Saint-Loup, heer van Prémartin, luitenant-generaal in dienst van den keurvorst van Brandenburg, overleed in 1692 en werd met zijne echtgenoote, Marie de Maux, te Wesel begraven (Haag, „La France Protestante", II 154, 155).

Brisewitz. Ten onrechte wordt in het register, blz. 239, Brisewitz of Britselwitz gehouden voor denzelfden persoon als Preswitz of Prittwitz, den adjudant van Waldeck; Lodewijk van Brisewitz was stellig niet identisch met Johan Alexander baron van Prittwitz, die op 12 December 1675 commissie verkreeg als kapitein en die de bedoelde adjudant schijnt te zijn geweest. De verwarring moet reeds vroeg ontstaan zijn, vermoedelijk tengevolge van de buitengewone wijze, waarop de naam Brisewitz werd geradbraakt. In de acte van 25 Januari 1674, waarbij hem commissie verleend werd als ordi-

naris edelman van den prins, wordt hij jhr. Lodewijk van Pridselwits genoemd en terwijl Waldeck in 1676 aan den prins over monsieur De Brisewitz schreef, noemde de prins hem in zijn antwoord Pritwitz (Muller, „Wilhelm III von Oranien und Georg Friedrich von Waldeck", II 316). In werkelijkheid schijnt in het Journaal geene enkele maal van den adjudant Prittwitz sprake te zijn, doch moet het er voor gehouden worden, dat de persoon van Preswitz, die in deel IV van het Journaal veelvuldig in de omgeving van den prins voorkomt, zijn edelman Brisewitz was. Den 10den November 1676 werd voor hem commissie verleend als ritmeester en op 9 Mei 1679 als kapitein, zoodat hij toen blijkbaar van de cavalerie overging naar de infanterie, doch op 1 April 1687 ontving hij opnieuw commissie als ritmeester en vervolgens deed hij sedert 1 October 1688 dienst als sergeant-majoor in het cavalerieregiment van den heer van Zuylenstein, den lateren graaf van Rochford. Eene vaste aanstelling als zoodanig viel hem evenwel eerst op 24 November 1698 te beurt; middelerwijl was in Februari 1692 zijn verzoek, om „den tijtel van Coronel te hebben", door den koning „vlacq" afgeslagen, II 18, maar later verkreeg hij toch dien rang; in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 24 April 1700 heet hij „Collonel en commandeerende het regiment van den Grave van Rocheford". Daarna werd hij op 31 Augustus 1706 tot brigadier der cavalerie bevorderd en op 1 Januari 1709 tot generaal-majoor. In 1715 was hij nog in leven en gevestigd in Den Haag (Maandbl. van het Gen. „De Nederl. Leeuw", 1893, blz. 62). Op 26 Juni 1678 was te 's-Gravenhage het huwelijk afgekondigd van Lodewijk van Breswitz met Anna Catharina Kerr; van deze vrouw is verder niets bekend, maar in Februari 1692 had Brisewitz „amours met sekere mrs Carr te Newcastle, daer hij genoeghsaem mede geëngageert was", II 18, en welke wel dezelfde zal zijn geweest als de Engelsche „maistress", die hem „seer constant bleef" en die hij in Mei 1692 verklaarde na afloop van den veldtocht van dat jaar te willen trouwen, II 65.

Brisewitz. De neef van —, I 369, zal geweest zijn Christoffel Ernst van Pritzewitz, die op 6 December 1690 commissie verkreeg als kapitein en op 25 November 1698 aangesteld werd tot kommandant van Steenwijk.

Brisson. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 10 Februari 1691 wordt melding gemaakt van François de Brisson, „Gerefugieerde uit Vranckrijck ende een der nieuw aangestelde ritmeesters". Die aanstelling had plaats gehad op 11 Februari 1689. Den 5[den] November 1693 werd commissie voor hem verleend als ritmeester in de plaats van den ritmeester Jean Benetrue, doch in een October-nacht van het volgend jaar had hij het ongeluk niet behoorlijk de wacht te houden over den graaf De Tilly, zoodat deze door eene partij Franschen in zijne tent werd verrast, opgelicht en binnen Mons gevoerd. Niet lang daarna, wellicht wel op voorspraak van den spoedig weder vrijgekomen Tilly, werd aan Brisson pardon verleend voor zijne onachtzaamheid, II 436, 437. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 11 Maart 1695 komt hij dan ook nog voor als ritmeester in het regiment van den graaf De Tilly.

Broeck, Van den, predikant in het leger. Theodorus van den Broucq, „Preacher to the Guards of his Royal Majesty of Great Britain", wordt in 1689 en 1690 vermeld door Hessels, register N°. 3250 en 3254. Daar hij, volgens II 237, „Isax cousyn" was, zal hij behoord hebben tot dezelfde familie Van den Brouck, waartoe Issac's vrouw behoorde en waarvan de stamreeks wordt medegedeeld in „De Heraldieke Bibliotheek", j. 1874, bl. 58—64.

Broeck, Van den, van Dordt, die in het voorjaar van 1690 in commissie te Londen verscheen, I 259—265, kan geweest zijn m[r]. Mattheus van den Broeck, eerst raad-ordinaris van Batavia, later een der meest invloedrijke regenten der stad Dordrecht, door wie hij herhaaldelijk ter Staten-Generaal werd afgevaardigd.

Broeck, Van den, schout van Turnhout, was Gerard van den Broeck, gehuwd met Catharina Ryckewaart, zoon van Pieter van den Broeck, ridder, licenciaat in de rechten, pensionaris en griffier der Staten van Brabant en van Livinia de Haegen uit Zeeland en klein-

zoon van Gerard van den Broeck, licenciaat in de rechten en schepen van Breda, overleden in 1631 en van Maria Donckers (J. van den Leene, „Théâtre de la Noblesse du Brabant", op het jaar 1701).

Brogne, ook als Brohet aangeduid. Zie op St.-Gerard.

Bronckhorst. Vermoedelijk is IV 115 bedoeld mr. Vincent van Bronckhorst, lid der vroedschap van Amsterdam, ofschoon niet duidelijk is, in welke hoedanigheid deze in 1676 in het leger kan zijn verschenen. Zeer zeker is hij degene, die den 23sten Juli 1677 door den prins tot raadsheer in het hof van Holland werd aangesteld, IV 196. Hij stierf in 1703 (Elias, I 529).

Bronckhorst, Joff. Dochters van hem, uit zijn in 1662 gesloten huwelijk met Elisabeth Cornelia Pauw, kunnen de twee joffen Bronckhorst geweest zijn, die II 287 en 535 vermeld worden en welke vermoedelijk dezelfde zijn, die in 1705 nog „societeyt" hielden („De Nederlandsche Heraut", V bl. 57 en 59).

Bronckhorst, Joff., „bij de Douairière gewoont hebbende", I 405. De identiteit dezer dame, van wie in December 1695 gezegd werd, dat zij „de bruyt was met de Heer Trip van Amsterdam", is niet uitgemaakt kunnen worden. Uit geene der gedrukte genealogieën van de familie Trip blijkt iets omtrent eene echtverbintenis Trip-Bronckhorst en ook geene huwelijksafkondiging dier personen is aangetroffen kunnen worden. Gegist kan worden, dat bedoeld is Margaretha van der Capellen, geboren in 1641, getrouwd eerst in 1674 met Nicolaas van Lyere, heer van Berkenwoude, Oosterwijk enz., lid der ridderschap van Holland, en vóór 1681 hertrouwd met Eustatius baron van Bronckhorst, heer van Assumburg, Pollenbering enz., ambtman van Beest en Renoy. Door dezen werden in 1694 Assumburg en verschillende andere goederen verkocht (Elias, II 630) en, volgens d'Ablaing („Ridderschap van Nijmegen", fol. 308), scheidden zijne vrouw en hij in datzelfde jaar van elkander, maar vereenigden zij zich later wederom. Nu is het niet onmogelijk, dat gedurende die tijdelijke scheiding het gerucht geloopen heeft, dat zij opnieuw in het huwelijk treden zoude.

Brouay. Philippe Charles Frédéric Spinola, graaf De Brouay verscheen in November 1689 te Londen, als buitengewoon gezant van den markies De Gastanaga, gouverneur-generaal der Spaansche Nederlanden, belast met het overbrengen van diens gelukwenschen wegens het aanvaarden der kroon aan den koning en de koningin (Luttrell, I 602). Graaf De Brouay werd krijgsgevangen gemaakt in den slag bij Neerwinden (D'Auvergne, p. 90), maar kwam spoedig weder vrij en in het leger der geallieerden terug (Luttrell, III 157). Later werd hij gouverneur van Namen en stierf te Brussel in October 1709 (Luttrell, VI 500).

Brouwer te Leiden, met wien Simon Rooseboom overhoop lag, was mr. Hendrick Brouwer, gelijk blijkt uit den titel van twee geschriften, welke zich, volgens vriendelijke mededeeling van jhr. H. Beelaerts van Blokland te Leiden, in de Universiteits-bibliotheek aldaar bevinden, t. w.: „Deductie van mr. Hendrick Brouwer, hooftofficier der Stad Leyden, op ende jegens de adv. Rooseboom enz.", 's-Gravenhage 1679, en „Deductie van mr. K. Crucius, veertigh der Stadt Leyden op ende jegens mr. R. (?) Rooseboom, in het voorschreve cas ter andere zijde", Leiden? c. 1679. Mr. Hendrik Brouwer was geboren te Amsterdam 21 October 1624 en stierf te Leiden 13 November 1683. Hij was naar luid van den, in voorzegde bibliotheek almede aanwezigen, „Naamwijser" der regeeringspersonen van Leiden van 1641 tot 1687 (Leiden, J. Tangena, 1688) in 1655 veertigraad van Leiden, van 1658 tot '65 schepen, van 1666 tot '72 gecommitteerde in de kamer der O. I. C. te Amsterdam, in 1672 burgemeester, van 1673 tot '75 wegens de stad Leiden gecommitteerd ter Staten-Generaal, van 1675 tot '77 schout en van 1678 tot '82 wederom gecommitteerde in de kamer der O. I. C. te Amsterdam. Buitendien komt hij bij Van Leeuwen („Batavia Illustrata", fol. 1493) voor als gecommitteerde in den Raad van State in 1683.

Brouwer. Johan Brouwer komt van 1681 tot 1699 voor als „Capiteyn van 't cleyne gaffeljacht" of „besaenjacht" van Zijne Hoogheid.

Browne, de kunsthandelaar, gewoonlijk door Huygens „de lange Browne" of „Long Browne" genaamd, die aan den hertog van Monmouth teekenonderricht had gegeven, I 69, zal geweest zijn Alexander Browne, van wien in Walpole's „Anecdotes of painting" (III p. 202 n. 1) gezegd wordt, dat hij was „a vender of prints, of which many are in a creditable style" en dat hij „taught drawing and practised it with success".

Browne, Braw, Broen, doorgaans in het Journaal aangeduid als „schilder en Kapitein", I 239, 333, II 26, 316, 471, 582, was vermoedelijk de schilder Robert Brown, van wien Walpole in zijn bovenaangehaald werk (II 283) een kort levensbericht geeft.

Bruce, broeder van Lord....., II 329. Gelezen schijnt te moeten worden: zoon van lord Aylesbury, want Charles baron Bruce of Whorlton was diens eenig overgebleven zoon en had dus geen broeders, evenmin als lord Kincardin, die mede uit het huis Bruce gesproten was en ook een eenige zoon was.

Brugge. Het kanaal van Gent naar — werd in 1613, onder de regeering der aartshertogen, begonnen en verder van Brugge tot Ostende doorgetrokken (Sanderus, „Verheerlijkt Vlaandre", I fol. 127).

Bruggen, Kolonel Ter, IV 150. Willem ter Bruggen, heer tot Laer en Wittenstein, zoon van Seger ter Bruggen en Anna van Hoevell tot Nyenhuis, was kapitein in 1668, daarna luitenant-kolonel in 1672 onder Paul Wirtz en in 1673 en '74 onder den Rijngraaf en ontving op 5 December 1675 commissie als kolonel. Vaak wordt hij als Zurbrugge aangeduid. Uit een schrijven van prins Willem III aan prins Hendrik Casimir II van 6 April 1681 („Archives de la Maison d'Orange-Nassau", V p. 486) blijkt, dat de kolonel Ter Bruggen kort tevoren was overleden.

Brugghe. Met een officier van Brugghe, II 416, is zonder twijfel een officier uit Brugghe bedoeld.

Brun, Charles Le, 1619—1690, beroemd Fransch schilder, die door Lodewijk XIV aan het hoofd van de „Manufacture des Gobelins" werd geplaatst. Van hem schijnt het denkbeeld te zijn uitgegaan van de stichting eener

Fransche kunstenaarsschool te Rome. Zijne schilderstukken, door Huygens II 332 aangeduid als „van Victoriën van Alexander" schijnen nog te Parijs aanwezig.

Bruningh. Mogelijk is bedoeld Abraham Ernst van Bruninck, aan wien, destijds nog luitenant, op 16 September 1678 commissie verleend werd als kapitein eener compagnie dragonders.

Brunswijk-Luneburg. Uit dezen tak van het geslacht der hertogen van Brunswijk worden in het Journaal van de vier zoons van hertog Georg van Brunswijk-Luneburg drie genoemd, te weten: Georg Wilhelm, Johan Frederik en Ernst August.

Brunswijk-Luneburg. Georg Wilhelm van — volgde, ingevolge een familieverdrag van 12 September 1665, zijnen overleden oudsten broeder Christiaan Lodewijk op als hertog van Celle.

Brunswijk-Luneburg. De hertogin van —, hertogin van Celle, eerst mevrouw van Harburg geheeten, daarna gravin van Wilhelmsburg en eindelijk hertogin van Zell, was de bekende Eléonore Desurier d'Olbreuse, geboren in 1639, overleden 5 Februari 1722.

Brunswijk-Luneburg. De dochter van Georg Wilhelm van —, hertog van Celle en Eléonore d'Olbreuse, was Sophia Dorothea prinses van Celle, geboren in 1662. Onder de pretendenten, die naar de hand dezer schoone en rijke erfgename dongen, behoorde prins Hendrik Casimir II van Nassau, erfstadhouder van Friesland, wiens aanzoek door de moeder zeer gunstig werd ontvangen, maar niet door den hertog, ofschoon wel besprekingen over het huwelijk werden gevoerd, zooals blijkt uit het Journaal II 494. In het belang van zijn huis gaf Georg Wilhelm echter de voorkeur aan eene verbintenis met zijnen broederszoon, den erfprins, later keurprins, George Lodewijk van Hannover. Maar dat huwelijk viel niet gelukkig uit: bekend is het avontuur der prinses met den graaf van Königsmarck, 't welk hare echtscheiding ten gevolge had. Zij overleed den 13den November 1726 op het haar tot verblijf aangewezen slot Ahlden.

Brunswijk-Luneburg. Johan Frederik hertog van —, hertog van Hannover, jongere broeder van Georg Wilhelm, geboren in 1625, wordt vermeld III 53, waar eene bijzonderheid staat aangeteekend omtrent zijnen overgang tot de Roomsch-Katholieke Kerk in 1651. Hij overleed in 1679 zonder zoons na te laten.

Brunswijk-Luneburg. Ernst August hertog van —, geboren in 1622, de jongste der broeders, was eerst bisschop van Osnabrück en volgde daarna zijnen broeder Johan Frederik op als hertog van Hannover. Den 23sten Januari 1680 werd daarvan kennisgeving bij H. Hoog Mog. ontvangen. In 1692 werd de hertog verheven tot keurvorst, waarnaar hij, volgens het Journaal I 189, reeds in 1689 „pretensiën formeerde". Hij overleed in 1698.

Brunswijk-Luneburg. De hertogin van —, hertogin van Hannover, de gemalin van den voorgaande, bedoeld III 51, was de Paltsgravin Sophia, jongste dochter van Frederik van de Palts, koning van Boheme. Daar zij voor haar huwelijk bij hare moeder in Den Haag had gewoond, was het niet te verwonderen, dat zij persoonlijk goed bekend was met verschillende leden der familie Huygens.

Brunswijk-Luneburg. Georg Lodewijk hertog van —, de oudste zoon der voorgaanden, geboren in 1660, I 56, IV 193, III 23 en vgg., keurvorst van Hannover en in 1714 koning van Groot-Brittannië. Van het denkbeeld om hem uit te huwelijken aan de prinses Anna van Engeland — wier opvolger hij ten slotte werd —, IV 27, had zijn vader niet willen hooren, die de prinses van Celle een vrij wat voordeeliger partij voor hem achtte.

Brunswijk-Luneburg. De prins van —, „in Ongeren gebleven", I 417, was de tweede zoon van den hertog en de hertogin van Hannover, genaamd Frederik August, geboren in 1661 en den 10den Januari 1691 als keizerlijk generaal-majoor in een gevecht tegen de Turken gesneuveld („Europ. Mercurius", Febr. 1691, blz. 165). Op 2 Juni 1676 was hem door de Staten-Generaal, ter ver-

vanging van den overleden baron Ulspar, commissie als kolonel verleend.

Brunswijk-Luneburg. De jonge prins van —, van wien sprake is II 87, zal geweest zijn Maximiliaan Wilhelm, de derde zoon van den hertog en de hertogin van Hannover, geboren in 1666 en die als generaal-veldmaarschalk in dienst des keizers stond; en met den jongsten, die II 107 vermeld wordt, zal — zoo niet diezelfde Maximiliaan Wilhelm — bedoeld zijn zijn jongere broeder prins Christiaan, die in 1671 geboren was en in 1703 bij een gevecht in den Donau om het leven kwam.

Brunswijk-Wolfenbuttel. Uit dezen tak van het hertogelijk huis van Brunswijk wordt genoemd, III 46, de in 1666 in hoogen ouderdom overleden hertog Augustus van Wolfenbuttel, die den bijnaam droeg van „Senex divinus", maar omtrent wien in het Journaal bijzonderheden worden medegedeeld, die hem eer als een halfkrankzinnigen grijsaard zouden kunnen doen beschouwen. Op hem ziet zeer bepaald het verhaal, dat III 44 en 46 gedaan wordt, want de „frère aisné du Duc", die blz. 44 genoemd wordt, is jong gestorven zonder ooit tot de regeering te zijn gekomen. De zoons van hertog Augustus, die in het Journaal voorkomen, zijn:

Brunswijk-Wolfenbuttel. Hertog Rudolf Augustus van —, III 43, 44, 46, genoemd „fort débonnaire et homme de bien". Hij stierf in 1704.

Brunswijk-Wolfenbuttel. Hertog Anton Ulrich van —, III 12, 43, 44, 53, „un meschant esprit" geheeten. En;

Brunswijk-Wolfenbuttel. Hertog Ferdinand Albert van —, III 46, de jongere halfbroeder der twee voorgaanden, die „tout-à-fait extravagant" wordt genoemd.

Brunswijk-Wolfenbuttel. De oudste zoon van hertog Anton Ulrich, van wien sprake is III 43 en 53, was August Frederik, geboren in 1657, doch reeds in 1676 gestorven aan eene kwetsuur, bij het beleg van Philipsburg bekomen.

Brunswijk-Wolfenbuttel. De jongste zoon van hertog Anton Ulrich van —, III 53, was August Wilhelm, ge-

boren in 1662, die zijnen vader opvolgde, maar uit drie huwelijken geene kinderen naliet.

Brussel, Kanaal van —. In Juni 1550 werd door de inwoners van Brussel een begin gemaakt met het graven van een kanaal van daar naar Vilvoorde en voorts tot aan den Rupel bij Willebroeck.

Bruyn, Cornelis de, bekend als reiziger en teekenaar, geboren in 1652, gaf in 1698 de beschrijving uit eener reis, door hem in de Levant gemaakt, en in 1711 van eene reis door Moscovië en Perzië naar Voor-Indië en verder naar Ceylon en Java. Tusschen die beide reizen was hij woonachtig in Den Haag, waar Huygens hem in October 1695 bezocht en zijne teekeningen bezichtigde, welke hij „wat slecht gehandelt" oordeelde. Na zijne tweede reis vestigde De Bruyn zich te Amsterdam, maar overleed te Utrecht, naar het schijnt omstreeks 1725 of '26. Zie het artikel van A. Hotz, „Over afbeeldingen van Persepolis en Palmyra door Nederlanders", in „Oud-Holland", 29ste jaarg. 1911, eerste afl.; „De Navorscher", XXXVI bl. 38—39.

Bruyn, Dirck de, werd op 1 April 1690 in de plaats van Marin Geoffrey aangesteld tot „Tapicier van S. Maj. Huysen in Nederland" en „opsichter van S. M. meubles" en verkreeg op 9 Juni 1691 commissie als „Conchierge van S. Maj. Hoff alhier in 't Hoff van 's Gravenhage en opziender-generael van alle Sijner Maj. Huysen". Vgl. Morren, „Het huis Honselaarsdijk", fol. 60.

Bruynesteyn, Johan, promoveerde op 18 Januari 1671 te Harderwijk tot doctor in de geneeskunde en werd bij zijne huwelijksafkondiging te 's-Gravenhage op 21 April 1675 aangeduid als „ordinaris medicinae doctor van Syn Hoocht. den Heere Prince van Orangie". Den 29sten October 1676 werd hem commissie verleend als „Chirurgyngeneraal van 't leger"; hij was toen „doctor in 't leger", maar bij het hertrouwen zijner weduwe in 1687 werd hij genoemd „in sijn leven doctor van Hare Hoogheyt ende Hoogh Bailuw van Hilgondtwoud (?)" Zie over hem Dr. R. Krul, „Haagsche doctoren, chirurgen en apothekers in den ouden tijd", blz. 65 en 76.

Buat, Mevrouw. Over die befaamde dame zie men de

monographie van den heer M. G. Wildeman, „Elisabeth Musch", Amersfoort 1896. Na de verschijning van dat geschrift zag het eerste deel van de „Briefwisseling der gebroeders van der Goes" het licht, waaruit men, blz. 289 en '90, de volgende karakteristieke bijzonderheid verneemt. Toen mevrouw Buat, eenige maanden na de terechtstelling van haren man, zich gereed maakte naar Frankrijk te reizen, werd haar door het hof van Holland aangezegd niet te vertrekken „sonder speciale ordre"; het hof beweerde nl., dat zij „op vele swaare saaken t'haren lasten" diende ondervraagd te worden, hetgeen dan ook geschiedde door „den bekenden vriend, den aldoende", onder welke benamingen men zonder moeite den raadpensionaris De Witt herkent. Deze bejegende haar aanvankelijk „seer rude", zelfs met bedreigingen, maar zij wist zich zoo kloek te verweren, dat den volgenden dag een geheel andere toon werd aangeslagen en zij als „Mevrouw" werd aangesproken, ook van haar echtgenoot gewaagd als van „den Heer Buat zaliger". Aan de prinses-douairière zou vervolgens door De Witt verklaard zijn, „dat die vrou al te verstandich was en in dit land niet en diende". Veertien dagen daarna ontving zij vergunning hare reis naar Frankrijk te ondernemen, doch tevens bevel, zich „bij provisie uyt den Lande van Hollant ende Westvrieslandt te onthouden". Een jaar later schoot De Witt zijnen laatsten pijl op haar af in zijne bekende „tirade" in den brief aan Meerman te Londen van 18 Mei 1668 („Brieven", IV 793), waarin hij beweerde zich nooit met hare aangelegenheden te hebben bemoeid, noch zulks ooit te zullen doen, „behalven dat die vrouwe nogh om hare personeele deugden, nogh om de deugden van haer Vaeder ofte Moeder sulcks meriteert".

Buckingham. Het duel tusschen den hertog van Buckingham en den markies van Shrewsbury, waarbij deze laatste het leven liet — terwijl, naar verteld werd, lady Shrewsbury, als page vermomd, het paard van den hertog vasthield — had plaats den 14den Januari 1668. Zie Pepys' „Diary" op die dagteekening en de „Mémoires du Comte de Grammont", ch. XI.

Buckley, I 46, 66, 158. Sir Richard Bulkely, die een der „modern prophets" genoemd wordt — d. w. z. aanhanger eener sekte, onder de Fransche Protestanten in Engeland ontstaan, tengevolge der geestdrijverij van de vluchtelingen uit de Cevennen, en waardoor gedurende zekeren tijd groote beroering werd veroorzaakt, niet alleen in de Fransche kerk maar ook in de Anglicaansche —, stierf in April 1711 (Luttrell, VI 571; „The manuscripts of the Duke of Portland, published by the Royal M. S. Commission", IV p. 462).

Buckley, die in Maart 1696 als verdacht werd gevangen genomen, II 577, moet geweest zijn Henry Bulkeley, „Master of the Household of the late Kings Charles and James", tegen wien op 24 December 1690, ter zake van hoogverraad, een bevel van aanhouding werd uitgevaardigd („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 47; 1690—'91, p. 193; Luttrell, II 250).

Buerstede. De oude neef Buerstede, I 41, 440, II 55, 203, 204, 205, 351, 352, 533, 538, 539 en 610, IV 79, 146, was Anthony van Buerstede, die gezegd wordt in 1693 in zijn een-en-tachtigste jaar te zijn geweest en derhalve in 1612 moet geboren zijn. Hij was op 27 Februari 1639 gehuwd met joff. Clara Bacx en was dientengevolge aan Huygens verwant.

Buerstede. De jonge —, zoon van den vorige, I 411, 440, II 56, 352, IV 145, zal geweest zijn diens oudste zoon Jacob, gedoopt 5 December 1639 en op 20 Mei 1674 gehuwd met Elisabeth Buycx; of wel de tweede, Adriaan, gedoopt 22 Juni 1643, bij welken doop de auteur van het Journaal als getuige had gestaan.

Buerstede, Lysbeth, I 411, was Elizabeth van Buerstede, de oudste dochter van Anthony; zij huwde met mr. Sebastiaan Leers.

Buerstede. De jongste dochter van neef Buerstede was Maria, welke in het huwelijk trad met Louis le Clercq, med. dr. en schepen van Breda. Zij werd weduwe op 16 September 1689 (Over de voorgaanden zie „De Navorscher", XXXI bl. 55, 104—106).

Builly. Gelezen zal moeten worden Bailly, en bedoeld

schijnt te zijn Sara Rijckaert, eene nicht van mevrouw Huygens, sedert 1677 weduwe van Johannes Bailly, bij wien zij verscheiden kinderen had, van wie in het Journaal, II 221, „een seer fraeye en welgemaeckte" dochter wordt vermeld, ongetwijfeld de destijds twee-en-twintig jarige Sara Johanna Bailly, welke in 1704 in 't huwelijk trad met Hendrik Hop („De Wapenheraut", 2de jaarg. bl. 143; Elias, II 743).

Buisson, Du, III 151, 152. Bedoeld kan zijn Jean Buisson, geboren in 1613, lid van den raad van Genève in 1656, syndicus der stad in 1665, overleden in 1666.

Buisson, Mademoiselle, III 161. Vermoedelijk is bedoeld de derde vrouw van den voorgaande, Suzanne Lect, dochter van Pierre Lect, procureur-generaal van Genève en van Marie Anjorrant.

Bulau, Bulo, Bülow (Berlau, Barlau IV 4, 108, 110 is blijkbaar eene verkeerde lezing) was adjudant van den prins, IV 129. Daaruit blijkt zijne identiteit, want in een schrijven van Waldeck van 27 October 1689 (Muller, „Wilhelm III von Oranien und Georg Friedrich von Waldeck", II S. 192) wordt hij vermeld als schoonzoon van den heer van De Cloese, waaruit volgt, dat bedoeld is Willem von Bülow, heer van Hardenberg, de Wildt en Oevelgrume, die gehuwd was met Stephania Aleyd Schimmelpenninck van der Oye, dochter van Jacob Schimmelpenninck van der Oye, heer van De Cloese en Langen. Deze Willem von Bülow werd op 24 Februari 1673 van luitenant tot kapitein bevorderd; op 17 December 1674 benoemd tot sergeant-majoor of wachtmeester binnen Zutphen, „vermits de reductie" dier stad, t. w. hare bevrijding van de Franschen; hij verkreeg op 3 December 1675 commissie als sergeant-majoor van het regiment van Otto grave van Stirum. Vervolgens werd hij op 26 November 1676 bevorderd tot luitenant-kolonel van dat regiment en op 9 Februari 1680 „mits het overlijden van den Grave van Stirumb" tot kolonel. Als zoodanig komt hij voor in Deel II van het Journaal. Hij stierf vóór 1 Maart 1695, toen het regiment van „wijlen den kolonel en Brigadier Bulo" overging aan Steven van Welderen.

Bulauw. De twee Bülow's, van wie in het Journaal, III 17, 23 en 32, melding wordt gemaakt en van welke de een edelman was aan het hof van Celle, terwijl de andere zich met den prins van Osnabrück in Frankrijk bevond, waren zoons van den in 1669 overleden Paul Joachim von Bülow, die eerst in dienst was van den hertog van Hannover en daarna van den hertog van Celle. De eerste dier zoons was ongetwijfeld Joachim Heinrich von Bülow, in 1689 benoemd tot opper-hofmaarschalk aan het hof van Celle, en de andere een van diens drie jongere broeders, die allen te Hannover of te Celle in militairen of Staatsdienst traden.

Bulderen, Van. Bij Henry van Bulderen te 's-Gravenhage „dans le Pooten, à l'Enseigne de Mezeray" verschenen in 1710 de „Gedenkschriften" van mevrouw van Zoutelande".

Bulstrode. Bulstrode was klaarblijkelijk iemand, die zekere functie in het paleis bekleedde. Mogelijk was hij de Henry Bulstrode esq., die in Maart 1683 aangesteld was tot een van „his Majesty's gentlemen ushers daily waiters" (Luttrell, I 253).

Burch. D^r^. Peter Burch, lees Birch, was een der acht Engelsche geestelijken, welke reeds in Januari 1688 door Willem III tot „chaplain" werden aangesteld, en bevond zich in 1691 als zoodanig in het leger, maar werd in 1692 door m^r^. Willis vervangen. De grond daarvoor kan geen andere geweest zijn dan dat hij in den aanvang van dat jaar van den bisschop van Londen de „living" van S^t^.-James Westminster had aangenomen, die de koning evenwel van oordeel was dat tot zijne begeving stond en die dan ook door hem aan een anderen „chaplain" werd verleend. Het geschil daarover werd in 1695 ten gunste van de kroon beslist, zoodat d^r^. Birch zijne aanstelling verloor. Echter verkreeg hij kort daarna van den „Dean" en het kapittel van Westminster de „living" van St.-Brides, maar verder dan dat kon hij het niet brengen, doch daar hij inmiddels eene rijke lady getrouwd had, zal hij zich hebben kunnen troosten eenvoudig „minister" van St.-Brides te zijn, wat hij tot zijnen dood in

1710 bleef (Luttrell, II 519, 520, III 426, 451, IV 284, VI 627).

Burcht. Met den ouden heer van Burcht, van wien I 405, 420 en 500 sprake is en door wien een „heele brief" tegen Waldeck in het licht was gegeven, is bedoeld mr. Pieter Anthonysz. de Huybert, heer van Burgh en Kraaiestein, raadpensionaris van Zeeland, daarna lid van den Raad van State. Over zijne onaangename verhouding tot Waldeck komt een en ander voor bij Muller, „Wilhelm III von Oranien und Georg Friedrich von Waldeck", II S. 68, 166 u. s. w. Zie voorts op De Huybert.

Burcht, Burgh, de thesaurier. Bedoeld is mr. Coenraad Burgh, heer van Kortenhoef, die van 1666 tot 1699 thesaurier-generaal der Unie was en op 13 November 1699 te 's-Gravenhage werd overluid. Uit zijn huwelijk met Christina Hooft had hij eene dochter, Leonora, en vier zoons. Leonora Burgh, geboren in 1653, trad op 25 October 1694 in het huwelijk met Wolfert Abraham baron von Gerstorff, I 410, 413, 416, 422. De oudste der zoons van Coenraad Burgh was Albert Burgh, IV 51, die te Rome tot de Roomsch-Katholieke Kerk overging, vervolgens te Brussel in de Franciscaner orde trad en te Rome schijnt te zijn overleden (Elias, I 453; Alberdingk Thijm en Vorsterman van Oyen, „Het geslacht Hooft", bl. 16).

Burges. Ook bij Luttrell (VI 27) wordt Daniël Burghesse als een bekend presbyteriaan vermeld.

Burggrave Lombeck. Burchgrave Lombeeck, IV 96, 104, dorp in Westvlaanderen, ten noordoosten van Ninove, rechts van de Dender.

Burlamachi. Fabrice Burlamacchi, geboren 7 Mei 1626, predikant te Grenoble en te Genève, overleden in 1693.

Burnedwood, Burnwood. Brentwood in het graafschap Essex, ten noordoosten van Londen.

Burnet. Omtrent den bekenden dr. Gilbert Burnet bevat het Journaal niet veel merkwaardigs. Zooals bekend is, vertrok Burnet uit Engeland onder de regeering van Jacob II en hield zich, na eene reis door Zwitserland en Italië, sedert 1686 in Den Haag op, waar, volgens

het Journaal, I 79, in den loop van 1688 een „attentaat" op hem werd gepleegd, ongetwijfeld dezelfde aanslag als door Luttrell, I 433, vermeld, toen in Maart 1688 werd beproefd hem op te lichten of te dooden, maar bij vergissing, in plaats van dr. Burnet, zekere sir Robert Hamilton schijnt te zijn aangerand. Burnet zelf had zich intusschen, wegens een verzoek van den Engelschen ambassadeur D'Albyville om zijne uitzetting, naar Amsterdam begeven, van welke stad hij gezegd wordt burger te zijn geweest (Luttrell, I 427, 428), misschien wel ten gevolge van zijn huwelijk, want, almede volgens Luttrell I 434, zoude hij hier te lande eene vrouw met veel fortuin hebben getrouwd. Voorts verkreeg hij op 25 October 1688 commissie als „Engels Predicant van S. H."; daarop maakte hij den tocht van den prins mede en na de landing vergezelde hij dezen naar Exeter, waar hij op Zondag 21 November in de kathedraal optrad en voor Z. H. en eene overgroote menigte van toehoorders eene predikatie hield naar aanleiding van psalm 107; ook werd bij die gelegenheid door hem 's prinsen declaratie openlijk voorgelezen. Weinige maanden later werd hij tot bisschop van Salisbury benoemd en den 31sten Maart 1689 als zoodanig gewijd. Die benoeming bewijst voldoende, dat het Willem III geen ernst kan zijn geweest, toen hij, gelijk Dijkveld aan Huygens vertelde, I 93, Burnet eens „een rechte Tartuffe" zou hebben genoemd, doch bij de verhouding, die tusschen hen bestond en welke Macaulay (Ch. VII) zeer juist beschrijft, is het gansch niet onaannemelijk, dat zoo iets in een oogenblik van ergernis is gezegd. In den grond bestond echter tusschen hen een band van oprechte vriendschap en zoo was het dan ook Burnet, door wien de koning in zijne laatste oogenblikken werd bijgestaan. Daarna leefde Burnet nog verscheidene jaren in het rustig genot van zijn bisdom van Salisbury en van de meer dan twee duizend pond sterling, die volgens Huygens, I 92, zijn zetel hem jaarlijks opbracht.

B u s s a n. Zie Bassano.

B u t l e r, Kolonel. Richard Butler of Kilcath, was de

jongere broeder van den in 1688 overleden hertog van Ormonde; terwijl deze laatste met politieke bedoelingen, op last van koning Jacob I, als Protestant was opgevoed onder het toezicht van den aartsbisschop van Canterbury, waren alle andere leden van het huis Butler, en zoo ook Richard, trouwe zonen gebleven van de Roomsch-Katholieke Kerk. Hij stierf in 1701; zijn achterkleinzoon erfde den titel van graaf van Ormonde na het uitsterven van den hertogelijken tak.

Butler, Kapitein, van wien sprake is IV 245, was Johan Butler, voor wien op 6 Maart 1663 commissie verleend werd als kapitein in de plaats van Rogier Temple. In 1672 en daarop volgende jaren komt hij voor als kapitein in het regiment van kolonel Enkine; den 5den Mei 1678 werd zijne compagnie gegeven, niet aan luitenant Wilson, maar aan den vendrig Johan van Lintelo.

Butler, Kapitein, I 307, 345, 503, die in October 1690 de tijding aanbracht, dat de stad Cork zich had overgegeven, zal geweest zijn Johan Thomas Butler, voor wien op 18 Augustus 1687 commissie als kapitein was verleend.

Buysero. Laurens Buysero, ridder, heer van Dussen-Muilkerk, Ginhoven, Heeraertsheyningen, Hulshout en Rame, raad, rekenmeester en griffier van den prins van Oranje, liet bij zijn overlijden op 29 Maart 1674 verscheidene kinderen na, van welke drie, t. w. Adriaan, Diederik en Elisabeth in het Journaal vermeld worden. Adriaan, de oudste zoon van Laurens Buysero bij zijne eerste vrouw Elisabeth van Volbergen, was secretaris van Willem III en overleed in 1680; van eene, niet zeer aangename, opdracht, hem door den prins te vervullen gegeven, is sprake IV 99. Hij was gehuwd met Anna Constantia Hoeufft, die hem tot in 1737 overleefde en die in het Journaal I 191 als de vrouwe van Ginhoven vermeld wordt in verband met twee harer dochters, van wie de oudste, Elisabeth Catharina, niettegenstaande de bedreiging harer moeder, I 174, 191, trouwde met den „weeuwenaer Caeuw”, nl. Iman Cau, zoon van Roeland Cau en Antonia Schade van Westrum en weduwnaar van Maria Petronella Cau. Hij

was schepen van Hulst, later raad en burgemeester van Zierikzee, raad ter admiraliteit van Zeeland en gedeputeerde in de Staten dier provincie en overleed te Amsterdam in 1724; zijne vrouw stierf den 3den December 1717. De tweede dochter van Adriaan Buysero en Anna Constantia Hoeufft, Maria, elders Aletta genoemd, schijnt, volgens Huygens II 137, met zekeren Van der Meulen te hebben willen trouwen, ook al „tegen haer moeder's sin". Ditmaal triomfeerde de moeder en de dochter trad in het voorjaar van 1693 in het huwelijk met Reynier van der Beecke, die in 1724 als luitenant-generaal stierf.

Buysero. Diederick —, heer van Heeraertsheyningen, de tweede zoon van Laurens Buysero en de oudste uit diens tweede huwelijk met Elisabeth de Vlamingh van Oudshoorn, was eerst secretaris van Vlissingen en werd op 13 Augustus 1674 gecommitteerde in de admiraliteit te Rotterdam. Hij was gehuwd met Anna Velters, welke op niet zeer vleiende wijze vermeld wordt III 82. Met de „Plantagie van Buysero te Rijswijck", waarvan aldaar sprake is, wordt ongetwijfeld bedoeld de buitenplaats „Duynzigt", die reeds het eigendom van Buysero's vader was geweest. Diederick Buysero was ook dichter en schrijver van tooneelstukken; hij was dus stellig degene, wiens lofdichten den koning deden lachen, I 347, 353, en daar uit Dr. Worp's uitgave der gedichten van Huygens (deel VIII, bl. 238) blijkt, dat hij ook een „Camerspel" schreef met „Vliegwercken en Baletten", zal hij ook wel degene zijn geweest, wien nagehouden werd, dat hij eens in Engeland op straat in nachtgewaad eene „entrée de ballet" had voorgesteld, II 407. Dat het kluchtspel „De Bruiloft van Cloris en Roosje" aan hem wordt toegeschreven, is overigens wel bekend. Zie over hem Kossmann, „Das Niederländische Faustspiel" (Bijlagen, bl. 156 en 163—164).

Buysero, Betje. Het jongste kind van Laurens Buysero was Elisabeth Bredana, gedoopt in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage 7 December 1657. Deze was de Betje Buysero, welke in het Journaal voorkomt I 100, 101, II 284, 287.

Buyx, Neef en nicht, III 90. Jacob Buycx te Antwerpen was gehuwd met Isabella Alewijn, eene nicht van Susanna Hoefnagel, de grootmoeder van den auteur van het Journaal.

Bye, De. Zie Albrantsweerd.

Bynam, Bynauw. Gunter van Binouw, voor wien op 2 November 1694 commissie verleend werd als kolonel over een nieuw aangeworven regiment ruiterij, nadat hij de plaats reeds sedert 24 Juni t. v. had bediend.

C.

Cabeljauw. Drie leden van het geslacht Cabeliau worden in het Journaal vermeld, te weten een generaal, de zoon van een ritmeester en eene joff. Marie Cabillau of Cabeliau.

Cabeljauw. De generaal, Jan, komt voor IV 144, 260, III 60, 85, terwijl in Juni 1694, II 368, het gerucht van zijnen dood staat aangeteekend. Inderdaad wordt vermeld in „De Navorscher", XLI 348, dat „Den Hoog Edelen Heer Johan Kabiliau sterf den 23 Junij 1694 en is Begraven in de Kelder van Kenenburgh". Daaruit mag opgemaakt worden, dat hij een broeder was van Anna Philippotte Cabiliau, de tweede vrouw van den bij Fleurus gesneuvelden Johan van Raesfeldt, die Kenenburg schijnt geërfd te hebben van zijne eerste vrouw Ermgarde van Raesfeldt (t. a. p. bl. 344). Jan Cabiliau werd tot generaal-majoor benoemd in 1672 (Fruin, „Verspreide Geschriften", VIII 117) en schijnt — volgens eene niet geheel volledige genealogie van zijn geslacht, berustend in de verzamelingen van den H. R. v. A. — een zoon te zijn geweest van Willem Jan Cabeliau, kommandant van het fort Liefkenshoek en diens eerste vrouw Elisabeth Merkersdot.

Cabeljauw. De zoon van den ritmeester, vermoedelijk van Jan Willem Cabeliau, die op 4 Juni 1676 commissie als ritmeester verkreeg en jaren lang als zoodanig voorkomt, moet geweest zijn Zacharias Cabeljauw, „Hollandsch Edelman", wiens staat van dienst

opgegeven wordt in eene resolutie der Staten van Holland en Westfriesland van 15 December 1702, waaruit blijkt, dat hij volontair was in 1689, vaandrig in 1690, luitenant bij de garde in 1693. Voorts heet hij in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 1 Juli 1693 adjudant-generaal van den grave van Solms, terwijl uit het Journaal, II 386, blijkt, dat hij in Juni 1694 eene compagnie had en dus kapitein was; in 1703 werd hij bevorderd tot majoor („De Navorscher", IV 349).

Cabeljauw, Marie, eene bedaagde schoonheid, II 534, wier naam de laatste is, die in het Journaal wordt genoemd, schijnt geweest te zijn Maria Elisabeth Cabeliau, welke in bovengemelde genealogie voorkomt als dochter van Willem Cabeliau, zoon van den boven reeds genoemden kommandant van Liefkenshoek Willem Jan Cabeliau, en zijne tweede vrouw Anna Maria Schotte, en zuster van Apollinius Cabeliau, die destijds luitenant-kolonel der infanterie was, doch in het Journaal niet voorkomt.

Cadix, II 245. In de „Mémoires du Marquis de Sourches", IV p. 292, wordt wel gemeld, dat Tourville verscheidene vijandelijke schepen noodzaakte zich in de haven van Cadix te bergen en dat daardoor een hevige schrik in die stad was teweeggebracht, maar niet gesproken van eenig plan tot bombardement, dat onuitgevoerd had moeten blijven. De schrijver vermeldt echter, dat eenige koopvaardijschepen verbrand werden in de haven van Gibraltar en ook dat Malaga werd beschoten. Op het einde van Augustus 1693 keerde de Fransche vloot terug naar Toulon. In den „Europische Mercurius" van Juli 1693, bl. 45—49, is eveneens alleen sprake van de verschijning der Fransche vloot voor Gibraltar en voor Malaga.

Caermarthen. Zie Carmarthen.

Caillemotte. Pierre de Massué de Ruvigny, heer van La Caillemotte, geboren te Parijs 4 Januari 1653, tweede zoon van den markies De Ruvigny, overleed aan de wonden in den slag aan de Boyne bekomen. Toen hij daar zwaar gekwetst van het slagveld werd weggedragen, riep hij nog aan zijne soldaten toe: „A la gloire, mes enfants, à la gloire!" (Trevor, II 114). Zie voorts

over hem de monografie van A. de Galtier de Larogne, „Le Marquis de Ruvigny", Paris 1892, p. 270 en 271.

Caillers. François de Callières, geboren in 1646 te Thorigny in Normandië, in 1689 lid der „Académie Française", overleden in 1717. Zie over hem de „Mémoires Historiques concernant les négociations de la Paix de Ryswick" in deel I der „Actes et Mémoires des Négociations de la Paix de Ryswick, à la Haye chez Jean van Duren, MDCCXXV". In 1701 werd Callières tot kabinets-secretaris van Lodewijk XIV aangesteld („Mémoires du Duc de St.-Simon", éd. Chéruel et Regnier, II 423).

Calais, Calis, II 409—410. Den 26sten September 1694 kwam de Engelsche vloot voor Calais en bombardeerde de stad in den daarop volgenden nacht; wegens het onstuimig weder moest echter van een verderen aanval worden afgezien („Europ. Mercurius" 1694, II bl. 166, 167). In Augustus 1695 werd het bombardement hervat door eene gecombineerde Engelsch-Nederlandsche vloot. Een dertigtal huizen in de stad werd toen vernield, II 527, 528 („Mémoires du Marquis de Sourches", V p. 47), en eindelijk in April 1696 werd Calais nogmaals door de Engelschen gebombardeerd („Europ. Mercurius" 1696, I 251—253).

Calandrini. Jean Louis —, geboren te Frankfort 21 December 1585, studeerde te Stade, daarna te Leiden en vestigde zich vervolgens te Amsterdam. Hij huwde in 1612 met Catharina Turretini en hertrouwde in 1642 met Esther Madeleine Gentilis, bij welke twee vrouwen hij dertien kinderen verwekte. Hij overleed op 10 Februari 1656.

Calandrini, Annelet, „een goet façoen van een joffer", moet geweest zijn Anna Calandrini, dochter uit het eerste huwelijk van den voorgaande, geboren in 1632 en op 14 November 1650 getrouwd met Pierre Pictet, eersten syndicus van Genève.

Callenburg, Callenburgh. Gerard Callenburg, geboren te Willemstad 8 April 1642, werd in 1673 te Vlaardingen benoemd tot kapitein over een korps vrijwilligers, dat men aldaar besloten had op te richten, en dat, schijnt het, eene lijfcompagnie van matrozen was, be-

stemd om den prins als admiraal-generaal ten dienste te staan. In 1676 wordt hij aangetroffen als eerste kapitein aan boord van het oorlogsschip, waarop De Ruyter kwam te sneuvelen (Brandt, „Leven van De Ruyter", fol. 977). Voorts werd hij in 1678 lid der vroedschap te Vlaardingen, burgemeester in 1679 en vervolgens herhaaldelijk tot in 1710, toen hij, om zijne hooge jaren en 's lands dienst, op zijn verzoek van der stede regeering ontslagen werd. Hij stierf te Vlaardingen, op 8 October 1722, als luitenant-admiraal (Maandblad van het gen. „De Nederl. Leeuw" 1899, kol. 45 en 46).

Calmthout. Calmpthout, dorp ten noorden van Antwerpen.

Calvo. Jean Sauveur de Calvo, uit Zuid-Frankrijk afkomstig, was met de leiding der verdediging van Maastricht belast, bij ontstentenis van den gouverneur der vesting, den maarschalk D'Estrades, die op bevel zijner regeering in Juni 1676 als eerste vertegenwoordiger van Frankrijk op het vredescongres te Nijmegen daarheen was vertrokken. Lodewijk XIV schijnt niet anders verwacht te hebben dan dat Calvo zich zoude overgeven; en toen te Versailles het verrassend bericht kwam, dat het beleg opgeheven was, werd Calvo dan ook onmiddellijk tot luitenant-generaal bevorderd en hem het gouvernement van Aire gegeven, met een jaargeld van twintig duizend franken. Van de opwinding des konings bij die gelegenheid is eene grappige beschrijving te vinden in de „Mémoires" van Primi Visconti, p. 163. Als luitenant-generaal, ridder van 's konings orden en gouverneur van Aire overleed Calvo in de maand Mei 1690.

Cambel. Opmerkelijk is, dat, volgens hetgeen Huygens I 28 verhaalt, op 2 December 1688 bericht inkwam eener nederlaag, door eene partij soldaten van den prins nabij Salisbury geleden en waarbij een vendrig, Cambel — of Campbell — genaamd, door de soldaten des konings zou zijn gevangen genomen; terwijl Macaulay (Ch. IX) onder aanhaling van verschillende bronnen daarentegen gewag maakt van eene ontmoeting, nabij Wincanton, tusschen eenige soldaten van

's prinsen volk, onder een luitenant Campbell, en eenige koninklijken onder Sarsfield, welk gevecht door het gerucht, dat daarvan uitging, overdreven was geworden tot eene schitterende overwinning, door de Protestanten op de Katholieken behaald, maar waarvan dan toch zooveel waar was, dat Campbell met de zijnen behouden was teruggekeerd en Sarsfield den aftocht had geblazen. Ook Ferguson, I 515 in de noot, teekent aan, dat, naar Boyer meldt, een detachement van zeventig paarden en vijftig dragonders van het leger des konings, onder bevel van Clifford, Sarsfield en Webb, in November 1688 nabij Wincanton op de vlucht werd gedreven door vijf-en-twintig man van den prins van Oranje, aangevoerd door zekeren Campbell, luitenant in het regiment van Mackay. Deze getuigenissen spreken dus eenstemmig het verhaal van Huygens tegen, dat mogelijk op een valsch gerucht of een verkeerd verstaan berust. De officier, wien het geldt, zoude kunnen geweest zijn John of wel Colin Campbell, die beiden in 1694 als luitenant voorkomen bij Ferguson (I p. 574).

Cambon. François du Puy, seigneur de —, ingenieur-generaal der fortificatiewerken dezer landen, stond in groot aanzien bij Willem III, dien hij naar Engeland volgde. Van hem is sprake in het Journaal II 4, 121, 123 en 125. In 1692 werd hij vervangen door Charles du Puy de l'Espinasse (Van Sypesteyn, „Het leven van Menno van Coehoorn", bl. 113).

Cambon. Van den voorgaande moet onderscheiden worden „de Cambon met de platte neus", wiens dood door Huygens vermeldt wordt II 261. Deze was kolonel van een regiment Fransche gerefugieerden, dat, blijkens de „Mémoires" van Dumont de Bostaquet (p. 313), in 1692 van Ierland naar Engeland werd verplaatst en in 1693 vandaar naar de Zuidelijke Nederlanden. Kolonel Cambon stierf te Londen 9 Augustus 1693 (Luttrell, III 32, 149, 160). Den 23sten Maart tevoren was hij, „Col. François du Cambon", bevorderd tot „brigadier-general of foot" („Calendar of State Papers", 1693, p. 78).

Cambray, Camerick, Kamerijk, aan de Schelde, de hoofdstad van het graafschap Cambrésis, werd den 24sten

Juni 1649 door de Franschen, onder Henri de Lorraine graaf d'Harcourt, belegerd maar niet genomen; reeds den 3den Juli werd het beleg opgebroken, III 111. Den 22sten Maart 1677 werd Kamerijk andermaal door de Franschen belegerd, ditmaal onder den koning in persoon, aan wien de stad zich den 3den April overgaf. Den 17den April, nadat inmiddels de slag bij Mont-Cassel had plaats gehad, volgde de overgave van het kasteel, IV 145, 150, 155, 156. Sedert dien is Kamerijk Fransch gebleven.

Cambray. Aartbisschop van — was sinds Februari 1695 de vermaarde François de Salignac de la Mothe-Fénélon („Europ. Mercurius" 1695, I 131, 148—149).

Camerling. Bedoeld is de Zwitser Robert, de vertrouwde kamerdienaar van den hertog van Leeds. Zie op Leeds („Europ. Mercurius" 1695, I 268 en II 117).

Cambron. Casteau-Cambron in Henegouwen aan de Dender, ten zuidoosten van Ath. De abdij van Cambron, waarvan melding gemaakt wordt III 319, lag tusschen Casteau-Cambron en Chièvres.

Campanine, De, of „Lunette Campanigne", een kijker met bijzonder helder geslepen glazen, door Giuseppe Campani vervaardigd, werd door Christiaan Huygens in zijne brieven aan zijnen broeder Constantijn met groote bewondering vermeld. Zie de Annotationes 26 en 31 tot de redevoering van prof. Uylenbroek, „De fratribus Christiano atque Constantino Hugenio, artis dioptricae cultoribus" in de Annales Academici MDCCCXXXVII—MDCCCXXXVIII.

Campbell. Dat kapitein Campbell, door wien met behulp van Sir John Johnston en zekeren Montgomery de rijke miss Wharton ontvoerd werd en die haar vervolgens dwingen wilde met hem in het huwelijk te treden, een broeder zou zijn geweest van den hertog van Argyle, zooals Huygens beweert, I 382, wordt niet bevestigd door Luttrell, die hem (II 128, 130) eenvoudig captain James Campbel of Campbell noemt.

Campen, IV 18. Kampen, dat zich den 23sten Juni 1672 aan den vijand overgegeven had, werd, na eerst

nog duchtig gebrandschat te zijn, op 24 December 1673 door de Franschen verlaten.

Canard, Cannart. In „De Rotterdamse Librye" van 1 Mei 1890 komt op bl. 4 de aankondiging voor van een „Almanach iovrnalier Pour l'Année Bissextile 1648", waarop door eenen blijkbaar jeugdigen Hollandschen reiziger in Frankrijk dagelijksche aanteekeningen zijn gesteld, waaruit o. a. blijkt, dat ook hij de benoodigde gelden ontving door tusschenkomst van zekeren Cannars, ongetwijfeld denzelfde, dien Huygens „zijn koopman" noemt.

Candale, Monsieur De. Bedoeld is ongetwijfeld Bernard de Nogaret de la Valette, hertog van Espernon en van Candale, of wel diens zoon Karel Gustaaf, die in 1658 overleed.

Canon. In een geloofsbrief van den hertog van Lotharingen, d.d. 18 Februari 1684 (R. A.), heet hij: „le sieur Canon, baron de Rup, l'un de mes conseillers d'état, président en ma cour Souveraine". Bij dien brief werd Canon geaccrediteerd om, namens den hertog, bij het Haagsch Congres op te treden. Den 27sten Augustus 1684, na het sluiten van de twintig-jarige Trêves nam hij zijn afscheid. In het Bijvoegsel tot het „Derde Vervolg van Saken van Staat en Oorlog", getiteld „Vreedens Tractaten, Verhandelt tot Rijswijck", heet hij „de heer Claude François Canon, Baron, Raadsheer, Secretaris van Staat en President van het Souvereyne Hof van Lothringen en van Bar, Gevolmachtigde van Sijn Doorluchtigste Hoogheyt den Hertog van Lotharingen".

Canterbury. De aartsbisschop van Canterbury, wiens huis te Londen, Lambeth Palace, een „dagelijx rendevous was van malcontente, qualijck vōōr Con. geaffectionneerde luyden", I 104, was dr. Sancroft, die weigerde den eed aan den koning en de koningin af te leggen en mitsdien in zijn ambt werd geschorst, maar desniettemin werd hem vergund in zijne ambtelijke woning te verblijven en deed de koning hem zelfs tot twee malen toe de verzekering geven, dat aan zijn persoon geen letsel zou geschieden (Luttrell, I 567, 577). En ook werd nog, nadat de termijn, die voor de eeds-

aflegging der bisschoppen bepaald was, verstreken was, aan den aartsbisschop het voorstel gedaan, waarvan Huygens, I 117, gewaagt, hem van de verplichting tot den eed te ontslaan, indien hij beloven wilde de geestelijke plichten van zijn ambt getrouw uit te oefenen; hetgeen door Macaulay (Ch. XVII) een „imprudently liberal offer" wordt genoemd, dat evenwel, gelukkig voor hen die het deden, door Sancroft niet werd aangenomen. Kort daarop werd hem aangezegd, dat hij Lambeth had te verlaten, wat hij eerst weigerde, maar waaraan hij daarna toch voldeed; hij trok zich daarop terug naar zijn landgoed in Suffolk, waar hij op 29 November 1693 overleed (Luttrell, II 253, III 232). Sancroft was inmiddels als aartsbisschop van Canterbury door d^r^. Tillotson opgevolgd en deze, die in November 1694 plotseling stierf, werd vervangen door d^r^. Tenison, bisschop van Lincoln. Van dezen laatste is sprake II 446 en 452.

Canterbury. Voorname stad in Kent, niet ver van de zeekust.

Capel, Capell. Sir Henry Capel was de tweede zoon van Arthur lord Capel en broeder van den graaf van Essex. Volgens Blencowe („Diary of Henry Sidney", II 269, 270) was hij een der ijverigste aanhangers van Willem III en werd die aanhankelijkheid beloond met zijne benoeming in Februari 1689 tot „Privy Councillor" (Luttrell, I 502); voorts met een zetel in den „Board of Treasury" en eindelijk op 16 Maart 1692 met zijne verheffing tot baron Capel of Tewkesbury. Hij werd in 1694 „Lord Deputy of Ireland" en stierf op het kasteel te Dublin den 26sten Mei 1696.

Capelle, Van de. De II 28 bedoelde „jongh man" was wellicht een der twee zoons van Rochus van de Capelle en Sara de Marez, vermeld in „De Wapenheraut", 2den jaarg. bl. 235.

Capol, Capoll. Op 28 Juli 1693 werd commissie verleend voor Hercules Capol als kolonel en kapitein van een in Grauwbunderland nieuw geworven regiment infanterie. En voorts blijkt uit eene resolutie van H. Hoog Mog. van 20 Mei 1695, dat hem door de „Hoofden

en Raden der gemeyne drie Bunden tot Chur verzamelt" op 10 Januari t. v. een „Credityff" was afgezonden, „tenderende om in de t'eeniger tijt te maecken Vredens Tractaten mede geincludeert te mogen werden". Het blijkt echter niet, dat op het congres van Rijswijk aan genoemden officier gelegenheid gegeven is zijne diplomatieke talenten te vertoonen. In 1703 komt Capolle voor als brigadier (Ferguson, III 374).

Caprara. Aeneas Sylvius graaf van Caprara, geboren te Bologna in 1631, generaal in dienst des keizers, was in 1674 belast met het bevel over de keizerlijke troepen aan den Rijn (Bodemann, „Briefwechsel der Herzogin Sophie von Hannover", S. 182). Na het weder uitbreken van den oorlog met de Turken voerde hij de troepen des keizers in Hongarije aan tot in 1697, toen hij zich „ter oorzaeck van sijn hoogen ouderdom en onpasselijkheden" terugtrok (Derde vervolg van Saaken Staat en Oorlog", 43ste Boek, fol. 49). Hij stierf te Weenen den 3den Februari 1701.

Caras, Annibal, III 111. Bedoeld is blijkbaar de beroemde schilder Annibale Caracci, geboren te Bologna in 1560, overleden te Rome in 1609.

Caravas. Madame de — was Alijt Isabella Ripperda, in 1653 gehuwd met Armand Louis Gouffier, comte de Caravas de Passant, baron de Saint Lon et Puissage („De Wapenheraut", V 217). Volgens de „Mémoires de Hollande", (éd. de Paris 1678, p. 76) stond zij in Den Haag bekend als „la plus belle personne de la Cour".

Cardinal, II 264, heet in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 23 Mei 1696 Abraham Cardonnel, secretaris van den heer Blathwayt, secretaris van Z. Maj. van Groot-Brittannië.

Carelier. Zie op Caron.

Carelson. Gustaaf Carlson graaf thoe Borringen, heer van Lundholm, natuurlijke zoon van Karel X Gustaaf, koning van Zweden, bij Brigitta Allerts, trad in 1671 als kapitein in Nederlandschen dienst en verkreeg op 17 Januari 1674 commissie als „Capiteyn over de Lijffcompagnie van S. H. bij sijn regiment Guardes te voet", na reeds sedert 24 Mei 1673 als zoodanig te hebben

gefungeerd. Voorts werd hij op 24 Juni 1683 tot kolonel bevorderd en twee jaren daarna, den 13den September 1685, trad hij op Ameland in het huwelijk met Isabella Suzanna baronesse thoe Schwartzenberg en Hohelansberg („Stamboek van den Frieschen adel", in voce Schwartzenberg). Door deze werd hem Beetgum ten huwelijk aangebracht, alwaar hij zich vestigde na den dienst te hebben verlaten („Groot Algem. Histor. Geogr. Geneal. en Oordeelkundig Woordenboek", in voce Karel Gustaaf, VI fol. 41). Luidens Stone's „Reisverhaal in Holland" („Berigten" van het Historisch Genootschap te Utrecht, I 2de ged. bl. 17) woonde hij in 1703 te Leeuwarden, bezat eene uitgebreide bibliotheek en was „zeer ervaren in letterkunde en wetenschap". Ook wordt daar vermeld, dat hij te Straatsburg gestudeerd had. Blijkbaar stond hij bekend als vrijgeest. Hij overleed in den ouderdom van 58 jaren, op 1 Januari 1708.

Carer, III 143, 145, 146, 149, 154. Mogelijk Carrier, een destijds te Genève welbekende naam.

Carickfargus, Karickfargus, I 176, 181, 285, 293, 306. Carrickfergus in Ulster, op de oostkust van Ierland, aan de baai „Belfast Lough", werd in September 1689 door den hertog van Schomberg genomen. Op 16 Juni 1690 zette de koning aldaar voet aan wal en trok vervolgens van daar over Belfast naar Schomberg's hoofdkwartier te Lisburne.

Carlier, Carelier. Zie Caron.

Carlingford. Stadje bij Carlingford Lough, aan de oostkust van Ierland.

Carmarthen. De markies van —, graaf van Danby, hertog van Leeds. Zie Leeds.

Carmarthen, De luitenant-admiraal, was Peregrine Osborne, de oudste zoon van den lord-president Danby, die achtereenvolgens bekend stond als lord Dumblain, toen als graaf Danby en, nadat zijn vader hertog van Leeds was geworden, als markies van Carmarthen. In het Journaal komt hij voor I 351 en II 622. De uitdaging, waarvan I 351 sprake is, was gericht aan lord Landsdowne, die met zijne zuster gehuwd was geweest (Luttrell, II 118), maar het gevecht werd verhinderd.

Later, door eene onweerstaanbare neiging aangetrokken, begaf hij zich in zeedienst, nam o. a. deel aan den zeeslag bij La Hogue en aan de onderneming tegen Brest en zoo kon het geschieden, dat Huygens hem in Augustus 1696 als luitenant-admiraal aantrof.

Carnaby of Soutark, Soutaske, Souteske. Bedoeld is lady Ann Hamilton, dochter van den tweeden hertog van dien naam en gehuwd met Robert Carnegy, graaf van Southesk. Omtrent haar, haren echtgenoot en den hertog van York, den lateren koning Jacob II, komt een weerzinwekkend verhaal voor in de „Mémoires du Comte de Grammont", chap. VIII. Op 26 Februari 1690 werd ten behoeve van Ann gravin van Southesk een paspoort afgegeven, om zich met een sleep van bedienden naar Vlaanderen te begeven, tot herstel harer gezondheid buiten 's lands te verblijven en daarna naar Engeland terug te keeren („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 183). Uit het Journaal blijkt, I 249, dat de reis in de eerste dagen van April 1690 werd ondernomen, doch na velerlei wederwaardigheden afliep met den terugkeer der lady op Engelsch grondgebied. Maar daarna vond zij gelegenheid den tocht te hervatten; heimelijk werd zij in „Dover road" aan boord genomen door John Wood, den gezagvoerder van het als kaperschip tegen de Franschen uitgerust galeischip „Arcana", die haar naar Calais overbracht. Doch daarna werd de „High Court of Admirality" door eenige der schepelingen onderricht, waarop de galeivoerder veroordeeld werd („Calendar of State Papers", 1691—'92, p. 150, 315, 374). De gravin schijnt echter haar vaderland niet te hebben teruggezien; op 19 November 1695 werd haar lijk uit Den Haag naar Schotland gevoerd.

Carney. Gelezen zal wel moeten worden, III 67, „dat eenighen tijt geleden Cornwall eenen Carney, Engelschen Solliciteur, bij de vrouwe van Valckenburg gesonden" — niet „gevonden" — had, om Suze ten huwelijck te eijsschen", enz.

Caron. De oudste zoon van mevrouw Caron, die, van zijne vrouw gescheiden, in Engeland leefde, was Balthasar Caron, heer van Henqueville, die in 1674 ge-

trouwd was met Sara Pittan, dochter van den hofjuwelier Jean Pittan. Vermoedelijk was hij dezelfde als Balthasar de Carron, aan wien, evenals aan Susanna — niet Sara — zijne vrouw en Constance, Susanna, Mary Antionette en Charolotte, zijne dochters, op 15 December 1682 „Denization" in Engeland werd verleend (Durrant Cooper, „Lists" etc. p. 35). Blijkbaar had dus toen de scheiding nog niet plaats gehad.

Caron. De tweede zoon was Johan (de) Caron, op 12 Februari 1693 benoemd tot „Ontfanger van de Convoyen ende Licenten midtsgaders Veyl gelden ten comptoire binnen 's Hertogenbosch", aan wien, als geboren Brabander, wenschende erkend te worden brieven van naturalisatie werden verleend (Resolutiën van H. Hoog Mog. van 7 April, 15 Mei en 22 Juni 1694). Op hem heeft ook betrekking de resolutie van 5 Februari 1698, waarbij, op zijn verzoek, door H. Hoog Mog. besloten werd aan de heeren Van Heemskerck en Van Odijck, ext^{s}. ambassadeurs naar Frankrijk op te dragen „de noodige officiën te passeren, ten eynde hij Suppliant sijne goederen in Vranckrijck gelegen moge wederom bekomen". En eindelijk werd hem den 2^{den} Juli 1698 paspoort verleend „tot het afhalen van sijne goederen". Jan Caron trouwde, volgens het Maandblad van het Gen. „De Nederl. Leeuw", deel VIII bl. 69 en 74, met Pieternella Carilje (Carelier), dochter van George Carilje, ontvanger der convoyen en licenten te 's-Hertogenbosch en van Bartha van Lodensteyn.

Carondelet. Voor „kardinaal" zal op bl. 629, Deel II, wel gelezen moeten worden „kanselier", want bedoeld zal wel zijn Jean de Carondelet, die van 1478 tot '96 kanselier van Bourgondië en Vlaanderen was en in 1501 te Dôle overleed. Een van diens zoons was wel aartsbisschop van Palermo, maar tot den rang van kardinaal schijnt hij het niet gebracht te hebben.

Carpen, Kerpen, Karpen, IV 22, 23, 73. Stadje gelegen aan de Erft, in het toenmalig aartsbisdom Keulen.

Carpentras. Stad in het departement van Vaucluse, ten noordoosten van Avignon, vroeger behoorende tot het comtat d'Avignon.

Carr. Het is niet onmogelijk, hoewel niet waarschijnlijk, dat II 258 sprake is van Edward Carre, die als stalmeester der prinses royale op de lijst harer hofhouding vermeld wordt („De Navorscher", LV, bl. 151, 152).

Carr. Mrs. — te Newcastle, II 18, aan wie een onzer officieren het hof maakte, kan geweest zijn Anne, dochter van Henry lord Fairfax en gehuwd met Ralph Carr van Cocken Hall in Durham, niet ver van Newcastle, die vóór zijnen vader stierf. Zij stierf in 1699, maar schijnt niet hertrouwd te zijn geweest (Burke, „A History of the Commoners of Great-Britain and Ireland", II 355).

Carré. Het logement de „Place Royale" te Utrecht stond in de Minderbroederstraat (Van der Monde, „Beschrijving der stad Utrecht", 2de deel, bl. 56).

Carrick. Stad in zuidelijk Ierland, op de Suir, tusschen Clonmell en Waterford. Van het aan lord Ormonde toebehoorend kasteel aldaar, dat onder de regeering van koningin Elisabeth door den tienden graaf van Ormonde gebouwd was, komt eene afbeelding voor in het werk van lady Burghclere, „The Life of James First Duke of Ormonde" (London, Murray 1912) tegenover p. 90, deel I.

Carry, Cary, Carey. Den 19den Juli 1673 werd commissie verleend voor Willem Carry als kapitein in plaats van den overleden kapitein en kolonel Ferdinand Carry. Zie voorts op Oosthoorn.

Caruti. Vermoedelijk is bedoeld de decorateur Giovanni Francesco Caroto (1470—1546).

Casembroot. De I 506 vermelde Casembroot, „swaeger" d. w. z. schoonzoon van de vrouwe van Oudegein, dezelfde als de heer van Ter Moer, van wien II 229 melding wordt gemaakt, was Jan de Casembroot, 1658 tot 1706, heer van Ter Moer, lid der vroedschap van Utrecht, gehuwd met Suzanna Ploos van Amstel, dochter van den heer van Oudegein. Tot dit huwelijk was de vader van den bruidegom Leonard de Casembroot, heer van Ter Moer, Rynestein en Willige-Langerak, in 1680 gesommeerd zijne toestemming te geven („De Navorscher", XXXVIII bl. 174; Ferwerda, „Geneal. de Casembroot", 7de gen.).

Casembroot. De jonkvrouwe De —, die in den herfst van 1680 zwaar ziek lag, III 23, zal geweest zijn de ongehuwd overleden Johanna de Casembroot, zuster van den voorgaande.

Casling. Bedoeld is Jean Carlin, die edelman was aan het hof van Celle („Geschichtsblätter des Deutschen Hugenotten-Vereins", V Heft 10, S. 10).

Cassiopin. Thomas Cassiopin of Cassiopyn, luitenant-kolonel in 1665, kolonel in 1668, was volgens Wicquefort (IV 403) een dergenen, door wie geene eer werd ingelegd bij de verdediging van Nijmegen tegen de Franschen en de daarop gevolgde overgave der stad op 10 Juli 1672. Als krijgsgevangene moet hij daarop naar Frankrijk zijn gevoerd, vanwaar hij op 19 Juli 1675 terugkeerde. Daarna wordt hij wederom in het leger van den prins aangetroffen bij het beleg van Maastricht en den slag van Mont-Cassel. Hij stierf vóór 27 Mei 1682, toen, „mits sijn overlijden", zijn regiment aan een ander werd gegeven.

Castairs. William Castairs verkreeg op 26 Februari 1690 eene aanstelling als „one of their Majesties chaplains in ordinary in Scotland" („Calendar of State Papers", 1689—'90, pag. 480). Volgens Luttrell (II 387), die hem m^r^. Casteers noemt, werd hij met een anderen predikant der Schotsche kerk in Maart 1692 naar de Zuidelijke Nederlanden gezonden, teneinde een „compliment" van hunne gemeenteleden aan den koning over te brengen, wat niet recht duidelijk is. Misschien was het dan ook wel een „Schotsch compliment".

Casteau. Castiau, ten zuiden van Soignies.

Castel-Moncayo. Zie Fuenmajor.

Castel-Rodrigo. François de Moura Cortereal markies de Castel-Rodrigo, heer van Terranova enz., was gouverneur der Spaansche Nederlanden van 1664 tot 1668 en stierf te Madrid in 1675.

Caster, IV 11, 21. Kaster op de Erft, in het land van Gulik, nabij de grens van het aartsbisdom Keulen.

Castergat, IV 82, 83. Dorp in Brabant, ten zuidwesten van Gaesbeeck en ten westen van Hall.

Castlehaven, Lord. De „Holl. Mercurius" van Januari

1676 meldt, blz. 3, „den Graef van Castelhave Collonel van een Engels Regiment Voet-volck trock toen mede na Engelant, om daer nieuwe Volckeren tot vervullinge van zijn regiment te lichten". Een door hem geschreven werk, getiteld „The Wars of Ireland", werd in Augustus 1682 verklaard een libel tegen de regeering te zijn (Luttrell, I 211). Lord Castlehaven ging in 1697 tot den Protestantschen godsdienst over en stierf te Winchester in Augustus 1700 (Luttrell, IV 298, 677).

Castlodermott. Castledermot, stad in het Iersche graafschap Kildare, zuidelijk van Dublin, bij Carlow.

Caterus. Jacques de Cater, geboren omstreeks 1593, overleden te Brussel in 1657, lid der Jezuiten-orde, liet verscheidene latijnsche en nederduitsche gedichten drukken bij Moretus te Antwerpen.

Catharina van Braganza. Het meeste, wat in het Journaal omtrent deze beklagenswaardige vorstin wordt medegedeeld, bevestigt wel hetgeen Forneron, „Louise de Kéroualle" (p. 12, 89), meldt omtrent hare verslaafdheid aan het spel, inzonderheid aan de „bassette". Het is echter volstrekt niet onmogelijk, dat de koningin zich dikwijls slechts in schijn met het spel bezig hield, om zich te houden als bespeurde zij niet wat rondom haar voorviel.

Catherlagh, Carlo, I 305, 306, 307, 314. Bedoeld is Carlow in Ierland, de hoofdstad van het graafschap van dien naam, aan de samenvloeiing van den Barrow en den Burnen.

Cattenhuys, II 248, 253. Kasteeltje of zoogenaamde „Gentilhommière" bij Eppeghem, destijds toebehoorende aan den graaf van Maldeghem. Vermoedelijk is bedoeld Canhuys aan de Senne, ten zuiden van Eppeghem.

Cats, II 56, 108. Blijkbaar is beide malen de kolonel lord Cutts bedoeld.

Castro. De gebroeders De —, in wier huis te Antwerpen de prins zijn intrek nam in 1673 en 1678, IV 5, 235, waren misschien zoons van Diego Enriques de Castro, „Pagador General" der Spaansche troepen in de Nederlanden, die den 20sten November 1673 tot baron van Etterbeke verheven was (De Vegiano, I 402).

Cauw. Uit de geslachtslijst der familie Cau, voorkomend in den „Annuaire Généalogique des Pays-Bas 1874", blijkt welke leden der familie in het Journaal bedoeld zijn.

Cauw, van Hulst, IV 101, was Roeland Cau, 1633—1695, baljuw — en, volgens Smallegange, opperschout — van Hulst.

Cauw, Mevrouw, de echtgenoote van den voorgaande, IV 101, 181, was Antoinette Schade van Westrum, door Huygens, I 174, familiaar Toontje Schadé genoemd. Zij overleed in 1703.

Cauw, de „weeuwenaar", I 174, 191, m^r^. Iman Willem Cau, 1663—1734, de oudste zoon der voorgaanden, was eerst schepen van Hulst, vervolgens raad en burgemeester van Zierikzee en vanwege die stad gecommitteerd in de Staten van Zeeland. Als weduwnaar van zijne nicht Petronella Maria Cau, trouwde hij den 26sten Maart 1692, tegen den zin harer moeder, met Elisabeth Catharina Buysero, vrouwe van Dussen-Muilkerk en Ginhoven.

Cauw, de commissaris, IV 163. Voor „commissaris" zal wel gelezen moeten worden „commandeur", nl. van Aardenburg, waartoe Joan Cau den 7^den^ Maart 1667 was aangesteld. In 1671 werd hij luitenant-kolonel der infanterie. Hij is dezelfde, die later als de kolonel, ook wel als „de stameraer" voorkomt, I 245, 247, 248, 450, 453, 455, 456; II 92, 103. Hij overleed den 3^den^ November 1697.

Cauw, de baljuw van Vlissingen met zijne vrouw, IV 181, was Ingelinus Cau, de broeder van den kolonel, overleden in 1686, en gehuwd met Maria Campen.

Cauw, de raadsheer, was m^r^. Iman Cau, 1652—1708, de jongste broeder van bovengenoemden Roeland, eerst griffier van en in 1682 raadsheer in het hof van Holland.

Cauw, zijne vrouw, vermeld II 535, en waarschijnlijk ook bedoeld II 284, was Anna Constantia Sterthemius.

Cavalier. „Een Fransman die portraiten in ivoir maeckte" en zich in 1690 te Londen onthield, vanwaar hij tegen het einde des jaars vertrokken schijnt te zijn,

vermoedelijk naar Italië, I 247, 374, was tevoren, gelijk uit het Journaal blijkt, I 244, 369, werkzaam geweest aan het hof te Celle. Naar luid van het werk van graaf Horric de Beaucaire, „Une Mésaillance dans la maison de Brunswick" (p. 104, n. 2), moet dat in 1688 geweest zijn; door dien schrijver wordt Cavalier evenwel gehouden voor denzelfde als Nicolas Chevalier, den auteur der „Histoire de Guillaume III par médailles, inscriptions etc.", hetgeen stellig eene vergissing is, daar Chevalier op het aangegeven tijdstip reeds als boekhandelaar te Amsterdam gevestigd was. Misschien was de ivoorwerker dezelfde als John Cavalier, die op 16 Mei 1683 „denization" in Engeland verkreeg (Durrant Cooper, „Lists" etc., p. 36).

Cavan. De hoofdplaats van het Iersche graafschap van dien naam, westelijk van Dundalk.

Cave, De la. Twee verschillende De la Cave's worden in het Journaal vermeld. In Deel IV komt voor kapitein Willem de la Cave, aan wien op 19 October 1677 commissie als kapitein werd verleend in de plaats van Albert van Bonnema en wel, naar luid van IV 172 en 175, van eene compagnie in de garde van den prins. Den 3den Juni 1680 werd hij bevorderd tot luitenant-kolonel van het regiment dragonders onder kolonel De Torsay.

Cave. Mattheus de la Cave, als zeekapitein onder kapitein Toll vermeld in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 17 September 1691. Het was niet door hem, dat het schip gevoerd werd, bij welks verongelukking op de Zeeuwsche kust drie kinderen van den ambassadeur Van Citters om het leven kwamen, II 376, maar, blijkens de resolutie van H. Hoog Mog. van 23 Juli 1694, door kapitein Engelenburgh.

Cavendish. Een oud en voornaam geslacht, dat zijn naam voerde naar het goed Cavendish in Suffolk, welk goed door huwelijk was gekomen aan Robert de Gernon, uit een oud Normandisch geslacht; diens zoon Geoffroy nam vervolgens den naam Cavendish aan.

Cell. De hertog van —, Georg Wilhelm van Brunswijk-Lunenburg, nam deel aan den oorlog tegen Frankrijk, tengevolge van de alliantie door hem met den keizer,

den koning van Spanje en de Staten-Generaal, te Celle gesloten, den 10/20sten Juni 1674 (Dumont, „Corps Diplomatique", VII, fol. 264—267).

Cell. De reis van Willem III naar —. Den 7^{den} September 1680 ontvingen de Staten-Generaal bericht van Willem III, dat hij „op de uitnoodiging, hem reeds voor en gedurende den laatsten oorlog door den Heere Hertog van Brunswijk en Lunenburg tot Cell gedaan, hem te willen bezoeken, voornemens was zich daarheen te begeven", waarop eene commissie uit de vergadering werd aangewezen om „Z. H. te valediceren". Den 14^{den} September nam de prins afscheid en den 15^{den} October kwam bij H Hoog Mog. eene missive van hem in, van den 6^{den} tevoren uit Epsdorf, meldende, dat hij voornemens was een „tour" naar Potsdam te maken, op bezoek bij den keurvorst van Brandenburg. In den avond van 11 November keerde de prins in Den Haag terug en den volgenden dag werd eene commissie uit H. Hoog Mog. benoemd om hem te verwelkomen. Zie ook den „Holl. Mercurius", 1680, blz. 158—159.

Cerdon. Plaatsje ten zuidwesten van Nantun in het tegenwoordig département de l'Ain, niet ver van de grens tusschen Frankrijk en Zwitserland.

Chabot. Chabot, welken Huygens in 1650 te Genève ontmoette, kan geweest zijn Henri de Chabot, de echtgenoot van Marguerite de Rohan, eenige dochter van Henri hertog van Rohan, het hoofd der Fransche Protestanten, die in 1638 bezweken was aan de wonden, ontvangen in den slag bij Rheinfelden tegen het leger des keizers, en begraven was in de S^{t}.-Pieterskerk te Genève, zooals ook door Huygens, III 146, wordt aangeteekend. Uit het huwelijk van Henri de Chabot en Marguerite de Rohan is het tegenwoordig huis Rohan-Chabot gesproten.

Chaffrel-Lezard wordt Chapple-Izard genoemd in eene proclamatie van Willem III, afgedrukt in den „Europischen Mercurius" van Augustus 1690, blz. 144—145. Bedoeld is Chapel-Izod, ten westen van Dublin aan de Liffey.

Chalais. Adrien Blaise de Talleyrand, die volgens S^{t}.-Simon („Mémoires", II 31, III 79) „se faisoit appeler le

Prince de Chalais", werd wegens een duel, waarin de Chevalier de St.-Aignan het leven gelaten had, in 1663 gedwongen uit Frankrijk naar Spanje te wijken. Of hij toen wellicht eerst naar Den Haag is gevlucht, blijkt nergens, zoodat niet is na te gaan, wanneer hij eene kennismaking zou hebben kunnen aanknoopen met de prinses Maria van Oranje. Buitendien was hij reeds in 1659 — toen die prinses nog nauwelijks zeventien jaar oud was — gehuwd met Marie-Anne de la Trémoille, dochter van den markies de Noirmoustiers, die hem naar Spanje volgde en die in later jaren als princesse des Ursins een grooten naam heeft gemaakt.

Chaligny. Vermoedelijk is bedoeld een Regnon de Chaligny, bloedverwant van Alexandre Auguste des Villates door diens moeder, Louise Regnon de Chaligny.

Chaliot. Chaillot, dorp ten westen van Parijs.

Chamberlain, Dr., „the man midwife" en bestuurder van de „Land Bank", maakte zich, naar Luttrell (IV 496) mededeelt, in Maart 1699 uit de voeten, wegens schulden, en vlood naar Holland.

Chambéry. Oudtijds de hoofdstad van het hertogdom Savoye.

Chambort. Chambord, beroemd kasteel, niet ver van Blois in het departement Loir-et-Cher.

Chambrun, De weduwe van, I 233. Inderdaad is sprake van de weduwe van Jacques Pineton de Chambrun, professor in de theologie en predikant te Orange, aan wien, bij acte van 8 Augustus 1687 een jaarlijksch tractement van zeshonderd car. guldens was toegekend „in consideratie van den dienst door hem als predicant van den huyse van S. H., in conformité van S. H. acte van 30 Januari 1670, gedaen en nog te doen". Op die acte nam Chambrun in September 1688 zitting in de Synode der Waalsche kerken te 's-Gravenhage („Livre Synodal", II, p. 50). Hij leefde niet lang meer daarna; bij acte van 20 Februari 1690 verkreeg zijne weduwe — die zich blijkens het Journaal destijds te Londen bevond — een jaarlijksch pensioen van driehonderd gulden en buitendien, bij acte van den 23sten d. a. v., een van tweehonderd gulden voor huishuur.

Chamfort. Zie op Bergerole.

Chamont, IV 65. Dorp in Brabant, niet ver van de Dyle, tusschen Limale en Conroy.

Champier. Dorp bij Vienne, in het tegenwoordig departement der Isère.

Chapelaine, Chaplaine enz. Onder die benaming zijn de Engelsche veldpredikers bedoeld, t. w. II 54, 64, 108 en 235 mr. Wickart, en II 77 en 343 mr. Willis.

Chapman. Sir John Chapman aanvaardde zijn ambt als lord Mayor van Londen op 29 November 1688, doch stierf reeds den 17den Maart 1689 (Luttrell, I 472, 512).

Chapuiseau. Christophe de Chappuseau, bedoeld III 30 en bij Horric de Beaucaire (l. l. p. 104 etc.) vermeld als particulier secretaris van den hertog van Cell en getrouw dienaar van diens gemalin en dochter, was de zoon van Samuel de Chappuseau, den vroegeren leermeester van prins Willem III en later gouverneur der pages aan het hof van Celle.

Chardin, Sir John, heet in de „Proceedings of the Huguenot Society of London" (VIII p. 380) „the eminent Traveller", van wien op zijn praalgraf in de abdij van Westminster getuigd wordt: „nomen sibi fecit eundo". Een exemplaar van „Les Voyages du Sieur de Chardin" werd op 16 September 1686 aangenomen voor de tafel van H. Hoog Mog., bij wie Chardin in Mei 1683 gedeputeerd was geworden als agent van de Oost-Indische Compagnie van Engeland „over het gepasseerde op Bantam". Eenige jaren daarna heet Sir John Chardin agent voor de Armenische natie te Londen („Calendar of State Papers", 1690—'91, p. 380).

Charenton. Op den rechteroever der Marne, ten zuidoosten van Parijs.

Charingcross. In de Londensche wijk Westminster.

Charité, La. Stad aan de Loire, in het departement der Nièvre.

Charlemont. In Ierland, aan de Blackwater-rivier ten noorden van Armagh, in Ulster.

Charlemont. In Zuid-Nederland, aan de Maas tegenover Givet, bij den vrede van Nijmegen aan Frankrijk afgestaan en daarna door Vauban belangrijk versterkt.

Charleroy. Eene sterke vesting, in 1666 door den markies De Castel Rodrigo op de Sambre gesticht, maar reeds in 1667 door de Franschen bezet, die zich daar handhaafden, totdat de plaats bij den vrede van Nijmegen weder aan Spanje kwam. Intusschen was Charleroi tot twee malen toe, in 1673 en in 1676, tevergeefs door Willem III belegerd („Holl. Mercurius", 1677, blz. 189—191). Op het einde van den veldtocht van 1692 deden de markies De Boufflers en de graaf De Montal eene vruchtelooze poging om Charleroi te nemen; toen werd de benedenstad aan de overzijde der Sambre gebombardeerd, maar het beleg moest worden opgegeven. Doch op 31 Augustus 1693 werd Charleroi wederom belegerd door graaf De Guiscard en capituleerde het daarop den 11den October („Europ. Mercurius", October 1693, blz. 283—294; D'Auvergne, „Campaign of 1692", p. 67; „Campaign of 1693", p. 1 en 2, 100, 109, 120).

Charles, I 408, IV 202. Volgens vriendelijke mededeeling van Dr. H. J. Reynders, archivaris der gemeente Amersfoort, verkreeg Laurens Charles, geboortig uit Amsterdam, op 3 Februari 1679 het burgerrecht te Amersfoort, kwam reeds het volgend jaar in de regeering aldaar en was afwisselend raad en schepen tot aan zijnen dood op 7 Februari 1706. Uit het Journaal blijkt, dat hij eene belangrijke verzameling prenten en teekeningen bezat.

Charles. Joff. —, I 432, zal wel de echtgenoote zijn geweest van Laurens Charles, wier naam evenwel niet bekend is.

Charles, I 433. Onder dien naam schijnt de „expresse" van den prins van Waldeck bedoeld te zijn.

Charnock. Charnock werd, wegens deelneming aan de samenzwering van sir George Barclay tegen het leven des konings, in Februari 1696 gevangen genomen en in April d. a. v. veroordeeld en terechtgesteld (Macaulay, „History of England", Ch. XXI; Klopp, „Der Fall des Hauses Stuart", VII S. 179 en 195; Luttrell, IV 22—39 passim).

Chartres. Stad ten zuidwesten van Parijs, hoofdplaats van het tegenwoordig departement Eure-et-Loir.

„Chartreuse", De „grande". Beroemd Karthuizer klooster ten noordoosten van Grenoble, in 1084 door den H. Bruno gesticht.

Chartreux, I 442. Bedoeld moet zijn de „Citadelle des Chartreux", ten zuidoosten van Luik.

Chasteau-Briant. Graaf De —, die verscheidene jaren in Rijsel gevangen zat en eerst na den vrede van Nijmegen los kwam, schijnt een bedrieger geweest te zijn, die zich van een valschen naam bediende. Zulks blijkt uit een brief van den auteur van het Journaal, geschreven te Soestdijk den 23sten October 1679 aan zijnen broeder Christiaan Huygens te Parijs, houdende verzoek om aldaar inlichtingen in te winnen omtrent bedoelden persoon, „qui nous a joué un tour de fripon." Het antwoord van Christiaan Huygens op dien brief was weinig bevredigend („Oeuvres de Chr. Huygens", VIII 239, 240).

Chasteauneuf, III 132. Châteauneuf du Pape, ten zuidwesten van Orange.

Chastel, Du. François Duchatel, portretschilder, geboortig uit Brussel, overleden in 1694. Zijne dochter, zelve schilderes van miniaturen, huwde den schilder E. van der Neer (Von Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", I 432).

Chastelet, IV 200, 204. Chastellet, op den rechteroever der Sambre, ten oosten van Charleroy.

Chastillon. Madame De —, welke den 11den Juli 1649 van een zoon beviel, III 112, was Isabelle Angélique de Montmorency-Boutteville, sedert den 9den Februari van dat jaar weduwe van Gaspard de Coligny, hertog van Châtillon, luitenant-generaal in Franschen dienst. Het kind, dat Henri Gaspard genoemd werd, stierf reeds in 1657. De moeder hertrouwde daarna met Christiaan Lodewijk, regeerend hertog van Mecklemburg, doch is voornamelijk bekend door hare verhouding tot Condé, dien zij op het einde van Mei 1673 te Utrecht bezocht. Zie Duc d'Aumale, „Histoire des Princes de Condé", tome VII passim; „Berigten van het Historisch Genootschap", deel VI 2de st. bl. 112; „Europ. Mercurius", 1695, bl. 90.

Chastillon, III 145. Châtillon-de-Michaille. Dorp in het

département de l'Ain, nabij Bellegarde, aan de Zwitsersche grens.

Château-neuf-sur-Loire, III 124. Stadje, ten oosten van Orléans.

Chateau-vieil. Monsieur De — was Jean Antoine Lullin, heer van Dardigny, Confignon, Chateauvieux, la Corbière en Chalex, geboren in 1627, jongere broeder van den syndicus Jean Lullin; hij stierf in 1708. Zijne vrouw, van wie melding gemaakt wordt III 150, 151, 154 en 160, heette Françoise Grenus. Het kind, waarvan deze op 12 Maart 1650 „in de craem quam", schijnt slechts kort geleefd te hebben, want als haar oudste spruit wordt in de genealogie-Lullin, bij Galiffe (I p. 100) genoemd Rose Lullin, geboren in 1651.

Chauvet. Volgens Leti, aangehaald door Horric de Beaucaire („Une mésalliance dans la maison de Brunswick", p. 79), werd Jeremias Chauvet gezegd de zoon te zijn geweest van een armen dorpssmid ergens in Lotharingen. Hij diende eerst in Portugal, waar hij reeds zoo grooten roem verwierf, dat, naar de hertogin Sophie van Hannover in 1666 schreef („Briefwechsel", S. 112), het destijds heette, „que toutes les belles actions qu'on attribue à Schomberg ont esté faites par luy". Hij trad vervolgens in dienst van den keurvorst van de Palts en schijnt op het einde van 1669 in dien van H. Hoog Mog. te hebben willen overgaan, maar, ofschoon hij volgens De Witt „gerenommeerd" stond „by alle de wereldt voor een seer uutmuntendt officier van de cavaillerye", werd hij voorbijgegaan („Brieven van en aan Johan de Witt", uitgeg. door Dr. N. Japikse, III blz. 494). Daarop werd hij in 1670 door den hertog van Cell aan het hoofd zijner troepen gesteld. Als veldmaarschalk verliet hij den dienst in 1694. Door Leti wordt hij beschreven als „fort honnête, fort civil et fort caressant". Huygens verklaart hem, IV 191, „un homme d'assez médiocre mine, mais qui parloit bien". Dat Chauvet en Issac, de contrôleur van 's prinsen hofhouding, broeders waren, I 402, zal wel een ongegrond praatje zijn geweest, daar van elders niets daarvan blijkt.

Chauviray, Baron de. Nicolaes François baron de Chau-

virez ontving op 29 Mei 1693 commissie als kolonel van een nieuw geworven regiment ruiters. In twee resolutiën van H. Hoog Mog., van 23 en 24 Juli 1693, komt hij voor als „De Brigadier en Collonel de Chauvirer" of „de Chauvires".

Chavagnac. Gaspard graaf De Chavagnac, Franschman van geboorte, trad na den vrede der Pyreneeën in Spaanschen dienst en later in dien des keizers; als luitenant-generaal stond hij onder Montecuculi en den hertog van Lotharingen. Met een corps keizerlijke cavalerie nam hij deel aan den slag van Senef; intusschen werd het er destijds voor gehouden, dat het getalm van den keizerlijken bevelhebber, graaf De Sourches, gedurende den veldtocht van 1674, aan de raadgevingen van Chavagnac te wijten was. Opmerkelijk is dan ook dat, ofschoon hij de wapenen tegen zijn vaderland had gedragen, hij in 1681 vergunning verkreeg daarheen terug te keeren („Relation Succincte... de la Bataille de Senef", p. 116, 137, 139; Duc d'Aumale, „Histoire des Princes de Condé", VII, p. 520 n. 1).

Chavernay. Den 11den April 1686 werd commissie verleend voor Charles de Cosne de Chavernay als kapitein over de eerste compagnie (van honderdvijftig) „cadets uit Vranckrijck sigh herwaerts geretireert hebbende". En ook in de „Mémoires" van Dumont de Bostaquet wordt hij (p. 211) vermeld als, bij den tocht van Willem III naar Engeland, het bevel voerend over „une compagnie de gentilshommes". Als luitenant-kolonel van het regiment Belcastel sneuvelde hij bij het beleg van Limerick („Europ. Mercurius", September 1690, blz. 187, 191).

Cheapside. Straat in de City te Londen, bij de kerk van St.-Paul's.

Chehilmirar, Chihil-Minara, Tsjihil-minar. Een bouwval te Persepolis, wordt gezegd te beteekenen de veertig zuilen.

Chelsey, Chelsea. Destijds nog een landelijk oord in de nabijheid van Londen, op den rechteroever van de Theems (Macaulay, Ch. III), thans het zuidwestelijk uiteinde dier stad.

C h e r b o r n e. Zie Sherborne.

C h e s n e, D u, D u c h e s n e. Matharrin Blandin de Duchesne verkreeg op 28 November 1676 commissie als kapitein en op 2 Juni 1680 als sergeant-majoor der dragonders. In 1688 komt hij voor als majoor van het regiment cavalerie, waarbij Dumont de Bostaquet geplaatst werd („Mémoires", p. 219).

C h e s t e r. Hoofdstad van het graafschap Cheshire in het noordwesten van Engeland, nabij de Iersche zee.

C h e s t e r. De rivier van — is de Dee, die met eene breede uitmonding in de Iersche zee valt.

C h e s t e r. Bisschop van —, in Juni 1690 door Huygens bedoeld, I 283, was niet de door koning Jacob II in 1686 aangestelde dr. Cartwright, daar deze reeds in April 1689 was overleden, maar zijn opvolger, die den 2den October 1689 op Hamptoncourt door koning Willem III werd geïnstalleerd, waarvan Witsen eene korte beschrijving gaf in een brief aan burgemeesters van Amsterdam van $\frac{\text{24 September}}{\text{4 October}}$ d. a. v. („Aemstel's Oudheid", V 152). De naam van dien opvolger was dr. Nicholas Stratford, deken van St.-Asaph („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 163 en 180).

C h e v a l i e r, Nicolas, boekhandelaar, numismaat en stempelsnijder, door wien in 1692 te Amsterdam eene „Histoire de Guillaume III Roy d'Angleterre, d'Ecosse et d'Irlande, Prince d'Orange etc. . . . par Médailles, Inscriptions, Arcs de Triomphe, & autres monumens Publics" in het licht werd gegeven, dient niet verward te worden met den ivoor-snijder Cavalier. Een door Chevalier gesneden penning op de ontmoeting van Willem III met czaar Peter is afgebeeld bij Van Loon (IV 220). Chevalier stierf in 1722 („De Navorscher", XXXVI 523 en XXXVIII 91).

C h i d l e y. Chudleigh bij Exeter in Devon.

C h i d l e y, II 78. Bedoeld is Thomas Chudleigh, die als extraordinaris envoyé van den koning van Groot-Brittannië op 7 Maart 1682 bij H. Hoog Mog. werd ontvangen en op 30 Mei 1685 zijn afscheid nam. Zie over

hem Gebhard, „Het leven van mr. Nicolaas Witsen", II Bijlagen, blz. 130, 140, 143.

Chièvres. Open stadje in Henegouwen, nabij Ath, waarvan de wallen door de Franschen vernield waren, nadat het Spaansche garnizoen uitgedreven was.

Chièze. Sébastien Chièze uit Orange, was sinds 1669 envoyé van den prins van Oranje aan het Spaansche hof, belast met de invordering der geldsommen, welke den prins toekwamen op grond der overeenkomst van 12 October 1651, die uit de tractaten van 1647 en 1648 gevolgd was. Op het einde van 1675 werd hij, na het overlijden van den zaakgelastigde Valckenier, mede belast met de waarneming der aangelegenheden van den Staat. Hij stierf op zijnen post, 12 September 1679 (Dr. F. J. L. Krämer, „De Nederlandsch-Spaansche diplomatie voor den Vrede van Nijmegen", blz. 26—28).

Chiffins. De dochter van William Chiffinch was gansch geene geschikte partij voor Sir Edward Villiers, den zwager van Bentinck, niet blootelijk omdat Chiffinch een man van minderen stand was, maar vooral omdat, zooals aan Bentinck wel niet onbekend kan zijn geweest, door Chiffinch en zijne vrouw eene hoogst oneervolle rol was gespeeld bij den persoon van koning Karel II. De vrouw toch was degene, door wie tooneelspeelsters en andere vrouwen van dat slag heimelijk in 's konings vertrekken plachten gevoerd te worden, terwijl zij tevens een vrij aanzienlijk jaargeld trok van Lodewijk XIV, 't welk door haren man geregeld aan de Fransche ambassade werd afgehaald. En Chiffinch was degene geweest, door wien een Roomsch-Katholiek priester aan 's konings sterfbed was gebracht (Forneron, „Louise de Kéroualle", 21, 60 en 225).

Childe. Sir Francis Child, goudsmid, was alderman van Londen en ontving van den koning den ridderslag op 29 October 1689. In 1690 werd hij sheriff (Luttrell, I 595, 597; II 13).

Childe. Sir Josiah — niet Jozua — Child was even als sir Francis een bekend geldmagnaat.

Choisy. Thomas de — komt in 1672 voor als intendant in het leger van Condé (Duc d'Aumale, „Histoire des

Princes de Condé", VII 374). En in „Limburgs Jaarboek" (1910, bl. 93) wordt M. de Choisy, ingenieur, genoemd als in 1674 te Maastricht verblijf houdende in „den Ververshoek" (Hulsberg).

Churchill, Arabella, werd bij den hertog van York moeder van den hertog van Berwick, uit wien het huis Fitz James in Frankrijk stamt. Over haar en den hertog zie Hamilton's „Mémoires du Comte de Grammont", (Chap. X).

Churchill, I 134, „bij de Prins of Princes van Denemarken dienende", was George Churchill, de broeder van Arabella en van Marlborough.

Churchill, De brigadier, „broeder van Myl. Malboroug", I 261, was Charles Churchill, die in den winter van 1693 op '94 van brigadier tot generaal-majoor werd bevorderd en later luitenant-generaal werd (D'Auvergne, „Campaign of 1694", p. 18; Luttrell, II 378; III 227 en 281). Het was niet George Churchill, zooals Macaulay bij vergissing zegt (Ch. XX), maar Charles Churchill, die tegenwoordig was bij den slag van Neerwinden, aldaar eene brigade aanvoerde en zijnen zusterszoon, den hertog van Berwick, gevangen nam.

Churland, Churlande, Churlandt. Zie Koerland.

Cire, St.-, III 94, was mogelijk de broeder der tweede vrouw van Jean Barton de Montbas. Zie Fruin op Droste (bl. 381). Ook wordt in de „Mémoires de Charlotte-Amélie de la Trémoille", in 1650/51 een M. de Saint-Cire genoemd als gouverneur van Thouars.

Citters. Aernout van —, heer van Gapinge, geboren te Middelburg 10 December 1633, in 1667 lid van den raad van Vlaanderen en in 1671 secretaris van Middelburg, werd in 1680 benoemd tot ambassadeur van H. Hoog Mog. aan het Engelsche hof, waar hij tot 1694 bleef. In 1696 werd hij benoemd tot ambassadeur te Madrid, waarheen hij zich begaf, doch hij stierf reeds den 12den October van datzelfde jaar 1696. Eerst in December 1697 had de begrafenis te Middelburg plaats, volgens den „Haegsen Mercurius" van 21 December 1697, n°. 40, waar ook eenige antecedenten uit zijn verblijf te Londen worden vermeld. De mevrouw Van

Citters, die in het Journaal optreedt, was de tweede vrouw van den ambassadeur, Josina Parduin, geboren 18 Mei 1642, den 24sten October 1663 met hem getrouwd en overleden op 1 November 1718. Van hunne elf kinderen worden vier in het Journaal genoemd, t. w. drie dochters en een zoon. De oudste twee der dochters waren Anna, geboren 25 Februari 1665, en Emmerentia, geboren 9 Juli 1666. De derde door Huygens „fraey en wit" genoemd, doch die „geen fraeye stem" had, II 160, was Josina Clara, geboren 28 Januari 1671, ofschoon ook wel de daarop volgende bedoeld zou kunnen wezen, de op 4 Augustus 1672 geboren Johanna, welke in 1707 de tweede vrouw werd van den luitenant-admiraal van Zeeland, Geleyn Evertsen. Huygens ontmoette mevrouw Van Citters en hare dochters vaak te Londen in gezelschap, laatstelijk de moeder en de oudste twee op een avondbezoek bij de koningin, 30 Maart 1694, II 330; daarbij was ook tegenwoordig een zoon van den ambassadeur, vermoedelijk de jeugdige vaandrig Adriaan van Citters. Weinig tijd daarna, den 10den Juli 1694, werden die drie jonge levens gansch onverwacht afgesneden. Bij hunnen terugkeer naar het vaderland in het gezicht der Zeeuwsche kust verongelukte, door eene te schielijke wending van het roer, het schip, waarop zij zich met nog een driehonderdtal passagiers bevonden, en kwamen allen in de golven om. Slechts enkele dagen tevoren, den 5den Juli, was te Londen nog een zoon van den ambassadeur, de ruim twaalfjarige Jan van Citters, gestorven, zoodat de beklagenswaardige ouders, die men dacht dat hun verlies besterven zouden, II 387, binnen enkele dagen vier kinderen te betreuren hadden. Het is echter niet juist, wat vaak vermeld wordt gevonden, dat alle vier hun leven bij de scheepsramp verloren hadden. De ambassadeur echter meldde zelf aan de Staten-Generaal het „veronglucken van vier sijner lieve kinderen". Zie de resolutie van H. Hoog Mog. van 23 Juli 1694.

Claerbergen. Zie Vegelin.

Clapperjacht of Klopperjacht, III 18, 21. De thans zoo algemeene klopjachten schijnen in Huygens' tijd

nog weinig bekend te zijn geweest, naar luid van de vrij uitvoerige beschrijving, welke hij geeft van eene zoodanige jacht, door hem te Cell bijgewoond.

Claubergen is geenszins een abuis voor Claerbergen, gelijk in het „Register" (blz. 76) wordt verondersteld. Bedoeld is Joachim Willem van Claubergen, voor wien op 1 Februari 1689 commissie verleend werd als kolonel van een nieuw aan te werven regiment infanterie. Acht compagnieën van dat regiment werden in Juli 1692 naar Goes gezonden, zooals vermeld wordt door Wagenaar (XVI, bl. 208) en nader aangegeven in den „Europ. Mercurius" van September 1692, blz. 178.

Cleare, Clair. John Holles graaf van Clare trouwde in het voorjaar van 1690 met lady Margaret Cavendish, dochter van den hertog van Newcastle, die haar bij zijnen dood het grootste gedeelte van zijn fortuin vermaakte, geschat op een jaarlijksch inkomen van negenduizend pond sterling. Lady Margaret was echter niet, zooals Huygens meent, de eenige dochter van den hertog; zij had verscheidene zusters, van welke eene gehuwd was met lord Thauet en eene andere met lord Montagu; door dezen werd verzet aangeteekend tegen het testament van lord Newcastle, op grond dat hij „non compos mentis" zoude zijn geweest. Intusschen had lord Clare reeds aan den koning vergunning verzocht den titel van zijnen overleden schoonvader te mogen aannemen, 't geen de koning verklaard had in overweging te zullen nemen, maar lord Clare, begrijpend dat dit antwoord met eene weigering gelijk stond, nam terstond daarop zijn ontslag als „Lord Lieutenant" van Middlesex en „Custos rotulorum" van dat graafschap. Echter werd ten slotte, vermoedelijk na gunstigen afloop van het door zijne zwagers tegen hem ingesteld proces, lord Clare op 30 April 1694 tot hertog van Newcastle verheven (Luttrell, II 13, 270, 301, 451; III 208, 303; „Calendar of State Papers", 1694—'95, pag. 121).

Cleavers. Graham of Claverhouse. Zie Dundee.

Clerc, Le, II 556. Bedoeld is klaarblijkelijk het werk van Jean Le Clerc van Genève „Mosis prophetae libri

IV, Exodus" etc. (Haag, „La France Protestante", VI 464, 467).

Clerck, De. Doctor Louis le Clercq, doctor in de medicijnen en schepen der stad Breda, overleden op 16 September 1689, was gehuwd met Maria van Buerstede, dochter van mr. Anthony van Buerstede en joff. Clara Bacx. Uit hun huwelijk sproten acht kinderen, van welke de oudste, Clara, gedoopt werd op 3 October 1668. Aan deze werd, zooals uit het Journaal blijkt, tot groot misnoegen van haren grootvader, druk het hof gemaakt door een Engelschman, Smith genaamd, die zelfs reeds den sleutel van de huisdeur had weten machtig te worden, II 610. Toch kwam van hun huwelijk niets; mogelijk is door den ouden heer Van Buerstede gevolg gegeven aan zijne bedreiging haar te zullen onterven, zoo zij bij haar voornemen blijven mocht; zooveel is zeker, dat anderhalf jaar na zijnen dood zij zich te Breukelen verloofde met zekeren Matthieu van Overbeke en dat nauwelijks veertien dagen later — 9 Maart 1696 — de afkondiging van hun huwelijk al plaats had.

Clerk, De. De jongere zuster van Clara was Esther le Clercq, gedoopt op 22 September 1675, welke den 24sten Februari 1697 te Breda in de Fransche kerk trouwde met Jean Théodore Wierts.

Clerck. De jongste Le Clercq, vermeld den 16den Mei 1693, II 204, heette Louis en was destijds nog slechts een elfjarige knaap, als zijnde gedoopt den 1sten Februari 1682 („De Navorscher", XXXI, 1881, bl. 104 en 105).

Clerk of the Privy Council, I 41. Bedoeld schijnt te zijn sir Thomas Dolman.

Cléry, St.-, of Notre-Dame de Cléry. Stadje bij Orléans, département du Loiret.

Cleveland. De hoogmoedige en lichtgeraakte gravin Castlemaine, sedert 1670 hertogin van Cleveland, die drie kinderen had bij koning Karel II, was derhalve wel laag gevallen, daar zij tot een tooneelspeler was afgedaald. Overigens zal zij zich over den dood van Mountford wel spoedig getroost hebben. In Juli 1705,

op vijf-en-zestigjarigen leeftijd weduwe geworden, hertrouwde zij reeds vier maanden daarna. Zij stierf in 1709.

Cloeck. De op wachtgeld gestelde kapitein Cloeck, van wien melding gemaakt wordt IV 168, zal geweest zijn Jacob Kloeck, voor wien op 19 Maart 1674 commissie verleend werd als kapitein over eene compagnie „snaphanen" van de nieuwe werving. Vermoedelijk was hij een broeder van Anthonia Cloeck, die de eerste vrouw was van m^{r}. Cornelis Hop, raadsheer in het hof van Holland, Zeeland en Westfriesland, alsook van m^{r}. Hendrik Cloeck, insgelijks raadsheer in dat hof, wiens weduwe Anna Pers hertrouwde met evengenoemden m^{r}. Cornelis Hop (Elias, I 451 en II 739—740). Niet onwaarschijnlijk was hij dezelfde, die in eene acte van 1687 voorkomt als „voor desen capiteyn ten dienste dezer landen en tegenwoordig in dienst der O. I. C. ter kamer van Amsterdam" en verder als „coopman en fiscaal op Amboina" (Maandbl. „De Nederl. Leeuw", 1911, kol. 410 en 411).

Cloese, Heer van De —. Zie Schimmelpenninck.

Clonmell. Stad in het zuiden van Ierland, op de rivier Suir.

Clooster, Kolonel. Op 26 Januari 1674 werd commissie verleend voor den Edelen Gestrengen Capiteyn Hendrick van den Clooster „tot noch toe Luytenant-Collonel, als Colonnel in plaetse van wijlen den Coll. Christoffel van Voorst". Bij Ferwerda in de 8ste generatie der genealogie Van den Clooster komt hij voor als Hendrik Fredrik van den Clooster tot Hoenhorst, kolonel, gehuwd met Johanna Sophia van Rechteren-Almelo.

Cloud, S^{t}.-. Bekend kasteel aan de Seine, ten westen van Parijs.

Cnijff. Reeds in 1672 wordt een Henrik Knyf als commissaris te Helder vermeld bij Brandt („Leven van Michiel de Ruyter", folio 649); vermoedelijk dezelfde, die al in 1665 en '66 als de commissaris Knyff voorkomt in de „Brieven van Johan de Witt" (uitg. van Dr. N. Japikse, III 118 en 119, 209).

Coblentz, aan de uitmonding van de Moezel in den Rijn, behoorde destijds tot het keurvorstendom Trier.

Cock, Cocq, Le Cocq, Kock, slijper van glazen voor brillen en verrekijkers te Londen, wiens zoon aldaar kunstkooper was. Hun wezenlijke naam schijnt Cox te zijn geweest, zooals blijkt uit de „Annotatio" 37 achter de rede van prof. Uylenbroek „De fratribus Christiano atque Constantino Hugenio, artis dioptricae cultoribus" (Annales Academici MDCCCXXXVII—MDCCCXXXVIII, p. 43), alwaar de vader genoemd wordt „Coxius artifex Londinensis", die slechte waar leverde tegen buitensporigen prijs.

Cock. Dr. Johan Cocq, „vermaard Doctor Medicinae alhier", vermeld bij De Riemer („Beschrijving van 's-Graven-Hage", fol. 605).

Cock, envoyé van Engeland in Zwitserland. Thomas Cox kwam te Zürich aan op het einde van 1689 als exts. envoyé van koning Willem III bij de Zwitsersche kantons en nam reeds in Juni 1692 zijn afscheid. Hij schijnt echter niet onmiddellijk de terugreis te hebben aanvaard, want eerst in April 1694 stak hij naar Engeland over; toen werd hij door een Franschen kaper genomen en naar Duinkerken opgebracht, waarna hij in Frankrijk werd vastgehouden tot in Augustus 1695 (Luttrell, I 568; II 478, 518, 527).

Cocq of Kock, De. Jacobus —, geboren omstreeks 1665 te Kampen, studeerde te Leiden en was predikant bij het regiment van den graaf van Portland, toen hij den 26sten Januari 1694 te Londen in het huwelijk trad met Marie van Berlicum. In 1701 nam hij een beroep aan naar Noordwijk-aan-Zee, waar hij bleef tot zijnen dood, 18 September 1714 (Maandblad „De Nederl. Leeuw", 1901, kol. 117, 118).

Cockpit. Een bijgebouw van Whitehall in het park van dat paleis, 't welk den naam was blijven dragen zijner oorspronkelijke bestemming tot het houden van hanengevechten. Bij het huwelijk der prinses Anna werd het haar door Karel II ten geschenke gegeven.

Coenen van Zegenwerp, IV 44. Bedoeld is Johan Coenen van Zegenwerp, of Zegenwerff, en Loë, ridder des H. R. R. en „Kurbrandenbürgischer Landhofmeister des Herzogthums Cleve"; in 1675 vermeld als „adiu-

dant-Generael" van den veldmaarschalk prins Maurits van Nassau. Hij was gehuwd met Agnes Geertruid — of Judith — van Bylandt-Halt, stiftsdame te Bedbur (niet vermeld bij baron Sloet in „Het Hoogadelijk en vrijwereldlijk Stift Bedbur en zijne Juffers"). Bij die vrouw, welke blijkens het Journaal door hem geschaakt was, had Coenen zeven kinderen, waaronder Friedrich Wilhelm, als Pruisisch kolonel in 1720 overleden en die wel „l'enfant joly et éveillé" kan geweest zijn, waarvan in den tekst sprake is („De Wapenheraut", V 62; „Jaarboek van den Nederl. Adel", 4de jaarg., bl. 106 en 115).

Coeverden. In de resolutiën van H. Hoog Mog. van 7 en 11 Mei 1693 komt voor A. Couverden, ritmeester onder het regiment van den kolonel Van der Burg, in de Genealogie Van Coeverden („Heraldieke Bibliotheek", Nieuwe Reeks, V bl. 304) vermeld als Arent Christoffel van Coeverden tot Rande, ritmeester in 1693, majoor in 1699, lid der ridderschap van Overijsel, overleden tusschen 1726 en '28.

Coigneux. In 1642 was de president Le Coigneux, gewezen kanselier van den hertog van Orléans, van wege de koningin-moeder van Frankrijk, Maria de Medicis, in Den Haag de bemiddeling der Staten-Generaal komen inroepen, teneinde bij het Fransche hof de uitkeering te bewerken van het douarie der koningin en ruimer onderstand voor haar te verwerven. Veel meer dan beloften had Le Coigneux evenwel niet bekomen (De Beaufort, „Het Leven van Willem den II, Prins van Oranje", I bl. 20 en 21).

Colchester. Sir Richard Savage, burggraaf —, werd volgens Luttrell (I 493) op 1 Januari 1689 benoemd tot kapitein van de vierde compagnie van de garde des konings. Als „Capiteyn van Sijne Majesteyts derde compagnie Guardes te Paert" wordt hij vermeld in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 21 September 1694. Hij volgde zijnen vader op als graaf Rivers en stierf in 1714.

Colchester. De vader van lord —, sir Thomas Savage, graaf Rivers overleed op 14 September 1694 (Luttrell,

III 370; Burke „Extinct and dormant Baronetries", i. v., Savage).

Colchester. Stad in Essex, aan de Colne, op eenigen afstand van de zeekust.

Coleshal. Bedoeld is het stadje Coleshill aan de Cole, in het Engelsche graafschap Warwick, nabij Coventry.

Coljer, Colyer, Colyear, Sir Alexander — of David Alexander —, werd, nadat hij op 1 April 1673 commissie als majoor had verkregen, den 28sten September d. a. v. aangesteld tot „Adjudant Generaal van S. H., mitsgaders van 't Leger van den Staet, omme in expeditie te velde geëmployeert te worden". Den 16den Januari 1675 werd hij bevorderd tot kolonel van een regiment Schotsche voetknechten. Den 9den Februari 1680 werd „de Hr. Adjudant Coljers op 't Hoff" te 's-Gravenhage overluid en den 15den d. a. v. te Bergen-op-Zoom begraven.

Coljer, Colyer, Colyear, Mevrouw, IV 31, was de echtgenoote van den voorgaande, Johanna Murray.

Coljer, Colyer, Colyear, Sir David, II 9, was de oudste zoon der voorgaanden, gedoopt te Bergen-op-Zoom den 11den April 1657. Hij nam deel aan den tocht van Willem III naar Engeland als kolonel van een regiment Schotten in dienst van den Staat. Uit zijn — al of niet wettig — huwelijk met Arnolda de Beyer van Nijmegen had hij eene dochter, die in 1752 daar ter stede overleed; hij hertrouwde in 1696 met Catharina Sedley, gravin van Dorchester, de voormalige geliefde van koning Jacob II, bij wie hij afstammelingen naliet. In 1690 werd sir David verheven tot baron Portmore in het koninkrijk Schotland en in 1703 tot „Pair" van het vereenigd koninkrijk als graaf Portmore.

Coljer, Colyer, Colyear, Walter Philip, de tweede zoon van sir Alexander en Johanna Murray, gedoopt te Bergen-op-Zoom den 27sten Augustus 1658, werd na den slag bij Saint-Denis in 1678 tot kapitein der garde aangesteld. Als zoodanig komt hij voor in Deel I van het Journaal blz. 32, 134, 208, 302 als „Capt. Coljaert onder de gardes" en II 303 als „de tweede Coljer". Den 5den December 1698 verkreeg hij commissie als kolonel van

een regiment infanterie; hij stierf in hoogen ouderdom als veldmaarschalk, den 4den December 1747.

Coljer, Colyer, Colyear, De jongste, II 494, de derde zoon van sir Alexander, was Jacob, gedoopt te Bergen-op-Zoom den 10den Juli 1665 en als luitenant-kolonel in 1702 voor Kaiserswerth gesneuveld (Ferguson, III 337).

Coljer, Colyer, Colyear, Mademoiselle, IV 45, kan geene andere zijn geweest dan Johanna Colyear, de jongste dochter van sir Alexander en Johanna Murray, gedoopt te Bergen-op-Zoom den 15den Januari 1668 en vermoedelijk de „juffr. Koljaert", welke aldaar op 24 Mei 1694 begraven werd.

Coljer, Colyer, Colyear, De jonge, zoon van den resident te Constantinopel, IV 104, was de oudste zoon van Justinus Colyear, resident van den Staat bij de Verheven Porte en half-broeder van sir Alexander. Hij verkreeg op 16 November 1677 commissie als majoor in het regiment Schotten van Mackay en viel op 12 Augustus 1678 in den slag bij Saint-Denis.

Coljer, Colyer, Colyear, De resident, I 455, was Jacob Colyer, de vierde zoon van Justinus, gedoopt in de Waalsche kerk te 's-Gravenhage op 18 Februari 1657; in 1684 volgde hij zijnen vader op als resident te Constantinopel en in 1688 werd hij tot ambassadeur bij de Verheven Porte bevorderd. Hij overleed te Pera den 6den Maart 1725.

Coloma, Don Manuel, raad in den raad van Castilië en in dien der ordes van Zijne Kon. Maj. van Spanje, werd, als diens extra-ordinaris envoyé, door H. Hoog Mog. ontvangen op 16 Augustus 1687 en had zijne afscheids-audiëntie op 22 October 1691. Reeds in April 1690 was hij aangewezen om don Pedro Ronquillo te Londen te vervangen, die kort daarop overleed (Luttrell, II 212, 295). Coloma bleef ambassadeur te Londen tot in 1699, toen hij naar Madrid terugkeerde, waar hij nog verschillende hof- en staatsbetrekkingen bekleedde tot aan zijnen dood in 1713.

Colonna, Madame. Maria Mancini, de derde dochter van Michiel Laurens Mancini en Hieronyma Mazarin,

de zuster van den kardinaal, was gehuwd met prins Lorenzo Colonna, „connestabile" van het koninkrijk Napels.

Colt. De envoyé Colt was sir William Dutton Colt, buitengewoon gezant van koning Willem III bij den keurvorst van Saksen, het huis Brunswijk-Luneburg, den landgraaf van Hessen-Cassel en prins Louis van Baden („Calendar of State Papers", 1693, p. 409). Hij overleed in September 1693.

Coltkrup, die voor Namen sneuvelde, heet kolonel Coltrop bij Van Sypesteyn („Geschiedkundige Bijdragen", III bl. 249), Coulthorp bij Trevor (II 269).

Commerstein, Joff. Van het huwelijk eener juff. Commerstein met een neef van den luitenant-admiraal Van Aelmonde, 't welk in Januari 1694 als aanstaande werd aangekondigd, II 311, schijnt niets te zijn gekomen, vermits daarvan nergens eenig bericht wordt aangetroffen. Daarentegen had, reeds kort na gemelden datum, t. w. op 14 Februari 1694, de ondertrouw plaats van Andriesa Commerstein — hoogstwaarschijnlijk dezelfde — met Jan Everard — of Eduard — Sas van den Bossche, kapitein-ter-zee; hun werd den 2den Maart d. a. v. attestatie verleend om te Oostvoorne te trouwen. Zij werd op 23 Februari 1706 te Brielle begraven en in den daarop volgenden zomer werd mede aldaar het lijk van haren op zee gestorven echtgenoot aangevoerd. De droevige geschiedenis van hunne vijf kinderen wordt op pathetische wijze door den heer Joh. H. Been in „De Navorscher", jaarg. XLVII, verhaald. Zie ook „De Navorscher", XXXIV, bl. 1 en „Algem. Nederl. Familieblad", VIII 1892, bl. 32.

Comedianten. Fransche — te Celle, III 14, 47, werden door de drie hertogen van Brunswijk op gemeenschappelijke kosten onderhouden en speelden elk jaar, gedurende vier maanden, afwisselend te Hannover, te Celle en te Osnabrück („Geschichtsblätter des Deutschen Hugenotten-Vereins", VIII, Heft 2, S. 4).

Complaisance is geenszins, zooals in het „Register", bl. 76, gezegd wordt eene „plaats bij Orleans", maar Huygens bedoelt III 122, dat hij uit beleefdheid jegens Wevert met dezen nog eens naar Blois ging.

Compton, bisschop van Londen. Henry Compton, vijfde en jongste zoon van den graaf van Northampton, trad aanvankelijk in dienst, maar ging daarna tot den geestelijken stand over. Eerst was hij bisschop van Oxford en sedert 1675 van Londen. Na 1688 was hij ook lid van den „Privy Council" en „Dean of the Royal Chapel". Het huwelijk van Willem III en prinses Mary werd door hem op 11 November 1677 in het paleis van St.-James voltrokken en zij werden insgelijks door hem gekroond, 11 April 1689. Hij stierf in 1711.

Compton, de „groom". Vermoedelijk de mr. James Compton, zoon van sir Francis, den vierden zoon van lord Northampton, aan wien door den „lord Chamberlain", na den dood van sir Edward Sutton, in Augustus 1695, diens plaats als „gentleman usher and daily wayter" op eene bezoldiging van 400 pond st. 's jaars, werd toegekend (Luttrell, III 506).

Compton, De hofdame, kan eene der drie dochters van sir Francis Compton geweest zijn, Mary, Francis en Ann, van welke de oudste met sir Barrington Bourchier trouwde.

Condé. Vesting aan de Schelde, bij de uitmonding van de Haine, ten noorden van Valenciennes, thans behoorend tot het Fransch département du Nord. Op 17 April 1676 sloeg Créqui het beleg om Condé; den 21sten verscheen Lodewijk XIV in persoon voor de stad; in den nacht van den 25sten op den 26sten werd storm geloopen en terstond daarop capituleerde de bezetting.

Condet, IV 86. Blijkbaar eene schrijffout voor Condé.

Coni. Stad in Piémont, ten zuiden van Turijn, welke door de Franschen belegerd werd, maar ontzet werd door prins Eugenius, bij wiens nadering, op 17 Juni 1691, de belegeraars in allerijl wegtrokken, verschillende stukken geschut met ammunitie achterlatend (Trevor, II 168).

Coningsmarck. Zie Koningsmarck.

Coninxdiep, I 394. King's Channel, eene der geulen tusschen de monding van de Theems en de Noordzee.

Connaugh. Connaught, de kleinste der vier provinciën waarin Ierland verdeeld is, bevat het westelijk gedeelte van dat eiland.

Conring. Hermann Conring, geboren te Norden in 1606, overleden te Helmstädt 12 December 1681, was aldaar sedert 1632 professor philosophiae naturalis en daarna ook der medicijnen en der politica. Conring's vader, die predikant te Norden was, zal wel nimmer zijne gedachten hebben bezig gehouden met een onderwerp, als door den heer van Zuylensteyn bedoeld.

Conroit, IV 65. Conroy, kasteel in Zuid-Brabant, noordoostelijk van Nivelles en Genappe, 't welk den 3den Februari 1693 tot graafschap werd verheven ten behoeve van Joseph Ignatius van Nassau baron van Warcoing, afstammeling van Alexis van Nassau, den natuurlijken zoon van den in 1538 te Breda overleden graaf Hendrik van Nassau-Dillenburg. Afbeeldingen van Conroy-le-Chasteau komen voor in Le Roy's „Théâtre Profane du Brabant", (B n°. 14 en n°. 15). Zie ook „L'Erection de toutes les terres du Brabant" (II 103).

Constaple. Uit niets blijkt, dat Constaple, die den 18den September 1682 met eenige andere Engelschen aan het hof verscheen, tot het huis der prinses behoorde, zooals in het ‚Register", blz. 77, wordt gemeld.

Contych, IV 178; Coutwyck, IV 231, 232, 240. Telkenmale is bedoeld Contich of Conticq, een dorp ten zuiden van Berchem, tusschen Antwerpen en Mechelen.

Contyre. Het schiereiland Cantire aan de westkust van Schotland.

Convent. Johan van — voerde het bevel over 's lands schip „Provincie van Utrecht" in den ongelukkigen zeeslag bij Bevesier en in 1691 over 's lands schip „De Capiteyn Generael" (De „Europische Mercurius", 1690, blz. 41; 1691, blz. 176).

Cony. Zie op Lansdowne.

Coocke, Coock. Sir Thomas Cook, lid van het parlement wegens Colchester en president der „East India Company", werd beschuldigd aanzienlijke bedragen uit de kas der compagnie te hebben verduisterd. Het verluidde al spoedig, dat die gelden aangewend waren om hooggeplaatste en invloedrijke personen tot politieke doeleinden om te koopen, en zelfs ging men zoo ver te veronderstellen, dat lord Portland en de koning zelf

daarbij betrokken waren. Dit bleek evenwel volstrekt niet het geval te zijn, maar de hertog van Leeds, op wien ernstiger verdenking viel, was niet in staat zich volkomen te zuiveren. Geheel schijnt de zaak nooit te zijn opgehelderd (Macaulay, Ch. XX en XXI; Luttrell, III 460 etc.).

Cool, Mevrouw. Elisabeth van Ruytenburgh, oudste dochter van Wilhem van Ruytenburgh, heer van Vlaardingen enz., en van Alida Jonckheyn, was gehuwd met Aemilius Cool, van eene goede familie van Dordrecht, raad, schepen en burgemeester van Gouda, gecommitteerde raad enz., in 1672 door den prins uit zijne ambten ontslagen. Van het geld, door haar uit de loterij getrokken, had de dame niet lang pleizier, daar zij reeds kort daarna, den 19den Januari 1697, overleed. (Elias, „De vroedschap van Amsterdam", I blz. 425). In de genealogie Cool bij Balen „Geschiedenis der Stad Dordrecht" heet Aemilius Cool raadsheer in het hof van Holland.

Cooling. De secretaris of het factotum van lord Dorset moet geweest zijn Henry Cooling esq., „gentleman usher to the Queen", die, naar Luttrell mededeelt (II 521), op 19 Juli 1692 stierf. Zijne betrekking bij de koningin zal hij dan ongetwijfeld aan den invloed van lord Dorset te danken gehad hebben. De Cooling (Korling), die in Mei 1696 voorkomt en insgelijks factotum van lord Dorset genoemd wordt, II 587, was mogelijk de op 5 December 1700 gestorven Benjamin Cooling, door wien mede verschillende ondergeschikte ambten werden vervuld (Luttrell, IV 714).

Cools. Mogelijk is bedoeld de rentmeester van 's prinsen heerlijkheid Sichem, Daniël Cools, die zijne woonplaats had in het nabijgelegen Diest.

Coopal. De dochter van —, vermeld I 471 als door haren oom Dijkveld ten hoogste gecompromitteerd en vervolgens, door zijn toedoen, uitgehuwelijkt aan zekeren Van den Bergh, is blijkbaar dezelfde, die II 57 genoemd wordt „weduwe van Van Bergen, Commandeur van Breda" „en met wie Gideon Hoeufft in 't sin hadde te trouwen". Bedoeld is dus, zonder eenigen twijfel,

Catharina Coopall, dochter van François Coopall, commissaris van de monsteringen in Zeeland, en Van Dijkveld's zuster, Aleida van Weede; zij werd op 26 Juli 1693 de tweede vrouw van gezegden Gideon Hoeufft en overleed te Utrecht den 3den Augustus 1723. Intusschen is niet duidelijk of haar huwelijk met Van Bergen wel inderdaad heeft plaats gehad, gelijk vroeger reeds gezegd is (zie op Van den Bergh). Dat huwelijk toch wordt, behalve bij Huygens, alleen vermeld in een fragment genealogie in het archief van Jhr van Weede van Dijkveld. Noch bij de afkondiging van haar huwelijk met Hoeufft, noch in de verschillende gedrukte genealogieën van diens familie wordt Catharina Coopall weduwe genoemd. En haar huwelijk met Hoeufft schijnt ook ernstig bezwaar te hebben ontmoet: volgens mededeeling van den heer rijksarchivaris te Utrecht komt in het huwelijksregister der gereformeerde kerk aldaar, nevens de vermelding „Den 4den Juni 1693 Gedeon Hoeuft, Catrina Copal", de volgende kantteekening voor: „Proclam in de France kerk. Acte gegeven om daer te mogen trouwen den 18den Juni 1693. Aen Blauwcapel getrouwt den 26sten July". Het huwelijk was dus niet alleen gedurende verscheidene weken uitgesteld, maar ook niet voltrokken in de door den Utrechtschen „beau monde" bevoorrechte Fransche kerk, doch in een onaanzienlijk kerkje buiten de stad, hetgeen wel reden geeft te veronderstellen, dat er vrees bestond voor eenig schandaal.

Cooper, I 375, 381; II 455, 456, 458, 468, 583. Edward Cooper of Cowper stond aan het hoofd van den voornaamsten kunsthandel in Londen, van den tijd van Jacob II tot aan het eind der regeering van George I. Zijne zaak was gevestigd in Bedfordstreet, Covent Garden, „at the three pigeons". Hij schijnt omstreeks 1725 te zijn gestorven.

Cooper, II 178. Bedoeld is ongetwijfeld de beroemde miniatuurschilder Samuel Cooper, 1609—1672.

Coote. Richard lord Coote, zich uit Engeland naar Holland begeven hebbende, ontving op 8 September 1687 commissie als kapitein, werd in Maart 1688 door den

prins tot thesaurier aangesteld („comptroller of the Household") en juist een jaar later, in Maart 1689, tot „Treasurer and Receiver General" van de koningin. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 1 November 1689 wordt hij dan ook de eerste in Harer Majesteits hofhouding genoemd. Voorts werd hij den 2den November van dat jaar verheven tot graaf van Bellamont in Ierland. In Maart 1693 geraakte hij evenwel uit zijne betrekking bij de koningin; in zijne plaats werd toen Edward Nicholas esq. benoemd (Luttrell, I 435, 515, 598; III 65, 67, 84). Later werd hij gouverneur van Nieuw-Engeland en New-York, waarheen hij in September 1697 vertrok en op welken post hij den 5den Maart 1701 overleed.

Coperen, Jacob van, — of Koperen —, „ordinaris zeekapitein", wordt in de resolutiën van H. Hoog Mog. van 1 September en 27 October 1700 vermeld als gehuwd met de eenige „naergelaten" dochter van Johan van Brakel. Hun huwelijk was, blijkens het maandblad „De Nederlandsche Leeuw" (1893, bl. 46), den 2den Mei 1700 in de Engelsche kerk te 's-Gravenhage gesloten. Naar luid der genealogie Van Braackel in de verzameling Van der Lely, berustend bij den Hoogen Raad van Adel, was Jan Jacob van Koperen den 14den Maart 1667 geboren en stierf hij als schout-bij-nacht den 6den December 1732. Zoo men geloof moet slaan aan de „Nederduitsche Keurdichten" (VII, bl. 105 en IX, bl. 149), stond de schout-bij-nacht Van Koperen niet zeer hoog bij zijne tijdgenooten aangeschreven.

Copick. Bedoeld schijnt te zijn de stad Cappoquin aan het Blackwater, in het graafschap Waterford.

Copland Isle. Copeland Isle, een eilandje aan den ingang van Belfast Lough in het North-Channel, tusschen Ierland en Schotland.

Corbey, Corbaix. In Zuid-Brabant tusschen Leuven en Gembloux.

Corgnu, Duchesse De la, „dochter van den Hertogh van Northumberland." Bedoeld is blijkbaar Theresia Dudley, die eerst gehuwd was met den hertog De Corniola, daarna met een graaf Carpegna. Zij was de dochter

van Robert Dudley, die in 1620 van keizer Ferdinand II den titel van hertog van Northumberland had bekomen en die de zoon was van den welbekenden Robert Dudley graaf van Leicester, maar, zoo het schijnt, uit een niet wettig huwelijk gesproten. De dame schijnt dezelfde te zijn, van wie de „Haegse Mercurius" van 24 September 1698, n°. 15, schreef: „De Hertoginne de la Corne, Moeder van den Prince Carpegna, is te Romen overleden. Par chagrin heeft zij den Keizer erfgenaem gemaekt van een Chimerique pretensie, om den Goeden Vader wat te ringel-ooren, mits dat haere twee kintskinderen 150000 scudi of drie-gulden stucken voor mogten trecken. De overledene is nooyt beschuldigt geweest van 't Quietismus maar wel van 't Inquietismus, beide in leven ende sterven. Doe de dood al binnen die Ziel-togende haer kamer was, dee zij niet als met groote onstuymigheyt fulmineren tegen de injustitie van de Apostolische Kamer". (Imhoff, „Magnae Britanniae Historia Genealogica", Tabul. CXIV).

Cork, I 335, 345. De capitulatie dier stad aan Marlborough, welke de koning op 13 October 1690 vernam, had op 28 September t. v. plaats gehad.

Cormeil, Mademoiselle De. Mogelijk is bedoeld Anna le Sueur de Corneil, dochter van den heer De Conville, raadsheer in het parlement van Rouaan en, van moederszijde, kleindochter van Samuel Bochard, predikant en hoogleeraar in de theologie; door haar werd, naar luid eener resolutie van H. Hoog Mog. van 9 November 1699, een pensioen aangevraagd.

Cornbury, Lord, de oudste zoon van lord Clarendon was een volle neef van de prinses van Oranje. Reeds toen hij, als een-en-twintigjarig jong mensch, in 1682 bij den prins en de prinses verscheen, schijnt, naar hetgeen Huygens omtrent de hem te beurt gevallen bejegening meldt, III 70, de prins geen hoogen dunk van hem te hebben gehad. Toch was Cornbury onder de eersten, die zich in 1688 bij hem kwamen voegen, I, 20, 26. Verder verneemt men uit het Journaal niet veel meer omtrent hem, doch van elders is bekend, dat hij tot stalmeester van prins George van Denemarken

werd aangesteld, maar dien post verloor, omdat hij weigerde dien prins in 1690 naar Ierland te volgen. Dat het hem daarop niet voorspoedig moet zijn gegaan, blijkt wel daaruit, dat hem door den koning in 1698 een wekelijksche onderstand van tien pond werd verleend, elken maand uit te betalen. In 1701, na den dood van lord Bellamont, werd hij tot gouverneur van New-York benoemd, maar in 1708 door een ander vervangen. Evenwel schijnt hij toen niet te zijn teruggekeerd, want bij den dood van zijnen vader in 1709 bevond Cornbury zich nog te New-York — doch in de gevangenis wegens schulden. Eerst op het einde van 1710 keerde hij terug en nam toen als graaf van Clarendon zitting in het Hoogerhuis.

Cornbury, Lady, volgens Sylvius „een lichte kooy van een wijff", II 184, was lady Henrietta Boyle, dochter van Richard Boyle graaf van Burlington en Cork (Luttrell, VI 111).

Cornwall. Cornwall, die IV 226 als onderstalmeester der prinses voorkomt, zal wel dezelfde zijn, die in 1682 Suze van Valkenburg ten huwelijk vroeg, maar niet kreeg, ofschoon zekere antecedenten hem wellicht het tegendeel hadden doen verwachten, III 66, 67. In November van dat jaar ontmoette Huygens hem aan het hof te Hoog-Soeren, III 79. Vermoedelijk was hij de Henry Cornwall, die den 11den October 1683 in de Engelsche kerk te 's-Gravenhage trouwde met Margaretha Laurentia Huyssen van Welde, van Middelburg (Maandblad „De Nederl. Leeuw", 1893, bl. 44), en ook dezelfde, die kolonel ten dienste van den koning van Groot-Brittannië heet in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 4 October 1685.

Cornwall, Cornwallis. Het zuidwestelijk uiteinde van Engeland.

Coronelle. Onder die benaming wordt geenszins een officier bedoeld, zooals in het „Register", bl. 79, gezegd wordt, maar de eerste compagnie van het regiment — in casu, IV 171, dat van Wiseley —, welke door den kolonel in persoon placht te worden aangevoerd.

Cortgene. De „donatie" dier heerlijkheid aan Willem

van Nassau, heer van Odijk, had, volgens de domeinrekening over 1680, cap. 44, fol. 55 (R. A.) plaats bij acte in het leger te Leuven 22 Juli 1675. Echter was, volgens de domeinrekening van 1787 (fol. 33), Cortgene reeds bij acte van 24 Mei 1670 aan Odijk geschonken, onder beding van terugkeer aan den prins of diens wettige erven, bij ontstentenis van wettelijke erven van Odijk.

Corver. Mr. Joan Corver, 1628—1716, was in 1652 secretaris van Amsterdam, schepen in 1666, en, van 1681 tot 1715, negentien maal burgemeester (Elias, I 521).

Cosne. Stad aan de Loire, tusschen Nevers en Gien, in het departement der Nièvre.

Coste, La. Bij Wildeman („De Grafboeken der Groote of Sint Jacobskerk te 's Gravenhage", bl. 18 en 19) wordt melding gemaakt van den heer Jan de La Coste en diens weduwe, Anna Lamoreux. Ongetwijfeld is deze La Coste bedoeld I 446, maar of hij ook degene is, die I 133 genoemd wordt, kan niet gezegd worden.

Cotterell, Sir Charles, werd op 17 Januari 1686 door koning Jacob II tot zijnen ceremoniemeester aangesteld en ontving op 18 Maart d. a. v. den ridderslag. Hij stierf als ceremoniemeester van koningin Anna in Juli 1710 (Luttrell, I 390, 394; VI 604).

Cotton. Mogelijk was de mr. Cotton, van wien Huygens III 141 en 142 gewag maakt, de John Cotton of Botreaux Castle in the county of Cornwall, esq., die den 10den Juli 1685 door koning Jacob II tot ridder werd geslagen (Luttrell, I 353).

Cotton. Sir Robert Cotton uit Cambridgeshire, ten wiens huize Willem III van 16 op 17 Juni 1690 overnachtte, werd in Februari 1691 tot postmeester-generaal aangesteld (Luttrell, II 187, 192).

Coudrière, La. Aan Guillaume Rabault de la Coudrière, een ritmeester op wachtgeld in Ierland, werd den 16den April 1695 een onderstand van vijf shillings per dag toegekend; en voorts werd hij geplaatst op de lijst der door den koning gepensionneerde Fransche officieren in Ierland („Calendar of State Papers", 1694—'95, pag. 427).

Coulonge. Collonges, oostelijk van Nantun, in het tegenwoordig Fransch département de l'Ain.

Coult. De Engelschman van dien naam, die zich in April 1678 met lord Ossory in het leger bevond, zou dezelfde kunnen geweest zijn als de kolonel Edward Colt, die den 7den December 1700 in een duel door kapitein Swift werd gedood.

Courière. De „Hollantse Mercurius" van Januari 1676 maakt gewag van een baron De Courrieres, kommandant der Spaansche bezetting in Hasselt. Mogelijk is van dezen IV 237 sprake, maar het kan ook zijn, dat eenvoudig een uit Yperen afgezonden koerier bedoeld is.

Cours of Court sur Heur. Cour-sur-Heure, naar het schijnt niet ver van de uitmonding der Heure in de Sambre. De koning logeerde in het kasteel van Court („Europ. Mercurius", Augustus 1691, blz. 127).

Courtin. Aangaande de voorgenomen zending van dezen naar Engeland, waarvan IV 246 melding wordt gemaakt, schijnt van elders niets bekend te zijn; vermoedelijk is ook daarbij van uitstel afstel gekomen. De voor die zending bestemde diplomaat zal intusschen wel niet, zooals in het „Register" aangegeven wordt, Antoine de Courtin zijn geweest, maar de wel meer met dezen verwarde Honoré Courtin de Chantereine, die, na reeds in 1665 met eene zending naar Engeland belast te zijn geweest („Brieven van en aan Johan de Witt", II 59), van Mei 1676 tot September 1677 aldaar gezant van Lodewijk XIV was (Forneron, „Louise de Kéroualle", Chap. VII).

Courtnay, Sir John. Mogelijk is bedoeld sir William Courtney of Devon, „a gent of a great estate", wiens dood op 1 Augustus 1702 door Luttrell (V 207) wordt vermeld.

Courton. Bedoeld zal wel zijn Pierre Courtonne, aan wien den 18den Juni 1696 commissie werd verleend als „Tapicier en opsichter van S. Maj. meubelen op zijne hoven, Casteelen en huyzen in de Vereenigde Nederlanden, in plaetse van Dirck de Bruyn".

Coutwijc. Zie Contyck.

Covell. Dr. Covell werd in Juni 1688 aangesteld tot professor in de Hebreeuwsche taal aan de hoogeschool te

Cambridge (Luttrell, I 445). Daarna was hij vice-kanselier dier universiteit (Trevor, II 82).

Coventry. Stad in het Engelsche graafschap Warwick, ten zuidoosten van Birmingham.

Cralingen. Jan Willem de Faget van Assendelft, heer van Cralingen en Heinenoord, geboren in 1649, komt van 1673 tot 1678 voor als ritmeester. In 1704 werd hij benoemd tot brigadier der cavalerie, in 1709 tot generaal-majoor en in 1727 tot luitenant-generaal. Hij overleed den 5den Januari 1732, twee-en-tachtig jaren oud.

Craloo, IV 77. Weinige jaren tevoren, in den nacht van 16 op 17 November 1672, was het huis te Crailo door de Franschen in de asch gelegd („Kronyk van het Hist. Gen.", XXIV blz. 461).

Cramborne, Crambourn, Cranbourne, gewezen „fellow of Magdalen College in Oxford", werd op het einde van Maart 1696 wegens hoogverraad gevangen genomen, ter dood veroordeeld en den 29sten April op Tyburn terechtgesteld (Luttrell, IV 35—52 passim).

Cramer. Reeds in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 15 Maart 1679 wordt Henrick Cramer vermeld als secretaris van den grave van Nassau, generaal der cavalerie.

Cranach, Lucas. Het blijkt niet, of bedoeld is Lucas Cranach de oude, 1472—1553, of wel diens zoon, Lucas Cranach de jonge, 1515—1586.

Cranenburg, IV 264. Bedoeld is blijkbaar, dat mevrouw Pauw van Nieuwerkercke naar Cranenburg was vertrokken, om aldaar den bekenden doctor Fey te raadplegen.

Cranendoncq. Eene tot de domeinen van den prins van Oranje behoorende baronie, ten zuiden van Eindhoven, in Staats-Brabant, aan de grens der Spaansche Nederlanden. Het kasteel werd op 16 September 1673 door de Franschen verwoest; wellicht was het op 20 October d. a. v. geleverd gevecht, waarvan in het Journaal, IV 9, gewag wordt gemaakt, een gevolg van die handeling. Een „Prospectus ruinarum famosi castelli Cranendoncq" komt voor in Le Roy's „Théâtre Profane du Brabant", D. N°. 7.

Crasson, lees Crassau. Ernst Christoffel — of Ditlof — van Crassau, werd op 16 December 1690 aangesteld tot luitenant-kolonel van het regiment van kolonel Knorring, in wiens plaats hij op 21 Februari 1696 tot kolonel werd bevorderd. Mogelijk was hij dezelfde, die als generaal Crasson bekend is in de geschiedenis van koning Karel XII van Zweden.

Craven. William graaf Craven, een oud maar nog krachtig man, was kolonel der „Coldstream Guards", belast met de bewaking van Whitehall in den laatsten nacht, dien Jacob II daar doorbracht, en vast besloten de plaats te verdedigen tegen de aanrukkende troepen van den prins van Oranje, maar dat werd hem door den koning verboden, zoodat in alle stilte de door lord Craven uitgezette schildwachten vervangen werden door soldaten van het garde-regiment van den prins onder graaf Solms (Macaulay, Ch. X). Uit het Journaal blijkt, dat Craven zich vervolgens bij den prins aansloot (I 52, 55, 358). Hij stierf acht-en-tachtig jaren oud op 7 April 1697 (Luttrell, IV 208).

Crayenhem. Tusschen Brussel en Leuven.

Craying. Bedoeld is Gerhard Kreinck tot de Beele, die den 10den Mei 1687 raad ter Admiraliteit van het Noorderkwartier werd.

Cré, Du, te Genève. Zie Micheli du Crest.

Cretzmer, Creitsmar. Johan Christiaan von Kretschmar, heer van Flämischdorff en Bothandorff, geboren 25 Maart 1650, ontving op 3 November 1676 commissie als kapitein eener compagnie te voet, onder het regiment gardes van den prins, in de plaats van Christiaan Rantzau. Als luitenant-kolonel, commandant van het derde bataillon der Hollandsche garde, sneuvelde hij op 29 Juli 1693 in den slag bij Neerwinden; hij werd te Mechelen begraven.

Cretzmer, Creitsmar. Mevrouw —, de echtgenoote van den voorgaande, met wien zij op 13 November 1677 te Delft ondertrouwd was, was Susanna Vernatti, geboren den 2den Maart 1659, dochter van Philibert Vernatti en Anna de Vrigny. De mededeeling in het „Register", bl. 81, dat zij de tweede vrouw was van kapitein Van

Kretschmar, wordt door niets bevestigd en zal derhalve wel op eene vergissing berusten; doch zij zelve, jong als zij nog was toen zij met Kretschmar trouwde, was reeds weduwe van een man, met wien zij „al op haer 11de jaer hadde beginnen te vrijen", I 206, en wiens naam opgegeven wordt als Robbert Androet, elders als Androed de Ramscham, heer van Duserschow, uit welke zwaar geradbraakte opgave verstaan schijnt te moeten worden: Androuet de Remichamp of Renaudchamp du Cerceau. Bedoeld zou dan kunnen zijn Robert de — of du — Cerceau, heer van Renaudchamp, wiens vacant regiment in de garde van den prins op 6 Augustus 1676 aan een ander gegeven werd. Als weduwe van Kretschmar trouwde de dame ten derden male met Gerhard von Rosenstrauch, heer van Maurach, kapitein der garde te voet.

Cretzmer, Creitsmar. De twee zoons van kapitein Von — worden vermeld I 531. De oudste hunner, I 388; II 249, was Louis Adriaan von Kretschmar, geboren te Delft op 2 Februari 1679. Deze zal wel degene zijn, die op 3 Augustus 1693, na het sneuvelen zijns vaders, eene aanstelling verkreeg als vaandrig in de garde. Hij was in later jaren kolonel-kommandant van het regiment gardes te voet en stierf als luitenant-generaal der infanterie den 22sten April 1750. De tweede zoon, Jan Nicolaas, schijnt degene te zijn, die I 204 vermeld wordt als „Mevr. Creitsmars kindt", en die in Januari 1696 eene akte als vaandrig verkreeg, II 565. Ook II 578 wordt hij als „de jongste Creitsmar" vermeld. Hij stierf als kolonel van een regiment der Hollandsche garde (volgens de genealogie V. Kretschmar in de verzamelingen van den H. R. v. A. en eene vriendelijke opgave van den heer A. A. Vorsterman van Oyen).

Crèvecoeur. Fort aan de Maas, noordelijk van 's-Hertogenbosch; bij het vertrek der Franschen, op het einde van 1673, werden de verdedigingswerken door hen vernield (Wicquefort, IV bl. 627).

Crieu. Bedoeld moet zijn Crémieu, een dorp ten oosten van Lyon.

Croisé, Estienne, werd blijkens het „Livre Synodal des Eglises Wallonnes des Pays-Bas" in 1665 als proponent toegelaten en in Maart 1669 als predikant beroepen te Breda, waar hij gedurende eene lange reeks van jaren stond, tot aan zijnen dood in 1717.

Croiset. Bedoeld zou kunnen zijn „messire Jacques de Crozat, Seigneur des Pruniers, écuyer, officier à la pension de S. M.", uit wiens huwelijk met Dame Elisabeth — of Isabeau — le Grand, tusschen de jaren 1706 en '11, verscheidene kinderen, alsook „un avorton", in de Fransche kerk te Pontarlington werden gedoopt. Hij overleed daar ter plaatse 17 November 1711.

Croix, Le cloistre de Sainte-, IV 19. Bedoeld is de bekende Kreutzberg bij Bonn.

Crommon. Crommon, aan wien Huygens op zijne reis in Frankrijk herhaaldelijk schreef en omtrent wien hij op 14 Maart 1650 vernam, dat „hij een gebodt gehadt hadt", was Gerard van Crommon, raad ordinaris in den hove van Holland, Zeeland en Westfriesland, en in 1653 van wege de Staten-Generaal gedeputeerd in de Chambre-mipartie te Mechelen. Op 17 September 1659 werd hij benoemd tot lid van den raad van Vlaanderen. Hij trouwde op 15 Maart 1650 te Amsterdam in de Waalsche kerk met Christina de Geer, geboren in 1630, overleden in 1654, dochter van Louis de Geer en Adrienne Gerard.

Crommon. De jonge —, dien Huygens in September 1682 ontmoette, III 66, was de zoon van den voorgaande, insgelijks Gerard geheeten en geboren in 1652. Den 30sten September 1671 werd hij benoemd tot hoofdschout van het kwartier van Peelland. Zijne weduwe, Maria Aletta de Geer, hertrouwde met Jan Pieter van den Brande van Cleverskerke, ambassadeur van H. Hoog Mog. te Londen, met wien zij in het Journaal voorkomt II 554.

Crommon. De oude —, IV 103, 216, schijnt geweest te zijn mr. Marinus van Crommon, gedeputeerde van wege de provincie Zeeland ter Staten-Generaal en herhaaldelijk door dezen tot gedeputeerde te velde aangewezen. Den 20sten Juli 1683 werd hij tot lid van den Raad van State benoemd. Intusschen, zoo deze werkelijk de IV

216 bedoelde was, kwam het bericht van zijnen dood in September 1677 al zeer voorbarig, daar „Dheer Marinus van Crommon op den Vijverberg" eerst op 12 Juli 1687 werd overluid.

Cronenburg. Op 24 April 1674 werd commissie verleend voor den ritmeester Johan Joost Croonenburgh als „Collonel van het regiment ruyteren van wijlen den Coll. Joseph Catselaer". Op den staat van oorlog voor 1677 komt hij voor als Johan Joost Willem van Cronenburgh, kolonel.

Crookhorne. Bedoeld is Crewkerne, tusschen Axminster en Sherborne, bij de zuidelijke kust van Engeland.

Croon, Vaandrig. Mogelijk was deze een zoon van den te Valkenburg vermoorden ritmeester der dragonders Croon, ten behoeve van wiens weduwe en kinderen de prins-bisschop van Luik eene aanbeveling aan H. Hoog Mog. had toegezonden (resolutie van H. Hoog Mog. van 13 Augustus 1689).

Croonman, Luitenant-kolonel, IV 166. Bedoeld is Friedrich von Cronman von Cronmanshof, afkomstig uit Lijfland, luitenant-kolonel der garde van H. Hoog Mog., als hoedanig hij reeds in 1672 schijnt te zijn beëedigd. Hij sneuvelde in 1678 in den slag bij Saint-Denis. Uit zijn huwelijk met Ottiliana Bärner zu Bülow had hij drie dochters, mevrouwen Des Villates, Van Bodenbroek en Van Dorp, alle in het Journaal vermeld.

Cruyningen. Mr. Anthony de Huybert, heer van Kruiningen, Hinkelenoord, Agger en Rilland, geboren 1645, eerst baljuw van Veere en sedert 1684 raad in den Hoogen Raad van Holland, Zeeland en Westfriesland, huwde den 18den Mei 1689 te Sloterdijk, als zijne derde vrouw, de reeds 42-jarige Helena Velters, wier ouders Abraham Velters en Helena de Hase tot de rijkste ingezetenen van Amsterdam behoorden (Elias, II 622 en 669 en Von Brücken Fock en De Vos, „Genealogie van het uitgestorven geslacht De Huybert", fol. 15).

Cruytberg. „Dese Hofstede ende Toehorige Landen is op den 26sten September 1681 bij Zijne Majt. Ho: Lo: Mem. van den Heer Coymans aengekoght voor de Sōme van 30,000 Guld." Zie „Inventaris van den Boedel en

goederen van wijlen Zijne Majesteit William de 3[de], overleden de 19[e] Mars 1702" (Kon. Huisarchief, portef. Willem III, N°. 2577).

Cuchlinus. Cornelis Cuchlinus, of Kuchlinus, geboren te Leiden in 1616, schepen te 's-Hertogenbosch in 1652 en volgende jaren, president-schepen in 1682—'83, gedurende verscheidene jaren ontvanger der gemeene middelen. Overleden te 's-Hertogenbosch 8 Augustus 1688 („De Nederlandsche Heraut", 3[de] jaarg., 1886, bl. 44).

Culemborg, Cuylenborg, was in het huis Waldeck gekomen door het huwelijk van Wolraad Georg van Waldeck, 1588—1640, met Anna van Baden-Durlach, welke de dochter was van Jacob markgraaf van Baden en Elizabeth van Pallandt, vrouwe van Culemborg. Van Anna van Baden kwam Culemborg op haren zoon Philips Theodoor van Waldeck, 1614—1645, en vervolgens op diens zoon Hendrik Wolraad, welke op twee-en-twintigjarigen leeftijd overleed en den broeder zijns vaders, Georg Frederik, tot erfgenaam instelde.

Culpepper. Mylady Colpeper of Culpeper was jonkvr. Margaretha van Hesse, gedoopt in de Waalsche kerk te 's-Gravenhage den 12[den] Januari 1634, dochter van jh[r]. Johan van Hesse, heer van Piershil en van Catharina van Cats, en — na eerste afkondiging op 3 Augustus 1659 in de Groote Kerk te 's-Gravenhage — gehuwd met jh[r]. Thomas Collepeper of Culpepper. Zij was de zuster van jh[r]. Abel van Hesse, heer van Piershil, wiens weduwe in het Journaal voorkomt, en was derhalve moei van diens kinderen (Maandblad „De Nederl. Leeuw", 1896, kol. 174). Haar echtgenoot was de oudste zoon van Thomas lord Culpepper, wiens titel hij erfde. Naar Luttrell meldt (I 163 en 435), vertrok hij in 1682 als gouverneur naar Virginië, maar was in 1688 in Engeland terug. Uit het huwelijk van lord en lady Culpepper sproot slechts eene dochter, Catharina, welke trouwde met Thomas lord Fairfax, en hem Leeds-Castle in Kent aanbracht (Burke „Dormant and extinct Peerages", p. 129).

Cunaeus. De vriend van den jongen Huygens zou kunnen geweest zijn d[r]. Johan Andreas Cunaeus, geboren

te Leiden 4 December 1666 uit het huwelijk van mr. Johan Cunaeus en Suzanna Calandrini, med. doctr en kapitein der schutterij aldaar, ongehuwd te Leiden overleden 21 December 1704.

Cummingarden, I 73. De schouwburg van Coventgarden was in den winter van 1662 op '63 herbouwd, zooals blijkt uit de aanteekening in Pepys' „Diary" op 6 Februari 1663. Het tooneelstuk, dat Huygens daar zag opvoeren, „The Spanish Friar", was een werk van Dryden en was onder de regeering van Jacob II verboden geworden, dewijl daarin ongepaste toespelingen op de Roomsch-Katholieke Kerk werden gezien. Over eene vertooning van dat stuk in de tegenwoordigheid van koningin Maria zie den brief van lord Nottingham (?) in den „Appendix to Sir Johan Dalrymple's Memoirs", (II p. 79).

Cunigham. Het is niet duidelijk, of Huygens denzelfden Cunningham bedoelt I 21 en I 136 of wel twee verschillende personen van dien naam, maar zeker is, dat in de eerste jaren der regeering van Willem III twee Cunningham's, sir Albert en de kolonel, in dienst waren. Sir Albert viel, volgens Luttrell (II 283) in September 1691 nabij Sligo in eene hinderlaag en werd met zestien der zijnen afgemaakt. De kolonel werd in April 1689 naar Ierland gezonden en kwam te Londonderry aan, doch keerde reeds in Mei naar Londen terug; daar werd hij „turnd out for his perfidiousness" en moest den 3den Juni voor het Lagerhuis verschijnen, 't welk zijn gedrag „very faulty" oordeelde. Daarop bleef hij tot in Februari 1690 onder verdenking van hoogverraad gevangen, maar werd toen onder borgtocht ontslagen. Daarna schijnt hij geheel te zijn vrijgesproken, daar hij wel dezelfde schijnt als de broeder van sir Albert, die in Februari 1693 commissie ontving om een nieuw regiment dragonders in Ierland te lichten (Luttrell, I 519, 526, 528, 541, 542; II 12; III 30, 59). Kolonel Henry Cunningham komt daarna nog dikwijls voor en werd in 1704 bevorderd tot generaal-majoor.

Cutts, Lord. Den 17den April 1688 werd commissie verleend voor John Cutts als luitenant-kolonel in het regiment van den graaf van Pembroke en op 6 December

1690 werd hij ter zake zijner getrouwe diensten door den koning verheven tot baron Cutts van Gowran in het koninkrijk Ierland (Luttrell, II 139). Volgens Macaulay (Ch. XXI) was hij bijgenaamd „de Salamander". In de „Geschiedkundige Bijdragen" van Jhr. J. W. van Sypesteyn (III, Bijlagen blz. 248) wordt hij in 1695 genoemd generaal-majoor en kolonel der Engelsche garde. Bij zijn overlijden op 26 Januari 1707 was hij een der „Lord Justices" in Ierland, generaal der troepen aldaar, kolonel van het koninklijk regiment dragonders, lid van het Parlement voor Newport in Wight, gouverneur van dat eiland en kolonel van het tweede regiment te voet der Engelsche garde (Luttrell, VI 134; Burke, „Dormant and extinct Peerages", pag. 152).

Cuyper. Gijsbert Cuyper, hoogleeraar in de Latijnsche en Grieksche letterkunde, geschiedenis en oudheidkunde aan de Illustre School te Deventer, raad en schepen dier stad, gecommitteerde ter Staten-Generaal, gecommitteerde te velde, lid der Gedeputeerde Staten van Overijsel enz. Met talrijke politieke personen en geleerden stond hij in briefwisseling.

Cuyper. Jan Cuper of Kuiper voerde als schout-bij-nacht in den slag bij Bevesier het bevel over 's lands schip Castricum („Europ. Mercurius", Juli 1690, bl. 40), in 1691 over het schip De Comeetstar („Europ. Merc." Febr. 1691, 152; Juni 1691, 177 en Oct. 1691, 62).

D.

D., I 499. Ongetwijfeld is Dijkveld bedoeld.

Dacos. Zie D'Acos, D'Acoz.

Dale. Van. Het college Van Daele te Leuven, een zoo groot en prachtig gebouw, dat de hoogste personnages gewoonlijk aldaar afstapten, wanneer zij Leuven bezochten, was in 1569 gesticht door Pierre van Daele, deken te Aelst, kanunnik te Antwerpen, heer van Raslaer, Gestele, Putte en Borssele, overleden in 1582. President van dat college in 1675, toen Huygens daar een bezoek bracht, was François Deyssels, van Ant-

werpen, die in 1677 overleed (Butkens, „Le Grand Théâtre Sacré du Duché de Brabant", I fol. 104, 137).

Dalen, IV 11, „une chétive villette" in het land van Gulik. Rhein-Dalen, zuidwestelijk van Gladbach.

Dalenburg, lees Dalenbroek. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 1 Juni 1690 is sprake van den baron van Dalenbroek, als getrouwd hebbende Anna Maria van Hinderson, weduwe van den kolonel Steyn-Calenfels. En in eene resolutie van 16 Mei 1698 wordt dezelfde dame genoemd Anna Juliana Hinderson, weduwe van wijlen den baron van Steyn-Callefelt, in zijn leven kolonel en commandeur ten dienste dezer landen, binnen Maastricht, nu douagière van Dalenbroek.

Dalrimple. Zie Stairs, Stair.

Dam, Van. Bedoeld is mr. Pieter van Dam, 1621—1706, sedert 1652 raad en advocaat der Oost-Indische Compagnie te Amsterdam (Elias, I bl. 206; Vorsterman van Oyen, „Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Nederl. familiën", I fol. 185).

Damen of Damis, stadhouder van Breda in 1676 en 1678, IV 145, 250, was vermoedelijk stadhouder van den toenmaligen drossaard Hans Willem Bentinck. Bij Van Goor, „Beschrijvingh van Breda", komen op de regeeringslijsten dier stad voor:

Damis Jansz., schepen van 1653 tot 1664;

Johan Damisse, schepen van 1665 tot 1671;

Damis of Damys de oude, burgemeester in 1677 en 1678, en

Hendrik Damius of Damisse, schepen in 1680, 1681 en 1683, welke laatste de bedoelde stadhouder zou kunnen geweest zijn.

Danby. Zie Leeds.

Danckelmann. De weduwe Danckelmann te Lingen, bij wie Huygens op de doorreis naar Cell, den 16den September 1680, zijnen intrek nam, III 6, was Barbara von Derenthal, weduwe van den in 1679 overleden Silvester Danckelmann, vice-drost en rechter te Lingen. Uit haar huwelijk met Danckelmann werden twaalf kinderen geboren, waaronder zeven zonen, die allen tot hooge staatsbetrekkingen geraakten en deswege als

„het zevengesternte" werden aangeduid. Zij allen werden in 1695 door den keizer tot vrijheeren des H. R. Rijks verheven.

Danckelmann, de Pruisische minister. De meest bekende, ofschoon niet de oudste der zoons van Silvester Danckelmann was Eberhard Christoph Balthazar von Danckelmann, geboren te Lingen in 1643, die zijne loopbaan begon als gouverneur van prins Frederik Willem van Brandenburg, den tweeden zoon van den keurvorst, later keurprins geworden door den dood van zijnen ouderen broeder. Bij dien prins was Danckelmann vervolgens „vortragender Rath", totdat de prins zijnen vader opvolgde, waarop Danckelmann benoemd werd tot geheim staats- en rijksraad, in 1692 tot regeeringspresident te Cleve, en in 1692 tot „Oberpräsident" en „Premier Minister". Twee jaren later kwam hij echter plotseling ten val, werd in de vesting Spandau opgesloten, en ofschoon hij later de vrijheid herkreeg, verder niet meer in staatszaken gebruikt. Hij stierf te Berlijn in 1721. Van hem is sprake III 37 en 40 en I 320. Op de laatste plaats wordt gezegd, dat, naar men meende, hij en zijn broeder, de gezant, heimelijk gelden trokken van de Fransche regeering.

Danckelmann. De vrouw van den voorgaande, die volgens Huygens de dochter was van een burger te Cleve en eerst gehuwd met zekeren Cell, ontvanger te Nijmegen, heette naar luid eener genealogie der familie Von Danckelmann, berustend in het archief van het genootschap „Der Deutsche Herold" te Berlijn, Sibylla Margaretha von Bökel, of Böhel, en was de tweede vrouw van Eberhard von Danckelmann. Zij stierf te Berlijn den 20sten Maart 1687 en werd te Cleve begraven.

Danckelmann, de gezant. Een andere der zeven broeders was Thomas Ernst vrijheer von Danckelmann, die in het Journaal van 1690 tot in 1696 voorkomt als extraordinaris envoyé van den keurvorst aan het Engelsche hof; als zoodanig had hij zijne eerste audiëntie aldaar op 30 November 1690 („Europ. Mercurius", November 1690, bl. 167). Tevoren was hij „Richter en Graeff van het Graafschap Lingen", totdat hij den

12^{den} December 1688 door den prins benoemd werd tot „Extraordinaris Raedt en Rekenmeester van S. H. Domeynen", doch al spoedig daarna moet hij door den keurvorst van Brandenburg zijn aangewezen om hem bij Willem III in Engeland te vertegenwoordigen. Ook was hij geheim- en staatsraad en stierf in 1709.

Danckelmann, Mevrouw. De vrouw van den gezant, met welke deze op 26 Mei 1685 getrouwd was, en die in het Journaal mede veelvuldig vermeld wordt, was blijkens eene genealogie, berustend in het archief van den H. R. v. A., Geertruid Roelink uit Overijsel.

Danckelmann. De dochter van den gezant, II 450. Uit het huwelijk der beide voorgaanden sproten drie zoons en eene dochter. Deze, Beata Elisabeth, huwde in 1710 met haren neef den kapitein Philipp Silvester von Danckelmann, maar overleed nog in datzelfde jaar.

Danckelmann. Danckelmann, die in November 1680 solliciteerde naar den post van rechter te Lingen, was vermoedelijk een van de jongere der zeven broeders.

Danckerts. Danckerts, van wien De Wilde op 6 Juli 1689 een brief uit Den Haag ontving over buitenlandsche aangelegenheden, zal wel geweest zijn Jan Danckers, die op 22 April 1688 aangesteld was tot commissaris van H. Hoog Mog. uitheemsche dépêches.

Dangeau. De bekende memoiren-schrijver Philippe de Courcillon marquis de l'Hermine et de Dangeau, 1638—1720, over wien men zie Haag („La France Protestante", IV 800) en de „Mémoires" van St.-Simon, die hem (XVII 134 svv.) noemt „dit le Marquis de Dangeau".

Dannenberg. Stadje in het toenmalig hertogdom Luneburg, ten noordoosten van Ebstorf, niet ver van de Elbe.

Darmstadt. Zie Hessen.

Dartford. In Kent aan de Darent.

Dartmouth. Lord Dartmouth, van wiens persoon eenige heethoofden zich zouden hebben willen verzekeren, I 30, was in September 1688 door koning Jacob II tot admiraal der vloot aangesteld en had dertig oorlogsschepen tot zijne beschikking, om 's konings zaak te dienen (Luttrell, 465, 469). Desniettemin ging hij al spoedig tot de partij van den prins over en zoo laat het zich verklaren, dat

hij, al was het ook voorbarig, den prins kennis geven kon, dat de prinses in aantocht was, I 80. Na aflegging van den eed van getrouwheid werd hij in zijne hooge positie gehandhaafd, maar geraakte toch alras in verdenking van heimelijke verstandhouding met het hof van St.-Germain, zoodat hij aangehouden en in Augustus 1691 in den Tower gezet werd, waar hij den 25sten October d. a. v. aan eene beroerte stierf.

Dauphin, Fort, of Château Dauphin, een weinig beteekenend oord in de Alpen, werd in November 1690 door den markies De Parelle voor den hertog van Savoye genomen („Europ. Mercurius", December 1690, bl. 140).

Davenant. D'Avenant, „doctor in law", lid van het Parlement, politicus, schrijver, publicist en, naar het schijnt, belust op posten, welke wat opbrachten; in 1694 heette het, dat hij benoemd stond te worden tot „Surveyor of all the salt pits of England", in 1696 was hij „Surveyor general of the excise", later „Secretary of the commission for treating about the union with Scotland" en eindelijk „inspector general of the customs".

Davids, Bisschop van St.-, was destijds dr. Watson.

Davis. Luitt.-kolonel Davis, vermeld II 8 als gehuwd met miss Trelawney, de voormalige hofdame, wordt in Mei 1690 genoemd „Captain Henry Davis in Col. Charles Trelawny's regiment" („Calendar of State Papers", 1690—'91, pag. 3). Doch reeds den 12den Januari 1691 werd hij bevorderd tot luitenant-kolonel van het eerste marine-regiment onder bevel van lord Danby; voorts werd hij op 9 Juni 1692 benoemd tot „Deputy Governor" van het kasteel van Southsea, onder het bevel van den luitenant-kolonel Thomas Talmash, en eindelijk verkreeg hij op 14 December 1693 commissie als kapitein in het eerste regiment der garde te voet, met rang als luitenant-kolonel („Calendar of State Papers", 1690—'91, pag. 224; 1691—'92 pag. 318; 1693 pag. 429). Volgens D'Auvergne („History of the Campagne in Flanders 1695", pag. 64) bezweek hij ten gevolge eener op 8 Juli 1695 bij het beleg van Namen bekomen verwonding.

Deale. Deal, zeeplaats aan de kust van Kent.

Dedel. Jan Dedel, geboren 11 Februari 1636, zoon van

Willem Dedel en Elisabeth Quartelaar, op 19 Februari 1668 gehuwd met Anna Maria Hudde, was burgemeester van 's-Gravenhage. Als oud-burgemeester werd hij in Maart 1689 door burgemeesteren van Amsterdam, niet ten genoegen van den koning, aanbevolen voor de benoeming tot baljuw van Den Haag, I 95 („Aemstels Oudheid", IV 115, 121 en 145). Hij stierf den 19den Juli 1713.

Dedel. Johan Dedel, dien Huygens in Juli 1649 te Saumur ontmoette en dien hij „neef" noemt, III 116, mogelijk dezelfde Dedel, aan wien hij eenigen tijd tevoren geschreven had, III 96, zal wel niet, zooals het „Register" aangeeft, Johan Dedel geweest zijn, die sedert 1621 raad in den hove van Holland was en in 1653 daarvan president werd, maar eerder diens zoon, uit zijn huwelijk met Isabeau de Vogelaer, eene bloedverwante der familie Huygens; die zoon, mede Johan genaamd, was auditeur der rekenkamer van Holland en trouwde met Emerentia de Bevere, bij wie hij een eenigen zoon, Jacob Dedel, naliet. Johan Dedel werd den 18den Januari 1675 begraven.

Dedel, Jacob, de zoon van den voorgaande. Van dezen is sprake II 445, waar wel gelezen zal moeten worden, dat hij door — niet voor — den raadpensionaris solliciteerde om drost van Heusden te worden, maar dat hij een „loshoofd" was en wel niet in aanmerking komen zou; zoo geschiedde dan ook inderdaad, hoewel Adriaan van Dorp, die de betrekking verkreeg ook vrijwel een loshoofd was.

Dedem, Coenrad Willem van, werd den 27sten December 1674 benoemd tot sergeant-majoor of wachtmeester der stad Zwolle; hij was toen reeds kapitein en werd den 16den November 1677 bevorderd tot sergeant-majoor, vervolgens in 1686 tot luitenant-kolonel en in 1689 tot kolonel. In 1694 was hij brigadier en werd hij gouverneur van Huy, nadat die stad op de Franschen hernomen was (Van Sypesteyn, „Geschiedk. Bijdragen", III 48). Vervolgens werd hij den 10den Augustus 1701 benoemd tot generaal-majoor en den 27sten Maart 1710 tot gouverneur van Bergen-op-Zoom. Bij Ferwerda, „Geneal. Van Dedem", (8ste gener.) heet hij heer van de Gelder, luitenant-generaal der infanterie van den Staat, gouverneur van Bergen-

op-Zoom en beschreven in de ridderschap van Overijsel.

Dee. De Dee, rivier, welke in Wales ontspringt en, langs Chester loopend, zich in de Iersche Zee ontlast.

Delen, Van. Of de Geldersche edelman van dien naam, welken Huygens in 1649 te Orange ontmoette, dezelfde was, dien hij in September 1691 op het Loo aantrof, is, bij gebreke aan elke aanduiding omtrent zijnen persoon, niet uit te maken, maar komt volstrekt niet onmogelijk voor. In dat geval is vermoedelijk beide malen bedoeld Herman van Delen tot Spankeren en den Boekhorst, die, blijkens de geslachtslijst in deel V van „De Nederlandsche Heraut" (bl. 157), de tweede zoon was van Albert van Delen en Seina van Appelthorn. Deze Herman werd in 1647 toegelaten in de ridderschap van de Veluwe, „mits de Akademie verlatend", wat wel te verstaan zal zijn als, „nadat hij de Akademie zou hebben verlaten". Hij kan daarop zeer wel eene buitenlandsche reis zijn gaan maken en toen te Orange het hart eener jonge schoone hebben gebroken, III 133, alvorens hij, naar Gelderland teruggekeerd, in 1650 met Geertruida van Wijnbergen trouwde en in 1653 benoemd werd tot ontvanger-generaal van het kwartier van Veluwe. En daar hij eerst in 1697 overleed, kan hij zeer wel nog in 1691 zijne opwachting bij den koning op het Loo hebben gemaakt. Intusschen zoude I 408 ook wel bedoeld kunnen zijn zijn broederszoon, de kapitein Brand van Delen, die den 18den Mei 1693 te Breda in een tweegevecht gedood werd, of wel zijn eigen zoon Everard van Delen van den Boekhorst, die in 1696 sergeant-majoor werd, daarna brigadier, voorts kolonel der fuseliers en in 1714 ongehuwd overleed. (Deze laatste wordt overigens ook bedoeld in „Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde", Vierde Reeks, Vierde Deel, bl. 141, noot 2, waar hij door eene vergissing Dithmar genoemd wordt in plaats van Everhard.)

Delfland. De heemraad van —, van wien I 337 sprake is, was, zooals uit den tekst blijkt, Isaäc Pauw van Achttienhoven, die op 14 September 1690 overleed. Zie op Pauw.

Dellamen, Dellamar, Dellamer. Henry Booth lord De-

lamere, zoon van den op 20 April 1661 tot baron Delamere of Durrham-Massey verheven Sir George Booth, werd in Maart 1690 ontslagen als lid der „commission of the Treasury", I 248, 250, en als „chancellor of the Exchequer" maar daarentegen den 17den April d. a. v. tot graaf van Warrington verheven (Luttrell, II 22, 32; Burke, „Dormant and extinct Peerages", pag. 61).

Delwich. Tot vervanging van den overleden Rijngraaf werd op 31 Juli 1677 commissie als luitenant-generaal der infanterie verleend voor Hendrik van Delwigh, erfheer van Weiterdorff enz. Den 28sten November 1678 verkreeg hij ook commissie als kolonel en was inmiddels den 9den September 1677 nog aangesteld tot gouverneur en „kastelein van Coevorden" (Joosting, „Het Huis-Archief van Batinge", nr. 466, bl. 128). Maar reeds in 1682 vroeg hij zijn ontslag aan, om over te gaan in Brandenburgschen dienst; doch toen werd hij door Dijkveld „gepermoveert om bij deze conjuncture van tijden zijn diensten en employ te continueeren (resolutiën van H. Hoog Mog. van 17 December 1682, 28 en 29 Januari 1683). Bijna tien jaren daarna kwam hij op zijn verzoek terug, waarop hem den 8sten Mei 1692 op grond van zijnen zeventigjarigen leeftijd „dimissie" werd verleend, II 50, 51, 79.

Demer. De Demer, rivier, die bij Tongeren in Limburg ontspringt, vandaar langs Bilzen en Hasselt naar Brabant vloeit, waar zij bevaarbaar wordt, en langs Diest, Sichem en Aerschot loopt, om zich ten slotte tusschen Leuven en Mechelen in de Dyle te werpen.

Dender. De Dender, rivier, welke in Henegouwen ontspringt en naar Vlaanderen loopt, om zich bij Dendermonde in de Schelde te werpen.

Denderbelle. Dorp in Oost-Vlaanderen aan de Dender, ten zuiden van Dendermonde.

Dendermonde. Termonde in Oost-Vlaanderen aan de samenvloeiïng van de Schelde en de Dender.

Denen. Oorlog ter zee van de — tegen de Zweden in 1676 en 1677. Bijgestaan door een Hollandsch eskader onder Cornelis Tromp, bezetten de Denen in Mei 1676 het eiland Gothland, IV 98; daarop volgde den 4den en

5den Juni een zeeslag, die geen beslissenden uitslag had, maar den 11den Juni hervat werd en toen eindigde met eene verpletterende nederlaag der Zweden, IV 103. Een jaar later, 10 en 11 Juni 1677, had opnieuw een zeestrijd plaats, waarin de Zweedsche admiraal de vlag strijken moest, IV 180, en den 11den Juli werden de Zweden andermaal geslagen en „in groote confusie" gebracht, IV 193—199. De vrede werd echter eerst in 1679 getroffen.

Denis, St-. Stadje ten noorden van Parijs, in het tegenwoordig departement der Seine; begraafplaats van het koninklijk huis van Frankrijk.

Denis, St.- Abdij in Henegouwen bij Le Roeulx, ten zuiden van Soignies. Den 17den Augustus 1678 kwam bij de Staten-Generaal eene missive in van den prins omtrent het „opiniater gevecht" aldaar geleverd, welke missive door H. Hoog Moog. met een den heeren vermoedelijk niet recht uit het hart gevloeiden gelukwensch werd beantwoord.

Denmarkstreet, II 13. Welke der verschillende straten van dien naam in het oude Londen hier bedoeld kan zijn, is niet recht uit te maken.

Deodati. Zie Diodati.

Deptford. Aan de Theems, op de grens van Surrey en Kent.

Derby. De gravin van Derby, dochter van graaf Ossory en van Emilia van Nassau-Beverweerd, werd in Februari 1689 benoemd tot „Groom of the stole" van de koningin Maria. Zij bekleedde derhalve dezelfde hooge betrekking in het huis der regeerende koningin als hare tante, lady Arlington, in het huis der koningin-douairière.

Derendael. G. H. Derenthal, directeur der kanselarij te Osnabrück, komt reeds in 1666 voor in de briefwisseling der hertogin Sophie van Hannover (p. 108), als „Dr. Derendal, directeur de la chambre".

Derveau, IV 24, ook bedoeld IV 77, 166, 214 en 215, was Joan Desveau, aan wien op 3 Juli 1683 commissie werd verleend als stalmeester van Zijne Hoogheid; denkelijk was hij dezelfde Johan Desveau, die op 6 Februari t. v. commissie had verkregen van de vaceerende compagnie van den kolonel en kapitein Thomas Cassiopyn.

Desdiguières. In een brief van Hugo de Groot aan zijnen broeder Willem, uit Parijs d.d. 28 Juli 1642 — uit de verzameling van jhr. Storm van 's Gravesande van de Bramel medegedeeld in „De Navorscher", XXV, bl. 494 — wordt gezegd: „Mons. Desdiguières (is) gemaeckt connéstable onder belofte van ter misse te gaen. Eenige seggen dat die belofte noch niet en is volbracht". Toch zal dat wel geschied zijn, daar anders de hertogen De Lesdiguières niet gedurende eene lange reeks van jaren de hooge positie hadden kunnen innemen, waarvan Fruin gewaagt in de aanteekeningen op Droste (blz. 344).

Desen, Van. Heer Hendrik van Raesfeld tot Dese was wegens de provincie Overijsel in den Raad van State gecommitteerd (resolutie van H. Hoog Mog. van 16 Maart 1675). Hij werd den 1sten November 1678 te 's-Gravenhage overluid. Onder Desen schijnt te moeten worden verstaan de Ehse, Ese of Eese, eene havezathe in het ambt Vollenhove in Overijsel.

Despence. Louis de Beauveau graaf D'Espense, uit een der voornaamste geslachten van den Franschen adel gesproten, ontving reeds lang vóór de herroeping van het Edict van Nantes vergunning van Lodewijk XIV, om zich in dienst van den keurvorst van Brandenburg te begeven. In 1665 was hij kolonel van diens regiment „Gardes du Corps" („Geschichtsblätter des Deutschen Hugenotten-Vereins", V heft 10 S. 7) en vervolgens ook zijn opperstalmeester (Erman et Reclam, „Mémoires pour servir à l'histoire des Réfugiés François" etc., I p. 330—332, II 116—121). Na den dood van den keurvorst verliet hij Berlijn en trok zich terug naar Arnhem, I 495; II 45, waar hij overleed.

Despontijn. Nicolaus Everardus Desponteyn — Dispontyn — Haga-Batavus, jur. cand., werd 31 Maart 1686 ingeschreven in het album der academie te Harderwijk. In 1688 werd hij secretaris van Vlissingen (Smallegange, „Cronyk van Zeeland", fol. 566), doch reeds op 29 Augustus 1689 werd hij te 's-Gravenhage overluid.

Deventer. Het verblijf van den prins te —, „pour l'affaire des clefs", waarvan Huygens gewag maakt III 58, had plaats van 7 tot 13 Februari 1679, zooals blijkt

uit den Hollandschen Mercurius van dat jaar (bl. 37). Bedoeld geschil liep over de vraag, of de bewaring der stadssleutels toekwam aan den gouverneur der stad, als hoofd der militie, of wel aan de burgerij, welke laatste zich reeds verstout had de stadspoorten te sluiten, die eerst bij nadering van den prins werden geopend. Na eenige besprekingen werd alstoen de zaak geschikt, doordien een der sleutels, die op het stadhuis bewaard werden, afgegeven werd aan den officier, die daarom kwam vragen, waarop den volgenden dag de poorten door de militie werden geopend en de prins uit de stad vertrok naar Zwolle en van daar naar Den Haag.

Devonshire. William Cavendish, graaf van Devonshire, was onder koning Willem III lid van den „Privy Council", „Steward" van het huis des konings, „Lord-Lieutenant" van het graafschap Derby, ridder van den Kouseband en eindelijk „Lord High Steward of England". In 1694 werd hij verheven tot hertog van Devonshire; hij stierf in 1707.

Deyl, Huis ten, II 201. Een welbekend oord in de gemeente Wassenaar.

Deynse. Deynse, waarvan in Deel II meermalen melding wordt gemaakt, is een stadje aan de Lys of Leye, zuidwestelijk van Gent. Den 20sten Juli 1695 werd de plaats bij capitulatie, door den brigadier Offarel aan den markies De Feuquières overgegeven, zonder dat een enkel schot gelost was.

Didics, III 85. Vermoedelijk is bedoeld dr. Diederik van Liebergen, die mede vermeld wordt II 477, 487.

Dieghem. Dighem, Dyghem, tusschen Brussel en Vilvoorden, ten oosten van de Senne. Het in de nabijheid dier plaats gelegen lusthuis van den graaf van Taxis was niet het kasteel van Dieghem, 't welk aan het geslacht Happaert toebehoorde, maar het huis Beaulieu onder St.-Geertruids Mechelen.

Diepenbeck, IV 137. In Belgisch Limburg, aan den Demer, ten oosten van Hasselt.

Diepholt. Diepholz, stadje ongeveer ter halver wege tusschen Osnabrück en Bremen.

Dieppe. Dieppe werd van 22 tot 26 Juli 1694 door de

Engelsche vloot onder lord Berkeley gebombardeerd, als weêrwraak wegens het mislukken van den aanval op Brest („Europ. Mercurius", 1694, II 88—93).

Dieren. Het Huis te Dieren was in 1647 door prins Willem II aangekocht van de Ridderlijke Duitsche Orde, maar werd blijkbaar min of meer verwaarloosd, nadat Willem III het Loo had betrokken. Intusschen bleef Dieren toch deel uitmaken van de domeinen van het huis van Oranje tot na 1795. In het begin der negentiende eeuw werd het verkocht.

Dierkens. Dierkens, in 1692 tot de „jongeluyden" behoorende, kan geweest zijn m^r^. Nicolaas Dierquens, die op de domein-rekening over 1702 (R. A.) voorkomt als rentmeester der domeinen van de Hooge en Lage Swaluwen, Twintig hoven en Kleyn Waspik (cap. 78). Wellicht dezelfde als m^r^. Nicolaas Dierkens, heer van Bouvignies, kanunnik van S^t^.-Jan te Utrecht, thesaurier van 's-Gravenhage, die aldaar op 28 April 1699 trouwde met Maria Catharina van Schuylenburch („De Navorscher", XXVII, bl. 141).

Diest, IV 27 enz. Stadje in Zuid-Brabant aan den Demer, noordwestelijk van Leuven, 't welk tot de domeinen van den prins van Oranje behoorde, maar het kasteel was, volgens Huygens, niet veel bijzonders.

Diest, Frederik Willem van, had op 16 April 1681 audiëntie bij de Staten-Generaal als extra-ordinaris envoyé van den keurvorst van Brandenburg, ter vervanging van Romswinckel. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 26 Juli 1696 heet hij „Geheyme Raedt en extraordinaris Envoyé van den Keurvorst van Brandenburg te Brussel".

Dilbeeck, Melle, welke mevrouw De Bossut vergezelde bij een bezoek aan Huygens in het leger op 13 Juli 1675, was vermoedelijk hare zuster. In dat geval was zij dan mede eene dochter van Frederik de Dilbeke, baron van Holsbeke, heer van Attenhove, Dudzeele en Ter Heyden, en van Juliana de Mol; hetzij Suzanna, die de eerste vrouw werd van François Philippe Ferdinand Benoit de Spoelberch de Lovenjoul, burgemeester van Leuven (De Vegiano, IV, p. 1828), hetzij Emerentia,

welke de tweede vrouw werd van Roelof van Beveren, schepen van 's-Hertogenbosch (vermeld op den omslag der aflevering XI van „De Navorscher", XVIII).

Dinant. Dinant aan de Maas, zuidelijk van Namen, had den 18den Juli 1674 de poorten geopend voor de keizerlijken onder den graaf De Souches, doch werd den 29sten Mei 1675 door den maarschalk De Créquy genomen.

Diodati, III 150, 158, 160, 161, die gouverneur was van een jongen Zeeuw, Honigh genaamd, moet geweest zijn Philips Diodati, de derde zoon van den beroemden godgeleerde Jean Diodati; gedurende eene reis in Normandië maakte Philips Diodati kennis met den heer van Nassau-la-Lecq, dien hij vervolgens naar Nederland vergezelde. In 1659 werd hij beroepen tot predikant bij de Waalsche gemeente te Leiden, doch hij stierf reeds den 6den October 1659.

Diodati. Renée — te Genève, III 153, 155, 160, was de dochter van Jean Diodati en Madeleine Burlamachi en derhalve de zuster van evengenoemden Philips Diodati. Zij werd geboren in 1616 en maakte haar testament in 1695.

Diodati, II 237. Bedoeld is Philips Sebastiaan Diodati, geboren te Leiden 3 December 1656 uit het huwelijk van den predikant Philips Diodati en Elisabeth Francken, dochter van Sebastiaan Francken, schepen van Dordrecht. Blijkens eene resolutie van H. Hoog Mog. van 9 Juni 1695 was hij „Commissaris van de Monsteringe van de Engelsche Troupes". Hij stierf 9 Februari 1710 (Maandblad „De Nederl. Leeuw", 1905, kol. 68 en 69).

Ditford. Bedoeld is Deptford of West-Greenwich op den rechteroever van de Theems, zuidoostelijk van Londen.

Dive. De achttienjarige miss Dives, die op 24 Februari 1693 in het huwelijk trad met den zeventigjarigen sir Robert Howard, „auditor of the exchequer", was hofdame van prinses Anna en vermoedelijk de zuster van John Dives, die eerst secretaris van sir Robert was en in Maart 1692 aangesteld werd tot „Clerk of the Council" (Luttrell, II 373, 400; III 45).

Dixmuyden. Dixmuyden in West-Vlaanderen, dat in

September 1694 door de geallieerden bezet was („Eur. Mercurius", 1694, II 177), werd den 15den Juli 1695 door de Franschen belegerd en reeds den 17den besloot de kommandant Ellenburg te capituleeren, wat den daaropvolgenden dag geschiedde. Bij die capitulatie werd bepaald, dat het garnizoen krijgsgevangen zou worden gehouden, geheel in strijd met het cartel, waarover men bij het begin van den oorlog was overeengekomen.

Dixwell. Mrs. Dixwell, de hofdame, ongetwijfeld dezelfde, die Mlle Dijcfeld genoemd wordt in het fragment uit de gedenkschriften van Jaucourt, door prof. Fruin opgenomen in zijne aanteekeningen op Droste (blz. 454), was Elizabeth Dixwell, dochter van sir Basil Dixwell of Broome, en huwde, volgens het Journaal, op 3 Juli 1689 met George Oxenden.

Does, Van der. Met „celle de van der Does", IV 246, is niet bedoeld Mlle van der Does, zooals in het „Register", blz. 88, wordt vermoed, maar, naar luid van den aanhef der zinsnede: „ma femme me manda que celle de van der Does.... estoit morte", de vrouw van eenen Van der Does. Bedoeld schijnt te zijn de vrouw van Jacob van der Does, Hester Pieterson, welke, volgens eene genealogie, in de verzamelingen van den H. R. v. A., den 25sten April 1678 kinderloos stierf, waarop Van der Does zich, nog vóór het einde des jaars, troostte met de schatrijke Sara Popta (Elias, I 326).

Does, Nicht Van der, I 396 enz. Daarmede kan niet bedoeld zijn, zooals het „Register" aangeeft, de tweede vrouw van Samuël Suerius, Elisabeth van der Does, daar Huygens haar dan wel nicht Suerius zoude hebben genoemd, gelijk hij haar dan ook II 298 aanduidt als „de vrouw van Zuerius, Rentmr. van Breda", maar bedoeld is zonder twijfel Maria Schuyl van Walhorn, dochter van Pieter Schuyl van Walhorn en van Anna Stas, welke laatste verwant was aan de familie van Huygens' vrouw. Evengenoemde Maria Schuyl van Walhorn was in 1671 gehuwd met Jan van der Does, kapitein der mariniers, die in 1674 overleed, en hertrouwde in 1700 met Hans Georges baron van Baltweyn van Tweybrucken — of juister, afkomstig uit

Tweebrugge — generaal-majoor der cavalerie (Poswick, „Histoire de la Noblesse Limbourgeoise", p. 249).

Does, Van der, I 406, bij wien, te 's-Gravenhage, mevrouw D'Haucourt en mevrouw Snouckaert van Heeze en Leende met hare dochter in het voorjaar van 1691 logeerden, kan geweest zijn de fiscaal van den raad van Brabant, Pieter van der Does, die in 1681 gehuwd was met Clara Johanna Criex, weduwe D'Onnea. Zie voorts op Bergesteyn en op Noordwijk.

Doff. Zie Dopff.

Dolman. Bij resolutie der Staten van Holland van 7 April 1656 werd „in achtinge genomen de goede diensten bij den Lieutenant Collonel Dolman omtrent de bevordering van de Vreede met de Republicque van Engelandt aan desen Staet gedaen" aan diens „eenigh gebooren Soontge" Thomas Dolman, „een der jegenwoordich vaceerende compagnien kryghsknechten geaffecteert op een Capiteyns Tractement van twaalfhondert Caroli gulden" („Brieven van en aan Johan de Witt", I 288; III 211, 234; V 390). In 1674 werd Thomas Dolman, destijds kapitein in de garde van den prins, krijgsgevangen gemaakt in den slag bij Seneffe en naar Parijs gevoerd; vandaar schreef hij den 27sten Augustus aan den prins, dat hij hoopte spoedig uitgewisseld of losgelaten te zullen worden, om niet gedurende den verderen veldtocht buiten dienst te blijven („De Navorscher", IX 296). Inderdaad kwam hij spoedig terug, maar reeds den 14den Augustus 1676 vond hij den dood bij het beleg van Maastricht, juist nadat hij tot kolonel was bevorderd en dientengevolge een duel had gehad met den luitenant-kolonel van zijn regiment (III 123, 129). Eene hartelijke vriendschap verbond Willem III aan Thomas Dolman, zooals blijkt uit hetgeen in een artikel van J. van der Hammen in „Taxandria" (VIIIste jaarg. bl. 147—153) medegedeeld wordt uit eene briefwisseling, naar aanleiding van Dolman's dood door den prins aangeknoopt met Maurits le Leu de Wilhem, heer van Waalwijk, raad en later president van den raad van Brabant, een vollen neef van Huygens en mede in het Journaal voorkomend, I 240 enz.; IV 198.

Die briefwisseling berust thans te Bern bij een afstammeling der familie Le Leu de Wilhem, den heer De May de Wagner van Waalwijk en Besoyen.

Dominicaner monniken. De twee —, van wie II 374 melding wordt gemaakt, werden den 30sten Juni 1694 met een Ierschen priester, als spionnen in het leger, gevangen genomen en den 4den Juli door den krijgsraad schuldig bevonden en ter dood veroordeeld. De koning echter, ofschoon de keurvorst van Beieren aandrong om ze te doen hangen, schonk hun genade en zond hen naar den aartsbisschop van Mechelen, met verzoek hen tot na het einde van den oorlog gevangen te houden. De Iersche priester was intusschen onschuldig verklaard en ontving vergunning, om overeenkomstig zijn verlangen naar Ierland terug te keeren (D'Auvergne, „Campaign of 1694", p. 26, 30—31).

Dompré, Nicolaas de, cornet van den kolonel Weibmenon, verkreeg op 11 December 1674 commissie als ritmeester en op 27 Februari 1691 als kolonel, waarna zijne compagnie aan Reinier Carel van Goltstein gegeven werd, I 426. Op 5 October 1697 werd Dompré tot generaal-majoor der cavalerie benoemd.

Dona. De leden van het grafelijk huis Dohna, welke in het Journaal voorkomen, zijn een zoon en eene dochter van Christoph von Dohna en Ursula van Solms, de zuster der prinses van Oranje, t. w. Frederik en Catharina van Dohna; voorts twee kleinzoons van genoemd echtpaar, Johan Frederik en Willem Albrecht, benevens de gemalin van dezen laatste.

Dona. Frederik burggraaf en graaf van —, evengenoemd, geboren in 1621, gouverneur van het prinsdom Oranje van 1649 tot 1660, is degene, die vermeld wordt III 127—131, 133 en IV 238. Hij stierf in 1688 en liet bij Espérance de Puy de Montbrun-Ferrassières verscheidene kinderen na, waaronder:

Dona. Johan Frederik graaf van Dohna-Ferrassières, die in Nederlandschen dienst trad en als jong officier in het Journaal optreedt, I 62, 63, 119. Hij werd op 14 April 1704 tot generaal-majoor aangesteld, op 1 Januari

1709 bevorderd tot luitenant-generaal en sneuvelde in den slag bij Denain 24 Juli 1712.

Dona, Freule van. De eenige ongehuwd gebleven dochter van Christoph van Dohna en Ursula van Solms was Catharina, geboren in 1627, in het Journaal voorkomend als „Freulin van Dona", III 67, en „de scheeve frelle van Dona", I 200; bij het testament van de prinses-douairière, hare tante, werd haar eene som van twintigduizend gulden besproken, hetgeen wellicht, niet minder dan de hoop „om door dat middel in de Ridderschap te komen", den raadsheer van Liere bewogen zou hebben in November 1690 zijn hof aan de reeds vrij bedaagde freule te maken, I 354. Doch van eene echtverbintenis kwam niets; gravin Catharina overleed ongetrouwd in 1699.

Dona, Wilhelm Albrecht van. De tweede zoon van Christoph van Dohna en Ursula van Solms was graaf Christiaan Albrecht, die in 1644 trouwde met „Freuling" Sophia Theodora van Brederode. Dit echtpaar treedt in het Journaal niet op, maar wel wordt gewag gemaakt van hunnen zoon Wilhelm Albrecht; deze was de graaf van Dohna, wiens dood de prins op 5 October 1673 vernam, IV 4. Hij was bezweken aan de gevolgen der wonden, bekomen bij de verdediging van Maastricht tegen de Franschen, en werd op 7 October 1673 in Den Haag overluid.

Dona, Gravin van. Graaf Willem Albrecht van Dohna was op 7 Mei 1671 getrouwd met de schatrijke Margaretha Huyssen van Kattendyke, dochter van Johan Huyssen van Kattendyke en Margaretha de Knuyt, en weduwe van Hieronymus Tuyll van Serooskerken, van wien zij de heerlijkheid Stavenisse schijnt geërfd te hebben. Zij is de gravin van Dona, van wie melding gemaakt wordt I 527, en trouwde ten derden male, in 1675, met Adriaan Gustaaf Joost graaf van Flodorff tot Dorth, als wiens gemalin zij in het Journaal genoemd wordt I 229 en III 5.

Donck, II 401. Aan de Schelde, noordelijk van Berchem.

Donneker, IV 12, was Arnault Donncker, die den 11den April 1673 tot agent der Staten te Keulen was be-

noemd en van wiens overlijden op 8 November 1677 „advertentie" bij H. Hoog Mog. inkwam. Mogelijk was hij wel de doctor Doncker te Keulen, dien, naar luid eener resolutie van H. Hoog Mog. van 21 Februari 1673, de Fransche courantier te Amsterdam, Cornelis Jansz. Zwol, in zijne gazette of courante van 9 Februari t. v. onder den naam van den Lutherschen Doctor „groff ende schandaleuselyck hadde geinjurieert".

Doornik. In Henegouwen, aan de Schelde.

Dopff, Doff, Dopp. Daniël Wolf Dopff, in den dagelijkschen omgang, zoo het schijnt, gewoonlijk Top genoemd, werd den 8sten Maart 1675 aangesteld tot „Ingenieur ofte Fortificatiemeester ten dienste der Vereenigde Nederlanden". Zijne opkomst had hij blijkbaar aan Waldeck te danken, wiens kamerdienaar hij heette geweest te zijn, wat echter vrij onwaarschijnlijk is. Maar zeer stellig zal de bijzonder voorspoedige loopbaan van Dopff wel aan Waldeck's bescherming te danken geweest zijn en zal het ook wel door diens invloed zijn geweest dat hem, bij diploma van keizer Leopold I, van 23 October 1685, de titel van baron werd verleend. In het Journaal treedt Dopff voor het eerst op in Augustus 1677, IV 150, in zijne hoedanigheid van genie-officier, ofschoon hij toen reeds sedert het begin van het jaar luitenant-kwartiermeester-generaal was. Dan verkreeg hij op 30 December 1679, na de reductie van Maastricht, commissie als sergeant-majoor of wachtmeester dier stad, werd den 13den Januari 1687 bevorderd tot kwartiermeester-generaal der infanterie en op 1 Juli 1694 van het geheele leger, II 325. Het is ongetwijfeld daarom dat hij, II 305, door Huygens spottend voorgesteld wordt als „commanderende de Con. waschmeisjens". Voorts werd hij in 1694 nog achtereenvolgens kommandeur der stad Maastricht, generaal-majoor der cavalerie en kolonel van het regiment dragonders, dat door Waldeck's dood vacant was en waarvan hij reeds sedert 1691 titulair-kolonel was. Eindelijk werd hij den 10den Augustus 1701 benoemd tot luitenant-generaal, als hoedanig hij zich in den Spaanschen Successie-oorlog zeer onderscheidde. Hij overleed te

Maastricht in 1723. In 1700 had hij de heerlijkheid Nedercanne verkregen, waar boven den ingang der R. K. kerk het opschrift gesteld werd: „Daniël Wolf Baron de Dopff, Seigneur de Nedercanne, de Ruif et Eben, Général des Dragons et de Cavalerie de l'Etat, Feld-Maréchal de Sa Majesté Impériale, Quartier-Maître Général des armées de l'Etat des Provinces-Unies, Chevalier de l'Ordre de la Générosité de S. M. le Roi de Prusse, Colonel du régiment des Dragons et Gouverneur de Maestricht", („De Navorscher", XV, bl. 244—245).

Dorcester. Dorchester, stadje tusschen Abingdon en Wallingford, bij de Theems.

Dorcestershire, Dorsetshire. Bedoeld is het graafschap Dorset, aan de zuidwestkust van Engeland.

Doré, I 463. Dorp tusschen Charleroi en Montigny-sur-Sambre.

Dorflin. Bedoeld zal zijn de Brandenburgsche veldmaarschalk G. von Derfflinger of Dorfflingh, die ook kolonel was van een regiment infanterie ten dienste dezer landen en den 12den Februari 1695 hoogbejaard overleed. Bij het beleg van Charleroi werd dat regiment „sterck beschadigt", waarvoor de hoofdofficieren van het regiment bij herhaling om schadevergoeding aanhielden (resolutiën van H. Hoog Mog. van 6 Juli, 2 en 16 November, 3 December 1694 en 28 October 1695).

Dormer. Charles Dormer, „Edelman van S. M. van Groot-Brittaniën", wordt vermeld in resolutiën van H. Hoog Mog. van 16 Juni 1696 en 28 Mei 1697. Bij de benoeming van lord Windsor tot pair van Ierland werd zijne plaats in 's konings „bedchamber" gegeven aan mr Dormer, een verwant van den ceremoniemeester sir Charles Cotterell (Mei 1699), en in November 1700 werd mr. Dormer benoemd tot „exempt of the yeomen of the guards". Voorts werd hij — „one of the grooms of the bedchamber" — in November 1701 bevorderd tot kapitein in het regiment van lord Oxford (Luttrell, V 109).

Dorp, Van. Tot het oud adellijk Hollandsch geslacht Van Dorp stond Huygens in nauwe betrekking, doordien twee zusters zijner moeder, Sara en Ida van Baerle,

gehuwd waren geweest, de eerste met den admiraal van Holland en Westfriesland, jonkheer Filips van Dorp, de andere met diens broeder, jonkheer Arent van Dorp, achtereenvolgens hofmeester van prins Maurits, van prins Frederik Hendrik en van prins Willem II van Oranje.

Dorp, Van. De oudste joff. Van —, „l'aisnée Dorp", IV 63, was Dorothea van Dorp, de zuster van Filips en Arent; zij stierf ongetrouwd.

Dorp, Van. Arent van —, de bovengenoemde hofmeester der prinsen van Oranje, had uit zijn huwelijk met Ida van Baerle verscheidene kinderen, onder welke:

1°. Lodewijk Wolphert van Dorp, heer van Dorp, luitenant-kolonel der infanterie, die bij Adriana van Rossum twee zoons naliet, Arnold Adriaan en Frederik van Dorp.

2°. Arent van Dorp, majoor in het regiment gardes te paard, ongehuwd overleden den 2den Maart 1671. Van hem is sprake IV 50.

3°. Ida van Dorp, ongehuwd overleden. Zooals uit het Journaal blijkt, woonde zij van 1690 tot 1694 te Londen bij haren neef Arnold Adriaan en keerde toen in min of meer kommervolle omstandigheden naar Holland terug (zie over haar „De Navorscher", XXIII, bl. 179).

Dorp, Van, heer van Maasdam. Een jongere half-broeder van Filips en Arent van Dorp was jonkheer Frederik van Dorp, heer van Maasdam, president van het hof van Holland, baljuw en dijkgraaf van Rijnland, die uit zijn tweede huwelijk met Aegidia van Teylingen twee zoons had, Johan en Carel Filips van Dorp, welke beiden in het Journaal voorkomen.

Dorp, Van. Johan van —, de oudste zoon van den heer van Maasdam, komt in 1675 voor als page van den prins van Oranje, IV 63, 124, 205; den 22sten November van dat jaar werd commissie voor hem verleend als ritmeester en den 16den Februari 1680 werd hij in zijnen rang overgeplaatst bij de garde. Ook heet hij „Camerraet" in 1682, III 80, 81. In 1688 komt hij nog voor als ritmeester in de garde, I 23, 53, 59, 60, 62, tot

in Januari 1689. Uit eene resolutie van de Staten van Holland, d.d. 18 Maart 1689, blijkt, dat de ritmeester Van Dorp als eerste op de voordracht werd gebracht voor het destijds vacante ambt van baljuw en schout van 's-Gravenhage. Hij werd echter niet daartoe gekozen, maar mr. Pieter Dierix. Intusschen klinkt het vreemd uit het Journaal, I 107, te vernemen, dat Van Dorp, ofschoon zijnen dienst doende, „soo goed als blind" was. Dat zal wel de reden zijn, waarom hij daarop uit het Journaal verdwijnt. Op 27 Mei 1692 verkreeg hij te Londen een paspoort naar Harwich en verder naar Holland, voor zich, twee bedienden en drie paarden; het laatste spoor dat van hem wordt aangetroffen, is dat hem op 9 Mei 1695 in Engeland een paspoort werd afgegeven voor de reis herwaarts, met elf paarden en een dienaar („Calendar of State Papers", 1691—'92, pag. 301; 1694—'95, pag. 464). Johan van Dorp was gehuwd, na afkondiging te 's-Gravenhage op 28 April 1680, met Anna Vygh, eenige dochter van Cornelis Vygh en Anna Steelandt („Herald. Bibl.", N. R. I 285). Uit dat huwelijk sproot slechts eene dochter, Aegidia Anna.

Dorp, Van. De raadsheer Van — was Carel Filips, de jongste zoon van den heer van Maasdam, geboren in 1659. Hij was, vanwege de ridderschap, raad-ordinaris in den hove van Holland. Als zoodanig wordt hij genoemd, II 203, en zijne vrouw, „de Raetshrs wijff", II 604; deze was Anna Elisabeth de Huybert, geboren te Middelburg in 1670, overleden te 's-Gravenhage 11 November 1750 (Von Brucken Fock, „Genealogie de Huybert" fol. 18). Door hunne dochter Anna Maria van Dorp werd de heerlijkheid Maasdam ten huwelijk aangebracht aan Adam Adriaan van der Duyn.

Dorp, Van. Arnold Adriaan van —, de oudste zoon van bovengenoemden Lodewijk Wolphert van Dorp, was ongetwijfeld de jhr. Aernout van Dorp, die den 11den Mei 1679 commissie verkreeg als ordinaris edelman van Zijne Hoogheid. In 1683 was hij cornet eener compagnie cavalerie („Die Haghe", Bijdr. en Meded. 1908, bl. 421); hij trouwde, na afkondiging te 's-Gravenhage, op 30 Juni 1686 met Juliana Cronman, dochter van den lui-

tenant-kolonel Cronman von Cronmanshof en zuster van mevrouw Von Buddenbroek en mevrouw Des Villates. Arnold Adriaan van Dorp treedt in Mei 1690 in het Journaal op, I 270, als ritmeester bij de Hollandsche garde te Londen, doch het verblijf aldaar werd al spoedig te kostbaar voor een jong huishouden, dat blijkbaar het leven van den luchtigen kant opnam, maar reeds na enkele jaren in geldelijke moeielijkheden geraakte en voor eene droevige werkelijkheid kwam te staan. Arnold Adriaan moest wegens schulden den dienst verlaten en mocht zich zeer gelukkig achten, dat hij in Maart 1695 tot drost van Heusden werd aangesteld. Zijne vrouw was reeds vroeger met vijf kinderen naar hier teruggekeerd („Calendar of State Papers", 1694—'95, pag. 308). Hij stierf te Heusden den 22sten October 1718 (Jac. van Oudenhoven, „Beschrijvinge der Stadt Heusden", blz. 178). Wat zijne kinderen betreft, zijn oudste zoon Alexander Lodewijk sneuvelde in 1706 in den slag bij Ramillies; van de te Londen geboren tweelingen schijnt de eenig overgeblevene te zijn geweest jhr. Arnold Hendrik van Dorp, heer van Dorp, die majoor was in dienst der Staten-Generaal. Hij en alle zijne broeders stierven ongehuwd; van hunne zusters was slechts eene gehuwd met Frederik Hendrik van Boetzelaer, heer van Langerak en Schoot.

Dorp, Van. Frederik Godard van —, de jongste zoon van Lodewijk Wolphert van Dorp, van wien melding gemaakt wordt I 212, stierf als ritmeester den 20sten November 1689, zonder kinderen na te laten uit zijn huwelijk met Johanna van Beresteyn (Butkens, „Théâtre Sacré du Brabant", II 2, fol. 121).

Dorp, Van, de „camerling" van lord Portland, I 59; II 383, 502, wordt onder de hofbedienden genoemd in den „Calendar of State Papers", 1689—'91, op 29 Mei 1690 en 5 Januari 1691.

Dorset, Lord. Charles Sackville graaf van Dorset en, van moederszijde, graaf van Middlesex werd in Februari 1689 benoemd tot „Lord Chamberlain of the Household"; tot zijne bemoeiingen in die functie behoorde de zorg voor de huisvesting van de leden der hofhouding in

de verschillende koninklijke paleizen en de regeling der inscheping van 's konings gevolg op zijne overzeesche reizen. Het was, gelijk uit het Journaal blijkt, voornamelijk daardoor dat Huygens met lord Dorset in aanraking kwam. De bruid, welke lord Dorset „zitten" liet, II 560, was de dochter van lord Allington. Reeds in Maart 1692, niet lang nadat hij weduwnaar was geworden, werd zijn huwelijk met die dame aangekondigd, en wederom in October 1693 en in Augustus 1694; in Januari 1695 werd het huwelijk opnieuw uitgesteld, wegens de zeer aannemelijke reden van den rouw over de koningin, en daarbij schijnt het vervolgens te zijn gebleven. In 1697 nam lord Dorset zijn ontslag als lord Chamberlain, zoo men zeide, voor eene „consideration" van achtduizend pond sterling. Hij overleed op het einde van Januari 1706 (Luttrell, II 374; III 197; IV 212; VI 11).

Dorset. Gravin van —, de tweede gemalin van den voorgaande, was lady Mary Compton, dochter van den graaf van Northampton. Zij overleed den 6den Augustus 1691 en werd in hare betrekking als „Lady of the Bedchamber" der koningin vervangen door de gravin van Nottingham (Luttrell, II 271, 272).

Dorsetshire. Zie Dorcestershire, Dorset.

Dorshet, I 176. Zie Dursley.

Dort. Het kasteel Dorth, tusschen Gorsel en Bathmen, was den graaf van Flodorff toegekomen van den kant zijner moeder Isabelle van Dorth. Zie het opstel van J. de Graaf, „Het huis Dorth en zijne bewoners", in deel XV der Bijdragen en Mededeelingen van „Gelre".

Douay. Douai, aan de Scarpe, werd bij den vrede van Utrecht aan Frankrijk afgestaan; vóór dien tijd behoorde het aan Waalsch Vlaanderen.

Doublet, Doubleth. Mevrouw — van St.-Anneland, de moei van den auteur, IV 256, was Geertruid Huygens, dochter van Christiaan Huygens en Suzanna Hoefnagel, geboren in 1599, en op 28 Maart 1632 gehuwd met Filips Doublet, heer van St.-Anneland, eerst ontvanger der „épargnes" van Holland, daarna secretaris van

's-Gravenhage en eindelijk ontvanger-generaal der Unie. Zij overleed den 4den Juni 1680.

Doublet. Filips —, zoon van Filips Doublet en Geertruid Huygens, evengenoemd, geboren in 1633, was heer van Sint-Anneland, Moggershil en Callantsoog, alsmede eigenaar van het buitengoed Clingendaal, bij het Haagsche bosch. Hij overleed in 1707.

Doublet. Mevrouw — van St.-Anneland, de echtgenoote van den voorgaande, was zijne volle nicht Suzanna Huygens, geboren in 1637, de eenige dochter van Constantijn Huygens van Zuylichem en van Suzanna van Baerle, en alzoo de zuster van den auteur van het Journaal, door wien zij veelal „sus" wordt genoemd. Zij overleed in 1725.

Doublet. Filips —, „het neeffie van Sint-Anneland", de zoon der voorgaanden, was geboren in 1674 en overleed in 1712, na gehuwd te zijn geweest met Hester Quarles.

Doublet. De oudste dochter van Filips Doublet van St.-Anneland en Suzanna Huygens was Constantia Theodora Doublet, geboren in 1665 en in 1683 gehuwd met Mattheus Hoeufft, heer van Oyen. Zij stierf in 1726.

Doublet. De jongste dochter van genoemd echtpaar, welke in het Journaal doorgaans vermeld wordt als hare moeder vergezellende, was Philippine Doublet, geboren in 1672 en eerst in 1708 op zes-en-dertig-jarigen leeftijd gehuwd met haren vollen neef Constantijn Huygens, heer van Zuylichem en Zeelhem, den oudsten zoon van Lodewijk Huygens.

Doublet. Joff. —, „dochter van den Capiteyn", I 396, was Catharina Philippina Doublet, dochter van Johan Doublet, een vollen neef van den heer van St.-Anneland, als kapitein reeds op 29 October 1673 overleden, na gehuwd te zijn met Maria van Bleiswijck. De dochter was geboren in 1678, trouwde in 1696 met Frank Reyersz. van der Burch en hertrouwde in 1729 met Louis Adriaan van Kretschmar.

Doublet. Joff. —, te Delft, welke in het begin van 1695

na smartelijk lijden overleed, II 453, schijnt eene volle nicht van den heer van St.-Anneland te zijn geweest.

Doudeins. Willem Doudeyns of Doudyns, geboren in Den Haag 31 December 1630, stichtte aldaar in 1682 de „Academie van Beeldende Kunsten". Hij woonde daar ter stede op het Buitenhof, ter plaatse waar later het — thans ook alweder verdwenen — logement Het Keizer's Hof stond, en stierf in 1697 (V. Wurzbach, „Niederl. Künstl.-Lexicon", I 422; „De Navorscher", XXXIII, bl. 323).

Douglas, Generaal-majoor. Kapitein William Douglas werd in 1681 door den hertog van York bijzonder aan den prins aanbevolen. Hij verkreeg dan ook daarop commissie als kapitein en werd reeds in 1682 luitenant-kolonel, vervolgens kolonel („Archives de la Maison d'Orange-Nassau", V, p. 498, 541, 543, 561). In 1690 kommandeerde hij de Engelsche infanterie in Ierland (Dumont de Bostaquet, „Mémoires", p. 291). Hij was wel dapper, maar had, volgens Casenove („Rapin Thoyras", p. 163—165) den naam zorgeloos te zijn en geene tucht onder zijne troepen te handhaven. Zijne bedrijven in Ierland schijnen dan ook niet schitterend te zijn geweest. Hij moest van Athlone terugtrekken, I 314, en te Limerick had hij, zeide men, slechte eer ingelegd, I 423. Daarna wordt hij in het Journaal niet meer genoemd.

Doukas. De twee Douka's, IV 175, die zich in Den Haag schijnen te hebben opgehouden, zullen Magyaren of Moldaviërs zijn geweest, die uit hun land gevlucht waren, of wel reisden om de wereld te leeren kennen. Een Constantin Duca, hospodar van Moldavië, werd in December 1695 door den sultan afgezet, en in September 1700, even plotseling, hersteld (Derde vervolg op de Saken van Staat en Oorlog, 41e Boek, fol. 30; en de missiven van Jacobus Colyer aan H. Hoog Mog. van 5 Februari 1696 en 13 September 1700 (R. A.)).

Dousere. Dousère, dorp aan den Rhône, ten zuiden van Montélimar in het departement van de Drôme.

Dover, Lord. Henry Jermyn, in 1685 door Jacob II tot baron Dover verheven, stond als Roomsch-Katholiek bij

dien koning in blakende gunst en bekleedde onder zijne regeering verschillende hooge ambten. Na zijn vertrek bleef hij hem dan ook getrouw en voegde zich in den aanvang van 1689 in Ierland bij hem, doch na 's konings terugkeer vandaar naar Frankrijk, onderwierp lord Dover zich onder den drang der omstandigheden aan Willem III. Volgens Huygens, I 303, zoude hij in Juli 1689 aan den koning hebben geschreven, dat, op zijnen aandrang, de gouverneur van Waterford „die stadt voor zijn dienst bewaarde". Dit nu schijnt niet juist, want Waterford, hoewel blijkbaar met weinig moeite, werd door de wapens genomen, en lord Dover schijnt daarmede niets uitstaande te hebben gehad. Maar omstreeks dienzelfden tijd werd toch ook in Londen vernomen, dat hij zich met Willem III verzoend had; evenwel duurde het tot den herfst van 1691, voordat hij bij den koning tot de handkus als teeken van onderwerping werd toegelaten, en vervolgens schijnt hij stil te hebben geleefd tot aan zijnen dood in April 1708.

Drac. Een bergstroom, die zich ten zuiden van Grenoble in de Isère werpt.

Drake. M^r^. Drake wordt in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 9 Mei 1692 vermeld als „Benjamin Draecke, groom of the robes".

Draton. Bedoeld is Market Drayton, een vlek in het Engelsche graafschap Salop.

Drebbel. De dochter van Cornelis Drebbel, in het Journaal, I 347 en II 320, als de „oude Joff. Küffler" — of Cüffler — vermeld, schijnt aanvankelijk door Huygens voor Drebbels weduwe te zijn aangezien, I 244, 250; dit moet echter eene verwarring zijn geweest, die verklaarbaar is, daar, blijkens het bericht in „De Navorscher" (IV^de^ Jaarg., 1854, blz. 174) Drebbels dochter reeds „vrij bedaagd" was, toen zij met dr. Kuflaer trouwde. Het prototype der hedendaagsche onderzeesche booten, door Drebbels dochter te koop aangeboden, I 347, wordt beschreven in „De Navorscher" (Bijblad 1855, bl. XXXV) vermoedelijk naar eene oude beschrijving als „een schip, waarmede men onder water kon doorroeien en van Westminster naar Greenwich varen,

welke twee Duitsche mijlen van elkander liggen, ja, tot vijf of zes Duitsche mijlen ver" en, wat wel het wonderlijkste was, „waarin men onder water kon lezen en alles duidelijk zien, zonder dat men kaars- of lamplicht noodig had". Gedurende vele jaren moet dit schip op de Theems buiten Londen hebben gelegen. Zie ook „De Navorscher", XXXV, bl. 171.

Drelincourt, Charles. Een beroemd Fransch geneeskundige, die in 1668 tot hoogleeraar te Leiden werd aangesteld, waar hij in 1697 overleed.

Drenthe, IV 109. Nadat prins Hendrik Casimir II van Nassau, op twintigjarigen leeftijd, den 16^{den} Januari 1675 den eed had afgelegd als stadhouder van Drenthe, werd reeds op 16 Juni 1676 door ridderschap en eigenerfden als staten dier landschap besloten de door hem bekleede waardigheid, bij zijn overlijden, erfelijk op te dragen aan den prins van Oranje. Of prins Hendrik Casimir zich tegen dat, voor zijn persoon zeker weinig vleiend, besluit verzet heeft, blijkt niet; mogelijk dacht hij niet anders dan dat hij zijn zeven jaar ouderen en ziekelijken neef zoude overleven, maar wel werd door zijne moeder, prinses Albertine Agnes, verzocht, dat die resolutie niet mocht worden „gepousseerd" en met de „delatie" aan den prins van Oranje mocht worden „gesupersedeert", waarop evenwel geantwoord werd, dat in het besluit niets meer kon worden veranderd. Bij acte van 12 Februari 1677 verkreeg de zaak dan ook haar beslag, waarna de „survivance" door den prins van Oranje werd „geaccepteerd", gelijk blijkt uit de resolutie, op 29 April 1696, na den dood van den prins van Nassau, „onder den blooten hemel in 't Grolleholt" genomen, waarbij de formeele opdracht van het erfstadhouderschap van Drenthe aan koning Willem III plaats had. Zie „De Stadhouders van Drenthe" door m^{r}. L. Oldenhuis Gratama in „Bijdragen tot de Geschiedenis en Oudheidkunde, inzonderheid van de provincie Groningen", deel IV, bl. 37, 38, 82.

Drogheda. Stad aan de Boyne, bij de oostkust van Ierland, ten noorden van Dublin. Na den slag aan de

Boyne werd de stad, zonder veel moeite, door La Mellonnière bezet.

Drongen. Dronge, Dronghem, westelijk van Gent.

Drost. Ongetwijfeld is hier bedoeld de schrijver der „Overblijfsels van Geheugchenis", Coenraet Droste, zoodat niet geheel juist is wat Fruin zegt in zijne aanteekeningen op dat werk (bl. 263), dat Huygens in zijne Journalen nergens melding maakt van Droste. Maar wel heeft tusschen die beiden niet de minste intimiteit, mogelijk zelfs wel bepaald antipathie, bestaan, welke daaruit verklaard zou kunnen worden, dat Droste zijn hof schijnt gemaakt te hebben aan Suzanna Ryckaert, die later de vrouw van Huygens werd („Oeuvres complètes de Chr. Huygens", t. III, p. 218 en 238; IV, p. 519). Ook schijnt op Droste te doelen, wat mevrouw Doubleth den 26sten April 1663 aan haren broeder Christiaan schreef omtrent zekeren „Blomsoet" (Deel VI suppl., bl. 584) en zeer zeker is hij bedoeld in een brief van Philips Doubleth van 6 Februari 1681, waar sprake is van zekere uitheemsche zangers, welke men hoort „entamer leur prosne d'un ton à la Droste". Op dezelfde eigenaardigheid doelt de aanteekening in het Journaal II 435.

Drumblandrick, Lord. James Douglas graaf van Drumlanrig was de oudste zoon van den tweeden hertog van Queensberry en werd in Augustus 1689 benoemd tot „gentleman of His Majesty's Bedchamber" (Luttrell, I 568).

Druyff. Hendrik Druyf werd als raad in den Hoogen Raad beëedigd 15 Januari 1661 en als president 30 April 1681 (Van Leeuwen, „Batavia Illustrata", fol. 1483 en 1484). Den 22sten November 1690 werd hij te 's-Gravenhage overluid.

Duarte, Duarti, dien Huygens in 1649 te Antwerpen bezocht, III 88, was Caspar Duarte, een schatrijk handelsman, om zijne kunstmin bekend en zeer bevriend met Huygens' vader, die een epitaphium op hem dichtte, toen hij op 21 November 1653 gestorven was. Over hem en zijn gezin werd door Evelyn aangeteekend in zijn „Diary", October 1640: „in the evening I was

invited to Sign. Duarte a Portuguese by nation, an exceeding rich merchant Prince; his three daughters entertained us with rare musick vocal and instrumental wch was finish'd with a handsome collation". Van Duarte's zoons en dochters is in Deel IV van het Journaal herhaaldelijk sprake. Zij waren Diego (Jacob) en Gasparo; voorts Leonora, Catharina, Francisca — de welbekende zangeres — en Isabella, zooals blijkt uit het ontwerp van een penning ter eere van den ouden Duarte, beschreven in „De Navorscher" (XXIX, bl. 504 en vlg.; LII, bl. 387—388). Het zal Diego Duarte geweest zijn, dien Huygens in April 1691 nog eens te vergeefs een bezoek bracht, I 419; hij overleed nog in datzelfde jaar.

Dublin. Nadat koning Jacob II uit Dublin naar Waterford was gevlucht, werden Ormond en Ouwerkerk op 3 Juli 1690 naar Dublin gezonden, om aldaar de rust te bewaren. Den 5den Juli d. a. v. naderde Willem III tot Finglas en deed vervolgens zijne intrede in Dublin op Zondag 6 Juli.

Dubuy. Zie Tubuy.

Duerkant. Theodorus Duyrcant, „boeckvercooper alhier" nl. in Den Haag, wordt vermeld in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 9 Februari 1677. Hij was overleden in November 1684, toen door zijne weduwe een octrooi werd aangevraagd (Ledeboer l. l., blz. 50).

Duffel. Stadje in de provincie Antwerpen, tusschen Mechelen en Lier, aan de Nethe. Van het „Castellum de Duffel" komt eene afbeelding voor in Le Roy's „Théâtre profane du Brabant" (C. N°. 22).

Duillers, Facio. Fatio de Duiller, geboren in 1664, leefde sedert zijne vroege jeugd in Engeland en was gouverneur van den graaf van Arran, broeder van den hertog van Ormond (Luttrell, VI 240). In de geleerde wereld te Londen stond hij hoog aangeschreven; hij stierf in 1733.

Duinkerken. De Engelsche vloot onder sir Cloudesdy Shovel verscheen den 15den September 1694 voor Duinkerken, met het doel de plaats te bombardeeren, maar men was daar op zijne hoede. Villeroy spoedde zich

uit het kamp te Yperen daarheen om, desvereischt, de verdediging der stad te leiden, doch uit de vestingwerken werden de Engelschen derwijze beschoten, dat zij niet dicht genoeg konden naderen om veel schade aan te richten. Een tweede bombardement in Augustus 1695 had niet meer uitwerking (D'Auvergne, „Campaign of 1694", p. 79; „The Lexington Papers", p. 109; „Europ. Mercurius", 1694, II bl. 166; 1695, II bl. 99).

Duins. The Downs, reede langs de kust van het graafschap Kent in Engeland.

Duleck. Daarheen trok koning Jacob II zich haastig terug na den slag aan de Boyne, vlood vandaar naar Dublin en vervolgens naar Waterford, aan de zuidkust van Ierland, waar hij zich naar Frankrijk inscheepte.

Dumbarton. Georg Douglas graaf van Dumbarton, die het beroemde regiment der „Royal Scots" kommandeerde, was in 1680 door koning Karel II aanbevolen om lord Ossory op te volgen als generaal der Britsche brigade hier te lande, maar daartegen werd door den prins bezwaar gemaakt op grond dat lord Dumbarton Roomsch-Katholiek was. Deze bleef na de revolutie van 1688 zijnen koning getrouw en stierf te Versailles den 22sten Maart 1692 (Ferguson, I 476; Luttrell, II 406; „Mémoires du marquis de Sourches", IV p. 20; Burke, „Dormant and extinct Peerages", p. 177).

Dumont, Du Mont, Antoine, II 94, 95, 543, de medeplichtige van Grandval, die gezegd wordt vroeger in dienst van de Staten-Generaal te zijn geweest en sedert eene grief tegen den koning te hebben gekoesterd, werd op voorspraak van den hertog van Celle niet ter dood veroordeeld, maar tot levenslange gevangenschap. Vermoedelijk was het plan door hem verraden, daar de koning reeds vooraf was gewaarschuwd, maar wat uiterst zonderling voorkomt is, dat, blijkens een „Blaffard uytgeeff van zijne Co. Majt. van Groot-Brittagnes Domeinen, geestelijke en andere goederen, Mitsgaders tractementen, pensioenen, Legaten, acquesten" enz. (R. A.), bij acte van 15 April 1692 — derhalve vóór de aanhouding van Grandval — aan Antonie du Mont een pensioen van twaalfhonderd gulden 's jaars was

toegelegd, dat hem nog na zijne veroordeeling, ten minste tot in het jaar 1702, geregeld werd uitbetaald.

Dundalk. Op de bedreiging van Schomberg aan den hertog van Berwick, dat, zoo de troepen van koning Jacob met hunne brandstichtingen voortgingen, hij hun geen kwartier meer zoude geven, verlieten zij Dundalk, zonder eenige schade aan te richten (Trevor, II 76).

Dundee. John Graham of Claverhouse, sedert 1688 burggraaf Dundee, I 151, 162, 163, 164, een berucht vervolger der Covenanters in Schotland, ten tijde der regeering van koning Jacob II, en daarna de aanvoerder der Jacobieten daar te lande, sneuvelde in den slag bij Killiecrankie 26 Mei 1689. Hij wordt gezegd eene persoonlijke grief tegen Willem III te hebben gekoesterd, omdat hij, na diens leven te hebben gered in den slag bij Seneffe, niet de belooning had gekregen, welke hij beweerde dat hem toegezegd was, nl. het eerste Schotsche regiment, dat vacant zou komen. Dat regiment was toen aan Mackay gegeven en Claverhouse had het leger verlaten, verklarend niet een vorst te kunnen dienen, die zijn woord niet hield. Het is echter zeer de vraag, of wel eenig geloof kan gehecht worden aan die anecdote, welke medegedeeld wordt door Ferguson (I 470, noot 1). Zeker is althans, dat den 24sten November 1676 — dus geruimen tijd na den slag bij Seneffe — commissie als ritmeester werd verleend voor Johan Graham baron de Claverhous, en Witsen spreekt van hem in een brief aan burgemeesters van Amsterdam, uit Westminster d.d. 18/28 Juni 1689 als „Dundee, die nog onlangs van de guarde in den Haag cornet was" („Aemstel's Oudheid", V 98). Lady Dundee, dochter van lord Cochrane, hertrouwde met Alexander Livingstone burggraaf Kilsyth en kwam den 16den October 1695 met haar zoontje ongelukkig om het leven door het instorten der zoldering van het vertrek, waarin zij zich bevonden, in het logement „'t Kasteel van Antwerpen" te Utrecht („The Manuscripts of the Duke of Athole and the Earl of Home", London, 1891, p. 49 en 50; „De Navorscher", XLII bl. 95).

Dungarvan. Stad in het graafschap Waterford, aan de zuidkust van Ierland.

Dungcaunon. Duncannon, zeedorp met fort en vuurtoren in het graafschap Waterford aan de zuidkust van Ierland.

Dunstable, I 321. Stadje in Bedfordshire, tusschen Newport Pagnell en St.-Albans.

Dunwich. Aan de Noordzee in Suffolk.

Duras, II 60. De hertog De Duras, oudste zoon van den maarschalk van dien naam, was, volgens Saint-Simon („Mémoires", I 191), „fort honnête homme et fort aimé, brave, doux et voulant faire, mais sans aucun esprit". Zich bij het Fransche leger in de Nederlanden bevindend kwam hij in 1697 te sterven.

Duras, Lord, IV 265, 266. Bedoeld is lord Feversham.

Duren, Dueren. Stad in het hertogdom Gulik aan de Roer, ten noordwesten van Aken.

Durghadee. Donaghadee aan de oostkust van Ierland, zuidelijk van Belfast Lough.

Durham. De bisschop van —, die gezegd werd „seer amoureux" te zijn van de dame, met welke hij dacht te trouwen, heette Nathaniel Crewe. Hij had eerst bezwaar gemaakt den eed aan Willem III af te leggen, maar was toen geheel onverwacht daartoe overgegaan.

Durme. De Durme, rivier in West-Vlaanderen, welke zich tusschen Dendermonde en Rupelmonde in de Schelde werpt.

Dursley. Charles Berkeley burggraaf Dursley, de oudste zoon van George graaf Berkeley, werd in September 1689 benoemd tot buitengewoon ambassadeur van koning Willem III bij de Staten-Generaal, welken post hij bekleedde tot in het begin van 1694, toen hij tot secretaris van Staat werd aangesteld; den 5den Juni van dat jaar nam hij schriftelijk afscheid van H. Hoog Mog. Later was er sprake van, dat hij als ambassadeur naar Constantinopel zoude gaan, maar nog voordat hij vertrokken was, stierf zijn vader, wiens titel en goederen hij erfde, waarop zijne ambassade verviel. Hij overleed in 1710.

Dursley. Lady Dursley, de gemalin van den voorgaande,

I 324, was Elizabeth Noel, dochter van Baptist Noel, burggraaf Cambden.

Dussen, Van der. De identiteit der verschillende Van der Dussen's, welke in het Journaal voorkomen, is niet gemakkelijk vast te stellen. Vooreerst blijkt al niet die van dengene, welken Huygens in Juli 1649 te Saumur ontmoette, III 116, en die vermoedelijk dezelfde was, die voorkomt in de aanteekeningen van een jeugdigen Hollandschen reiziger, medegedeeld in „De Rotterdamse Librye" van 1 Mei 1890 (kolom 2), waar op 23 Juli 1648 vermeld staat: (ik) „was" (te La Rochelle) „ten eten tot m^{r}. van der Dussen".

Dussen, Jacob van der, van wien sprake is IV 68 en op wien de vrouw van Tromp te Delft — „une meschante beste" — smoorlijk verliefd was, kan geweest zijn Jacob van der Dussen, 1631—1701, raad en burgemeester van Gouda, raad ter admiraliteit te Amsterdam, bewindhebber der O. I. C., hoogheemraad van Schieland (Elias, I 468), die in 1657 huwde met Adriana Cincq, wier moeder eene zuster was van den bekenden Hieronymus van Beverningk.

Dussen, Van der, neef van Beverningk, dien deze tegen des konings „intentie" hielp aan het „Fiscaelschap van Admt^{t}. te Rotterdam", I 357, was de tweede zoon van evengenoemden Jacob van der Dussen en van Adriana Cincq, t. w. Gerard van der Dussen, heer van Teylingen, 1662—1731, den 28sten Februari 1690 benoemd tot advocaat-fiscaal der admiraliteit op de Maze en in 1702 tot raad der stad Rotterdam.

Dussen, Van der, die den winter van 1692 op '93 in Engeland doorbracht, II 141—182 passim, zal wel niet, gelijk in het „Register", blz. 95, aangegeven wordt, de bekende Bruno van der Dussen zijn geweest, daar deze destijds reeds sinds eenige jaren getrouwd en pensionaris van Gouda was, maar mogelijk een andere Gerard van der Dussen, die in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 8 Mei 1699 „Commandeur" heet en „ordinaris Capiteyn ter zee onder de directie van 't Collegie ter Admiraliteyt tot Amsterdam" en die daarna opklom tot vice-admiraal van Holland en Westfriesland

Dutton. Bedoeld moet zijn Ditton, gelegen aan den rechteroever van de Theems, tegenover Hampton.

Duvendal, IV 116. Blijkbaar is een Hannoversch kolonel bedoeld; mogelijk moet gelezen worden Derenthal.

Duyn. Adam van der —, heer van 's-Gravenmoer, was in 1672 ritmeester in de garde en verkreeg op 19 Mei 1674 commissie als „quartiermeester-generael der Cavallerije". Daarop werd hij den 20sten October 1683 benoemd tot generaal-majoor; den 17den Januari 1687 tot kwartiermeester-generaal van het geheele leger; den 9den Februari 1690 tot gouverneur van Bergen-op-Zoom en den 31sten Maart 1692 tot luitenant-generaal der cavalerie. Voorts was hij opperjagermeester van Willem III, meesterknaap van Holland en hoogheemraad van Delfland. Het einde zijner loopbaan kenmerkte zich door een voor hem minder aangenaam incident: op 29 Juli 1693, in den slag bij Neerwinden, werd hij door de Franschen gevangen genomen en naar Namen gevoerd. Evenwel kwam hij na enkele dagen weder vrij (D'Auvergne, p. 90 en 101). Doch nog voor het einde van het jaar werd hij te Mechelen zwaar ziek, II 295, en overleed hij aldaar (Derde vervolg op de „Saken van Staat en Oorlog", 36ste boek, fol. 134).

Duyn. Nicolaas van der —, heer van Rijswijk, zoon van Nicolaas van der Duyn, heer van Rijswijk, de Mey en den Burg, en van Anna Machteld van Berchem, kolonel der cavalerie in 1688, trouwde niet met Quirina Pieterson, niettegenstaande zijne luid kenbaar gemaakte gevoelens voor haar, IV 257, maar trad na afkondiging te 's-Gravenhage op 15 October 1684 in het huwelijk met Jacoba Agnes Theresia van Dam, vrouwe van Cabau, weduwe van jhr. Cornelis de Nobelaer („Taxandria", 7de jaarg., bl. 78). Hij overleed in 1698.

Duyn. Mevrouw Van der —, vrouwe van 's-Gravenmoer, was Geertruid Pieterson, gedoopt te 's-Gravenhage 30 November 1653. Wat omtrent deze dame uit het Journaal vernomen wordt, is verre van stichtelijk: het eerste wat omtrent haar blijkt is, dat zij haren echtgenoot wist te paaien, door hem diets te maken: „immers spreken ze qualijck van all de vrouwen van den Haagh, behal-

ven van jouw Truytje alleen", III 70. Maar „Truytje" werd in werkelijkheid geenszins gespaard, want toen reeds en nog lang daarna was van algemeene bekendheid, dat de heer Van Ouwerkerk meer dan goed bij haar aangeschreven stond, I 423; III 77. Den 24[sten] Mei 1689 werd voor haar een paspoort naar Engeland afgegeven; in Juni verscheen zij te Londen en opende daar haar huis, waar vrij los geleefd werd en avond aan avond grof werd gespeeld. Het einde was natuurlijk de ondergang: het laatste, wat Huygens omtrent mevrouw van 's-Gravenmoer meldt, is dat hare schuldeischers ten harent verschenen waren „met intentie van haer meubelen te inventariseren, maer dat daer soo weynigh gevonden hadden dat het laten steken hadden", II 539, 540. Later werd haar door den koning, bij acte van 13 November 1701, een lijfpensioen van *f* 4000 toegelegd, gelijk blijkt uit de lijst der door hem verleende pensioenen (Kon. H. A.).

Duyn. Van der —. De dochters van den heer en de vrouwe van 's-Gravenmoer, Alida en Geertruid — door Huygens gemeenlijk „Duyn" en „Truy" genoemd — kwamen reeds als zeer jonge meisjes naar Engeland en werden in de wufte omgeving, waarin zij daar geraakten, al spoedig in den grond bedorven, I 391; II 10. Alida bleef ongehuwd, maar hare zuster deed in 1701 — zij was toen 27 jaar — een schitterend huwelijk met Arnold Joost van Keppel, graaf van Albemarle. Eene derde dochter, Quirina, wordt nog door Ferwerda en andere genealogen genoemd, maar komt in het Journaal niet voor.

Duyn. Nicolaas van der —, de oudste zoon van den generaal, is ongetwijfeld bedoeld als „Pudding van 's-Gravemoer", II 109, 256, en was dus blijkbaar een dikke jongen. Na zijns vaders dood ontving hij op 30 Januari 1694 commissie als ritmeester. Hij overleed als generaal-majoor in 1728.

Duyn. Phlipje van der —, I 423. Philip, de jongste van het gezin, werd in vervolg van tijd generaal der cavalerie, gouverneur van Breda en kolonel van het regiment gardes te voet.

Duynen, Van. Van Duynen, die 1672 zijnen naam in

het militair eedboek teekende als Dierck van Duynen, komt voor als ritmeester ter repartitie van Friesland op de staten van oorlog van 1673 tot '76.

Duynen, De oude Van, in Den Haag. Bedoeld zal zijn de burgemeester van 's-Gravenhage, mr. Johan van Duynen, die op 88-jarigen leeftijd stierf en den 27sten October 1650 begraven werd („Briefwisseling der gebroeders van der Goes", I 42).

Duyst, IV 66. Duyst, wiens boekerij in September 1675 verkocht werd, kan geen andere geweest zijn dan Hendrik Duyst van Voorhout, heer van Moerkerke, raad en burgemeester van Delft, overleden 28 December 1674.

Duyvens, Joff. Mogelijk is bedoeld Margaretha van Kuyl, of Kuyck, weduwe van Cornelis Duyvens, welke vermeld wordt in „Die Haghe" (Bijdragen en Mededeelingen, 1903, bl. 358 en 399). Doch welke reden de heer Dedel — de burgemeester? — kan gehad hebben om zich zoo bijzonder te doen gelegen liggen aan de kinderen van joff. Duyvens, kan slechts gegist worden.

Dijck, Van, I 147. Bedoeld schijnt te zijn Odijck.

Dyle. De Dyle of Deyl, rivier, welke in Brabant ontspringt, bij Nivelle, dan noordwaarts vloeit langs Leuven en Mechelen, om ten noorden daarvan, na vereeniging met de Nethe en de Senne, den Rupel te vormen, die tegenover Rupelmonde in de Schelde valt.

E.

East-Mouldy, East-Moulsey. Bedoeld is blijkbaar East Molesey, op den rechteroever van de Theems, aan de overzijde van Hampton.

Eaton, Kapitein. In Augustus 1692 wordt melding gemaakt van een kolonel Eaton, die in gevangenschap bij de Franschen was geraakt (Luttrell, II 531).

Eck, Van De drie officieren van dien naam, welke in het Journaal optreden, waren broeders, zoons van Lubbert van Eck tot Nergena en diens tweede vrouw Adriana Sophia van Utenhove.

Eck, Van. De majoor, de oudste der drie, was Lubbert van Eck, wien op 28 October 1690 commissie werd ver-

leend als ritmeester en sergeant-majoor over het regiment cavalerie van den graaf van Warfusé en die den 6den Juni 1699 zelf kolonel van dat regiment werd. Hij bezweek in Juni 1706 te Namen ten gevolge der verwondingen, hem in den slag bij Ramillies toegebracht. Door zijn huwelijk met Jeannette de Lannoy, erfdochter van Overbeek, bracht Lubbert van Eck die bezitting in zijn geslacht.

Eck, Van. De tweede, ook als de oudste van twee broeders aangeduid, II 551 en vermoedelijk bedoeld II 581, was Anthony George van Eck, die op 19 Mei 1696 benoemd werd tot adjudant van den prins van Nassau-Saarbrugge en den 6den October 1699 tot kapitein van de garde des konings. Hij bleef ongehuwd en sneuvelde in den slag bij Malplaquet, 11 September 1709.

Eck, Van. De jongste, Jan Carel van Eck, verkreeg op 1 Maart 1690 de opengevallen compagnie van Frederik van Dorp in 's konings garde. Hij was derhalve ritmeester en niet luitenant der garde, zooals Huygens hem II 40 en 45 noemt, en schijnt ook bedoeld te zijn als „Capn Eck van de Garde" II 583. Hij was het, wien, bij het beleg van Namen, in de onmiddellijke nabijheid des konings, de linkerarm bij den schouder werd afgeschoten (Van Sypesteyn, „Gesch. Bijdragen", III 188). Desniettemin werd hij op 28 Mei 1697 tot kolonel-commandant van een regiment cavalerie bevorderd en later tot generaal-majoor. Hij overleed te Bennekom 20 November 1719.

Eck, III 115. Wie aldaar bedoeld is, is niet uit te maken.

Eckart. Jean Andrea Eckhardt was aanvankelijk ontvanger en commissaris der contributiën te Hasselt, IV 82, 138 (resolutie van H. Hoog Mog. van 24 Februari 1678). Omtrent hem schreef op 18 April 1681 Constantijn Huygens uit Dieren aan zijnen vader: „S. A. donna hier au petit Eckart un acte de conseiller extraord. de ses domaines aux gages de 1500 Livres par an. Ensuitte Elle l'a depesché l'ayant muni d'un pouvoir pour aller à Brusselles et y adjuster le compte de la dette de S. A. avec les commissaires que leur (lui) donnera le Prince

de Parme" („Oeuvres complètes de Christiaan Huygens", VIII, p. 326). Dienaangaande staat aangeteekend in de domeinrekening over 1680 (R. A.), dat „het succes der negotiatie van den Heer Eckart" zal dienen te worden afgewacht; dat succes was het tot stand komen van een verdrag, 't welk den 26sten December 1687 te 's-Gravenhage „met den Heer Marquis de Gastanaga door desselfs Envoyé Coloma" gesloten werd en 't welk de uitvoering betrof der op 8 Januari en 27 December 1647 te Munster gesloten tractaten en van „een derde tractaat, gesloten 12 October", geratificeerd te Teylingen den 14den, in den Haag den 26sten October en te Madrid den 16den December 1651 en vermeld in de domeinrekening over 1702 (cap. 87 van den ontvang). In Juni 1688 werd Eckhardt door H. Hoog Mog. en den prins naar Madrid afgevaardigd, „om seeckere depeches aan den Coning en de andere ministers (sic) over te brengen" („Algem. Ned. Familieblad", 1886, bl. 50—52), en na zijnen terugkeer werd hij tegen het einde des jaars naar Bremen gecommitteerd, om vandaar vijf door den Staat overgenomen Zweedsche regimenten binnen deze Provinciën te geleiden. Blijkens de resolutiën van H. Hoog Mog. van 16 en 17 Maart 1689 was die opdracht destijds uitgevoerd en daarop werd Eckhardt in September 1689 door den koning aangesteld tot zijnen resident te Brussel („Calendar of State Papers", 1689, p. 270, 278, 290, 298). Hij stierf op zijnen post 14/20 Januari 1692 („Calendar of State Papers", 1692, p. 126, 182. Aldaar wordt p. 197 melding gemaakt van zijne weduwe Maria Spierinck).

Ee, I 408. Bedoeld zal wel zijn Ede.

Eeck. De raadsheer Johan Eeck werd van 1676 tot 1696 herhaaldelijk wegens Groningen in den Raad van State afgevaardigd; vandaar dat Huygens hem in 1691 en 1693 in Den Haag ontmoette. Zijne vrouw wordt in het „Register van de graven in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage" (pag. 49) vermeld als Clementia van Eycberg en was min of meer aan Huygens vermaagschapt, doordien hare moeder, Petronella Campe, eerst gehuwd was geweest met Maurits Huygens.

Eeck, Kapitein, neef van Johan, II 403. Vermoedelijk is bedoeld Gerard Eeck, als „Gereform. Capiteyn" voorkomend in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 16 November 1694 en als kapitein in het regiment van wijlen den prince van Nassau (Hendrik Casimir II) in eene resolutie van 24 Mei 1696, of wel Jan Osewalt van Eeck, voor wien den 15den Juni 1691 commissie als kapitein werd verleend, nadat hij de plaats al bediend had sedert 17 Juli 1690.

Eeckloo. Ekelo, dorp in Oost-Vlaanderen, ten noordwesten van Gent, niet ver van de Nederlandsche grens.

Eemse. De Eems, rivier, die in het Teutoburgerwoud ontspringt, eerst westwaarts vloeit en dan noordwaarts, totdat zij zich door den Dollard in de Noordzee ontlast.

Eerbode. Zie Everbode.

Effelt. Dorp in den tegenwoordigen kreits Heinsberg, rechts van de Roer.

Egmondt. Met den overleden grave van Egmondt, van wien III 392 sprake is, is klaarblijkelijk bedoeld Louis Ernest graaf van Egmond, prins van Gaveren, generaal der cavalerie ten dienste des konings van Spanje, ridder van het Gulden Vlies, grande van Spanje, te Brussel overleden op 30 September 1693. Zijn broeder was Procopius François graaf van Egmond, prins van Gaveren, markies van Renty, insgelijks ridder van het Gulden Vlies, kolonel van een regiment cavalerie, luitenant-generaal in 1706, overleden in Catalonië den 15den September 1707. Hun vader, Philips Lodewijk graaf van Egmond, die als onderkoning van Sardinië op 16 Maart 1682 te Cagliari overleed, was een achterkleinzoon van graaf Lamoraal van Egmond.

Eick, luitenant bij de garde du corps. Zie Van Eck.

Eifelgebergte. Dit is III 44 stellig niet bedoeld.

Eilenburg, Baron, II 390. Den 27sten Februari 1691 werd commissie verleend voor Gottfried baron van Eylenburg als sergeant-majoor van het regiment dragonders van Marwitz en op 7 Juli 1693 als luitenant-kolonel van het regiment dragonders van Christoffel von Schlippenbach — te voren Marwitz.

Eisenach, Prins van. Zie Saksen.

Ellemeten. Mr Cornelis de Jonge van Ellemeet werd den 30sten Juli 1674 door H. Hoog Mog. aangesteld tot ontvanger-generaal der Vereenigde Nederlanden. Eene korte biografie van hem wordt gegeven door prof. Fruin op bl. 497—499 van zijne aanteekeningen op Droste. Daaraan kan nog worden toegevoegd, dat, naar luid der „Heraldieke Bibliotheek" (1886, bl. 130—132), Ellemeet zeven kinderen had uit zijn huwelijk met Maria Oyens, van wie de oudste twee, Jacob Cornelis, geboren in 1680, en Paulus Baptist, geboren in 1681, beiden gezegd worden op 15 Mei 1714 te zijn gestorven, zoodat zij vermoedelijk te zamen bij een ongeval om het leven zijn gekomen; de jongste twee stierven in hunne eerste kindsheid, maar de twee dochters, Magdalena Elisabeth, gehuwd met Jacob Godfried baron van Boetselaer, heer van Nieuwveen, en Maria Margaretha, gehuwd eerst in 1705 met lord Northand Grey en daarna met lord Elibank, overleefden den vader en evenzoo de derde zoon, Aernout de Jonge van Ellemeet, die uit zijn huwelijk met Johanna van Bleyswijck slechts eene dochter naliet, welke met een baron Van Hüffel uit Overijsel trouwde en met wie die tak der familie De Jonge uitstierf. Blijkens een bericht in den „Europ. Mercurius" van November 1695 (II 309) werd destijds een „fameus libel" tegen De Jonge van Ellemeet verboden, 't welk „ten tijde der vuuring over den geboortedag" van Willem III „gespargeert" was. Mocht daarvan nog een exemplaar worden teruggevonden, dan zoude ongetwijfeld daaruit menige pikante bijzonderheid omtrent het particulier leven van den ontvanger-generaal worden vernomen.

Ellenberg. Johan Anton Ellenberg — of Ellenberger —, die van den laagsten trap in dienst tot den rang van generaal-majoor was opgeklommen, zoude, naar luid eener mededeeling in de „Manuscripts of the Duke of Portland at Welbeck Abbey, published by the Historical Manuscripts commission", III p. 568, de zoon geweest zijn van een schoenmaker te Copenhagen. Door hem werd Dixmuyden op 28 Juli 1695 zonder noemenswaardige verdediging aan den vijand overgegeven, „a base

and scandalous action" volgens voorzegde mededeeling, waarvoor men meende dat Ellenberg eene som van zestienduizend pistolen van Frankrijk ontvangen had („Geschiedkundige Bijdragen" van Jhr. J. W. van Sypesteyn, III Bijlagen blz. 149 en 216). Na den terugkeer uit Frankrijk van de, tegen het bestaand cartel, als krijgsgevangen daarheen gezonden garnizoenen van Dixmuyden en Deynse werd Ellenberg met de overige hoofdofficieren gedaagd voor een krijgsraad, die zitting hield te Gent in den „Gouden Appel", onder voorzitterschap van den luitenant-generaal sir Henry Bellasys. Door dien krijgsraad werd hij ter dood veroordeeld met verbeurdverklaring van zijne goederen. De terechtstelling volgde te Gent op 20 November 1695 (D'Auvergne, „Campaign of 1695", p. 181; „Europ. Mercurius" 1695 II, blz. 302—306; „Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 390; 1691, p. 331 en 456; 1693, p. 175).

Eller. In een brief der hertogin Sophie van Hannover van 21 Maart 1673 wordt Eller genoemd gouverneur van Minden („Briefwechsel", S. 164). In Juli 1676 komt hij voor als commandeerende de Brandenburgsche troepen te Roermond; Willem III liet hem toen weten onmiddellijk verder te marcheeren, IV 110, waarop Eller schijnt geantwoord te hebben, „qu'il patit fort à Ruremonde et manque de subsistance", zoodat de prins den 28sten September d. a. v. aan Waldeck last gaf daarin te voorzien (Muller, II 324). In 1679 was hij luitenant-generaal („Briefwechsel der Herzogin Sophie van Hannover", S. 357) en zal wel identisch zijn met dengene, van wien Huygens, III 30, in October 1680 gewaagt als adjudant-generaal van den keurvorst van Brandenburg.

Elphinstone. William Elphinstone werd in 1650 „quartermaster ad vitam" in het regiment van kolonel Walter Scott en was in 1665 „Ensign" op £ 25 's jaars (Ferguson, I 497, 528, 535). Ongetwijfeld was hij dezelfde als Elphingston, die op 13 Maart 1665 door Van Beuningen „tot avancement van een kapiteyns-plaetse" aan De Witt werd aanbevolen, als zijnde „een seer vroom, nughter en trouwhartigh, weetent ende Godtvrughtigh Man" („Brieven van en aan Johan de Witt", II bl. 65 en 66).

Maar De Witt schijnt zich niet aan den jongen Elphinstone te hebben doen gelegen liggen; eerst in 1693 verkreeg deze eene aanstelling als officier; na eerst den 7den April van dat jaar benoemd te zijn tot adjudant-generaal van vorst Johan Maurits van Nassau, verkreeg hij den 12den September commissie als kapitein en den 14den December als sergeant-majoor. In 1688 vergezelde hij den prins naar Engeland, hopend aldaar een regiment te zullen verkrijgen, I 3, 10, in welke verwachting hij echter blijkbaar werd teleurgesteld. Den 8sten Maart 1689 werd voor „Lord" Elphinstone een paspoort afgegeven om zich naar Edinburg te begeven („Calendar of State Papers", 1689/90, pag. 70), waarna niets meer van hem vernomen wordt, totdat uit eene resolutie van H. Hoog Mog. van 30 October 1697 blijkt, dat hij overleden was. In die resolutie toch is sprake van Magdalena van Overmeer, weduwe van Willem van Elphinstone, in zijn leven sergeant-majoor ten dienste dezer landen.

Elst, Van. De „Amptman Elst", die in het Journaal voorkomt I 121, was Diderik van Els van den Boedelham, „Ambtman van Bommel, Thielre- en Bommelerwaerden, Ordinaris Gedeputeerde ter Vergaderinge van Haer Hoogh Mogende uyt de Ridderschap wegens de Provincie van Gelderlandt", vermeld in de resolutiën van H. Hoog Mog. van 24 Mei 1696, 9 Februari 1697 en 1 December 1701. Hij stierf den 17den Maart 1703. Met den „Elst", in het Journaal genoemd I 403, zal wel niet de voorgaande bedoeld zijn, maar eerder een officier, vermoedelijk de tweede zoon van den ambtman, Emond van Els, die in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 14 April 1694 heet „Luytenant Collonel in het Regiment van den Collonel Heeckeren" en die als luitenant-generaal der infanterie en gouverneur van Grave op 27 Februari 1730 overleed.

Elst. Mevrouw Van —, welke Huygens den 8sten Mei 1692 „met haer twee oudste ongetrouwde dochters" in Den Haag ontmoette, kan geene andere zijn geweest dan de tweede vrouw van den ambtman, Elizabeth Pieck, vrouwe van Enspijck; zij was echter niet de moeder, maar de stiefmoeder van de haar vergezellende

jonkvrouwen. Zij had zelve geene kinderen, naar luid van eene genealogie Van Els in de verzameling van den H. R. v. A., maar uit zijn eerste huwelijk met Ermgard van Lynden van den Boedelham had de ambtman tien kinderen, waarvan zes dochters, van welke de oudste twee trouwden met twee gebroeders Sweerts de Landas en de vier overige ongetrouwd bleven. Indien de namen dier vier zusters in juiste volgorde worden opgegeven in het bij die genealogie gevoegd afschrift van het testament harer tante Theodora van Lynden van den Boedelham, dan zijn in het Journaal, II 53, bedoeld Aletta van Els, vrouwe van Wittenstein en Albertine Charlotte van Els.

Elzevier. Jan Elsevier, in Mei 1733 eerste opperkoopman van het kasteel Batavia en Jacob Elsevier, zijn assistent, stamden wellicht af van den Elzevier te Malabar, vermeld II 474 (Maandblad „De Nederl. Leeuw", 1906, bl. 105).

Emmerich. De overwegende invloed van pater Emrich op den keizer, die hem tot bisschop van Weenen verhief, is welbekend. Zie „Briefwechsel der Herzogin Sophie von Hannover", S. 430; „Mémoires du Comte F. de Dohna", p. 346.

Emmichhuysen, IV 161, een gehucht, behoorende onder Renswoude. Het schijnt niet, dat het voornemen van den heer Van de Lier, om daar een huis te doen zetten, eenigen voortgang heeft gehad, wat hem mogelijk belet is door zijnen broederszoon, die destijds heer van Renswoude was; of ook kan het hem bij nader inzien niet wenschelijk zijn voorgekomen zich te gaan vestigen buiten de provincie Holland, in welker ridderschap hij zitting had. Mogelijk was het plan ook niet meer dan eene opwelling onder den indruk van mindere tevredenheid over den afloop zijner zending naar Engeland, hetgeen het verband van den tekst wel zou kunnen doen veronderstellen.

Ende, Van den. Naar mevrouw Huygens van juffrouw Spoor vernam, zou zekere Van den Ende op het eind van 1693 door den raadpensionaris Heinsius naar Engeland zijn gezonden, voorzien van eene aanbeveling

aan den koning, als bekwaam om, bij ontstentenis van Huygens, dezen te vervangen. Wie die persoon mag geweest zijn, is niet kunnen blijken; het geheele verhaal heeft veel van een ongegrond praatje, verzonnen met het doel Huygens onaangenaam te zijn, daar het hoogst onwaarschijnlijk voorkomt, dat een zoo gansch onbekend persoon door Heinsius aan den koning zou zijn aanbevolen. Alleen blijkt uit den „Calendar of State Papers" (1694—'95, pag. 20), dat op 5 Februari 1694 een pas voor de reis naar Holland werd afgegeven aan Carel van den Ende, cornet in het regiment van Portland. Er schijnt echter niet de minste aanleiding te zijn om aan te nemen, dat deze de bedoelde persoon zou kunnen geweest zijn.

Enden, Van den, bij wien Huygens in October 1673 teekeningen en kopergravures aankocht, kan geweest zijn Martinus van den Ende — of van den Eynde —, een bekend uitgever te Antwerpen, die zich echter destijds reeds sinds lang uit de zaken teruggetrokken had (A. von Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", S. 492).

Engeland. De voorgenomen reis van den prins naar —, die door den graaf van Flodorf werd aangekondigd, III 29, had werkelijk plaats, doch eerst in den volgenden zomer. Den 30sten Juli 1681 werd de prins door eene commissie uit de Staten-Generaal bij zijn vertrek gecomplimenteerd en den 18den Augustus bereids bij zijn terugkeer verwelkomd.

Engelse, vader van mevrouw Van Pere. Bedoeld is mr. Apollonius Ingels, raad, schepen en van 1662 tot '91 herhaaldelijk burgemeester van Vlissingen. Aldaar overleden en op 6 October 1693 begraven. Uit zijn huwelijk met Geertruid Brest had hij eene eenige dochter, Maria Ingels, welke eerst huwde met Isaac van Peere, heer van West-Souburg, overleden 6 Maart 1690, en daarna met Johan Meester. Zie op dezen laatsten naam.

Engelse, Nicht. Zoowel met „nicht Engelsen", III 69, als met de eenige regels vroeger genoemde mevrouw Thibaut, is bedoeld Maria Christina Bartolotti van den Heuvel, eerst gehuwd met Johan Thibaut, heer van

Aagtekerke, griffier — of secretaris — van de rekenkamer van Zeeland, na wiens dood zij al spoedig hertrouwde met mr. Caspar Ingels, broeder van den reeds genoemden Apollonius Ingels, insgelijks burgemeester van Vlissingen en gecommitteerde raad van Zeeland, overleden in 1681, zoodat zijne vrouw ten tweeden male weduwe was, toen Huygens haar in 1682 te Soest ontmoette (Elias, I 389 vlg.; „De Navorscher", XXVI bl. 42 en 97).

Engelse. De dochter van nicht —, van wie III 69 mede sprake is, was een spruit uit het eerste huwelijk harer moeder, t. w. Maria Christina Thibaut, geboren in 1666; in 1686 trouwde zij met mr. David de Huybert, burgemeester van Middelburg.

Enguien, Enghien, stadje in Henegouwen, ten noordoosten van Ath, weleer met een beroemd kasteel en park, in Huygens' tijd zetel van het geslacht van Aerschot. Met den aanval op de Franschen „in het campement omtrent Enguien", II 103, en den „slagh bij Enguien", II 211, is bedoeld de op 3 Augustus 1692 geleverde slag bij Steenkerque.

Epernon. Jean Louis de Nogaret de la Valette, hertog van Epernon, stierf in 1642.

Eppe. Eppe komt op den staat van oorlog voor 1673 voor als Philips van Cremenhuysen van Eppe, kolonel der infanterie; vermoedelijk juister noemt mr. F. Der Kinderen („De Nederlandsche Republiek en Munster gedurende de jaren 1666—1679", blz. 258) hem Philips van Emmenhuizen tot Eppen. Dat hij door Willem III vaak gebezigd werd tot het overbrengen van mondelinge berichten, blijkt uit het Journaal, IV 41, 55, 64, evenals uit de „Relation succincte de..... la campagne de 1674" (p. 17 en 84). In de briefwisseling van Willem III en Waldeck komt Eppe in 1680 voor als brigadier (Muller, I 108, 111, 113); in 1690 bevond hij zich bij het leger in Ierland („Mémoires de Dumont de Bostaquet", p. 307 en 310).

Eppingen, Eppinghem, Eppeghem. Dorp ten zuiden van Mechelen, links van de Senne. De aldaar gelegen „Gentilhommière", toebehoorende aan den graaf van

Maldeghem, II 248, schijnt elders niet vermeld te worden; mogelijk is het 't zelfde kasteel als bedoeld is II 253.

Eppinger. Abraham Eppinger — of van Eppingen — ontving den 15den Juni 1676 commissie als sergeant-majoor van een regiment dragonders, werd reeds den 3den October d. a. v. als zoodanig overgeplaatst in het regiment dragonders van den prins en werd den 10den Mei 1679 bevorderd tot luitenant-kolonel van dit laatste regiment. Nog in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 22 October 1689 komt hij voor als „Luytenant-Collonel, commandeerende het Regiment Dragonders van Sijn Koninghlijcke Majesteyt van Groot-Brittannien", dan in den „Calendar of State Papers" (1690/91, p. 500) als brigadier en ook bij Dumont de Bostaquet in zijne „Mémoires" (p. 275) wordt hij „Colonel des dragons bleus flamands et Brigadier de cavalerie" genoemd. Eindelijk, den 20sten Juni 1699, werd hij tot generaal-majoor der cavalerie bevorderd.

Eppstorf, Epstorf. Bedoeld is Ebstorf, ten zuiden van Luneburg.

Epson, I 156. Bedoeld zal wel zijn het door zijne wedrennen wijdvermaarde Epsom, ten zuidwesten van Londen. Vermoedelijk is hetzelfde oord ook bedoeld II 407, waar Epston gelezen wordt.

Eremitage, II 100. Bedoeld is voorzeker het verblijf van een der „veele kluizenaars in het Sonien-bosch", waarvan melding wordt gemaakt in den „Tegenwoordigen Staat der Oostenrijksche Nederlanden" (bl. 227).

Eremitage, De L'. René de Saumière de l'Hermitage was, blijkens de resolutiën van H. Hoog Mog. van 11 Januari en 2 Februari 1694, sedert Maart 1689 belast met de bevordering der aangelegenheden van de „Piemontoische Dalluyden" in Engeland.

Erentreiter. De kolonel Erhard Ehrentreiter, die eerst onder Gustaaf Adolf had gediend en daarna in het leger der Staten-Generaal, werd kommandant der Nederlandsche troepen binnen Emden en hield zich vervolgens aan het Oostfriesche hof op, toen graaf Ulrich II op het einde van 1648 kwam te sterven, na bij zijne uiterste wilsbeschikking prins Willem II van Oranje

tot een der voogden over zijnen zoon Enno Lodewijk te hebben aangesteld. Door dien prins werd daarop Ehrentreiter benoemd tot zijn plaatsvervanger in de uitoefening dier voogdij en het is als zoodanig, dat hij in het Journaal, III 135, 141, wordt vermeld (Wiarda, „Ostfriesische Geschichte", IV 478, 480, 498, 530; V 3, 5, 7).

Erft. Riviertje, dat ten zuiden van Dusseldorf in den Rijn uitloopt.

Erp, Erpe, II 500, 594. Erps, een vlek in Brabant, ten zuidwesten van Leuven en ten noordoosten van Brussel.

Erp, nabij Ath. Vermoedelijk is Erbaert bedoeld.

Erpach, Graaf. Voor George grave van Erpach, heere tot Breuberg, werd op 3 Maart 1673 commissie verleend als kolonel over een „te erigeren regiment voetknechten" en op 27 December 1674 als generaal-majoor der infanterie. Hij was in 1671 gehuwd met de oudste dochter van George Frederik graaf van Waldeck en stierf te Tiel den 29sten Juni 1678 aan eene beroerte op het vernemen van den plotselingen dood van zijnen jeugdigen zwager graaf Carel van Waldeck (Vorsterman van Oyen, „Het Vorstenhuis Waldeck en Pyrmont", fol. 39). In Augustus 1692, II 107, kan hij derhalve niet bedoeld zijn.

Erskyne. Zie Arskyne.

Es, Van der, I 5, Van der Esch, I 514 en voorts I 204 passim tot 423 en II 11 passim tot 586, was mr. Jacob van der Esch, commissaris van het klein zegel in Holland (Maandblad „De Nederl. Leeuw", 1893, kol. 20). In Engeland fungeerde hij als „Paymaster of the Dutch forces"; ook werd hij, tijdens hij zich „ten dienste van Z. M." daar te lande bevond, op 17 April 1690 benoemd tot penningmeester der West-Ambachten („De Wapenheraut", IV 72). Den 16den Mei 1694 werd „Mr. Vanderess.... who managed the like duty in Holland" nevens zes Engelschen benoemd in eene commissie „for the Stamp Office". In November 1700 nam hij zijn ontslag; hij overleed in 1712.

Es, Van der, Van der Ess, I 5, 12, zeekapitein, die in 1688 Willem III naar Engeland overbracht en in Mei

1689 den heer van Zuylestein vandaar herwaarts voerde, I 125, schijnt te zijn geweest „de Hr. Cap. Johan van der Esch", die den 1sten Juli 1689 te 's-Gravenhage werd overluid.

Escaille, L'. Wellicht is bedoeld Charles de l'Escaille, advocaat voor den souvereinen raad van Brabant, als nog in leven zijnde in 1703 vermeld bij Van den Leene („Théâtre de la Noblesse du Brabant", Luik 1705).

Escalade. Dag van de — te Genève. Het mislukken van de overrompeling der stad, op 21 December 1602 door den hertog van Savoye beproefd, placht te Genève telken jare plechtig te worden herdacht.

Escluse. Le Pas d' — of La Perte du Rhône, bergkloof in het département de l'Ain bij Belleguarde, aan de grens van Zwitserland.

Esclusen, Kolonel. Voor Ferdinand van der Gracht de l'Escluse werd den 25sten April 1673 commissie verleend als kapitein en sergeant-majoor van een nieuw aangenomen regiment infanterie en den 23sten Maart 1675 als luitenant-kolonel. Na het weder uitbreken van den oorlog schijnt hij opnieuw dienst te hebben genomen; den 4den October 1688 werd commissie voor hem verleend als kolonel en den 25sten October 1694 werd hij bevorderd tot generaal-majoor der infanterie, in de plaats van den graaf De Noyelles. Hij overleed vóór 23 Januari 1696, toen zijn regiment aan prins Walraad van Nassau gegeven werd.

Esgaré L', te Genève, III 156, kan geweest zijn François Lesgaré, burger van Genève, overleden in 1673, die vermeld wordt door Galiffe (III 179); of wel Laurent Legaré, die gehuwd was met Mye Flournois (ibidem 220).

Espenlieu, Espinlieu, abdij der Cisterciënser orde, in 1216 buiten de stad Bergen in Henegouwen gesticht, maar in 1678 binnen de muren overgebracht.

Espérance, abdij van Bonne. Niet meer bestaande abdij van de orde der Praemonstratensen, ten noorden van Valenciennes.

Espinoza. Don Diego Gomez graaf De Espinoza, ridder der orde van Santiago, lid van den hoogen krijgsraad van Z. Kath. Majesteit, „mestre de camp général" van

het Spaansche leger in de Nederlanden, achtereenvolgens gouverneur van het fort La Bassée, van Ostende, Gent, Dendermonde en Antwerpen, overleed den 24sten Januari 1694 (De Vegiano, I 73).

Esseck. Esseg, aan de Drave bij den Donau in Slavonië.

Essen, Van, „Borgemeester", II 36. Zeer waarschijnlijk is bedoeld Johan van Essen, die, naar luid der bijlage tot de „Geschiedenis der stad Zutphen" van mr. R. W. Tadama, van 1675 tot 1723 onafgebroken zitting had in de regeering dier stad. Tot het geslacht Van Essen van Helbergen schijnt hij niet behoord te hebben, althans hij komt niet voor op de genealogie van dat geslacht in de verzamelingen van den Hoogen Raad van Adel. Tot dat geslacht behoorden echter wel:

Essen, Hendrik van, bedoeld IV 121 als „Monsieur Essen, père". Hij was heer van Helbergen en Vaenenburg, raad en rekenmeester van Gelderland, daarna raadsheer in het hof dier provincie, burgemeester van Elburg enz. Hij overleed in 1681.

Essen. Lucas Willem van — tot Helbergen, Oldehoeve en Schaffelaar, oudste zoon van den voorgaande, uit diens eerste huwelijk met Theodora Margaretha Vijgh, was eerst page van prins Willem III en werd in 1680 aangesteld tot landdrost van de Veluwe.

Essen. Philips van —, heer van Vaenenburg, zoon van bovengenoemden Hendrik van Essen uit diens tweede huwelijk met Geertruid Margriet van Varick. In 1673 komt hij voor als kapitein, het volgend jaar werd hij gevangen genomen bij Seneffe, zooals blijkt uit Fruin's aant. op Droste (blz. 334); in 1689 was hij kolonel der infanterie. Van hem is II 600 geen sprake, maar van den luitenant-kolonel van zijn regiment, t. w. Maurits Hendrik van Plettenberg.

Essex, Graaf. Arthur lord Capel, in 1661 tot graaf van Essex verheven, was achtereenvolgens ambassadeur in Denemarken, „Lord-Lieutenant" van Ierland en „First Commissioner of the Treasury". In 1683 — zoo schrijft Blencowe, de uitgever van „The Diary of the Hon. Henry Sidney" (I 37) — werd lord Essex in den Tower opgesloten, onder verdenking van met lord Russell en Al-

gernon Sidney betrokken te zijn geweest bij het „Rye House plot". Van een zwaarmoedig gestel zijnde verloor hij toen den moed en sneed zich de keel af, wat te meer te betreuren was, daar er alle reden was aan te nemen, dat niets tegen hem bewezen zou kunnen worden. Later begonnen er echter geruchten te loopen, als zoude hij in zijne gevangenis vermoord zijn, waarop eene commissie uit het parlement benoemd werd, om dienaangaande een onderzoek in te stellen. Daarvan is in het Journaal sprake I 73, 82, 89. Maar dat onderzoek werd, naar Macaulay (Chap. XIV) meldt, voornamelijk op verlangen van lady Essex gestaakt, doch eerst nadat voldoende gebleken was, dat de ongelukkige inderdaad de hand aan zichzelven had geslagen.

Essex. Gravin —, I 89, was de zuster van den laatsten graaf van Northumberland uit het huis Percy en wordt gezegd eene verstandige, maar vrij melancholieke vrouw te zijn geweest.

Essex. De jonge graaf —, hun zoon, die in deel I en II van het Journaal herhaaldelijk wordt genoemd, schijnt nooit eene politieke rol te hebben vervuld. Dat hij kolonel der cavalerie was, blijkt uit het Journaal II 380; voorts heet hij in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 15 November 1694 „Lord van de Bed-Camer van S. Con. Majt.". Ook was hij een kunstliefhebber, maar kocht, volgens Huygens II 331, „sonder verstandt" en de koning beweerde dan ook, dat hij „niet als vodden van schilderijen had", II 475. Lord Essex trad den 28sten Februari 1692 in het huwelijk met lady Mary — alias Mietje — Bentinck, de oudste dochter van lord Portland.

Estampes. Etampes, stadje ten zuiden van Parijs, département Seine-et-Oise.

Estang, De l'. Nicolas de Monceau Seigneur de l'Estang, geboren in 1642, had, volgens den markies De Sourches („Mémoires", III, p. 11) zijne opleiding van Turenne ontvangen en was „mestre de camp" der Fransche cavalerie, toen hij, na het protestantisme te hebben afgezworen, toch uit Frankrijk vluchtte. Door Willem III werd hij tot luitenant der garde aangesteld en ver-

volgens tot zijn adjudant benoemd (Dumont de Bostaquet, „Mémoires", p. 194, n. 2). In 1693 heet hij brigadier bij D'Auvergne (p. 27), eveneens in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 22 Mei 1696, en in datzelfde jaar werd hij tot generaal-majoor bevorderd (Luttrell, IV 68). Hij stierf te 's-Gravenhage in 1712.

Estienne, St.-. Saint-Etienne de Saint-Geoire, dorp ten noordwesten van Grenoble.

Estrées. César d' —, bisschop van Laon, werd in 1671 tot kardinaal benoemd en vervulde gedurende verscheidene jaren eene belangrijke rol in het college der kardinalen. Hij overleed in 1714.

Eugenius, Prins, I 460, was de tweede zoon van prins Eugenius van Savoye Carignan, graaf van Soissons, en van Olympia Mancini, en jonger broeder van den in deel II van het Journaal vermelden graaf van Soissons.

Everard. Den 11den December 1695 — dus meer dan een jaar na het verleende „pardon" — werden te 's-Gravenhage in ondertrouw opgenomen George Everaerts en Anna Rijnsbergh van Wouw, beiden geboren en wonende in Den Haag („De Navorscher", LV bl. 401). Mogelijk was hij dezelfde George Everard, die in Januari 1699 in Engeland werd gevangen genomen, omdat hij, na eerst eene belooning van honderd pond sterling te hebben ontvangen wegens het aanbrengen van zekere ten nadeele van den koning gepleegde bedriegerijen, zich vervolgens zoude hebben doen omkoopen door hen, die bedoelde bedriegerijen hadden gepleegd, ten einde de zaak te sussen (Luttrell, IV 474).

Everbode, IV 32, 38, Eerbode II 247. Averbode, abdij van de orde der Praemonstratensen, ten noordwesten van Diest, bij de oostelijke grens van Brabant.

Everen. Bedoeld schijnt te zijn Hever, ten zuiden van Leuven.

Eversdijk. Baljuw van Goes in 1692 was mr. Cornelis Eversdijk, welbekend door zijn aandeel in de beroering, die in dat jaar aldaar voorviel en waarbij hij de zijde van den koning als erfstadhouder van Zeeland hield (Wagenaar, XVI, bl. 203—230).

Evertsz. De vice-admiraal van Zeeland Cornelis Evert-

sen, voor wiens tocht naar de Oostzee Huygens op 18 April 1676 orders en eene instructie opmaakte, IV 80, zeilde eerst den 16den Juni uit en keerde in October terug („De Holl. Mercurius" 1676, blz. 102 en 190).

Evremont, St.-. Charles de St.-Denis, sieur de St.-Evremont, werd den 1sten April 1613 te St.-Denis—le Gast bij Coutance geboren. Hij diende als officier in het Fransche leger tot na den vrede der Pyreneën, op welken vrede hij zich eene scherpe, ofschoon niet ongegronde kritiek veroorloofde, welke hem de ongenade van den kardinaal De Mazarin op den hals haalde. Hij nam daarom in 1661 de wijk naar Holland en begaf zich vandaar, een jaar later, naar Engeland, waar hij met groote voorkomendheid werd ontvangen. Om gezondheidsredenen keerde hij in 1665 naar Holland terug, waar hij vriendschap sloot o. a. met den raadpensionaris De Witt en met Heinsius en Vossius. Daarna, toen alle hoop om naar Frankrijk te mogen terugkeeren, ijdel bleek, keerde hij weer naar Engeland, waar hij zich met letterkunde en wijsbegeerte bezig hield en in de hooge gezelschapskringen verkeerde, voornamelijk in de omgeving van Hortense Mancini, hertogin De Mazarin, de nicht van zijnen voormaligen vervolger. Hij stierf in Engeland, negentig jaren oud, den 25sten September 1703. Volgens eene verklaring, door hem op 23 November 1678 afgelegd, was hij uit Frankrijk eerst naar Engeland overgekomen, vervolgens naar Vlaanderen gekeerd, vandaar naar Duitschland, toen naar Holland en eindelijk naar Engeland teruggekomen (Durrant Cooper, „Lists" etc. p. 28).

Ewick. Joff. —, door Huygens, welke haar te Soestdijk te zien kreeg, beschreven als „très jolie, mais un peu vermillonnée", IV 76, en die zich later te Parijs schijnt te hebben gevestigd, III 66, ging te Utrecht door onder den spotnaam „la duchesse d'Anghien, pour avoir esté maitresse du duc pendant qu'il estoit là". Omtrent de aanleiding tot de droevige reputatie dier Utrechtsche schoone wordt men vrij omstandig ingelicht door een, zoo het schijnt, van 1673 dagteekenend pamflet, tot opschrift voerend „Kortswyligh Nieuws, uyt

Utrecht" (Tiele, „Bibliotheek van Nederlandsche Pamfletten", III 6619). Daarin heet het: „Met de komste van den Prins van Conde is mede gekomen sijn Soon Duc d' Anghien: dese heeft hier en daer moye aenkomende Juffertjes doen opsoecken, om somtijts sijne leedige uuren daer bij te besteeden; onder andere heeft hij gerencontreert een Juffertje van ontrent 17 Jaren, daer hij dagelijcks is bij gekomen.... Wanneer nu de Heer van de Pol, Secretaris van de Staten in die Provintie was overleden, soo heeft de Heer Prins van Conde in desselfs plaets aen de Heeren Staten gerecommandeert den Vader van de voorzegde Juffer, die dat korte dagen daer na is geworden. Deze Vader is d'Advocaet Floris van Ewijck, Broeder van de Admiraliteyts Heer Ewijck, en de Moeder is een Amsterdamsche Juffrouw". Dit verhaal vindt tot zekere hoogte zijne bevestiging in de „Dagelijksche aanteekeningen gedurende het verblijf der Franschen te Utrecht in 1672 en 1673, gehouden door m^r^. Everhard Booth" („Berigten van het Historisch Genootschap", 1857, tweede stuk, bl. 114), waaruit men verneemt, dat Enghien den 21sten April 1673 te Utrecht aankwam, den 5^den^ Juli d. a. v. vandaar vertrok en dat, drie dagen vóór zijne afreis, „den Adv^t^. Ewijk Secretaris van de Staten geworden was". In de genealogie der familie Van Ewijck, in het „Stam- en Wapenboek" van Vorsterman van Oyen (I fol. 261), wordt onder de kinderen van m~r~. Floris van Ewijck eene dochter genoemd, Abigaël, van wie het eenigszins vreemd klinkt, dat zij „overleed zonder kinderen", ofschoon van een huwelijk niet gerept wordt. Men mag het er wel voor houden, dat deze de bedoelde dame was.

Ewstone. Euston in Suffolk, waarvan de hertog van Grafton zijnen tweeden titel, dien van graaf van Euston, voerde.

Exeter. De hoofdstad van het graafschap Devon.

Exeter, De rivier van, de Exe.

Exeter. De bisschop van —, d^r^. Lamplugh, die zich weggemaakt had vóór de komst van den prins, werd door koning Jacob II tot aartsbisschop van York benoemd

en ten spoedigste als zoodanig gewijd. Hij stierf in het voorjaar van 1691 (Luttrell, I 470, 484; II 225).

Exeter, De deken van. Ook Dumont de Bostaquet vermeldt („Mémoires", p. 223), dat Willem III te Exeter zijnen intrek nam in het huis van den „Dean" — „doyen des chanoines" — en niet in het paleis van den bisschop, omdat deze zich verwijderd had als de partij houdend van koning Jacob II.

Expalude, Spaludé. Naar luid eener resolutie van H. Hoog Mog. van 1 Februari 1692 was de advocaat Willem Expaludé door den koning aangesteld als „Commissaris over de correspondentiën, met de Intendanten, Gouverneurs en Krijgscommissarissen van de Franschen te onderhouden, over het doen executeeren van het Cartel, verleenen van Paspoorten, uitwisselen van Gevangenen en daervan exacte notitie te houden" en werd hij als zoodanig door H. Hoog Mog. „geconfirmeert". Blijkens het Journaal, II 220, vervulde hij echter die betrekking reeds niet meer in Juni 1693; den 22sten Juli 1694 werd voor hem commissie verleend als extraordinaris commissaris van de monsteringe, II 377.

Eysden. Heer van — was destijds Arnold Théodore Amour de la Margelle, edelman van den keurvorst van Keulen enz., o. a. vermeld in de resolutiën van H. Hoog Mog. van 23 Januari, 1 Februari, 21 Maart en 2 April 1687.

Eysden. De vrouwe van —, de echtgenoote van den voorgaande, was Isabelle Adolphine van Hoensbrouck, geboren in 1656, overleden op het kasteel Eysden in 1713.

Eysden. Dorp aan de Maas boven Maastricht, nabij het zuidelijk uiteinde van Limburg.

Eysinga. Deze officier, dien Huygens IV 125 „un brave homme" noemt, was niet gesproten uit het bekende geslacht Van Eysinga, maar heette Abraham van Eesinga of Esingha, zooals blijkt uit de opgave der kapiteins in het regiment Kirckpatrick tusschen 1673 en '76, medegedeeld door Ferguson I 501, 503, 504 en 506. Abraham van Eesinga werd als „Onder-majoor" beeedigd in 1668 en verkreeg den 21sten Augustus 1673 commissie als kapitein.

F.

Fabri, De oude. Met dezen, van wiens memoriën gewag wordt gemaakt II 558, schijnt bedoeld te zijn de Provençaal Nicolas Claude Fabri de Peiresc, 1580–1637, van wien Bayle getuigt („Dictionnaire", III fol. 638–639), „que jamais homme ne rendit plus de services à la République des Lettres, que celui-ci".

Fabri, Favri, Favre. Eva Favre, III 61, was de dochter van Jacques Favre, lid van den raad van Genève in 1655, syndicus in 1661, overleden in 1662, en van Françoise Anjorrant. Zij huwde met Pierre Sarrasin, lid van den raad, en hare zuster Andrienne met Etienne Turretini.

Fabrice. Théodore de Fabrice, verkreeg den 1sten Mei 1682 commissie als kapitein, den 28sten Juli 1691 als adjudant-generaal van den generaal-majoor graaf De Noyelles en den 8sten September 1692 als kapitein en sergeant-majoor van den generaal-majoor Du Theil. Naar luid van het Journaal, II 413, werd hij den 20sten September 1694 bevorderd tot luitenant-kolonel, doch reeds een jaar later, den 29sten Augustus 1695, sneuvelde hij bij het beleg van Namen, gelijktijdig met Marsilly, zijnen kolonel (Van Sypesteyn, „Geschiedk. Bijdragen", III, Bijlagen bl. 249; D'Auvergne, „Campaign of 1695", 152).

Fabricius. Mr. Willem Fabricius, heer van Santhorst, geboren in 1642, overleden in 1708, raad, schepen en burgemeester van Haarlem, daarna lid van Gecommitteerde Raden, werd, blijkens het Journaal I 409, in Maart 1691 aangesteld tot rentmeester en in December van datzelfde jaar, I 523, tot baljuw van Kennemerland (vgl. de „Archives de la Maison d'Orange-Nassau", 3me Série, I p. 129). Bij Elias (II 660) heet hij hoogbaljuw. Nog was hij van 1695 tot '97 gecommitteerd in den Raad van State.

Fachet, juister Faget, Du. Zie op Cralingen.

Fagel. Mr. Caspar Fagel, geboren in 1629, was de oudste zoon van mr. François Fagel, raadsheer in den Hoogen Raad, uit diens tweede huwelijk met Beatrix van Byemont. Na eerst te Woerden de praktijk als advocaat te

hebben uitgeoefend (Costerus, „Historisch Verhaal", bl. 113), werd Caspar Fagel in 1663 tot pensionaris van Haarlem aangesteld. In die hoedanigheid verscheen hij in de vergadering der Staten van Holland en schijnt daar den naijver van Johan de Witt te hebben opgewekt, naar luid eener in het Journaal III 64 en 65 medegedeelde anecdote, door Willem III aan Huygens verhaald. In 1670 werd Fagel griffier der Staten-Generaal en in 1672 volgde hij De Witt op als raadpensionaris van Holland. Als zoodanig wordt hij in Deel IV van het Journaal veelvuldig vermeld. Aangaande zijne persoonlijkheid worden uit het Journaal geene bijzonderheden vernomen. Alleen maakt Huygens vaak melding van minnarijen van den raadpensionaris, nu eens met eene juffrouw Van Luchtenburg, IV 45, dan met eene juffrouw Sas van den Bossche, I 287; II 77; IV 218. Fagel overleed den 15den December 1688.

Fagel, de griffier Sr. Toen Caspar Fagel tot raadpensionaris benoemd was, werd hij als griffier van H. Hoog Mog. opgevolgd door zijnen oudsten halfbroeder mr. Hendrik Fagel, destijds raadsheer in het hof van Brabant. Deze stierf den 13den Februari 1690, I 237.

Fagel, de griffier Jr. Aan mr. Hendrik Fagel was reeds bij zijn leven zijn oudste zoon mr. François Fagel als tweede griffier toegevoegd, die dan ook, terstond na zijns vaders overlijden, in zijne plaats optrad. Deze was het, die met Elisabeth van Slingelandt huwde doch haar al spoedig door den dood verloor, II 226, 456.

Fagel, de raadsheer. De tweede halfbroeder van den raadpensionaris was mr. François Fagel, geboren in 1618, lid van den Hoogen Raad en op 22 Mei 1677 tot president van dat college benoemd, IV 168. Hij overleed den 12den November 1680.

Fagel. Nicolaas Fagel, geboren in 1620, was de derde halfbroeder van den raadpensionaris; hij was heer van den Tempel, burgemeester van Nijmegen en postmeester-generaal van Gelderland, in welke laatste hoedanigheid hij met de regeering van Brandenburg het „accord we-

gens een postridd" trof, waarvan II 446 melding wordt gemaakt. Hij overleed 1 December 1695.

Fagel. Benjamin Fagel, de jongste der broederen en een volle broeder van den raadpensionaris, was heer van Ter Weer en raadsheer in het hof van Holland. Van hem is sprake II 204.

Fagel. De generaal Fagel was François Nicolaas, zoon van bovengenoemden Nicolaas Fagel, burgemeester van Nijmegen en derhalve broederszoon van den raadpensionaris. Hij komt in het Journaal voor I 50, 418; III 18, 62, 115 en 368; IV 222, eerst als kapitein, waartoe hij reeds in 1673 commissie verkreeg, dan als brigadier en eindelijk als generaal-majoor, waartoe hij op 25 October 1694 bevorderd werd. In 1701 werd hij luitenant-generaal en ten slotte op 1 Januari 1709 generaal der infanterie. De generaal Fagel, die in 1703 tot baron des H. R. Rijks verheven was, overleed op 23 Februari 1710 en was destijds, naar luid van zijn grafschrift in de St.-Janskerk te Sluis, „Generaal over de Infanterie van den Staet der Vereenigde Nederlanden; Mestre de Camp Generael van den Koning van Portugal, Veldmaerschalk-Luitenant ten dienste Sijner Keyserlijcke Majesteit, Colonel over een Regiment te voet, Chatelain en Gouverneur van Sluys en de andere steden en forten in Staatsvlaanderen" („De Navorscher", XXXIII bl. 488).

Fagel. De juffrouwen Fagel, zusters van den raadpensionaris, waren ook velen in aantal en het kan dus geene bevreemding wekken, zoo door die dames van hare kunstvaardigheid en smaak partij werd getrokken tot vermeerdering van hare, zeker niet ruime inkomsten, IV 45. Blijkens de lijst der pensioenen, door Willem III verleend (Kon. H. A.), werd bij akte van 7 Maart 1689, na den dood van Fagel, aan zijne zusters een pensioen van twee duizend gulden 's jaars toegelegd, „soo langhe deselve sullen blijven buyten houwelijcken staet". Dit was destijds nog het geval met twee van haar, Maria en Jacoba, welke laatste als niet zeer minzaam van karakter wordt voorgesteld en ongetwijfeld aan hare heerschzucht den spotnaam van „Jacoba gravin van Holland" te danken had. Zij was het evenwel

niet, welke in December 1692 stierf, gelijk aan Huygens gemeld werd en daarop door hem aan den koning werd verzekerd, II 158, maar hare zuster Maria. Jacoba genoot haar pensioen nog gedurende eenige jaren en stierf eerst in Juli 1705 („Haagsch Jaarboekje" voor 1891, bl. 88).

Fairfax, Lord. Thomas vijfde baron Fairfax, geboren 16 Februari 1657, kolonel der garde en lid van het Parlement voor York, was gehuwd met Catharina, dochter en erfgename van lord Colepeper, en overleed op 6 Januari 1710 (Burke, „Dormant and extinct Peerages", p. 129).

Famars. Jacob de Famars was sedert 1676 rentmeester der domeinen in het graafschap Lingen, alsmede van de geestelijke goederen en de „servile dienstgelden" aldaar. Als zoodanig komt hij nog voor op de domeinrekening over 1702, cap. 56, 57 en 59 (R. A.). Hij overleed te Lingen 8 Juli 1703 (Elias, II bl. 666). Hij had verscheidene kinderen, waaronder dochters, bij Elisabeth Restan; de dochter, vermeld II 272, kan geweest zijn Esther Maria, 1673—1727, welke den 17den September 1697 in het huwelijk trad met Jacob Willem Cloppenburg, ontvanger te Lingen.

Fannius. Over de weduwe van den raadsheer Fannius zie op Swieten.

Farfar, Lord. Bedoeld is Archibald graaf van Forfar, uit het huis Douglas, een der „commissioners for the Privy Seal" in Schotland (Luttrell, II bl. 6; „Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 350, 462). Van hem en niet van lady Forfar is ongetwijfeld ook sprake I 164.

Fariaux. Jacques de Fariaux, burggraaf van Maulde, werd op 27 Maart 1673 benoemd tot generaal-majoor en gouverneur van Maastricht, doch werd reeds den 19den Juli van dat jaar genoodzaakt de vesting aan de Franschen over te geven. Desniettemin werd hem den 19den Juli d. a. v. commissie verleend als kolonel; hij maakte daarop den veldtocht van 1674 mede („Relation succincte de ce qui s'est passé de plus considérable.... dans la campagne de 1674", passim), maar vroeg daarna zijn ontslag, 't welk hem den 26sten Juni 1675 werd

verleend, IV 65. In 1691 wordt hij nogmaals in het Journaal genoemd, I 491. Blijkens de resolutiën van H. Hoog Mog. van 6 Juni 1693, 25 en 30 Mei 1696, was hij destijds gouverneur van de stad en kastellenye van Ath, kapitein-generaal en hoog-officier (per interim) van het graafschap Henegouwen.

Faulconbridge, Mylord. Thomas Belasyse burggraaf, later graaf Fauconberg, koos de zijde van het Parlement en was een zoo ijverig aanhanger van Cromwell, dat hij diens derde dochter Mary trouwde. Maar later ging hij weder over tot de partij des konings en vervolgens was hij een van degenen, door wie Willem III uitgenoodigd werd naar Engeland over te komen. Door dezen werd hij in 1689 tot graaf van Fauconberg verheven. Hij stierf in 1700.

Fauquemont, IV 35. Uit zijn hoofdkwartier te Valkenburg begaf Lodewijk XIV zich naar Maastricht, waar Pesters hem omstreeks dien tijd bij D'Estrades te zien kreeg („Navorscher", XLII bl. 416). Na de inneming van Limburg trok de koning over Tongeren, St.-Truyen en Tienen naar Charleroi terug, waar hij op 17 Juli het leger verliet om naar Frankrijk weder te keeren.

Faverges, III 157. Bedoeld is, blijkens Galiffe, II 343, Henri de Faverger uit Neufchâtel.

Fay, Mr. De, van wien II 378 melding wordt gemaakt en die, naar het schijnt, iemand was uit de omgeving van den keurvorst van Beieren, kan geweest zijn de Mr. du Fay, Vicomte de Sebordigh, die in Juli 1690 van wege den markies De Gastanaga eene zending in Den Haag vervulde en den 10den Augustus naar Brussel terugkeerde.

Fay, Fayt, dorp ten zuiden van Seneffe.

Febvre, Mlle Le. Zie op D'Acier.

Félix. Zie Saint-Félix.

Felton. I 213 schijnt bedoeld te zijn sir Henry Felton of Playford, die in 1690 stierf.

Felton, Mr., I 499, 503. Vermoedelijk is sprake van den kleinzoon van den voorgaande, Thomas — later sir Thomas — Felton, lid van het parlement, in 1698

benoemd tot „Comptroller" van het huis des konings, overleden in Maart 1709 (Luttrell, IV 354; VI 413).

Femeren. Fehmarn, eiland in Fehmarn Belt, tusschen Sleeswijk-Holstein en Laaland.

Fenwick, Sir John, als Fennick vermeld IV 116, ontving den 13den September 1665 commissie als kapitein, werd daarna bevorderd tot kolonel, maar reeds op 4 Mei 1677 door den luitenant-kolonel Patrick Wesley vervangen. In later jaren komt Fenwick voor als een rumoerig Jacobiet; in 1689 werd hij gevangen gezet, maar toen al spoedig ontslagen; daarop maakte hij zich berucht door de koningin in het openbaar te beleedigen en kwam vervolgens bij herhaling in botsing met de justitie, totdat hij in 1696 opnieuw gevangen genomen werd als medeplichtig aan de groote samenzwering tegen 's konings leven van sir John Friend. Fenwick schijnt zich toen te hebben willen redden door onware bekentenissen af te leggen en anderen te betichten; zelfs wist hij te bewerken, dat hij naar Kensington werd gevoerd, om door den koning in persoon te worden verhoord; ook werd hij daarna voor de beide huizen van het Parlement gebracht, maar alles wat door hem verklaard werd werd „false and scandalous" bevonden, zoodat hij door een bill of attainder ter dood werd veroordeeld. Den 28sten Januari 1697 werd het vonnis ten uitvoer gebracht.

Ferentz. De drie zusters Ferentz of Ferens, van wie II 225 met de grootste minachting melding wordt gemaakt, waren de dochters van jhr Enno van Ferens, kolonel in Statendienst, gouverneur van Sas-van-Gent, overleden in 1658, en van Jeanne (van) Hinderson. Twee van haar trouwden met Boetselaers, t.w. Sophia met Carel van den Boetselaer, heer van Nieuwveen, en Juliana met Frederik Hendrik van den Boetselaer, heer van Langerak. De jongste, Jeanne Elisabeth, werd te 's-Gravenhage gedoopt op 25 Maart 1648. Blijkens het Journaal woonde zij in 1675 te Maastricht bij eene tante, zuster van hare moeder. Zij zal wel de joff. Ferentz zijn, van wie III 71 gezegd wordt, dat zij door Van Beuningen aan het lijntje werd gehouden,

maar wat aldaar vervolgens gezegd wordt omtrent een „oud wijff” ziet klaarblijkelijk niet op haar, maar op de bekende mevrouw D'Allonne. Omtrent de jonkvrouwen Ferens zie „De Nederl. Heraut”, V bl. 58; „Algemeen Nederl. Familieblad”, 1901, bl. 113, en „Adelsarchief”, 1900, bl. 289.

Ferreris. Dirck Ferreris, van Enkhuizen, plafond, en decoratieschilder, geboren in 1639, overleden in 1693. Deze is ongetwijfeld bedoeld I 107 en 108; doch I 202, 432 en II 35 zoude wel een andere Ferreris kunnen bedoeld zijn, die, blijkens bericht van den heer gemeente-archivaris van Amersfoort, in de tweede helft der zeventiende eeuw aldaar boekhouder aan de bank van leening was.

Ferier. Mogelijk is bedoeld Paul Ferier, voor wien op 18 September 1699, ter vervanging van kapitein Forgel, commissie verleend werd als kapitein in 's konings garde.

Feron. Gabriel Ferron ontving op 6 Juni 1678 commissie als „Camerlingh” van den prins. Even voor het vertrek van Z. H. naar Engeland ontving Ferron „acte van dimissie”, doch „met continuatie van appointement”. Vier dagen later, den 15den October, werd echter eene acte verleend, waarbij de prins verklaarde, dat Gabriel Ferron, „gelijck voorheen als zijn domesticq” zoude worden „geconsidereerd”; en eindelijk werd den 25sten April 1689 eene acte verleend, waarbij het pensioen van den „gewezen camerling van S. Maj.” Gabriel Ferron verhoogd werd tot duizend gulden 's jaars. Desniettemin komt hij in de resolutiën van H. Hoog Mog. van 11 Augustus 1691 en 16 Mei 1693 toch opnieuw voor als „kamerlingh van S. Kon. Maj.”. Uit het Journaal kan intusschen opgemaakt worden, dat hij slechts dienst deed bij den persoon des konings, wanneer deze zich in de Nederlanden bevond, doch dat hij zijn meester niet naar Engeland volgde. Bij de aangifte van zijn huwelijk op 8 April 1687 heet Ferron, behalve kamerling van Z. H., ook drossaard van Gimberg. Misschien was het door die betrekking, dat hij verhinderd werd zich naar het buitenland te begeven.

Feron, I 446. De vrouw van den voorgaande was, blij-

kens hunne huwelijks-afkondiging op 8 April 1687, Maria Barbara Dichters, weduwe van Willem van Hooghburgh, wonende te 's-Gravenhage.

Ferté, Madame De la, Suze Caron, de voormalige aangebedene van Coenraet Droste, is voldoende bekend uit Fruin's aanteekeningen op Droste's „Geheugchenis", bl. 327 en vlg. Wat evenwel daar niet wordt gemeld, blijkt uit de „Proceedings of the Hugenot Society of London", VIII p. 85, nl. dat Mme De la Ferté Civille, dochter van madame Le Caron (sic) op 8 April 1686, als protestante, in de Bastille werd opgesloten, maar al spoedig haar geloof afzwoer en daarop, den 4[den] Juli 1686, werd ontslagen. Later gelukte het haar uit Frankrijk te ontkomen; uit het Journaal I 67 blijkt, dat zij met vier kinderen in het najaar van 1688 naar Londen kwam, waar zij bleef tot in 1689, toen zij naar Holland vertrok en zich voor goed in Den Haag vestigde. Na den vrede van Rijswijk werd op 6 Maart 1698 door de Staten-Generaal besloten aan de heeren van Heemskerck en van Odijck, hun extr.[s] ambassadeurs in Frankrijk, op te dragen „alle goede officiën aan te wenden, teneinde aan Suzanna de Karon, weduwe wijlen François de Civile, Heere van Rame-la-Ferté", overeenkomstig haar request en op grond van art. 6 van het vredesverdrag met Frankrijk, restitutie van hare goederen daar te lande mocht worden verleend. Die teruggave schijnt evenwel niet te hebben plaats gehad, of ten minste zich te hebben doen wachten, want bij secrete resolutie van H. Hoog Mog. van 10 September 1699 (fol. 93 van het register, R. A.), werd besloten het pensioen van tweehonderd gulden, den 24sten April 1698 „geaccordeert" aan Suzanna Caron, weduwe De la Ferté, tot vierhonderd gulden te verhoogen. Daarmede was echter hare levensgeschiedenis niet afgeloopen; bepaald verrassend is het ten slotte te vernemen, wat uit het proclamatieboek der Ned. Hervormde gemeente te Groningen blijkt, t. w. de huwelijksafkondiging op 16 Mei 1716 van den heer Christopher Frederik de Bonaventure „van Altzen uyt de Palts (Altzey), in der tijd ritmeester van eene compagnie cavallerie ten dienste van

Sijn Majesteyt William de Derde, Hoogl. Memorie, Koning van Groot-Brittanniën en mevrouwe Suzanne de Caron, weduwe van den heer François de Civille, Chevalier Seigneur de la Ferté, Rame etc. van 's-Gravenhage, pro qua de schriftelijke hand van de bruid. Hiervan attestatie gepasseert''. Maar of, en zoo ja, waar het huwelijk is gevolgd, is niet kunnen blijken. De indruk, dat daardoor een einde moest worden gemaakt aan eene onregelmatige verhouding, is intusschen niet te verhelen.

Fery, Kapitein, door twee geestelijken aanbevolen, om tot majoor bevorderd te worden, kan geweest zijn Paul Ferry, die als officier uit Frankrijk naar Engeland week.

Feuilleraye, La, Feuillarest, Fouilleraye, die in Juni 1690 in het Journaal opduikt, even vóór den tocht naar Ierland, waaraan hij deel nam, en die daarna nog enkele malen genoemd wordt tot in het voorjaar van 1692, is ongetwijfeld dezelfde, die in April en Juni 1692 in den „Calendar of State Papers" als mons. La Fouleresse wordt aangeduid. Hij was blijkbaar niet een officier, maar schijnt een diplomaat van ondergeschikten rang te zijn geweest, vermoedelijk in dienst van Denemarken, aangezien hetgeen omtrent hem in den „Calendar of State Papers" voorkomt betrekking heeft op de behartiging van Deensche belangen.

Feuquières. Antoine de Pas, markies De Feuquières, van wien in 1753 drie deelen, bevattende „Lettres et Négotiations" in het licht verschenen. De in het Journaal IV 254 bedoelde brieven, als onderschept zijnde, ontbreken natuurlijk in de reeks brieven van Pomponne aan Feuquières, medegedeeld door L. Delavaud in de monografie „Le Marquis de Pomponne, ambassadeur et Secrétaire d'Etat".

Feur, Baron Van, kolonel, teekende den 10den Januari 1674 zijn naam in het militair eedboek als Ferdinand le Feure. Zeer waarschijnlijk is hij dezelfde, dien de „Hollantse Mercurius" van Januari 1676, blz. 4, baron De Feu noemt, en insgelijks 1679, bl. 228, waar gezegd wordt, dat, ingevolge de bepalingen van den vrede van Nijmegen, Ath op 17 Januari 1679 door den

markies De Nancié werd ontruimd en overgegeven aan den baron De Feu.

Feversham. Louis de Duras, broeder van de Fransche maarschalken De Duras en De Lorges, vestigde zich in Engeland en werd daar eerst tot lord Duras, vervolgens tot graaf van Feversham verheven. Ook deed hij aldaar een rijk huwelijk, waaruit hij evenwel geene kinderen naliet. Tot aan den val van koning Jacob II was hij kapitein van diens garde; in 1685 verkreeg hij de orde van den Kouseband, nadat hij den hertog van Monmouth verslagen en gevangen genomen had. Voorts was hij eerste kamerheer der gemalin van koning Karel II tot aan haar vertrek uit Engeland. Algemeen werd het er destijds voor gehouden, dat die vorstin heimelijk met hem getrouwd was. Lord Feversham overleed op 8 April 1709 („Mémoires de Saint-Simon", IV p. 394; Forneron, „Louise de Kéroualle", p. 74; Luttrell, VI 421; Burke, „Dormant and Extinct Peerages", p. 185).

Fey. Bijzonderheden omtrent m^r^. Aernoudt Fey, „chirurgijn en operateur", overleden te Cranenburg 16 April 1679, blijken uit een artikel van jh^r^. m^r^. A. J. C. van Sasse van Ysselt in „Taxandria", 6de jaargang, bl. 150—158. Door de hertogin van Hannover werd Fey in hare briefwisseling, meestal niet zonder spot, de baron van Cranenburg genoemd, maar na zijn dood schreef zij van hem („Briefwechsel", S. 351): „il est autant regretté des riches que des pauvres, dont il servoit ceux cy devant les autres, et cela pour rien". Volgens Butkens, „Le Théâtre Sacré du Brabant", II 2, fol. werd Fey's „Blazoen" in de kerk te Oorschot opgehangen.

Fiderbe. Bedoeld moet zijn Lucas Fayd'herbe van Mechelen (1617—1697), beeldhouwer en architect en ook bekend als vervaardiger van uit ivoor gesneden beeldjes (A. von Wurzbach, „Künstler-Lexicon", I 529—'30, en Léopold Godenne, „Malines jadis et aujourd'hui", 1908, p. 620).

Firebrass. Sir Basil Firebrace of Firebrasse werd in April 1695 naar den Tower gezonden, waar hij een jaar lang gevangen bleef (Luttrell, III 466; IV 51).

Fitzharding, Lady. Barbara Villiers, de oudste der

dochters van sir Edward en lady Frances Villiers, en gemalin van John Berkeley, burggraaf Fitzhardinge uit het huis Berkeley of Stratton. Zij was gouvernante van den hertog van Gloucester, uit welken hoofde zij, na diens dood, een pensioen trok van duizend pond sterling; zij overleed den 20sten September 1708 (Luttrell, VI 353).

Fitz Patrick. In het dagboek van Henry Sidney is veelvuldig sprake van een kolonel Fitz Patrick, die op zeer vertrouwelijken voet met hem en ook met den prins verkeerde, ofschoon hij niet in zeer gunstigen roep stond en Sidney vaak tegen hem werd gewaarschuwd. Gedurende een verblijf in Engeland meende Sidney dan ook den prins te moeten kennis geven van hetgeen daar door hem aangaande Fitz Patrick vernomen wes. Deze blijkt overigens een plannenmaker geweest te zijn. In het voorjaar van 1680 vertrok hij naar Spanje, het blijkt niet met welk doel; in den nazomer was hij in Den Haag terug. Den 31sten Augustus van dat jaar ging hij, zoo het schijnt gansch onverwacht, tot den protestantschen godsdienst over (Blencowe, „Diary of the Hon. Henry Sidney", II 96—'98). Zeer vermoedelijk is hij degene, over wien Monpouillan zich te beklagen had wegens een verkeerd aanbrengen bij den prins, III 50, en die ook I 252 wordt genoemd. Volgens Luttrell, III 362, overleed hij in Augustus 1694.

Fitz Patrick, neef van den voorgaande, die te Londen het bericht kwam aanbrengen van de overgave van Kintale, I 354. Vermoedelijk Edward Fitzpatrick, die in den slag bij Neerwinden gewond werd en later voorkomt als brigadier en „Colonel of His Majesty's Fusiliers" („Calendar of State Papers", 1694—'95, p. 115, 412; D'Auvergne, „Campaign of 1693", p. 90; 1694, p. 29, 62 en 63.

Flamsteed, Dr., van Greenwich, „een heel klein mannetje". John Flamsteed, de vermaarde sterrenkundige, geboren in 1646, werd in 1675 benoemd tot „Astronomer Royal" en was de eerste directeur van het kort tevoren gesticht Koninklijk Observatorium in het park te

Greenwich. In 1677 werd hij lid der „Royal Society"; hij stierf in 1719.

Flemming. Heino Hendrik baron —, sedert 1700 rijksgraaf van Flemming, geboren in 1632, was aanvankelijk in Nederlandschen dienst, o. a. een tijd lang op 's lands vloot onder den admiraal De Ruyter, diende daarna onder verschillende Duitsche vorsten en ging eindelijk in 1690 als geheim staats- en krijgsraad en generaal-veldmaarschalk uit Saksischen dienst over in dien van den keurvorst van Brandenburg. Omtrent zijn niet zeer belangrijk aandeel aan de krijgsbedrijven in de Nederlanden gedurende de jaren 1691 en '92 is een en ander te vinden bij Knoop, „Willem de Derde", III, bl. 114, 115 en 141. Flemming trok zich in 1700 terug en overleed in 1706.

Flerdsheim, IV 16. Flamersheim bij Rheinbach.

Fleurus. Over den slag bij Fleurus zie het artikel van Otto Hahne in de „Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde", IV^de^ reeks, VIII, bl. 403.

Flinck. Met m^r^. Flinck te Rotterdam, I 397; II 308, wordt bedoeld Nicolaas Antony Flinck, die eene rijke kunstverzameling bezat; hij was de eenige zoon van den bekenden schilder Govert Flinck (1615—1660), van wien sprake is II 289 (Von Wurzbach, „Künstler-Lexicon", I, i. v.)

Flintshire, Flint, op den linkeroever van de Dee, tusschen Chester en de Iersche zee, vormt het noordelijk gedeelte van Wales.

Flodroff, Flodorff. Adriaan Gustaaf Joost graaf van Flodorp, heer van Dorth, welke bezitting hij van zijne moeder Isabelle van Dorth had geërfd, lid der ridderschap van Overijsel, komt reeds in 1673 in het Journaal voor als majoor der cavalerie, IV 26 enz.; hij vergezelde den prins op de reis naar Celle, III 3—30 passim, en werd op 1 November 1683 tot generaal-majoor bevorderd. In het voorjaar van 1690 bevond hij zich te Londen, I 229, vanwaar hij in April terugkeerde, I 249 enz., blijkbaar om zich weder bij zijne troepen te voegen, waarmede hij aan den slag van

Fleurus deel nam, maar ongelukkig niet tot zijn roem: men verzekerde, dat hij in de bataille was doorgegaan met 6 geheele eskadrons en het was dan ook geen wonder, dat hij, toen hij zich daarna weder voor den koning vertoonde, „seer koel onthaelt was en in geen discours geadmitteert", I 399. Toch verscheen hij in het volgend voorjaar weder op het Loo, I 408, maar daarna verdwijnt hij uit het Journaal, ofschoon hij eerst in 1708 overleed.

Flodroff, De gravin van, I 229, 527; III 5, de echtgenoote van den voorgaande, welker derde man hij was, was Margaretha Huyssen van Kattendijke, eerst weduwe van Tuyll van Serooskerken en daarna van Wilhelm Albrecht graaf van Dohna. Ofschoon beweerd werd, dat zij aan Flodorp verklaard zoude hebben, dat „soo hij quam te sterven, sy wederom trouwen wilde, konnende niet sonder man zijn", bleef hij toch de laatste, schoon zij hem nog twee jaren overleefde.

Flodroff, De zuster van, van wie melding gemaakt wordt III 59, was Amadea Isabella van Flodorp, gestorven in 1691, gehuwd geweest met Adolf Hendrik van Raesfeld, vrijheer van Lage, heer tot Twickel enz. Zie over deze leden van het geslacht van Flodorp, D'Ablaing van Giessenburg, „De Ridderschap van Zutphen", folio 103.

Floref, Floreffe, klooster in 1121 gesticht, wordt in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 10 Februari 1696 aangeduid als „gelegen ten platte lande in het graafschap Namen" en lag ten westen van Namen, op den rechteroever van de Sambre.

Florennes. Stadje in het graafschap Namen, zuidoostelijk van Charleroi en ten noorden van Philippeville.

Flourenois, III 154. Wellicht is bedoeld de predikant Gideon Flournois, geboren in 1597, overleden 14 April 1670 (Galiffe, III 215).

Floyd, Dr., van wien Huygens op 18 October 1682 te Soestdijk eene prediking aanhoorde, III 72, kan geweest zijn de „Chaplain" der prinses dr. Lloyd, die H. Hoogheid herwaarts vergezeld had, maar, volgens miss Strickland, „Lives of the Queens of England", V

424, reeds in Januari 1678 naar Engeland werd terug ontboden. Het kan intusschen zeer wel zijn, dat hij al spoedig van daar naar hier was teruggekeerd.

Flud. Zie Lloyd.

Foillan, St-. De abdij van Saint-Folien of Saint-Foillen, bij het dorp Roeulx in Henegouwen, op de grens van Brabant, was in 1125 gesticht (Le Roy, „Théâtre Profane du Brabant-Wallon", fol. 23).

Fonseca, IV 220. De gezant van Spanje te Londen, Don Bernardo de Salinas en de Spaansche consul Fonseca werden in 1677 door koning Karel II uit Engeland verwijderd, onder voorgeven dat zij tegen de regeering zouden hebben gestookt (Klopp, XI 46, 66).

Fonseca, II 255. Den 2den Mei 1692 werd aan Don Marco Fonsecka — niet onwaarschijnlijk dezelfde als bovenvermelde consul — commissie verleend als „gevolmachtigde van S. M. van Groot-Britte tot den ontfanck van S. Maj. jaerl. renten ten laste van den koningh van Spanje". Naar luid der resolutiën van H. Hoog Mog. van 15 en 27 April en 11 Mei 1695 was hij „provediteur" der Spaansche troepen. Aan zijn zoon, die in den nacht van 3 September 1695 aan de Staten-Generaal de eerste tijding aanbracht van het overgaan van het kasteel van Namen, werd deswege, bij resolutie van H. Hoog Mog. van daags daaraan volgende, een gouden ketting met gedenkpenning vereerd.

Fontaine, La, hofmeester van den landgraaf van Darmstadt. Het gerucht, dat deze laatste voor Limerick gesneuveld was, bevestigde zich niet, zoodat de dood van dien prins niet de aanleiding kan zijn geweest, waarom La Fontaine kort daarna in dienst van den koning overging, zooals geschiedde; althans zoo hij inderdaad dezelfde is als de La Fontaine, die II 55 voorkomt als te Breda de wacht houdend voor de deur van 's konings vertrek, en II 442 als „backstairs" op Kensington.

Fontaines, Trois, I 493; IV 81, 176, aan het kanaal van Brussel naar Willebroeck, schijnt hetzelfde oord te zijn, dat elders „Les Trois Trous" genoemd wordt. Zie aldaar.

Forbes, James, „clerk of the green cloth", werd in Au-

gustus 1689 door den koning tot ridder geslagen (Luttrell, I 572). Vermoedelijk is dezelfde bedoeld I 349, waar sprake is van een sir Samuel Forbes, die echter nergens anders vermeld wordt, zoodat wel sir James bedoeld zou kunnen wezen.

Forest, Markies De la, „Major-Generael van de Cavallerye van Denemarken, in dienst van S. Kon. Maj. van Groot-Brittannien", wordt vermeld in de resolutiën van 29 Maart 1692 en 8 Maart 1696. Doch in eene resolutie van 2 April heet hij luitenant-generaal en evenzoo bij Dumont de Bostaquet, „Mémoires", p. 292. Niet onwaarschijnlijk is hij dezelfde, die in een brief van Nicolaas Witsen aan burgemeesters van Amsterdam van $\frac{23 \text{ Juli}}{2 \text{ Augustus}}$ 1689 genoemd wordt „De Marquis la Foreest, Deensche Minister" (Amstels Oudheid, V blz. 120) en die in 1699 betrokken was in onderhandelingen tusschen de hoven van Denemarken en Cell („Archives de la Maison d'Orange-Nassau", 3me Série II, p. 558, 564).

Forestir, William Forester, of Forrester, „clerk of the green cloth", werd in Augustus 1689 tot ridder geslagen, tegelijkertijd met zijn ambtgenoot James Forbes. Nog in 1704 komt hij in genoemde betrekking voor (Luttrell, I 572; V 417).

Forgel, Johan, die in het Journaal doorgaans aan de speeltafel wordt voorgesteld, was sedert 3 April 1685 kapitein eener compagnie gardes te voet van Zijne Hoogheid. Gelijk in het Journaal vermeld wordt, III 248, bleef hij in den slag bij Neerwinden (D'Auvergne, 1693, p. 91). In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 12 Februari 1697 is sprake van wijlen kapitein Forgel en diens halfbroeder „Capiteyn Pistolenkruys, woonende in Sweeden in Lijfland in Pernouw".

Forse, Baron De la. Antoine Jérôme van Oyenbrugge de Duras, heer van Guint de la Fosse, genaamd de Baron de la Fosse, kanunnik ter kathedraal te Luik in 1657, aartsdiaken van Henegouwen, proost van Huy, kanselier van den prins-bisschop van Luik en president van diens rekenkamer in 1679. Na den dood van zijn broeder Charles Henri in 1698 werd hij baron De

Thyn en in 1702 toegelaten in de ridderschap van Luik (De Vegiano, III, p. 1501; „Europ. Mercurius", 1644, I 232).

Foubert, was waarschijnlijk Salomon Foubert, die met zijne vrouw Magdalena en hunne zoons Henry en Peter op 24 Maart 1684/85 „Denization" verkreeg in Engeland (Durrant Cooper, „Lists", p. 39). Over Foubert handelt prof. Fruin in zijne aanteekeningen op Droste, bl. 334--'35. Daaraan kan nog worden toegevoegd, dat de academie, welke Foubert te Parijs hield, op bevel der regeering in Januari 1679 plotseling gesloten was, zooals blijkt uit een brief, voorkomende onder de archiefstukken van den markies van Bath in het vierde verslag der „Royal Commission on Historical Manuscripts", I 243. Foubert stichtte daarop te Londen eene dergelijke inrichting, als hij in Parijs had gehad (Evelyn, III 54, 93, 124; „Manuscripts of the Duke of Portland at Welbeck Abbey", III 366, 370, 374, 548). Foubert, die in het Journaal van Huygens voorkomt en aldaar, I 351, stiefzoon genoemd wordt van Granmare, die tot 's konings staldepartement behoorde — waaruit volgen zou, dat Salomon Foubert overleden en zijne weduwe hertrouwd was — zal een der zoons van den ouden Foubert geweest zijn, vermoedelijk Henry, die in 1694 majoor was in het regiment cavalerie van kolonel Wyndham („Calendar of State Papers", 1691, p. 294; 1692, p. 373 en 383; 1694—'95, p. 40). Deze zal ook wel degene zijn, die bij Trevor, II 114, voorkomt als adjudant van Schomberg in Ierland. Volgens Luttrell, III 150, bleef hij in den slag bij Neerwinden.

Foulke, Kolonel, I 333. Bij Luttrell, II 21, wordt melding gemaakt van een op 14 Maart 1690 te Whitehall gehouden krijgsraad, waarin de majoor en twee officieren van kolonel Foulke's regiment ter zake van insubordinatie waren gecasseerd. Uit den „Calendar of State Papers", 1694—'95, p. 208, blijkt, dat kolonel Foulke in Juli 1694 dood was.

Fourbin. Toussaint de Forbin-Janson, eerst bisschop van Digne, daarna van Marseille, in 1689 tot kardinaal bevorderd, behartigde gedurende eene reeks van jaren de

belangen van Frankrijk bij de Romeinsche Curie. Hij stierf in 1713.

Fox. Sir Stephen Fox, die zijne loopbaan als arme straatjongen begonnen was en later klerk werd in het keukendepartement ten paleize, wist zich door ijver en nauwgezetheid op te werken tot „Paymaster of the Army" en maakte een aanzienlijk fortuin. In 1680 werd hij aangesteld tot een der „Lords Commissioners of the Treasury" (Blencowe, „Diary of the Hon. Henry Sidney", I p. 190). In Februari 1690 sloot hij zich aan bij Willem III en werd in Maart d. a. v. door dezen opnieuw tot „Lord Commissioner of the Treasury" benoemd (Luttrell, II 16, 22) met sir John Lowther, Richard Hampden en Thomas Pelham. Ook had sir Stephen voor Westminster zitting in het Parlement.

Foyert, Joachim, burgemeester van Tiel en landschrijver van Neder-Betuwe, schijnt in 1673 als volontair dienst te hebben genomen en werd in 1676 bij het beleg van Maastricht zwaar gewond. Hij stierf voor 1694 en had uit zijn huwelijk met Elisabeth van Lidth de Jeude een zoon, Johan Foyert. Deze wordt, „Navorscher" XXVI, bl. 428, gezegd reeds in 1689 voor te komen als landschrijver van Neder-Betuwe. Hij stierf in 1710. Zie Vorsterman v. Oyen, „Stam- en Wapenboek" II, fol. 228, en het door de Vereeniging Gelre uitgegeven „Register der Geldersche Leenakteboeken", kwartier van Nijmegen, n°. 119.

Frankline, Sir John. Mogelijk is bedoeld sir John Franklyn, „one of the masters in chancery", die, volgens Luttrell, VII 200, in den zomer van 1707 overleed.

Frankline, M^rs^, de hofdame, schijnt te zijn geweest Eleonora, dochter van sir Richard Francklyn of Moorpark, welke bij Burke („Extinct and dormant Baronetcies" in voce) vermeld wordt als gehuwd geweest met Charles May, zoon van sir Algernon May, ridder. Volgens Luttrell, II 303, ontving zij ter gelegenheid van haar huwelijk van de koningin eene bruidsgift van drie duizend pond aan juweelen en kleederen.

Frangel. Bedoeld is Johan Wigmar — of Wennemer — Wrangel, ritmeester ten dienste dezer landen, op eene

commiseie d.d. 26 September 1673. Blijkens verschillende resolutiën van de Staten-Generaal van het jaar 1674 en den aanvang van 1675, had Wrangel destijds hooggaande geschillen met den resident Donncker te Keulen.

Frankesteyn, Franckesteyn. Johan Ludwig baron van Franckesteyn was cornet onder de compagnie gardes du corps, „geleyt" door den heer van Ouwerkerk, toen hij op 6 December 1674 bevorderd werd tot ritmeester van de „vacerende" compagnie van prins Fritz van Nassau, onder de gardes te paard van Zijne Hoogheid.

Frederick, die gedurende den veldtocht van 1677 dienst deed als fourier, doch niet tot volle tevredenheid van den prins, IV 209, schijnt te zijn geweest de onderstalmeester Frederik Root. Zie op Rood.

Fremyn. Den 16den Augustus 1688 werd commissie verleend voor Willem Fremin als kamerling van Zijne Hoogheid en in den „Calendar of State Papers" wordt mr. Fremyn of Fermyn onder de hofbedienden genoemd op 29 Mei 1690 en 5 Januari 1691. Vermoedelijk was hij dezelfde Willem Fremin, die, bij resolutie van H. Hoog Mog. van 4 Augustus 1698, op voordracht van het college ter admiraliteit op de Maze „geëligeerd" werd tot „Ontfanger van de Convoyen en Licenten tot Breda".

French. Bedoeld is ongetwijfeld de kolonel Ico Gerardt Frens — Frents of von Frentz —, die na langdurige sollicitatiën in den aanvang van 1672 een regiment had bekomen. Zie de „Briefwisseling tusschen de gebroeders Van der Goes", passim. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 22 Juli 1678 heet hij „Kolonel Frentz, commandant tot Maeseyck". Zie ook over hem de aanteekeningen van Fruin op Droste, bl. 373, en Muller „Wilhelm III und Georg Friedrich von Waldeck", II 362.

Friend, Sir John, door Luttrell Freinds of Freind genaamd, werd op 1 April 1696 terecht gesteld, als zijnde een der hoofdschuldigen in de samenzwering van sir George Barclay tegen 's konings leven.

Friesheim, Johan Theodoor baron van Friesheim, of Freisheim, geboren in 1642, was van 1659 tot 1665

page van prins Willem III, van wien twee vertrouwelijke brieven aan hem bewaard zijn in de Inleiding tot deel V der Tweede Serie van de „Archives de la Maison d'Orange-Nassau", p. XXXVII. In 1665 werd de jonge Friesheim tot vaandrig aangesteld en in 1666 bevorderd tot kapitein der infanterie, waarna hij den 1sten December 1674 als zoodanig in de garde van den prins overging. Voorts werd hij den 3den Juli 1688 benoemd tot sergeant-majoor of wachtmeester der stad Heusden, vervolgens tot luitenant-kolonel en den 4den April 1690 tot kolonel. In 1704 werd hij luitenant-generaal en eindelijk in 1718 generaal der infanterie. Volgens het opschrift op zijn praalgraf in de St.- Catharinakerk te Heusden was hij laatstelijk „Generaal en Chef van d'Armée van H. Hoog Mogende; Kolonel en Kapitein van het regiment Gardes te voet; generaal van de Infanterie van Z. Keizerl. en Kath. Majesteit en Gouverneur van 's-Hertogenbosch (Van den Bosch, „Neerlands Verleden", bl. 228 en '29). Hij stierf den 22sten Maart 1733.

Friesheim, de vader van den vorige, IV 113, was Gotfried — of Godard — van Friesheim, generaal en kolonel van een regiment kurassiers in dienst van keizer Ferdinand III, door wien hij bij diploma van 29 December 1640 tot baron des H. R. Rijks werd verheven. Hij was gehuwd met Catharina Amya („De Wapenheraut", II 173).

Friesland, Prinses van, IV 47. Bedoeld is Albertine Agnes prinses van Oranje, dochter van prins Frederik Hendrik en Amalia van Solms, moeder van prins Hendrik Casimir II.

Friesland, Prinses van, I 398; II 494. Bedoeld is de gemalin van Hendrik Casimir II, Henriette Amalia van Anhalt.

Friesland. De stadhouder van —, prins Hendrik Casimir I van Nassau-Dietz, 1657—1696. Dat prins Hendrik Casimir II, die, blijkens de „Geschiedkundige Bijdragen", bl. 20—25, reeds den veldtocht van 1674 had medegemaakt, ook deel nam aan die van 1675 en 1676, verneemt men uit het Journaal, IV 40—53 passim,

en 188—189 passim. In Deel III wordt niets omtrent hem vermeld dan alleen, blz. 67 en 69, dat in October 1682 een gerucht liep, volgens 't welk hij zich heimelijk naar Parijs had begeven, om met eene rijke erfdochter, Mlle. De Boucy, te trouwen. Dat huwelijk kwam echter niet tot stand en toen heette het, dat de prins naar Parijs geweest was, om zijn leed over die teleurstelling wat te verzetten. Van zijn, een jaar later gesloten, huwelijk met zijne nicht Henriëtte Amalia van Anhalt, zwijgt het Journaal en van de zoo hoog geloopen geschillen tusschen Willem III en den Frieschen stadhouder verneemt men daarin slechts een nagalm, waar I 37 wordt aangeteekend, dat de fiscaal Rooseboom zich beroemde op de „lessen en remonstrantien", die hij den prins van Nassau „gegeven en gedaen hadde over sijne quade en onvoorsichtige conduitte, die in 't regard vañ Con. gehouden hadde, hem selfs genoeghsaem verwijtende dat iñ tijdt dat Vrieslandt en Groningen met Amsterdam haer opposeerden tegens de lichtinge vañ 16000 man, Vranckrijck haer belooft had een secours van 25000 man, om haer saecken staende te houden". Inderdaad een zware beschuldiging tegen een vorst uit den stam van Nassau! Van half Mei tot begin Juni 1689 bevond zich prins Hendrik Casimir te Londen, I 125—137 passim, ten einde zijne aanstelling tot veldmaarschalk te bewerken, en inderdaad gelukte het hem, doch slechts na lang aanhouden, van den koning brieven te verkrijgen, waarbij hij voor die benoeming aan de Staten-Generaal werd aanbevolen. Die brieven kwamen op 7 Juni bij H. Hoog Mog. in; daarop volgden den 22sten wederom brieven uit Londen om den graaf van Nassau, generaal der cavalerie, insgelijks voor eene benoeming tot veldmaarschalk aan te bevelen; beide benoemingen volgden op 15 Juli, maar met dien verstande dat de beide nieuwe veldmaarschalken in rang zouden staan achter Waldeck en de stadhouder van Friesland achter den graaf van Nassau. Zie de brieven van Witsen aan de burgemeesters van Amsterdam in „Aemstels Oudheid", IV 138, 139, 150. Vermoedelijk was Hendrik Casimir over die rangregeling

niet weinig gebelgd, want hij haastte zich geenszins om het ambt, dat hij zoozeer verlangd had, te aanvaarden: in 1689 verneemt men verder niets meer van hem en evenmin in 1690, doch in Februari 1691 kwam de prinses van Friesland in Den Haag en zag den koning, I 398, en niet onwaarschijnlijk zal het gevolg daarvan geweest zijn, dat in April d. a. v. de prins in het leger verscheen, waar hij zich in September nog bevond, I 415, 488. In 1692 wordt wederom niets van hem vernomen, maar in de eerste dagen van Juni 1693 werden zijn ambtgenoot en hij aangeschreven om „haer dienst waar te nemen", II 212. En daarop kwam hij dan ook nog op het einde der maand in het leger, II 224, maar reeds in den loop van Juli verluidde het, dat beide veldmaarschalken ontstemd waren; Nassau Saarbrugge wilde quitteren, „siende dat hij niet geemplojeert wierde", en „de andere prins, gouverneur van Vrieslandt, was om deselve reden mede malcontent", II 238. Intusschen, de ware oorzaak hunner baloorigheid was, zooals iedereen wel wist, dat, in de plaats van den kort tevoren overleden Waldeck, de hertog van Holstein-Plön tot veldmaarschalk benoemd en boven hen gesteld was. Huygens maakt daarvan echter geen gewag; officieel bleef het heeten, dat de prins „niet wel tevreden en was, omdat men hem geene dingen en communiceerde", en dat hij daarom naar zijne goederen in Duitschland vertrok (II 260; D'Auvergne, „History of the Campagne Anno Dom. 1693, p. 103). Verder wordt in het Journaal niet meer van hem gerept; alleen wordt, II 494, nog gewaagd van hofgeschiedenissen uit Leeuwarden, waarbij het heette, „dat van der Waey ende de Villers den prins van Vrieslandt leelijck om den thuyn geleidt hadden". Nog andere onwaardige hovelingen worden bedoeld in het, door Jhr. Van Sypesteyn uitgegeven „Leven van Menno Baron van Coehoorn", blz. 7 en 8. Alles te zamen genomen mag wel gezegd worden, dat, toen prins Hendrik Casimir II den 15den Maart 1696 op nog betrekkelijk jongen leeftijd kwam te overlijden, zulks in het algemeen belang niet behoefde te worden betreurd.

F r i s e, De. Hendrik vrijheer — sedert 1694 graaf — Von Friesen was sinds 8 Juli 1686 luitenant-kolonel van het regiment van den prins van Lunenburg, in dienst van den Staat, van welk regiment hij in April 1691 kolonel werd, I 417. Tevens was hij, naar luid eener resolutie van H. Hoog Mog. van 30 Juni 1689, extraordinaris envoyé van den keurvorst van Saksen aan het hof van den koning en de koningin van Groot-Brittannië, terwijl op 27 April 1693 almede voor hem een „creditiff" van den keurvorst bij H. Hoog Mog. inkwam, waarbij hij als extra-ordinaris envoyé alhier werd geaccrediteerd. In die verschillende betrekkingen schijnt Friesen zich dikwijls ten dienste van Willem III te hebben gesteld; in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 23 November 1695 heet hij envoyé van Zijne Majesteit van Groot-Brittannië aan den Boven-Rijn; in 1697 werd hij door Willem III met eene zending naar Weenen belast, en in 1700 komt hij voor als envoyé van den koning bij den keurvorst van Brandenburg. Met graaf Hendrik von Friesen moet niet verward worden de, vaak ook Frize of wel Vries genoemde, graaf Friis van Frisenborg, die den 14den October 1698 optrad als extraordinaris envoyé van den koning van Denemarken bij H. Hoog Mog., doch reeds op 21 Februari 1699 overleed (Resolutiën van H. Hoog Mog. van 4 October 1698 en 23 Februari 1699).

F r o b e n i u s, IV 142, 162. Bedoeld is N. Frobenius, die den 20sten Augustus 1673 commissie ontving als stalmeester van Zijne Hoogheid. Uit het Journaal blijkt, IV 151, 159, dat hij tusschen 11 en 25 April 1677 stierf. Mogelijk was hij een broeder van Emmanuel von Fröben of Frobenius, den stalmeester van den keurvorst van Brandenburg, die in den slag bij Fehrbellin in de onmiddellijke nabijheid van den keurvorst sneuvelde.

F r o m e n t e a u. Hendrik de Fromentiou, bloemschilder, geboren te Maastricht omstreeks 1633, werd in 1670 benoemd tot directeur der schilderijenverzameling van den keurvorst van Brandenburg. Hij was gehuwd met de dochter van Philips Wouwerman (A. von Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", I 559, en Galland, „Der

grosze Kurfürst und Moritz von Nassau", S. 66). Volgens Erman et Reclam, „Mémoires", IV 238, zoude hij eigenlijk Henri Fermandeau of Firmandou geheeten hebben.

Fronestein. De vrouwe van —, II 281, was Jacoba Teding van Berkhout, dochter van Jan Teding van Berkhout, burgemeester van Brielle, en van Cornelia Schuyt. Als weduwe van Willem Hartigvelt hertrouwde zij met Jhr. Frederik de Wael, die, naar luid der „Geneal. en Herald. Bladen", 3de jaarg. bl. 189, op 8 Juli 1691 met Vronesteyn werd beleend, doch reeds binnen een jaar kinderloos kwam te sterven. Jhr. Willem de Wael, die zich vervolgens wederrechtelijk in het bezit der heerlijkheid zocht te doen stellen, was de derde broeder. Over de vrouwe van Vronesteyn, zie verder op Berckhout.

Fruytiers, Philips, portret- en miniatuurschilder en graveur te Antwerpen, aldaar geboren omstreeks 1610, overleden in 1666 (Von Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", I 559).

Fryman of Freyman, Johan Frederik, ontving den 26sten Mei 1688 commissie als kapitein; den 19den Maart 1723 werd hij benoemd tot brigadier en den 4den Maart 1727 tot generaal-majoor.

Fuchs. De secretaris van den keurvorst van Brandenburg, Paul Fuchs — later rijksvrijheer Von Fuchs —, was in 1640 geboren te Stettin en dus een weinig ouder dan Huygens hem schatte, toen hij hem in 1680, III 36, te Berlijn ontmoette. Fuchs, die aanvankelijk hoogleeraar te Duisburg was geweest en daarna geheim kamersecretaris van den keurvorst, was in 1680 reeds sedert eenigen tijd geheim staatssecretaris en werkelijk geheimraad. In 1683 en 1685 werd hij door den keurvorst met vertrouwelijke zendingen herwaarts belast en daarna werd hij nog in verschillende onderhandelingen gebruikt. Zoo kwam nog op 23 October 1688 bij H. Hoog Mog. een „credityff" in van den keurvorst op „S. C. D. werckelycken geheymen raedt en leen-directeur von Fuchs", om met H. Hoog Mog. „te communiceren over de tegenwoordige conjuncturen van tijden

en zaken". Fuchs overleed in 1704. Zie over hem Erman et Reclam, „Mémoires", III 150—151.

Fuenmajor. Don Balthazar de Fuenmayor, die later den titel droeg van graaf De Castel Moncayo, werd op 30 April 1680 als extra-ordinaris envoyé van den koning van Spanje bij H. Hoog Mog. ontvangen en nam op 23 Maart 1686 afscheid, toen hij als extra-ordinaris ambassadeur naar Venetië vertrok.

Fuensaldagna. Don Luiz — elders Alonso — Perez de Vivero, graaf De Fuensaldaña, had het opperbevel over de Spaansche troepen in de Nederlanden van 1648 tot 1659. Toen werd hij benoemd tot ambassadeur van Spanje bij het Fransche hof en daarna tot gouverneur der Spaansche Nederlanden, doch hij overleed bij de aanvaarding van dat ambt in 1661.

Furetière, Antoine. Zijn „Dictionnaire" schijnt het eerst uitgegeven te zijn bij Reinier Leers te Rotterdam.

Fürstenberg. De kardinaal van —, van wien I 7 melding wordt gemaakt, was Wilhelm Egon, die in 1674, wegens zijne intriges met de Franschen, op last van den keizer te Keulen werd opgelicht en gevankelijk naar Weenen gevoerd. Na den vrede van Nijmegen werd hij op vrije voeten gesteld; hij volgde in 1682 zijnen broeder op als bisschop van Straatsburg, werd in 1686 kardinaal en in 1688 coadjutor van den keurvorst van Keulen. Het gelukte hem echter niet bij diens dood in zijne plaats verkozen te worden, waarop hij zich naar Frankrijk terugtrok, waar hij met eenige rijke abdijen werd begiftigd en in 1704 stierf (Trevor, II 82).

Fyth, Joffr., I 269; aldaar moet gelezen worden Foeyt.

G.

G., II 227. Bedoeld schijnt te zijn aan te duiden dat de zoons en dochters van den baron De Loë alle van de best „geremunereerde benificiën" bezaten.

Gabriël, de tafeldekker, was Gabriël Bowecowet, die als „Tafeldecker der Koningin" op 28 Juli 1689 door Hare Majesteit gepensioneerd werd, maar daarna weder aan het hof moet zijn teruggekeerd, daar hij, na den

dood van Willem III, genoemd wordt onder de personen, die den rouw over het afsterven des konings zouden hebben aan te nemen.

Gaesbeecq, IV 53, 82. Beroemde baronie in Zuid-Brabant, ten zuidoosten van Brussel. Het kasteel was in 1566 grootendeels door brand vernield-, maar in 1658 van een nieuwen voorgevel voorzien („Délices du Brabant”, II 128).

Gage, Mlles. Eene der beide zusters, door Huygens, II 70, vermeld, kan de jonge dame geweest zijn, bloedverwante der vrouwe van Ammerzode — mevrouw Van Arckel, geb. De la Kéthulle — ten wier gevalle het kasteel Ammerzode in den winter van 1672 op '73 door den bevelhebber der Fransche troepen in de Betuwe, Georges de Duras graaf De Lorges, gespaard bleef. Zij trad later in een klooster. Zij was afkomstig uit eene Engelsche familie, welke zich in Vlaanderen had gevestigd (John Box, „Chronicles of the Castle of Amelroy”, London 1870, aangehaald bij Werner, „Geldersche Kasteelen”, II, bl. 32—34).

Gageren, Van. Blijkbaar een verwant of goede vriend van de familie Pergens; mogelijk dezelfde als Daniël van Gageren, die als kapitein voorkomt op den Staat van Oorlog voor 1673.

Gaillard. Van dien „Virtuoso” en zijne kunstverzamelingen maakt Huygens melding in een brief aan zijn broeder Christiaan van 28 Maart 1690 („Oeuvres complètes de Christiaan Huygens”, IX 397).

Galen, Gerhard Jan van, heer van Boinenburch, wordt vermeld in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 4 Augustus 1698 als voogd over de nagelaten kinderen van „weijlen desselfs Broeder” — schoonbroeder of halfbroeder? — Hieronymus Marcus van Uffelen, „in sijn leven Heere van Rochers omtrent Rochel gelegen”.

Gall, De gravin van Sint-, „eene Yersche dame”, met hare dochter, II 489. Bedoeld is vermoedelijk de gravin van Fingall, nl. Lady Margaret Maccarty, dochter van den graaf van Clancarty en weduwe van Lucas Plunkett, graaf van Fingall, bij wien zij moeder was van een zoon en drie dochters, Elisabeth, Helen en Amelia Plunkett.

Galloway. Bedoeld is geenszins het schiereiland Galloway op de zuidwestkust van Schotland, maar de stad Galway in Connaught, op de westkust van Ierland, welke stad in Augustus 1691 werd overgegeven, I 475.

Galloway, Lord, en diens vader. Zie op Ruvigny.

Galmert, Gamarage. Dorp in Henegouwen, noordelijk van Lessines, aan een riviertje, dat, westwaarts stroomend, zich niet ver van daar in de Dender werpt.

Galpert, De. Vermoedelijk is bedoeld de „Galloper", de meest oostelijke der banken van de Engelsche kust in de Noordzee.

Gans, Cornelis, ridder-baronet, heer van Nuland en Bommenede, president te 's-Hertogenbosch, gestorven 22 November 1699, was eerst gehuwd met Herbertina de Bergaigne, die op 25 Juni 1679 overleed, daarna met Johanna Maria Tromp (Van den Bosch, „Neerlands Verleden", bl. 231).

Garcia. Bedoeld is Don Hernando de Chuesada Mendoza, graaf De Garcia.

Garde, Graaf De la. Vermoedelijk is bedoeld graaf Magnus Gabriel de la Gardie, 1622—1688, die in 1646 als buitengewoon ambassadeur van Zweden aan het Fransche hof verscheen.

Gardes du Corps, De, IV 16, waren kenbaar aan hun witte paarden („De Holl. Mercurius", 1677, bl. 22).

Gasparo. Zie op Duarte.

Gastañaga stond in verdenking van heimelijke verstandhouding met den vijand. Zeker is, dat door hem een brief, houdende klachten over Willem III, geschreven werd aan den paus, die dien brief opzond naar Madrid, vanwaar daarvan mededeeling werd gedaan aan den keurvorst van Beieren te Brussel. Deze nam daarop Gastañaga in verhoor en gelastte hem zich te Ostende rechtstreeks naar Spanje in te schepen, zonder eenige Fransche haven aan te doen (Luttrell, II 401, 402, 409, 417). Op 28 Maart 1692 kwam bij H. Hoog Mog. een schrijven in van Gastañaga, waarbij hij afscheid nam. Later werd hij onderkoning van Catalonië (Luttrell, II 422, 466).

Gastelure, La, I 482, Gatelière. De II 514 bedoelde

officier, die op 2 Augustus 1695 voor Namen sneuvelde, was Claude de la Chambre de Gadeillier of de la Gadillière, in wiens plaats op 9 September 1695 commissie als kapitein verleend werd aan Caspar Steffen de la Gadillière.

Gaston, II 186, lees Paston.

Gattigny, Gastigny, Jacques de, nam, naar Jaucourt meldt, reeds in 1686 het ambt van opperjagermeester van Willem III waar (Fruin, „Aant. op Droste", bl. 454) en komt in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 1 November 1689 voor als tot het huis der koningin behoorende. Intusschen was hij reeds op 9 October t. v. door den koning aangesteld tot „master of the harthounds and tuckhounds" („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 247) en verkreeg hij voorts op 12 October 1691 commissie als adjudant-generaal des konings, ter vervanging van den tot generaal-majoor bevorderden heer van Zuylenstein.

Gaudecker, Jan Lodewijk, die in November 1688 kapitein in de garde werd tengevolge van het ontslag van Rosande, I 19, werd op 16 April 1704 bevorderd tot brigadier.

Gaveren, ten zuiden van Gent, op den rechteroever van de Schelde.

Geel, II 247, IV 233. Gheel bij Herenthals.

Geertruyds Mechelen Ste-, Machles-Sainte-Gertrude, ten noorden van Dieghem, aan het riviertje de Veluve, tusschen Brussel en Vilvoorde.

Genap, IV 62. Genappe of Gemappe in Zuid-Brabant aan de Dyle, niet ver van Nivelle.

Geertsbergen, Grammont, III 90, 91; IV 103, 191, 195, 196, 197, 212; vermoedelijk ook bedoeld II 400, stadje in Brabant aan de Dender, in Huygens' tijd eigendom van de prinses De Lillebonne, zuster van Vaudemont.

Gelain, S.t-. Bedoeld is Saint-Guislain, ten westen van Mons.

Geise, Sir John. Zie Guise.

Gelder. Zie op Spaansch Opper-Gelder.

Gele. Twee freules —, hofdames der hertogin van Celle, vermoedelijk Von Schele.

Gelin, IV 94. Zie Saint-Gelain.

Gemblours, Giblours, Gembloux, oud stadje in Zuid-Brabant, nabij de grens van Namen, met eene in 922 gestichte abdij van den H. Wibertus, van de orde der Benedictijnen.

Gendreau komt voor in 1690 bij het leger in Ierland, als Gendro (Dumont de Bostaquet, „Mémoires", p. 282), doch zonder nader te worden aangeduid.

Gendrein. Zie Jandrein, Jandrin.

Gent, Van. De leden der familie Van Gendt, van wie in het Journaal sprake is, zijn de weduwe van Johan baron van Gendt, die in 1660 ambassadeur van H. Hoog Mog. te Parijs was en in 1666 tot gouverneur van prins Willem III werd aangesteld, hunne zoons Adriaan en Frederik Willem, en eene hunner dochters.

Gent, Mevrouw Van, welke genoemd wordt II 476, 477 en 479, was Adriana Sibylla Ripperda, vrouwe van Oldersum, Papenburg en Oosterwedde, welke den 20sten September 1704 in de Groote Kerk te 's-Gravenhage begraven werd („Haagsche Jaarboekje", 1891, bl. 89).

Gent, Adriaan van, die een been verloor bij de verdediging van Maastricht tegen de Franschen in 1673, werd op 12 December van dat jaar bevorderd tot luitenant-kolonel van een regiment infanterie. Hij trouwde, na afkondiging te 's-Gravenhage, op 27 Maart 1678 met Elisabeth Maria, prinses van Portugal, eene bloedverwante van het huis van Oranje. Van dat huwelijk wordt gewag gemaakt in het Journaal IV 234—241 en 242; een grappig spotdichtje daarop van Romanus Boot van Wesel, den zoon van Anna Roemers Visscher, wordt door dr. G. Kalff medegedeeld in zijn „Verslag van een onderzoek in Engelsche Bibliotheken in het jaar 1910", blz. 56. Dat het huwelijk niet zeer gelukkig uitviel, blijkt uit de gedenkschriften van mevrouw Van Zoutelande, uit wier verhaal opgemaakt kan worden, dat, al had heer Adriaan nog slechts één been tot zijne beschikking, hij toch eene wezenlijke „coureur" was. Adriaan van Gendt wordt in het Journaal vermeld IV 55 en is zonder twijfel degene, die bedoeld wordt in I 254 enz. en II 252 enz.

Gent, Frederik Willem van, heer van Oldersom, broeder van den voorgaande, werd reeds in 1653 tot kapitein der garde van H. Hoog Mog. aangesteld („Brieven van en aan J. de Witt", V 135) en verkreeg in 1672 commissie als ritmeester. Voorts werd hij op 3 November 1679, bij vrijwilligen afstand van zijn vader, aangesteld tot „Stadhouder van de Leenen en het Voochtampt des Lands van Over Maze en Valkenburg", en een jaar daarna toegelaten in de ridderschap van Nijmegen, door welke hij vervolgens in de Staten-Generaal werd gecommitteerd. Oldersom, die in Deel I van het Journaal veelvuldig voorkomt, was echter blijkbaar een minwaardig persoon, van wien niets goeds verluidt en wiens eigenlijke zin volstrekt niet uitging naar eene behoorlijke vervulling zijner ambten. Reeds in 1687 bemoeide hij zich met de opvoering van opera's in Den Haag („Oeuvres complètes de Chr. Huygens", IX 242) en ruim vijf en twintig jaar later, in 1713, stond hij in persoon aan het hoofd van een Fransch tooneelgezelschap („Mededeelingen der Vereeniging tot beoefening der geschiedenis van 's-Gravenhage", II 131). En toch was hij toen al „fort vieux garçon", zooals Lamberti getuigt, I 181, die een voor zijn karakter gansch niet vleiend verhaaltje opdischt, onder bijvoeging, dat hij „passoit pour avoir des empressements sans retenuë pour le beau Sexe". Het is dan ook geen wonder, dat hij een desolaten boedel achterliet, toen hij op 4 Maart 1725 „in een afgeleefden ouderdom ten grave daalde" („Europ. Mercurius", Maart 1725, bl. 144; D'Ablaing, „Ridderschap van Nijmegen", folio 330).

Gent, De freule Van, van Oosterwedde — niet Oosterweel —, welke nevens hare moeder in het Journaal voorkomt, was Margaretha baronesse Van Gendt. Zij overleed ongehuwd den 4den September 1720.

Gent, Beleg van, IV 228, 229, 230. De stad en het kasteel van Gent werden op 1 Maart 1678 door de Franschen belegerd en den 11den „bij appointement" overgegeven. Na den vrede van Nijmegen en ofschoon die vrede reeds op 29 December 1678 was afgekondigd, duurde het tot 1 Maart 1679, alvorens de Franschen

de stad en het kasteel Gent ontruimden. Vgl. IV 275. („Annales du cercle archéologique du pays de Waas", Tome 28, 1910, p. 81 en 83).

Gentleman-Quarter-Waiter, De kleine, was ongetwijfeld dezelfde, die II 498 en 500 voorkomt als „de kleyne Engelsche fourier" en „mr. Marriot, het kleijne Engelsche quartiermeestertje".

Gerard, S.t-, of Brogne (Brohen), dorp tusschen de Sambre en de Maas, zuidelijk van de abdij van Floreffe.

Germain, „de speler". Nicholas Germain (niet Jermyn) werd den 26sten November op de tegen hem ingebrachte klacht van den hertog van Norfolk schuldig verklaard aan „enticing away his dutchesse", doch deswege slechts tot eene geringe schadeloosstelling veroordeeld, in plaats van tot de honderdduizend pond sterling, die door den hertog waren geeischt (Luttrell, II 341, 344, 439, 622—624, 651). Uit het Journaal, I 283, is op te maken, dat Germain vroeger in Holland was geweest, en volgens II 568 was hij daar geeindigd met de mooie dochter van een houtkooper te trouwen.

Germain. De I 220 vermelde Germain, die aan het hof der prinses royale verbonden was geweest, was een geheel ander persoon dan de voorgaande en, daar hij een neef genoemd wordt van den graaf van St.-Albans, moet hij een Jermyn zijn geweest, niet een Germain.

Germain en zijn oudste zoon, I 153. Bedoeld schijnt te zijn niet de oudste zoon van Germain, maar die van den eenige regels vroeger genoemden Odijck.

Germain, S.t- en Laye, III 105, 121. Stad met een groot kasteel aan de Seine, westelijk van Parijs, in het tegenwoordig département de Seine-et-Oise.

Germain, S.t- en Laye, III 140, ten noorden van Lyon, aan de Saône, département de l'Ain.

Gerpines, Gierpaine, Guespines, I 174, 462, 472, 476, 479, 485; IV 203. Gerpinnes in Henegouwen, zuidelijk van Charleroi.

Gersdorf, Wolf Abraham baron van, „die eenighe character van Envoyé vañ Cheurvorst van Saxen, maer meer schulden als goedt" had, II 194, was den 18den

Augustus 1691 door den keurvorst als zijn resident bij H. Hoog Mog. geaccrediteerd en werd als zoodanig op 22 Augustus d. a. v. door H. Hoog Mog. in audientie ontvangen. Den 25sten October 1694 trad hij in het huwelijk met de zeer bemiddelde, doch reeds bijna veertigiarige Leonora Burgh, II 422, dochter van Mr. Coenraad Burch heer van Kortenhoef, thesaurier-generaal der Unie, en van Christina Hooft (Elias, I 453). Den 6den Maart 1698 kwam, naar luid eener door H. Hoog Mog. op dien dag genomen resolutie, bij hen een „Credityf" in van den koning van Polen, keurvorst van Saksen, gegeven te Cracau den 18den November t. v., op Wolf Abraham von Guersdorf om „als Raedt en Resident van Syne Majesteyt bij H. Hoog. Mog. te resideeren". Gersdorf hertrouwde in 1706 met Anna van der Linde en werd den 30sten November 1709 in Den Haag begraven („Maandblad de Nederl. Leeuw", 1895, bl. 172). Een ongemeen groot wapenbord werd alstoen, naar „De Navorscher", X 203, meldt, boven zijn graf opgehangen.

Gerson, Gesson, Jessoon, Mrs., was eene der dames van het hof, welke als juffrouw Jessen voorkomt op eene „Lijste van de tractementen van haere Hoogheyts bediende in dato 2 May 1679" (R. A.). Door Droste, die haar Madam Jetson noemt, wordt zij beschreven als „een weeuw van welgemaeckte leden", maar „die kwaetaerdig was" en dan ook blijkbaar in hare omgeving niet bemind werd. Mogelijk was zij Penelope Villiers, dochter van Sir George Villiers en Penelope Denham, en gehuwd geweest met Sir William Jesson of Newhouse (Burke, „Extinct and dormant Baronetcies", i. v. „Villiers").

Gerverskoop. Jhr. Adolf van Oostrum, heer van Gerverskop, zoon van Jhr. Johan van Oostrum, heer van Moersbergen, Gerverskop enz., en van Catharina Maria de Wael van Moersbergen, werd in 1640 geboren en stierf kinderloos in November 1679. Hij was in 1667 gehuwd met Anna Cornelia van der Marsche, erfdochter van Hindersteyn, die hem overleefde. In 1672 komt hij voor als ritmeester (Van Sypesteyn en de Bordes, I 92) en

in 1673 als kolonel der cavalerie (Staat van Oorlog, 1673).

Geselle. Bedoeld is de Haagsche boekhandelaar Daniël Geselle.

Gesvre, lees Gesvres. Louis François Potier markies De Gesvres, „Maréchal de Camp", kwam den 4[den] Augustus 1643, bij het beleg van Thionville, door het springen eener mijn om het leven (Duc d'Aumale, „Histoire des Princes de Condé", IV p. 37, 173 en 174).

Gete, De, of Geete, II 246. De Groote en de Kleine Geete ontspringen beide in Brabant en loopen ongeveer evenwijdig Noordwaarts, eerstgenoemde langs Thienen, de andere langs Leeuw, waarna zij zich vereenigen en zich te zamen in de Demer werpen.

Geus, Joff. De. Mogelijk is bedoeld Cornelia Geus, geboren 11 Augustus 1679, dochter van Jacob Geus, commandeur en équipagemeester-generaal in Ned. Indië, en van Aletha Rengers, gehuwd te Amsterdam met Hendrik Boot en in Januari 1725 te Utrecht begraven („De Navorscher", XXXIII bl. 343).

Giaur, Giaure, Giore, Giaour, Ritmeester, was zeer zeker niet identisch met Johan Wijnand van Goor, maar schijnt te zijn geweest de ritmeester „Sciauw", die in het regiment van kolonel Goos voorkomt op den Staat van Oorlog voor 1692.

Gibson, Richard, „die soo kleen van persoon was, dat hij pas op een tafel kon zien", maar desniettemin schilder was van „Haere Hoogheyd Mevrouwe de Princesse van Orange", was in 1677 met zijn gezin in het gevolg der prinses uit Engeland naar Den Haag gekomen. Zie over hem het artikel van Dr. A. Bredius „Een en ander over Richard Gibson" in Oud-Holland, Jaargang XXVIII bl. 124—'26.

Gibson, Mrs., de vrouw van den voorgaande, heette Ann Shepherd en was van even kleine gestalte als haar echtgenoot. Hun huwelijk was door koning Karel II bijgewoond. Mrs. Gibson stierf in 1709, negen en tachtig jaren oud (Walpole, „Anecdotes of Painting", II 150).

Gibson, Anna. Zie op Vrijbergen.

Gibson, Suzanna Penelope. Zie op Rose.

Gibson, De „miniateur", vermeld I 375; II 25, 316, schijnt te zijn geweest de jong gestorven Eduard Gibson.

Gibson, William (1664—1702), de broederszoon van Richard, die in Deel II van het Journaal, 516—584, veelvuldig genoemd wordt, was ook miniatuurschilder en bezat eene der fraaiste verzamelingen van teekeningen en gravures van zijn tijd.

Gierpaine. Zie Gerpines.

Giessenburg, Mlle. De. Bedoeld is jonkvrouwe Anna Maria de Marlot. Zie op dien naam.

Gilbert, Abraham, die reeds in het begin van Januari 1689 door Huygens, I 53, „een van onse twee Fransche predicanten" genoemd wordt, werd, naar luid der „Proceedings of the Hugenot Society of London", VIII p. 47, in datzelfde jaar, nevens Jean Ménard, aangesteld tot predikant in de Fransche kapel van het koninklijk paleis van S^t^.-James. Het bericht in het „Bulletin de la Commission pour l'Histoire des Eglises Wallonnes", I 138, dat hij eerst in 1693 uit Melle in Poitou naar Engeland vertrok, moet dus op eene vergissing berusten. Vermoedelijk stierf hij in 1711. Zie nog omtrent hem voorzegde „Proceedings", III 338, 415; V 388; „Calendar of State Papers", 1691—'92 p. 496.

Gilles, S^t^.-, IV 165. Saint-Gilles, dorp in het land van Waes, ten Westen van Antwerpen.

Gilles, plaatsje ten Noorden van Charleroi.

Giorgione, Giorgio Barbarelli, genaamd Il Giorgione (1478—1511), behoorde tot de Venetiaansche schilderschool.

Gironne, II 374. Bedoeld is Gerona in Catalonië, dat zich, na een beleg van vijf dagen, op het einde van Juni 1694 overgaf aan den maarschalk De Noailles.

Giublot. Van dezen glazenslijper in Den Haag is meermalen sprake in de briefwisseling tusschen de gebroeders Huygens. In een brief van 4 Maart 1695 wordt hij de „Voltigeur" bijgenaamd, het blijkt niet waarom („Oeuvres de Christiaan Huygens", X p. 708).

Giulio. Zie Romano.

Givet, grensvesting aan de Maas, bij den vrede van

Nijmegen aan Frankrijk afgestaan en sedert door Vauban belangrijk versterkt.

Glin, Ghlien, dorp bij Bergen in Henegouwen, waarbij het kasteel Montcoureur, vermoedelijk dat, waar Willem III zijn intrek nam.

Goblins, Goblines, IV, 55, 81, kanunnik van Ste.-Regoule te Brussel. Gelezen zal wel moeten worden Ste.-Gudule.

Godefroy, syndicus van Genève, III 148, 149, 150, 154. Jacques Godeffroy, geboren te Genève in 1587, eerst advokaat voor het Parlement van Parijs, daarna in 1619 hoogleeraar in de rechtsgeleerdheid te Genève, in datzelfde jaar lid van den „Conseil des deux cents", in 1629 lid van den raad, secretaris van staat in 1632, syndicus in 1637, 1641, 1645 en 1649, overleed 23 Juni 1652.

Godfree, Sir Edmund Bury. In een tijd dat in Engeland een hevige beweging tegen de Roomsch-katholieken heerschte, werd op 17 October 1678 Sir Edmondsbury Godfrey, een rechter, vermoord gevonden in een eenzaam oord nabij Londen. De geheimzinnige misdaad werd, zooals bij de toenmalige opwinding begrijpelijk was, op rekening der Jezuieten gesteld („Holl. Mercurius", 1678, blz. 280 en vgl.; 1679, blz. 72—73). Dat Philibert Vernatti een „principael instrument" in dien moord zoude geweest zijn, schijnt ook overdreven; in den „Holl. Mercurius" van 1679, blz 73, wordt hij althans daarbij slechts in het voorbijgaan genoemd.

Godin, Godyn. Met den heer van Maersenbroeck, I 359, is niet bedoeld Jacob Godin, heer van Boelesteyn, zooals in het register, bl. 121, verkeerdelijk wordt te kennen gegeven, maar, volgens welwillende mededeeling van Dr. A. J. van der Meulen, tweeden bibliothecaris van het Hist. Genootschap, de jongere broeder van gezegden Jacob Godin, t. w. Jean Louis Godin, heer van Maersenbroeck, kanunnik van Ste.-Marie te Utrecht, die bij missive van den stadhouder van 21 Maart 1685 tot geëligeerd raad werd benoemd en op 27 Maart 1688 overleed. In zijne plaats nam den 15den Mei d. a. v. in het „Eerste Lid der Staten 's Lands van Utrecht" de heer Johan van Weede zitting.

G o d i n, predikant, en diens echtgenoote, I 404, waren Louis Godin, predikant te Veere, en Anna Maria Schuyl van Walhorn (Maandblad van het Genootschap „De Nederl. Leeuw", 1895, kol. 6; Smallegange, folio 770).

G o d i n, Mevrouw, vrouw van een Generaliteits-Rekenmeester, van wie melding gemaakt wordt II 302, was Adriana Winckelman, de tweede vrouw van Jacob Godin, „oud-Burgemeester en Raad in de Vroedschap der stad Veere, midsgaders Gedeputeerde wegens de provincie Zeeland in de Generaliteits-Rekenkamer," wier huwelijk op 27 Januari 1692 te 's-Gravenhage werd afgekondigd. De vader van dezen Jacob Godin en die van voorzegden Louis Godin waren volle neven.

G o d o l p h i n, Sidney, die in Deel IV van het Journaal voorkomt, als in 1678 hier te lande onderhandelend over de voorwaarden, welke door den koning van Engeland, als bemiddelaar, aan Frankrijk zouden kunnen worden gesteld, om den vrede te verkrijgen, nam vervolgens als „First Commissioner of the Treasury" en kamerheer der koningin eene aanzienlijke plaats in aan het hof van koning Jacob II, door wien hij in December 1688 met lord Halifax en lord Nottingham naar den prins van Oranje te Hungerford werd afgevaardigd, I 381, om eene onderhandeling te openen, welke evenwel, ten gevolge van de vlucht des konings, op niets uitliep. Godolphin schijnt zich daarop als van zelve bij den Prins te hebben aangesloten, ofschoon hij in de „Convention" niet voor de opdracht der kroon aan Willem III stemde, maar slechts voor een regentschap. Desniettemin en hoewel het den prins niet onbekend was dat de man geen vertrouwen verdiende, I 121, werd hij voorloopig als „First Commissioner of the Treasory" gehandhaafd tot in Maart 1690, toen hij ontslagen werd. Maar kort daarop werd hij tot lid van den „Privy Council" aangesteld. Voorts werd hij in 1694 benoemd in den „Cabinet Council", bestemd om bij afwezigheid des konings de koningin ter zijde te staan, en in 1695 in de „Regency", die na den dood der koningin werd aangewezen om, bij ontstentenis

des konings, het bewind te voeren. Dit is het laatste wat in het Journaal omtrent Godolphin vermeld wordt, II 482. Noch in zijne hofmakerij aan eene der zusters Villiers, I 209, noch in die aan eene rijke weduwe I 334, noch in zijn hartstocht voor de hertogin van Grafton, I 354, schijnt hij gelukkig te zijn geweest; althans daarvan wordt niets vernomen. In 1700 werd hij „Lord High Treasurer" en in 1706 werd hij, die reeds sedert 1684 baron Godolphin was, tot graaf verheven.

Goens, Rijkloff van, was sedert zijne vroege jeugd in dienst van de O. I. Compagnie en werd eindelijk in 1678 aangesteld tot gouverneur-generaal van Nederl. Indië. Hij was drie malen getrouwd, zooals in bijzonderheden blijkt uit eene eigenhandig door hem geschreven memorie omtrent zijn levensloop, uitgegeven door den Heer P. A. Leupe in de „Berigten van het Hist. Genootschap", V, 1853, 2de Ged. bl. 28—48. De derde vrouw heette Johanna van Ommeren, omtrent wier afkomst en levensomstandigheden in die memorie niets wordt medegedeeld, zoodat het zeer wel mogelijk is dat zij vroeger in dienst geweest was van eene der twee voorgaande mevrouwen Van Goens. Trouwens op Ceylon, waar hij haar omstreeks 1669 trouwde, zal destijds wel geene ruime keus in Europeesche vrouwen geweest zijn, zoodat het voor Van Goens niet wel mogelijk zal zijn geweest zeer kieskeurig te zijn. Dat zij, na met haren echtgenoot uit Indië vertrokken te zijn en nadat deze den 14den November 1682 te Amsterdam was overleden, hertrouwde met den concierge van Het Loo, Ingenoul, wordt natuurlijk in die memorie niet vermeld, maar evenmin dat eene voordochter van Van Goens getrouwd zou zijn geweest met een zoon van Gerbrand Sas van den Bossche. Wel wordt in dat stuk, bl. 44, melding gemaakt van Johanna Christina Ras, waarvoor te lezen is Sas, welke de tweede dochter was van gezegden Mr. Gerbrand Sas en trouwde met Volkert van Goens, den tweeden zoon van den gouverneur-generaal.

Goeree, Wilhelmus, boekverkooper te Amsterdam, werkzaam van 1684 tot 1705 („De Navorscher", XXXIII bl. 336; Ledeboer, bl. 63).

Goes. Bedoeld zijn III 4 Willem Goes, heer van Bouckhorst, raad in den Hove van Holland, en zijne tweede echtgenoote, Anna Maria Soetens, eerder weduwe van Jacob Blauw van Rotterdam („De Navorscher", 1901, bl. 344).

Goes, Van der, advocaat, die in Deel IV voorkomt in 1676 en 1678, was ongetwijfeld de toenmalige lands-advocaat mr. Martinus van der Goes, overleden in Mei 1687.

Goes, Van der, heer van Naters. Met den heer van Nateres, II 139, moet bedoeld zijn mr. Adriaan van der Goes, heer van Naters enz., geboren 20 September 1649, burgemeester van Delft, raad ter Admiraliteit op de Maas, afgevaardigde ter Staten-Generaal, hoogheemraad van Delfland, enz., overleden in Augustus 1707, zoon van mr. Andries van der Goes, heer van Naters, burgemeester van Delft, gecommitteerde raad van Holland, en van Machteld Doubleth.

Goes, Van der, schout-bij-nacht, I 508, was Philips van der Goes, geboren in 1651, de broeder van den voorgaande. In October 1691 werd hij beëedigd als schout-bij-nacht; hij stierf den 9den Mei 1707 als vice-admiraal aan boord van het schip „De Beschermer".

Goes, Van der, kapitein-ter-zee, van wien sprake is II 139, 143, 145, moet geweest zijn Jacob van der Goes, geboren in 1664, de jongste der broeders; volgens de genealogie berustende in het archief van den H. R. v. A., zoude hij kapitein der infanterie geweest zijn, maar de „Europische Mercurius" van Juli 1691, bl. 71, noemt hem bepaald kapitein-ter-zee.

Goethals. Ongetwijfeld is bedoeld de predikant Johannes Georgius Goethals, door wien prins Frederik Hendrik in zijne laatste oogenblikken was bijgestaan en die den 24sten December 1673 overleed.

Goffertinghe, Goefferdinghe bij Opbrakele, niet ver van Geertsbergen. (Sanderus, „Verheerlijkt Vlaanderen", II fol. 85).

Gogny. Bedoeld is Goegnies-Chaussée in het arrondissement Bergen in Henegouwen, met het kasteel Rogeries, 't welk sedert de 14de eeuw aan het geslacht De Gottignies toebehoorde.

Golstein, Joffr., eene der beide Hollandsche hofdames der koningin en „closet-keeper" van Hare Majesteit, I 377, moet omstreeks 1637 geboren zijn, daar zij in Juli 1689 verklaarde twee en vijftig jaren oud te zijn, I 156. Daaruit kan opgemaakt worden, dat zij eene der vier dochters moet zijn geweest van Reynier van Golstein, die in 1661 stierf, en van Geertruid van der Capellen, welke in 1654 overleed. Blijkbaar vergist Huygens zich dan ook, wanneer hij I 527 hare moeder eene joffr. Des Loges noemt; deze was hare schoonzuster. Overigens is de identiteit der freule niet volkomen vast te stellen; de oudste der dochters van Reynier van Goltstein en Geertruid van der Capellen, Johanna, wordt in 1682 vermeld als abdis van Ter Hunnepe, en de jongste, Anna Geertruid, was toen al gestorven; de hofdame moet dus eene der beide andere dochters zijn geweest, Elisabeth of Judith. Op eene „lijste van de domesticques, die Int Hoff van S. H. de Tafel" hebben, in dato 14 Januari 1679, en in eene „lijste van de Tractementen van haar hoogheyts bedienden in dato 2 Mey 1679" (R. A.) komt joffr. Goldstein reeds als hofdame voor en wordt dan telkens genoemd na de Engelsche hofdames, waaruit men mag afleiden, dat de Engelsche dames reeds bij het huwelijk der prinses benoemd waren, doch dat de aanstelling der freule Van Goltstein eerst dagteekende van de aankomst der prinses hier te lande.

Golstein. De oudste neef der hofdame was Reinier Carel van Goltstein, zoon van Filips van Goltstein tot den Dam en van Marie de Rechignevoisin des Loges. Uit het Journaal, I 262; II 157, 314, 325, 450, schijnt opgemaakt te kunnen worden, dat hij aan het huis der koningin verbonden was. In Mei 1691, I 426, werd hij tot ritmeester benoemd ter vervanging van Dompré. Ook komt hij later voor als adjudant-generaal van Athlone en in Mei 1695 verkreeg hij acte als majoor in het regiment van graaf Stenbock, II 483; het duurde evenwel tot 9 Augustus 1698, voordat hem deswege commissie werd verleend.

Golstein, de jongste neef der hofdame, was Evert Jan

van Goltstein, de jongere broeder van den voorgaande. Op 2 Maart 1691 werd hem commissie verleend als lid der Generaliteits-Rekenkamer wegens Gelderland.

Goltz. Bedoelt schijnt Golze of Golzow, westelijk van Potsdam.

Gomeny, Madame De, of De Gomenye. Bedoeld schijnt te zijn Isabelle Maximilienne d'Yve, echtgenoote van Albert Michel Joseph de Frasneau, graaf de Gomegnies.

Gonçalez. Bedoeld is de bekende Antwerpsche portretschilder Gonzales Coques (Cocx), die 18 April 1684 stierf (A. von Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", I 333).

Goodman, „eenen comediant en galant soo geseght wierd van Mylady Cleveland, wierd als van de conspiratie zijnde, gekregen", maar desniettemin werd een maand later verteld, dat hij alweder „vrij langs de straet gingh", II 576, 586. Bedoeld is de tooneelspeler William Goodman, die reeds in 1684 eene veroordeeling had ondergaan ter zake van poging tot omkooping van zekeren Amédee, om vergif toe te dienen aan de hertogen van Grafton en van Northumberland, de bastaardzonen van Karel II bij diezelfde hertogin van Cleveland, wier minnaar Goodman misschien destijds reeds gezegd werd te zijn en zeker later was. In Februari 1696 werd hij gevangen genomen wegens deelneming aan de samenzwering van Sir John Friend tegen 's konings leven, maar hij deed al spoedig onthullingen ten laste zijner medeplichtigen, waarop hij in Juni 1696 onder borgtocht werd vrijgelaten. Eenige maanden later verdween hij evenwel en wist naar Frankrijk te ontkomen, doch werd daar, naar men vernam, in de Bastille gezet wegens het door hem gepleegd verraad („De Haagsche Mercurius", 15 Maart 1698, n° 64).

Gool, Mr. Mattheus, was raadsheer in het Hof van Holland.

Goor, Johan Wijnand van, „tot nochtoe luytenant", verkreeg op 9 November 1676 commissie als kapitein „der Compagnie Colonelle van den Heer Prins Maurits van Nassau", en den 20sten September 1680 als sergeant-majoor van dat regiment. In 1684 was hij luitenant-kolonel en

commandant van Grave, in 1690 van 's-Hertogenbosch. Ongetwijfeld is hij degene, die, naar luid van het Journaal, I 295, het bevel over de artillerie voerde in den slag bij de Boyne, en omtrent wien Luttrell, II 635, aanteekent, dat het Hoogerhuis in December 1692 bij meerderheid van stemmen aannam den koning te verzoeken hem, die een Hollander was en hier te lande de Engelsche artillerie commandeerde, door een Engelschman te vervangen. Of dat verzoek werkelijk gedaan is, blijkt niet, maar dan moet het door den koning zijn afgewezen, want in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 21 November 1693 heet Van Goor „Collonel van de Artillerye van Syn Koninghlyke Majesteyt van Groot Brittannië en Major Commandant van 's Hertogenbosch", terwijl Luttrell, IV 87, in Juli 1696 van hem gewag maakt als „Col. Gore of the English Artillery", die zich destijds bij het leger in de Zuidelijke Nederlanden bevond. Den 10[den] Augustus 1701 werd hij bevorderd tot generaal-majoor en den 12[den] April 1714 tot luitenant-generaal.

Goor, III 5, 59, een „groot, maar zeer vuil dorp", thans een welvarend stadje.

Gorcum, De pensionaris van, IV 77, was m[r]. Johan van der Staal.

Gorter. Vermoedelijk is bedoeld „Groom Porter". Blijkens het dagboek van Luttrell, o. a. III 251, bracht het gebruik mede, dat de koning nu en dan ging spelen bij „the Groom Porters". En ook Pepys in zijn „Diary" maakt op 1 Januari 1668 gewag van het spelen der „Groome Porters".

Goos, Kolonel, „Isax swager", die in den slag bij Steenkerke bleef (II 103; Ferguson, II 200), was Otto baron de Goos, gehuwd met Margaretha Issac. Op 3 Maart 1685 was hem commissie verleend als kapitein en luitenant-kolonel bij het regiment van den heer van Amelisweerd en op 4 April 1690 als kolonel.

Goslar in den Harz, een der oudste steden van Duitschland, was tot in den aanvang der negentiende eeuw eene vrije rijksstad.

Gote, Van der, heer van Bellaert, vermoedelijk dezelfde,

die bij De Vegiano, IV 1973—1974, vermeld wordt als Jean Baptiste van der Gote, gehuwd met Marie Marguerite van de Velde, zoon van Gaspard van der Gote, president der rekenkamer te Brugge, overleden in 1718.

Gotherick, Sir Edward. Bedoeld is zonder twijfel Sir Henry Goodrick, ridder (later baronet), voor wien op 2 April 1689 een „warrant” werd afgegeven voor „the office of Lieutenant General of the Ordnance and of the Custody and Keeping of the Storehouse belonging to the office of our Ordnance, situated without Aldgate near London”, welk „storehouse” blijkbaar een wapenmagazijn was (Calendar of State Papers”, 1689—1690, p. 49).

Gothland werd door de Denen bezet op 11 Mei 1676, maar na den vrede teruggegeven.

Gottorp. Zie op Coenraad van Heemskerck.

Goudrian, Goudriaan. Zie Schagen.

Goulon, Charles le, afkomstig uit Metz, was, volgens de uitgevers der „Mémoires” van Dumont de Bostaquet, p. 198, noot I, „très habile ingénieur, l'un de ces dignes élèves de Vauban, dont l'illustre Maréchal déplorait la perte”. Op 15 Januari 1686 werd hem commissie verleend als kapitein der artillerie en kolonel, zoodat hij dan ook in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 23 Mei 1693 genoemd wordt „Collonel van de Artillerye van desen Staet”. Maar kort daarop werd hij door Willem III uit den dienst ontslagen, II 252, 256, wegens zijne houding in den slag bij Neerwinden (Knoop, „Krijgs- en Geschiedkundige Beschouwingen over Willem den derde”, III bl. 230). Later vindt men zijn naam terug in twee resolutiën van H. Hoog Mog. van 23 en 30 Juli 1697 als „jegenwoordigh in dienst van Sijne Keyserl. Majesteyt”. Zie ook Erman et Reclam, „Mémoires pour servir à l'Histoire des Réfugiés françois” enz., I p. 254.

Gourdon. De hertog van Gordon, die het kasteel van Edinburg voor koning Jacob II hield, werd op 12 Juni 1689 genoodzaakt het onvoorwaardelijk over te geven aan Sir John Lanier. Kort daarop werd hij aangehouden als verdacht van deelneming aan eene uitgebreide samenzwering om de nieuwe regeering in Schotland omver

te werpen, maar werd op zijn eerewoord losgelaten. Eenmaal vrij, maakte hij zich echter uit de voeten en vluchtte naar Frankrijk, waar hij in de hofhouding van koning Jacob werd opgenomen. Doch, volgens den „Europ. Mercurius” van 1693, bl. 197, waagde hij zich in dat jaar in Holland, waar hij werd aangehouden en in de Kasteleiny in Den Haag opgesloten, vanwaar hij vervolgens als gevangene naar Edinburg werd teruggebracht.

Gowren. Gowran in het Iersche graafschap Kilkenny, oostelijk van de stad van dien naam.

Goyck, IV 266. Goyke, westelijk van Gaesbeeck.

Gracht, Van der. De echtgenoote van den Haagschen advocaat Van der Gracht, van wier dood door hem aan Huygens op 11 November 1680 het droevig verhaal werd gedaan, III 60 en 61, was acht maanden tevoren gestorven, want op 9 Maart van dat jaar was zij te 's-Gravenhage overluid en werd haar wapen in de Groote Kerk aldaar opgehangen. Zij heette Isabella Rutgers en was eerst gehuwd geweest met m^r^. Wijnand van Nispen; haar tweede man, m^r^. Johan van der Gracht, overleefde haar niet lang, daar zijn wapen reeds op 15 October 1682 in dezelfde kerk als dat zijner vrouw opgehangen werd. Dat de vrouw en haar zoon door vergif om het leven zouden zijn gebracht, schijnt intusschen niet meer dan een onbewezen vermoeden te zijn geweest, waarvan nergens eenige bevestiging wordt aangetroffen. Zie voorts op Treslong. („Haagsch Jaarboekje 1891”, bl. 98; Ferwerda, „Genealogie van Nispen”, 11de generatie.)

Graefje. Bedoeld is m^r^. Jacob de Graeff, geboren den 28sten Juni 1642, in 1666 gehuwd met Maria van der Does, welke echter reeds op 10 Januari van het volgend jaar kinderloos overleed. De Graeff werd in 1668 commissaris en in 1672 schepen van Amsterdam, maar op het einde van 1672 nam hij als vrijwilliger dienst bij de dragonders en woonde als zoodanig de inneming van Rheinbach bij en vervolgens den slag bij Seneffe („Maandblad de Nederl. Leeuw” 1898, kol. 130). Brieven van hem uit de jaren 1673 en 1674 zijn door

Prof. Fruin uitgegeven in deel II der derde serie van de „Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde", 1885, bl. 349—370. Van hem werd in 1673 de hofstede Soestdijk door Willem III aangekocht (Elias, I 423, alwaar echter niet vermeld wordt, dat hij meesterknaap van het jachtgerecht te Soestdijk was, wat uit het Journaal blijkt). De Graeff overleed den 21sten April 1690.

Graevius, Johannes Georgius, geboren te Naumburg in 1632, werd in 1658 hoogleeraar te Deventer en in 1661 te Utrecht, waar hij „Historiarum et Eloquentiae Professor" en later ook „Politices" was (Dr. G. J. Loncq C.Jzn., „Historische Schets der Utrechtsche Hoogeschool", bl. 84 en vlg.).

Grafton. Henry Fitzroy, hertog van Grafton, was de tweede der bastaardzonen van koning Karel II bij de hertogin van Cleveland. Reeds in zijn jonge jaren werd hij ridder van den Kouseband, kolonel van een regiment der garde en vice-admiraal van Engeland, in welke laatste hoedanigheid hij de prinses van Neuburg, die met den koning van Portugal gehuwd was, te Rotterdam afhaalde en naar Lissabon overbracht. In het voorjaar van 1688 was hij van dien tocht terug. In November van dat jaar was hij, volgens Macaulay, vermoedelijk onder den invloed van Churchill, onder de eersten, die zich bij den prins van Oranje voegden, I 38. Met dezen trok hij, aan het hoofd van zijn regiment, vervolgens op naar Londen, waar hij eenige dagen vóór den prins verscheen. Kort daarna werd hij echter afgezet, mogelijk omdat hij niet vertrouwd werd, mogelijk ook eenvoudig, omdat hij geen orde had weten te houden in zijn regiment, dat bepaald weigerde zich naar de Nederlanden te doen inschepen. Doch in het voorjaar van 1690 verkreeg hij het kommando over een regiment, dat den naam van „Grafton" ontving en dat hem vermoedelijk in staat stelde gedurende den slag bij Beachy Head de dappere en edelmoedige daad te volvoeren, waarvan Huygens I 354 gewag maakt. Daarna nam hij deel aan de expeditie van Marlborough naar Ierland, maar werd al spoedig voor Cork zwaar gewond, ten

gevolge waarvan hij op 9 October 1690 bezweek. Zijn lijk werd naar Engeland vervoerd en te Euston Hall begraven. Het tweegevecht van lord Grafton met mr. Talbot, den broeder van lord Shrewsbury, waarvan Huygens I 250 melding maakt, had reeds plaats op 2 Februari 1686, en het andere duel, waarvan daar sprake is, was van nog veel vroeger datum, nl. van 16 Januari 1668.

Grafton, De hertogin van. Lady Isabella Bennet was het eenig kind uit het huwelijk van lord Arlington met Isabelle van Nassau-Beverweerd. Zij had bij haren gemaal één zoon, geboren den 25sten November 1683 en over wien Willem III peet was. Ofschoon de hertogin, naar Huygens mededeelt, I 355, bij de uiterste wilsbeschikking van den hertog ruim bedacht was, verkreeg zij buitendien nog een goed pensioen van den koning (Luttrell, II 127). En dat inderdaad hare „droefheit niet seer groot was", blijkt wel daaruit, dat zij, na niet veel meer dan een half jaar, reeds hertrouwde met zekeren heer Constable en zeven jaren later nog eens met Sir Thomas Hammer.

Graham, De kolonel, wiens doodsbericht in April 1677 vernomen werd, IV 157, was Henry Graham, die op 1 April 1673 van luitenant-kolonel van het regiment van Walter Scott, bij den vrijwilligen afstand van dezen, tot kolonel werd bevorderd. Hij sneuvelde op 11 April 1677 in den slag bij St.-Omer.

Graham, Sir Charles, luitenant-kolonel I 372, 447, 456; II 220, 232, 239, kolonel I 414, vermoedelijk ook als „de lange Graham" bedoeld I 379, was op 27 October 1673 benoemd tot adjudant van het regiment van zijn vader Henry Graham en ontving op 10 Mei 1675 commissie als kapitein. Volgens Ferguson, I p. 509, noot 8, werd hij in April 1691 majoor bij de Engelsche en Schotsche brigade en op 1 September 1691 kolonel in de plaats van George Ramsay. Echter werd hij in 1695 ongelukkig gecasseerd wegens zijn aandeel aan de capitulatie van Dixmuyde, waarvoor Ellenberg werd terecht gesteld (Ferguson, I 487; Sypesteyn, „Geschiedk. Bijdragen", III, Bijlagen, bl. 216). Hij stierf den 24sten

Augustus 1707 en werd te Dinther begraven (Butkens, „Théatre Sacré du Brabant", II 2, fol. 129; Van den Bosch, „Neerlands Verleden", bl. 225).

Graham. De broeder van Sir Charles, voor wien deze het commandement van Den Briel vroeg, II 414, was Willem Lodewijk Graham, destijds kapitein in het regiment van zijn broeder (Ferguson, I 513 en 575). Na 1674 schijnt hij den dienst verlaten te hebben en zich in Noordbrabant te hebben teruggetrokken („Taxandria", 5de jaarg., bl. 285 en 289).

Graham, Mevrouw, weduwe van een luitenant-kolonel, I 240, 245, was, naar luid der genealogie-Graham in de verzameling Van der Lely bij den H. R. v. A., Aegidia van Schoonhoven, die de tweede vrouw geweest was van Henry Graham, den zoon van den in 1677 gesneuvelden kolonel Henry Graham. Mogelijk was zij de dochter van Willem van Schoonhoven, die in 1665 kapitein werd in het Schotsche regiment, waarbij Henry Graham destijds sergeant-majoor was (Ferguson, I 530).

Graham, zwager van Sir Gabriel Sylvius, was kolonel James Graham van Levins in West-Moreland, gehuwd met Dorothy Howard, de oudere zuster van lady Sylvius en dochter van William Howard, vierden zoon van den graaf van Berkshire, en van Elizabeth, dochter van Lowthiel lord Dundas (Costius, „Peerage", ed. 1735, II 178; „Diary of John Evelyn," 15 September 1685).

Graham of Cleavers, Claverhouse, I 151. Zie Dundee.

Grames, II 400. Bedoeld schijnt te zijn Grammont of Geertsbergen.

Grammen, II 115, 120, 129, 178, 406, dorp nabij Deynze.

Grammont. Zie Geertsbergen.

Grana, Markies De, Italiaan van geboorte, was generaal in 's keizers leger, en schijnt in 1674 en 1675 het kommando te hebben gevoerd binnen Bonn, waarheen hij in Februari 1674 den bekenden Wilhelm von Fürstenberg met geweld uit Keulen deed voeren. Daarna was hij gezant van den keizer te Brussel; als zoodanig trad hij in 1678 op, IV 272, 274, 275, in de naaste omgeving van den prins van Oranje, bij wien het heet, dat hij sterk zou hebben aangedrongen op het leveren

van den slag van Saint-Denis. Later vertegenwoordigde De Grana den keizer te Madrid, ging toen in Spaanschen dienst over en werd in 1682 gouverneur der Spaansche Nederlanden. Den 6den April van dat jaar ontvingen de Staten-Generaal bericht van zijne aankomst te Brussel, welk bericht hun voorts den 18den April d. a. v. ambtelijk werd aangekondigd door den markies De los Rios.

Grancourt, lees Jancourt. Zie Villarnoul.

Grandbonne, Madame De. Constance Caron, de tweede dochter van François Caron en Constantia Boudaen, huwde met eenen Le Pileur, heer van Grandbonne, werd later Roomsch-Katholiek en trad in een klooster.

Grandière, La, IV 212. Nicolaas de la Grandière legde in 1670 den eed af als kapitein en werd op 14 Januari 1673 bevorderd tot sergeant-majoor van het regiment van Villaumain; vervolgens werd hij op 12 December 1673 luitenant-kolonel van dat regiment en op 29 October 1674 kolonel daarvan. Blijkens eene aanteekening op den Staat van Oorlog voor 1677, was hij alstoen vervangen door Roque Cervière.

Grandval. Barthélemy de Linière, heer van Grandval, ridder der orde van Malta en kapitein der dragonders in Franschen dienst, schijnt reeds in 1691 door Louvois te zijn aangezocht Willem III te vermoorden. Daartoe trad Grandval in overleg met zekeren Antoine Dumont, maar zij schijnen geene gunstige gelegenheid tot uitvoering van hun plan te hebben gevonden, zoodat Grandval zich weder naar Frankrijk begaf en Dumont zich terugtrok naar Hannover. In het voorjaar van 1692 zoude de poging hervat worden en inmiddels betrok Grandval bij zijn voornemen ook een baron van Leefdael, voormalig officier in Statendienst, die er kennis van gaf aan zijn broeder, met het gevolg dat, toen Grandval zich in Mei 1692 te Eindhoven vertoonde, hij onmiddellijk in hechtenis werd genomen („Europ. Mercurius", Mei 1692, bl. 142—143; Augustus 1692, bl. 107—116; Trevor, II 172—173, 196; D'Auvergne „Campaign of 1692", bl. 51 en 53). Behalve de leden van den krijgsraad over Grandval, in het Journaal,

II 96, genoemd, worden in den „Europ. Mercurius", Augustus 1692, bl. 116, nog opgegeven de luitenant-generaal 's Gravenmoer, de generaal-majoor La Forest en de brigadiers Churchill en Ramsay; daarentegen komen aldaar Tettau en Mackay niet voor. De terechtstelling van Grandval had plaats op 13 Augustus 1692, II 106; Dumont werd tot levenslange gevangenschap veroordeeld, II 543.

Granmare. Commissie als stalmeester van Zijne Hoogheid werd op 13 Februari 1686 verleend aan Pierre Lorin de Granmare. Als M. Granmare, behoorende tot het gevolg der koningin, komt hij vervolgens voor in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 1 November 1689. Dan heet hij „N. Gramar, onderstalmeester" in eene resolutie van 28 Mei 1691 en eindelijk „Granmare, stalmeester van den koning" in eene resolutie van 10 April 1692.

Granville. Zeeplaats aan de kust van Normandië.

Gras. In het „Patriciaat van Amsterdam", uitgegeven door Prof. Alberdingk Thijm, komt voor in Bijlage A Gustaaf Jan Gras, kapitein in Statendienst, die uit zijn huwelijk met Agatha Plemp Fortuyn drie kinderen naliet, Dorothea Maria Gras, Anne Sophia Gras, die huwde met Govert Soumans, kapitein in Statendienst, en Carel Gottlieb Gras, almede kapitein in Statendienst. Maar of deze personen wel de in het Journaal bedoelde zijn en, zoo ja, op welke wijze zij dan aan Huygens verwant waren, kan niet worden gezegd.

Grau Rhindorf, IV, 17, 21. Grau Rheindorf aan den Rijn, even beneden Bonn.

Grave werd in de eerste dagen van Juli 1672 door de Franschen bezet en bleef in hunne macht, IV 7, tot aan de overgave bij capitulatie aan den prins van Oranje op 27 October 1674.

's-Gravesande. Mr. Dirk Storm van 's Gravesande was rentmeester van „de Baronnie van Cranendonck ende de heerlijkheid Eyndhoven, alsmede der Pastorale en andere geestelijke goederen aldaar" (Domein-rekening van 1702, cap. 46 en 47 (R. A.). Voorts van 1670 tot 1699 regeerend schepen en van 1702 tot 1716 president van 's-Hertogen-

bosch, „ontvanger-generaal van de beursen en andere beneficiën voor de studiën bestemd in die Stad en hare Meierij, contrarolleur van 's lands convoyen en licenten aldaar" enz. („Heraldieke Bibliotheek", 1873, bl. 130). Op welk kantoor en door wien de diefstal gepleegd was, waarvan in den tekst sprake is, blijkt niet.

Gravesend, aan den rechteroever van de Theems, oostelijk van Londen.

Gray, Lord. Door Huygens wordt II 349 vermeld „een soon van Mylord Gray, die Monmouth verraden hadde". Dit is echter eene onjuistheid, want Sir Ford Grey, vierde lord Grey of Wark, die Monmouth op zijn tocht vergezelde en met hem deel nam aan den slag van Sedgemoor, had geene zoons, doch slechts eene eenige dochter. Vermoedelijk is door Huygens bedoeld de jongere broeder van lord Ford, mr. Ralph Grey, van wien hieronder. En overigens schijnt het boos gerucht, dat onder de tijdgenooten algemeen omtrent lord Ford Grey verspreid was, door de feiten niet te zijn bevestigd. Door Willem III werd hij in 1695 tot graaf van Tankerville verheven, maar bij zijn dood in 1701 ging die titel te niet.

Gray, Mr., die in 1691 en '92 veelvuldig in het Journaal voorkomt en die in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 19 Juni 1691 heet „Ralph Gray Engels Edelman" en voorts in twee resolutiën van 31 Juli 1693 en 21 Mei 1694 „Raphaël Gray, Schildknaap en Volontair in het leger van S. Kon. Maj.", was de jongere broeder van den voorgaande, wiens titel van baronet en van lord Grey of Wark hij in 1701 erfde. In 1698 was hij tot gouverneur van Barbados bènoemd; hij overleed den 20sten Juni 1760 (Luttrell, VI 59; Burke, „Extinct Baronetcies," in voce Grey of Chillingham).

Greef, De. Blijkbaar dezelfde als Lambert de Greff, een bediende van den koning, aan wien op 1 Juni 1690 een pas werd afgegeven voor de reis naar Chester en voorts naar Ierland; vermoedelijk ook dezelfde als Lambert de Greve, die op 18 April 1692 een pas ontving voor de reis over Harwich naar Holland („Calendar of State Papers", 1690—'91, p. 25; 1691—'92, p. 243).

Greenwich aan den rechteroever van de Theems, thans een deel van Londen.

Grenoble. Met „Monsieur de Grenoble", vermeld III 136, is voorzeker de bisschop dier stad bedoeld.

Grenu, Mevrouw. Wilhelmina van Weede, dochter van Johan van Weede en Catharina de Cupere, was gehuwd met Maurice de Grenu, ridder, gouverneur van Sas-van-Gent („Kronyk van het Hist. Genootschap," XVIII bl. 390).

Grez, in Brabant, ten noord-oosten van Waveren aan een riviertje, dat zich in de Dyle werpt.

Griffin, Lord, had in het begin van 1689 onrust gestookt in het noorden van Engeland, maar toen een bevel tegen hem was uitgevaardigd om zich over te geven, had hij doen weten, dat hij zich op zijn landgoed bevond, en was daarna zelfs ten hove verschenen, waar hij des konings hand had gekust. Kort daarop evenwel werd niet hij zelf, zooals Huygens I 198 mededeelt, maar zijn kok in het bezit gevonden van tinnen kruiken met dubbelen bodem, waarin geheime stukken verstopt waren, bestemd om naar Frankrijk te worden gezonden. De kok werd daarop in de gevangenis van Newgate gezet, terwijl de lord „stepped aside". Al spoedig echter stelde hij zich in handen van een der secretarissen van Staat en werd daarop naar den Tower gezonden, doch, na een verhoor te hebben ondergaan, onder borgstelling losgelaten. Intusschen bleef hij verdacht en week eindelijk naar Frankrijk uit. Verscheiden jaren later, in 1708, werd hij aan boord van een Fransch schip gevangen genomen, op nieuw in den Tower gesloten en wegens hoogverraad ter dood veroordeeld. De ten uitvoerlegging van het vonnis werd echter opgeschort en zoo bleef hij in den Tower, waar hij in November 1710 stierf (Luttrell, II 480—615 passim; VI 201—245 passim; Trevor, II 99).

Griffin, „Engelsch Secretaris en Favorit van den Prins van Denemarken", I 288, werd in Maart 1700 tot stalmeester van dien prins aangesteld (Luttrell, II 221; IV 618). Mogelijk is hij ook bij Luttrell, V 164, bedoeld, waar gezegd wordt dat kapitein Griffith, voor-

malig secretaris der koningin Anna, ten tijde toen zij nog prinses van Denemarken was, de plaats van Sir James Forbes in „Green Cloath" verkreeg.

Grigny, Markies De, de luitenant-generaal der Spaansche cavalerie. Catherine Jean Baptiste de Bassecourt d'Herby — door Huygens I 408 Tubuy genoemd — verkreeg den 27sten Juli 1690 den titel van markies De Grigny. In Februari 1692 werd hij tot generaal bevorderd en voerde daarna het bevel in Catalonië („Europische Mercurius", Juli 1690, bl. 236; September 1691, bl. 179 en 180; Februari 1692, bl. 133; Juli 1692, bl. 59 en 60).

Grimbergen, Kolonel. Bedoeld schijnt te zijn de graaf van Grimbergen, die in 1686 tot prins van Bergen verheven werd. Zie op Bergen.

Grimbergen. Grimberghe, een aanzienlijk kasteel, de zetel van het prinselijk huis van Bergen, ten noorden van Brussel, nabij Vilvoorde. Eene afbeelding daarvan komt voor bij Le Roy, „Théâtre Profane du Brabant", B 27.

Gripello. Bedoeld is de beeldhouwer Gabriël de Grupello (1644—1730), die, niet lang nadat Huygens hem te Brussel bezocht, in den dienst van den keurvorst van de Palts te Dusseldorf overging (A. v. Wurtzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", I 620).

Grobbendonck, onder Santhoven, niet ver van Herenthals, werd den 3den Juli 1637 door koning Philips IV van Spanje tot graafschap verheven, ten behoeve van Antonie Schetz van Grobbendonck. Eene afbeelding van het „Castellum" komt voor bij Le Roy, „Théâtre Profane du Brabant", C, No. 26.

Groelaert, Groelart. Vermoedelijk is IV 112, 132, 138 en 201, sprake van denzelfden persoon als I 505 en II 227, t. w. van Steven Groulart, zoon van Jan Groulart en Cornelia van Weede, die in 1663 aangesteld was tot „Raad van den Lagen Brabantschen Gerichte" en op 12 Januari 1664 tot hoogschout en schout van Maastricht. Over zijne zending met Pesters naar Luik in 1676 — welke zending ten doel had de regeering van Luik te bewegen garnizoen van de Staten-Generaal in te nemen — wordt mede gehandeld bij Muller, „Wilhelm III von

Oranien und Georg Friedrich von Waldeck", II S. 319, 323, 325, 327 en 329.

Groelaert. De zusters van den hoofdschout waren Maria, welke in het Journaal voorkomt als de markiezin De Radretz, en Catharine, die met den generaal Herman de Wilde gehuwd was.

Groenewoude. Eerder dan van Bartholomeus de Gruyter, die den 2den April 1685, bij decreet tegen den heer Gijsbert Jan van Hardenbroek, de heerlijkheid Groenewoude verkreeg, schijnt I 11 sprake te zijn van evengenoemden Gijsbert Jan van Hardenbroek, heer van Groenewoude en Hinderstein, houtvester van het Sticht, extraordinaris gedeputeerde van de Staten van Utrecht in de Staten-Generaal, overleden 22 October 1698. Het komt toch meer waarschijnlijk voor, dat door Hardenbroek eene uitdaging aan Walenburg zou zijn gezonden dan door De Gruyter.

Groesveldt, I 499. Bedoeld moet zijn Groesbeek, nabij Nijmegen, aan de Geldersch-Kleefsche grens.

Gronovius, Jacobus, geboren te Deventer, waar zijn vader hoogleeraar was, begaf zich, na te Leiden gepromoveerd te zijn, op buitenlandsche reizen, o. a. in het gevolg van Adriaan Paets naar Spanje en vervolgens naar Italië, waar hij gedurende twee jaren professor te Pisa was; in 1679 werd hij tot hoogleeraar in de rechten aan de Leidsche Hoogeschool aangesteld, wat hij bleef tot zijn dood in 1716.

Groot, Pieter de. De „Sententie van den Hove van Holland, waarbij den Procureur-Generaal van denzelve Hove" de eisch door hem, namens de Staten van Holland en Westfriesland, tegen mr. Pieter de Groot ingesteld, ontzegd werd, is van 7 December 1676 (Scheltema, „Geschied- en Letterkundig Mengelwerk", II 2, bl. 223). Hij overleed op zijne hofstede buiten Haarlem den 2den Juni 1678.

Groot, Hugo de, zoon van Pieter, geboren in 1658, werd, tot erkenning van zijns vaders verdiensten, in 1663, op vijfjarigen leeftijd, door de prinses van Hohenzollern, markiezin van Bergen-op-Zoom, tot drossaard en stadhouder dier stad benoemd en aanvaardde dat ambt in

1679. Hij nam den naam Cornets weder aan en stierf in 1706 („Levensschets van m^r. Pieter de Groot", door m^r. J. P. Cornets de Groot, bl. 43; „De Navorscher" XLIV, 537).

Groot-Waradin gaf zich, na een langdurig beleg, op 3 Juni 1692 over aan den generaal Heisler.

Gruyter, De. Een eenigszins raadselachtig persoon, die in Juni 1691 in het Journaal optreedt en in Deel II voortdurend wordt genoemd, vermoedelijk dezelfde als Johan de Gruyter, die op 22 December 1691 van luitenant tot kapitein werd bevorderd. Als zoodanig komt deze voor op den Staat van Oorlog voor 1693 en daaropvolgende jaren, met de kantteekening op dien voor 1693: „in de plaats van Hendrik van Soligen". Maar omtrent zijne herkomst en antecedenten wordt niets vernomen, hetgeen te meer bevreemdend is, daar uit II 492 blijkt, dat de koning persoonlijk met De Gruyter en zijne vrouw bekend was. Vermoedelijk waren zij van beteren stand tot armoede vervallen. Wellicht behoorde De Gruyter tot het geslacht van Isaäc en Petrus Gruterus, welke met Huygens' vader in briefwisseling hadden gestaan, 't geen dan zou kunnen strekken tot verklaring van den oorsprong zijner betrekking tot den auteur van het Journaal, waaromtrent ook al niets verluidt. De Gruyter stierf in het leger voor Namen in Augustus 1695, volgens zijne vrouw aan eene in de „approches" ontvangen verwonding, volgens anderen aan eene „paralysie". Niet veel meer dan een half jaar daarna stond zijne weduwe reeds op het punt een nieuw huwelijk aan te gaan.

Grysperre, IV 5, 10, 21. Aldaar is sprake van Louis François baron de Grysperre, kolonel in dienst der Staten-Generaal, die den 13^den November 1673 te 's-Gravenhage onthoofd werd.

Grysperre, II 221, 261, 265. Hier is sprake van Philippe Jacob — of Joseph — baron de Grysperre de Libersart, die op 13 Juni 1693 als kolonel werd beëedigd.

Guay, I 485, III 11. Bedoeld is „gué", een doorwaadbare plaats.

Guercino. Giovanni Francesco Barbieri, gezegd „il Guer-

cino", 1591—1666, behoorde tot de schilderschool van Bologna.

Guerik, De jonge, II 42. Bedoeld zal wel zijn een der kleinzoons van den bekenden burgemeester van Maagdenburg, Otto von Guericke. Deze overleed in 1685, zoodat er geen reden was in 1692 diens in 1628 geboren zoon, mede Otto genaamd, nog als den jongen Guericke aan te duiden. De zoons van dezen, bij Hedwig von Ulcken, waren Lebrecht, geboren 27 November 1662, en Friedrich Wilhelm, geboren 26 Mei 1672, overleden 8 Juli 1727; deze laatste, die destijds twintig jaar oud was, zal wel de door Huygens bedoelde geweest zijn (Verg. „Maandblad van het Genootschap de Nederl. Leeuw" 1901, kolom 198).

Guerpines. Zie Gerpines.

Guette, De la. Voor Louis de la Guette werd op 2 Maart 1673 commissie verleend als majoor der cavalerie en op 19 November 1674 als kolonel van het regiment ruiterij van wijlen prins George Frederik van Nassau. Zooals in het Journaal, IV 124 en 125, vermeld wordt, sneuvelde hij voor Maastricht; dienaangaande schreef Willem III aan Waldeck op 5 Augustus 1676: „un coup de canon a emporté.... le pauvre Mr. de la Guette, ce que je regrette entierement, estant un tres bon officier et honnest homme" (Muller, „Wilhelm III von Oranien und G. F. von Waldeck," II 296).

Guette, De la, IV 191. Ongetwijfeld degene, die in „De Hollantse Mercurius" van 1677, bl. 44, op de lijst der in den slag bij Montcassel gesneuvelde en gekwetste Fransche officieren wordt aangeduid als „Den Cap. Lt. Ridder de la Guelle gequetst en gevangen".

Guiche. Armand de Gramont, graaf van Guiche, wiens „Mémoires concernant les Provinces-Unies des Païs-Bas" wel bekend zijn.

Guido Bolognese. Bedoeld schijnt te zijn Guido Reni.

Guilenquien, I 489, Ghislenghien tusschen Enghien en Ath.

Guilielmo. Vermoedelijk is bedoeld Guilielmo Luciano, of della Porta, de broeder van Sebastiano del Piombo.

Guine. Sir Rowland Gwyn behoorde tot degenen, die

met den prins naar Engeland waren overgestoken. Na de omwenteling werd hij al spoedig lid van het Huis der Gemeenten en den 18[den] April 1689 benoemd tot „Treasurer of the Chamber", een post die gezegd werd 2500 pond sterling 's jaars op te brengen. Intusschen, zooals trouwens uit het Journaal duidelijk genoeg blijkt, was hij een groot prater en in zijne mededeelingen gansch niet voorzichtig noch betrouwbaar Het laatste wat Huygens van hem vermeldt is dan ook, II 51, dat hij „in reputatie geruineert" was, „omdat hetghene dat van Myl. Sidney tegen de Coningin geseght hadde, van dat hij de Charges in Yrlandt verkocht hadde, niet hadde konnen bewijsen, ende dat hij 't ghene aen de Coningin aengebracht hadde, daer nae weder hadde willen ontkennen". Die ongegronde beschuldiging bracht hem ten val; het viel lord Sidney niet moeielijk zich te zuiveren en het gevolg daarvan was, dat sir Rowland in zijn ambt geschorst en eindelijk daaruit ontslagen werd. Evenwel ging hij voort in het Lagerhuis eene voorname rol te spelen en ten slotte sloot hij ook nog in 1703 een rijk en voornaam huwelijk, dat hij echter niet lang overleefde. In October van dat jaar werd vernomen, dat hij, aan het hof van Hannover verblijvende, aldaar was komen te overlijden (Luttrell II 404, 436; III 60; V 338, 353. „Calendar of State Papers 1691—'92", p. 255).

Guiran, Madame, gerefugieerde uit Orange. Niet onwaarschijnlijk was haar echtgenoot „M. Guiran d'Orange", van wien sprake is in Fruin's „Aanteekeningen op Droste", bl. 306, en die vermoedelijk mede bedoeld is in de „Proceedings of the Huguenot Society of London", VI bl. 398, als „M[r]. Guirand ancien conseiller au parlement d'Orange", die zich in 1693 in Den Haag ophield. Hij zal wel dezelfde geweest zijn, die Gaillard Guiran genoemd wordt in deel V der „Oeuvres complètes de Chr. Huygens", bl. 162, noot 7. Naar aldaar gemeld wordt, volgens Haag, V 404, heette zijne vrouw van zich zelve Villar.

Guiran, die in den nazomer van 1692 tot gouverneur van den jongen Huygens werd aangesteld, maar reeds

in October van dat jaar zijn ontslag bekwam, was mogelijk Claude Théophile Guirand, die in April 1695 als candidaat tot den H. Dienst bij de Waalsche gemeente werd toegelaten.

Guiscar. Louis de Guiscard, ridder, graaf van Bourlie, markies van Magny enz., geboren in 1651, kolonel van het regiment Normandië, behoorde tot de verdedigers van Grave in 1674. Daarna werd hij veldmaarschalkluitenant-generaal en belast met de verdediging van Namen tegen Willem III. In 1698 was hij gezant van Lodewijk XIV in Zweden.

Guise, Sir John, maakte den tocht van Willem III mede als kolonel van een regiment infanterie; daarna was hij het, die in December 1688 Bristol voor den prins bezette, maar reeds het jaar daarna nam hij ontslag uit den dienst, omdat hij in het ongelijk was gesteld in een geschil met den luitenant-kolonel van zijn regiment. Vervolgens komt hij voor als lid van het Lagerhuis voor het graafschap Gloucester, doch reeds in 1695 stierf hij aan de kinderpokken (Luttrell I 482, 580; II 44; III 553).

Guitet. Bedoeld is Balthasar Guidet, „Capiteyn onder het Regiment Royael te voet van Sijne Kon. Majesteyt van Groot-Brittannien", die als „Adjudant Generael van de Engelsche troupes" voorkomt in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 25 Mei 1692 en blijkbaar dezelfde was, die in eene resolutie van 11 Juli 1695 genoemd wordt „Balten Guydet, Major van het Regiment Dragonders van den Grave van Essex".

Gumez, IV 65. Bedoeld schijnt te zijn Judoigne of Gudenghen, in welks nabijheid de abdij Ramey gelegen is.

Gürtz, lees Goertz. Johan baron Van Görtz verscheen op 6 Juli 1684 in Den Haag om, vanwege den landgraaf van Hessen, als „Directeur van de Overrijnsche en Westerwaldische Fursten ende Stenden" bij H. Hoog Mog. „eenigh mondelingh aenbrengen te doen." In zijn daartoe overgelegden geloofsbrief wordt hij aangeduid als „der Geallieerde Creytz Fursten aengestelde Crijghsraadt, oock Furstelijcke Wurtembergsche Geheijme Raadt ende Opperambtman tot Frienberg", terwijl hij bij zijn afscheid

op 28 Juli betiteld wordt als „extraordinaris Envoyé van de Franconische en Overrijnsche Creytzen ende van de Heeren Hertogen van Saxen-Weymar ende Gotha". Op 14 Februari 1689 kwam hij terug met een „credityff" van den landgraaf en bevond zich op weg naar Londen, om aan den koning en de koningin de gelukwenschen van zijn vorst wegens hunne verheffing tot den troon te gaan aanbieden. Van dien plicht kweet hij zich op 12 Mei (Luttrell, I 533) en nam de terugreis aan op 13/23 September, zooals blijkt uit een brief van Willem III aan Heinsius van dien dag, waarin eene warme loftuiging van Goertz voorkomt („Archives", 3me Série I, p. 35). Over die terugreis wordt in het Journaal gehandeld I 178, 179, 181. Tot half October verbleef hij daarop in Den Haag, toen hij, op last van den landgraaf, in allerijl over Keulen naar huis terugkeerde (Resolutie van H. Hoog Mog. van 17 October 1689). In vervolg van tijd keerde hij nog herhaaldelijk met diplomatieke zendingen van den landgraaf herwaarts terug, maar buitendien werd hij ook veelvuldig door Willem III belast met vertrouwelijke zendingen bij den keizer; de eerste daarvan had plaats in den zomer van 1688 en wordt vermeld bij Klopp, „Der Fall des Hauses Stuart", IV p. 74, 76; VI p. 19. Ook bij Muller, „Wilhelm III von Oranien und G. F. von Waldeck" II, S. 26, 29, 33. Van de zending naar den keizer, hem in Maart 1691 opgedragen en waarvan in het Journaal sprake is, I 412, wordt ook gewag gemaakt bij Klopp, VI 253 en 280; het doel daarvan was inderdaad om, in overleg met de keurvorsten van Beieren en van Brandenburg, den keizer te bewegen tot het zenden eener sterke troepenmacht naar Piémont. Van Januari tot Augustus 1694 was Goertz op nieuw te Weenen (Klopp, V 300; VII 339. Ook „Secrete missiven van Hamel Bruynincx uit Weenen aan H. Hoog Mog. van Januari tot Augustus 1694" en „Secrete Resolutiën" van 20 Januari 1694 en 26 October 1695, R. A.). Daarna verscheen Goertz in November 1696 weder hier, om „aan H. Hoog Mog. eenige zaken voortedragen", en nam hij vervolgens deel aan het vredescongres van Rijswijk. In het Bijvoegsel tot

het „Derde Vervolg van Saken van Staat en Oorlog", getiteld „Vreedens Tractaten, verhandelt tot Rijswijk", komt hij voor als „de Heer Jan Baron von Goerts, Heere van Schlits, Raadsheer van Sijne Keyserlijke Majesteyt en Burggraaf van de Burg en Keyserlijke stad Fridberg, Minister van Staat en President in de Kamer van de Finantie van Sijne Hoogheijt den Landgrave van Hessen-Cassel en desselfs gevolmachtigde tot de Tractaten van Vreede".

Gürtz, De jongste, II 99, zonder twijfel dezelfde die als baron Görtz vermeld wordt I 111, 114 en 453 en die ook bedoeld schijnt te zijn II 373, 382 op een tijd, toen de andere zich te Weenen bevond, zoude kunnen zijn de later zoo bekend geworden Georg Heinrich von Görtz. Daar zijne voornamen evenwel niet door Huygens worden aangegeven, is het niet wel mogelijk hieromtrent tot zekerheid te komen. Wat van hem in het Journaal gezegd wordt is overigens ook geheel onbeduidend.

Gij, De, broeder van den stalmeester van den prins De Vaudemont. Wellicht is bedoeld Frederik de Guy, die op 5 Mei 1674 commissie verkreeg als kapitein.

H.

Ha, Joffr. Du. Adriana Pain et Vain, weduwe Du Haa, genoot een pensioen van driehonderd gulden „jaerlijcx op ordonnantie van den Raed" (Lijst der pensioenen, door Willem III verleend, Kon. H. A.). Als weduwe van Bertram du Ha, in zijn leven dansmeester van Z. H. den heere prince van Oranje, wordt zij op 21 Februari 1675 genoemd („Algem. Nederl. Familieblad", XII, bl. 389). Haar man had commissie ontvangen als dansmeester van den prins op 20 en 24 Mei 1660 en andermaal op 30 Januari 1670; het is bekend, dat door hem in het befaamde „Ballet de la Paix", 't welk in 1668 werd opgevoerd, de rol van „de Tweedracht" werd vertoond.

Hacht. Haecht, dorp bij de Dyle, ten noordwesten van Leuven.

Hacket, Lady. Wellicht is bedoeld Ann Murray, weduwe van den in 1684 vermoorden sir James Halkett, welke zich in vroeger jaren het hof had laten maken door Bamfield (Luttrell, I 323, 326).

Haddock, Sir Richard, was den 28sten December 1689 benoemd tot „Lord Commissioner of the Admirality" en in het begin van Augustus 1690 met Henry Killegrew en Sir John Ashby aangewezen om in commissie het ambt van admiraal van Engeland uit te oefenen in de plaats van lord Torrington (Luttrell, I 620; II 87, 88).

Haeften, Van. De kapitein van dien naam, van wien II 48 sprake is, was Diederik van Haeften, op 7 Augustus 1663 aangesteld tot plaatsvervangend commandant van Meurs. Hij was gehuwd met Elisabeth von Kinski-Chinitz en overleed te Meurs den 12den Mei 1689 (Fahne, „Geschichte der Kölnischen, Jülichschen und Bergischen Geschlechter," II in voce).

Haen, De, de schoonvader van den schilder Wielich of Willing, was ook vader van den schilder Antonie de Haen in Den Haag.

Haersolte, „van den Prins van Friesland", IV 116, was Rutger van Haersolte, die op 28 Februari 1680 commissie verkreeg als luitenant-kolonel en later als kolonel. Uit de „Archives de la Maison d'Orange-Nassau", deuxième série, V p. 590, blijkt dat, met goedvinden van den prins van Oranje, de kolonel Van Haersolte in 1685 door prins Hendrik Casimir II tot zijn „maistre d'hôtel" werd aangesteld. In het Maandblad van het genootschap „De Nederlandsche Leeuw", jaarg. 1902, kol. 117, komt hij voor als Rutger van Haersolte van Hoenlo, hofmeester van den erfstadhouder van Friesland en Groningen, geheimraad en hofmeester der vorstinne douairière van Hendrik Casimir, en gehuwd met Anna Elisabeth van Haersolte van Herxen en Egede. Den 29sten Januari 1706 werd hij in de Groote Kerk te 's-Gravenhage begraven („Haagsch Jaarboekje 1891", bl. 90).

Haersolte, De kapitein, herhaaldelijk vermeld in Deel I van het Journaal, was Anthony van Haersolte, in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 21 Mei 1691 vermeld als „Capiteyn onder de Guardes van Syne Kon.

Maj. van Groot Brittanniën". Hij bleef in den slag bij Neerwinden 29 Juli 1693 (D'Auvergne, p. 91).

Haersolte, De jonge, zoon van den heer van Yrst, II 304, 310, moet geweest zijn Dirck van Haersolte tot Yrst, tweede zoon van Willem van Haersolte van Yrst, landdrost van de Veluwe, en van Johanna Elisabeth van Lynden. Volgens de genealogie zijner familie in het archief van den H. R. v. A., stierf hij in 1737 als brigadier en chef van een regiment infanterie. Mogelijk was hij dezelfde als de II 626 vermelde „dicke Haersolte", wiens identiteit bij gebreke aan nadere aanwijzing niet kan worden vastgesteld.

Haga, De drost, I 410. Jhr. Henry Haga, drossaard van Leerdam en ordinaris edelman van de prinses douairière — die ook als stalmeester van H. H. voorkomt —, kocht in 1671 de hofstede De Loo onder Voorburg, welke hij in 1673 vertimmerde. Hij stierf echter insolvent, waarop De Loo in 1688 door de curatoren van zijn boedel verkocht werd aan Jhr. Willem Henry Haga („Die Haghe, Bijdragen en Mededeelingen" 1903, bl. 399).

Haga, Joffr., dochter van den drost, „een groot stuck vleesch", zal wel eene der twee vrouwen zijn geweest, met wie de ontvanger Ellemeet gezegd werd huis te houden en waarvan gewag wordt gemaakt in Fruin's „Aanteekeningen op Droste", bl. 448.

Haga, De vendrig. Vermoedelijk was deze de kapitein Haga, die in 1701 vermeld wordt bij Jhr. J. W. van Sypesteyn, „Het leven van Menno van Coehoorn", bl. 150. Als majoor van het regiment blauwe gardes komt hij voor in 1706 (Maandblad van het gen. „De Nederl. Leeuw" 1893, bl. 38).

Hagar, ingenieur. Bedoeld schijnt te zijn Abraham de Agar, ridder, heer van St.-Vedier, die als ingenieur ter repartitie van Utrecht voorkomt op de Staten van Oorlog voor 1689 en volgende jaren.

Hagedoorn. Jh.r François de Ram, heer van Hagedoorn — vermoedelijk de, op 29 October 1645 te Steenbergen gedoopte, zoon van Jhr. François de Ram, heer van Hagedoorn, gouverneur der stad Steenbergen, vermeld in „Taxandria", XII, bl. 194 — werd in 1670 als

kapitein beëedigd en ontving op 20 Januari 1673 commissie als sergeant-majoor der infanterie. Als kolonel bevond hij zich op het einde van 1689 te Londen, I 78, 215, 218, 223, 231, blijkbaar met het doel bevordering te verkrijgen en, toen hem die niet te beurt viel, dreigend zijn ontslag uit den dienst te zullen nemen. Wat daarvan de oorzaak was, blijkt uit brieven van Waldeck aan den koning; den 27sten Juni 1681 schreef hij, zich beklagend over Hagedoorn's gebrek aan discipline („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 201), en den 27sten December d. a. v. waarschuwde hij den koning Hagedoorn niet te bevorderen wegens den slechten indruk, die daardoor in het leger zou worden teweeg gebracht (Muller, II, bl. 283). En dat de koning zich naar die waarschuwing gedroeg, blijkt wel daaruit, dat Hagedoorn in Februari 1690 onverrichter zake uit Londen vertrok „sonder nochtans zijne dimissie verkregen te hebben", I 231. In den daarop volgenden zomer schijnt hij aan den slag bij Fleurus te hebben deel genomen, want hij had later daarover veel te zeggen, „oock van den Prins van Waldec", II 399. In September van datzelfde jaar verloor hij zijne vrouw, die hem bij haar testament belangrijk bevoordeelde, I 337, 343, waardoor het hem gemakkelijker zal zijn gemaakt zijn ontslag ernstig aan te vragen, 't welk hem dan ook in Maart 1691 werd verleend, I 410. Evenwel maakte hij den daarop volgenden zomer nog den veldtocht mede, I 450 enz. tot 484. Eerst in December 1691 werd door den koning over het regiment van Hagedoorn beschikt, I 525, en daarop verdwijnt hij uit het Journaal.

Hagedoorn, Mevrouw Van, was de reeds vroeger in het Journaal als echtgenoote van Theodoor Brasser vermelde Geertruid Hooft; na afkondiging te 's-Gravenhage op 8 Maart 1688 was zij met Hagedoorn hertrouwd. Zij overleed in September 1690, na twee dagen voor haar dood hem bij testament zooveel doenlijk te hebben bevoordeeld (zie boven). Hare zuster, mevrouw Hop, werd bij dat testament geheel uitgesloten, hetgeen, volgens mevrouw Hop, zoude geschied zijn „uyt questie

die sij met haer man gehadt hadde," mogelijk daaruit ontstaan dat Hagedoorn roomsch-katholiek was.

Hagedoorn, De zoon van mevrouw van, die te Londen stierf, „niet sonder suspitie van vergiff", moet een der twee zoons uit haar eerste huwelijk zijn geweest, welke zij overleefde, I 343. Uit haar tweede huwelijk schijnt zij geene kinderen te hebben gehad (Alberdingk Thym en Vorsterman van Oyen, „Het geslacht Hooft", bl. 20).

Hagens, I 398. Wellicht dezelfde Johannes Hagens, die in later jaren regent was van het „Collegium Pharmaceuticum", volgens De Riemer, „Beschrijving van 's-Graven-Hage", fol. 639.

Hagh, Hague, Hacke, Hake. Den 3den Augustus 1674 werd ter vergadering van H. Hoog Mog. audientie verleend aan den heer Levin Adam Hague, als afgevaardigde van Georg Wilhelm en Rudolf August, hertogen van Brunswijk en Luneburg. Den 8sten Juni 1675 had hij zijne afscheids-audientie, maar, blijkens het Journaal, IV 56, kwam hij den 22sten Augustus terug om kennis te geven van de overwinning, door de hertogen van Brunswijk op den Franschen maarschalk De Créquy behaald. Zie den brief van den keurvorst van de Pfalz aan de hertogin Sophie van Hannover, van 7/17 Augustus 1675, en het antwoord daarop van de hertogin van den 23sten d. a. v. („Briefwechsel", S. 243 en 244). Den 26sten November 1675 had Hague, „Domheer tot Maagdenburg, Z. D. Geheime Raad en Overste te paard," andermaal audientie bij H. Hoog Mog., als gezant van Ernst August bisschop van Osnabrugge, maar hij schijnt terstond daarna weder te zijn afgereisd.

Haghen, II 280, 281, 293. Johan Hage, oud-burgemeester en raad der stad Brielle, werd op voordracht der Staten van Holland den 21sten December 1691 door H. Hoog Mog. gecommitteerd in het college ter admiraliteit op de Maze. In 1698 werd hij benoemd in de admiraliteit van het Noorder-kwartier.

Haine, Haisne, ook Henne, een riviertje uit de samenvloeiing van verschillende beken ontstaan, waaraan Henegouwen zijn naam ontleent en dat zich tegenover Condé in de Schelde werpt.

Haine-Saint-Paul, op de Haine, niet ver van Soignies.

Haisne-Saint-Pierre, op de Haine bij Thieu, IV 269.

Hale, IV 45. Bedoeld schijnt te zijn Hall.

Halen, IV 26. Haelen, nabij de Maas, noordelijk van Roermond, met twee adellijke huizen, Aldengoor en Waeremberg.

Halen, IV 37, in Brabant, aan de grens van Limburg, op de Geete, welke zich een weinig meer noordwaarts met de Demer vereenigt.

Hales, I 48, 84. De gewezen „Lieutenant of the Tower", Sir Edward Hales, die koning Jacob II op zijne vlucht vergezelde, was niet dezelfde als de kolonel Hales — Hails of Hayles —, die hier te lande gediend had. Deze laatste heette John Hales, was kapitein in 1675 en werd op 24 Juli 1679 sergeant-majoor, vervolgens op 2 Juni 1685 luitenant-kolonel. Vermoedelijk was hij de kapitein Hales, die op 4 Augustus 1676 zwaar gewond werd voor Maastricht (Ferguson, I 582).

Hales, Sir Edward, I 84, een der vertrouwelingen van koning Jacob II, door wien hij o. a. tot „Lieutenant-Governor" van den Tower benoemd was, vergezelde den koning op zijne vlucht, toen hij op de kust van Kent werd opgehouden en daarna naar Londen terugkeerde. Sir Edward schijnt toen gevangen te zijn gehouden en geraakte eerst later wederom op vrije voeten, waarop hij zich naar Frankrijk bij den koning begaf. Hij stierf daar in 1695 en werd te Parijs begraven.

Hales, Lady, de vrouw van den voorgaande, van wie sprake is I 84, was Frances, dochter van Sir Francis Windibank, ridder. Zij overleed in 1693.

Halewijn, Cornelis Teresteyn van, eerst pensionaris van Brielle, had sedert 1670 zitting in het Hof van Holland en sedert 1 Mei 1691 in de vergadering der Staten-Generaal. Maar op het vermoeden, dat hij niet geheel onbekend zou zijn geweest met de staatsgevaarlijke plannen van zijn broeder, werd hij, na diens veroordeeling, op aanbeveling of last van den prins uit zijne ambten ontzet. Het gunstig oordeel van Burnet over Cornelis Teresteyn van Halewijn wordt in herinnering gebracht door Blencowe, „The Diary of the Hon.ble Henry Sidney", II 29.

Halewijn, Simon Teresteyn van, heer van Abbenbroek, burgemeester van Dordrecht en op 4 Mei 1689 benoemd tot lid van den Raad van State, was in 1681 gehuwd met Agneta de Witt, de tweede dochter van den raadpensionaris Johan de Witt (Alberdingk Thym, „Het Patriciaat van Amsterdam", fol. 23, en „De Nederl. Heraut", III 182). En ofschoon zijne vrouw reeds in 1688 overleden was, is het gansch niet onmogelijk, dat door die echtverbintenis wijziging was gebracht in Halewijn's oorspronkelijk goede verhouding tot den prins. Doch wat daarvan zij, het is overbekend, dat hij in 1693 de onvoorzichtigheid beging zich in heimelijke besprekingen met een Franschen diplomaat in te laten over het sluiten van den vrede. Deswege werd hij gevangen genomen en, hoe onverwacht dat kwam, blijkt uit een brief van Witsen aan de burgemeesters van Amsterdam van 2 Mei 1693: „Hoe den Dordtschen Burgemeester Alewijn van de postwagen is geligt, en zijn broeder, die in de Staten-Generaal sit, op het uyt de vergadering komen in zijn huis is gearresteert en strikt bewaert werd, sullen UEdG. Achtb. hebben verstaen". Halewijn werd daarop bij sententie van den Hove van 31 Juli 1693 („Europ. Mercurius", 1693, II bl. 57—64) tot levenslange gevangenschap en verbeurdverklaring zijner goederen „ten proffijte van de Hooge Overigheydt" veroordeeld, maar, zooals ook al wel bekend is, gelukte het hem in 1696 uit Loevestein te ontsnappen. Bij plakaat van 24 Mei 1696 werd een som van drieduizend gulden uitgeloofd op de aanwijzing van zijn persoon en hij uit Holland, Zeeland en West-Friesland „geinterdiceert" („Derde vervolg op de Saken van Staat en Oorlog," 40ste Boek, fol. 63). Daarop wordt hij gezegd in Suriname te zijn terecht gekomen, maar dat was dan toch eerst na een zekeren tijd; uit een brief van Heinsius aan Willem III van April 1698 („Archives de la Maison d'Orange-Nassau, 3ième série, II 94) wordt vernomen, dat Halewijn na zijne ontvluchting eerst naar Kopenhagen geraakte en vandaar met een kaperschip naar Duinkerken. Vervolgens begaf hij zich naar Parijs, waar hij, onder den schuilnaam van Mons. Du Champ,

zich in 1698 nog bevond. Het is echter zeer wel mogelijk, dat hij later, na den dood van Willem III, naar Suriname is gekomen en daar toen ongemoeid is gelaten.

Halewijn, heer van De Werven, en zijne dochters. Zie op Werve.

Halifax. George Saville, burggraaf, later graaf en sedert 1682 markies van Halifax, was „Lord Privy Seal" in de laatste regeeringsjaren van koning Karel II en in den aanvang der regeering van Jacob II gedurende korten tijd „Lord President of the Council". Intusschen stond hij toen reeds lang in heimelijke betrekking tot den prins van Oranje, zooals blijkt uit een schrijven van Hunner Hoog Mog. ambassadeur Van Leeuwen van 7/17 December 1680, voorkomende in de „Archives de la Maison d'Orange-Nassau", 2ième série, V p. 54, en later was hij een der aanzienlijke Engelschen, door wie in het geheim brieven aan den prins werden gericht, wat Halifax volgens Macaulay in de meest voorzichtige termen deed en wel zorgend zich niet bloot te geven. Zoo kon hij dan ook vervolgens zich door den koning doen gebruiken als een van diens commissarissen, die in December 1688 naar den prins te Hungerford werden gezonden, I 34, 38, 41, welke opdracht echter, gelijk bekend is, door 's konings overhaast vertrek op niets uitliep. Toen daarop het Huis der Lords de regeering in handen nam, trad Halifax als president daarvan op en ook daarna gedurende de conventie, II 78. In Februari 1689 werd hij door Willem III benoemd tot lid van den „Privy Council" en tot „Lord Privy Seal"; daarbij bleef hij voorzitter van het Hooger Huis en het schijnt wel, dat hij voornamelijk dientengevolge in voortdurende botsing kwam met het Huis der Gemeenten, waar hij aan de heftigste aanvallen bloot stond, II 75, 140, 187, 205, 219, 232. Evenwel, toen het daar op eene stemming aankwam, werd hij door de meerderheid van allen blaam gezuiverd, maar desniettemin legde hij kort daarna het voorzitterschap van het Hooger Huis neder en trad hij in Februari 1690 insgelijks af als „Privy Seal", I 236. Hij stierf den 3den

April 1695 (Burke, „Dormant and Extinct Peerages", pag. 475).

Hall. Halle, stadje in Henegouwen, aan de grens van Brabant, drie uren ten zuiden van Brussel.

Halley, Edmund. Beroemd sterrekundige, hoogleeraar te Oxford en opvolger van Flamsteed als directeur van het koninklijk observatorium te Greenwich.

Halling. De IV 143 vermelde m^{r}. Halling zal geweest zijn Johan Hallincq, burgemeester van Dordrecht, die vermoedelijk op de terugreis naar huis was, na zijn zoon, den op 26 Januari 1660 geboren Johan Hallincq, te hebben bezocht, die den 30sten Juli voor Maastricht gevaarlijk gewond was, IV 121. En deze jonge luitenant is waarschijnlijk dezelfde Johan Hallincq of Halling, die als kapitein op 3 Augustus 1693 in den slag bij Steenkerken sneuvelde.

Halmale. Het blijkt niet, wie de kanunnik van dien naam was, dien Huygens op 12 September 1676 te Antwerpen bezocht, IV 142, maar hij zal wel een bloedverwant zijn geweest van den daar vermelden bisschop van Yperen, Henri van Halmale, die op 19 April 1676 was overleden. De teekeningen, welke het Huygens toen niet gelukt was machtig te worden, verkreeg hij echter in Mei van het volgend jaar, IV 165.

Ham. Sir Patrick Hume — of Home —, die zeide Huygens in Holland gekend te hebben, had in 1685 deel genomen aan den opstand van lord Argyle, maar had weten te ontkomen. Geruimen tijd leefde hij verborgen te Utrecht. Uit het Journaal, I 212, blijkt, dat hij in December 1689 „van den Privy-councel in Schotlandt" was; later werd hij lord-kanselier van Schotland, na inmiddels eerst tot baron Polwarth, daarna tot graaf Marchmont te zijn verheven.

Ham, Rembt ten, werd in 1664 als luitenant-kolonel beëedigd en komt als „kolonel der Compagnie guardes ter repartitie van Stad en Lande" voor op den Staat van Oorlog voor 1673. Omtrent zijne suspensie, waarvan in het Journaal, II 112, sprake is, blijkt — volgens vriendelijke mededeeling van Jh^{r}. M^{r}. A. F. L. Hora Siccama te Groningen — niets uit de resolutiën

van de Staten van Groningen van 1690—'93, noch ook uit het register daarop van 1680 tot 1700. Waarschijnlijk is eene voorgenomen schorsing door de tusschenkomst des konings voorkomen; in allen gevalle bleef Ten Ham in dienst; op 21 Maart 1697 verkreeg „de Ed. Gestr. Heer Colonnel Rempt ten Ham van Holzappel" commissie als kolonel „in plaats van S. Furst. Doorl. den Heere Prince van Nassau loff. mem.". Als zoodanig komt hij voor tot 1702.

Hamel. De Utrechtsche burgemeester Hamel en zijne vrouw, III 73; IV 10, waren mr. Nicolaas Hamel, die in functie was tijdens het inhalen der Franschen binnen Utrecht in Juni 1672, en Helena Rixen of Riccen, dochter van mr. Frederik Riccen, raadsheer in den Hoogen Raad van Holland, en van Catharina van Muylwijk.

Hamel, Du. François graaf Du Hamel werd in 1679 benoemd tot generaal-majoor in Brandenburgschen dienst en werd in 1690 tot luitenant-generaal bevorderd. Hij was gehuwd met Henriette von Poelnitz, de dochter van den opperstalmeester van den keurvorst. In 1702 ging hij over in Venetiaanschen dienst, doch hij stierf reeds omstreeks 1703 in Morea en werd te Berlijn begraven.

Hamel Bruynincx, Mr. Gerard, ook wel aangeduid als heer van Nieuwenroode, werd te Heusden geboren op het einde van 1615 of in den aanvang van 1616. Eerst was hij schepen van 's-Hertogenbosch, maar hij werd in 1649 aangesteld tot agent van den Staat te Keulen; vervolgens werd hij in 1654 als agent verplaatst naar Regensburg („Briefwisseling der Gebroeders van der Goes", I 208) en in 1669 tot resident aldaar bevorderd (Kernkamp, „Baltische archivalia," bl. 118). Later werd hij extraordinaris envoyé te Weenen. Hij overleed den 30sten September 1691, gelijk blijkt uit eene resolutie van H. Hoog Mog. van 4 Maart 1692. Hij was eerst gehuwd met Wilhelmina van Outshoorn, dochter van Willem van Outshoorn, baljuw van Den Haag („Maandblad van den Nederl. Leeuw", 1893, bl. 72), daarna met Sara Sweerts.

Hamilton. Het was inderdaad de bekende Anthony Hamilton, de auteur der „Mémoires du Comte de Gram-

mont," die in Ierland gevangen werd genomen, I 400 (Macaulay, ch. XII).

Hamilton, De hertog van. Deze was William Douglas, die, tengevolge van zijn huwelijk met lady Ann Hamilton, den titel van hertog van Hamilton had verkregen. Hij overleed den 28sten April 1694 en had zes zoons, t.w. James graaf van Arran, die eerst in 1698 hertog van Hamilton werd; Charles graaf van Selkirk; John graaf van Rutherglen; George graaf van Orkney en de lords Basil en Archibald Douglas Hamilton. Voorts eene dochter, lady Southesk.

Hammersmith, vlek ten westen van Londen bij den linkeroever van de Theems.

Hammerstein, George Christoph von, was aanvankelijk aan het hof van Hannover, daarna eerste minister van den hertog van Cell en grootbaljuw te Cell. Hij overleed in 1687.

Hampden. Richard Hampden Esqre., „Vice Chancellor of the Exchequer", werd in Maart 1690 tot „Commissary of the Treasury" benoemd en als zoodanig herbenoemd in November d. a. v. In 1694 nam hij ontslag uit zijne ambten; hij stierf in December 1695 (Luttrell, II 22, 129; III 272, 300, 543).

Hampden. John Hampden Esqre, de zoon van den voorgaande, had onder de regeering van Karel II terecht gestaan wegens hoogverraad en was deswege ter dood veroordeeld. Echter had hij op zijn verzoek genade verkregen. Onder de regeering van Willem III speelde hij een zekere rol in het Lager Huis, waar hij als republikeinsch gezind bekend stond, maar de wroeging over de zwakheid, die hij na zijne veroordeeling aan den dag had gelegd, bracht hem ten slotte er toe de hand aan zich zelven te slaan.

Hampton, dorp met het lustslot Hampton Court, aan den linkeroever van de Theems, ten westen van Kingston.

Hanisius wordt door Huygens in een brief aan zijn broeder Christiaan beschreven als „un pedant allemand de Bibliothequaire" enz. („Oeuvres complètes de Christiaan Huygens", VIII, 305).

Hannepin, Pater. Van L. Hennepin verscheen in 1698

te Utrecht eene „Aenmerckelijcke historische reysbeschrijvinge door verscheyde landen veel grooter als die van geheel Europa onlanghs ontdekt. Behelzende eene nauwkeurige beschrijvinge van ......, 't Zuyder en Noorder gedeelte van America" enz.

Hannover, zie Brunswijk.

Hannuye, Hannuy, Hanut, stadje in Zuid-Brabant aan de grens van Luikerland, drie uren van Judoigne, met vervallen wallen, volgens D'Auvergne, „Campaigne of 1692", bl. 16.

Hanoffel. Gelezen schijnt te moeten worden Hannosset. Gaspard Hannosset, ontvanger-generaal der aan 's konings domein vervallen goederen, werd in 1659 in den adelsstand verheven en zijn zoon Christophe, ontvanger-generaal der domeinen in het kwartier van Brussel, werd ridder in 1661 (De Vegiano, II 906).

Hap. Bedoeld zou kunnen zijn Aspre, tusschen Valenciennes en Kamerijk.

Happaert. Bedoeld schijnt te zijn Gregorius Maximiliaan Happart, kanunnik en officiaal van de hoofdkerk te Antwerpen, apostolisch protonotarius en aalmoezenier van het hof.

Harbord, William, was een volstrekt niet als onomkoopbaar bekend lid van het Engelsch Lagerhuis, zooals blijkt uit de berichten van den Franschen ambassadeur Barillon van 14 November 1679 en 5 December 1680, medegedeeld door Flassan, „Histoire générale de la diplomatie Française," V p. 6 en 17. Later schijnt hij in het Parlement den prins van Oranje gediend te hebben en toen genoodzaakt te zijn geworden Engeland te verlaten; althans Nicolaas Witsen noemt hem in een brief aan de burgemeesters van Amsterdam van 8 April 1689 („Aemstel's Oudheid", IV 116): „den Heer Herbort, die sig een lange tijt buyten Haerlem heeft opgehouden, is met den Koning overgekomen en is hier nu lit van 't Parlement en heeft aensienlijk employ". Hij was dan ook al spoedig na de troonsbestijging van Willem III benoemd tot secretaris voor de aangelegenheden van Ierland, tot lid van den „Privy Council" en tot „Paymaster of the forces in Ireland",

in welke laatste betrekking hij het echter niet al te goed vinden kon met den hertog van Schomberg en den generaal Van 's-Gravemoer („Calendar of State Papers" 1689, p. 59, 82, 93, etc.). In Maart 1690 werd hij dan ook reeds uit dat ambt ontslagen (Luttrell, II 24). Op het einde van Juni d. a. v. werd hij belast met eene zending naar Den Haag (I 305), om aan H. Hoog Mog. kennis te geven van de overwinning, door den koning aan de Boyne behaald, en voorts te beraadslagen over de middelen tot herstel der schade, welke de beide vloten geleden hadden in den zeeslag bij Beachy Head („Calendar of State Papers" 1690, p. 51 en 99; Luttrell, II 70, 79, 91; Register der Resolutiën van H. Hoog Mog. van 22 Juli, 10 en 11 Augustus 1690). Ook was hij belast met de overbrenging eener som van duizend guineas, door de koningin bestemd tot onderstand der weduwen van de in dien zeeslag gebleven matrozen. Vervolgens werd Harbord den 19den November van dat jaar benoemd tot „Vice Treasurer of Ireland" („Calendar of State Papers" 1690, p. 167) en in November 1691 tot ambassadeur bij de Verhevene Porte („Calendar of State Papers", 1691—'92, p. 2 en 7). Op de reis naar zijn post deed hij in de eerste plaats Den Haag aan. Bij resolutie van 7 December 1691 namen H. Hoog Mog. maatregelen voor zijne veiligheid op den weg van hier tot Frankfort; van daar geraakte hij over Regensburg naar Weenen en eindelijk naar Belgrado, alwaar hij, slechts korte dagen na zijn aankomst, op 10 Augustus 1692 overleed. Zijn stoffelijk overschot werd daar in de Grieksche Kerk bijgezet.

Harcourt, II 524. Eene resolutie van H. Hoog Mog. van 14 Juni 1694 maakt melding van Olivier d'Harcourt, „in dienst van S. M. van Groot Brittannien".

Harcourt, De, II 524. Voor „Mareschal" moet stellig gelezen worden „Marquis". Hij was luitenant-generaal en voerde het bevel over eene Fransche legerafdeeling in Luxemburg.

Hardy, „Conseiller du roi" te Doornik; mogelijk Gilles Martin Hardy, geboortig van Bergen in Henegouwen, die in 1671 tot den adelsstand verheven werd.

H a r e l, Dr., I 325; II 184, 586—587, was Christiaan Harel, lijfarts van Willem III en Prof. Chem. te Londen.

H a r e l, Mevrouw, I 325, 521; II 566, 578, 580, 585—587 — ook II 28, waar abusivelijk gedrukt staat „de vrouw van Basel" — was Maria Rumpf, gedoopt te 's-Gravenhage 12 Mei 1658, dochter van dr. Petrus Augustinus Rumpf, ridder, lijfarts van prins Willem III, en van Anna Carels; na afkondiging te 's-Gravenhage op 25 Augustus 1685 met den voorgaande getrouwd („De Ned. Heraut", VI 86 en VII 254).

H a r e l, De zuster van, II 275 vermeld, als in October 1693 naar Engeland ingescheept, wordt genoemd Angenis Harel op een paspoort, den 13den Juli 1693 afgegeven voor dr. Harel, zijn vrouw, zuster en schoonzuster, voor de reis van Londen naar Harwich en voorts naar Holland („Calendar of State Papers" 1693, p. 225).

H a r e n, Jhr. Willem van, grietman van Het Bildt, was een der afgevaardigden van den Staat op het vredescongres te Keulen in 1673. Vóór dien tijd was hij gezant geweest in Zweden en werd nogmaals daarheen „gecommitteerd" in 1683 en in 1690.

H a r e n, Mevrouw van, was Elisabeth van Hemmema.

H a r e n of Haaren, kasteel in de gemeente Borgharen nabij Maastricht.

H a r l e b e e c k, in West-Vlaanderen, aan de Lys, ten noord-oosten van Kortrijk.

H a r r i s, Dr. Walter, „Physician to His Majesty", ontving een pas voor de reis naar Holland 22 Mei 1695 („Calendar of State Papers" 1695, p. 475). „Doctor van S. Maj. van Groot Brittannien" heet hij in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 22 Mei 1696.

H a r t e v e l d t, Heer van. Elbert Ludovigh van Hertevelt tot Hertevelt, „Geëligeerde Raedt ter Vergaderinge van de Heeren Staten 's Landts van Utrecht", wordt vermeld in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 3 Juni 1697. Den 20sten April 1700 werd hij benoemd tot raad ter Admiraliteit te Amsterdam.

H a r t o c h s v e l d t. Cornelis van Hartingsvelt werd op 18 Januari 1685 benoemd tot substituut-secretaris der Admiraliteit op de Maze en tot adjunct-secretaris op 11

Augustus d. a. v. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 3 Augustus 1697 heet hij „Cornelis Hartighsvelt, Secretaris van het College ter Admiraliteit op de Maze".

Harvey. Mogelijk Thomas Hervey, die in Ierland dienst nam onder koning Willem III en op 29 December 1695 stierf. Hij was een jongere broeder van John Hervey, die in 1703 verheven werd tot lord Hervey of Ickworth en in 1716 tot graaf van Bristol.

Hasersouw. Zeer waarschijnlijk is niet bedoeld een Van Zurck, zooals in het register, bl. 139, wordt aangegeven, maar Johan van Wassenaer, heer van Hazerswoude, geboren omstreeks 1622, overleden in 1687, oudste zoon van den heer van Warmond (Obreen, „Het geslacht van Wassenaer," bl. 163).

Haspauck, I 486. Vermoedelijk is bedoeld een herpauker of paukenslager.

Hasselaer. Bedoeld is wellicht de ongehuwd overleden zoon van Dirk Jansz. Hasselaer, die in 1622 schepen was van Schiedam (Elias, I 212).

Hasselt aan de Demer, hoofdplaats van Belgisch Limburg.

Hastings, Kolonel Ferdinando, commandeerde een regiment infanterie, 't welk, toen Huygens hem in December 1690 ontmoette, I 375, zich laatstelijk had onderscheiden in den slag aan de Boyne en daarna de expeditie van Marlborough tegen Cork en Kinsale had medegemaakt. Dat Hastings, gelijk aan Huygens gezegd werd, „oock ter zee diende", blijkt inderdaad het geval te zijn geweest, daar vervolgens door hem deel genomen werd aan de, vruchteloos afgeloopen, ondernemingen der Engelschen, om eene landing in Frankrijk te bewerkstelligen. In 1695 schijnt hij om eene of andere reden onslagen te zijn, want zijn regiment werd toen aan een ander gegeven (Luttrell, III 452) en zijn naam wordt verder niet meer ontmoet.

Hasveng. Eene teekening van Constantijn Huygens Jun., voorstellende het uitzicht uit het kasteel Hasveng bij Maubeuge, bevindt zich in 's Rijks Prentenkabinet. Die teekening is, naar luid van het verslag van den directeur van dat kabinet over 1910, gedagteekend van

4 September 1679. Voor dit jaartal zal echter wel 1677 moeten gelezen worden, want gelijk uit het Journaal blijkt, was het van 31 Augustus tot 12 September van laatstgenoemd jaar dat Huygens zich in het gevolg van den prins te Hasveng ophield.

Hatton, Lady. Wellicht is bedoeld Frances Yelverton, welke gehuwd was met Christopher burggraaf Hatton. Van een tweede huwelijk dier dame met een m[r]. Nuttall of Nuttwell blijkt echter niets.

Hatzveldt, Hasfelt, Hatzfeldt, II 97, die in Zweedschen — niet Deenschen — dienst geweest was en in den Turkschen — niet Franschen — oorlog had gediend, III 120, liet het leven bij het beleg van Namen. In de commissieboeken van den Raad van State (R. A.) komt zijn naam niet voor, wat een gevolg kan zijn van zijn verzuim, om de rechten te voldoen, verschuldigd wegens de voor zijn regiment uitgegeven acten, III 520, 523. Hij schijnt bedoeld te zijn als de „Baron de Hasfert, Colonel of a Swedish Regiment", die, volgens D'Auvergne, op 17 Juli 1695 in een gevecht voor Namen sneuvelde, doch volgens het Journaal II 523, moet hij eerst na 22 Augustus gestorven zijn aan een „quetsuer van een esclat van een bombe aen het hooft".

Haultefeuille, die zich in Januari 1689 te Londen aan Huygens voorstelde als een bekende van zijn broeder Christiaan, werd weinig jaren vroeger door dezen beschreven als „un petit abbé sans abbaie qui est éternellement à proposer des inventions, qui n'ont pas d'effet", en die was „de ces gens qui laissent le soin d'éxécuter leurs inventions à d'autres enz.". In een brief aan Christiaan Huygens van 17 Januari 1689 schreef Hautefeuille over zijn bezoek bij diens broeder en meldde voorts, dat hij sedert een viertal jaren verbonden was aan den hertog en de hertogin De Bouillon, welke laatste hij destijds voor de tweede maal naar Engeland begeleidde („Oeuvres complètes de Christiaan Huygens," VIII 439, 441; X 306).

Hautecroix. Vermoedelijk is bedoeld Hogcruysse, noordoostelijk van Enghien.

Hauwaert, dorp in Brabant, op de Winge, noordoostelijk van Leuven.

Havel, De. Riviertje, dat in Mecklenburg ontspringt en zich bij Havelberg in de Elbe werpt.

Havelberg, stad op de Elbe in Brandenburg.

Haven, Joffr. Van der, van wie Huygens in Januari 1690 vernam, dat zij „eyndelijck met Cap. Moor getrouwt was", I 237, doch welke reeds na twee jaren haren echtgenoot verloor, die als kolonel in den slag bij Steenkerke sneuvelde, II 103, is blijkbaar dezelfde als de „chère Mad[elle] de Vandrave", stiefdochter van den kolonel De Torsay, welke door Dumont de Bostaquet in zijne „Mémoires", p. 165 en 176, vermeld wordt met „M. Mohr", haar „adorateur depuis longtemps" (p. 206—209). Van hun huwelijk wordt de afkondiging in Den Haag niet gevonden, noch ook eenig bericht omtrent den dood van den echtgenoot, maar wel wordt aldaar op 2 Februari 1702 de afkondiging aangetroffen van het tweede huwelijk van Jobine Marie van der Have, weduwe De Mohr, met Philippe d'Jaucourt de Villarnoul.

Havré, Hertog van, gouverneur van Mons, IV 218, was Ferdinand François Josephe de Croy, hertog van Havré en Croy, grande van Spanje, vorst van het Roomsche rijk, ridder van het Gulden Vlies, overleden op 10 April 1694.

Havré, De hertog van, dien Huygens op 24 Juli 1694 ontmoette, II 382, was blijkbaar de oudste zoon van den voorgaande, Charles Joseph de Croy, hertog van Havré en Croy, die als luitenant-generaal sneuvelde in den slag bij Saragossa, 21 April 1710.

Hâvre-de-Grace, II 388. Het bombardement dier stad had plaats op 16 en in den nacht van 18 op 19 Juli 1694. Na groote schade te hebben aangericht, trok de Engelsche vloot op 24 Juli d. a. v. af.

Hayles. Zie Hales.

Heckart. Zie Eckart.

Hecke, Melle Van der, te Brussel. Mogelijk eene dochter van den, bij De Vegiano, II 987, vermelden Jean van der Hecke, bij herhaling schepen en burgemeester van Brussel, die in 1661 door koning Filips IV van Spanje tot den ridderstand werd verheven.

Heeckeren. Uit het huwelijk van Evert van Heeckeren, heer van Nettelhorst, Enghuizen en Barlham, die op 23 April 1686 overleed, en van Maria Torck, werden tien zoons geboren, van wie vier in het Journaal worden vermeld, t.w. de gezant, de luitenant-kolonel, de vaandrig en het lid der rekenkamer.

Heeckeren, De gezant, de oudste van allen, was Walraven van Heeckeren, geboren in 1643, na zijns vaders dood heer van Nettelhorst. Den 16den Maart 1675 nam hij wegens Gelderland zitting in de vergadering van H. Hoog Mog., door wie hij reeds in den volgenden zomer als extra-ordinaris gedeputeerde afgevaardigd werd naar het leger van den keizer, „gecommandeert" door den hertog van Lotharingen. In Februari 1677 keerde hij van die missie terug, maar werd al terstond daarop belast met eene zending naar de hertogen van Brunswijk-Luneburg, Cell en Wolfenbuttel en voorts wederom naar het keizerlijk leger. Het was gedurende dat verblijf in Duitschland, dat van hem de berichten ontvangen werden, waarvan IV 195, 196 en 199 melding wordt gemaakt. Den 4den Mei 1678 bracht hij zijn rapport aan de Staten-Generaal uit en daarna werd door den vrede van Nijmegen voor geruimen tijd een einde gemaakt aan zijne diplomatieke bemoeiingen. Wel vindt men hem in 1680 weder aan het hof van Cell, III 19 tot 83 passim, maar niet als aldaar geaccrediteerd; blijkbaar behoorde hij toen tot het gevolg van Willem III. Na het weder uitbreken van den oorlog werd evenwel op nieuw gebruik van Heeckeren gemaakt tot het voeren van onderhandelingen buiten 's lands. In Maart 1689 vertrok hij andermaal als extra-ordinaris envoyé naar Brunswijk-Luneburg en voorts naar Hessen-Cassel; in Maart 1690 was hij van daar terug, maar in Februari 1691 werd hij nogmaals naar Brunswijk gezonden, doch ditmaal slechts voor een korten tijd; reeds op 3 April bracht hij verslag uit aan H. Hoog Mog. en vervolgens aan den koning in het leger. Dan begaf hij zich in October 1691 naar Dresden, om den keurvorst van Saksen de „condoleantien" van de Staten-Generaal over te brengen wegens den „doodelijcken

affgang van desselfs Heer Vader", en hem met zijne komst aan de regeering te „congratuleeren"; in Augustus 1692 keerde hij opnieuw terug naar de hertogen van Brunswijk-Luneburg, bracht alhier verslag uit nopens hetgeen door hem was verricht, begaf zich daarop weder naar Dresden en vandaar, in het voorjaar van 1693, rechtstreeks naar Stockholm. Daar gelukte het hem, nog vóór het einde des jaars eene overeenkomst te treffen met de Zweedsche regeering tot vereffening van zekere gerezen geschillen (Du Mont, „Corps diplomatique," VII, II fol. 332). Daarna, in Augustus 1694, „een keer herwaerts zijnde komen doen", bracht hij in het leger verslag uit aan den koning en deed vervolgens ook „summier rapport" aan de Staten-Generaal. Het was gedurende dat verblijf in het leger, van 3 tot 7 Augustus, dat hij aan Huygens het verhaal deed zijner „disputen in Sweden met d'Avaux", wat het laatste is wat van hem in het Journaal wordt vernomen, II 388, 390. In de tweede helft van October 1694 keerde hij naar Stockholm terug. Heeckeren, die behalve zijne diplomatieke functiën ook het ambt bekleedde van landdrost van Zutphen en sedert 1694 van hoofdschout der stad en meierij van 's-Hertogenbosch, overleed te Osnabrück op 21 Augustus 1701.

Heeckeren, De luitenant-kolonel Gerrit Jacob van, was op 21 Augustus 1673 van luitenant tot kapitein bevorderd, verkreeg op 26 November 1676 commissie als sergeant-majoor en op 16 Februari 1680 als luitenant-kolonel. Als kolonel wordt hij in 1694 herhaaldelijk genoemd; het blijkt echter niet, of hem die rang werkelijk is verleend en, zoo ja, wanneer; volgens het Journaal, II 525, sneuvelde hij voor Namen op 21 Augustus 1695.

Heeckeren, De vaandrig. Steven van Heeckeren, gedoopt te Zutphen den 5den September 1655, sneuvelde als vaandrig bij de garde voor Maastricht den 30sten Juli 1676.

Heeckeren, lid der rekenkamer, I 280, 401. Jacob Derk van Heeckeren, de jongste der broeders, gedoopt te Zutphen 16 December 1665, heer van Barlham, later van Enghuizen, Roderlo, De Cloeze, Langen en Brand-

senburg, werd wegens Gelderland in de generaliteits rekenkamer gecommitteerd.

Heemskerck, Mr. Coenraad van, in 1672 secretaris van Amsterdam en pensionaris dier stad in 1673, werd in datzelfde jaar als „extra-ordinaris Gedeputeerde" naar den keizer afgevaardigd, vanwaar hij in Mei 1675 terugkeerde. Onmiddellijk daarop werd hij naar de regeering der Spaansche Nederlanden „gecommitteerd", om te bewerken, dat het opperbevel over de verbonden legers uitsluitend in handen van den prins van Oranje zou worden gesteld (Krämer, „De Nederlandsch-Spaansche diplomatie vóór den vrede van Nijmegen", bl. 224 en vlg.). Uit het Journaal, IV 53, blijkt, dat destijds ook door hem zekere Thomas Peucker werd overgehaald zich beschikbaar te stellen bij een voorgenomen landing in Bretagne („Geschiedkundige Bijdragen" van Jhr. J. W. van Sypesteyn, II 110). Verder is van Heemskerck sprake IV 56, 61 en 65. Vervolgens werd hij belast met eene zending naar Madrid, waar hij den 11den Januari 1676 aankwam en tot 18 April bleef, zonder iets van aanbelang te kunnen uitwerken. Na zijn terugkeer had zijn huwelijk plaats, waarvan een jaar te voren reeds gesproken werd, IV 40, en in Mei 1680 vertrok hij ten tweeden male naar Madrid, waar hij als extra-ordinaris envoyé, later als ambassadeur, bleef tot op het einde van 1687. Daarna wordt Heemskerck in het Journaal wederom aangetroffen in Juli 1689 I 155, als in onderhandeling te Hamburg, „tot het assopieeren van de differenten tusschen den Coningh van Denemarcken ende den Heere Hertogh van Holstein", gelijk het opschrift luidt van het door hem ingediend verbaal dier missie. En onmiddellijk na zijn terugkeer in Maart 1690 werd hij benoemd tot envoyé te Weenen, vanwaar hij in het najaar van 1692 in buitengewone ambassade naar Turkije werd gezonden, om den vrede te bemiddelen tusschen den keizer en den sultan, wat hem echter niet gelukte. Zelfs werd hij, na zijn vertrek uit Adrianopel, van April tot November 1694 te Belgrado in een soort van gevangenschap opgehouden, waarop betrekking heeft de aanteekening

in het Journaal op 23 December 1694, II 437. Omstreeks dienzelfden tijd kwam Heemskerck op zijn post te Weenen terug, waar hij verder bleef, totdat hij na den vrede van Rijswijk in ambassade naar Parijs werd gezonden. Kort na zijn terugkeer vandaar stierf hij te 's-Gravenhage den 23sten Juli 1702.

Heemskerck, De „Philosoof", was mr. Reinier van Heemskerck, de oudere broeder van den voorgaande, die in Januari 1667 op drie-en-twintig jarigen leeftijd, ter vervanging van Pieter de Groot, aangesteld werd tot pensionaris van Amsterdam („Briefwisseling der gebroeders Van der Goes," I 267). Die post werd evenwel slechts korten tijd door hem bekleed. Hij stierf, naar luid van het Journaal, I 224, 237, op 10 Februari 1690, aan de gevolgen eener bloedspuwing, veroorzaakt door een „hevig dispuyt" met zijn oom Coenraad van Beuningen. Den 16den Februari werd hij te 's-Gravenhage overluid en den volgenden dag te Amsterdam in de Nieuwe Kerk begraven.

Heemskerck, kapitein der cavalerie. Volgens de genealogie Heemskerck in het archief van den H. R. v. A., dienden twee jongere broeders van mr. Reinier en mr. Coenraad van Heemskerck als ritmeester. De eene, Dirk, sneuvelde bij den aanslag op Naarden en werd den 16den September 1673 in de Nieuwe Kerk te 's-Gravenhage begraven. De andere, Gerrit, van wien in het Journaal sprake is, IV 121, herstelde van de gevaarlijke wonde, welke hij voor Maastricht had bekomen. Later ging hij over in dienst van den hertog van Cell en stierf ongehuwd in 1689. Van een der bovengenoemden schijnt wel sprake te zijn III 73 en 84, doch van welken kan niet gezegd worden.

Heemskerck, Mevrouw van, was Cornelia Pauw van Achttienhoven, geboren te Amsterdam den 28sten October 1648. Haar huwelijk met mr. Coenraad van Heemskerck, waarvan in Juli 1675 reeds sprake was, IV 40, werd op 12 Juli 1676 te 's-Gravenhage afgekondigd. Zij overleed aldaar 24 Juni 1725 („Algem. Nederl. Familieblad" 1884, N°. 101, bl. 3; „Adelsarchief" 1900, bl. 233).

Heemstra, Van, IV 149, 163. Feyo van Heemstra, geboren in 1630, werd als kapitein beëedigd in 1666 en verkreeg den 28sten October 1676 commissie als kolonel, nadat hij den 4den Januari van dat jaar benoemd was tot sergeant-majoor of wachtmeester te Breda. Ruim een jaar daarna, in December 1677, werd hij tot commandant van Emden aangesteld, maar hij werd door den raad dier stad afgezet en op 19 Januari 1682 met zijne vrouw en dochter ingescheept en naar Delfzijl gezonden („Hollandsche Mercurius 1677," bl. 240; Wiarda, „Ost-friesische Geschichte" VI, S. 160, 161). Hij overleed den 17den Maart 1690. De manslag, waarvan sprake is IV 322, was niet door Feyo van Heemstra begaan, maar door den luitenant-kolonel van zijn, naar hem genoemd regiment. Die luitenant-kolonel heette, blijkens den „Staat van Oorlog voor 1677", Pieter Blesousky, en de majoor, die door hem zoo zou mishandeld zijn, dat hij het den volgenden dag bestierf, was Georg Christoffel de Quos. Uit eene kantteekening op gezegden „Staat" blijkt voorts, dat Blesousky op 31 Mei 1677 als luitenant-kolonel van het regiment vervangen werd door Jacob Jasperse, die dan ook als zoodanig voorkomt op den „Staat van Oorlog voor 1678"; maar uit dezen laatsten „Staat" blijkt ook, dat De Quos nog steeds majoor van het regiment was, zoodat hij geenszins bezweken was aan de gevolgen der op 10 Mei ondergane mishandeling.

Heemvliet, I 259; Heenvliet, II 294. Met beide namen is bedoeld Jacob Frederik baron van Schagen, heer van Heenvliet, baljuw of opper-baljuw en opper-dijkgraaf van Brielle en Voorne. Over zijn huwelijk zie op Ormea.

Heert, Heerdt. Welke Van Heerdt bedoeld is I 398, is niet uit te maken, maar I 500 en II 134 schijnt sprake te zijn van Adriaan van Heerdt tot Crayevelt, burgemeester van Nijmegen, „Waltgraeff des Nederrijcxen Walts", en op 3 Februari 1696 door de Staten van Gelderland gecommitteerd in het college ter Admiraliteit van Friesland.

Heesch, I 439, het dorp Hees bij Nijmegen.

Heeswijk, I 169; IV 35, 84. Matthys van Asperen, kolonel in 1664 en commandant van 's-Hertogenbosch in

1670, was sedert 1649 door aankoop heer van Heeswijk en Dinther, maar werd in 1679 genoodzaakt zich daarvan te ontdoen („Taxandria", 5de Jaarg. bl. 221—223).

Heeswijk. De zoon van den voorgaande, door Balen bl. 1101 verkeerdelijk Folpard geheeten, was Paul van Asperen, heer van Dinther, die luitenant in de compagnie colonelle van zijns vaders regiment was, toen hij op 7 December 1675 commissie verkreeg als kapitein. De compagnie van den jongen Van Asperen, waarover de prins zoo ontevreden was, dat hij hem deswege met cassatie dreigde, IV 84, kan eene der acht compagnieën geweest zijn, in 1672 tot versterking van het garnizoen van Utrecht, onder den „Colonel Asperen, Heer van Heeswijk, uyt de Spaensche Nederlanden" aangevoerd („Kronyk van het Historisch Genootschap" XIV, bl. 103). Intusschen komt Paul van Asperen, heer van Dinther, nog in 1689 voor als kapitein.

Heidelberg werd den 20sten Mei 1693 belegerd en zonder veel tegenstand door den maarschalk De Lorge genomen, die daarop, zonder de minste noodzakelijkheid, de stad en het kasteel verwoestte („Europ. Mercurius" 1693, bl. 224 en vlg., 260—'61).

Heilersiegh, Johan, of Johannes Heilersigius, was leermeester in de talen en wetenschappen van prins Willem II en werd later diens raad en secretaris. In 1648 trouwde hij te Delft met Catharina Hooft, dochter van Willem Jansz. Hooft en van Ytgen Queeckels, maar hij stierf vrij spoedig daarna. Zijne weduwe hertrouwde met Jacob van Hoorn en daarna met Johan van der Stringe („De Navorscher," IV, bl. 490).

Heindrichs te Berlijn wordt door Huygens voorgesteld als niet minder pedant dan zijn ambtgenoot Hanisius te Wolfenbuttel („Oeuvres complètes de Christiaan Huygens" VIII, 305).

Heinsius, IV 66. De vraag, aan welken Heinsius Huygens in September 1675 den catalogus der boekerij van Duyst toezond, met opdracht de daarin aangeduide werken aan te koopen, zoude slechts met zekerheid kunnen worden beantwoord, indien geweten werd, waar de verkooping heeft plaats gehad. Is dat te Delft ge-

schied, wat zeer waarschijnlijk is, vermits Hendrik Duyst van Voorhout, van wien de boeken afkomstig schijnen te zijn geweest, burgemeester dier stad was, dan schijnt de latere raadpensionaris Antonie Heinsius bedoeld te zijn, die na 1672 de rechtspraktijk te Delft uitoefende, voordat hij daar in 1679 pensionaris werd (Van der Heim, „Het archief van Heinsius", I, bl. XXIV). Heeft echter, wat ook zeer wel mogelijk is, de verkooping, als meer profijtelijk, in Den Haag plaats gevonden, dan zal eerder gedacht moeten worden aan Nicolaas Heinsius, den bekenden filoloog, die, na den Staat in Zweden te hebben vertegenwoordigd en een korten tijd secretaris van Amsterdam te zijn geweest, in 1675 in Den Haag schijnt te hebben gewoond, vermits door hem in 1674, '75 en '76 vandaar verschillende brieven afgezonden werden aan koningin Christina van Zweden („Sylloges Epistolarum", V, p. 802 en 803).

Heinsius, De commies, IV 240. De man heette Heysius, zooals blijkt uit eene resolutie van H. Hoog Mog. van 17 April 1679, waarbij gunstig beschikt werd op een adres van Henricus Heysius, burger en inwoner van de stad Nijmegen, verzoekende om een schrijven van aanbeveling aan de ambassadeurs van den Staat te Parijs, ten einde de teruggave te verkrijgen van de „aengeslagen en geconfisqueerde goederen en effecten" van zijn broeder Johan Heysius, koopman te Bordeaux, die in December 1675 in zijn huis aldaar met adressants „soontie", dat bij zijn oom inwoonde, door eenige Fransche ruiters was overvallen en „gemassacreert".

Heister, Sibertus graaf van, geboren in 1646, in 1695 generaal „Feldzeugmeister", in 1700 werkelijk geheimraad en daarna generaal-veldmaarschalk des keizers, overleed in 1718.

Hekeren, IV 121; II 525. Zie Heeckeren.

Helmstadt, Helmstedt, tusschen Maagdenburg en Brunswijk, was destijds eene universiteitsstad.

Helt. Op 30 October 1672 werd „voor d'Heer en Meester Elias Helt, Raedt van Hare Hoogheyt" (de prinses-douairière), commissie verleend als raad en rekenmeester van Zijne Hoogheid. Als president van den raad overleed hij op 8 September 1689.

H e m e r t, Heer van, IV 143. Bedoeld is Johan baron de Quadt van Wyckradt, heer van Ophemert, die als kapitein voorkomt op den „Staat van Oorlog voor 1673" en als luitenant-kolonel van het regiment Van Essen op dien van 1691.

H e m m e m a. Blijkens den „Calendar of State Papers" 1694—'95, p. 411, werd op 23 Maart 1695 een pas verleend aan M. Hugo van Hemmema „to go to Holland". Misschien is hier Hugo eene vrije overzetting van Doeke, en is bedoeld Doeke van Hemmema, geboren te Leeuwarden 9 Mei 1659, ritmeester, eerste bezitter van Hemmema's leen, kamerheer der hertogin van Simmeren, in 1710 gehuwd met Civile Suzanne du Tour, douairière D'Aumale, en te 's-Gravenhage overleden 21 Februari 1721.

H e m o n y, II 302. Niet een lid dezer familie is als heer van Voorn bedoeld, maar een heer van Panhuys. Zie op dezen laatsten naam.

H e n l y. Het welbekende Henley aan de Theems, tusschen Oxford en Windsor.

H e n n i n. Mogelijk was Hennin, de secretaris van Portland, die met de dochter van Romeyn de Hooghe trouwde, een zoon of broederszoon van Jacob de Hennin of de Henningh, deurwaarder bij het hof van Holland, auteur van een hoogst zeldzaam voorkomend boekske „De Zinrijke Gedachte Toegepast op de Vijf Sinnen" enz., door den heer J. G. Frederiks behandeld in een geestig artikel in „De Navorscher" XXXII, bl. 548—559.

H e n s h a w, Thomas, 1618—1700, was sedert de oprichting der Royal Society lid — en volgens het Journaal I 335 — vervolgens vice-president daarvan. Zeer schijnt hij evenwel niet te hebben uitgemunt, daar zijne in de „Philosophical Transactions" der Society opgenomen verhandelingen gezegd worden vrij onbeduidend te zijn.

H e r b e r t. De vice-admiraal Herbert was degene, die in eene vermomming uit Engeland verdween, om aan den prins de uitnoodiging over te brengen, zich daarheen te begeven. En de overtocht derwaarts werd vervolgens door hem gecommandeerd. In Maart 1689 verkreeg hij in commissie den rang van „Lord High Admiral" en

geraakte in Mei d. a. v. in Bantry Bay slaags met de Fransche vloot, bestaande uit acht-en-twintig oorlogsschepen en 5 branders, waartegenover Herbert wel negen-en-twintig schepen stellen kon, maar die alle van mindere grootte waren, terwijl hij geene branders had en de wind niet in zijn voordeel was. Desniettemin ontweken de Franschen den strijd, die anders vermoedelijk wel tot hun nadeel zou zijn uitgevallen. Van die ontmoeting wordt door Huygens gewag gemaakt, I 120 (Luttrell I 530). Een maand later, in Juni 1690, werd Herbert tot graaf van Torrington verheven, maar toch was hij niet tevreden; in April 1690 toonde hij zich „disgusted", doch verkreeg daarop eene commissie als admiraal van den koning (Luttrell, II 33, 36). Intusschen, toen hem in Juli 1690 door de koningin bevel gegeven werd de Franschen aan te tasten, gedroeg hij zich, gelijk wel bekend is, in den zeeslag bij Beachy-Head op zoodanige wijze, dat hij kort daarna, bij zijne aankomst te Londen, wegens nalatigheid en wangedrag, gevangen werd genomen en in den Tower werd gebracht. Vier maanden later, in November, verscheen hij voor de „Bar" in het Lagerhuis, waar hij, naar Huygens vernam, vrij „ontstelt en confus" zou zijn geweest, I 365, en eene schriftelijke verdediging van zijn gedrag overgaf, waarvan het Huis evenwel geene kennis schijnt te hebben willen nemen. Ook voor het Hoogerhuis stond hij niet meer terecht, maar eindelijk voor den krijgsraad aan boord van een oorlogsschip te Sheerness, door welken hij tot algemeene verontwaardiging werd vrijgesproken. Dat hij „brutal" was, gelijk Huygens reeds in Mei tevoren aanteekende, I 266, blijkt wel daaruit, dat hij terstond daarna in het Hoogerhuis verscheen I 380, (Luttrell II 144), doch niettegenstaande zijne vrijspraak werd hij, naar Macaulay meldt (Ch. XVI), door den koning uit den dienst ontslagen.

Here, Baron de. Omtrent de identiteit van dezen edelman verluidt niets; misschien is bedoeld René de Mol, die in 1658 door den koning van Spanje tot baron van Herent verheven was. Zeker is intusschen, dat de we-

duwe van Cornelis de Witt nooit met dien baron, noch met iemand anders hertrouwd is.

Herent, dorp ten noordwesten van Leuven.

Herentals. Heerenthals, aan de kleine Neete in de provincie Antwerpen, op zes uren afstands van de stad Antwerpen en drie van Lier.

Herne wordt, als tot het huis der koningin behoorend, vermeld in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 1 November 1689. Wellicht was hij dezelfde als dr. Hearn, die een van hare „chaplains" was en in 1691 door haar voorzien werd van een „living", waarvan dr. Hooper afstand deed bij zijne benoeming tot „dean" van Canterbury.

Herstal. Van dat oord, 't welk tot het domein van Willem III behoorde, was Issac drossaard; blijkbaar was het in die hoedanigheid, dat hij de I 266 vermelde sauvegarde aanvroeg.

Hertog of Hartogh, De fiscaal, wordt in eene volmacht, op 31 Juni 1687 door den prins afgegeven, breeder aangeduid als mr. Mattheus de Hertoge, fiscaal van de grafelijksheid-rekenkamer van Holland.

Hertogendal, 'S-, Val-le-Duc, II 360, 382, Bernhardijner-klooster voor mans en vrouwen te Bevecum, ten zuiden van Leuven.

Hessel, Hessels, Hesselt van Dinter. Hessels, „le mre d'hostel des Estats", IV 209, was Frederik Hesselt van Dinter, kapitein der infanterie, die op 28 December 1657 benoemd werd tot hofmeester van H. Hoog Mog. en op 19 Augustus 1677 te 's-Gravenhage werd overluid.

Hessel, Mevrouw, welke op 31 Juli 1675 in het leger verscheen, IV 50, met het doel eene compagnie te verkrijgen voor haren uit de krijgsgevangenschap teruggekeerden zoon, kan niet anders zijn geweest dan de echtgenoote van den voorgaande, Anna de Mortaigne. En haar zoon, van wien aldaar sprake is, schijnt de oudste, Johan Hesselt van Dinter, te zijn geweest, die op 13 Augustus 1676 van luitenant tot kapitein werd bevorderd en op 17 Augustus 1677 in zijns vaders plaats tot hofmeester van den Staat werd aangesteld.

Hessen-Cassel, De landgraaf van, van wien in Deel

I en II van het Journaal sprake is, was de regeerende landgraaf Carel van Hessen-Cassel, die in 1673 aan de regeering kwam. Uit het Journaal blijkt, dat hij zich in Augustus 1694 en in Juli 1696 bij den koning in het leger bevond.

Hessen-Darmstadt. De prins van Darmstadt, van wien in Deel I eenige malen melding wordt gemaakt, was de landgraaf Philips, broeder van den destijds regeerenden landgraaf Ernest Ludwig. Voor hem werd op 1 April 1689 commissie verleend als ritmeester en op 4 Mei 1690 als kolonel van het „vaceerend" regiment ruiterij van den kolonel Truchses. Het gerucht, dat de landgraaf Philips voor Limerick zoude gesneuveld zijn, I 328, was zonder grond; wel was in den slag aan de Boyne zijn paard onder hem dood geschoten (Luttrell, II 270) en, toen hij in 1691 wederom aan den veldtocht in Ierland deel nam, werd hij in den slag bij Aghrim gewond, doch hij moet spoedig hersteld zijn, daar hij op het einde des jaars te Londen terug was (Luttrell, II 266, 300). Vermoedelijk was hij de prins van Hessen, wiens regiment op 1 Februari 1694 gegeven werd aan den markies van Rhada, zoon van Monpouillan („Calendar of State Papers" 1694—'95, p. 17).

Heteren, Van, IV 199. Zie Heeckeren.

Heucourt, Hencourt, Hincourt, Markies de, schoonzoon van Justel. Mogelijk was hij een zoon van Louis de Saint Delis, markies De Heucourt, die op 17 December 1693 te Hammersmith overleed en gehuwd was met Elisabeth Le Compt de Normand („Proceedings of the Huguenot Society of London", VII, bl. 269).

Heugueville. Den 27sten Mei 1695 werd commissie verleend voor Guilliaume Henri de la Basoge, baron de Heuckeville, als adjudant van den generaal-majoor graaf De Warfusé.

Heukelom. Willem van Hoeckelum, geboren op 15 November 1649, zoon van Willem van Hoeckelum, heer van Croonenstein, burgemeester van Nijmegen, en van Agneta Fagel, de oudste halfzuster van den raadpensionaris, verkreeg op 21 Februari 1673 commissie als adjudant-generaal van den veldmaarschalk Wirtz, den

27sten April d. a. v. als kapitein, den 5^{den} Maart 1676 als sergeant-majoor van het regiment van den Rijngraaf, op 11 October 1688 als luitenant-kolonel van dat regiment en op 7 Januari 1690 als kolonel in de plaats van den heer van Hofwegen, I 211. Ofschoon Huygens hem reeds in Juli 1694 generaal-majoor noemt, II 377, ontving Hoeckelum eerst meer dan een jaar later, nl. op 30 September 1695, daarvoor commissie. Den 12^{den} April 1704 werd hij tot luitenant-generaal bevorderd.

Heur. De Heure, een zijrivier van de Sambre, welke in deze uitloopt bij Marchienne-au-Pont, ten westen van Charleroy.

Heuvel, Van de, ontvanger te Maastricht, was Theodorus van den Heuvel, die op 4 September 1681 benoemd werd tot president-schepen van den Vroenhove van Maastricht, op 4 September 1685 tot schout van het hoofdgericht te 's-Hertogenrade en op 7 Mei 1689 tot ontvanger van de contributiën te Maastricht. Denkelijk was hij dezelfde, aan wien in 1694 van Fransche zijde eene heimelijke onderhandeling werd voorgeslagen, waarop Willem III het echter niet geraden vond in te gaan, blijkens zijn schrijven aan Heinsius van $\frac{\text{8 Maart}}{\text{27 Februari}}$ 1694 („Archives de la Maison d'Orange-Nassau, 3ième Serie", I 349).

Heydanus. Het IV 91 bedoelde geschrift van den Leidschen hoogleeraar Abraham Heydanus moet geweest zijn diens „Considerationes ad res quasdam nuper gestas in Academia Batava" (Bayle, „Dictionnaire" II, fol. 700, noot F; De la Neuville, „Histoire de Hollande", IV 259—'60). Niet lang daarna overleed Heydanus te Leiden, drie-en-tachtig jaren oud, op 15 October 1678 („Holl. Mercurius" 1678, bl. 290).

Heyde, De Heyde, Van Heyden. Verschillende leden van het geslacht Van Heiden komen in het Journaal voor, meest allen in hooge militaire bediening, zoodat, bij gebreke aan nadere aanduiding, het niet wel mogelijk is in elk voorkomend geval de identiteit van den bedoelde met zekerheid vast te stellen.

Heyde, De Heyde, Van Heyden, Baron Van, IV 51,

de zwager van den graaf van Hoorn. Deze was Johan Diederik van Heiden, heer van Ootmarsum, en was gehuwd met Maximiliana van Hoorn-Batenburg.

Heyde, De Heyde, Van Heyden, kapitein bij de garde, die in Augustus 1675 uit de krijgsgevangenschap terugkeerde, IV 54, was de oudste zoon van den voorgaande, insgelijks Johan Diederik geheeten, heer van Ootmarsum, in 1689 toegelaten in de ridderschap van Twenthe, gouverneur van Coevorden, I 312, en van Charleroi, in 1709 luitenant-generaal, ongehuwd overleden.

Heyde, De Heyde, Van Heyden, ritmeester, IV 166. Deze was Godefried Frederik van Heiden, majoor der cavalerie in 1690, den 20sten September 1691 als kolonel gesneuveld in een gevecht bij Leuze (Luttrell II 285). Huygens maakt wel melding van dat gevecht, I 494, doch niet van den dood van den ritmeester.

Heyde, De Heyde, Van Heyden, ritmeester van de garde, was Frederik Willem van Heiden, die reeds op 17 Augustus 1675 commissie als ritmeester verkreeg en op 3 Juli 1690 in den slag bij Fleurus sneuvelde. Huygens meldt van hem na zijn dood, II 378, dat hij eene compagnie van de garde des konings gehad had „met de tytel van Colonel".

Heyde, De Heyde, Van Heyden, Baron, luitenant-generaal van den keurvorst van Brandenburg, II 208, 210, 225, 239. Met dezen schijnt bedoeld te zijn Johan Sigismund, vrijheer van Heiden, 1656—1730, die volgens de geslachtslijst in het archief van den H. R. v. A. was generaal der infanterie in Pruisischen dienst, ridder van den Zwarten Adelaar en van de Johanniter-orde, gouverneur van Wezel, president der regeering van Cleve en curator der universiteit van Duisburg.

Heyde, De Heyde, Van Heyden, Baron, generaal-majoor der Brandenburgsche troepen, II 352, 359, 362, 364—365. Met dezen moet bedoeld zijn hetzij Frederik Wennemar, vrijheer van Heiden tot Brouck, Pruisisch generaal der infanterie, hetzij diens broeder Johan Sigismund Wilhelm, vrijheer van Heiden, Pruisisch generaal der cavalerie en gouverneur van Lippstadt.

Heyde, De Heyde, Van Heyden, Mevrouw Van, I

500, zuster der vrouwe van Roosendael, was Elisabeth van Arnhem, gehuwd met bovengenoemden Frederik Wilhelm van Heiden, dien zij tot in 1707 overleefde.

Heyde, De Heyde, Van Heyden, Mevrouw Van, geboren gravin van Schwerin, I 500, was Louise Charlotte, dochter van Otto graaf van Schwerin en Maria Ermgard Quadt von Wyckradt, en tweede vrouw van Johan Sigismund Wilhelm, vrijheer van Heiden, heer van Brouck, den broeder van Frederik Wilhelm van Heiden.

Heyden, Van der. Blijkbaar is hier geen sprake van den welbekenden Noord-Nederlandschen schilder Jan van der Heyden, maar van zijn Zuid-Nederlandschen naamgenoot uit Brussel, die in Engeland overleed, onzeker op welk tijdstip, maar dan toch in allen gevalle na October 1693. Waar, II 57, gewag wordt gemaakt van schilderstukken van „eenen van der Heyden", afkomstig uit Antwerpen, zou bedoeld kunnen zijn Pieter van der Heyden, in 1557 te Antwerpen vermeld (Von Wurzbach, „Niederl. Künstlerlexicon" I, S. 687).

Heydersheym. De prins van Heitersheim was eerste minister van den keurvorst van de Palts, zooals blijkt uit de brieven van den agent Bilderbeek te Keulen van 1696 en 1697 (R. A.). Zijn titel schijnt hij gevoerd te hebben als grootmeester der Johanniter-orde.

Heye, Ter, Terheyden, dorp ten noorden van Breda, aan den grooten weg van daar naar Moerdijk.

Higgins. Aan Henry Higgins werd op 23 Februari 1689 een paspoort naar Frankrijk afgegeven („Calendar of State Papers" 1689—'90, p. 7). Over de reis naar Frankrijk van dien „petit Ecossois louche qui se mesloit d'intrigue", en die zich naar Frankrijk begaf „soubs le pretexte d'y accompagner une dame de ce Pays ici," zie den brief van Huygens van 2 December 1692 in de „Oeuvres complètes de Christiaan Huygens", X, p. 348.

High Barnet, I 321. Barnet Chipping in Hertfordhire, noordelijk van Londen.

Highlake, Hoylake, zeeplaats bij Chester, aan de uitmonding van de Dee in de Iersche zee.

Hil, Jan, I 483; vgl. ook I 91. Bedoeld is Jan Hol of

Jan Janss., „in de wandeling genaemt Jan Holl", die in 1690 op de Voorpoort te 's-Gravenhage werd gezet, ter zake van op hem gevonden brieven van Louvois, met wien hij, naar het heette, uit naam der regeering van Amsterdam in betrekking was getreden, werd deswege op 30 December 1690 tot eene tuchthuisstraf van vijftien jaren veroordeeld. Zie Tiele „Catalogus der Pamfletten-Verzameling van Frederik Muller," III, N°. 9096 en vgl. en N°. 9228; „Europ. Mercurius", Januari 1691, bl. 56—58. Wegens een moord, in het tuchthuis gepleegd, werd hij den 28sten Februari 1692 terecht gesteld („Europ. Mercurius", Februari 1692, bl. 158).

Hilborough. Hillsborough in het Iersche graafschap Down, ten zuiden van Lisburne.

Hill, William, of Hilsborough Equ., I 288, was in December 1690 door den koning benoemd tot lid van den Geheimen Raad voor Ierland (Luttrell III 142).

Hill, Richard, die betrokken was bij den moord op den tooneelspeler Mountford, was kapitein bij het regiment van kolonel Earle. Vervolgens heet hij „Deputy paymaster of the forces in Flanders" („Calendar of State Papers", 1694—'95, p. 165 en 265) en bij Luttrell (IV 37) in 1696 „Paymaster of the troops in Flanders". In Maart van dat jaar werd hij benoemd tot gezant des konings te Brussel en schijnt daarop in dezelfde hoedanigheid gedurende een korten tijd ook in Den Haag verblijf te hebben gehouden. In 1699 werd hij benoemd tot „Lord of the Treasury" en bij zijn dood in 1706 wordt hij „Commissioner of the navy" genoemd. In die verschillende financieele ambten was door hem een groot vermogen verworven (Luttrell, II 637; IV 576; V 312; VI 77). Hij stierf in 1727.

Hill, Hil, Willem van, was adjudant-generaal van den koning, maar schijnt uit dien post verwijderd te zijn geworden, althans hij werd den 16den Januari 1695 benoemd tot commandant van Hulst, II 445, 447, 448. Dat hij zich daar zeer onbemind maakte, blijkt uit hetgeen omtrent hem medegedeeld wordt in „De Navorscher", XVI bl. 110. Hij stierf tegen het einde van 1711; den 21sten December van dat jaar werd zijn wa-

pen opgehangen in de Groote Kerk te 's-Gravenhage („Haagsch Jaarboekje", 1891, bl. 91).

Hill, De vrouw van Van, I 419. Bedoeld moet zijn zijne tweede vrouw Suzanna Magdalena Kien, welke den 10den Augustus 1702 begraven werd („De Navorscher", XLV, bl. 303).

Hindon, vlek in het Engelsche graafschap Wilts, tusschen Wincanton en Wilton.

Hinlopen, burgemeester van Hoorn. Bedoeld schijnt te zijn Jacob Jacobsz. Hinlopen, die afkomstig was uit Hoorn, maar in 1694 burgemeester was van Amsterdam (Elias, II 591; Vorsterman van Oyen's „Stam- en Wapenboek", II fol. 65).

Hitland, de Shetland-eilanden, ten noorden van Schotland.

Hitzelaer. Anthony Philip Hetzelar bekleedde sedert den $\frac{31}{21}$sten December 1689 de plaats van Herman van Keppel als kapitein in het regiment der gardes van den koning; eerst op 17 September 1699 werd hem commissie als zoodanig verleend.

Hobbert. Sir Henry Hobart, die zich in 1690 bij het leger in Ierland bevond, schijnt destijds stalmeester des konings — „Gentleman of the Horse" — te zijn geweest, want in Juli 1691 werd Henry Ireton als zoodanig aangesteld ter vervanging van Hobart, al wiens tijd ingenomen werd door een belangrijk proces, dat hij te voeren had. Later werd hij lid van het Parlement en bekleedde hij voorts verschillende ambten, totdat hij in Augustus 1698 gedood werd in een tweegevecht met zekeren kapitein Leneve, die beweerd zoude hebben, dat Hobart zich in Ierland als een lafaard had gedragen. Wat Huygens omtrent hem aanteekent, II 294, bevestigt evenwel geenszins die ongunstige meening.

Hoborne. Holborn, in Huygens' tijd aan „het uyterste der stadt" Londen, thans in het centrum dier stad in de „East-City".

Hocht. Zie Hoicht.

Hocquincourt, Charles de Mouchy, heer van, ridder, door wiens (gewaande?) dochter Berbe Catherine de Mouchy de St. Privil de Hocquincourt later een verzoek

tot H. Hoog Mog. werd gericht, „om assistentie tot lossing van hare kleederen tot Brussel verpant, door hare sieckte daarmede zij was overvallen geworden, en het betalen van haer levensonderhoudt enz." (Resolutiën van H. Hoog Mog. van 27 November en 22 December 1700). St. Simon, IV 273, vermeldt in den voorzomer van 1705 het overlijden van den abbé D'Hocquincourt, den laatste „de cette maison ancienne et illustre mais ruinée".

Hoddam, Hotham, Sir John, die al in Den Haag bij den prins geweest was, kan de vader zijn geweest van Sir Charles Hotham, die in 1695 te Scarborough in het Parlement gekozen werd en tien jaren later kolonel werd van een infanterie-regiment.

Hoefnagel. Aangaande de familie Hoefnagel komen rijke gegevens voor in het werk van Dr. N. van Werveke, „Archives de Schuttbourg", deel LV der „Publications de la Section Historique de l'Institut Grand Ducal de Luxembourg," 1908. Daaruit blijkt, dat de twee personen van dien naam, door Huygens in zijn Journaal vermeld, de zoons waren van Alexander Hoefnagel, kapitein en commandant van het fort St. Marguerite op de Schelde, die den 25sten Februari 1678 overleed, en kleinzoons van Balthazar Hoefnagel, een der broeders van Suzanna Hoefnagel, de grootmoeder van Huygens. Deze laatste bestond alzoo in den derden graad aan de gebroeders Alexandre Jacques en Charles Balthazar Hoefnagel. Alexandre Jacques, IV 231 en 235, heer van Weze bij Genappe, „Maréchal de camp", volgde zijn vader op als commandant van het fort St. Marguerite en stierf den 11den Maart 1696; nog denzelfden dag werd hij in de kerk van Nattenhaesdonck begraven. Zijn jonge broeder, Charles Balthazar Hoefnagel, gedoopt te Willebroeck den 27sten Maart 1636, werd den 24sten Maart 1672 benoemd tot raad en controleur-generaal der vestingwerken van Brussel en Vilvoorde. Ook schijnt hij zich verdienstelijk te hebben gemaakt door den aanleg van straatwegen, als van Brussel naar Namen en Charleroi, van Vilvoorde naar Mechelen, enz. Het slot Etterbeeck bij Brussel was

zijn eigendom. Den 7den Januari 1707 werd hij in de Predikheerenkerk te Brussel begraven. De „fille assez accommodée", met wie hij trouwde, IV 80, heette Marie Jeanne Martiny en was, blijkens hun huwelijkscontract van 1 Februari 1676, eigenares van een landhuis te Eppeghem, genaamd „het Hof ter Vijf of Wolfslinde". Zij was de dochter van Philippe Eugène Martiny, „commissaire ordinaire", en van eene De Gindertaelen. Deze Martiny was dus de „beau-père", voor wien — en niet voor de schoonmoeder, zooals abusivelijk in het register gemeld wordt — door Huygens op 27 Augustus 1677 een „sauve-garde" aan Hoefnagel werd toegezonden, IV 212. Overigens bevindt zich nog in het familiearchief (Van Werveke, l.l. p. 419, N°. 276) een „sauvegarde", op 1 Januari 1678 door prins Willem III afgegeven voor de goederen der gebroeders Hoefnagel. In het Journaal wordt echter daarvan geen melding gemaakt. De vrouw van Charles Balthazar schijnt niet lang te hebben geleefd. Hun dochtertje, II 255, heette Cathérine Amélie en werd omstreeks 1684 geboren. In 1704 trad zij in het huwelijk met Jean Melchior baron van Pallandt, heer van Malle, kapitein der infanterie. Door den zoon van Charles Balthazar, Alexandre Joseph Hoefnagel, werd het geslacht voortgezet, dat uitgestorven is met Augustin Alexandre François Joseph de Hoefnagle, in 1816 beschreven in de ridderschap van Luxemburg, doch reeds weinig jaren daarna kinderloos overleden. Over de Hoefnagels zie ook „Navorscher", XXII 241 vlg.

Hoeufft. „Menheer Heuff", dien Huygens in 1649 te Parijs placht te bezoeken en bij wien hij geld ging halen, was de toentertijd ruim zeventig-jarige Jean Hoeufft, heer van Fontaine Peureuse, geboren te Luik in 1578, die door de Staten-Generaal als commissaris naar Frankrijk gezonden en daarna raad en secretaris van Lodewijk XIII geworden was. Hij stierf ongehuwd te Parijs den 20sten Mei 1651 en was de oud-oom van de naastvolgende leden der familie.

Hoeufft van Buttingen. Jan Diederik Hoeufft, heer van Buttingen en Zandvoort, en Matthijs Hoeufft, heer

van Oyen, waren tweelingbroeders, geboren op 12 Augustus 1647 en zoons van Matthijs Hoeufft, heer van Buttingen, Zandvoort en Oyen, en van Maria Sweerts de Landas. Jan Diederik Hoeufft van Buttingen had zitting in de Staten-Generaal en stierf in 1712.

Hoeufft, Mevrouw, van wie in het Journaal, II 223—'24, gezegd wordt, dat zij nu en dan „soo buyten westen was", dat men meende dat haar man „se sou moeten opsluyten", was Agatha Pauw van Heemstede, gedoopt te 's-Gravenhage den 2den Mei 1656, dochter van Gerard Pauw, heer van Heemstede en Rietveld, en van Agatha van Hartighsveld, en op 23 Februari 1676 aldaar gehuwd met Jan Diederik Hoeufft van Buttingen. Zij overleed almede te 's-Gravenhage den 16den October 1698.

Hoeufft van Oyen. Matthijs Hoeufft, heer van Oyen en Onsenoort, tweelingbroeder van Jan Diederik, ontving, nog cornet zijnde, op 22 November 1674 commissie als ritmeester, op 22 December 1677 als sergeant-majoor, II 218, en op 13 Juli 1684 als kolonel der cavalerie. Bij Dumont de Bostaquet („Mémoires", p. 269) heet hij voorts nog brigadier in 1690. Hoeufft van Oyen schijnt geen aangenaam man te zijn geweest; hij „voer machtig uyt"; hij gaf af „naer sijn gewoonte tegens de misslaghen die alle daegh begaen wierden", schreef Huygens van hem, I 18, 65; dus, een pruttelaar tegen den dienst, dien hij dan ook na den veldtocht in Ierland verliet, ofschoon de oorlog nog lang niet afgeloopen was, als reden voor zijne aanvrage om ontslag opgevend, dat het hem verdroot tractement te trekken, als hij, wegens zijne kwalen, rhumatisme en sciatica, niet behoorlijk dienst kon doen, I 345, 350. In Maart 1691 verkreeg hij de verlangde „dimissie", I 403, 421, 423, 426; echter schijnen zijne kwalen hem niet verhinderd te hebben, na 's konings dood weder dienst te nemen, daar hij in 1704 als luitenant-generaal der cavalerie voorkomt. Hij stierf op Onsenoort in 1710.

Hoeufft, Mevrouw, was Constantia Theodora Doublet van St.-Annaland, in 1683 gehuwd met Matthijs Hoeufft van Oyen; zij was de dochter der eenige zuster van Huygens en schonk haren echtgenoot twaalf kinderen.

Hoeufft. Het zoontje van Hoeufft van Oyen, welks geboorte hij bij zijn terugkeer uit Ierland eerst vernam, toen het kind al meer dan een maand oud was, was zijn derde kind, Matthijs, geboren 16 September 1690, als luitenant-generaal der cavalerie in 1765 overleden.

Hoeufft, IV 103 vermeld als zich in Juni 1676 in het leger bevindend, was Leonard Hoeufft, de jongere broeder van Jan Diederik en Matthijs, geboren in 1651. Hij had den 19den Maart 1674 commissie ontvangen als „adjudant-generael te paerd van den Graaf van Nassau, Generael der Cavalerie", en op 17 Januari 1676 als ritmeester, doch sneuvelde reeds op 11 April 1677 in den slag van Mont-Cassel.

Hoeufft, Gideon, was een volle neef der drie voornoemde broeders; hij was president der Staten van Utrecht en gecommitteerde in de Admiraliteit van Zeeland. Hij was eerst gehuwd met Sara Fannius, die in 1686 overleed, waarna hij gezegd werd zijn hof te maken aan freule Vijgh, de hofdame, I 188, welke hij echter niet kreeg. In 1693 hertrouwde hij met Catharina Copal, dochter van François Copal en Aleida van Weede, de zuster van Dijkveld. Van dat huwelijk is sprake I 471 en II 57. Zie boven op Van den Bergh en Coopall.

Hoeufft, de magere, de lange en de stamelende. Uit den aard der zaak is het moeielijk de identiteit te bepalen der aldus aangeduide heeren Hoeufft. Het schijnt evenwel, dat met den „langen" en den „mageren" een en dezelfde persoon bedoeld wordt, daar I 335 de „magere langhe" Hooft — lees Hoeufft — wordt genoemd. De „magere", die in Juli 1676 in het leger wordt aangetroffen, „ordonné pour se tenir auprès du duc de Villa Hermosa", en die in October 1690 gaarne vergunning zou hebben verkregen om de jacht uit te oefenen in het Sticht, kan derhalve zeer wel dezelfde zijn geweest als „de langhe", die vergeefsche pogingen aanwendde om in „het Eerste Lidt te Uytrecht" te komen, waarin zijn neef Gideon evenwel boven hem wist te „prevaleren", I 359, 499, 501; II 37, 57. Hij moet derhalve geweest zijn Diederik Hoeufft, heer van Fontaine Peureuse, geboren in 1649, die op 21 Maart 1673

commissie verkreeg als adjudant van den heer Van Hammen, commissaris-generaal der cavalerie, en op 24 November 1676 als ritmeester, en die, zoo het schijnt, daarna ambteloos in Utrecht woonde, totdat hij in 1707 vanwege de provincie benoemd werd tot bewindhebber der O. Comp. ter kamer van Amsterdam. Hij stierf te Utrecht 2 November 1719. En wat den „stamerenden" Hoeufft betreft, deze, die twee malen in het Journaal wordt vermeld, eens als reizende in de trekschuit van Utrecht naar Leiden en de andere maal van Leiden naar Utrecht, waar hij bij aankomst Huygens in zijn koets medenam, schijnt daar ter stede of in den omtrek te hebben gewoond; hij kan derhalve een der aldaar gevestigde broeders van Gideon Hoeufft zijn geweest, hetzij Jan Hieronymus (1651—1699) of Jozef Hoeufft, heer van Lunenburg, schepen en raad van Utrecht, overleden in 1700. Zie „Annuaire Généalogique des Pays-Bas" 1875, p. 50 en vlg. passim; Elias, I 195; II 634.

Hoeven, Van der. Mr. Jacob van der Hoeven, oud-burgemeester en pensionaris van Den Haag, gehuwd met Agatha Briell, kocht Heeswijk en Dinther in 1679 van den kolonel Van Asperen. Hij stierf in 1691, I 418. Of van hem sprake is I 409, is minstens twijfelachtig.

Hoff, Drost van 't. Marinus de Jeude was destijds drossart van den Hove van Holland. Zie over hem „Bijdragen en mededeelingen van Die Haghe", 1908, bl. 385 en vgl.; 1911, bl. 75.

Hoffmann trad, terstond na de erkenning van Willem III door den keizer, te Londen op als secretaris („Calendar of State Papers", 1691—'92, p. 81, 141), later als resident. Zijn laatste bericht uit Londen, door Klopp vermeld in zijn werk „Der Fall des Hauses Stuart", was van 1 November 1714.

Hofprediker, De, die volgens Huygens, III 46, aan het hof van Cell, naarmate hij voor den hertog of voor de hertogin optrad, de Luthersche of wel de Calvinistische leer verkondigde, moet volgens de „Geschichts-Blätter des Deutschen Hugenotten-Vereins", VIII, Heft II S. 11, en Heft V S. 4, geweest zijn Etienne Maxwel of Maxwell de la Fortière, die in 1680, „alles verlaten

hebbende voor den dienst van het H. Evangelie", tot hofprediker te Cell benoemd werd, maar het daar waarschijnlijk niemand naar den zin maakte, daar hij in 1688 zijn geestelijk ambt verwisselde voor de plaats van groot-valkenier van den hertog. Hij stierf in April 1714.

Hofwegen, die in Deel IV van het Journaal, van 1675 tot 1677 vermeld wordt (ook I 162 en 205), was J^hr^. Charles de Manmaker, heer van Hofwegen, die reeds in 1668 kolonel was. Op 16 Maart 1677 verkreeg hij commissie als president van den Hoogen Krijgsraad en op 11 Februari 1684 werd hij aangesteld tot gouverneur der stad Bergen-op-Zoom „en de forten daaronder behoorende". Hofwegen, die den 11^den^ November 1689 te Bergen-op-Zoom begraven werd, had alle zijne zoons overleefd, zoodat na zijn dood zijne heerlijkheid overging op zijn oudste dochter en daarna op eene tweede, door welke laatste Hofwegen in 1716 verkocht werd aan Gijsbert van Hogendorp.

Hofwegen, De zoon van den heer van, die op 12 Augustus 1676 bezweek aan eene verwonding bij het beleg van Maastricht, IV 128, was de oudste zoon uit zijn tweede huwelijk met Bergina de Levin de Famars, Eitel Frederik geheeten en op 5 April 1650 gedoopt. Op 25 Juli 1673 was hem commissie verleend als kapitein; op 16 Januari 1674 werd hij adjudant van het regiment van zijn vader en op 5 Januari 1675 adjudant-generaal van den generaal-majoor Walter Vane. In de plaats van Eitel Frederik van Manmaker werd op 9 October 1676 aan zijn jongeren broeder Charles commissie als kapitein verleend.

Hofwijk. Zie het klassiek opstel van m^r^. D. Veegens, „Eene wandeling naar Hofwijck", in het eerste deel van zijne „Historische Studiën".

Hoicht, IV 114. Vermoedelijk is bedoeld de abdij Hoichten — ook wel Moichten — bij Lenaken, ten noorden van Maastricht.

Hola, Dirk, werd den 3^den^ April 1688 wegens de provincie Holland in de Admiraliteit van Friesland gecommitteerd. In eene resolutie van de Staten dier pro-

vincie van 13 Januari 1689 heet hij buitendien oud-burgemeester van Schoonhoven en blijkt, dat hij twee malen gedeputeerd was geweest in het college van H. E. Groot Mog. gecommitteerden en gedurende één jaar in de kamer van auditie van Holland. Als lid der Admiraliteit van Friesland werd hij op 9 April 1693 en 11 April 1699 herbenoemd en komt als zoodanig voor in de „Archives de la Maison d'Orange-Nassau, 3ième Série," III 99.

Holbeen. Hans Holbein, 1498—1543. Het door dezen geschilderd portret van een graaf van Southampton, 't welk Huygens in 1676 bij Duarte te Antwerpen zag, IV 101, schijnt thans niet meer bekend.

Holland-house, niet ver van Kensington gelegen; aldaar hielden de koning en de koningin verblijf van October 1689 tot het einde des jaars, in afwachting dat Kensington in gereedheid zoude zijn gebracht.

Holbergue, Madame De, lees Hollebeke. Zie op Luna.

Holle, Kolonel. Jurrien Christoffel van Holle was kolonel van een der regimenten van Wolfenbuttel in het leger der geallieerden.

Holstein. Verschillende hertogen van Holstein worden in het Journaal genoemd, en wel:

Holstein-Norborch, Hertog van, IV 30, 115, 117. Deze was Rudolf Frederik hertog van Holstein-Norborch, die op 11 Mei 1674 commissie verkreeg als kapitein en kolonel, nadat hij reeds sedert 17 Juni 1673 dienst had gedaan. Hij was geboren den 27sten September 1645 en stierf den 14den November 1688.

Holstein-Plön. Uit dezen tak worden vermeld drie zoons van Joachim Ernst, hertog van Holstein-Plön, en Dorothea Augusta van Gottorp, t. w. Johan Adolf, Augustus en Joachim Ernst.

Holstein-Plön. Johan Adolf was ongetwijfeld degene, dien Huygens aan het hof van den hertog van Brunswijk-Wolfenbuttel ontmoette, wiens schoonzoon hij was, of althans werd, III 44. Hij had destijds in Denemarken gediend en was generaal-majoor geweest der troepen van Cell. Hij was dezelfde, die op 7 September 1693 commissie van H. Hoog Mog. ontving als veld-

maarschalk van het leger van den Staat en op 24 September d. a. v. als gouverneur van Maastricht. In September 1694 werd Huy door hem op de Franschen hernomen. In Deel II van het Journaal is veelvuldig van hem sprake, doch het laatste wat van hem vernomen wordt, II 535, is dat van hem gesproken werd „alsof hij half geck was". Hij overleed den 2den Juni 1704.

Holstein - Plön. Augustus hertog van Holstein - Plön (1635—1699), de broeder van Johan Adolf, was „Keurvorstelijk Brandenburgsch Veldtuigmeester" en „Stadhouder in het Hertogdom Maagdenburg". Het mag er derhalve voor gehouden worden, dat hij degene was, ten wiens huize te Maagdenburg de prins op 24 October 1680 afstapte, III 42.

Holstein - Plön. Joachim Ernst hertog van Holstein-Plön (1637—1700), de derde der broeders, begaf zich in Spaanschen krijgsdienst, werd luitenant-generaal, later generaal der cavalerie, ook admiraal van Vlaanderen, ridder van het Gulden Vlies en grande van Spanje. Blijkbaar is deze bedoeld, I 513, als „de Hertogh van Holstein, in Spaenschen dienst zijnde".

Holstein, De hertog van, van wien melding gemaakt wordt I 233 en 489, was Georg Christiaan, zoon van hertog Alexander Hendrik, uit den tak Holstein-Sonderburg, geboren in 1653 en als keizerlijk wachtmeester-generaal op 19 Augustus in den slag bij Salankemen tegen de Turken gesneuveld.

Holtzappel. Voor Johan Willem van Holtzappel werd op 17 December 1674 commissie verleend als kapitein der dragonders en op 30 Maart 1675 als ritmeester. Vervolgens werd hij op 28 Mei 1677 bevorderd tot kolonel in de plaats van den gesneuvelden Johan van Hornberg, op 12 October 1688 tot sergeant-majoor van het regiment gardes te paard van Z. H., en op 24 Maart 1691 tot generaal-majoor der cavalerie. Doch reeds in Juli d. a. v. viel hij in den slag bij Aghrim (Luttrell, II 199, 266; „Europ. Mercurius", Juli 1691, bl. 11, 13, 17).

Holy Haven. Bedoeld zal wel zijn Haven Hole, op den linkeroever van de Theems, nabij hare uitmonding.

Homberg, IV 156, lees Hornberg. Aan Johan Reyn-

hard van Hornbergh — of Hornbregh — werd op 18 Maart 1673 commissie verleend als ritmeester en kolonel. Op de „lijste der Dooden en Gequetsten in de Bataillie van Mont Cassel", afgedrukt in den „Hollandschen Mercurius" van 1677, bl. 44, staat hij vermeld als „Collonel Hoornbergh doot". Zijn regiment werd op 28 Mei 1677 aan Johan Willem van Holtzappel gegeven en zijn ritmeestersplaats op 26 Juni d. a. v. aan een anderen Johan Reynard van Hornberg, vermoedelijk zijn zoon.

Hompes. Reynout Vincent, baron, later graaf van Hompesch, verkreeg op 30 Januari 1681 commissie als ordinaris edelman van Zijne Hoogheid; den 4den April 1701 werd hij benoemd tot generaal-majoor der cavalerie en den 12den April 1704 bevorderd tot luitenant-generaal. Als zoodanig onderscheidde hij zich in den Spaanschen Successie-oorlog; vervolgens werd hij in 1714 aangesteld tot gouverneur van Namen en in 1718 van 's-Hertogenbosch. Van zijne hofmakerij aan Joffr. van Ruytenburg, II 184, kwam niets. Later trouwde hij in Duitschland, maar stierf kinderloos.

Hompes. De jongere broeder van den voorgaande was Adriaan Gustaaf van Hompesch, die in 1703 trouwde met Egeria Adriana Sybilla van Gendt, dochter van Adriaan baron van Gendt en van Elisabeth Maria prinses van Portugal. Als kolonel der garde te paard sneuvelde hij in 1710 voor Douai.

Honich, Honigh of Honingh, een „Seelander", met wien Huygens zich in 1649 en 1650 tegelijkertijd te Genève ophield, zal wel geweest zijn de in 1629 geboren Johan Honigh, ridder, raad en schepen van Middelburg, aldaar overleden 9 Juni 1692. Hij trouwde niet de juffer, aan wie hij te Genève het hof had gemaakt, maar trad in 1652 in het huwelijk met eene dochter van den ambassadeur Schaep, welke deswege „miserrima" wordt genoemd. Hij hertrouwde met Hillegonda van Viersen, weduwe van den raadsheer Munnicx (Elias, I 416; Ferwerda, „Geneal. van Viersen").

Honnain. Bedoeld schijnt te zijn Ohnaing, tusschen Valenciennes en Quiévraing.

Honsbroeck. Anton Candidus markies van Hoensbroich

huwde den 15den December 1655 in de St.-Pieterskerk te Aken met Anna Maria van Berghe, genaamd Trips tot Oest, weduwe van Arnold van Schnetter, heer van Cortenbach (Macco, „Aachener Wappen und Familien", 1908, II, S. 128).

Honselaersdijk. Zie over dat lustslot de monographie „Het Huis Honselaarsdijk", door Th. Morren, uitgave van de Vereeniging Die Haghe.

Honslow. Hounslow met Hounslowheath, zuidwestelijk van Brentford aan de linkerzijde van de Theems.

Honyton. Honiton in het graafschap Devon, tusschen Exeter en Axminster.

Hooft. De leden van dit geslacht, van wie in het Journaal sprake is, zijn twee zoons van den Amsterdamschen burgemeester Hendrick Hooft, respectievelijk aangeduid als „de Fiscaal" of „de Schout" en „de galant van mevrouw Putmans", en voorts twee zoons van den fiscaal.

Hooft, de fiscaal. Deze was Hendrick Hooft Hendricksz. (1641—1707), in 1666 benoemd tot advocaat-fiscaal der Admiraliteit te Amsterdam en in 1691 tot drossaard en kastelein van Muiden en baljuw van Naarden. Deze is ongetwijfeld degene, die door Huygens, I 408, „de Schout" wordt genoemd, waarmede hij den baljuw zal hebben bedoeld. Een schout Hooft wordt toch elders niet genoemd, en buitendien was de baljuw toentertijd de eenige der familie, die zoons had, welke in de termen vielen om op Het Loo te verschijnen.

Hooft. Zoons van den fiscaal. Deze had drie zoons uit zijn huwelijk met Geertruid Hasselaer. Twee daarvan worden vermeld I 408, vermoedelijk de oudste twee: Hendrick, die na zijn vader drossaard en kastelein van Muiden werd, en Gerrit, die als zee-officier sneuvelde. De derde, Nicolaas, was volontair in het leger van den Staat, daarna cornet der cavalerie en adjudant van lord Portland. Van hem is sprake I 232, 335, 390, 393; II 18, 19, 183. Hij bezweek op vier-en-twintig-jarigen leeftijd aan de wonden, bekomen in den slag bij Neerwinden op 29 Juli 1693, II 248, 250 („Europ. Mercurius", 1693, II bl. 148).

Hooft. Willem, de jongste broeder van den fiscaal

1661—1740, was eerst secretaris van Amsterdam en werd in 1690 aangesteld tot kastelein, baljuw en dijkgraaf der stad, landen en groot waterschap van Woerden. Hij was eerst gehuwd met eene dochter van den raadpensionaris De Witt, welke in 1688 overleed, waarna hij troost zocht — en vond — bij mevrouw Putman te Delft, met welke hij in 1699, na den dood van haar man, trouwde, ofschoon zij reeds veel vroeger gescheiden was. Ten overvloede zij nog aangeteekend, dat in het Journaal mede melding wordt gemaakt van twee zusters van Hendrick en Willem Hooft, nl. Geertruid, die eerst mevrouw Brasser, daarna mevrouw De Ram van Hagedoorn was, en Isabella, de vrouw van mr. Jacob Hop (Alberdingk Thym en Vorsterman van Oyen, „Het geslacht Hooft", blz. 18—21; Elias, I bl. 494—496).

Hooft, „iets van de Admiraliteit te Rotterdam zijnde", II 283. Bedoeld is blijkbaar mr. Dirk 't Hooft of 't Heuft, die sedert 22 Maart 1670 wegens Dordrecht zitting had in het college ter Admiraliteit op de Maze („Algemeen Nederl. Familieblad", 1883, N°. 42, bl. 1).

Hooft, I 335; lees Hoeufft.

Hoogendorp, drost van Steenbergen, II 592, was Gijsbert van Hogendorp, geboren in 1667, vrijheer (baron) van St.-Jan-ten-Steen, Glossenberghe en sedert 1716 van Hofwegen, heer van Steenhuysen, Cromstrijen en Heyningen, in 1707 aangesteld tot thesaurier-generaal der Unie. Door keizer Karel VI in den rijksgravenstand verheven, werd hij in 1748 daarin door keizer Frans I bevestigd. Hij ondertrouwde te 's-Gravenhage den 5den October 1692 met Justina Becker, eene bloedverwante van Huygens, welke reeds het jaar daarop overleed. Vervolgens, juist twee maanden nadat de auteur van het Journaal hem, in Juni 1696, te Antwerpen in een jacht „met 5 vrouspersonen bij hem" had bespied, ondertrouwde hij ten tweeden male op 5 Augustus 1696 met Margaretha Beck. Uit dat tweede huwelijk sproten negen kinderen. Hogendorp overleed te Rotterdam den 27sten October 1750 op twee-en-tachtig-jarigen leeftijd en werd twee dagen later in de Groote Kerk te 's-Gravenhage begraven („Navorscher", LIV, bl. 45, 46, 50; Elias II, bl. 562 en 832).

Hooghe, Romeyn de, moet omstreeks 1646 zijn geboren, daar hij zich op 1 Mei 1673, bij zijn ondertrouw met Maria Lansman van Edam, opgaf als van Amsterdam, oud zeven-en-twintig jaren, etser („De Navorscher", VI, 145). Uit hun huwelijk zal de dochter zijn gesproten, aan wie hij, naar luid van het Journaal, II 426, een bruidschat van dertig duizend gulden beloofde, „maer niet veel geven soude, omdat het een deughniet was". Dit laatste wordt wel bevestigd door de hem betreffende aanhaling uit Weyerman's „Levensbeschrijvingen van Nederlandsche Konstschilders", in „De Navorscher", VI 246, alsook door de vermelding in dat tijdschrift, VII 17, van eene strafzaak, die in 1690 tegen hem werd gevoerd door den hoofd-officier der stad Amsterdam, mr. Adriaan Backer. Intusschen zouden, volgens A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstlerlexicon", I 718, redenen van staatkundigen aard de wezenlijke aanleiding geweest kunnen zijn van het instellen dier strafvervolging. De Hooghe, die zich somtijds onderteekende J. U. D. en „Commissaris van Z. Kon. Maj. van Groot-Brittanniën", stierf te Haarlem den 6den November 1708 („De Navorscher", V 72). Met de pasquillen van Romeyn de Hooghe, II 413, zullen wel bedoeld zijn die tegen de Amsterdamsche regenten, beschreven door Tiele in den „Catalogus der Pamfletten-verzameling van Frederik Muller", III N°. 9082 en vlg. passim.

Hooghe, Van der, raadsheer. Deze was Adriaan van Borsselen van der Hooge, raadsheer in den Hoogen Raad van Holland, Zeeland en West-Friesland. Uit zijn huwelijk met Anna de Jonge van Oosterland had hij eene dochter, Cornelia van Borsselen van der Hooge, die, na afkondiging te 's-Gravenhage op 10 Januari 1683, trouwde met Gysbert Schimmelpenninck van der Oye, kapitein en commandant van Hulst. De uitdrukking „swager", II 288, is derhalve te verstaan als schoonzoon. De heer „Raetshr van der Hoogen op d'Cingel" werd den 19den Januari 1694 te 's-Gravenhage overluid.

Hooghe, Van der, kapitein, was de oudste der vier zoons van den evengenoemden raadsheer uit zijn derde huwelijk met Martha Maria van Campe, vrouwe van Voor-

hout, t.w. Philips van Borsselen van der Hooge, voor wien op 25 Maart 1690 commissie als kapitein werd verleend. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 10 Maart 1694 komt hij voor als „Capiteyn in het Regiment Guardes van S. M. van Groot-Brittanniën". In Maart 1694 was hij gestorven, II 330.

Hoogherheyde. Zie Van Aerssen.

Hooghsoeren, III 63, is blijkbaar eene verschrijving van den auteur; vermoedelijk moet daarvoor gelezen worden Luxemburg, waarvan Lodewijk XIV in het voorjaar van datzelfde jaar 1682 genoodzaakt was geworden het beleg op te breken; mogelijk kan ook bedoeld zijn een der steden, tot welker teruggave de Franschen bij het vredestactaat van Nijmegen verplicht waren geworden.

Hoogstraten, in het markgraafschap Antwerpen aan de Mark, ten zuiden van Breda.

Hoogvrouw, III 88; lees Hoog-Wouw.

Hooke, Dr. Robert, hoogleeraar in de wiskunde aan Gresham College te Cambridge, die ook voorkomt als „Curator of the Royal Society", was vermaard als sterrekundige, maar stond ook bekend wegens zijne inhaligheid en geldgierigheid. Een staaltje daarvan levert wat in het Journaal vermeld wordt van Hooke's poging om een door Huygens aan de Royal Society aangeboden telescoop te doen doorgaan als een voor hem persoonlijk bestemd geschenk. Hij stierf in Maart 1703 (Luttrell, V 277).

Hoolck, Gijsbert van der. Den 8sten October 1680 werd bij H. Hoog Mog. kennisgeving van zijn overlijden ontvangen.

Hoolck, Catharina van der, de dochter van den voorgaande, uit zijn huwelijk met Margaretha Coenen, trouwde met mr. Roeland van Kinschot, eerst raad in den Raad van Brabant, later in den Hoogen Raad van Holland, Zeeland en West-Friesland. Zij overleed te Utrecht den 31sten December 1713.

Hoorn, Willem Adriaan graaf van, de oudste zoon van Johan graaf van Hoorn, baron van Kessel, en van Johanna gravin van Bronckhorst, erfde Batenburg van

zijne moeder, IV 176 (Van Spaen, „Inleiding tot de Historie van Gelderland", I 328). Reeds in 1668 werd hij benoemd tot generaal-majoor en op 12 April 1672 tot generaal der artillerie. Die schielijke bevordering had hij, volgens de Gedenkschriften van den graaf van Dohna (bl. 268—270, 273), te danken aan de bescherming der gebroeders De Witt, die daarbij wel hunne politieke bedoelingen zullen hebben gehad; de raadpensionaris moest dan ook erkennen, dat de graaf van Hoorn voor iemand van zijn hooge positie te weinig ondervinding en te veel praats had. De prins was hem mitsdien weinig genegen en in het Journaal, IV 28, wordt hij een ware „wintbuyl" genoemd, die reeds bij het beleg van Maastricht slechts van geringe bekwaamheid deed blijken, IV 129, 131, 133, 194. Desniettemin werd hij op 12 October 1688 tot gouverneur van Sluis benoemd, vermoedelijk omdat hij niet kon worden gepasseerd. Ook aan het einde zijner loopbaan legde hij geene eer in door de overgave van Veurne in Januari 1693. Hij verdedigde zich deswege in eene gedrukte apologie in den vorm van een brief aan H. Hoog Mog., II 204, maar die had blijkbaar geene uitwerking, want van verdriet werd hij ziek, II 219, en werd zelfs zijn gestel geheel ondermijnd, II 321, 323. „De Heer Grave van Hoorn", heet het in het „Derde Vervolg van Saken van Staat en Oorlog", 37ste boek, fol. 49, Maart 1694, „Generael der Artillerye van den Staat en Gouverneur van onse conquesten in Vlaenderen, stierf op den 4den van deese maent, nae eene lange sieckte" („Europ. Mercurius", 1693, I, bl. 152 tot 168; 1694, I 214).

Hoorn, Johan Belgicus graaf van, broeder van den voorgaande, ontving op 15 November 1674 commissie als kolonel van een regiment voetknechten. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 1 Maart 1689 wordt hij aangeduid als kolonel van een regiment infanterie, garnizoen houdende te Sluis, en op 26 October 1691 werd hem commissie verleend als commandeur der stad Hulst en onderhoorige forten. Hij stierf ongehuwd; op 18 Januari 1695 werd het lijk van „Sijne Genade Johan

Belgicus, Grave van en tot Hornes, Kolonel, Gouverneur van Hulst", naar Batenburg overgebracht („De Navorscher", XLV bl. 315).

Hoorn, Gravin van. De gemalin van graaf Willem Adriaan van Hoorn was de dochter van Willem Maurits van Nassau van Grimhuysen, den zoon van Justinus van Nassau en van Maria van Aerssen van Sommelsdijk. Van Spaen, „Inleiding", I 328, noemt haar Justina, doch blijkens een verzoekschrift door haar bij de Staten-Generaal ingediend, om hersteld te worden in het bezit van het graafschap Hornes en de heerlijkheid Weert, noemde zij zich „Anna geboren van Nassauw" (Resolutiën van H. Hoog Mog. van 15 Juli en 30 Augustus 1697). Zij overleed op den leeftijd van zeven-en-negentig jaren, den 21sten Januari 1740.

Hoorn. De drie dochters van den graaf en de gravin van Hoorn, vermeld II 114, 164 en 230, waren, volgens Van Spaen, bl. 329, Isabelle Justine, vrouwe van Batenburg, die in 1701 huwde met Ernst graaf van Bentheim-Steinfurt, brigadier in Staten-dienst; Amélie Louise, in 1694 gehuwd met Lodewijk graaf van Nassau-Saarbrugge; en Sidonia Johanna, welke in 1698 huwde met Statius Philips graaf van Bentheim, generaal der cavalerie in dienst van H. Hoog Mog.

Hoorn, „Le cabaret de", IV 189. Vermoedelijk een herberg of uitspanningsplaats nabij de Hoornbrug, tusschen Rijswijk en Delft.

Hoornbeeck, De advocaat Van, de schoonzoon van den predikant Tilenus, die in November 1696 in „particuliere commissie" naar Londen overstak en die, volgens Huygens, „scheen redel. verstandt te hebben", zal wel geen ander geweest zijn dan mr. Isaac van Hoornbeeck, de latere raadpensionaris. Op 26 Januari 1687 was het huwelijk afgekondigd van „Mr. Isaack van Hoornbeeck, jongh m. van Leyden", en Suzanna Tilenus, „jonge dr. van Ter Goes ende wonende tot Middelburg in Zeelandt". In 1690 was Hoornbeeck advocaat te 's-Gravenhage; in 1692 werd hij benoemd tot „commies-fiscaal over de gemeene Landsmiddelen in Zuid-Holland" („De Europ. Mercurius", Februari 1692, bl. 152); daarna werd

hij benoemd tot pensionaris van Rotterdam en volgde eindelijk in 1720 Heinsius op als raadpensionaris van Holland.

Hoornbeeck, Joffr., volgens Huygens het mooiste meisje uit Antwerpen, IV 175, 235 — op welke laatste plaats wel gelezen zal moeten worden: „Je me promenay au cours avec Ryswyc" — was vermoedelijk Regina van Horenbeke, welke in het huwelijk trad met Jean Joseph baron Vecquemans, schepen en later burgemeester van Antwerpen.

Hoornbeeck, te Antwerpen, IV 178, 179, 238. Vermoedelijk is bedoeld de vader der voorgaande, François van Horenbeke, raad en ontvanger-generaal des konings in het kwartier te Antwerpen, die in 1651 in den adelsstand was verheven (Van den Leene, „Le théâtre de la Noblesse du Brabant", Luik, 1705).

Hoornman. Wouter Hooreman, geboren te 's-Gravenhage den 7den September 1660, was van 1678—'80 klerk bij de ambassadeurs Boreel, Odijk en Dijkveld te Parijs. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 5 Mei 1693 heet hij secretaris van den heer van Dijkveld, wiens protectie hem wel te stade schijnt te zijn gekomen; althans bij zijn dood, op 23 Februari 1726, wordt hij vermeld als „Secretaris van den Lande en van het College van Heeren Hoogdijkgraaf en Hoogheemraden van Putten, Schepen van Geervliet, Agent van het Marquisaat van Bergen-op-Zoom, Agent van de Stad en Baronie van Breda, Agent van de Classis van 's-Hertogenbosch, Secretaris van de Besoigne-Kamer der respective Collegiën ter Admiraliteit alhier in den Haag, Commies ter Griffie van H. Hoog Mog. wegens de Provincie Utrecht, en Solliciteur-Militair" („De Wapenheraut", 1909, bl. 107 en 117—'18; Maandblad van het Genootschap „De Nederl. Leeuw", 1905, kol. 220, en 1908, kol. 224).

Hop, Mr. Jacob, zoon van Mr. Cornelis Hop en Anthonia Cloeck, geboren op 31 Juli 1654, werd in 1680 aangesteld tot pensionaris van Amsterdam. Als zoodanig kwam hij meermalen voor buitenlandsche zendingen in aanmerking; zoo bevond hij zich op het einde van 1688 aan het hof van den keurvorst van Brandenburg, toen

hij vandaar in allerijl naar Weenen werd doorgezonden, zoo het heette om als bemiddelaar op te treden tusschen den keizer en de Porte, maar in werkelijkheid om den keizer te bewegen tot eene nauwe verbintenis met den Staat, welke het Hop dan ook, niettegenstaaade veel tegenwerking, gelukte tot stand te brengen. Na de onderteekening der alliantie, welke op 12 Mei 1689 gesloten werd, en de bekrachtiging daarvan keerde Hop onmiddellijk naar het vaderland terug en bracht den 10[den] Augustus aan de Staten-Generaal verslag uit nopens zijne verrichtingen. Maar reeds den 19[den] September d. a. v. werd hij, op verlangen van Willem III, bij dezen in Engeland „gecommitteerd" (Resolutiën van H. Hoog Mog. van 10 Augustus, 19, 24 en 27 September 1689). Den aard zijner zending, die bij den persoon des konings, niet bij de Britsche regeering was, verstaat men uit den brief van Heinsius aan Hop van 19 Mei 1690 (Van der Heim, „Het Archief van A. Heinsius", I 32). In het midden van November 1689 was Hop op zijn nieuwen post, doch Huygens schijnt hem eerst op het eind van December te Londen ontmoet te hebben; wellicht echter was het toen hun eerste intieme ontmoeting. In het begin van het volgend jaar schijnt Hop gehoopt te hebben herwaarts te mogen terugkeeren, maar in plaats daarvan werd hem gelast, in zijne hoedanigheid als extraordinaris envoyé, den koning op zijn tocht naar Ierland te volgen; het daarop volgend jaar bracht hij evenwel grootendeels in het vaderland door; met de vloot, die de koning overbracht, kwam hij reeds in de eerste dagen van Januari 1691 herwaarts, I 384, 389; in Mei verscheen hij op het Loo, I 434, en eerst op het einde van October keerde hij, wederom „gaende voor Envoyé met de Con.", I 508, tegelijk met dezen naar Engeland terug. Daar bleef hij toen nog slechts enkele maanden; op 25 Februari 1692 werd hem toegestaan te „repatrieeren", wanneer de koning weder naar hier komen zou, en daarop kwam hij dan ook in Maart terug. Met den afloop dier zending verdwijnt Hop uit het Journaal, doch zijne loopbaan was nog verre van geëindigd; nog herhaaldelijk vervulde hij buitenlandsche

missiën, ten slotte voor de tweede maal te Weenen (1698—1700). Maar, nog daar zijnde, werd hij aangesteld tot thesaurier-generaal der Unie, welk ambt hij bleef bekleeden tot zijn dood op 27 October 1725. Onder de enkele bijzonderheden, die in het Journaal omtrent Hop voorkomen, is ook dat hij aan boord van het schip, dat hem herwaarts overbracht „keef met zijn voorzegden neef" en hem scherp toesprak, I 394. Met dien neef wordt echter niet, zooals het register bl. 153 aangeeft, bedoeld de even tevoren genoemde Oldersom — er bestond toch niet de minste verwantschap tusschen den Gelderschen edelman en den Amsterdamschen patriciër — maar de jonge Hooft, de adjudant van Portland, wiens vader de broeder was van mevrouw Hop.

Hop, Mevrouw, de echtgenoote van den voorgaande en zuster van mevrouw de barones van Hagedoorn, was de mooie en rijke, maar, naar het schijnt, niet zeer aangename Isabelle Hooft, dochter van mr. Hendrick Hooft en Aechje Hasselaer (Elias, I bl. 740 en '41).

Hop, De „oude", II 285, was de vader van den envoyé, nl. mr. Cornelis Hop, sedert 1675 raadsheer in den Hoogen Raad van Holland, Zeeland en West-Friesland, die te 's Gravenhage overleed op 5 November 1704. Op hem ziet wat medegedeeld wordt IV 159; hij was in September 1676 hertrouwd met Anna Pers, de weduwe van zijn zwager mr. Hendrick Cloeck, zoodat, wanneer de vrouw reeds in April d. a. v. moeder werd, dat wel vrij schielijk was. Eenige bevestiging van het verhaal wordt echter niet aangetroffen.

Hop, De „fraeye Joff.," welke in November 1691 door de kinderpokken werd aangetast, I 518, 522, kan geweest zijn Isabella Maria Hop of Anna Anthonia Hop, die beide in het Voorhout te 's Gravenhage woonden en in 1699 werden overluid, de eerste op 28 Februari, de andere op 19 Mei.

Hope, De. In een brief van Johan de Witt van 24 Juni 1667 is ook sprake, dat zijn broeder, die zich bij De Ruyter bevond op den tocht naar Chatham, zoude„ voortzeylen naar de Hope ende bij 's-Gravezande" („Brieven van Johan de Witt", III bl. 303).

Hoperingen, een uur voorbij Borchloon, II 243; bij D'Auvergne, 1693, p. 91, Hupertingue.

Hooseby, Kolonel, mogelijk Hornby.

Horn, IV 34, 35, 36, de vroegere hoofdplaats van het graafschap Horn met een oud kasteel aan de linkerzijde der Maas, aan den overkant van Roermond.

Hornes, De prinses van, was Marie Jeanne de Croy, gemalin van Eugène Maximiliaan de Hornes, graaf van Bassigny, die op 19 October 1677 door den koning van Spanje tot prins van Hornes verheven werd.

Horo, op wien schijnt te slaan de, op de vermelding van zijn naam volgende, zinsnede: „een Engelsman met pockputten", I 263, was wellicht de m^r. Hoare, „comptroller of the Mint", die in 1696 stierf (Luttrell IV, 160).

Horst, Van der, III 64. Ewout Pietersz. van der Horst, bewindhebber der O. I. C. en raad in de vroedschap van Rotterdam, werd in 1666 genoodzaakt naar Brabant te vluchten, wegens zijne medeplichtigheid aan de geheime correspondentie van Buat. In 1668 hield hij zich te Oorschot op („Brieven van Johan de Witt", uitg. van d^r. Japikse, III 219, 453). Hij stierf als fiscaal van de Admiraliteit te Rotterdam in den aanvang van 1690 („Europ. Mercurius", Februari 1690, bl. 157).

Horst, Van der, postmeester. Zonder twijfel is bedoeld Johan van der Horst, die op 3 Februari 1667 gezamenlijk met Christiaan van Offenbergh van „Directeuren van de Posterien" te 's-Gravenhage commissie verkreeg voor het brievenvervoer op de oostelijke en noordelijke provinciën, alsook op Oost-Friesland, Bremen en Hamburg. Van der Horst was evenwel, aanvankelijk althans, geen postmeester, maar niet meer dan „een bode te paert." Zie „Geschiedenis van het Postwezen in Nederland voor 1795," van M^r. D^r. J. C. Overvoorde, bl. 373, 376, 494, 498.

Hou, Du. Ofschoon de familie Du Houx de Grimpré gezegd wordt tot de aanzienlijkste der Fransche gerefugieerden behoord te hebben („Bulletin de la Commission de l'Histoire des Eglises Wallonnes," 1908, p. 269—'70), is het niet mogelijk gebleken de identiteit der II 281

vermelde mademoiselle Du Hou vast te stellen. Misschien was zij eene zuster van Anna du Houx de Bois-le-Comte, de dochter van Antony du Houx, heer van Le Bois-le-Comte, en Magdalena de la Fonds, welke in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 23 December 1697 voorkomt als in 1683 gehuwd met Pierre de Rogissart, „Burger en inwoonder alhier in den Hage". Eene andere Mlle. Du Hou of Du Houx uit Den Haag, gesproten uit eene familie van „gentilshommes verriers" in Champagne, trouwde voor 1705 met Michel Janiçon, Waalsch predikant te Utrecht (Register der Waalsche Kerk te Utrecht). En eene Louise du Houx, geboren omtrent Meaux, wonende te 's-Gravenhage, ondertrouwde aldaar op 15 September 1686 met Jean Jannet, predikant te Meaux, wonende te Utrecht („Navorscher," XLI bl. 260).

Hove, Ten, halfbroeder van den raadpensionaris Michiel ten Hove. Hier schijnt de auteur eene vergissing te begaan, daar de raadpensionaris geen halfbroeder schijnt gehad te kunnen hebben; het blijkt toch niet, dat zijn vader weduwnaar was, toen hij op zeven-en-twintigjarigen leeftijd trouwde met Cornelia Fagel, welke hem overleefde, zoodat hij ook niet na haar dood kan hertrouwd zijn. Vermoedelijk is bedoeld de volle, maar veel jongere broeder van den raadpensionaris, t. w. m[r]. Cornelis ten Hove, geboren in 1658 en den 11[den] September 1684 benoemd tot secretaris der Generaliteitsrekenkamer, welke betrekking hij nog bekleedde, toen hij op 9 Juli 1694 te 's-Gravenhage kwam te overlijden (Elias, I 927). Van dezen wordt ook door Huygens melding gemaakt, II 374, waar hij echter abusievelijk Ten Hoven genoemd wordt.

How, Hew. John Howe was aanvankelijk vice-kamerheer van de koningin, doch deze liet hem op 15 Maart 1692 den sleutel afeischen en deed hem weten, dat hij van verderen dienst bij haar persoon ontslagen werd (Luttrell, II 390, 395). Kort daarop vergat hij zich zoo zeer, dat hij een zijner bedienden binnen het paleis van Whitehall verwondde, op welk vergrijp, gelijk Huygens, II 146, meldt, eene zware straf stond.

Echter werd hem vergiffenis geschonken (Luttrell, II 611, 614, 641). Als „Jack Howe" trad hij vervolgens zeer op den voorgrond in het Lager Huis.

How, de „groom", was Emanuel Scrope Howe, de derde zoon van John Grubham Howe en van Annabella, eene der onwettige dochters, maar zeer rijke erfgenamen van Emanuel Scrope, graaf van Sunderland (Burke, „Extinct Baronetcies", in voce Howe of Compton).

Howard, Sir Robert, ridder, de zesde der negen zoons van Thomas Howard, graaf van Berkshire, en Elisabeth Cecil, was „auditor of the Exchequer" en werd in Februari 1689 lid van 's konings geheimen raad. Den 24sten Februari 1693 trad hij voor de vierde maal in het huwelijk met de achttienjarige Annabella Dives en stierf in September 1698 (Luttrell, I 502; III 45; IV 423). In een brief van C. Musgrave aan R. Harley van 4 September 1694 — afgedrukt in deel III, p. 554, der „Manuscripts of the Duke of Portland at Welbeck Abbey, published by the Historical Manuscripts Commission" — heet het: „for Sir Robert Howard, to show to the world in one year a book and a child, is next a miracle, his age considered". Zie ook over hem „The Diary of John Evelyn", III 139.

Howard. De zoon van Sir Robert, wordt in de „Diary of John Evelyn" op 1 Juni 1691 vermeld als Thomas Howard, kapitein in de garde des konings; hij overleed den 4den April 1701, zijnde een der „tellers of the Exchequer".

Howard, Mrs., hofdame. Deze was Sturt Howard, dochter van Thomas Howard, tweeden zoon van den graaf van Suffolk, gewezen opperstalmeester van de prinses royale, en van eene natuurlijke dochter van koning Karel II. In December 1692 liep het gerucht, dat zij, die over een vermogen van twintigduizend pond sterling te beschikken had, in het huwelijk zoude treden met Portland (Luttrell, II 643, 644), doch daarvan kwam niets; naar luid van het Journaal, II 330, was Joffr. Howard in 1694 nog aan het hof. Zij stierf ongetrouwd.

Howard. Een baronet en „groote papist", I 350, en

Howard, „een heel jong man", die eene zeventig-jarige weduwe trouwde en zich daarop met haar geld uit de voeten maakte, II 448, zijn uit den aard der zaak bezwaarlijk te identificeeren.

Hudde, M^r. Hendrick, sedert 1656 raad in den Hoogen Raad van Holland, Zeeland en West-Friesland, overleed den 31sten Maart 1677.

Hué, II 314. Gelezen moet worden Duez. Abraham Duez, klaarblijkelijk ook bedoeld I 372, was eerst predikant te Koudekerk en komt van 1693 tot 1702 voor als „Preacher of His Majesty's Dutch Household" bij Hessels, „Register of the London Dutch Church". Den 9^den Februari 1687 werd hij te 's-Gravenhage in ondertrouw opgenomen met Anna Catharina Hegemans.

Hughes, M^r., van wien een geheimzinning bericht uit Berlijn ontvangen werd bij Mathew Prior, den tijdelijken zaakgelastigde van Groot-Brittannië in Den Haag, kan geweest zijn Hugh Hughes, die voor 1689 secretaris was van het Britsch gezantschap bij den rijksdag te Regensburg en die in 1690 voorkomt als in dienst staande van Willem III in Duitschland („Calendar of State Papers", 1689—1690, p. 84 en 538).

Hulen, IV 139. Ongetwijfeld is bedoeld Heelen op de Geete, bij Zoutleeuw, oostelijk van Ulbeeck en noordelijk van Jandrein.

Hulft, M^r. Johan, werd op 9 October 1681 door H. Hoog Mog. gecommitteerd naar den prins van Parma, destijds gouverneur-generaal der Spaansche Nederlanden; op 14 Juli 1684 werd hem toegestaan herwaarts terug te keeren. Vervolgens werd hij benoemd tot resident van den Staat te Brussel en legde als zoodanig den eed af op 26 Juli 1688.

Hulsen. Een officier van dien naam, overste in Brandenburgschen dienst, wordt genoemd in den „Hollandschen Mercurius" voor 1678, bl. 6.

Hulst, Van. Samuel en Carel van Huls, klerken ter secretarie des konings, doch die zich gaarne „Secrétaire du Roi" plachten te doen noemen, II 514, waren de zoons van Samuel van Huls, secretaris van prins Frederik Hendrik, later eersten klerk ter griffie van de Staten-

Generaal, lid der vroedschap van Den Haag, en van Sara Maria le Maire, welke echtelieden bedoeld worden I 212. Ook zal deze Van Huls wel degene zijn, die III 87 vermeld wordt.

Hulst, Samuel van, de oudste zoon van evengenoemden Samuel van Huls, geboren in 1655, komt reeds in den aanvang van Deel I van het Journaal voor als klerk ter secretarie des konings. Ongetwijfeld is hij de persoon, bedoeld in de resolutie van H. Hoog Mog. van 5 Maart 1689, waarbij een gouden medaille met ketting, ter waarde van vijfhonderd gulden, vereerd werd aan „N. Hulst, die alhier de missive van Z. H. had aangebracht, houdende de eerste tijding dat Z. H. en H. Kon. H. tot Koning en Koningin van Engeland waren verklaard". Den 16den Januari 1696 werd commissie verleend aan Samuel van Huls als auditeur militair der stad Maastricht, in plaats van Willem Artom, en bij resolutie van 4 December 1698 werd hij, die met zijn broeder Carel door het college ter Admiraliteit van de Maze voorgedragen was voor de betrekking van „Contrerolleur van de Convoyen en Licenten tot Nymegen", als zoodanig door H. Hoog Mog. „geeligeert". Van Huls werd vervolgens burgemeester van 's-Gravenhage en trouwde in 1703 met Catharina Grover, uit welk huwelijk o. a. geboren werd Sara Adel van Huls, die de echtgenoote werd van den welbekenden Jhr. Onno Zwier van Haren. Mr. Samuel van Huls overleed te 's-Gravenhage op 6 September 1734.

Hulst, Carel Willem van, ook Willem Carel genoemd, was de jongere broeder van den voorgaande en was, blijkens eene resolutie van H. Hoog Mog. van 6 December 1687, voor dien tijd secretaris geweest van den heer Moeringh, extra-ordinaris envoyé van den Staat in Denemarken. Vervolgens was hij, naar het schijnt, secretaris van den heer van Nassau-Odijck, I 233, en trad in Januari 1694 in functie in 's konings secretarie nevens zijn broeder Samuel, II 277, 295, 307. Hij schijnt de „Mr. Vanhulse, the Dutch Secretary" te zijn, die den 13den November 1697 op eene bezoldiging van £ 400 aangesteld werd tot „Court lettercarier" (Luttrell,

IV 304). In 1701 werd hem, op aanbeveling van den koning, door den magistraat van 's-Gravenhage de toezegging gedaan van het postmeesterschap op Brabant en Frankrijk, na den dood van Simon de Brienne en diens vrouw. Maar toen de koning overleden was, beproefde de magistraat op die toezegging terug te komen, hetgeen aanleiding gaf tot een geschil, dat eerst in 1706 beeindigd werd door eene dading, waarbij aan Van Huls tot „extinctie sijner pretentie" eene som van elf duizend gulden werd toegekend („Bijdragen en mededeelingen van Die Haghe", 1907, bl. 173—176).

Hulst, Caetje. Deze was de dochter van Samuel van Huls en Sara Maria le Maire, en stierf in 1689, I 145, 212.

Humières, D'. Louis de Crevant, markies, later hertog D'Humières, in 1668 maarschalk van Frankrijk, overleed te Parijs den 28sten Augustus 1694 (Duc d'Aumale, „Histoire des princes de Condé", VII p. 480; „Europ. Mercurius", 1694, II bl. 100).

Humières, Mevrouw D', was Louise Antonie Thérèse de la Châtre, dame du palais der koningin van Frankrijk. Zij overleed acht-en-tachtig jaren oud in 1723 („Europ. Mercurius" als boven).

Hummeling, De. Volgens de hertogin Sophie van Hannover („Briefwechsel", S. 11), een armzalig oord, dat buiten het jachtvermaak niets opleverde; het maakte deel uit van de den prins toebehoorende heerlijkheid Bevergaerde of Bevergeerne, welke in 1659 verkocht was aan den bisschop van Munster; daar deze evenwel in gebreke gebleven was de koopsom te voldoen, werd op 7 Mei 1681 alsnog een definitief accoord daarover getroffen door den griffier Tollius (Domeinrekening van 1680, cap. 61, fol. 85, 86, R. A.). Het verblijf op de Hummeling, waarvan I 389 sprake is, had in het voorjaar van 1681 plaats gehad, gelijk blijkt uit de resolutiën van H. Hoog Mog. van 23 April en 4 Juli van dat jaar. Benevens den prins had toen de hertog van Cell aldaar „het „divertissement van de jacht" genomen.

Hunchain. Vermoedelijk is bedoeld Hautchin bij Valenciennes.

Hungerford, plaatsje in het graafschap Wilts, ten westen van Newbury. In het oude „Bear Hôtel" schijnt nog als de koningskamer het vertrek vertoond te worden, waarin de commissarissen van koning Jacob II bij den prins werden toegelaten.

Hungerfordstairs, schijnt een aanlegplaats aan de Theems in Londen te zijn geweest, vermoedelijk bij de thans nog bestaande Hungerford-bridge, tusschen Westminster- en Waterloo-bridge.

Huntington. De niet recht duidelijke mededeelingen van Huygens, I 23, 31 en 32, worden opgehelderd door een bericht bij Luttrell (I 480), volgens 't welk lord Huntingdon het plan had gemaakt den graaf van Bath door vergif uit den weg te ruimen en de citadel van Plymouth voor koning Jacob te bezetten, doch dat lord Bath den toeleg ontdekt had, Huntingdon en diens aanhang had doen gevangen nemen en zich voor den prins van Oranje verklaard. Van denzelfden lord Huntingdon is sprake II 66; in Mei 1692 werd hij, als verdacht van heimelijke verstandhouding met den vijand, in den Tower opgesloten, waar hij tot in November werd vastgehouden, toen hij met zijne medebeschuldigden op last van den koning losgelaten werd (Luttrell, I 441 passim tot 619).

Huntington. De zoon van lord Huntingdon wordt abusievelijk door Huygens, I 32, „de jonge Earle of Huntinghton" genoemd; bij zijn vaders leven heette hij lord Hastings en eerst bij diens dood in Juni 1701 erfde hij zijn titel. Hij zelf stierf in Februari 1705.

Hunyton, zie Honyton, Honiton.

Hussey, Sir William, werd in het najaar van 1690 door koning Willem III benoemd tot gezant bij de Porte, ter vervanging van Sir William Trumbull (Secr. resolutie van H. Hoog Mog. van 23 October 1690). Eerst tegen het einde van Mei 1691 kwam hij te Adrianopel aan, waar hij een onderhoud had met den Turkschen groot-vizier; vervolgens zette hij de reis voort naar Constantinopel, waar hij den 28sten Juni aankwam. In de tweede helft van Augustus d. a. v. keerde hij, vergezeld van den ambassadeur van H. Hoog Mog., Jacobus

Colyear, näar Adrianopel terug, met het doel gemeenschappelijk den vrede tusschen de Porte en den Duitschen keizer te bemiddelen. Na aankomst werden beiden door eene hevige ziekte aangetast, waarvan Colyear herstelde, maar Hussey niet. Deze overleed den 24sten September 1691. Zijn lijk werd naar Engeland vervoerd, maar het ingewand te Adrianopel in de kapel der republiek Ragusa begraven. In zijne plaats werd William Harbord naar Turkije gezonden. Zie „Calendar of State Papers" 1690, p. 460, 483, 488; 1690—'91, p. 190, 299; Burke, „Extinct and dormant Baronetcies" i. v. Hussey.

Hutton. Op 12 December 1687 verkreeg doctor Johannis Hutton commissie als „Ordinaris Doctor van S. H. Hofhoudinge, ter vervanging van den overleden Dr. Bruynesteyn". In den „Calendar of State Papers" 1689—'90, p. 212, komt hij voor als „His Majesty's first physician in ordinary".

Huy, aan de Maas, in het land van Luik, was op zichzelf van niet veel belang, maar werd beschouwd als de sleutel der stad Luik, vanwaar het den vijand mogelijk zoude wezen den oorlog op het gebied van den Staat over te brengen. Huy werd den 9den Juni 1675 voor de eerste maal door de Franschen onder Hochefort genomen, IV 30, 31. In Juli 1693 werd Huy andermaal door de Franschen belegerd en al spoedig overgegeven aan den graaf van Renesse, die daar binnen voor den bisschop van Luik commandeerde, maar op het einde van September 1694 gelukte het den graaf De Tilly de plaats te hernemen. Den 30sten September 1694 kwam daarvan het bericht van den hertog van Holstein-Plön bij de Staten-Generaal in („Europ. Mercurius", 1693, II 100, 104; 1694, II 170, 177).

Huybert, Mr. Pieter de, I 77, 170, 256, 405, 420, 500; IV 73, 161, heer van Burgh en Kraaienstein, geboren 1 April 1622, was eerst schepen, raad en thesaurier van Middelburg, vervolgens van 1659 tot 1664 secretaris der Staten van Zeeland, daarna tot 1687 raadpensionaris dier provincie en eindelijk lid van den Raad van State. Hij overleed te 's-Gravenhage den 7den Januari 1697.

Zie Mr. B. F. W. van Brucken-Fock en P. D. de Vos, „De genealogie der uitgestorven familie De Huybert", fol. 12.

Huybert, Johan de, de zoon van den voorgaande, uit diens huwelijk met Elisabeth van Panhuys geboren te Middelburg in 1652, verkreeg den 25sten December 1677 commissie als sergeant-majoor van het cavalerie-regiment van den generaal-majoor Weitnom. Den 26sten October 1688 werd hem commissie verleend als „kolonel te paard" en in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 7 Mei 1691 wordt hij vermeld als „Collonel en Brigadier ten dienste dezer Landen", zoodat toen wel van hem gezegd kon worden, dat „alles dat begeerde gekregen had", I 405. Verder verkreeg hij den 25sten October 1694 commissie als „Generaal-Majoor van alle Compagniën paarden in dienst dezer Vereenigde Nederlanden" en den 5den October 1697 als luitenant-generaal der cavalerie. Ook was hij heer van Eversweerd, Noordgouwe, Burgh, Craaienstein en Rengerskerke. Hij overleed te Utrecht 6 April 1701. Zie de genealogie a. v., fol. 16.

Huygens, Christiaan, de vermaarde wiskundige, was de jongere broeder van den auteur van het Journaal en werd den 14den April 1629 te 's-Gravenhage geboren. Den 12den Mei 1645 werd hij, tegelijk met zijn broeder, in het album der Leidsche Hoogeschool als juris studiosus ingeschreven. Boven de rechtsstudie gaf hij echter de voorkeur aan de mathematische wetenschappen en wat daarmede samenhing, als de werktuigkunde en de sterrenkunde, in alle welke hij reeds op jeugdigen leeftijd een buitengewonen naam verwierf. Veel wetenswaardigs omtrent hem bevat het Journaal evenwel niet; het voornaamste daarvan is wel wat daarin voorkomt aangaande zijn diep droevig levenseinde. Hij overleed op Hofwijk den 8sten Juli 1695. Te dier gelegenheid noemde hem de „Europische Mercurius" (1695, II bl. 78) „een der grootste wiskundigen dezer Eeuw, Lid van de Koninglijke Academie der Weetenschappen te Parijs, alsmede van de Engelsche „Royal Society", vermaard door de gantsche wereld

wegens zijne uitsteekende ervarenheid in de geometrie, astronomie, de Mechaniques en alle d'andere deelen der wiskonst. 't Was deze, die de Slinger aan d'Uurwerken heeft uitgevonden, mitsgaders dat verwonderlijk werktuig, 'tgeen op een zo nette en tegelijk zo eenvoudige manier alle de bewegingen der Planeeten aanwijst, gelijk ook verscheidene andere werktuigen, bekwaam om de Horologiën tot volkomenheid te brengen, om 'er zich te water en te land in de langduurige tochten af te bedienen". Deze laatste zinsnede ziet op de door Huygens vervaardigde zakuurwerken, waarvoor door hem op 7 Maart en 4 October 1675 octrooi bij de Staten-Generaal werd aangevraagd.

Huygens, Constantijn, de zoon, de auteur van het Journaal, eerst bekend als de heer van Zeelhem, later als de heer van Zuylichem, de oudste zoon van Constantijn Huygens van Zuylichem en Susanna van Baerle, werd den 10den Maart 1628 te 's-Gravenhage geboren en den 17den d. a. v. gedoopt. Gelijktijdig met zijn broeder Christiaan werd hij den 12den Mei 1645 als juris studiosus in het album der Leidsche Hoogeschool ingeschreven, doch zijne studiën bleven al spoedig staken. Uit het Journaal, III 115, blijkt, dat hij op 23 Juli 1649 te Angers een diploma verkreeg als „Licentiaet in de rechten". Met hetzelfde doel begaven zijne broeders Christiaan en Lodewijk zich in 1655 ook derwaarts. Hij was inmiddels aangesteld tot secretaris van prins Frederik Hendrik, in de plaats van diens secretaris Junius. Door het overlijden van den prins schijnt Huygens evenwel al spoedig buiten betrekking te zijn geraakt; dientengevolge vond hij gelegenheid tot het ondernemen van langdurige reizen buitenslands, als in 1649 naar Frankrijk en Zwitserland, vervolgens ook naar Italië, waarvan echter geen Journaal bekend is, en, naar het schijnt, daarna ook naar Engeland. Naar huis teruggekeerd, besteedde hij jaren lang zijn vrijen tijd om zich met zijn broeder Christiaan te bekwamen in de kunst glazen te slijpen voor verrekijkers en telescopen, waardoor hij als van zelve er toe kwam, zich ook met sterrenkundige waarnemingen bezig te

houden. Van hoe groote waarde zijne medewerking was voor zijn zooveel beroemder broeder, blijkt duidelijk uit de redevoering door den hoogleeraar Uylenbroek op 8 Februari 1838 uitgesproken, „De fratribus Christiano atque Constantino Hugenio, Artis dioptricae cultoribus" („Annales Academici", 1837—1838). Uit de door Theod. Jorissen uitgegeven „Memoires" van Constantijn Huygens, den vader, blijkt intusschen, hoe de zoon in diezelfde jaren herhaaldelijk werd teleurgesteld in zijne pogingen om tot een ambt te worden benoemd, wat zonder twijfel aan redenen van staatkundigen aard zal moeten worden toegeschreven. Maar eindelijk mocht de vader dan toch op 6 October 1661 in zijn dagboek aanteekenen: „Constantinum meum in Senatum Principis introduco" („Dagboek", uitgegeven door J. H. W. Unger, bl. 68). Den 30sten Augustus 1661 was nl. eene acte afgegeven „voor den Heer van Zeelhem, zoone van den Heer van Zuylichem, waarbij S. H. verstaet dat hij naar 't overlijden off affstandt van Sijn Heer Vader in de Raedtplaetse van S. H. sal succedeeren"; doch dat vooruitzicht kwam niet tot verwezenlijking. Blijkbaar verviel die acte, nadat de jonge Huygens op 3 Maart 1672 den eed had afgelegd als secretaris van den prins, waartoe hij den 24sten Februari t. v. was benoemd. Als zoodanig wordt hij dan ook in de daarop volgende jaren veelvuldig genoemd in de briefwisseling van Graevius en Heinsius („Sylloges Epistolarum", IV, p. 181—726 passim). Tot het einde van zijn leven bleef Huygens de betrekking van secretaris van Willem III bekleeden, ofschoon hij, op leeftijd gekomen, wel meermalen beproefde een ander ambt te verkrijgen, dat hem zoude veroorloven zijne dagen, ver van het hof, rustig in zijne geboortestad te slijten. Dat buitendien ook de ondergeschikte aard zijner positie hem op den duur weinig beviel, blijkt voldoende uit zijn Journaal; maar het mag ook wel gevraagd worden, of Willem III van zijn kant niet dikwijls geduld heeft moeten oefenen met zijn allengs oud wordenden secretaris, van wiens geschiktheid voor zijne taak — het mag niet verzwegen worden — het Journaal slechts een poveren dunk geeft.

Mogelijk had Huygens ook wel gewenscht zich wat meer „important" te maken, maar is hem dat niet gelukt. Blijkens het Register der resolutiën van H. Hoog Mog. kwam toch bij deze op 27 Januari 1689 eene missive in van den heer van Zuylichem aan den griffier Fagel, geschreven te Londen den 14den t. v., welke missive voor kennisgeving werd aangenomen en niet door andere werd gevolgd. Vermoedelijk is toen aan Huygens duidelijk gemaakt, dat, al heette hij dan ook destijds „Secretaris van S. Con. Maj. van Groot-Brittannië voor de uytheemsche" — d. w. z. niet-Engelsche — „affaires" (Resolutie van 24 Mei 1689), het buiten den kring zijner bevoegdheid lag eene politieke briefwisseling te voeren met den griffier der Staten-Generaal. Als „Secretaris van de Nederduytsche depesches" werd hem den 10den October 1697 „acte van pentioen" verleend „van 4000 gulden jaarlijx Inganck genomen hebbende van den 11den October 1696", maar ongeveer een jaar later overleed hij te 's-Gravenhage en werd den 2den November 1697 daar ter stede in de Groote Kerk begraven („Europ. Mercurius", Nov. 1697, blz. 367; „Haagsch Jaarboekje" 1891, bl. 91). De reproductie van een portret van hem, gedagteekend van 1696, komt voor in het „Haagsch Jaarboekje" voor 1897, tegenover blz. 314. En met andere leden van 's konings gevolg is hij te paard afgebeeld op eene voorstelling van den slag aan de Boyne, gegraveerd naar eene schilderij van D. Maes (Muller, „Historieplaten", n°. 2803).

Huygens, Mevrouw, de echtgenoote van den voorgaande, was Suzanna Rijckaert, dochter van Jacob Rijckaert en Constantia Bartolotti van den Heuvel, gedoopt te Amsterdam den 25sten Februari 1642. Zij huwde met Constantijn Huygens van Zuylichem op 28 Augustus 1668 en overleefde haren man en eenig kind tot 21 September 1712.

Huygens, Constaninus, Tien, het eenig kind van de beide voorgaanden, geboren te 's-Gravenhage den 5den Februari 1674, werd in 1691 ingeschreven in het album der Leidsche Hoogeschool, doch werd reeds in 1693

naar huis terug ontboden. Hij stierf — vermoedelijk wel tengevolge van zijn woest en ongebonden leven — in 1704.

Huygens, Lodewijk, de derde zoon van Constantijn Huygens van Zuylichem en Suzanna van Baerle, werd den 13den Maart 1631 te 's-Gravenhage geboren en den 30sten d. a. v. gedoopt. Als twintigjarig jongeling vergezelde hij op het einde van 1651 een gezantschap van H. Hoog Mog. naar Engeland en maakte daarop eene reis naar Spanje, zooals blijkt uit de „Sylloges Epistolarum" III, pag. 865 en 866. In den zomer van 1655, toen er sprake was van eene bezending van den Staat naar Zwitserland, werd moeite gedaan Lodewijk Huygens daarvoor in aanmerking te doen komen, doch de raadpensionaris De Witt wilde daarvan niet hooren, en zoo werd een ander benoemd („Brieven van en aan den Heer Johan de Witt", III 77, 85). Hij volbracht vervolgens nog meerdere buitenlandsche reizen en werd eindelijk, na de verheffing van Willem III tot stadhouder, door dezen op 20 September 1672 aangesteld tot drossaard der stad Gorinchem en dijkgraaf van het land van Arkel. De benoeming schijnt evenwel niet geheel regelmatig te zijn geweest (vgl. Japikse, „Notulen gehouden ter Statenvergadering van Holland door Cornelis Hop en Nicolaas Vivien", blz. 308) en was althans stellig niet naar den zin der Gorcumsche regenten. Onaangenaamheden konden dan ook niet uitblijven en ontaardden alras in fellen twist. Reeds in Maart 1676 was van algemeene bekendheid, dat meer dan honderd punten van beklag tegen den drossaard waren ingebracht, zoodat men meende, dat hij wel niet op zijn post gehandhaafd zou kunnen worden (Wijnne, „Life of Sir Leoline Jenkins", pag. 390 en 392; „Holl. Mercurius", Maart 1676, blz. 37; 1684, blz. 257—259; „Sylloges Epistolarum", IV 446). Het duurde evenwel tot 1686, dat hij vervangen werd, nadat hij, om een einde te maken aan een onhoudbaar geworden toestand, op 15 Februari van dat jaar vanwege Holland en West-Friesland gecommitteerd was in het college ter admiraliteit van de Maze. Zie de Inleiding van Dr. Th. Jorissen

op de „Memoriën van Mr. Diederik van Bleyswijk", bl. 7—13, en de Aanteekeningen daarop, bl. 271—272. Intusschen was zijne gezondheid geknakt door het ondervonden verdriet en wordt hij beschreven als een gebroken man. Op het laatst moest hij dan ook „met preallable kennisse en voorweten van S. M. van Groot-Britannien" in de Admiraliteit worden vervangen, daar hij „sich sonder intermissie zeer indispoost en in geen staat vondt om zijne functie waer te nemen" (Resolutie van H. Hoog Mog. van 26 Maart 1698). In het volgend jaar overleed hij; den 6den Juli werd zijn, uit Rotterdam overgebracht, lichaam in de Groote Kerk te 's-Gravenhage begraven („Haagsch Jaarboekje", 1891, bl. 91).

Huygens, Mevrouw, de echtgenoote van den voorgaande, welker huwelijk den 25sten Maart 1674 te 's-Gravenhage werd afgekondigd, was Jacoba Teding van Berkhout, dochter van Paulus Teding van Berkhout, pensionaris van Monnikendam, raad en rekenmeester van de grafelijkheid van Holland, enz., en van Jacobina van der Voorst, en zuster van den in het Journaal vaak genoemden Jan Teding van Berkhout, heer van Sliedrecht. Zij overleed den 9den Februari 1711 en werd den 25sten d. a. v. in de Groote Kerk te 's-Gravenhage begraven („Haagsch Jaarboekje", 1891, bl. 92). Gelijk in het Journaal uitdrukkelijk wordt vermeld, II 509, 542, sproten vijf zoons voort uit het huwelijk van Lodewijk Huygens en Jacoba Teding van Berkhout; de namen dier vijf kinderen kunnen echter niet nauwkeurig worden opgegeven wegens onvolledigheid der bestaande genealogieën; de oudste drie waren Constantijn, geboren 10 Maart 1675, Louis Diederik, geboren 2 of 9 Mei 1676, en Paulus, geboren 24 Augustus 1677; de vierde, die den 22sten September 1680 geboren werd, maar spoedig stierf, werd Christiaan genaamd; een volgende ontving denzelfden naam en wordt in het Journaal genoemd I 895; II 613, 629; van den jongsten wordt niets vernomen dan dat hij „seer kleyn bleef en eenighsins dwergachtig der uytsagh", II 487.

Huygens, de zwager van Desmarets, gesproten uit het Geldersche geslacht Huyghens, dat van geheel anderen

stam was als de auteur van het Journaal, was een der vier zonen van Rutger Huyghens, heer van Clarenbeek, burgemeester van Arnhem, lid der Staten-Generaal enz. Vermoedelijk is bedoeld de oudste der drie volle broeders van mevrouw Desmarets, Wilhelm Goswin Huyghens tot Clarenbeek, die, evenals zijn vader, burgemeester van Arnhem en gecommitteerde ter Staten-Generaal was en den 12den Augustus 1699 ongehuwd overleed („Navorscher" XXX bl. 152).

Huyssen, die in September 1693, van wege den graaf van Athlone, den koning werd aanbevolen voor eene benoeming tot schepen van Utrecht, II 271—'72, was blijkbaar dezelfde, die als Johan Huyssen, met de bijvoeging „geavanceert door Athlone", voorkomt op eene lijst van de leden der vroedschap van Utrecht in 1704, afgedrukt in de „Bijdragen en Mededeelingen van Gelre", XIV bl. 106. Volgens vriendelijke mededeeling van den heer Rijksarchivaris, Mr. S. Muller Fzn., werd Johan van Huyssen lid der vroedschap van Utrecht in 1684, was hij van 1690 tot 1715 meermalen schepen en in 1712 tot '13 en 1713 tot '14 burgemeester. In 1704 werd hij naar de Staten van Utrecht afgevaardigd; hij overleed op 23 November 1716. Tot de Zeeuwsche Huyssen's van Kattendijke schijnt hij in geenerlei betrekking te hebben gestaan.

Hyde, Lord, I 449, 460. Deze was lord Henry Hyde, de zoon van Lawrence Hyde, graaf van Rochester, den jongsten zoon van den kanselier, lord Clarendon. Lord Hyde maakte in 1691 en 1692 den veldtocht in de Zuidelijke Nederlanden mede en erfde vervolgens de titels van graaf van Clarendon en van Rochester, welke echter met hem uitstierven, daar de eenige zoon uit zijn huwelijk met de dochter van Sir William Leveson Gower voor hem overleed (Luttrell II 233, 374, 383 enz.).

I.

Iersay en Garnessy, I 115. Bedoeld zijn begrijpelijk de eilanden Jersey en Guernsey.

Ignosa, I 427; Inoyosa, II 20, gewezen page, lees Hino-

jossa, waarschijnlijk degene die in den „Calendar of State Papers", 1689—'90 en 1690—'91 vermeld wordt, op 1 Maart 1691 als John Henry de Hinojosta, en die op 31 Januari 1692 als John Hinoyssa in Engeland werd genaturaliseerd. Vermoedelijk is hij ook de „Capiteyn Hinjossa", die voorkomt in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 22 April 1693, en die, volgens D'Auvergne, op 29 Juli 1693 in den slag bij Neerwinden sneuvelde.

Ilford, oostelijk van Londen, ten noorden van de Theems.

Inchequeen. William O'Brien, tweede graaf van Inchiquin, keerde in 1680 terug van zijn gouvernement van Tanger en werd in September 1689 benoemd tot gouverneur van Jamaica, waar hij reeds in 1691 stierf.

Inchequeen, Lady, de gemalin van den voorgaande, was lady Margaret Boyle, dochter van Roger graaf van Orrery; van 1677 tot 1683 stond zij als „Dame d'honneur" aan het hoofd van de hofhouding der prinses van Oranje. In December 1691 scheepte zij zich in naar Jamaica, maar bracht het niet verder dan Lissabon, waar haar vermoedelijk het doodsbericht van haren echtgenoot zal hebben bereikt. Eene dochter van „Melaidi Insequin op 't Hoff" werd den 22sten November 1678 te 's-Gravenhage overluid.

Inchequeen, De zoon van lady, I 92, 455, was William O'Brien, na zijns vaders dood derde graaf van Inchiquin, kolonel, later gouverneur van Kingsale. Hij was in April 1691 gehuwd met Mary Villiers, de vierde dochter van Sir Edward Villiers en lady Frances Howard, I 455, 520. Deze ontving te dier gelegenheid van den koning en de koningin eene huwelijksgift van vier duizend pond sterling, benevens voor een bedrag van duizend pond aan kleederen en juweelen. Ook gaf de koningin een groot feest ter eere van dat huwelijk (Luttrell, II 208).

Ingelby, Willem, werd in 1666 beëedigd als kwartiermeester en in 1672 als kapitein. Dan werd hem den 16den Januari 1673 commissie verleend als sergeant-majoor over het krijgsvolk te Oudewater en op 29 April 1673 als kapitein-luitenant van kolonel Bamfield. Aan de voor Maastricht ontvangen kwetsuur bezweek hij niet,

gelijk IV 28 vermeld wordt, daar hij nog in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 9 Mei 1689 voorkomt als majoor in het regiment van den graaf van Hoorn; later heet hij luitenant-kolonel. Volgens Ferwerda (Genealogie van der Dussen, gener. 12) stierf hij den 4den Juni 1693.

Ingen, III 176, lees Hingene, niet ver van den rechteroever der Schelde, westelijk van het fort Ste.-Marguerite.

Ingenoul, de „conchierge" van het oude Loo, was Johannes Ingenoul, Ingenool, Ingenohl, geboren te Nijmegen den 22sten Maart 1663.

Ingenoul, de vader van den voorgaande, I 439, was Aarend Ingenool van Arnhem, die gehuwd was met Johanna Ribbius.

Ingenoul, De vrouw van Johannes, met wie hij op 14 April 1694 te Beek bij Nijmegen getrouwd was, was Johanna van Ommeren, dochter van Huybert van Ommeren en Johanna Mannsuit, en in eerste huwelijk in 1668 op Ceylon getrouwd met den gouverneur-generaal van Oost-Indië Rijkloff van Goens. Hoe die vrouw naar Ceylon geraakt was, blijkt niet en ook niet, of zij inderdaad, zooals in het Journaal, I 438, beweerd wordt, „meid" bij Van Goens geweest was, voordat zij zijne vrouw werd; maar wel mag verondersteld worden, dat de tak der Van Ommerens, waartoe zij behoorde, de minst aanzienlijke van het geslacht was. Wat intusschen waar is van het verhaal betreffende hare afkomst I 498, mag veilig in het midden gelaten worden („Algem. Nederl. Familieblad", XIV bl. 140, 141; Vorsterman van Oyen, „Stam- en Wapenboek", III fol. 438).

Ingenoul, De zuster van, welke als „niet fraey" vermeld wordt, II 39, zal wel geweest zijn de ongetrouwd gebleven Everdine Ingenoul, geboren den 11den Juni 1674.

Innocentius X, De bibliothecaris van Paus. Zie op Holstenius.

Innocentius XII. Zie Pignatelli.

Ippenbuyren, Ibbenbüren, stadje in Westfalen, westelijk van Osnabrück.

Ipswich, zeeplaats in Suffolk, aan de samenvloeiing van

de Oswell en de Gipping, die daarop vereenigd in zee vallen.

Irchon. Bedoeld schijnt te zijn het dorp Irchonwelz, bij Ath in Henegouwen.

Ireton, Henry, werd in Juni 1691 aangesteld tot „Gentleman of the Horse to the King" en komt als zoodanig nog voor in 1699 (Luttrell, II 255; IV 562). In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 12 November 1691 wordt hij genoemd H. Ireton, „een van de Stalmeesters van S. Con. Maj. van Gr. Brittanniën"; „Aireton, Stalmeester van S. K. M.," in eene resolutie van 25 Maart 1692, en onderstalmeester van Z. M. op 24 October 1694. Vervolgens heet hij in eene resolutie van 14 Juni 1695, mogelijk bij vergissing, eerste stalmeester van Z. Maj., en dan den 12den October d. a. v. wederom onderstalmeester.

Ireland, Jenny (?). Mrs. Yrelandt wordt met mrs. Cassan, mr. Burnet, mr. Beverley en mr. Dove in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 1 November 1689 vermeld als tot het gevolg der koningin behoorende. Op de „lijste der Tractementen van haere Hoogheyt bediende" (R. A.) komt zij voor als „Eyerlandt wollenaeyster" met tractement en kostgeld. Zij behoorde derhalve niet tot de hofdames.

Isac, Issac, Pieter, was gesproten uit eene familie, die van Antwerpen naar Breda schijnt te zijn verhuisd; wat evenwel in het Journaal, I 402 en IV 190, omtrent zijne afkomst gezegd wordt, schijnt louter verzonnen te zijn. Reeds op 23 April 1654 werd hij aangesteld tot schepen van den Vroenhove van Maastricht; voorts wordt hij gezegd secretaris van den Rijngraaf te zijn geweest, en op 25 Augustus 1672 verkreeg hij acte „om op de beuyten, die bij de Militie op de vijanden werden gemaeckt en binnen Maastricht gebracht, wel te letten en des Generaels gerechtigheyt te ontfangen en daervan te verantwoorden". Vervolgens verkreeg hij den 22sten Maart 1673 commissie als ontvanger van de contributiën te Maastricht op eene acte den 18den Maart t. v. door den prins afgegeven. Dan komt hij in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 31 Juli 1674 voor als

„Pieter Ysaack van Naerbrouck, drossaert van Herstal”, en treedt hij omstreeks denzelfden tijd op als „Contrerolleur der Hofhouding van S. H.”. Instructie als zoodanig ontving hij op 16 Mei 1675, en nog den 25sten Januari 1685 werd hem acte verleend „van gagie als Contrerolleur van de Camer, Keucken, Stall enz. van S. H.”. Als controleur der hofhouding hield hij in het leger te velde de tafel voor den prins en voor de heeren der hofhouding en bleef dat doen gedurende de veldtochten van 1676, 1677 en 1678. Daarna wordt Issac wederom geregeld in het Journaal vermeld van October 1688 tot Juni 1689, I 1, 137. In Juli van laatstgenoemd jaar kwam hij uit Engeland herwaarts; in den „Calendar of State Papers”, 1689—’90 wordt vermeld dat den 6den Juli 1689 een jacht tot zijne beschikking werd gesteld om zich naar Holland te begeven, terwijl uit het Register der resolutiën van H. Hoog Mog. blijkt dat hem den 1sten November d. a. v. een paspoort werd afgegeven, „om te bezorgen het embarquement van de dienaren, familie en goederen” van de verschillende leden der hofhouding van de koningin. Hij wordt daar aangeduid als „een der zoogenaamde Klercken van harer Majesteiten Green Cloth”. Inderdaad schijnt uit het Journaal, I 223, te blijken, dat hij, na zijn terugkeer in Engeland, in Januari 1690 zitting nam in den „Board of Green Cloth”, terwijl hij reeds voor zijne reis ridder schijnt te zijn geworden, I 124. Evenwel ging hij voort de tafel te houden voor het hof, ook gedurende den veldtocht des konings in Ierland en daarna; nog op 10 November teekende Huygens aan „att bij Isac..... aeten oesters”, maar dan komt hij niet meer voor, totdat in April 1691 in het leger vernomen werd, dat Issac in Engeland zwaar ziek lag, I 417. In Juli d. a. v. werd, naar luid van den „Calendar of State Papers”, een paspoort afgegeven voor mr. Pieter Isaac, zijne vrouw, een zoon en twee dochters; blijkbaar keerde hij toen met zijn geheele gezin naar het vaderland terug. En het jaar daarna, den 23sten September 1692, ontving Huygens de tijding, dat „den ouden Isac” te Maastricht was overleden, II 127.

Isac, De vrouw van, die ongetwijfeld bedoeld is IV 71, waar sprake is van Isac en „Frou", was Catharina van den Broeck, dochter van Hendrik van den Broeck of van den Brouck, uit een oud geslacht, dat zich beroemde van de eerste hertogen van Brabant af te stammen, en van Margaretha Houben („De Heraldieke Bibliotheek", jaarg. 1874, bl. 63; „De Navorscher", 1881, bl. 171).

Isac, Carel, een zoon van Pieter Issac, verkreeg den 12den December 1687, en dus nog bij zijns vaders leven, acte als „assistent controlleur van S. H. Hofhoudinge"; volgens den „Calendar of State Papers" legde hij op 21 Februari 1689 den eed af als „youngest clerk comptroller". Daarna heet hij in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 28 Mei 1691 „Contrerolleur van de Hofhoudinge van S. Con. Majt.", doch op 5 Augustus 1692 slechts „Clercq controlleur van de Hofhoudinge", en dan op 29 Mei 1693 wederom „Contrôleur". Eindelijk, na zijns vaders dood, komt hij voor in eene resolutie van 25 Mei 1694 als „een van de Officiers van de Hofhoudinge van S. K. Majt.", en intusschen had hij, zooals Huygens op 29 September 1691 aanteekende, I 497, ook „de plaets van Clerck of the Green Clouth gekregen" (Luttrell, II 571, 573). Op Carel Issac heeft betrekking al wat in het Journaal voorkomt, I 458, 479, 488; II 39, 40, 106, 119; ook bl. 123, waar gewaagd wordt van zijne hofmakerij aan Joffr. van Warmenhuysen, eene voorname en schatrijke erfdochter, wier moeder daarvan echter niet weten wilde, II 388, zoodat van een huwelijk niets kwam. En hoe Carel Issac zich over die teleurstelling ruimschoots troostte met andere schoonen, zelfs, zoo men het gelooven mag, wanneer hij zich bij het leger in de Zuidelijke Nederlanden bevond, met nonnetjes en bagijntjes, wordt in het Journaal omstandig verhaald. Hij schijnt in het begin van 1702 gestorven te zijn, want toen werd zijne plaats in „Green Cloth" aan een ander gegeven, zooals vermeld wordt door Luttrell, V 164, die hem Sir Charles Isaacson noemt.

Isac, De jongere zoon van, II 138, 139, 543, was de

jongste der zes en heette Willem. Hij werd in 1697 benoemd tot schepen in den Vroenhove van Maastricht.

Isac, De dochter van, van welke sprake is I 266, 323 en 327, was vermoedelijk de jongste der drie, Maria Francisca. Eene oudere, Margaretha, was gehuwd met Otto baron de Gous, die II 203 als Cor. Goes vermeld wordt.

Isendoorn, zie Kannenburgh.

Isingien, Isinghien, Gravin D', was Marguerite Isabelle de Merode, dochter van Philips de Merode, graaf van Middelburg — door wien in 1620 Beverweerd aan prins Maurits was afgestaan — en gehuwd met Philippe Lamoral de Gand gezegd Vilain, graaf van Isenghien. Op het geschil tusschen den prins van Oranje en die dame heeft betrekking eene resolutie van H. Hoog Mog. van 15 Oct. 1672, waarbij de heer Van der Tocht belast werd bij den Hoogen Raad te Mechelen — waarheen hij zich ter bevordering eener andere aangelegenheid begeven moest — „alle craghtige officiën ende devoiren" aan te wenden, ten einde den prins van Oranje goede justitie mocht geschieden in de „quade ende ongefondeerde actie ende procedure", hem aangedaan door de gravinne van Isenghien, welke die „captieerende de minoriteyt van S. H. op een seer absurde en verkeerde wijze aengevangen ende vervolcht heeft ende die tracht ten eynde te brengen". In een brief van Abraham de Wicquefort, gedagteekend uit Den Haag, 8 Februari 1675, berustende onder zijne in beslag genomen papieren (R. A.), komt het volgende voor: „Mrs. les Estats ont escrit une lettre au Gouverneur des Païs-bas..... que si l'on ne revoque la sentence que la cour feudale de Bruxelles a cy devant renduë en faveur de la Comtesse d'Isenghien et si l'on ne casse toutes les procédures qui ont esté faites par des juges incompétents, contre Mr. le Prince d'Orange et pendant sa minorité, seront contraints d'y donner ordre et de faire rendre à S. A. la justice qu'on lui refuse en Brabant. Cette sentence dont on se plaint a esté confirmée par une transaction en vertu de laquelle on a desia payé deux cens mille livres à la Comtesse et

néantmoins de la manière dont on parle maintenant il faudra que la Cour de Bruxelles fasse ce que l'on demande si elle ne veut pas que Mr. le Prince se fasse justice lui mesme". Meerdere bijzonderheden hieromtrent zullen vermoedelijk gevonden worden in een band met stukken, die zich, blijkens het verslag van den Algemeenen Rijksarchivaris, 1910, bl. 75, in het Rijksarchief bevindt en welke betreffen de pretensiën van den prins van Isenghien ten laste van het Huis van Oranje-Nassau, naar aanleiding van het huwelijks-contract tusschen Willem prins van Oranje en Anna van Egmond, gravin van Buren, d.d. 2 Maart 1551, en de daaruit voortgevloeide proceduren, 1621—1757.

Isingien, Isinghien, Prins D', IV 125, was de tweede zoon der voorgaande. Balthazar Philippe de Gand gezegd Vilain, graaf van Isenghien en van Middelburgh, baron van Rasseghem, gouverneur en kapitein-generaal van het hertogdom Gelder werd in 1652 door den koning van Spanje tot prins van Masmines verheven. Hij overleed in 1680.

Isle, De l', op wien door Huygens een „pasquil" werd geteekend, III 161, kan geweest zijn Philibert de l'Isle, burger van Genève, door Galiffe vermeld, II 243.

Isle of Dogs, I 171. Eene „peninsula" aan de linkerzijde van de Theems, gevormd door een sterke bocht in die rivier, tegenover Greenwich.

Islinghton. Blijkbaar in Huygens' tijd nog een landelijk oord ten noorden van Londen, thans een binnenwijk dier stad.

Ittersum. Vier verschillende Ittersums komen voor in het Journaal, te weten:

Ittersum, Wijnant Coert van, uit den tak van Oosterhof, IV 6, 62, 128, werd den 10den April 1673 aangesteld tot ordinaris edelman van den prins; hij was het, die door dezen naar de prinses douairière werd afgevaardigd, even voordat hem het bericht van haar overlijden bereikte. Hij werd op 12 Augustus 1676 voor Maastricht gevaarlijk aan het hoofd gewond en bezweek daaraan twee dagen later.

Ittersum, Robert van, heer van Nyenhuis, was land-

drost van Salland en werd in Februari 1690 benoemd tot kolonel der cavalerie, I 236. In die hoedanigheid maakte hij den tocht naar Ierland mede, maar hij ontving daar al spoedig „een lichte quetsuere", I 331. Dumont de Bostaquet vermeldt hem in zijne „Mémoires", p. 283, als „le Sieur Ninus, Colonel flamand qui était venu prendre son poste, mais fut blessé aussitôt et obligé de retourner". En ofschoon dit alles niet zeer roemvol klinkt, werd hij kort daarna, den 21sten Maart 1691, tot luitenant-generaal bevorderd. Hij stierf in 1705. Van hem is sprake I 131, 179, 236, 331, 371, 392, 486, 554, 581; IV 165.

Ittersum, Mevrouw van. Eleonore Sophia Bentinck, de echtgenoote van den voorgaande, was de zuster van lord Portland. Van haar wordt melding gemaakt I 112, 155, 229, 265, 272, 331, 390; II 345, 432, 549, 554, 557, 564, 565, 581; IV 165. Reeds in Januari 1690 werd zij gezegd, I 229, eene „goede quantiteit guinys" naar Holland te hebben overgemaakt, maar toch wordt zij door Huygens, anders met zijne loftuigingen vrij karig, om hare beleefdheid en vriendelijkheid zeer geprezen.

Ittersum, die den 17den Maart 1690 acte verkreeg als brigadier der cavalerie, I 245, en die in het Journaal meermalen als „de lange Ittersum" wordt aangeduid, II 236, 516, 588, was Hendrik van Ittersum van den Leeuwenberg, die op 4 Mei 1689 commissie verkreeg als sergeant-majoor, op 8 Juni d. a. v. als kolonel-titulair, op 16 October als werkelijk kolonel en op 23 April 1691 als generaal-majoor der cavalerie. Ten slotte, op 25 October 1694, werd hij tot luitenant-generaal bevorderd. Van hem is sprake I 245; II 230, 245, 246, 516.

Ittersum. De „gewesene page" of „de jonghe Ittersum", II 162, 183, 326, 571, 581, was Ernst Hendrik van Ittersum, de zoon van bovengenoemden Wijnant Coert, geboren in 1669 en in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 9 Juni 1694 vermeld als „Edelman van S. M. en vendrich van de Guardes". Den 30sten October 1699 werd hem commissie verleend als kapitein in de garde des konings te voet, en inmiddels was hem, volgens de

lijst der door Willem III verleende pensioenen (Kon. H. A.), bij acte van 1 Januari 1693 een pensioen van 1760 gulden toegekend, doch daar die acte „buyten de Griffie gedepescheert was", was het stuk later niet te vinden. In vervolg van tijd heette Ernst Hendrik van Ittersum heer van den Oosterhof, Beverfeurde en Boxbergen, gecommitteerde ter Staten-Generaal en gezant te Munster; hij stierf in 1733 en is de stamvader der tegenwoordige Ittersums. Zie Rietstap, „Wapenboek van den Nederlandschen Adel", I fol. 210 en '11.

Iverdun, Yverdun, stad in het kanton Waadtland, aan het zuidelijk uiteinde van het meer van Neufchâtel.

Ivon, St.- Vermoedelijk eene verkeerde lezing voor St.-Tron of St.-Truyen in Limburg.

Ivoy. Bedoeld is Maximiliaan de Hangest d'Yvoy, voor wien op 17 Juli 1673 commissie werd verleend als „quartiermeester-generaal van het leger van den Staat", op 16 November d. a. v. als kapitein, op 3 Mei 1674 als „ordinaris-ingenieur, mitsgaders contrerolleur over 's Lands fortificatiën, zoo aan steden en forten, Loopgraven off Approches, in off buyten onze Legers", en eindelijk op 2 Maart 1680 als commandeur van Schenkenschans. Hij overleed in 1680 en was de vader van den, in Fruin's „Aanteekeningen op Droste", bl. 395, vermelden Frederik Thomas de Hangest d'Yvoy.

Ivylane, straat in het oostelijk gedeelte der City van Londen, leidende van Newgate-street naar de hoofdkerk van St.-Paul.

J.

Jacobi, IV 132. Aan Johan Joachimi de Jacobi werd op 12 April 1672 commissie verleend als kapitein onder de compagnie mineurs, maar eerst op 28 Maart 1674 legde hij den eed als zoodanig af. Op 29 Maart 1690 werd hij aangesteld tot commissaris extraordinaris van monsteringe „sonder tractement".

Jacobsz., minister van Danzig te Londen. In Augustus 1689 overhandigde Theodore Jacobsen aan lord Shrewsbury vier voor den koning bestemde brieven van de

Hanse-steden Lubeck, Bremen, Hamburg en Danzig, verzoekende om de loslating van verscheiden schepen, die in Engelsche havens waren aangehouden, op grond dat zij uit Frankrijk kwamen of daarheen bestemd waren, terwijl toch de handel op dat rijk niet openlijk was verboden („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 211). Dezelfde schijnt, als „le Sieur Jacobsen", ook bedoeld te zijn op 14 Februari 1694 („Calendar of State Papers" 1694—'95, p. 28).

Jacquelot, wiens „conduitte" stof gaf tot discussie, I 453, was Isaac Jaquelot van Vassy in Champagne, geboren in 1647, predikant in Den Haag van 1686 tot 1702 en te Berlijn van 1702 tot zijn dood in 1708. Het schijnt wel, dat hij niet overeenkomstig de strenge opvatting der leer gepredikt of geschreven had, evenals zijn ambtgenoot Jacques Bernard uit Dauphiné, die sinds 1686 te Gouda stond (Haag, „La France Protestante", II 370; „Livre Synodal", Mai 1691, N°. 25, 40, 43, 46, 47).

Jamaica. Over de geweldige aardbeving aldaar op 7 Juni 1692 zie de „Proceedings of the Huguenot Society of London", III 343.

Jan Bart of Jean Baert, de befaamde kaperkapitein, werd op 21 October 1650 te Duinkerken geboren. In 1695 verkreeg hij brieven van adeldom en later wordt hij genoemd „Chef d'Escadre des armées du Roi" en ridder van St.-Louis. Over zijn tocht naar de Oostzee, om granen te halen tot tegemoetkoming aan den nood, die gedurende den oorlog in Frankrijk heerschte, zie den „Europ. Mercurius" van Maart 1694, bl. 187. Het gerucht, 't welk in Augustus 1696 liep, als zoude hij om het leven zijn gekomen, II 610, was ongegrond, daar hij eerst op 27 April 1702 stierf (Maandblad van het Gen. „De Nederl. Leeuw", 1893, bl. 21 [1]).

Jan, Jean de Boulogne uit Douay, beter bekend als Giovanni da Bologna, beeldhouwer, leefde van 1524 tot 1608 (Bode „Der Cicerone", S. 446—449).

Jeclier, IV 224. Bedoeld is de Jecker of Jeker, die zich bij Maastricht in de Maas werpt.

---

1) Dit artikel, abusievelijk hier geplaatst, hoort onder de letter B thuis.

J e f f r e y s. De beruchte lord chancellor Jeffreys werd op 12 September 1688, als zeeman vermomd, te Wapping aangehouden en, op een bevelschrift van het Hoogerhuis, naar den Tower overgebracht, waar hij den 18den April 1689 overleed (Luttrell, I 481, 521; Burke, „Extinct and dormant Baronetcies" i. v. Joffreys).

J e m a p p e s of Jemmapes aan de Sambre, halverwege tusschen Namen en Charleroy, wordt in het Journaal noch genoemd, noch bedoeld; wel Genappe op de Dyle.

J e n d r e i n, Gendrein. Bedoeld is Jandren of Jandrain aan de Geete, ten zuidwesten van Hannuye, nabij de grens tusschen Brabant en Namen.

J e p h s o n, William, die zich volgens Huygens, I 74, door een rijk huwelijk van procureursklerk omhoog had gewerkt, werd op het einde van 1688 benoemd tot secretaris des konings voor de Engelsche aangelegenheden en stierf den 7den Juni 1691 als secretaris der lords van de schatkist (Luttrell, I 492; II 242).

J e r m i j n, zie Germain. Wellicht was hij de St.-Germain, ridder en baronet, aan wien, ingevolge resolutie van H. Hoog Mog. van 29 April 1689, een paspoort werd afgegeven.

J e r s a y, III 103. Bedoeld moet zijn René du Plessis de la Roche-Picmer, markies van Jarsé, gedood in 1672 (Duc d'Aumale, „Histoire des Princes de Condé", IV 612; V 54).

J o b, St.-, in 't Goer, of in Ghoer, onaanzienlijk oord, ten noordoosten van Antwerpen.

J o h n s o n. Sir John Jonston, die zich met kapitein James Campbell en zekeren Archibald Montgomery schuldig gemaakt had aan de gewelddadige ontvoering der dertienjarige Miss Wharton, was de eenige der drie, die in handen der justitie geraakte en ter dood werd veroordeeld. De koning weigerde hem gratie te verleenen, tenzij daarom gevraagd werd van de zijde der verwanten van Miss Wharton, hetgeen blijkbaar niet gebeurde, daar het vonnis op 23 December 1690 ten uitvoer werd gelegd (Luttrell, II 128, 130, 133, 144, 145, 148).

J o n c k h e e r, Mevrouw. Met de zuster van mevrouw Sanders, I 239, 256, is bedoeld Aletta Isabella de Jonc-

heere, dochter van Jean de Joncheere, wagenmeester-generaal „van de wagens van het leger te Lande," en van Margaretha de Pusterlé, en gehuwd met haren neef Albert Burchard de Joncheere, die op 17 November 1696 commissie verkreeg als kapitein, en later kolonel der infanterie, brigadier en groot-majoor was van Yperen, alwaar hij op 14 December 1741 overleed (Vorsterman van Oyen, „Stam- en Wapenboek", II, folio 125).

Jonckheer, Dochter van. Zie Sanders.

Joppenbroeck, lees Soppenbroeck. Bedoeld is het regiment van den kolonel Boeleman, vrijheer von Quadt-Wyckrath, heer van Sopenbroeck of Soppenbroeck.

Jordaens. Ruim een jaar na het bezoek, door den prins met Huygens te Antwerpen aan Jacob Jordaens gebracht, stierf deze aldaar den 18den October 1678 (A. v. Würzbach, „Niederl. Künstler-lexicon" I, S. 165—166).

Joung, Mr., I 152, die er belang bij schijnt te hebben gehad Odijck voor zich te winnen, was mogelijk William Young, die in Februari 1690 benoemd werd tot commissaris „for executing the wine licence office" (Luttrell, II 16).

Jouwal, I 313. Vermoedelijk is bedoeld de havenstad Youghal, aan de zuidkust van Ierland, oostelijk van Cork.

Juan, Don, van Oostenrijk, die van 1656 tot 1659 landvoogd was van de Spaansche Nederlanden, leefde in ongenade van het hof verwijderd, toen hij in December 1676 plotseling naar Madrid werd geroepen en daarop tot eerste minister benoemd, in de verwachting dat de zeer vervallen zaken der Spaansche monarchie door hem zouden worden hersteld. Hij stierf in 1679, zoodat de Don Juan, die in het Journaal op 22 Augustus 1695 genoemd wordt, een geheel verschillend persoon was, klaarblijkelijk dezelfde, van wien II 584 gezegd wordt, dat men hem Don Puas noemde, waarvoor wel Don Juan zal moeten gelezen worden, en daar hij „een lichten vogel" was, is het duidelijk genoeg wat onder die benaming wordt aangeduid.

Juchen, Van. Emilia Schade, overleden 8 December

1689, dochter van Jasper Schade en Cornelia Strick van Linschoten, was gehuwd met mr. Cornelis Aerssen van Juchen, raad ter Admiraliteit, schout van Wijk-bij-Duurstede (Vorsterman van Oyen, „Stam en Wapenboek", III, fol. 108).

Judoigne, Geldenaken, in Zuid-Brabant, aan de Geete, zuidelijk van Thienen.

Junius, Juffr. Eene genealogie der familie Junius komt voor in de „Navorscher", XLVII, bl. 577—585, doch daaruit blijkt niets omtrent een huwelijk van eene Juffrouw Junius met eenen Rawlé.

Justel stond, in den tijd toen hij secretaris van Lodewijk XIV was, in heimelijke briefwisseling met Wicquefort (Dr. C. F. Haje, „De geheime correspondentie van Abraham de Wicquefort met den Franschen minister De Lionne", bl. 126). Nadat hij de wijk naar Engeland had genomen, verkreeg hij daar te lande „denization" op 9 April 1687 (Durrant Cooper, „Lists" etc., p. 45). In den „Calendar of State Papers," 1689—'90; 1690—'91, vindt men op 15 Juli 1689 „warrant for grant to Henry Justell of the office of Keeper of the Royal Libraries at a salary of L 200, the reversion thereof to James Thynne". Vervolgens werd hij den 13den Maart 1693 genaturaliseerd, doch hij stierf reeds kort daarna, want nog voor het einde des jaars werd niet Thynne, maar Richard Bentley, „clerck master of arts", in Justel's plaats aangesteld tot „Keeper of the Royal Libraries".

K.

Kaiserswerth. Den 1sten Juli 1689 ontvingen de Staten-Generaal eene missive van den luitenant-generaal Delwigh, d.d. 26 Juni, meldende den overgang van Kaiserswerth.

Kalcken, Calken, dorp in Oost-Vlaanderen, tusschen Gent en Dendermonde.

Kaldekirchen, Kaldenkirchen, stadje in het land van Gulik, nabij de Nederlandsche grens, oostelijk van de Maas.

Kamerijk. Zie Cambray, Camerick.

Kan, De raadsheer. Mr. Nicolaas Kann werd op 29 September 1663 aangesteld tot raadsheer in den raad van Brabant. Hij werd meermalen in commissiën gebruikt, laatstelijk in 1686 als rechter over „malversatien gepleegd onder de Admiraliteit te Rotterdam". Daarna werd hij tot president van den raad benoemd, doch, alvorens die waardigheid te hebben aanvaard, overleed hij op 25 September 1693. Zie Van Loon, „Beschrijving der Nederlandsche Historiepenningen" III, fol. 340. In de zaak van den baljuw Van Banchem was hij inderdaad sterk gecompromitteerd. Zie op dien naam.

Kannenburgh. Mr. Johan Henrick van Isendoorn à Blois, geboren in 1666, werd, als erfgenaam van zijn broeder Maarten Albert, op 30 April 1689 met de Cannenburg beleend. Buitendien was hij heer tot Stockum en Nieuhoff en ritmeester, later kolonel, van het Stichtsche regiment te paard, alsmede dijkgraaf van de Veluwe. Hij trouwde te Doesburg „voor de Paters Jezuieten" op 15 Mei 1693 met het „Freulyn van Athlone", Margaretha barones van Reede tot Amerongen. Toen Huygens hem nog geen drie maanden daarna in het leger aantrof, II 249, 250, had hij, waarschijnlijk in het vooruitzicht van den naderenden veldslag, even te voren een testament gemaakt met het opschrift „Pour la femme du Monde la plus aimée". Dat testament kwam evenwel niet in werking, daar Isendoorn ongedeerd bleef; maar negen jaar later, den 5den Juli 1702, maakten hij en zijne vrouw een mutueel testament, dat door zijn dood werd bekrachtigd, daar hij op 30 Juni 1703 in den slag bij Ekeren sneuvelde (Maandblad van het Gen. „De Nederl. Leeuw" 1907, kol. 249; 1908, kol. 116—120, 173—175).

Karichfargus. Zie Carickfergus.

Katwijk, De heer van, I 100, 113, was Willem baron van Liere, heer van Oosterwijk, de beide Katwijken en 't Zand, hoogheemraad van Rijnland, gecommitteerde ter Admiraliteit te Amsterdam, lid der ridderschap van Holland. Hij overleed op 7 Februari 1706.

Katwijk, De vrouwe van, I 100; III 64, de echtge-

noote van den voorgaande, met wien zij, na afkondiging te 's-Gravenhage op 28 September 1681, getrouwd was, was Geertruid Anna van Wassenaer-Duyvenvoorde, geboren in 1660, overleden te Katwijk op 14 October 1694.

Keeper, Lord, II 191, 339, 340, 482. Bedoeld is Si John Somers, die in het voorjaar van 1693 tot grootzegelbewaarder — „Lord Keeper of the Privy Seal" — en tot lid van den „Privy Council" benoemd werd (Macaulay, Ch. XIX). In 1697 werd hij bevorderd tot groot-kanselier van Engeland en verheven tot baron Somers van Evesham. Hij overleed in 1716.

Keete, De, breede stroom, welke Tholen en Duiveland van elkander scheidt.

Kell. Vermoedelijk is bedoeld Callan, ten zuidwesten van Kilkenny.

Keller. De resident van den Staat te Moskou, bedoeld I 495, doch wiens naam aldaar niet wordt genoemd, was Johan Willem von Keller, in 1678 in die hoedanigheid aangesteld. Van geboorte schijnt hij een Zweed te zijn geweest, althans zoo hij, wat hoogstwaarschijnlijk voorkomt, dezelfde was, met wien Dijkveld reeds in 1669 in briefwisseling stond naar luid van een brief van Heinsius aan Graevius in deel IV der „Sylloge epistolarum", p. 79. Blijkens eene resolutie der Staten van Holland en Westfriesland van 26 September 1696 was hij toen ter tijd „tot hooge jaaren gekomen en simpel geworden". Kort daarop moet hij gestorven zijn, daar op 4 September 1697, „na zijn overlijden", bij de Staten-Generaal een request inkwam van Bruno van Villers, om in zijne plaats te worden aangesteld. Niet deze, maar Hendrick van der Hulst werd echter benoemd bij resolutie van H. Hoog Mog. van 28 October 1699 (Scheltema, „Rusland en de Nederlanden", II 348 en vgg.; III 49; Uhlenbeck, „Verslag aangaande een onderzoek in de archieven van Rusland, ten bate der Nederlandsche geschiedenis," bl. 49 en vgg.).

Kempenland, De ontvanger van, II 40. Bedoeld was Otto Schrassert, burgemeester van Hattem en ontvanger van Kempenland.

Kenn, Dr. Thomas, die in het Journaal, III 28 en 74, voorkomt als hofkapelaan der prinses van Oranje, was reeds in 1680 „horribly unsatisfied with the Prince" (Blencowe, „Diary of the Hon. Henry Sidney", II 19, 26). In het voorjaar van 1685 werd dr. Kenn benoemd tot bisschop van Bath en Wells (Luttrell, I 326), maar na de omwenteling verloor hij dien zetel, doordien hij, ofschoon niet dan na lange aarzeling, weigerde den eed aan Willem en Maria af te leggen (Macaulay, Ch. XIV). Zie ook den brief van Robert Harley aan sir Edward Harley van 12 Mei 1691, in deel III der „Manuscripts of His Grace the Duke of Portland," p. 465. Dr. Kenn stierf in April 1692.

Kennemerland. Benoeming van een rentmeester en baljuw van —. Zie op Fabricius.

Kensington, of, zooals Huygens doorgaans schreef, Kinsinghton, „een soete plaets" volgens hem, I 173, aan het oostelijk uiteinde van het tegenwoordige Hydepark, werd door Willem III in Juni 1689 van den graaf van Nottingham aangekocht voor eene som van achttien tot twintig duizend pond sterling. De aandacht des konings was op dat oord gevallen, omdat het minder ver van Londen verwijderd was dan Hamptoncourt en de lucht er zuiverder was dan in het dicht aan de Theems gelegen Whitehall. Gedurende de verbouwing van het huis stortte een gedeelte daarvan in, I 204, maar desniettemin werd het nieuwe gebouw toch nog voor het einde des jaars betrokken (Luttrell, II 618). Huygens werd daar het eerst toegelaten op 3 Januari 1690, I 219. Een gedeelte van het paleis werd in November 1691 door brand vernield, maar 's konings vertrekken bleven gelukkig gespaard, I 516; een nieuw gedeelte werd in den zomer van 1695 aangebouwd, II 550.

Kent, Mylord. Anthony Grey, graaf van Kent, wiens schilderijenverzameling Huygens op 29 April 1690 bezichtigde, I 261, schijnt geene politieke rol te hebben gespeeld. Zijn oudste zoon, lord Henry Grey of Ruthyn, die destijds op het punt stond naar Holland te vertrekken, kwam in Februari 1692 vandaar terug, huwde

den 30sten Maart 1695 met de dochter van lord Crewe en volgde zijn vader als graaf van Kent op na diens dood, den 25sten Augustus 1702 (Luttrell, II 538; III 455; V 207). Hij was later „lord chamberlain" van koningin Anna, door wie hij tot markies en vervolgens tot hertog van Kent verheven werd.

Kent, graafschap aan het zuid-oostelijk uiteinde van Engeland.

Keppel, Arnold Joost van, geboren in 1669, was, naar luid van Bn. D'Ablaing, „De Ridderschap van Zutphen", fol. 131 en 149, de oudste zoon van Osewolt van Keppel, heer tot Voorst, en van Reiniera Anna Gertruid van Lintelo tot de Marsch. Bij Huygens, door wien hij somtijds tot onderscheiding van zijn broeder de „oudste" Keppel genoemd wordt, komt hij het eerst voor op 13 November 1689, I 202, als „de gewesen page Keppel"; later in Juli 1691, I 455, als de „groome" Keppel, wiens geluksster toen reeds rijzende was. Op 20 Februari van dat jaar was hij, den koning op de jacht in het Westland volgende, van zijn paard gestort en had een been gebroken; door dat ongeval werd wellicht voor het eerst 's konings aandacht op hem gevestigd; „het is sulcken goeden jongen", zeide hij nog dienzelfden dag aan Huygens, „hij heeft schrickelijcke pijn uytgestaen", I 401. Sedert steeg hij nog voortdurend „in faveur", tot groot verdriet van 's konings oude vrienden; tusschen Bentinck en hem was het reeds in Februari 1693, II 176, als „vier en water"; een jaar daarna, in April 1694, II 137, gewaagt Huygens van „de groote jalousie" tusschen hen en nog weer een jaar later, in April 1695, II 467, heet het, dat Keppel „noch al boven Myl. Portland in faveur toenam". En daarop moest Bentinck zich gewonnen geven; in December d. a v., II 561, werd aan Huygens verzekerd, „dat het ascendent van Keppel boven Portland noch al duerde; dat Portland seer beleeft was tegen den leste; dat de Con. een appartement seer rijck gemeubleert" — vermoedelijk in Kensington Palace — „aen Keppel gegeven had", en nogmaals in Juni 1696, II 596, heet het, dat „de faveur van den jonghste aenwies ende de andere afnam". Verkwikkelijk

is de geschiedenis van dat hofkabaal allerminst. Behalve van dat rijk gemeubileerd appartement maakt Huygens geen gewag van buitengewone geschenken van den koning aan Keppel, maar wel werd reeds in Januari 1692, II 7, aangeteekend, dat deze „geseght wierde veel geldt over te maecken naer Hollandt". Ook werd hij in Maart 1695, II 463, tot kolonel bevorderd. Doch het Journaal zwijgt van de benoeming op 4 Mei 1695 van „Joost Keppel Esq." tot kamerheer en „master of the robes" in de plaats van Zuylestein („Calendar of State Papers" 1694—'95, p. 455) en het was eerst na den dood van Huygens, dat Keppel op 11 Februari 1697 tot graaf van Albemarle werd verheven. Vervolgens werd hij, op aanbeveling des konings van 25 Mei 1697, bij resolutie van H. Hoog Mog. van 5 October van dat jaar tot „Generael-Majoor van de Cavallerye" benoemd. Na 's konings dood werd hij op 1 Januari 1709 tot generaal der cavalerie bevorderd en voorts in 1713 benoemd tot gouverneur van Doornik en in 1718 van 's-Hertogenbosch, doch hij stierf kort daarop.

Keppel, De jongste. Deze was Jan Rabo van Keppel tot Peckendam, de tweede zoon van Osewolt van Keppel en Reiniera Anna Geertruid van Lintelo; hij werd in 1697 lid der ridderschap van Overijsel, vervolgens luitenant-generaal der infanterie, gouverneur van Bergen-op-Zoom, hoogschout van 's-Hertogenbosch en rentmeester-generaal van Gelderland (D'Ablaing, „De Ridderschap van Zutphen", fol. 131).

Keppel, De dikke, die vóór Februari 1692 stierf, II 23, kan geweest zijn Herman van Keppel, die op 5 April 1680 commissie verkreeg als kapitein der garde te voet van Zijne Hoogheid en wiens plaats sedert 31/21 December 1689 door Anthony Philip Hitzelar werd waargenomen.

Keppelfox, IV 131. Blijkbaar wordt door Huygens bedoeld, dat hetgeen Issac hem had medegedeeld nopens het plan om de brug van Maastricht te vernielen, door Keppelfox werd bevestigd. Van een plaats van dien naam bij Maastricht, zooals in het register, bl. 171, gezegd wordt, is derhalve geen sprake. Roelof of Rudolf Keppelfox werd op 29 April 1672 tot sergeant-generaal-

majoor der artillerie aangesteld en overleed vóór of in het begin van 1680 (Muller, I 108, 110; „De Navorscher", XLVII, bl. 338). Den 4den April 1684 werd Adriaan van der Myll in zijne plaats tot sergeant-majoor der artillerie benoemd.

Kerby of Karby, „een Amsterdams koopman", die in Mei 1691 op Het Loo werd ontvangen, was vermoedelijk Joseph Kirby, die in 1695 tot consul en agent van Engeland te Amsterdam werd aangesteld.

Kerkhoven. Mr. Willem van den Kerkhoven — of Kerckhove — zoon van Melchior van den Kerckhove, admiraal ter zee (sic), en van Elisabeth Donker, werd als raad in den Hove van Holland beëedigd op 1 December 1675 en overleed den 5den October 1686 (Van Leeuwen, „Batavia Illustrata", fol. 1478; vgl. de genealogie Van den Kerckhove in de Verzameling Slingelandt (H. R. v. A.).

Kessel, Ferdinand van, dier- en vogelschilder, geboren te Antwerpen in 1648, overleed te Breda in 1696 (A. von Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon, I 257).

Kessel, dorp aan de Maas, boven Venlo. Van het door Huygens vermeld kasteel aldaar komen afbeeldingen en eene beschrijving voor in het tijdschrift „Buiten", 5de jaarg. N°. 11. In 1673 was de heerlijkheid Kessel het eigendom van Willem van Merwijck („Limburg's Jaarboek", 1910).

Keulen. Keurvorst van. Den 25sten Juni 1688 werd door den resident Norf aan H. Hoog Mog. kennis gegeven van het overlijden van den aartsbisschop en keurvorst van Keulen, Maximiliaan Hendrik van Beieren. In zijne plaats werd in Juli d. a. v. prins Joseph Clemens van Beieren gekozen, die reeds bisschop van Regensburg en Freising was, en in 1694 bovendien nog bisschop van Luik werd.

Keulen, Mr. Johan van, horlogemaker, woonde in 1703 aan de noordzijde van de Lange Pooten in Den Haag („De Navorscher", XXXVIII, bl. 340).

Keys. Ter dood veroordeeld wegens deelneming aan eene samenzwering tegen het leven des konings, werd Keys in Maart 1696 terechtgesteld.

Keyzer. Het is niet waarschijnlijk dat Keyzer, die in September 1691 als gouverneur van den jongen Huygens optrad en die te voren belast was geweest met de bereddering der zaken van mevrouw Boreel, I 494, 496, dezelfde zoude geweest zijn als de advocaat, wiens vrouw in het Journaal van October 1689 tot Februari 1692 herhaaldelijk voorkomt, I 197, 420, 431, 509, 511, 526; II 15, 16; niet evenwel II 68. Deze Joff. Keyzer, geb. Hinde, was de vrouw van Mr. Cornelis Keyzer (van) Semeyns, advocaat voor den Hove van Holland, die als achterkleinzoon in de vrouwelijke lijn van Pieter Semeyn, partij zocht te trekken van zeker privilege, dat in 1577 door prins Willem I aan de gebroeders Semeyn, of Semeyns, heette gegeven te zijn, als belooning voor de diensten door hen aan zijn persoon en aan de nationale zaak bewezen. Daartoe gaf Keyzer reeds in 1650 als student te Franeker een „Verhael van de Semeynen" in het licht en later eene „Korte deductie ofte verklaringe aengaende de acten en obligatien aen Pieter, Jacob en Meindert Semein te Enkhuizen, enz., Enkhuizen, 1675". Ofschoon nu de geldigheid van dat privilege bij Keyzers leven niet in twijfel schijnt te zijn getrokken, heeft hij er toch blijkbaar niet veel voordeel van genoten. Althans in 1693 beklaagde hij zich, dat hij in 1684, hoewel „door d'Heere Raadpensionaris Fagel en Raatsheer en Requestmeester Johan Pessers serieuslicken gerecommandeert" aan „d'Heeren Raden ende Meesters van de Reeckeninge van hare Ed. Gr. Mog. Domainen", van deze niets anders had verkregen dan „een slegte, veraghte Secretarisplaatse in de Veenen, geen twee hondert gulden jaarlicx opbrengende" — vermoedelijk het secretarisambt van Zevenhuizen, 't welk in later jaren ook door zijn zoon Willem Keyzer bediend werd. Toen, in 1693, dong hij naar het „vaceerende Baaljuw-Drossaard- en Dijckgraaff ampt van Woudrichem en den Lande van Altena", dat hij evenwel niet verkreeg, maar in plaats waarvan hem door de Staten van Holland en Westfriesland een jaarlijksch lijfpensioen van achthonderd Caroli gulden werd toegelegd, om hem, totdat hij „ander-

sints zoude wezen voorzien, te soulageren tot onderhoud van zijne lastige Familie van Vrouwe en zeven levende kinderen". In December 1698 verzocht hij, maar te vergeefs, om begunstigd te worden met het toenmaals „vacant ampte van Commies fiscaal in plaatse van M^r. Hoornbeeck", en in 1704 eindelijk vroeg hij, doch wederom te vergeefs, dat na zijn overlijden zijn pensioen op zijne ongehuwde dochters zou mogen overgaan. Echter werd aan deze, Levina en Maria Keyser van Semeyns, en aan zijne kleindochter Amelia Anna Sophia Roodt in 1751 op haar verzoek een lijfpensioen van zes honderd gulden verleend. Het bovenstaande is ontleend aan het, in 1907 bij Johannes Enschedé en Zonen te Haarlem gedrukte, maar niet in den handel verkrijgbaar gestelde, werk van P. J. Buyskes, „Het Privilegie Semeyns, eene Familie-Overlevering met verklaringen gestaafd".

Keyzer, de gouverneur van den jongen Huygens, was mogelijk dezelfde als M^r. Jacob Keyzer, advocaat voor den Hove van Holland, die, blijkens de resolutie van H. Hoog Mog. van 5 Februari 1686, door den heer Hamel-Bruynincx, extraordinair envoyé aan het hof van Weenen, als amanuensis werd voorgedragen.

Kien, die eigenlijk Rudolph Kühne heette en te voren lakei schijnt te zijn geweest, II 118, ontving op 30 Januari 1676 commissie als „Camerdienaer van S. Hoocheyt." Op den 29sten Mei 1690 en den 5^den Januari 1691 wordt hij in den „Calendar of State Papers" als een der voornaamste bedienden des konings vermeld; in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 21 Mei 1696 heet hij „Cabinetbewaerder van S. M.". Op 28 April 1693 werd hem voor den tijd van drie jaren het genot gegund van zekere gronden, gelegen in het Iersche graafschap Meath, alsmede op 13 Juli 1694 van renten, daarop gevestigd, welke de kroon zich aanvankelijk had voorbehouden („Calendar of State Papers" 1693, p. 113; 1694—'95, p. 107 en 225).

Kievit, M^r. Johan, raad in de vroedschap en burgemeester van Rotterdam, op 15 April 1673 benoemd tot tweeden advocaat-fiscaal bij de Admiraliteit op de Maas, die betrokken was geweest bij de zaak van Buat en

zich daarop langen tijd buiten 's lands had opgehouden („Brieven van Johan de Witt", uitg. van Dr. Japikse, III 219, 220, 229), werd in den loop van 1686 beschuldigd van ernstig plichtverzuim in de uitoefening van zijn ambt en op de Voorpoort te 's-Gravenhage gevangen gezet. Lang duurde het voordat zijne zaak in behandeling werd genomen, zoolang zelfs, dat het gerucht zich begon te verspreiden, als zoude hij onschuldig worden verklaard, I 87. Dit gebeurde evenwel niet. Juist omstreeks dienzelfden tijd werd zijne zaak krachtig ter hand genomen, wat naar het rechtsgebruik dier dagen beduidde dat de pijnbank voor hem werd gereed gemaakt, om hem tot bekentenissen te dwingen. Dit blijkt uit een request, door den gevangene tot koningin Maria gericht, om langs dien weg „des Coninx protectie" te verwerven, I 97. In dat stuk, waarvan inzage aan Huygens werd gegeven, erkende Kievit, „dat sijn ongeluck was geweest dat hij zich zoo exactelijck niet en hadde gereguleert naer de placcaten als naer de maniere, volgens dewelcke geobserveert wierden", wat zeker nog al eenige ruimte van handelen toelaat. De rechters lieten zich dan ook niet door die verontschuldiging bewegen, maar spraken op 26 Maart 1689 de sententie uit, „legghende", gelijk door Kievit al voorzien was, tot „inhabiliteyt, bannissement en confiscatie van goederen", of althans tot betaling eener som van twintig duizend gulden, welke zijne dochter aanbood voor hem te voldoen, waarop hij, ingevolge resolutie van H. Hoog Mog. van 25 Juli 1689, op vrije voeten gesteld werd, „blijvende overigens de sententie in haer geheel". In Juni 1692 werd het overlijden van den gewezen fiscaal uit de dagbladen vernomen, II 76. Waarheen hij zich begeven had, blijkt niet. Dat Starrenburg, de voormalige ambassadeur van de Staat bij het Fransche hof, geacht werd door de zaak van Kievit gecompromitteerd te zijn, I 108, 110, 128, zal wel geweest zijn, omdat men meende, dat hij als ambassadeur niet onbekend zou zijn geweest, of althans had behooren te wezen, met de knoeierijen, door de ambtenaren der Rotterdamsche Admiraliteit gepleegd.

Kievraing, Keveraing, Lievraing. Quiévrain in Henegouwen, ten noorden van Valenciennes.

Kilcullin, Kilcullin-bridge, dorp in het Iersche graafschap Kildare, aan de Liffey.

Kildary. Blijkens hetgeen vermeld wordt op p. XV der „Introduction" van Th. Ph. Le Vann tot zijn werk „Registers of the French Church of Pontarlington; Ireland-Publications of the Huguenot Society of London", Volume XIX (1908), was destijds bisschop van Kildare (niet Kildary) de „Right Reverend William Moreton D. D.".

Kilkenny. Hoofdplaats van het Iersche graafschap van dien naam, ten zuidoosten van Carlow. Van het kasteel aldaar, dat eigendom was van den hertog van Ormonde en waarvan Huygens melding maakt I 308 en 309, komt eene afbeelding voor in Lady Burghcleres „Life of James first Duke of Ormonde", I, tegenover p. 322.

Kill. De Dortsche Kil is het water, dat den Hoekschen Waard scheidt van het eiland van Dordrecht.

Killegrew. Alle leden van het geslacht Killigrew, van wie in het Journaal sprake is, stamden af van Sir Robert Killigrew (1579—1633) en van Mary Woodhouse, dochter van Sir Henry Woodhouse of Kimberley. Uit hun huwelijk sproten, behalve zeven dochters, drie zonen, Sir Robert, Thomas en Henry Killigrew.

Killegrew, Ann, wier door Van Dijck geschilderd portret door Huygens vermeld wordt, I 261, kan, indien die mededeeling juist is, niet, gelijk het register blz. 173 aangeeft, geweest zijn de bekende dichteres en portretschilderes Ann Killigrew, hofdame der koningin Maria van Modena, want deze Ann Killigrew was eerst in 1660 geboren, ongeveer twintig jaren na den dood van Van Dijck. Zij overleed in 1685 op vijf-en-twintigjarigen leeftijd. Het ligt alzoo voor de hand, dat indien het bedoelde portret werkelijk door Van Dijck geschilderd was en inderdaad eene miss Killigrew voorstelde, Huygens zich in haar voornaam vergist heeft. Genoemde Ann Killigrew was de dochter van Henry Killigrew, doctor in de theologie en aalmoezenier van

den hertog van York, derden zoon van den boven reeds genoemden Sir Robert.

Killegrew, Sir Robert, was de tweede zoon van Sir William, den oudsten zoon van bovengenoemden Sir Robert. Dat hij in het Journaal, I 121, „den oudsten" heet, schijnt te zijn tot onderscheiding van zijn vollen neef Robert Killigrew, die een zoon was van Thomas en van Charlotte van Hesse. Sir Robert heet ridder en vice-kamerheer der koningin Maria van Modena bij Burke, „Dormant and extinct Peerages", pag. 70.

Killegrew, De vrouw van Sir Robert, I 125, wordt in 1706 vermeld als „Dame Barbara relict of Sir Robert Killigrew", welke een pensioen genoot van £ 150 („Proceedings of the Huguenot Society of London" V, p. 392).

Killegrew, Thomas, III 109, 142. Deze, dien Huygens in Juni 1649 te Parijs en in October d. a. v. te Lyon ontmoette en wiens, waarschijnlijk wel wegens schulden van de hand gedaan, portret in de verzameling van Duarte te Antwerpen prijkte, was de tweede zoon van Robert Killigrew en Mary Woodhouse. In zijne jeugd was hij aan het hof van koning Karel I verbonden, maar na diens val geraakte hij aan het rondzwerven; gedurende korten tijd was hij resident van koning Karel II te Venetië en in 1655 bevond hij zich in Den Haag, waar hij met jonkvrouw Charlotte van Hesse trouwde, bij wie hij verscheidene kinderen verwekte, doch van wie hij later gescheiden schijnt te hebben geleefd. Na het herstel van Karel II werd hij benoemd tot „groom of the Bedchamber", vervolgens tot kamerheer der koningin Catharina van Braganza, en verkreeg hij eindelijk eene wonderlijk klinkende, maar denkelijk wel bezoldigde aanstelling tot „King's Jester". Hij stierf in 1683 en had zich eenigen naam gemaakt als schrijver van tooneelstukken.

Killegrew, Will. Bedoeld schijnt te zijn de kapitein William Killigrew, de oudste zoon van Sir William en broeder van den reeds genoemden Sir Robert. Denkelijk was hij dezelfde als „Wiljam Killegrew Capt. te Grol", die den 16den Mei 1660 te 's-Gravenhage trouwde met Helena van der Ma.

Killegrew, Mevrouw, van wie III 57 sprake is en die ook I 151 bedoeld schijnt te zijn, was vermoedelijk de evengenoemde Helena van der Ma. Zie op dien naam. Waarschijnlijk was zij de „mevrouw Cillegre achter d'Cloosterkerck", welke op 10 October 1700 te 's-Gravenhage werd overluid.

Killegrew, Mevrouw, eene andere als de voorgaande, vermoedelijk dezelfde, die door Huygens ook als „nicht Killegrew" wordt aangeduid, moet geweest zijn de vrouw van Thomas Killigrew, Charlotte van Hesse, dochter van J^hr^. Johan van Hesse van Piershil en van Catharina van Cats, geboren den 16^den^ Juli 1629. Haar huwelijk met Thomas Killigrew — die daarbij jonkheer en kapitein wordt genoemd — werd den 16^den^ Juni 1655 te 's-Gravenhage afgekondigd (Maandblad van het Gen. „De Nederlandsche Leeuw", 1896, blz. 174). Zij werd in 1662 benoemd tot „keeper of the sweet coffer for the queen", en kort daarop tot „first lady of the queen's privy chamber". Wegens de verkwistende leefwijze van haren echtgenoot zag zij zich verplicht hare vaste goederen in Zeeland op het hoofd harer kinderen vast te stellen (Maandblad a. v. noot 2).

Killegrew, Vice-admiraal, dezelfde die II 141 als admiraal van de Blauwe Vlag bedoeld wordt, was Henry Killigrew, de zoon van den boven reeds genoemden D^r^. Henry Killigrew en broeder van Ann Killigrew, de hofdame. Hij werd in 1689 tot vice-admiraal bevorderd, doch schijnt na 1694 geen dienst meer te hebben gedaan. Hij stierf in 1712.

Killegrew, De twee gebroeders, van wie sprake is I 119, schijnen William en Sir Robert geweest te zijn. Wat daar verhaald wordt, is vrij onduidelijk, doch blijkbaar moet gelezen worden: „Dat hij hem geseght hadde, dat soo hij *niet* ras thuys en quam, he would send both his wifes after him".

Killegrew, De vroegere page, die in 1691 te Brussel de tijding kwam aanbrengen der in Ierland behaalde voordeelen, schijnt te zijn geweest Henry Killigrew, vermoedelijk een der zoons van Thomas Killigrew en Charlotte van Hesse. In 1689 verzocht hij hersteld te

worden in zijn vorig ambt van „Groom of the Bedchamber", waartoe de koning niet ongenegen was; het blijkt echter niet, of aan zijn wensch gevolg is gegeven („Calendar of State Papers" 1689—90, pag. 98). Denkelijk was hij de Henry Killigrew, die in 1691 tot kolonel van een regiment mariniers werd aangesteld, doch in 1693 ontslagen werd („Calendar of State Papers", 1690—91, pag. 223; 1693, pag. 415).

Kilmrahill. Bedoeld schijnt te zijn Kilmakcen in het graafschap Clare, prov. Munster (Ierland).

Kincardine. Lady Kincardin was Veronica van Aerssen van Sommelsdijk, weduwe van Alexander Bruce, graaf van Kincardin, die in 1680 stierf. Uit hun huwelijk sproten een zoon, die jong stierf, en drie dochters, eene waarvan in het Journaal, I 168, wordt vermeld, mogelijk de lady Elisabeth Bruce, welke met den graaf van Cardigan trouwde (Luttrell, VI 173).

King, Luitenant, medeplichtig aan een complot tegen het leven des konings, werd op het einde van Februari 1696 gevangen genomen en den 14den Maart d. a. v. ter dood veroordeeld (Luttrell, IV 25, 30).

Kingsale, juister Kinsale, I 345, 354, werd door Sir Edward Scott op eervolle voorwaarden aan den brigadier Villiers overgegeven, nadat daar bres geschoten was (Trevor, II 132).

Kingstone. Lord William Pierrepont, vierde graaf van Kingston, bij wien Huygens in Februari 1690 een schilderstuk van Rafael bewonderde, stierf aan eene apoplexie in September d. a. v. (Luttrell, III 206).

Kingstone, Kingston-upon-Thames, in het Engelsche graafschap Surrey.

Kinschot. Van drie leden der familie Van Kinschot wordt in het Journaal melding gemaakt, t. w. van een Kinschot, met wien Huygens in briefwisseling stond gedurende zijne reis in 1649 en '50; ten tweede van een Kinschot, die in dienzelfden tijd overleed, en ten derde van een griffier Van Kinschot.

Kinschot. Eerstbedoelde wordt in het Journaal niet nader aangeduid, maar kan bezwaarlijk een ander geweest zijn dan Huygens' tijdgenoot Roeland van Kin-

schot, geboren op 15 November 1624, op 8 April 1654 benoemd tot lid van den raad van Brabant, en den 31sten Maart 1673 raadsheer geworden in den Hoogen Raad van Holland, Zeeland en Westfriesland. Hij stierf den 24sten Februari 1701 en was gehuwd met Catharina van der Hoolck, dochter van Gijsbert van der Hoolck, burgemeester van Utrecht, en van Margaretha Coenen. Deze Catharina van der Hoolck, welke den 31sten December 1713 overleed, was ongetwijfeld de „Caetje", omtrent wie Kinschot nu en dan bericht gaf aan Huygens. Deze schijnt nog al verliefd op haar te zijn geweest en de omstandigheid dat Kinschot haar trouwde, zal wel oorzaak zijn geweest, dat de vriendschapsband tusschen hen, waarvan verder in het Journaal geen spoor meer te vinden is, toen voor goed werd afgebroken.

Kinschot, Caspar van. De tweede Kinschot, in het Journaal vermeld, was Caspar van Kinschot, geboren 12 November 1622, zoon van Louis van Kinschot en Maria de Jonge, die bij de vredesonderhandeling te Munster in het gevolg was der ambassadeurs van H. Hoog Mogenden. Hij stond bekend als een „bevallig Latijnsch dichter" en stierf aan eene uitterende ziekte op 31 December 1649, eerst zeven-en-twintig jaar oud. Het uitzicht van den jongen man moet reeds eenigen tijd te voren de kwaal hebben verraden, welke hem ondermijnde, hetgeen de oorzaak zal zijn geweest, dat zijn naam door de te Munster vereenigde diplomaten in „Quichotte" was herschapen. Zie Burman's „Sylloge Epistolarum", III en „Journal du Congrès de Munster par François Ogier, publié par Auguste Boppe," Paris 1893, p. 164, 167, 173. Een brief over den dood van Caspar van Kinschot komt voor in het Maandblad van het Gen. „De Nederl. Leeuw", XXV kolom 5.

Kinschot, De griffier van, was Anton Gunther van Kinschot, geboren 4 Mei 1638, overleden 17 Februari 1700, sedert 16 December 1675 griffier van den Hoogen Raad van Holland, Zeeland en Westfriesland, en gehuwd geweest met Alida Pauw. Zie „Annuaire Généalogique des Pays-Bas", 1875, blz. 87, 91 en 95.

Kintsky. Omtrent dezen komt een uitvoerig verhaal

voor in de „Gedenkschriften van Mevrouw van Zoutelande", bl. 140, 141 en 149—176, die evenwel niet als zeer betrouwbaar kunnen gelden. Naar luid van dat verhaal zoude Kinsky voor eene som van vijftig duizend gulden de plaats van drossaard van Meurs hebben gekocht, om daarmede een eind te maken aan eene tegen hem ingestelde rechterlijke vervolging ter zake van zijn aandeel aan de overgave van Rijnberk aan de Franschen in 1672. Om zich aan die vervolging te onttrekken, zoude hij de wijk hebben genomen naar het onzijdige Luik, waar hij bij eene bloedverwante, die overste was van een adellijk nonnenklooster, de kennis maakte van eene jonge en schatrijke freule D'Hologne, welke hij ontvoerde en trouwde en door wier vermogen hij in staat gesteld werd genoemd bedrag contant uit te keeren. De „protecteur" van Kinsky bij den prins van Oranje, van wien in dat verhaal melding wordt gemaakt, zal, volgens het Journaal, IV 48, 100, Simon Roosenboom of wel Voorst moeten geweest zijn. Overigens moet bij de beoordeeling van het geval niet voorbij gezien worden, dat het niet geldt eene aanstelling door de Staten-Generaal, maar dat Meurs eene buitenlandsche bezitting was van den prins van Oranje, die naar welgevallen over de benoeming van een drossaard dier plaats kon beschikken, en dat genoemde geldsom stellig niet voor den prins was bestemd, maar terecht kwam in den zak van hen, die geacht werden invloed op zijne beslissing te kunnen uitoefenen. Uit de „Publications de la Societé d'Histoire et d'Archéologie de Limbourg", VIII 152, blijkt dat inderdaad Borchard Willem baron van Kinsky gehuwd was met Maria Gertrudis Ignatia van Luxemburg en Hollogne.

Kip, Maarten, over wiens geslacht gehandeld wordt door Macco, „Aachener Wappen und Genealogien", I 228—280, werd geboren op 25 Februari 1637 en ontving op 26 Januari 1673 commissie als kapitein van een nieuw aangeworven regiment infanterie, nadat hij die plaats al sedert 16 April 1672 had bediend. Vervolgens werd hij kolonel, commandeur van Willemstad en op 29 April 1689 wagenmeester-generaal „over de wagens

van onzen leger, in dienste van den lande wezende". Een brief van hem aan den raadpensionaris Heinsius uit Schaerbeek van 15 Augustus 1695, over het bombardement van Brussel, is door Jhr. J. W. van Sypesteyn medegedeeld in zijne „Geschiedkundige Bijdragen", III, Bijlagen bl. 224—227. Kip overleed op 13 Augustus 1728. Zie „De Navorscher", XXXVI, bl. 328; „Algem. Nederl. Familieblad", XI bl. 177; Maandblad „De Ned. Leeuw", 1893, bl. 42.

Kirck, of Kirke, Percy, bleef, na Londonderry ontzet te hebben, nog gedurende 1690 in Ierland, maar werd in het voorjaar van 1691 naar het leger in de Zuidelijke Nederlanden verplaatst. Nog in den herfst van dat jaar stierf hij te Brussel als luitenant-generaal (Luttrell, II 224, 299).

Kirkpatrick, John, ontving commissie als kapitein in 1631 en werd vervolgens kolonel. In 1670 werd hij gouverneur van 's-Hertogenbosch en op 12 April 1672 generaal-majoor. Hij behield het kommando over hetzelfde regiment van 1639 tot aan zijn dood, die, naar luid eener bij H. Hoog Mog. ingekomen kennisgeving, op 28 Mei 1680 voorviel. Door aankoop werd hij in 1651 heer van Pouderoyen (Van Spaen, „Inleiding tot de Historie van Gelderland," III bl. 283).

Kleyn, Francisco, geboortig uit Rostock, overleden in 1658, was hofschilder van koning Christiaan IV van Denemarken en daarna van koning Jacob I van Engeland, volgens Adolphe Siret „Dictionnaire historique des Peintres", p. 478.

Knaep. Joff. De Knaep, van wie melding gemaakt wordt II 204, was Elizabeth Eyckbergh, gehuwd met Mr. Jacob Knaep, advocaat te Breda, een verwant der familie Van Buerstede, van 1673 tot '76 schepen van Breda, op 4 September 1676 „Ontfanger van de verpondingen over de Baronnye" en op 26 Juni 1689 „Contrerolleur van de Contributiën tot Breda".

Knaep, De jonge, vermeld II 610, 612, zal wel geweest zijn de tweede zoon der voornoemden, Jan Knaep, gedoopt te Breda 10 October 1677 („De Navorscher", XXXII bl. 394).

Kneesbeeck, Mlle., hofdame van de hertogin van Cell, was Eleonora von dem Knesebeck, volgens Horric de Beaucaire, p. 126, geboren omstreeks 1666, dochter van Christiaan Frans Ernst von dem Knesebeck en Ursula von Veltheim. Zij volgde de prinses van Cell bij haar huwelijk naar Hannover en werd dientengevolge gewikkeld in de intrige der prinses met Koningsmarck, waarna zij opgesloten werd in eene vesting, doch het gelukte haar daaruit te ontsnappen, op dezelfde wijze als eenige jaren later mevrouw Van Zoutelande uit de gevangenis te Maastricht.

Kneller. Godfried Kneller of Kniller, geboren te Lübeck in 1646, overleden te Londen in 1723. Van den tijd van Karel II tot in dien van George I was hij de bevoorrechte portretschilder aan het Engelsche hof. In 1715 werd hij tot baronet verheven, maar hij stierf zonder wettig oir na te laten.

Knighsly. Kapitein Alexander Knightley werd in Februari 1696 gevangen genomen als verdacht van deelneming aan eene samenzwering tegen 's konings leven. Hij werd deswege den 26sten Maart ter dood veroordeeld, maar daar hij een en ander over de samenzwering had losgelaten, werd zijne terechtstelling verdaagd en ten slotte zijn doodvonnis veranderd in verbanning (Luttrell, IV 22 etc., 442).

Knight, James, komt als kapitein voor op den Staat van Oorlog voor 1676.

Knokke, De Knocke, Cnoque, La Cnoque, fort bij Yperen, op ongeveer gelijken afstand van Duinkerken als van Ostende.

Knoop, De secretaris, naar Leeuwarden „gezonden bij (door) den Hertog van Cell", zal wel dezelfde geweest zijn als „Monsieur Knopff, Conseiller et Secrétaire de S. A. S. le Duc de Bronswyck et de Lunenburch", vermeld in de „Brieven van Johan de Witt", uitgegeven door Dr. N. Japikse, III bl. 471. Zijne zending naar Leeuwarden had betrekking op het plan tot een huwelijk tusschen den stadhouder van Friesland en de prinses van Cell, welk huwelijk echter niet tot stand kwam.

Knorring. Göran — of George — Johan baron van Knorring ontving op 9 December 1690 commissie als kolonel van een regiment Zweedsche infanterie in de plaats van Carel Gustaaf baron de Areskine. Zie over hem het „Algem. Nederl. Familieblad", 1883, N°. 7 bl. 1 en N°. 84 bl. 1 en 2.

Koeckelberg, Cokelbergh, II 59, 60, 64. Na zijne aankomst te Brussel in Mei 1692 bracht Willem III slechts één nacht door in zijn paleis aldaar — „l'autel d'Orange" noemt het D'Auvergne — en begaf zich den volgenden dag naar Coeckelbergh, een kasteeltje ten westen van Brussel, waar destijds een soort van uitspanning schijnt te zijn gehouden en waar hij zijn hoofdkwartier gevestigd hield, totdat hij met het leger van Brussel optrok.

Koehoorn. Menno Carel van Coehoorn (1641—1704), die reeds in 1674 van kapitein tot majoor was bevorderd en op het einde van 1681 kolonel was geworden van S. F. D. den stadhouder van Friesland, wordt in het Journaal eerst genoemd in Juni 1692, II 77, waar aangeteekend wordt, dat „op het werck van Koehoorn voor Nàmen" storm geloopen was door de Franschen, en verder, II 82 en 83, dat Namen bij capitulatie was overgegaan en het garnizoen dientengevolge verplicht was geworden zich van daar terug te trekken. Doch dat Coehoorn, die even te voren de plaats bevestigd had, zelf met de verdediging belast was geweest en dat hij slechts ten gevolge eener zware verwonding en van andere tegenspoeden tot de overgave had moeten besluiten, daarvan wordt door Huygens niet gerept. Echter meldt hij wel, dat kort daarna Coehoorn door den koning bij de Staten-Generaal werd aanbevolen voor bevordering tot generaal-majoor, II 97, hetgeen voldoende bewijst, dat hem van die capitulatie geen grief kon worden gemaakt. De bevordering volgde daarop den 26sten Juli 1692. Drie jaren later, in 1695, gold het Namen op den vijand te herwinnen, hetgeen na een beleg van twee maanden dan ook gelukte; den 2den September had de overgave plaats, nadat den avond te voren „Coehorn's fort" door de onzen genomen

was, II 527. Dat Coehoorn daarop den 30sten September 1695 tot luitenant-generaal der infanterie en den 4den November d. a. v. tot ingenieur-generaal „der fortificatie werken deser Landen” benoemd werd, wordt ook al door Huygens niet vermeld, die persoonlijk tot hem in geenerlei betrekking schijnt gestaan te hebben, hetgeen mag doen veronderstellen, dat hij tot degenen behoorde, die Coehoorn niet gunstig gezind waren. Van dezen wordt vervolgens nog slechts eenmaal in het Journaal gewag gemaakt, nl. in Maart 1696, II 579, waar vermeld wordt, dat het fourage-magazijn der Franschen te Givet door hem gebombardeerd en in de asch gelegd was. Coehoorn werd daarna, op 18 Maart 1697, nog benoemd tot generaal-meester der artillerie van den Staat en op 18 Juli 1701 tot gouverneur van Sluis. Hij overleed in 1704.

Koerland, Churland. Frederik Casimir hertog van Koerland tot Lijfland en Sangallen, uit het huis Kettler, kwam in October 1672 met 2500 ruiters, welke hij ten dienste van den Staat geworven had, over Oostfriesland herwaarts („Kronyk van het Hist. Genootschap”, XXIV bl. 463). Volgens De la Neuville, IV 124, was hij echter onderweg door de Munsterschen geslagen. Sedert 19 April 1673 voerde hij als kolonel een regiment aan in het leger van den Staat, waarvoor hij een jaar later commissie verkreeg, en inmiddels was hij ook op 19 Juli 1673 kolonel geworden van een regiment dragonders. Hij trad op 5 October 1675 te ’s-Gravenhage in het huwelijk met Sophia Amelia gravin van Nassau, IV 72, dochter van Hendrik graaf van Nassau-Siegen, gouverneur van Staats-Vlaanderen, en van Maria Magdalena gravin van Limburg Stirum, erfdochter van Wisch en Lichtenvoorde. In 1682 volgde hij zijn vader op in de regeering, zoodat hij de „Hertoch van Churlandt” was, naar wien de kolonel Schlippenbach in September 1693 werd afgezonden, II 267. Hij stierf in 1698.

Koerland. De broeder van den prins van —, van wien melding gemaakt IV 134, was prins Charles Jacques, aan wien op 24 October 1676 commissie verleend werd als kolonel van het regiment ruiters, „vacerend sints

het vertrek en den afstand van den Heer Prins van Courland".

Koerland, De majoor van het regiment, van wien IV 9 melding wordt gemaakt, heette Wilhelm Levin Haveringh of Handringh.

Kolck, Kolk, Van der, kapitein onder de Admiraliteit van de Maas, voerde in 1689 het oorlogsschip „den Briel en in 1691 „de Maagd van Dordt" („Oeuvres complètes de Chr. Huygens", IX 334; „Europ. Mercurius", Juni 1691, blz. 174; October 1691, blz. 62).

Koningshec, I 241, en Koningseck, I 264. Beide malen is bedoeld graaf Königsegg, die, in opdracht van den keizer, in Maart 1690 naar Engeland kwam, om den koning de redenen bloot te leggen, waarom de vrede met de Turken niet getroffen had kunnen worden, en voorts den koning aan te sporen tot een meer krachtdadig optreden tegen Frankrijk, in het bijzonder door eene landing op de Fransche kust te ondernemen, tegelijkertijd waarmede de keizerlijke troepen dan over den Rijn zouden trekken; en ook om in het gemeenschappelijk belang den Zweedschen minister, graaf Oxenstjerna, te bewegen op zijn post te blijven, door hem een goede som jaarlijks toe te kennen (Klopp, V, S. 92 en 201). Hij overleed te Weenen den 5den Februari 1694 („Europ. Mercurius", 1694, bl. 108).

Koningsmarck, Coenraad, of Curt Christoffel, graaf van, die op 12 April 1672 als luitenant-generaal der infanterie in Statendienst was getreden en wiens naam eene ongelukkige vermaardheid had verkregen door zijn terugtocht van de Nieuwe Brug naar de Goudsche Sluis, bij de aannadering der Franschen op 20 December 1672, schijnt voor zijn dood tegenover den prins te hebben geprotesteerd tegen de verdenking, als zoude hij dien terugtocht uit lafhartigheid hebben gemaakt (De la Neuville, IV 167). Koningsmarck had bij Maria Christina Wrangel, onder meer kinderen, twee zonen: Philips Christoffel, die in Augustus 1694 te Hannover om het leven kwam, en Karel Johan, die op 18 Augustus 1686 in Morea stierf; beide zonen worden in het Journaal vermeld, II 389.

Koninxhoven, IV 11, Königshofen of Königshof bij Kaster.

Koock, Peter, zoon van Sir Miles Cook, gevangen genomen en ter dood veroordeeld wegens zijn aandeel aan een complot, strekkend om heimelijke verstandhouding met den vijand aan te knoopen, moet inderdaad „geklapt" hebben, want hij ontving vergiffenis, op voorwaarde zich terstond buiten Engeland te begeven (Luttrell, IV 54, 242, 250).

Kooling. Zie Cooling.

Koppensdamme. Zie De Bils van Coppensdamme.

Korck, I 335. Zie Cork.

Kortenhoef, Noor van. Leonora Burgh, dochter van Mr. Coenraad Burgh, heer van Kortenhoef, thesauriergeneraal der Unie, en van Christina Hooft, de dochter van Pieter Cornelisz. Hooft, trouwde in 1694 met den Saksischen envoyé baron van Gusdorff en stierf kinderloos in 1702 (Elias, I bl. 453; Alberdingk Thym en Vorsterman van Oyen, „Het geslacht Hooft", bl. 16).

Kortrijk, versterkte stad aan de Lys, tusschen Gent en Menen.

Koukerk, De gewezen predikant van. Zie Hué.

Kox. Bedoeld is Franciscus de Cock, kanunnik der hoofdkerk te Antwerpen, schilder en musicus (A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", I S. 303).

Krick. Denkelijk is bedoeld het dorp Crich in het Engelsche graafschap Derby.

Kuffler, of Kuflaer, Dr., was inderdaad gehuwd met de dochter van Cornelis Drebbel. Reeds op 14 Maart 1662 maakte Pepys in zijn „Diary" gewag van „the German Dr. Knuffler, who came to discourse about his engine to blow up ships", waarmede in Cromwell's tijd al proeven waren genomen, en voorts op 20 November 1663 van hetgeen „Dribble the German Doctor do offer of an instrument to sink ships". Zie op Drebbel.

L.

Laboureur, Le, schijnt een destijds welbekend logementhouder te Antwerpen te zijn geweest.

Laer, I 148. Bedoeld is vermoedelijk de zeekapitein Van Laer, die vermeld wordt in een brief van Witsen aan de burgemeesters van Amsterdam van $\frac{23\ \text{April}}{3\ \text{Mei}}$ 1689 („Aemstels Oudheid", IV 126) en die mede voorkomt in den „Europ. Mercurius" van Maart 1690, bl. 162, 221. In 1696 voerde hij 's lands schip „Katwijk", bemand met vierhonderd koppen en gewapend met twee-en-zeventig stukken („Europ. Mercurius" 1696, II 69).

Laer, Van, II 92, 93, 603, commissaris, belast met de verzending van geschut naar het leger; blijkbaar niet dezelfde als de voorgaande.

Laer, Joff. Van, die, naar het schijnt, in schilderijen handelde, was mogelijk de Isabella van Laer, welke op 27 Maart 1689 een paspoort naar Holland ontving („Calendar of State Papers" 1689—'90, p. 93).

Lainsan, Leinsan. Zie Linsan.

La Maria of Lomaria; vermoedelijk De Loemaria uit Bretagne. Twee broeders van dien naam komen voor, Gideon en Anthony. Blijkens den „Calendar of State Papers" 1690—'91, p. 357, werd in April 1691 voor „Jadeon de L'Amaria" een brevet als kapitein der infanterie afgegeven en toegezonden aan den markies De Ruvigny (Lord Galway). Ten behoeve van kapitein Anthony de La Maria werd op 15 Maart 1692 in Engeland een paspoort afgegeven naar Holland. Beide broeders worden vermeld in de verhandeling „The Irish Pensioners of William III's Huguenot Regiments 1702", in deel VI van de „Proceedings of the Huguenot Society of London". Daaruit blijkt, p. 313, dat Gideon de La Maria gedurende dertien jaren in Holland, Ierland en Vlaanderen gediend had, toen hij in Maart 1699 uit den dienst werd ontslagen („disbanded") op een pensioen van drie shillings per dag, waaruit hij een gezin te onderhouden had. Anthony de La Maria, die insgelijks in 1699 op een pensioen van drie shillings daags ontslagen werd, had toen gedurende twaalf jaren in Holland, Ierland en Vlaanderen gediend (p. 319). Beide broeders werden in 1702 geschikt verklaard om weder dienst te doen, doch het blijkt niet, of zij opnieuw werden aangenomen.

Lame, Sir Martins; de ware lezing der aanteekening, II 76, 77, zal wel zijn: „Angibeau in St. Martin's Lane, met noch een anderen" enz. St.-Martins Lane is een straat in de oostelijke City van Londen, nabij London Bridge.

Lammergelle. Godefroy Walter baron van Margelle komt voor op eene „Lijste van de Kanonniken der Cathedrale kerk van Luik", afgedrukt in het „Derde Vervolg van de Saken van Staat en Oorlog", zeven-en-twintigste Boek, fol. 49, Maart 1694. Door hem werd den 22sten Juni 1689 uit Den Haag een brief van gelukwensching aan den koning wegens zijne verheffing tot den troon gericht („Calendar of State Papers", 1689—'90, 1690—'91). Hij overleed op het kasteel Gronsveld den 13den Mei 1703 (Posnick, „Histoire de la Noblesse Limbourgeoise", pag. 203).

Lamort. Jacobus Le Mort, Med. Doctor, werd in 1683 te Leiden ingeschreven.

Lamy, John, werd in 1650 benoemd tot kapitein in het Schotsche regiment van James Erskine. Op 8 Februari 1672 werd hij bevorderd tot sergeant-majoor en op 1 April 1673 tot luitenant-kolonel van het regiment van Henry Graham (Ferguson, I 493, noot 2). Ook wordt hij commandeur der stad Bredevoort genoemd in 1678. In 1680 schijnt hij den dienst te hebben verlaten (Ferguson I, p. 509).

Lander. Zie Lauder.

Landon, Mr., „sorgh van de thuynen hebbende"; blijkbaar is bedoeld Georg London, die genoemd wordt een van de beste kweekelingen der Hollandsche school in den tijd van Willem III en koningin Anna en een van de meest beroemde onder de tuinbouwkundigen, door wie de koninklijke tuinen werden beheerd. Over hetgeen door hem in de tuinen van Kensington-Palace was tot stand gebracht, zie men het min of meer ironisch bericht uit Addison's „Spectator", medegedeeld in Walpole's verhandeling „On modern gardening", afgedrukt in deel III van zijne „Anecdotes on painting", p. 77 in de noot, en voorts de daaraan toegevoegde „Supplementary anecdotes of gardening in England by Mr. Dallaway", p. 96.

Landschot, Wouter, baljuw van Leiden en veertigraad dier stad, in 1680 rekenmeester en later president der domeinen van Holland en Westfriesland, assessor in het jachtgericht, overleed in Juli 1717 en werd begraven in de St.-Pieterskerk te Leiden.

Landsdowne, II 14, 192. Lord Lansdowne werd inderdaad in Januari 1692 „Lord of the Bedchamber" in de plaats van lord Marlborough, maar nam zijn ontslag in Maart 1693, daar hij door den koning was terecht gezet — „ducked" — over de „ongewone" wijze, waarop door hem werd aangedrongen op voldoening der kosten, veroorzaakt door eene zending naar Spanje, welke hij van 1685 tot '89 voor koning Jacob II had vervuld (Luttrell, II 343; III 65). Het verhaal, door Huygens, II 297, uit eene courant overgenomen, als zoude lord Lansdowne in een duel een page van zijn vader, lord Bath, hebben doodgestoken, schijnt onjuist. Naar Luttrell meldt, III 230, had een tweegevecht plaats tusschen de pages der beide lords en werd daarbij die van lord Bath gedood.

Langdorp, II 247, tusschen Sichem en Aerschot.

Langemart, Langemarck, Longuemark, dorp ten noorden van Yperen.

Langeren. Michiel Floris van Langren, afkomstig uit Arnhem, sedert 1611 te Brussel gevestigd, sterrenkundige en kaartenteekenaar, kosmograaf en mathematicus van den koning van Spanje, is in 1675 gestorven.

Langford. De welverdiende verwijdering van Mrs. Langford en miss Trelawney uit het Huis van prinses Maria is bekend genoeg. In het Journaal is daarvan sprake II 121. Op 8 November 1685 werd van wege H. Hoog Mog. paspoort naar Engeland verleend aan „Mevrouw Lankvoort, gewezene minne van H. K. H., met haar zoon, Juffrouwe Trilenius (lees Trelawney), mede gewesene Staetjuffrouwe van Hoochgen. H. K. H., en hun bedienden". Daaruit blijkt alzoo, dat de „onderkapelaan" Langford niet de man, maar de zoon was der „gewezene minne".

Langhe, De. Den 1sten Maart 1679 werd door de Staten-Generaal commissie verleend als „Ontfanger van de Ge-

meene middelen in het markiezaat van Bergen op den Zoom" aan Bonaventura de Lange. Mogelijk was deze degene, die IV 186 aangeduid wordt als „de Langhe, mary de m[lle] Du Bret", en die zich in Juni bij het leger in het land van Waes bevond, en ook dezelfde De Langhe, die op 1 Juni 1691 te 's-Hertogenbosch een bezoek bracht aan Huygens, I 440; maar zekerheid dienaangaande is niet kunnen worden verkregen.

Lanier, Sir John, was een van de eersten, die zich in 1688 bij den prins van Oranje voegden, doch, volgens het Journaal, I 43, eerst nadat zijn regiment bij Reading door Marwitz verslagen was; vervolgens was hij in 1689 bij het leger in Schotland en in 1690 in Ierland, waar hij zich echter aan groote „voleries" schijnt te hebben schuldig gemaakt. Daarom zal het dan ook wel geweest zijn, dat generaal Kirke en hij in Mei 1691 van daar werden terug ontboden. In December van dat jaar werd hem door den koning aangezegd, dat hij geen verderen dienst zou behoeven te doen en werd hem een jaarlijksch pensioen van vijftienhonderd pond sterling aangeboden, wat echter door hem werd geweigerd. In het volgend voorjaar werd hem vergund zich bij het leger in de Zuidelijke Nederlanden te voegen, maar kort daarna vond hij den dood in den slag bij Steenkerke (Luttrell, I 479; II 239, 323, 528, 538).

Langkaing, Lankring. Bedoeld is Prosper Henricus Lankrink, geboren in 1628, die zich te Antwerpen in de schilderkunst bekwaamde en later naar Engeland geraakte, waar hij veelal door Sir Peter Lely gebruikt werd tot stoffeering van de door hem vervaardigde portretten met landschappen en ander bijwerk. Lankrink was een hartstochtelijk verzamelaar van schilderijen en prenten, waartoe hij dan geld leende, dat hij vaak niet bij machte was terug te geven. Hij stierf in 1692 in zijne woning in Coventgarden te Londen, waarna zijne verzamelingen verkocht moesten worden tot delging zijner schulden. Uit het Journaal blijkt, dat die verkooping in 1696 nog niet was afgeloopen (A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II S. 14; Walpole, „Anecdotes of painting," II 103—104).

Lannoy, IV 162. Blijkbaar is niet bedoeld een lid van het geslacht De Lannoy, maar het stadje van dien naam nabij Rijsel.

Lannoy. Drie leden van het geslacht treden in het Journaal op, t. w. Lannoy „l'aisné", ook kortweg Lannoy genaamd; Lannoy „le cadet" of „le jeune Lannoy", in 1678 aangeduid als „receveur de S. A. à Willemstad"; en eindelijk de oudste zoon van eerstbedoelde. De identiteit dier personen kan worden vastgesteld door middel der opgaven omtrent het geslacht De Lannoy, voorkomende in het Maandblad van het Genootschap „de Nederlandsche Leeuw", XXIV kol. 242; XXV kol. 54; XXVI kol. 28.

Lannoy, „l'aisné", was Samuel, de oudste zoon uit het huwelijk van Charles de Lannoy, „Camerling van S. Exc." (prins Frederik Hendrik), en van Sara Jolyett, die op 25 Januari 1637 in de Groote Kerk te 's-Gravenhage werd gedoopt. Hij was luitenant-kolonel in 1676, toen hij tot adjudant-generaal benoemd werd van prins Johan Maurits van Nassau, in wiens plaats hij vervolgens op 3 Februari tot kolonel werd aangesteld. Voorts was hij gouverneur van Willemstad en Klundert, commandeur van Nijmegen en eindelijk van Kampen. Ook was hij eigenaar van het huis Overbeek bij Velp, waar hij schijnt te zijn overleden. Zijn dood had, blijkens het Journaal, II 51, 57, plaats in Mei 1692 en moet vrij plotseling zijn voorgevallen, daar hij kort tevoren nog op Het Loo was geweest. In Juli d. a. v. werd over zijn regiment beschikt, II 97.

Lannoy, Gabriel de, de jongere broeder van den voorgaande, was eerst kapitein der infanterie en daarna rentmeester der domeinen van den prins te Willemstad. Hij huwde op Clarenbeek den 2den Mei 1675 met Wilhelmina Huyghens en overleed den 3den October 1699.

Lannoy, Charles de, de oudste zoon van Samuel de Lannoy en Cornelia Glass, werd den 8sten Januari 1664 te Velp gedoopt en wordt in het Journaal vermeld I 445. Hij was kolonel der infanterie en huwde te Weidum den 25sten October 1696 met Anna Lucia van Boelens. Hij stierf te Koudekerk 20 September 1725 en werd te Jelsum in Friesland begraven.

Laraisse. Bedoeld is natuurlijk Gerard de Lairesse (1640—1711). Omtrent hem komt het volgende voor in de rekening van den thesaurier en rentmeester-generaal van Z. H., Mr. Dirck Verhagen, over 1680 (R. A.), fol. 353: „Cap. 71 „Uytgeeff van sijn Hoochts Gebouw tot Soesdijck" .... Betaeld aen den Heer van Seelhem £ 680, bij Sijn Edt. verstreckt aen den Konstschilder Laraisse voort schilderen van het schouw-stuck in sijn Hoochts Slaep-kamer, mitsgaders het solderstuck in sijn Hoochts kabinet tot Soesdijk, vermogens ordonnantie en quitantie daervan sijnde. Noch betd aen den voorn. konstschilder Laraisse een somme van £ 1800 in voldoeninge van eenige wercken bij hem op Soesdijck gemaeckt, vermogens de ordonnantie van Sijn Hoocht in dato den 9 Decemb. 1678. ..... Noch betd. aen den Konstschilder Gerardt de Lairesse een somme van £ 500 voor twee stucks schilderyen bij denselven gemaeckt en gelevert op Sijn Hooghts. huys tot Soesdijck".

Lassen, De, is niet een zandbank aan de Engelsche kust, zooals in het Register, blz. 179, verkeerdelijk wordt aangegeven, ten gevolge van een onnauwkeurige uitdrukking in het Journaal, II 544; maar, gelijk blijkt uit een schrijven van Johan de Witt („Brieven", uitg. van Dr. N. Japikse, III 145), een van de twee bevaarbare geulen in de uitmonding van de Theems, „bij 't Noordervoorlandt voorbij Marigat".

Latin, I 482, vermoedelijk dezelfde als Lutin, die II 210 voorkomt. Wellicht is bedoeld Mr. Lattin, die op 5 September 1689 het ambt verkreeg van „garvekeeper at and around Hamptoncourt" („Calendar op State Papers" 1689—'90, p. 244) en in wiens huis in Richmond Park de koning in Januari 1695 eenige dagen doorbracht, terwijl Kensingtonhouse, wegens den dood der koningin, in den rouw werd behangen (Luttrell, II 430).

Latmer. Wilh. Johan van Broeckhuysen tot Lathmer en Wilp, gehuwd met Jacoba Margaretha van Hardenbroek, weduwe van Philips Jacob van den Boetselaer, heer van Raephorst, overleed kinderloos in 1729.

Lauder, Lawder, ook bedoeld I 60, waar „Lander" staat, was George Lauder, die op 5 December 1678

commissie verkreeg als kapitein en op 13 December 1685 als sergeant-majoor. In 1689 maakte hij als luitenant-kolonel den veldtocht in Schotland mede en werd in October van dat jaar bevorderd tot kolonel, I 188. Daarna nam hij deel aan den oorlog in de Zuidelijke Nederlanden, werd gevangen genomen bij Steenkerke en, een jaar later, wederom bij Neerwinden, waar hij ook gekwetst werd. Vervolgens werd hij brigadier in 1702, generaal-majoor op 14 April 1704 en luitenant-generaal op 1 Januari 1709. Tot 1716 schijnt hij in actieven dienst te zijn gebleven (Ferguson, I p. 506, noot 1; II p. 17, noot 2).

Laurens. Bedoeld is Dr. Lawrence, die in Juni 1702 aangesteld werd tot geneesheer van koningin Anna en in April 1704 benoemd tot „Commissioner of the Sick and wounded" (Luttrell, V 184, 413).

Lauzun. Antonin Nompar de Caumont, markies de Puyguilhem, later graaf en eindelijk hertog De Lauzun, was niet — gelijk abusivelijk in het Register, bl. 179, gemeld wordt — getrouwd met Madlle. De Montpensier, dochter van den hertog van Orleans, daar op de aankondiging van dat voorgenomen huwelijk een zoo groote opschudding ontstond, zoowel in den boezem der ko-koninklijke familie, als onder de hovelingen en het publiek, dat Lodewijk XIV genoopt was op zijne reeds gegeven toestemming terug te komen.

Lavergne, Laverne, ook voorkomend als Lavernie of La Vernie, maar eigenlijk geheeten La Vergne de Rodest. Twee officieren van dien naam, François en Ferdinand, dienden in het leger van den Staat; eerstgenoemde verkreeg op 15 Januari 1674 commissie als ritmeester in de plaats van den graaf De Glimes, en op 24 Juli 1674 werd aan Ferdinand de La Vergne de Rodest commissie verleend als kapitein in de plaats van den luitenant-kolonel en kapitein baron Von Wedel. Vervolgens werd hem op 30 November 1674 commissie verleend als kolonel van een regiment, 'twelk nieuw aangeworven was door den heer van Amerongen, en waarover hij, La Vergne, reeds sedert 1 Januari t. v. het bevel had gevoerd. Het moet dus aan het hoofd

van dat regiment zijn geweest, dat hij deelnam aan den slag van Seneffe, IV 61, en vervolgens aan den door Droste zoo klagelijk beschreven terugtocht van het leger naar Vlaanderen. Bij het beleg van Maastricht was de prins wel over hem voldaan (Muller, II 258, 299, 352), maar gansch niet over zijne houding in den slag bij Mont-Cassel, IV 154. Mogelijk was het een gevolg daarvan, dat hij later als „Général de Bataille" in Spaanschen dienst overging; niet lang daarna, den 13den Februari 1683, verkreeg hij nog commissie als sergeant-majoor der infanterie van den Staat. Eindelijk, op 14 September 1686, werd Ferdinand de La Vergne de Rodest door den koning van Spanje tot markies verheven.

Lawick, van Wageningen. Mogelijk is bedoeld Johan baron van Lawick, heer van Cortenburgh, die gehuwd was met Anna van den Broeck, dochter van Willem van den Broeck, heer van Vrijhoeven, raadsheer in den Hoogen Raad, en van Françoise Fagel, eene der zusters van den raadpensionaris.

Lechenich, IV 23, tusschen Bonn en Düren.

Lechfield, Lichfield, stad in het Engelsche graafschap Stafford.

Leck, of Lecq, La. Maurits Lodewijk graaf van Nassau la Lecq, heer van Beverweerd, de oudste der drie zoons van Jhr. Lodewijk van Nassau-Beverweerd, den natuurlijken zoon van prins Maurits bij de jonkvrouwe Van Mechelen, werd in 1665 als kolonel beëedigd; later was hij generaal-majoor der cavalerie en gouverneur van Sluis. Hij overleed in April 1683 („De Nederl. Heraut", VII, bl. 167). De opgave van Fruin, in zijne Aanteekeningen op Droste, als zoude hij in 1693 gestorven zijn, kan slechts het gevolg wezen eener drukfout.

Leck, De vrouwe van de, de gemalin van den voorgaande, was Anna Isabelle van Beyeren Schagen, dochter van den graaf De Warfusé.

Leck, La. Hun zoon, de jonge La Lecq, IV 31, „Mousje" genoemd, was Maurits Louis, graaf van Nassau-la Lecq, heer van de Leck en Beverweerd, gedoopt te

's-Gravenhage 2 December 1670; hij verkreeg den 9den April 1698 commissie als kolonel van een regiment cavalerie en overleed als luitenant-generaal en gouverneur van Meenen op 26 December 1740.

Leck, La. De gemalin van den voorgaande, II 132 zijne „nieuwe vrouw" genoemd, t. w. zijne pas getrouwde vrouw, was zijne volle nicht Elisabeth, of Emilia, Wilhelmina gravin van Nassau, dochter van den heer van Odijk.

Lect, III 151, 154, 161. Denkelijk is bedoeld Pierre Lect, heer van Confignon, procureur-generaal te Genève, in 1676 lid van den „Conseil des Deux Cents".

Lect, Mademoiselle, III 150, 151, 154, 155, 157, 159, 162; vermoedelijk de dochter van den voorgaande, Suzanne Lect, welke de derde vrouw werd van Jean Buisson.

Lee. Bedoeld schijnt te zijn Leigh, aan den linkeroever van de Theems, niet ver van haar uitmonding.

Leech, Hertog van, lees Leeds. Thomas Osborne, in 1674 tot graaf van Danby verheven, was „Lord High Treasurer" onder de regeering van Karel II, maar werd in 1679 afgezet en in den Tower gesloten, waaruit hij eerst in 1684 onder borgstelling vrij kwam. Vervolgens trad hij reeds in 1687 in heimelijke betrekking tot den prins van Oranje en was een dergenen, die dezen in 1688 uitnoodigden naar Engeland over te steken. Na de landing van Willem III bewerkte Danby eene beweging in het noorden van Engeland en voegde zich daarop bij den prins, door wien hij, bij de aanvaarding der regeering, tot lord-president van den „Privy-Council" werd benoemd. Ter gelegenheid der kroning werd hij op 20 April 1689 tot markies van Caermarthen verheven en vervolgens in April 1694 tot hertog van Leeds. Tot in 1699 bleef hij, in naam ten minste, lord-president, maar in werkelijkheid had hij zich toen reeds sedert lang uit de staatszaken teruggetrokken. Sedert 1695 toch was hij, wiens geldzucht algemeen bekend was, onder verdenking geraakt zich te hebben doen omkoopen door de „East India Company", welker president Sir Thomas Cook verklaarde eene aanzienlijke

som — volgens het Journaal £ 5000 — te hebben afgedragen aan diens vertrouwden intendant, een Zwitser, Robart genoemd. De hertog verzekerde daarentegen daarvan niet de minste kennis te hebben en, daar de Zwitser zich uit de voeten had weten te maken en het niet gelukte hem op te sporen, kon de zaak niet worden uitgemaakt. Echter bleef de hertog tot op het einde zijns levens onder den last der op hem rustende verdenking. Genoemde Zwitser is natuurlijk de „Camerling", van wien II 482 sprake is.

Leefdael. Bedoeld wordt, blijkens Wagenaar, XVI, bl. 189, de gewezen kolonel Frederik Albert van Leefdael. Deze was een zoon van Philips van Leefdael, heer van Waalwijk, en van Cornelia van Egmond van der Nyburch. De lijst der door Willem III verleende pensioenen (Kon. H. A.) vermeldt, dat aan Frederik Albregt van Leefdael, „bij acte van den 29 October 1692, bij provisie en tot wederopzeggens", een lijfpensioen werd toegekend van *f* 1500.

Leers. De echtgenoot van Elisabeth van Buerstede te Breda was mr. Sebastiaan Leers („De Navorscher", XXXI, 1881, bl. 106 in de noot). Tot de kunstschatten van het museum te Cassel behoort een door Van Dijck geschilderd portret van Sebastiaan Leers van Antwerpen, met vrouw en kind. Of dat kind wellicht den hier bedoelden Sebastiaan Leers voorstelt, kan niet gezegd worden en evenmin of deze laatste in eenige betrekking stond tot den bekenden uitgever Reinier Leers te Rotterdam.

Leersum. Zie Zuylestein.

Leeuwen, Diderik van Leyden van, burgemeester van Leiden en wegens Holland en Westfriesland gecommitteerd ter Staten-Generaal, is nooit thesauriergeneraal der Unie geworden, waartoe het in Juni 1677 heette dat plan bestond, IV 185; hij werd twee malen naar Engeland afgevaardigd, in April 1678 als extraordinaris envoyé, IV 252 en 256, en in Mei 1679 als extraordinaris ambassadeur, III 29. Van hem is ongetwijfeld ook sprake IV 239. Hij overleed in 1682.

Leeuwen, Maria van, de oudste dochter van den

voorgaande, wordt vermeld III 63 en 64; IV 256 en als mevrouw Van Wassenaer van Rosande II 318.

Leeuwen, Pieter van. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 29 Juli 1689 wordt melding gemaakt van Pieter van Leeuwen, kamerdienaar van de koninginne van Groot-Brittannië, en in eene resolutie van 1 November van dat jaar wordt hij nogmaals genoemd als tot het gevolg der koningin behoorende. Ook komt hij voor in den „Calendar of State Papers", 1691, p. 129, als m^r^. van Leeuwen, „page of the backstairs". Het schijnt wel, dat deze Pieter van Leeuwen in het Journaal, II 114, bedoeld wordt, niet de Leidsche regent Pieter van Leyden van Leeuwen.

Leeuwen, Mijnheer van, II 182. Met dezen kan echter wel evengenoemde Pieter van Leyden van Leeuwen bedoeld zijn, evenals II 623 met „den oudste van Leeuwen", daar hij inderdaad de oudste zoon was van den bovenvermelden Diderik van Leyden van Leeuwen.

Leeuwen, Van, kolonel. De heer Van Leeuwen in het Journaal vermeld IV 19, 116 enz., en die den 22sten Augustus 1676 in het leger voor Maastricht aan eene hevige ziekte bezweek, IV 133, was Sweder van Boetselaer, heer van Leeuwen en Puffelick, ambtman van Maas en Waal, gouverneur van Gennep in 1642, later kolonel (D'Ablaing van Giessenburg, „De Ridderschap van Zutphen", fol. 103; Maandblad van het Gen. „de Nederl. Leeuw", XXVIIIe jaarg. kol. 379).

Leeuwen, Van, secretaris van lord Portland. Deze was Jacob van Leeuwen, die in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 3/4 Mei 1686 voorkomt als secretaris der extraordinaire ambassadeurs in Engeland, en in eene resolutie van 5 Mei 1687 secretaris genoemd wordt van den ordinaris ambassadeur Van Citters. In eene resolutie van 29 Maart 1692 heet hij „Secretaris van den Grave van Portland". Deze zal wel dezelfde zijn, van wien I 322 gezegd wordt, dat hij den graaf van Solms als secretaris in Ierland diende.

Leeuwen, Van, lakei van den koning, was Jan van Leeuwen, die „voet-knecht van Sijne Kon. Majesteyt van Groot-Brittannien" wordt genoemd in eene resolutie

van H. Hoog. Mog. van 15 Juli 1689 en die mede als „His Majesty's footman" op 21 Mei 1689 wordt vermeld in den „Calendar of State Papers", 1689—90, p. 113, 114.

Leeuwen, Van. De „gewesen lacquey van den Con.", die, luidens I 247, in 1690 „voor dispensier" medeging naar Ierland, zal geweest zijn Dirck van Leeuwen, die op 1 Mei 1689 met verschillende andere „voetknechten van S. M." gepensioneerd was.

Leeuwen, vermeld II 129, 246; IV 37, 113, 252, 253, 254, 259 is Zout-Leeuw op de Gete, oostelijk van Leuven, dat in den nacht van 4 op 5 Mei 1679 door de Fransche bezetting van Maastricht verrast werd (Le Roy, „Grand Théatre Profane du Brabant", fol. 13).

Leeuwen, Het huis van den heer van, II 182. Vermoedelijk is bedoeld het huis te Leeuwen in Rijnland onder Alphen, tusschen Zwammerdam en Leiden.

Leeuwenhorst. Het welbekend buitengoed van den raadpensionaris Fagel bij Noordwijkerhout, ter plaatse waar voorheen eene abdij voor adellijke jonkvrouwen had gestaan, die gedurende de Spaansche troebelen werd verwoest. Het landgoed schijnt na Fagels dood verkocht te zijn, daar, naar luid van II 439, de heer Van Reede van de Lier voorhad, of althans zich hield of hij voorhad, zich daarheen terug te trekken.

Lefebvre, IV 113. Mogelijk is bedoeld Jean Baptiste Augustin le Febure, „Conseiller Contador et premier Commissaire de Guerre", overleden in 1705 („La Belgique Héraldique", V, 220).

Leger, „die predicant geweest is in Turkien, int huys van d'Heer Haga," III 148, was Antoine Léger, geboren in 1594 te Ville Sèche in Piémont, en die, na volbrachte studiën, in 1628 aangesteld werd tot ambassade-predikant bij den „orator" der Vereenigde Provinciën aan de Verheven Porte, Cornelis Haga; als zoodanig hield Léger zich bezig met de beraming van een plan, in overleg met den Griekschen patriarch Cyrillus Lucar, tot samensmelting der Grieksche en Hervormde kerken. In 1637 naar Piémont teruggekeerd, werd Léger vervolgens door den tegenstand der roomsch-katholieke

geestelijkheid gedwongen naar Genève te wijken, alwaar hij eerst tot predikant bij de Italiaansche gemeente werd benoemd, daarna bij de Fransche en eindelijk tot hoogleeraar in de godgeleerdheid. Later werd hij ook nog belast met het onderwijs in de Oostersche talen aan de studenten te Genève en vervulde hij beide functiën tot aan zijn dood in 1661. Zie A. de Montet, „Dictionnaire Biographique des Genevois et des Vaudois" etc. i. v..

Léger, S^{t}.-. Samuel de Saint-Légier, ridder, heer van Boisrond, was in 1684 een der oprichters van de Waalsche kerk te Bath, waarvan hij ouderling werd. Later ging hij in Engelschen dienst. Hij wordt genoemd „S^{r}. di S^{t}. Leger, reformed Capitaine in the company of our Guards du Corps" in een schriftelijk bevel, hem door den prins toegezonden en gedagteekend uit S^{t}.-James, $\frac{\text{23 December 1688}}{\text{2 Januari 1689}}$, om den Franschen ambassadeur Barillon naar Dover te geleiden en aldaar het noodige te verrichten voor zijne inscheping naar Frankrijk („Mémoires" van Dumont de Bostaquet, p. 194, noot 2). Of hij dezelfde was, die in 1690 wegens hoogverraad werd vervolgd, blijkt niet met zekerheid („Calendar of State Papers", 1690—91, pag. 87, 90).

Leicester, Leister, Lord. Philip Sidney graaf van Leicester, dien Huygens reeds in December 1689 „een oudachtigh en gebroken man" noemde, I 213, leefde toch nog tot in Maart 1698 (Luttrell, IV 352).

Leine, De, riviertje, dat langs de stad Hannover loopt en zich noordelijk daarvan in de Aller werpt, die vervolgens zich met de Wezer vereenigt.

Leisterfields, I 70, Leicesterfields in de Londensche wijk Westminster.

Leith. Stad aan den Firth of Forth, oostelijk van Edinburgh.

Lely. Pieter van der Vaes, genaamd Lely of Lilly — later Sir Peter Lilly —, geboren te Soest in Westfalen in 1618, wordt gezegd in 1641 prins Willem II op zijne reis naar Engeland te hebben vergezeld en schijnt zich toen daar te lande te hebben gevestigd. Later was hij hofschilder van koning Karel II en maakte zich voor-

namelijk door zijne vrouwenportretten beroemd. Hij stierf in 1680, zoo men wil van hartzeer over den opgang, dien Kneller maakte. Zooals uit het Journaal blijkt, liet Lely aanzienlijke kunstverzamelingen na, waarvan de verkoop tot het einde van 1694 duurde. Voor „Lelys uytroep", I 404, zal wel gelezen moeten worden „uytcoop", uitverkooping.

Lembeck, Lembecq, met een aan den prins van Steenhuyse toebehoorend kasteel, waar de prins in 1675, 1692 en 1693 zijn intrek nam, is een stadje op de Senne, nabij Hall, eenige uren zuidelijk van Brussel.

Lennep, Van. Mogelijk is bedoeld Christiaan van Lennep tot Putten, lid der ridderschap van de Veluwe, gecommitteerde ter West-Indische Compagnie, die in 1713 stierf en gehuwd was met Mechteld Agnes Schaap, weduwe van Johan van Haeften tot Putten („De Navorscher", XXXIII bl. 472).

Lente. Christiaan Lente verkreeg op 13 Mei 1679 audientie van H. Hoog Mog. als resident van Denemarken. Zijne zending liep in 1680 af, maar op 16 Augustus 1688 werd hij andermaal door de Staten-Generaal ontvangen, ditmaal als envoyé van Denemarken; hij bleef tot in 1698.

Lentzen, Lenzen bij de Elbe in Brandenburg, niet ver van de grens van Mecklenburg-Schwerin. Van daar schijnt de reis door Huygens te zijn voortgezet tot Wittenberge, halverwege tusschen Lenzen en Havelberg.

Lescourt, Mlle, juister De Lescours, huwde inderdaad met baron Schütz von Holzhausen, van 1689 tot 1710 gezant der vorsten van Brunswijk in Engeland (Horric de Beaucaire, „Une mésalliance dans la maison de Brunswick", p. 83).

Lessines, aan de Dender, in Henegouwen, ten noorden van Ath.

Leti. Onder de werken van den bekenden veelschrijver Gregorio Leti, die op 9 Juni 1701 te Amsterdam stierf, komt voor eene „Vita di Cromwell", twee deelen in 8vo.

Leurestière, gouverneur van Limburg. De „Hollantse Mercurius" van Juni 1675, bl. 116, noemt hem Sr. De la Levretière, die na de overgave van Limburg op 21

Juni 1675 door Lodewijk XIV tot „Plaetsvoocht" aldaar werd aangesteld, en Sr. Du Roy als diens stedehouder.

Leuse, I 494. Vermoedelijk is bedoeld Leuze op de Dender, tusschen Doornik en Ath, in het zuiden van Henegouwen.

Leuse, IV 130. Vermoedelijk is bedoeld Leuse of Leuze, ten noord-oosten van Namen.

Levi, erfgenaam van Duarte, II 191, 193. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 23 October 1691 wordt melding gemaakt van „Constantia Duarde, echtgenoote van Manuel Levy, van de Portugeesche Joodtsche natie te Amsterdam, als universele erfgename van haren Cousyn Germain Diego Duarde', in zijn leven wonende te Antwerpen".

Levin, Lord, I 371; II 24, ook bedoeld III 65 als lord Lion, „die de dochters dochter van Kirckpatrik getrouwt heeft", welke aanwijzing op zijn spoor brengt. Van Spaen toch meldt in zijne „Inleiding tot de Historie van Gelderland", IV 283, dat de dochter van John Kirckpatrick, heer van Poederoyen, Anna Sophia Kirckpatrick heette en moeder was van Ann Erskine, als welker vader de graaf van Killy wordt aangeduid; dit nu is niet juist: haar vader was Sir George Erskine, broeder van Alexander graaf van Kelly; zij zelve huwde met John Melvil of Raith, die den titel van lord Melvil erfde. Hun zoon George week naar Holland uit en bleef hier gedurende eene reeks van jaren; tengevolge van zijn huwelijk voerde hij den titel van lord Leven en schijnt ook den naam Erskine tegen dien van Leslie te hebben verwisseld. Lord Leven vergezelde in 1688 Willem III naar Engeland. In Mei 1689 werd hij aangesteld tot secretaris van Staat voor het koninkrijk Schotland en in December 1691 tot „Lord Privy Seal", terwijl hij intusschen op 8 April 1690 verheven was tot graaf van Melville. Als zoodanig is van hem in Deel I van het Journaal herhaaldelijk sprake. Zijn zoon, David lord Leven, I 371; II 24, 561, was gouverneur van het kasteel van Edinburgh en lid van den „Privy Council". Hij voerde later den dubbelen titel van graaf van Leven en van Melville.

Levin. Vermoedelijk is bedoeld Charles de Levin dit de Famars, die in 1678 voorkomt als kapitein onder den kolonel van Hofwegen, en in 1689 als kapitein onder den prins van Birckenfeld.

Levingstone. Sir Thomas Livingstone verkreeg, nog vaandrig zijnde, op 19 Juni 1673 commissie als kapitein, werd op 5 December 1678 bevorderd tot sergeant-majoor en op 16 Februari 1689 tot luitenant-kolonel. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 15 Juli 1692 heet hij „de Commandeur ende Brigadier Levingstone, commandeerende de Troupes van S. Kon. Maj. van Groot-Brittannië in Schotlandt," en in eene resolutie van 5 Mei 1693 „Thomas Levingstone, commandeerende de Militie van S. Kon. Maj. van Groot-Brittannien in Schotland". In 1696 werd hij tot generaal-majoor benoemd en verheven tot burggraaf Teviot. Den 1sten Januari 1704 eindelijk werd hij luitenant-generaal. Hij overleed in 1711 (Ferguson I, p. 501, noot 5). Sir Thomas was ongetwijfeld de majoor Levingstone, dien Huygens, niet tot zijn genoegen, ontmoette op eene wandeling, die hij te Soest maakte met Jacoba Bartolotti, III 71, en eveneens de „Cor. Levingstone", die hem in April 1692 de groeten dier dame uit Soest overbracht, II 41.

Lexinghton. Robert Sutton lord Lexington werd in Juni 1690 „Gentleman of the Horse" van den prins van Denemarken en komt daarna voor als „Edelman van het Huis des Konings". In 1692 werd hij tot lid van den „Privy Council" benoemd en in 1693 woonde hij als volontair den veldtocht bij in de Zuidelijke Nederlanden, waar Huygens hem alstoen aantrof, II 240, 245. In April 1694 werd hij tot gezant te Weenen benoemd.

Leye, De. Casper Carel baron van der Leyen, die op 17 December 1676 commissie verkreeg als ritmeester, is ongetwijfeld degene, die baron De Ley genoemd wordt in een brief van Waldeck aan Willem III van 4/14 Augustus 1682 (Muller, I, 187—188), en die in Juni 1694 van eene lange krijgsgevangenschap bij de Franschen terugkeerde, II 361. Vermoedelijk is hij ook degene, die in het Bijvoegsel tot het „Derde Vervolg van Saken van Staat en Oorlog", getiteld „Vredestractaten Verhan-

delt tot Rijswijck", fol. 3, genoemd wordt „de Heer Baron de la Leyen, Heer van Saffingefferen en Werfeling, Geheymraad en Groot Maarschalk, extraordinaris Ambassadeur en Gevolmachtigde van Sijn Keurv. Hoogheyt van Trier tot de bijeenkomsten van de Vrede". In de briefwisselingen van dien tijd komt hij ook voor als „Baron de Ley van Saffig" en „de la Leyen Baron van Saffig." De Von der Leyen's behoorden tot den hoogen adel van de Rijnstreek en zijn, na tot diep verval geraakt te zijn, thans uitgestorven.

Leye, Lye. Zie Lis (Lys).

Leyenbergh. Baron Lyonberg, die gedurende verscheiden jaren gezant van den koning van Zweden te Londen was, overleed aldaar den 10den Augustus 1691 (Luttrell, II 272).

Lichtaert, dorp in het markgraafschap Antwerpen, westelijk van Santhoven, bij de kleine Nethe.

Lichtenberg, IV 123, kasteel op den St.-Pietersberg bij Maastricht, waarvan de bouwvallen nog aanwezig zijn.

Lichtensteyn, Prins van. Blijkbaar is bedoeld Anton Florian, vorst van Lichtenstein, die van 1687 tot 1694 ambassadeur van den keizer te Rome was, daarna belast werd met de opvoeding van den aartshertog Karel en voorts geheimraad was, opperhofmeester, ridder van het Gulden Vlies enz.

Liebergen, Dr. Diederik van, schijnt ook bedoeld te zijn III 85 als Sr. Didics.

Lieftingh, Jan, advokaat voor den Hove van Holland, was in 1688 betrokken in de strafzaak tegen Philips van Boetzelaer.

Lier, De raadsheer. Jhr. Frederik van Liere, vanwege de ridderschap gecommitteerd in het Hof van Holland, Zeeland en Westfriesland, legde als zoodanig den eed af op 29 Juli 1690 („Batavia Illustrata", fol. 1477; „Briefwisseling der Gebroeders van der Goes", II 143). Hij was gehuwd met Catharina Sophia Oem van Wyngaerden, eene der laatst overgeblevenen van dat geslacht, welke op 4 Juli 1689 overleed en den 9den te 's-Gravenhage werd overluid; echter reeds in November 1690 maakte

hij het hof aan de freule Van Dohna en in Augustus 1691 aan eene der freules Van Wassenaer-Starrenburg, doch voordat het tot een tweede huwelijk was gekomen, werd hij zelf op 2 Juli 1692 overluid.

Lier. Zie op Reede.

Lier in Brabant, aan de Nethe, oostelijk van Duffel.

Liere, Van. Zie op Katwijk.

Liesbosch, welbekend bosch onder Prinsenhage, niet ver van Breda.

Lievens, Houten St.-, St. Liven-Hautem, dorp ten westen van Aelst, noordwestelijk van Ninove.

Ligne, stadje aan de Dender, in Henegouwen, westelijk van Ath.

Lillebonne. Zie Lotharingen.

Lillo, fort aan den rechteroever van de Schelde, beneden Antwerpen, destijds tot de Generaliteitslanden behoorende.

Lilly. Zie Lely.

Limale, Baron De. Thomas Lopez d'Ulloa, ridder, heer van Limale Bierges en La Chapelle Saint-Lambert, lid van den krijgsraad in de Nederlanden en „Pagador General" van de Spaansche troepen aldaar, zoon van Antonio Lopez d'Ulloa, werd tot den ridderstand verheven op 20 Juni 1626, tot baron De Limale den 23sten Januari 1646 en tot graaf van Rodes-Ste.-Agathe den 11den Mei 1651. Ook werd hij den 28sten Januari 1646 door keizer Ferdinand III tot markgraaf des H. R. Rijks verheven (Le Roy, „L'Erection de toutes les terres du Brabant", fol. 28, 31 en 35; V. d. Leene, „Théâtre de la Noblesse du Brabant", I p. 36).

Limale, IV 63, 65. Slot in Zuid-Brabant, zuidelijk van Waveren, ten westen van de Dyle („Délices du Brabant", II 134; Le Roy, „Théâtre Profane du Brabant", 3, N°. 40; „Kasteelen en HeerenHuysen der Edelen van Braband", fol. 42).

Limalette, Limelette, dorp aan de Dyle, niet ver van Limale.

Limburg, IV 32, 35, 36. Op 21 Juni 1675 werd Limburg aan de Franschen overgegeven. Daarmede verviel het doel van den tocht van de prins in het land van

Gelder en keerde hij naar de Spaansche Nederlanden terug.

Limmerick. In Augustus 1690 deed Willem III eene vergeefsche poging om zich van Limerick meester te maken. De loopgraven werden wel geopend, maar de aanval werd afgeslagen, waarop het beleg werd opgebroken en de koning naar Engeland terugkeerde. In het volgend jaar, na den slag bij Aghrim en de verovering van Galway, werd het beleg van Limerick hervat op 25 Augustus 1691 en den 21sten September werd door Wauchop en Sarsfield geparlementeerd; den 3den October werden de voorwaarden voor den overgang der stad en de kasteelen Ross en Clare finaal geregeld en die voorwaarden werden op last des konings en met eene politieke bedoeling zoo gematigd mogelijk gesteld. De onderwerping van Ierland was daarmede voltooid.

Limmore. Mrs. Margaret Lemon was, volgens het „Niederl. Künstler-Lexicon" van A. von Wurzbach, I 452, eene der geliefden van Van Dijck gedurende zijn verblijf te Londen tusschen de jaren 1635—'41. Zij werd hem echter ontrouw en vluchtte naar de Nederlanden met een anderen minnaar, aan wiens sterfbed zij zich vervolgens om het leven bracht. Haar door Van Dijck geschilderd portret bevindt zich op Hamptoncourt.

Lin, IV 35, 36. Linne aan de rechterzijde der Maas, boven Roermond.

Linas, plaatsje bij Montlhéry, departement Seine-et-Oise, zuidelijk van Parijs.

Linck, IV 129, 132, is geenszins een plaatsje bij Maastricht, zooals gezegd wordt in het Register bl. 285, maar was een onbeduidend fort tusschen Saint-Omer en Grevelingen, 't welk den 8sten Augustus 1676 door den maarschalk D'Humières werd genomen (Knoop, „Krijgs- en Geschiedk. beschouwingen over Willem III", II bl. 199; „De Holl. Mercurius", Augustus 1676, bl. 255).

Lindeboom, Carel (van), verkreeg op 4 Mei 1674 commissie als kapitein en op 26 November van dat jaar als sergeant-majoor van het regiment van den graaf van Waldeck. Als zoodanig was het, dat hij belast werd met

het overbrengen van mondelinge berichten tusschen Waldeck en Willem III, als waarvan sprake is IV 131, en bij Muller, II 138, 312, 342. Den 6den November 1681 verkreeg hij commissie als luitenant-kolonel onder Waldeck en op 3 Maart 1689 als diens adjudant-generaal, maar de bevordering tot kolonel, welke reeds geruimen tijd vroeger door Waldeck voor hem was aangevraagd, viel hem eerst op 23 Januari 1690 ten deel. Na Waldeck's dood komt Lindeboom in 1694 voor als brigadier in de legerafdeeling van prins 't Serclaes de Tilly, en op 20 September 1695 werd hij benoemd tot generaal-majoor der infanterie.

Linden, zoon van den ambtman van de Neder-Betuwe. Een Lynden, ambtman van de Neder-Betuwe, wordt niet aangetroffen, maar wel van de Over-Betuwe, t. w. Caspar Antony van Lynden, heer van Ressen. Vermoedelijk is deze, II 304, bedoeld. Uit zijn huwelijk met Machteld van Welderen had hij vier zoons, Dirk, Berend Jan, Adriaan en Frans Karel van Lynden.

Linden, heer van de Perck. Nicolaas Herman van Lynden, heer van de Parck, zoon van Dirk van Lynden van Hemmen en Blitterswijk, en van Heilwig Vijgh, verkreeg commissie als kapitein op 2 November 1674 en was luitenant-kolonel en kapitein van de garde te voet, toen hij op 2 Augustus 1676 bij het beleg van Maastricht sneuvelde.

Lindsey, Robert Bertie graaf van, was „Lord Great Chamberlain of England" en lid van den Privy Council.

Lingen, De „Huysvooght" van, III 5, 8. Daar Lingen reeds bij het leven van Willem I tot de bezittingen van het huis van Oranje behoorde en het plaatsje, na in 1606 door de Spanjaarden veroverd te zijn, in 1633 weder genomen en sedert bij het domein des stadhouders gevoegd was gebleven, zal de prins daar waarschijnlijk wel een woonhuis in eigendom hebben gehad, waarvan de bewaring aan een huisvoogd zal zijn opgedragen geweest.

Lingen, Van der. Een „Capiteyn van de tochtpaerden" van dien naam wordt vermeld in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 9 Juni 1694.

Linham. Denkelijk is bedoeld Georg Gebhard van Linstan of Linstran, die in 1689 luitenant-kolonel was; in 1698 werd hij kolonel, in 1704 brigadier en in 1709 generaal-majoor.

Linsan, Linsen, II 70, 72; IV 66, 74, ten noorden van Hannuye.

Linteloo. De edelman van dien naam, die als majoor der garde voorkomt, IV 52 en vgg., was dezelfde, die in het gevolg der vorstin van Oostfriesland in October 1680 aan het hof te Celle verscheen, t. w. Tyman Johan van Lintelo, zoon van Willem van Lintelo tot Ehse en van Johanna van Dorth. Hij was heer van Ehse, Langentrier en Lathmer, werd in 1665 als ritmeester beëedigd en in 1674 bevorderd tot majoor in het regiment gardes te paard van Z. H. Voorts wordt hij in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 5 Februari 1681 genoemd „Drossaert tot Eschs en Witmondt voor H. F. D. de Furstin van Oostvrieslandt", en in eene resolutie van 31 Mei d. a. v. wederom als „majoor van S. H. guarde te paard". Hij overleed in 1685.

Linteloo, Mevrouw Van, de echtgenoote van den voorgaande, van welke gewag wordt gemaakt IV 52, was zijne tweede vrouw, Maria Elisabeth von Inn und Knipphausen, met welke hij in 1669 gehuwd was.

Linteloo, vermeld I 84, 122, 438. Vermoedelijk is bedoeld Christiaan Karel van Lintelo, de oudste zoon van den voorgaande, die van 1700 tot 1716 gezant van H. Hoog Mog. te Berlijn was en in 1736 stierf.

Linteloo, Joff., II 155, was Johanna Agnis van Lintelo, dochter van Johan van Lintelo tot de Marsch en Agnès Reyniera van Scheel tot Weleveld. Zij was eerst gehuwd met Otto de Rode van Heeckeren van den Peckendam, daarna met Pieter Battier, gezant van H. Hoog Mog. aan het Spaansche hof.

Lion, Lord. Zie op Leven.

Lions, Lion, Lyon. Hoofdplaats van het département du Rhône, aan de samenvloeiing van Rhône en Saône.

Lip, Lipo, Lypp, Graaf van der. De graaf van Lipo, die in November 1688 een edelman herwaarts zond om eene capitulatie te sluiten over een regiment ruiters,

waarover zijn zoon kolonel zoude zijn, I 9, was Simon Hendrik graaf en edelheer van der Lippe, gehuwd met gravin Amalia van Dohna, eene nicht van Willem III. De zoon, voor wien op 21 Januari 1689 commissie afgegeven werd als kolonel van een nieuw te werven regiment cavalerie, was Frederik Adolf graaf en edelheer van der Lippe, geboren in 1667 en in 1692 getrouwd met eene der dochters van Adolf vorst van Nassau-Schaumburg.

Lip, Graaf van der, van wien sprake is I 12 en 236, was Wilhelm graaf van der Lippe, uit een anderen tak van hetzelfde huis, en overste in dienst van H. Hoog Mog. Hij stak met Willem III naar Engeland over, doch kwam reeds in Februari 1690 te sterven.

Lip, Van der. Een jonger broeder van den voorgaande was de I 437 genoemde graaf van der Lyp, dezelfde die I 474 graaf van der Lippe en II 47 graaf van der Lip heet, t. w. graaf August van der Lippe, bevelhebber der Hessische troepen in het leger der geallieerden, doch die volgens Luttrell, II 560, in September 1692, ter zake van heimelijke verstandhouding met den vijand gevangen genomen en naar Weenen gevoerd werd. Een gevolg daarvan zal wel geweest zijn, dat in Maart 1695 door den koning over zijn regiment beschikt werd, II 463. Hij stierf te Neuwied in 1701.

Lira. Don Manuël Francisco de Lira, ridder der orde van St.-Jacob, conducteur (introducteur) der ambassadeurs aan het hof van den koning van Spanje en diens extraordinaris envoyé bij hunne Hoog Mog., werd op 18 Januari 1678 door de Gecommitteerde Raden van Zeeland verlijd met de, aan de abdij van Middelburg leenroerige, huizinge van Assendelft in het Westeinde te 's-Gravenhage, sedert het Hof van Spanje geheeten (De Riemer, „Beschrijving van 's-Graven-Hage, fol. 747, 908—'9, 945). Op 21 Augustus 1679 had Don Manuël zijne afscheidsaudientie van de Staten-Generaal.

Lis, IV 189. Bedoeld is de Lys of Leye, die in Artois ontspringt, door Vlaanderen vloeit en zich bij Gent in de Schelde uitstort.

Lisbourne. Lisburn, stad in het Iersche graafschap Down, ten zuiden van Belfast.

Litchfield, Edward Lee graaf van. Tegen dezen werd in Mei 1692 een „warrant” uitgevaardigd en, daar hij voortvluchtig was, werd vervolgens bij proclamatie zijne opsporing en aanhouding ter zake van hoogverraad gelast. De maatregel schijnt echter geen gevolg gehad te hebben, want eerst in 1696 werd hij, blijkbaar in zijn eigen huis, gevangen genomen en naar den Tower overgebracht, waaruit hij evenwel al spoedig werd ontslagen, zoodat wel niets wezenlijks tegen hem zal kunnen zijn ingebracht (Luttrell, II 441, 448; IV 34, 50, 62).

Lith de Jeude. Bedoeld moet zijn Johan van Lith de Jeude, J. U. D., in 1664 ontvanger van het kwartier Tiel, in 1675 schepen aldaar, curator der hoogeschool te Harderwijk, in 1676 raad van den vorst van Waldeck te Culemborg, in 1680 commissaris van de monsteringen en in 1684 gecommitteerd ter Staten-Generaal.

Lloyd. Met den kolonel Flud, III 23, moet bedoeld zijn Godfried Lloyd, voor wien op 22 November 1674 commissie verleend werd als kapitein van het regiment gardes van Z. H., in plaats van den overleden kolonel Rose, en die den 9den December 1678 aangesteld werd tot luitenant-kolonel van het regiment van kolonel Wiselen. Als zoodanig wordt hij vermeld III 23, en is vermoedelijk ook de „swarte Lloyd”, die II 105 en 108 genoemd wordt, en die aldus zal zijn aangeduid tot onderscheiding van den volgende. Op 24 September 1692 werd Godfrey Lloyd benoemd tot kolonel van een regiment infanterie, bestemd voor eene expeditie naar West-Indië („Calendar of State Papers”, 1691—’92, pag. 462, 503, 511, 513).

Lloyd. De majoor Flud, later luitenant-kolonel, vervolgens kolonel, vermeld I 61 passim tot 450, ongetwijfeld dezelfde, die Floyd of Lloyd genoemd wordt I 60, 138, 158, 211, de verleider van Joff. Van Berlicum, was Eduard Lloyd, voor wien den 2den Juli 1674 commissie der nieuwe wervinge verleend werd en op 4 Juni 1685 als sergeant-majoor van het regiment van kolonel Thomas Monck, welk regiment in 1688 op Thomas Talmash overging. Als kolonel van een regiment infanterie komt hij voor op het einde van 1692 en in 1693. Op het

einde van Augustus van laatstgenoemd jaar werd een pas afgegeven voor hem en vier bedienden „to go to Flanders („Calendar of State Papers", 1991—'92, pag. 467, 536).

Lloyd, „Coroner" te Chester, I 319; mogelijk dezelfde, die in 1707 aangesteld werd tot „advocate to the prize office" (Luttrell, VI 156).

Locas. Vermoedelijk is bedoeld Lorris, tusschen Châteauneuf en Montargis.

Lockhorst. Kapitein — was Cornelis van Lockhorst, die op 5 Juli 1685 commissie ontving als kapitein en op 26 Augustus 1694 bevorderd werd tot sergeant-majoor van het regiment voetknechten van den heer van Amelisweerd.

Lockhorst, IV 226, of Oud-Teylingen, het welbekend landgoed van Hieronymus van Beverningh, onder Warmond.

Loderus, Predikant. Mogelijk is bedoeld Hubertus Lorius, in zijn leven predikant te Maastricht. Zie op Lorius.

Lodesteyn, II 308. Huygens schijnt zich hier te hebben vergist, want geen Lodensteyn, die in 1694 lid der Admiraliteit op de Maze was, is te vinden in de uitvoerige genealogie der „Lodensteyns en hunne magen", door mr. J. E. van Someren Brand medegedeeld in den 8sten jaargang (1890) van het Maandblad van het Genootschap „De Nederlandsche Leeuw". Mogelijk is bedoeld de aldaar, bl. 62, genoemde Jacobus van Lodensteyn, die blijkbaar te Rotterdam woonde en daar ter stede op 27 October 1709 overleed.

Lodun, Loudun, stad ten zuiden van Saumur, in het tegenwoordig Fransche departement van de Vienne.

Loevestein, IV 72. Wicquefort was niet daarheen overgebracht, maar werd gevangen gehouden op de Gevangenpoort te 's-Gravenhage, vanwaar het hem den 11den Februari 1679 gelukte te ontvluchten („Holl. Mercurius", 1679, blz. 119—120).

Loges, Mademoiselle Des — of De —, die ongehuwd „van melancholie" stierf, schijnt eene dochter geweest te zijn van Charles de Rechignevoisin des Loges, kapi-

tein van de garde der Staten van Holland, en van Magdalena van der Myle.

Lokeren. Dorp in het land van Waes, oostelijk van de stad Gent.

Lomaria. Zie op La Maria.

Lombeck Burggrave. Zie Burggrave.

Lonacker, IV 136, 137. Bedoeld moet zijn Lanaken in Belgisch Limburg.

Londesseler. Zie Londuzele.

Londonderry, havenstad aan de noordkust van Ierland, welke de zijde van Willem III hield; mitsdien sloeg koning Jacob II het beleg om de stad, doch de bevolking, aangevuurd door den predikant Walker, verdedigde zich zoo dapper, dat, nadat het kolonel Kirke gelukt was eenige schepen met proviand en krijgsbehoeften in de haven te brengen, I 148, 151, 163, de belegeraars aftrokken, I 165, 168.

Londuzele, Londerzeel, II 499, 500; IV 191, dorp ten zuidoosten van Dendermonde en westelijk van het kanaal van Brussel naar Willebroeck.

Lone, De. Zeer waarschijnlijk is bedoeld de Lahn. In den „Europischen Mercurius" van Maart 1692, blz. 187, wordt die rivier insgelijks aangeduid als de Lohn, die „zich twee mijlen boven Coblentz in den Rijn ontlast".

Longeuil. Longueil was gesproten uit een geslacht „illustre pour l'épée et la robe" en was opperstalmeester van den hertog Jan Frederik van Hannover („Geschichtsblätter des Deutschen Hugenotten-Vereins", VI, H. 10, S. 8).

Loo, De, lees De Loë. Bedoeld is Carel Godfried baron de Löe, broeder van den vroeger reeds vermelden kommandeur van Aldenbiesen (De Crassier, „Histoire du Bailliage des Vieux Joncs", p. 71). In het reeds meermalen aangehaalde „Bijvoegsel tot het Derde Vervolg van de Saken van Staat en Oorlog" wordt hij genoemd: „Sijn Excellentie de Heer Baron van Loë de Wissen, Ridder van de Ordre en Commandeur van Pitzenborg tot Malines, Colonel van Sijn Keurvorstelijke Doorluchtigheyt van Brandenburg, Raad van Staat, Extraordinaris Afgesant en Gevolmachtigde van Sijn Doorluchtigste Hoogheijt den

Prince Palatin, Grootmeester van de Ordre Teutonique tot de Tractaten van de Vrede". Hij overleed als commandeur der Balye van Coblentz op 22 Maart 1715 („De Navorscher," XXXIX, bl. 451).

LooChristi, dorp in Oost-Vlaanderen, ten noordoosten van Gent.

Loofs, Adam, afkomstig uit Amsterdam, een zeer bekwaam en kunstvaardig zilversmid, wordt herhaaldelijk genoemd in het werk van dr. L. A. van Langeraad, „De Nederlandsche Ambassade-kapel te Parijs", als ouderling der Hollandsche protestantsche gemeente aldaar tot 1674. Den 1sten Mei 1680 verkreeg hij acte als „Ordinaris Gout- en Silversmith mitsgaders Silverbewaerder van S. H.".

Loon, Van, chirurgijn. Den 30sten Juni 1687 verkreeg Willem van Loon acte als „Lyff Churgyn van S. H. en Churgyn van S. H. domesticque dienaren".

Loon, Van, met wien Huygens in Juli 1649 te Tours samentrof, kan tot het Amsterdamsche regeeringsgeslacht hebben behoord, ofschoon niet recht blijkt, wie de bedoelde zou kunnen geweest zijn.

Lorent, St.-, III 121, 122. Saint-Laurent bij Orleans.

Lorent, St.-, III 138. Saint-Laurent-de-Mure in het departement der Isère, ten noordoosten van Vienne.

Lorius, Joff. Blijkens twee resolutiën van H. Hoog Mog. van 13 December 1697 en 13 Maart 1698, in welke de kinderen worden opgenoemd van Hubertus Lorius, „in sijn leven Predicant tot Maestricht", en Abigaïl Hellemans, was de oudste dier kinderen Catharina Lorius, „koopvrouw in Kanten en Lijnwaten, wonende in Pellemel bij Whithal tot London in Engelant". Wellicht is zij dezelfde als Catarina Lodderus, die, op eene verklaring van den kerkeraad te Colchester, d.d. 22 Juli 1685, toegelaten werd als lidmaat der Hollandsche kerk te Londen (Hessels, „Register", No. 1846).

Lorne. Zie Argyle.

Lorthier, IV 62, kasteel aan de Dyle bij Genap, dat in 1668 door middel van mijnen verwoest was, waarschijnlijk om te voorkomen, dat de Franschen zich daarin zouden nestelen, heette eigenlijk Lothier en zoude

bewoond zijn geweest door de moeder van Godfried van Bouillon, hertog van Lotharingen („Délices du Brabant", II 91, 157). Eene afbeelding daarvan komt voor bij Le Roy, „Kasteelen en Heeren Huysen der Edelen van Braband", fol. 34.

Losecott. Deze, in wiens plaats Marquette op 7 December 1675 commissie als ritmeester verkreeg, IV 68, was Jacob Losecaet, een verdienstelijk officier, die in het voorjaar van 1667 om zijn „merite" van luitenant tot ritmeester werd bevorderd, niettegenstaande een zoon van den Amsterdamschen burgemeester Van Vlooswijck naar diezelfde ritmeestersplaats solliciteerde, zooals omstandig verhaald wordt in een brief van Adriaan van der Goes aan zijn broeder Willem, van 7 Maart 1667 („Briefwisseling der gebroeders Van der Goes", I bl. 280).

Lotharingen. De oude hertog van —, Karel IV, geboren in 1605, zoon van Franciscus van Lotharingen, graaf van Vaudémont, en Christina van Salm, sinds 1624 hertog van Lotharingen, had een lang leven vol avonturen en lotswisselingen achter den rug, toen hij in November 1673 bij den prins van Oranje in het leger verscheen, IV 10. Drie jaren tevoren was hij genoodzaakt geworden in aller ijl uit zijne hoofdstad te vluchten, om te ontkomen aan de soldaten, die Lodewijk XIV op de meest verraderlijke wijze had afgezonden, om hem te overvallen en uit zijn paleis te Nancy weg te voeren. Op die gebeurtenis doelt het verhaal van één zijner voormalige hovelingen, III 28. Na die vlucht had hij zich te Keulen opgehouden en had hij eenige troepen verzameld, welke hij den prins toevoerde, IV 33, en waarmede hij ondernam de Franschen te bestoken. Inderdaad behaalde hij op hen eenige niet onbelangrijke voordeelen, maar gedurende een zijner tochten werd hij op 18 September gansch onverwacht door den dood overvallen. De hertog was in eerste huwelijk gehuwd met zijne volle nicht, Nicole van Lotharingen, maar nog bij het leven van deze had hij in 1637 te Brussel eene tweede verbintenis aangegaan met de om hare schoonheid beroemde Beatrix de Cusance, weduwe — naar men beweerde, sinds niet meer dan

eene maand — van den prins De Cantecroix, uit het geslacht Perrenot de Granvelle. Zij overleed, nadat de hertog haar bij volmacht „in extremis" nog eenmaal getrouwd had, op 5 Juni 1663, en al weder zeer kort daarna hertrouwde hij met eene dertienjarige freule D'Apremont. Van die verschillende dames wordt echter in het Journaal geene melding gemaakt en evenmin van vele andere vrouwen, door wie, zooals men begrijpen kan, een groote rol in het leven van den hertog was vervuld; alleen wordt III 13 gewaagd van zekere Mlle. Van der Hecke te Brussel, als eene vroegere geliefde van den hertog. Mogelijk was deze de Brusselsche burgemeestersdochter, van wie door D'Haussonville ergens in 't voorbijgaan wordt gesproken (vgl. zijne „Histoire de la réunion de la Lorraine à la France", XVII en XXXI). Voor het I 402 vermeld gerucht, als zoude de generaal Van Weibenom een zoon geweest zijn van den ouden hertog van Lotharingen, schijnt gansch geen grond te bestaan.

Lotharingen. De „tegenwoordige" hertog van —, Karel V, was de zoon van Nicolaas Franciscus van Lotharingen, den jongeren broeder van den voorgaande. Hij diende aanvankelijk in de Nederlanden onder graaf De Souches en nam o. a. deel aan den slag bij Seneffe. Op het oogenblik van den dood van den ouden hertog bevond hij zich echter in het leger des keizers, waarover hij, nog vóór het einde van dat jaar (1675), tot generalissimus werd aangesteld, als hoedanig hij met roem de Turken en de oproerige Hongaren beoorloogde. In 1678 huwde hij met de aartshertogin Eleonora, de zuster des keizers en weduwe van den koning van Polen, Michaël Wisnowicki. Bij het uitbreken van den oorlog met Frankrijk in 1689 werd hem het opperbevel over het keizerlijk leger aan den Rijn opgedragen; met lof kweet hij zich van die taak door de verovering van Maintz en Bonn, doch reeds op 17 April 1690 overleed hij zeer onverwacht, naar luid van het Journaal, I 268, tengevolge van een „catharre suffocatif".

Lotharingen. Karel Hendrik van —, prins van Vaudémont, geboren op 24 Februari 1649, was gesproten uit

de onwettige verbintenis van hertog Karel IV en Beatrix de Cusance en kon uit dien hoofde geen recht doen gelden om, na den dood van zijn vader, als hertog van Lotharingen op te treden. Uit het Journaal verneemt men, IV 61, dat ook door hem aan den slag bij Seneffe werd deelgenomen en voorts, dat hij in 1675 licht gewond werd bij het beleg van Trier, waar zijn vader den maarschalk De Créquy ingesloten hield, IV 60. In October van dat jaar komt hij voor in het leger van den prins, in wiens nabijheid hij vervolgens bleef; in 1677 werd hij belast met het bevel over den linkervleugel der cavalerie, 't geen aanleiding tot aanmerkingen schijnt te hebben gegeven, IV 194. Kort daarna nam hij deel aan de expeditie naar Charleroy, die, zooals bekend is, op niets uitliep, IV 200, en daarop schijnt hij al spoedig uit het leger te zijn verdwenen, IV 210. In 1691 treedt Vaudémont weder op in het Journaal. Aldaar, I 442, wordt gemeld, dat hij, op aanbeveling van Willem III, door den koning van Spanje bevorderd werd tot „Général des armes — armées? — dans les Pays-Bas". In die hoedanigheid wordt hij dan ook, tot op het einde van het Journaal, voortdurend aangetroffen als overleg plegend met den koning, zoowel in het leger als op Het Loo en te Brussel, waar hij een gedeelte van het „Hôtel d'Orange" bewoonde, IV 177. Ofschoon, volgens het Journaal, II 92, 262, 424, 425, 518, 524, de gezondheidstoestand van Vaudémont veel te wenschen overliet, overleefde hij den koning toch gedurende verscheiden jaren. Dom Claude Estiurnot schreef uit Rome aan Mabillon: „Le prince de Vaudemont est toujours icy comme paralitique; il est entre les mains de Borri qui n'en espère pas beaucoup" (Em. Gigas, „Lettres des Bénedictins de la Congrégation de Saint-Maur, 1653—1700"). De brief is niet gedagteekend, maar schijnt, volgens het Journaal II 267 in den nazomer van 1693 geschreven te zijn. In 1698 werd hij benoemd tot gouverneur van Milaan voor den koning van Spanje, doch na den dood van dezen ging hij over tot de partij der Franschen, door wie men te Brussel reeds jaren tevoren meende dat hij gewonnen was, II 92. Hij stierf in 1714.

Lotharingen. Anna Elisabeth van —, prinses van Vaudémont, in 1669 gehuwd met den voorgaande, was de dochter van hertog Karel van Lotharingen, hertog van Elbeuf.

Lotharingen. Anna van —, prinses van Lillebonne, IV 96, was de dochter van hertog Karel IV en Beatrix de Cusance en werd in 1660 de tweede gemalin van Franciscus Maria van Lotharingen, prins van Lillebonne.

Lotharingen. Philips van —, ridder van Malta, gezegd „le Chevalier de Lorraine," IV 24, was een der meest beruchte hovelingen van Lodewijk XIV.

Lotin. Johannes Lotyn, bloemenschilder, geboortig uit Brussel, was in 1686 lid van het gilde in Den Haag en trad in dienst van koningin Maria, na wier dood hij aangesteld werd tot kastelein van 's konings paleis te Brussel (A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II, S. 68).

Lottum, Baron De, was Philip Charles baron van Lottum, aan wien op 2 Januari 1674 commissie werd verleend als kapitein. Vervolgens werd hij op 17 Februari 1678 sergeant-majoor van het regiment van den graaf van Hoorn, generaal der artillerie; op 28 October d. a. v. luitenant-kolonel van datzelfde regiment en op 1 Mei 1687 kolonel in de plaats van den overleden kolonel Sidlenitsky. In 1707 komt hij voor als Pruisisch veldmaarschalk en gouverneur van het land van Cleve (R. de Casenove, „Rapin-Thoyras", p. 191).

Loughbrickline, Loughbrickland bij Banbridge, zuidwestelijk van Hillsborough in het graafschap Down, op de noordwestelijke kust van Ierland.

Lougline-bridge in Ierland, Leighlinbridge aan de rivier Barrow, zuidelijk van Carlow.

Louvigny of Louvignies, Markies De, uit het huis Landas gesproten, treedt in den zomer van 1672 in onze krijgsgeschiedenis op als sergeant-majoor in Spaanschen dienst en aanvoerder der hulptroepen, door den graaf De Monterey, landvoogd der Spaansche Nederlanden, herwaarts afgezonden (Fruin „Aanteekeningen op Droste", blz. 355; „Kronyk van het Hist. Gen.", XXIV blz. 218). Hij werd vervolgens belast met de verdediging van Schoonhoven (Wicquefort IV, 454), waar Droste — die eene

karakteristieke beschrijving van hem geeft (vs. 2812—2846) — hem destijds aantrof (vs. 2405). Ook wordt hij in dat jaar en in het begin van het volgende vermeld in de „Archives de la Maison d'Orange-Nassau", 2e série, V p. 276 en 305. Daarna nam hij deel aan de veldtochten van 1673, '74 en '75, zooals uit het Journaal blijkt en uit de „Relation succincte de ce qui s'est passé dans la campagne de 1674." In Januari 1676 werd hij, op aanvrage van de hertog van Osnabrück, aan het hoofd gesteld der troepen, welke diens contingent in het leger der geallieerden uitmaakten (Muller, II 264). Als zoodanig nam hij deel aan het beleg van Maastricht, waar zijn gedrag evenwel niet recht naar het genoegen van den prins was, IV 131 (Muller, II 281). Toch wordt hij daarna nog in 1677 en 1678 vermeld. Later benoemde hem de koning van Spanje tot generaal zijner troepen in het Milaneesche. Hij overleed, hoog bejaard, in October 1696 („Derde Vervolg van Saken van Staat en Oorlog," 42ste Boek, fol. 123; „Europ. Mercurius" 1696, II blz. 280).

Louvre-en-Parisis, dorp ten noorden van Parijs, in het tegenwoordig departement Seine-et-Oise.

Lovelace, Lord. John Lovelace, derde baron Lovelace, door Burke genoemd „one of the most energetic of King William's partisans", kwam in September 1688 naar Holland, doch keerde reeds in de volgende maand naar Engeland terug en maakte zich toen al spoedig op om met een honderdtal ruiters den prins van Oranje te gaan ontmoeten. Hij werd echter te Cirencester opgehouden en, na eenigen tegenstand, gevankelijk naar Gloucester gevoerd, maar reeds spoedig door officieren van den prins verlost. Hij werd niet benoemd tot lid van den „Privy Council", zooals uit het Journaal, I 97, opgemaakt zou kunnen worden, maar in Februari 1689 aangesteld tot kapitein van 's konings „band of pensioners" en tot „chief justice of their majesties' parks and forests this side of Trent". Hij stierf op 17 September 1693 (Burke, „Dormant and extinct Peerages", pag. 334; Luttrell, I 461, 464, 475 en vgg., 502; III 194).

Lowick, Edward, majoor, was een dergenen, die in het

voorjaar van 1696 ter zake van hoogverraad werden gevangen genomen en veroordeeld. Daarop werd hij op 29 April 1696, tegelijk met Cramborne, ter dood gebracht (Luttrell, IV 34, 52).

Lowther. Sir John Louther, of Lowther, werd den 17den Maart 1689 aangesteld tot „Vice Chamberlain" des konings, vervolgens tot „Lord Lieutenant" van Westmoreland en in Maart 1690 tot commissaris voor de schatkist. Doch nadat hij reeds spoedig „disgusted at some matters" had geheeten, werd hij den 26sten Februari 1692 ontslagen als commissaris der schatkist en verloor in Februari 1694 zijne hofbetrekking, waarna hij in Juli van dat jaar mede afstand deed van zijn ambt als „Lord Lieutenant". Toch, niettegenstaande dat alles, werd Sir John in Mei 1696 tot lid van het Hoogerhuis verheven als baron Lowther en burggraaf Lonsdele. Hij stierf in 1700 (Luttrell, I 503, 513; II 22, 150, 369; III 271, 336; IV 53).

Lucas, Lord. Thomas Lucas, derde baron Lucas, werd, na het vertrek van koning Jacob II, door de in de Guildhall vergaderde leden van het Hoogerhuis tot gouverneur van den Tower aangesteld, in welken post hij door Willem III werd bevestigd. Hij stierf in Februari 1705 (Burke, „Dormant and extinct Peerages", p. 335; Luttrell, I 485, 506; V 514).

Luchtenburg. Voor „Meny de Commissaris", IV 45, zal wel moeten gelezen worden „Monster Commissaris", want de vader van mr. Jonathan van Luchtenburg, den secretaris der Staten van Utrecht, was Johan van Luchtenburg, commissaris der monsteringen, gehuwd met Alpheda de Pauw en overleden in 1654. De dochter van dit echtpaar was Sophia van Luchtenburg, die op 25 Maart 1677 de tweede vrouw werd van mr. Pieter Elsevier, boekhandelaar te Utrecht en schepen, raad en thesaurier dier stad („De Wapenheraut", II 240; III 12), en daar zij, schijnt het, de eenige dochter was, moet zij wel de bedoelde zuster van Jonathan van Luchtenburg zijn geweest. Wat omtrent haar door Huygens werd aangeteekend, IV 45, was overigens den tijdgenooten wel bekend, althans Wicquefort, IV bl.

620, zegt insgelijks, dat de prins „donna la charge de Secretaire des Estats (d'Utrecht) à un homme, dont la soeur avoit autrefois fort servy au divertissement du Conseiller Pensionnaire de Hollande". Dit verhaal is echter niet volkomen juist; Luchtenburg was secretaris der Staten reeds vóór de komst der Franschen te Utrecht, maar verliet die stad op 17 Februari 1673 („Berigten van het Hist. Genootschap", VI, 2de stuk, bl. 91). Na hun aftocht was hij evenwel, zooals De la Neuville meldt, IV 170, een der weinigen, die, om de provincie niet geheel regeeringloos te laten, door eene commissie uit de Staten-Generaal, met Fagel aan het hoofd, voorloopig in hun ambt hersteld werden, in afwachting dat nader over de regeering zou worden beslist. Hij was dus door den prins noch aangesteld, noch in zijne bediening hersteld, maar kan hoogstens daarna door hem daarin zijn bevestigd. Luchtenburg overleed den 4den Januari 1685.

Lude, of Luden, aan den Jeecker, zuidelijk van Tongeren.

Ludolf, I 358. Reeds in Juli 1689 deed H. W. Ludolf dienst als secretaris van prins George van Denemarken („Calendar of State Papers," 1689—1690, p. 182 en 183).

Ludolfi te Frankfort. Vermoedelijk is bedoeld Hiob Ludolff, hoogleeraar en later burgemeester te Erfurt, over wien zie de „Oeuvres complètes de Christiaan Huygens," IX, p. 566, noot 1.

Luik. Aan het behoud der onzijdigheid van Luik was onzerzijds zeer veel gelegen, omdat, zoo die stad in handen der Franschen viel, te vreezen stond, dat vandaar uit, zonder veel moeite, de oorlog uit de Zuidelijke Nederlanden overgebracht zou kunnen worden op het grondgebied van de republiek. Toen dan ook in het begin van 1694 de hoogbejaarde bisschop Jean Louis d'Elderen overleden was, kwam het gansch niet onverschillig voor, wie tot zijn opvolger zou worden gekozen. Van Fransche zijde werd er toen de kardinaal De Bouillon aanbevolen, maar het kapittel der hoofdkerk van Luik hield met die aanbeveling geene rekening, doch was verdeeld tusschen den keurvorst van Keulen, broeder van den keurvorst van Beieren, den gouverneur-

generaal der Spaansche Nederlanden, en den aartshertog Karel Joseph, halfbroeder des keizers, bisschop van Passau en Freysing en grootmeester der Duitsche orde. Deze overleed echter nog vóór de verkiezing, waardoor de gevreesde bezwaren van zelve werden weggenomen, en de keurvorst van Keulen, die „soo sij seyden, wat gebuchelt" was, II 365, zonder tegenstand tot den zetel van Luik werd verkozen („Europ. Mercurius", 1694, I 119, 124, 155 passim tot 275; II 67 passim tot 262; 1695, 114, 149; Trevor, II 227, 228).

Lullain, Lullein, III 151, 152, 153, was Jean Lullin, geboren in 1619, in 1655 lid van den raad van Genève, syndicus dier stad in 1661, gezant in Frankrijk in 1667, overleden in 1676.

Lullain, De oude Mademoiselle, wier begrafenis vermeld wordt, III 160, was Marguérite de Normendie, echtgenoote van den syndicus Pierre Lullain en moeder van den voorgaande. Zij overleed den 28sten Februari 1650.

Lumley, Lord. Bij gelegenheid der kroning van Willem III en Maria werd Richard lord Lumley den 10den April 1689 verheven tot burggraaf Lumley of Lumley Castle en op 15 April 1690 tot graaf van Scarborough (Luttrell, I 520; II 32). Het is derhalve twijfelachtig of, waar Huygens na laatstgemelden datum van lord Lumley gewaagt, wel dezelfde persoon bedoeld is. Zie voorts op Scarborough.

Lumley, Lady, I 244, was Frances, eenige dochter van sir Henry Jones of Ashton; zij was „Lady of the bedchamber" van koningin Maria en vervolgens van koningin Anna.

Luna, De. Bedoeld is Antoine Sersanders, gezegd De Luna, heer van Oudermeue en de Woestyne, schepen van Gent in 1701, 1702, 1704, president van den provincialen raad van Vlaanderen, gestorven in 1721. De jongste dochter uit zijn huwelijk met Thérèse de Boneem, was Catharina Sersanders, die den 30sten December 1691 in het huwelijk trad met Charles Bernard Coppieters, heer van Hollebeke.

Luneburg. Zie Brunswijk.

Lutin. Zie Latin.

Luttlecouth. Littlecott, een oud en eenzaam gelegen huis op twee mijlen afstands van Hungerford en dat tijdens het verblijf aldaar van Willem III toebehoorde aan Alexander Popham, zoon van den in 1674 overleden Sir Francis Popham, ridder. Zie Burke, „A History of the Commoners of Great Britain and Ireland", II p. 199—201, alwaar eene aanteekening uit Sir Walter Scott's „Rokeby" wordt medegedeeld betreffende een afschuwelijk voorval, dat in den tijd van koningin Elisabeth op Littlecott zou zijn voorgekomen.

Luxembourg. Francois Henry de Montmorency, hertog van Luxemburg, maarschalk van Frankrijk, overleed in den vroegen morgen van 4 Januari 1695 („Europ. Mercurius" 1695, I blz. 88 en 89).

Lymster, Leinster. Zie Schomberg.

M.

M...., Le. Klaarblijkelijk is bedoeld „le Maître", nl. de prins.

Ma, Van der. De drie dochters van Johan van der Maa, oud-burgemeester van Den Haag, en van Catharina Hogius (Hovius?) waren Lucretia, Helena en Sophia genaamd. Lucretia trad in het huwelijk met dr. Jacob Sena of Seunnar; Helena trouwde met William Killigrew, die haar in 1671 verliet; als zijne weduwe komt zij voor in December 1695. Zij stierf te 's-Gravenhage den 9den October 1700 (Maandbl. „De Nederl. Leeuw" 1893, bl. 89). Daags daaraan volgende werd zij overluid; als „mevrouw Cillegri aghter d'Cloosterkerck" staat zij in het register der overluidingen aangeduid. Sophia, de jongste der drie zusters, trouwde met Ysbrant Noortwijck, thesaurier en rentmeester der domeinen van prins Willem III, die in 1678 overleed. Van haar is sprake II 197 en van hare dochter II 384.

Maas en Waal, Het land tusschen. De inval der Franschen in het land tusschen Maas en Waal, waarvan IV 92 en 94 sprake is, had plaats in den aanvang van Mei 1676 door ongeveer twaalfhonderd ruiters en tweehonderd man voetvolk, behoorende tot het garnizoen van

Maastricht. De Staten-Generaal werden daarvan verwittigd op 13 Mei door de afgevaardigden van Gelderland, welke ter vergadering mededeeling deden van eene daartoe betrekkelijke missive van Gedeputeerde Staten van het kwartier Nijmegen; voorts ook door eene missive van de Staten van Utrecht en door een mondeling rapport van den daartoe door dezen afgezonden heer van Amerongen. Nog dienzelfden dag werd in eene avondzitting besloten tot uitgebreide militaire maatregelen, om den vijand te keeren, doch die maatregelen werden afgelast, nadat op 15 Mei een brief was ingekomen van den heer van Gendt van Meinerswijk, gedagteekend uit Grave van 13 Mei en houdende een uitvoerig verslag van het gebeurde, maar met bijvoeging dat de vijand reeds haastig was afgetrokken. Echter werd den volgenden dag opnieuw tot allerlei maatregelen besloten, uit vrees voor een tweeden inval, waarmede gedreigd werd, welke vrees evenwel niet werd bewaarheid. Volgens een brief van graaf D'Estrades was de inval geschied bij wijze van „represalie", wegens hetgeen door de Staatsche troepen, in garnizoen binnen Hasselt, in den omtrek dier stad was gedaan. Naar luid van hetgeen de heer van Meinerswijk schreef, zouden de Franschen het kwartier van Nijmegen verschoond hebben op voorspraak van den Engelschen ambassadeur Temple, die zich ter zake van de vredehandeling te Nijmegen bevond, doch hadden zij in het ambt van Maas en Waal Reent, Balgoy, Neerasselt, Batenburg, Harssen, Leur, Puffelen — Puyflik —, Maas-Bommel, Druten en Leeuwen in de asch gelegd. Zie de resolutiën van H. Hoog Mog. van 13, 15, 21, 23 en 24 Mei, 2 Juni en 7 September 1676 en „De Hollantse Mercurius" van Mei 1676, bl. 77 en 78.

Maaseyck, Maseic, Maseick, stadje in Zuid-Limburg aan de Maas, tusschen Maastricht en Roermond.

Machado, door Koenen, „Geschiedenis der Joden in Nederland", blz. 206, Moses Machado genoemd, komt in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 28 Maart 1674 voor als Antonio Alvarez Machado. In 1704 stond hij te Nijmegen aan het hoofd van een belangrijk huis „in

fourage" („Bijdragen en Mededeelingen van Die Haghe" 1908, bl. 394).

Machette. Mogelijk is bedoeld Philip François Massiet, die als ritmeester der nieuwe werving voorkomt op den Staat van Oorlog voor 1695.

Mackarty. De officier van dien naam, van wien I 354 gewag wordt gemaakt, kan geweest zijn Donaldo de Maccarty, aan wien op 16 October 1674, of wel Dermod Maccarty, aan wien op 12 November van dat zelfde jaar commissie als kapitein werd verleend. Vermoedelijk waren zij verwant aan den generaal Justin MacCarthy, die in Mei 1689 van koning Jacob II den titel ontving van burggraaf Mountcashel, doch die in October d. a. v. gevangen genomen en naar den Tower overgebracht werd, waar hij tot in 1692 werd vastgehouden („Aemstel's Oudheid", V 137, 151; „Mémoires du Marquis de Sourches", IV 355, 356).

Mackay, Hugh, van Scourg, geboren in 1640, diende aanvankelijk in een Schotsch regiment, dat in Fransche soldij stond. Met dat regiment werd hij in 1672 herwaarts gezonden en geraakte toen in kwartier te Bommel, bij mevrouw De Bye van Wayestein, op wier dochter hij verliefde; maar de hand der jonkvrouw werd hem door de moeder met verontwaardiging geweigerd, als zijnde hij in dienst bij den vijand. Mackay schijnt daarop te zijn overgegaan in dienst van de republiek Venetië, maar keerde na den vrede van Westminster hier te lande terug en verkreeg op 19 Maart 1675 commissie als kapitein. Vervolgens werd hij op 27 Augustus 1677 aangesteld tot kolonel, in de plaats van John Graham, en op 7 Februari 1686 tot generaal-majoor. In 1688, bij de expeditie naar Engeland, voerde hij het bevel over de Engelsche brigade van zes regimenten, kommandeerde van 1689 tot 1691 in Schotland en diende daarna in Ierland. In Augustus 1691 werd hij van generaal-majoor tot luitenant-generaal bevorderd („Europ. Mercurius", Augustus 1691, bl. 116). Hij sneuvelde in den slag bij Steenkerke op 3 Augustus 1692. Nadat hij in dienst van den Staat was getreden, was Mackay toch nog getrouwd met de hem vroeger ge-

weigerde Clara de Bye (vgl. Ferguson, I 470, 507; „De Navorscher," XXXVI bl. 58).

Mackay, De broeder van kolonel, II 501, die met eenige voorname Engelsche heeren in Juli 1693 in het leger verscheen, was vermoedelijk zijn oudere halfbroeder John Mackay, tweede lord Reay.

Mackelligot. Den 19den Maart 1675 werd commissie verleend voor kapitein John Maceligot als sergeant-majoor in een op te richten infanterie-regiment onder kolonel Clare. Huygens, die hem in Februari 1688 te Londen ontmoette, noemt hem luitenant-kolonel, I 66. Daarna moet hij tot de partij van Jacob II zijn overgegaan, want hij is ongetwijfeld dezelfde, die, tijdens het beleg van Cork, daarbinnen kommandeerde (I 345; „Europische Mercurius", October 1690, bl. 21). Bij de overgave der stad werd hij gevangen genomen en naar Londen overgebracht, waar hij in den Tower opgesloten bleef tot na het einde van den oorlog (Luttrell, II 112, 115; III 316; „Calendar of State Papers", 1694—'95, pag. 332, 489).

Mackenny, I 221, 223, 224 en 251. Bedoeld is zonder twijfel sir George Mackenzie of Rosehaugh, gewezen „Lord Advocate" in Schotland, „a scholar, a wit and an orator", die volgens Macaulay (Ch. VI) hoog aangeschreven stond bij zijn landgenooten. Luttrell meldt, II 225, dat hij in Mei 1691 stierf. De Mackenny of Macpenny, die verder vermeld wordt, I 426, 429, 513; II 10, als tot den kring van mevrouw Becker's vrienden behoorend, kan ook wel een Mackenzie geweest zijn, maar is een onbekend persoon.

Mackesfield, I 201, Marlesfield, I 23. Bedoeld is Sir Charles Gerard, in 1645 verheven tot baron Gerard of Brandon en in 1679 tot graaf van Macclesfield. Hij was „Gentleman of the Bedchamber" van Willem III en „Lord-Lieutenant" van Wales, maar lid van den „Privy Council" schijnt hij niet te zijn geweest. Hij overleed den 5den Januari 1694 (Luttrell, III 250).

Mackesfield. De zoon van den voorgaande, I 201 vermeld als lord Brandon, volgde zijn vader op als tweede graaf van Macclesfield. Hij was kolonel en werd belast

met de aankondiging der troonsbestijging van Willem III en Maria aan het hof van Hannover. Hij stierf kinderloos in 1701 (Burke, „Dormant and extinct Peerages", p. 230).

Madaillan. Bedoeld is Philippe de Madaillan, graaf van Chauvigné en markies van Lesparre, die in 1674 als officier in het Fransche leger genoemd wordt in de „Histoire des Princes de Condé", VII 478, en die zich in 1686 voor een pensioen van zevenduizend „livres" tot het Roomsch-Katholicisme liet bekeeren. In 1690 liep echter het gerucht, dat hij voornemens zou zijn naar Holland te vluchten, doch volgens Haag, VI 162, was dat „une fausse alerte" en bleef hij in Frankrijk. Dit laatste nu is niet juist, want ingevolge resolutie van H. Hoog Mog. van 7 September 1691, werd een paspoort naar Piémont afgegeven voor Philippe de Madaillan de L'Osparre, „grave van deselve plaetse", voor hemzelven, twee knechts, drie paarden en eenige bagage. Doch bij geheime resolutie van 15 September d. a. v. werd zekere Jacob de Bye, gewezen gezantschaps-secretaris bij den heer van Amerongen in Denemarken, gecommitteerd om den, daags te voren uit Den Haag naar Zwitserland afgereisden, markies De Madaillan „zoo doenl. op 't territoir van den Staet te agterhalen ende op de beste en bequaemste maniere de papieren, die hij bij hem soude mogen hebben, te arresteren ende visiteren, voorts naer bevint van saken den persoon van gem. Marquis mede te arresteren ofte voorts te laten vertrecken". Daar echter van die vervolging niets meer vernomen wordt, moet het er voor gehouden worden, dat Madaillan heeft weten te ontsnappen en dat hij vervolgens ongehinderd naar Frankrijk is teruggekeerd, waar hij in 1719 stierf.

Madrit, Madrid. Lustslot door koning Frans I in het noordelijk gedeelte van het Bois-de-Boulogne bij Parijs gesticht en aldus genoemd tot herinnering aan zijne gevangenschap in Spanje na den slag bij Pavia.

Madronnet, of Maldronnet, komt bij Dumont de Bostaquet („Mémoires", p. 295) in Juni 1690 voor als adjudant van den generaal van 'S-Gravemoer in Ierland.

Hij was gehuwd met Hester Martine Sweerts de Landas, dochter van Frederik Hendrik Sweerts de Landas en Johanna Margaretha van Raesfeld. In het Journaal zal I 507 wel gelezen moeten worden „dien haer oudste dochter gehadt hadde", waaruit dan blijken zou, dat hij in October 1691 al dood was. Ook volgt uit hetgeen daar medegedeeld wordt, dat het huwelijk niet naar den zin was geweest van den vader der jonge vrouw, wat geen wonder is, daar zij met Madronnet weggeloopen was („Oeuvres complètes de Christiaan Huygens", IX 298). Zij hertrouwde, eerst met Johan Halling, kapitein, die den 8sten Augustus 1692 sneuvelde, en vervolgens met kapitein Haskin, die in 1709 insgelijks sneuvelde.

Maduran. Armand de Caumont marquis de Maduran, die zich vóór den oorlog in Den Haag ophield (Dumont de Bostaquet, „Mémoires" p. 186), verkreeg op 11 Januari 1689 commissie als ritmeester. In 1695 was hij majoor van het regiment van Montpouillan, in wiens plaats hij op 21 November 1697 tot kolonel werd bevorderd.

Maersbergen. In het Register wordt, bl. 197 en 205, de heer van Maersbergen verward met dien van Moersbergen. Eerstgenoemde, in het Journaal vermeld I 499; II 229 en 231 was Samuel de Marees, heer van Maersbergen, o. a. kanunnik en deken van het kapittel ten Dom te Utrecht, overleden op 11 September 1691 (Elias, II 548; „Geneal. en Herald. Bladen", 3de jaarg., bl. 574—576).

Maersbergen, De vrouwe van, de echtgenoote van den voorgaande, van welke sprake is I 499 en 503, was Margaretha Trip.

Maersbergen. De kinderen der voornoemden, mede vermeld I 503, waren acht in getal.

Maersenbroeck. Zie Godin.

Maes. De schilder van dien naam, bedoeld I 378, was Dirk Maes van Haarlem (1656—1715) (A. von Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II S. 87; Muller, „Nederl. Historieplaten", I bl. 430, N°. 2803).

Maey, III 152. Bedoeld is Marie Turetini.

Magdonel, Kolonel, wiens nalatenschap gezegd werd voor een goed deel te zijn toegevallen aan kolonel Colyear, IV 212, schijnt geweest te zijn de kolonel Macdowell, wiens regiment op 31 Januari 1678 aan lord Ossory werd gegeven, van welk regiment Thomas Weddrington op 31 December 1677 luitenant-kolonel werd.

Mahaigne. Zie Mehaigne.

Mahu le Febre — niet le Febve — werd secretaris van den Hove op 30 September 1677 (Van Leeuwen, „Batavia Illustrata", fol. 1479).

Maideland, Lord. Bedoeld zal wel zijn lord Maitland, die zich te St.-Germain ophield bij koning Jacob II.

Maidenhead, stadje in het graafschap Berks, aan de Theems, boven Windsor.

Maigret. Vermoedelijk de „grave de Maigrent, Generael der Bataille van den Koning van Spaigne", aan wien, bij resolutie van H. Hoog Mog. van 25 April 1696, een paspoort werd verleend.

Maintenon, stadje ten noorden van Chartres, in het tegenwoordig departement Eure-et-Loir.

Maintz. Den 6den Juli 1689 werd het beleg om Maintz geslagen door den hertog van Lotharingen, aan wien de Fransche bevelhebber Du Blé d'Uxelles zich, wegens gebrek aan buskruit, op 9 September d. a. v. overgaf.

Maisons, dorp ten zuidoosten van Parijs, in het tegenwoordig departement der Seine, bij de samenvloeiing van Seine en Marne.

Maisons, Les Petites, III 111; onder dien naam is bedoeld de inrichting voor krankzinnigen te Bicêtre, ten zuiden van Parijs.

Maldeghem, Graaf van. Bedoeld is Dominique Jean graaf van Maldeghem en Steenuffele, baron van Leyschot, heer van Diepestein enz., kapitein van de garde des konings van Spanje te Brussel, kolonel van een regiment infanterie, „Général de Bataille", kommandant van het kasteel en de stad Vilvoorde, in 1747 als luitenant-veldmaarschalk van keizerin Maria Theresia overleden. In 1690 was hij gehuwd met de „rijcke weduwe", waarvan het Journaal gewaagt, t. w. Marie Thérèse de

Gand gezegd Vilain, douairière van François Philippe de Melun, markies van Risbourg of Richebourg (Genealogie Maldeghem in de collectie Snouckaert van Schauburg, Archief van den H. R. v. Adel).

Malden. Bedoeld is het stadje Maldon, aan de kust van Essex, bij de uitmonding van het Blackwater.

Mallet. Bedoeld is Gabriël Malet, voor wien den 5den November 1676 commissie verleend werd als kapitein en die op den Staat van Oorlog voor 1691 nog voorkomt als kapitein in het regiment van den toenmaligen kolonel Fagel. Met dezen lag hij echter geweldig overhoop, „zonder dat men hem ooit na rede kon doen luisteren", en die onaangename verhouding zal wel de aanleiding zijn geweest tot zijne „reys naer de Waudoizen", waarover hij in Februari 1690 reeds „talmende" was. In Mei 1691 wordt hij dan ook als opperhoofd der Waldenzen aangetroffen, maar in April van het volgend jaar liet hij zich overhalen om van partij te veranderen en, onder voorwendsel dat men hem aan alles gebrek liet lijden, verliet hij zijn vaandel en begaf zich in dienst van den koning van Frankrijk („De Europische Mercurius", Mei 1691, bl. 97; Augustus en October 1691, bl. 25 en 26—27; April 1692, bl. 14).

Malo, St.-, werd in November 1693 door de Engelsche en Hollandsche vloten vier dagen lang gebombardeerd en zelfs met „helsche" machines bestookt. Men wilde de stad straffen voor al het nadeel, dat hare kaperschepen aan Engelsche en Hollandsche koopvaarders hadden toegebracht. Het bombardement veroorzaakte echter meer schrik dan schade. Maar ongeveer twee jaren daarna, van 14 op 15 Juli 1695, werd de plaats opnieuw, en ditmaal met meer gevolg, gebombardeerd door de vereenigde Engelsche en Hollandsche vloten, de eerste onder den admiraal Berkeley, de andere onder den luitenant-admiraal Almonde („Europ. Mercurius", 1695, bl. 58—65).

Maloigne, Malone, II 517, 518, 519, 524, 525, 527, 528, abdij op de Sambre bij Namen, waar de keurvorst van Beieren zijn intrek nam in Juni 1695, maar er den 28sten Augustus plaats maakte voor den koning,

die zijn hoofdkwartier te Maison Rouge verliet. De keurvorst begaf zich toen naar een Carmeliten klooster aan de Maas (D'Auvergne, 1695, pag. 41 en 126).

Man. Het eiland Man in de Iersche zee, tusschen de kust van Engeland en die van Ierland.

Manchester. Charles Montagu graaf van Manchester behoorde tot de eersten dergenen, die zich in het noorden van Engeland voor Willem III verklaarden. In Februari 1689 werd hij benoemd tot „Captain of the yeomen of the guard" en tot „Lord Lieutenant" van Huntingdon (Luttrell, I 479, 512, 513). In 1697 werd hij belast met eene ceremonieele zending naar Venetië en van 1699 tot 1701 was hij ambassadeur te Parijs, waarna hij aangesteld werd tot eersten secretaris van Staat.

Manchester, Lady, was Dodington, jongste dochter van Robert Grevile lord Brooke. Zij had uit haar huwelijk twee zoons en vier dochters, de ladies Anna, Dodington, Elizabeth en Charlotte Montagu. Welke van de vier bedoeld wordt II 578 is niet recht uit te maken.

Manley. De douane-ambtenaar van dien naam, vermeld I 509; II 313 was mogelijk dezelfde als „m^{r}. Manly, comptroller of the post office", die in Juli 1699 wegens gewichtige aangelegenheden herwaarts gezonden werd aan den koning (Luttrell, IV 532).

Mannaert, Manaert. Arnold Manard, of Manardt, wordt als kapitein van een oorlogsschip onder de Admiraliteit van Amsterdam vermeld in den „Europischen Mercurius" van December 1690, bl. 190, en als kapitein van 's lands schip „Haarlem" in 1691 („Europ. Mercurius", Juni 1691, bl. 177, en October 1691, bl. 61).

Mannheim, aan de uitmonding van den Neckar in den Rijn, was in 1689 door de Franschen ingenomen en verwoest.

Manoir, Du. Vermoedelijk juister Dumasnoir; vlg. Haag, I 839, noot 1.

Mantegna, Andrea (1430—1506), bouwkundige en schilder.

Maquelines, Maclines, IV 127, 130. Blijkbaar een Fransch officier binnen Maastricht.

Mar. Met het „conterfeytsel van Anthony Mar", waarvan I 374 sprake is, zal wel bedoeld zijn een door Antonio Moro geschilderd portret.

Marbais. Dorp aan de noordelijke grens van Henegouwen, westelijk van Sombreff.

Marc Antonio. Bedoeld is M. A. Rambondi, beroemd kopergraveur.

Marcelis. Met de zaak van Marcelis in Denemarken, welke door De Wildt aan Huygens werd aanbevolen, I 279, is blijkbaar bedoeld de vordering van Johan van Marselis tegen de Deensche regeering, ter zake van gelden door zijn vader, Gabriel van Marselis, destijds commissaris en resident van Denemarken te Amsterdam, in 1658 en '59 aan koning Frederik III geleend (Dr. Kernkamp, „Baltische Archivalia", bl. 93–96).

Marees, De. Zie op Maersbergen.

Maregnault, Majoor, I 450; Mornau, I 454. Bedoeld is Alexander Théodore de Mauregnault, voor wien op 13 Februari 1691 commissie werd verleend als luitenant-kolonel en die op den Staat van Oorlog voor 1692 als zoodanig voorkomt in het regiment van kolonel Schotte. Doch enkele jaren later, in 1695, wordt Joan Cau aangetroffen als kolonel in Schotte's plaats, terwijl Mauregnault nog steeds luitenant-kolonel van het regiment was. Daaruit wordt de aard duidelijk der „questien", welke in 1691 tusschen hen bestonden; die zullen wel geloopen hebben over de vraag, wie van beide, bij ontstentenis van Schotte, kolonel worden zou.

Marenholtz. Den 23sten Juni 1675 had de heer Ascher — Asche? — Christoffel von Marenholtz, hofraad van hertog George Wilhelm van Brunswijk-Luneburg, audientie bij H. Hoog Mog als extrs. envoyé van Brunswijk en Luneburg, Celle, Osnabrück en Wolffenbuttel. Den 14den October werd „'s Landts gehuyrde huysinge" tot zijne beschikking gesteld, ten einde uitvoering te kunnen geven aan den door hem ontvangen last om „eenige vreuchde teeckenen te toonen over de advantages, op den mareschal de Crequi in de Bataille ende in de belegeringe van Trier becomen". Den 18den December 1675 werd hem paspoort verleend naar Bremen. Deze Maren-

holtz schijnt evenwel niet dezelfde geweest te zijn, dien Huygens in September 1680 te Celle ontmoette, III 19, en waarschijnlijk ook niet dezelfde, van wien reeds in October 1649 melding gemaakt wordt, III 139.

Marets, Des, De Marais, De Marest, De Marez, De Marets, Desmarets enz. Daniël des Marets, geboren te Maastricht in 1634, was Waalsch predikant te Groningen, te Middelburg en sedert 1662 in Den Haag. Als zoodanig komt hij voor in III en IV van het Journaal. Later nam hij wegens gezondheidsredenen zijn ontslag; den 30sten Augustus 1685 verkreeg hij eene acte, waarbij hem „gedefereert wert het Intendantschap van Sijne H. buytenhuysen, plantagiën en Thuynen". Vervolgens werd hij den 24sten Februari 1689 aangesteld tot bibliothecaris van Z. H. en den 30sten April d. a. v. tot directeur van „S. Maj. bibliotheke, mitsgaders van de mathematische instrumenten, Caerten, modellen etc". Eindelijk in 1692, na den dood van Issac, verkreeg hij commissie als „Controlleur Generaal van S. Maj. hofhoudinge in de Nederlanden, onder den naam van directeur in continuatie met het Intendantschap van 's Konings huysen, hoven en gebouwen, bij hem eenigen tijd herwaerts bedient". Des Marets stierf na lang lijden — „paralisi ictus" — den 19den Juli 1714 en werd te 's-Gravesande ter aarde besteld. Hij was eerst gehuwd met Jacoba de Wicquefort en hertrouwde in 1676 met Anastasia Geertruid Huyghens, dochter van Rutger Huyghens, heer van Clarenbeek, burgemeester van Arnhem, en van Anna Margaretha van Stralen. Van al zijne kinderen overleefden hem slechts twee dochters, eene uit het eerste, de andere uit het tweede huwelijk („Le Livre Synodal", I p. 523—839 passim; „De Wapenheraut", IV 124, 125; „De Navorscher", 1878, bl. 49, 50, 205; 1880, bl. 152; 1891, bl. 199).

Marets, Des, de zoon van den voorgaande, van wien sprake is II 43 en 435, was Henri Anastase des Marets, gedoopt te 's-Gravenhage den 26sten Maart 1673. In 1691 volgde hij Abel Tassin d'Allonne op als drossaard van Heusden, doch hij stierf reeds in December 1694 (Jac. van Oudenhoven, „Beschrijving der stad Heusden", bl. 178; „Europ. Mercurius", 1694, II bl. 307).

Marguerite, La, fort op de Schelde aan de monding van den Rupel, tegenover Rupelmonde.

Maria, De begrafenis van koningin, had plaats op 15 Maart 1695, II 461. Daarover schreef m^{r}. Vernon aan lord Lexington uit Whitehall, 5 Maart 1694 (o. st.) „This is a melancoly day with us, as renewing the remembrance of our loss. They have but a very indifferent day for the procession from Whitehall to the Abbey. One who comes from the Abbey tells me that the ladies had but dragged trains by the time they got thither" („The Lexington Papers", p. 66; „Europ. Mercurius", 1695, I bl. 169—178).

Maria Beatrice van Modena, de tweede gemalin van koning Jacob II, was de dochter van Alfonso den Vierden, hertog van Modena, en van Laura Martinozzi, wier moeder, Margharita Mazarin, de oudste zuster was van den kardinaal Mazarin.

Marie, De, anderhalf uur van Antwerpen, II 591. Bedoeld schijnt te zijn het fort Ste-Marie, noordelijk van Antwerpen, aan de Schelde.

Marie Capelle, S^{te}-, Marycapell, IV 149, 150, 151, vrouwenklooster aan de Zuid-Pene, ten zuiden van Mont-Cassel in West-Vlaanderen.

Marimont. In het „Dagverhaal van Keizer Karel V in 1554" („Kronyk van het Historisch Genootschap", VII) leest men, bl. 283: „Item voert soo heeft die Coninck (van Frankrijk) laten verbranden dat schoone playsante huys van Marymont, gestaen een myle buyten Byns, dewelke toebehorende was Vrouwe Marye onse regente en gouvernante, Coninginne van Hongarye etc., dewelck seer scoen ende uytnemende verciert was van schoone plantsoenen ende fonteynen, ende werden geheel gedestrueert, waeromme haire Ma^{t}. droever is geweest dan van alle scade en verliese, die sij geleden heeft van den Coninck in dit vorigen jaer".

Marin, III 67. Met „le vieux pere marin" moet bedoeld zijn Maryn Geoffroy, die op 31 Maart 1676 acte verkreeg als „Tapisier en Bewaerder van S. H. meubelen" en die op 1 April 1690 door Dirk de Bruyn werd vervangen. Zie ook Morren, „Het Huis Honselaarsdijk", bl. 60.

Mario, IV 67. Johan Hendrik van Mario werd in 1668 als sergeant-majoor beëedigd en op 19 Maart 1675 bevorderd tot kolonel van een regiment voetknechten. Op 20 Januari 1678 werd hij te 's-Gravenhage overluid.

Marlborough. Dezen kreeg Huygens voor de eerste maal te zien en te spreken in April 1678, toen hij nog eenvoudig John Churchill was en luitenant-kolonel in het regiment van den hertog van York, bij wien hij zijn weg had gemaakt door toedoen van zijne zuster Arabella, die de geliefde van den hertog was, IV 247. Maar tot zijne schielijke opkomst had stellig niet minder zijne verhouding tot de hertogin van Cleveland medegewerkt, waarvan Huygens insgelijks gewag maakt, IV 248. Het voorval, waarvan daar melding gemaakt wordt, nl. dat Churchill „avoit esté surpris par le Roy avec la duchesse de Cleveland quand elle fut disgratiée", was destijds algemeen bekend; Hamilton in de „Mémoires du Comte de Grammont" zwijgt echter van dat incident, ofschoon hij wel in hoofdstuk XI uitweidt over de liefdesbetrekking tusschen Churchill en de hertogin. Volgens Macaulay, Ch. IV, zou Churchill toen ontkomen zijn door een sprong uit het venster, doch, naar luid van een schrijven van den Franschen ambassadeur Courtin van 16 November 1676 — aangehaald bij Forneron, „Louise de Keroualle", p. 13 — zouden de twee gelieven wel degelijk door den koning zijn overrompeld en zoude lady Cleveland daarop genoodzaakt zijn geworden het hof te verlaten. Trouwens de koning was haar sinds lang moede en het is zeer wel mogelijk, dat haar verwijdering eigenlijk niet zoo zeer het gevolg was van hare intrige met Churchill, als wel van hare poging om eene verhouding aan te knoopen met den hertog van Monmouth, den oudsten van 's konings natuurlijke kinderen, en over wien de dame derhalve, zooals Hamilton het uitdrukt, een soort van stiefmoeder was. En wat Churchill betreft, volgens het bericht van Courtin, zoude de koning hem hebben toegevoegd: „ik vergeef het u, want ik weet dat gij het om den broode doet". Inderdaad was Churchill van huis uit gansch onbemiddeld, maar men wist ook, dat hij, die zeer

geldzuchtig was, aanzienlijke sommen van de hertogin aannam (Macaulay, Ch. VII). Later komt Huygens in zijn Journaal nog eens op de zaak terug, II 15, met het verhaal, dat lady Cleveland een dochtertje van Churchill zou hebben gehad, dat te Parijs werd groot gebracht. Onmogelijk is dat geenszins en het verhaal komt elders ook voor. De koning zou geweigerd hebben het kind als het zijne te erkennen. Ofschoon Churchill dus door verschillende banden aan het hof verbonden was, behoorde hij tot de eersten, die tot den prins van Oranje overgingen, I 20, 28; en dat niet alleen; het was toch ongetwijfeld door zijn invloed en dien zijner vrouw, dat de tweede dochter des konings, prinses Anna en haar gemaal prins George van Denemarken insgelijks de zijde van den prins kozen. „Post" en wellicht „propter hoc" werd hij in April 1689 tot graaf van Marlborough verheven en kort daarna herwaarts gezonden, om onder Waldeck de Engelsche troepen in de Zuidelijke Nederlanden aan te voeren, I 123, 127; in dien veldtocht onderscheidde hij zich niet minder door zijn oorlogstalent dan door zijne inhaligheid („Aemstels Oudheid", IV 132). In 1690 werd hij belast met eene expeditie naar Ierland, waar Cork en Kinsale werden genomen, I 327, 356, en in het voorjaar van 1691 vergezelde hij Willem III naar Den Haag en Het Loo, I 433, vanwaar hij in Mei naar het leger in Brabant vertrok, alwaar Huygens hem in den zomer nog aantrof, I 436, 447, 456, 467. Bekend was destijds, dat Marlborough zoozeer door koning Jacob II gehaat werd, dat, indien het dezen gelukken mocht ooit weder den troon te bestijgen, hij een der weinigen zijn zou, die van pardon zouden blijven uitgesloten, I 390, en niemand kon derhalve vermoeden, dat hij toen reeds in het geheim weder betrekkingen met den vorigen koning had weten aan te knoopen en de verzekering van diens vergiffenis had verkregen. In Januari 1692 werd Willem III evenwel met zekerheid verwittigd van Marlboroughs verraad en daarop werd deze eensklaps uit alle zijne ambten en bedieningen ontslagen, II 13. Maar de aanleiding tot die plotselinge

ongenade kon door het publiek slechts worden gegist; niet minder dan zes verschillende verhalen daaromtrent deden de rondte, zooals de gezant van H. Hoog Mog. naar hier schreef (Macaulay, Ch. XVIII). En ook hetgeen Huygens dienaangaande aanteekende, II 14, was slechts in zooverre juist, dat het wel eene verraderlijke mededeeling naar Frankrijk gold, maar het was niet, gelijk Huygens te kennen geeft, lady Marlborough, die daartoe misbruik had gemaakt van het vertrouwen van haar echtgenoot; het was wel degelijk deze zelf, die de verrader was. Eerst later werd dat Huygens kenbaar door „de Holl^e^ Courante vanden 24^en^ Mey", II 66, maar het was al weder onjuist, dat Marlborough deswege in den Tower was gezet; dit was geschied op eene valsche aanklacht tegen hem en eenige anderen ingebracht, maar waarvan de ongegrondheid al spoedig was gebleken, zoodat hij niet lang gevangen bleef. Daar evenwel de oorzaak van 's konings ongenade eene geheel andere was als die zijner opsluiting, bleef Willem III hem verre van zich houden en ook de omstandigheid, dat hij en zijne echtgenoote door prinses Anna openlijk in bescherming werden genomen, kon daarin geen verandering teweeg brengen, maar was wel de oorzaak van eene betreurenswaardige verwijdering tusschen de koningin en hare zuster. Eerst na den dood der koningin, toen dientengevolge prinses Anna de naaste erfgename der kroon was geworden, werd Marlborough wederom, doch volgens Macaulay niet dan met tegenzin, door den koning ontvangen. Het moet deze gebeurtenis zijn, waarvan Huygens bedoelde melding te maken in de onvoltooide zinsnede, in zijn Journaal voorkomend op 8 Maart 1695, II 469. In zijne vroegere positie werd Marlborough echter niet hersteld, maar in 1698 benoemde de koning hem tot gouverneur van den jongen hertog van Gloucester, den zoon der prinses, en eerst nadat deze koningin was geworden, nam Marlborough's politieke en militaire loopbaan opnieuw een aanvang.

Marlborough, Lady. Sarah Jennings, derde dochter van Richard Jennings of Sandridge bij S^t^.-Albans en van

Frances, dochter van Sir Giffard Thornhurst Bar[t]., was reeds sedert hare jonge jaren aan het Huis van prinses Anna verbonden; na haar huwelijk (1678) werd zij „Lady of the Bedchamber" van die prinses en vervolgens „Groom of the Stole and governess of the House". Op de prinses oefende zij, zooals wel bekend is, een zoo overwegenden invloed uit, dat, toen Marlborough wegens het door hem gepleegd verraad bij den koning in ongenade viel, de prinses het niet over zich verkrijgen kon de hofdame te verwijderen, ook zelfs niet toen de koningin haar dat schriftelijk verzocht, II 22. De brief, waarvan aldaar sprake is, is vermoedelijk dezelfde, waarvan Macaulay (Ch. XVIII) gewag maakt.

Marlesfield, Lord. Zie Mackesfield (Macclesfield.)

Marlot. De „oude Marlot", die als vader van Offenbergh in het Journaal voorkomt, IV 268, en wiens dood Huygens in October 1680 vernam, III 23, was David de Marlot, heer van Bavoy, Offenberg en Luchtenberch, geboortig van Bern, die reeds in 1622 als ritmeester voorkomt en als stalmeester van prins Maurits. In 1636 werd hij aangesteld tot gouverneur van prins Willem II en wordt in een daartoe uitgereikte commissie genoemd „Capitaine de Cavaillerie et Sergeant-major d'un régiment de chevaulx au service de Messieurs les Etats-Généraulx". Voorts heet hij, in een, hem den 31sten Juli 1648 afgegeven, paspoort „Chef et surintendant du Conseil de guerre de ces provinces unies des Païs Bas (Dodt, „Archief voor kerkelijke en wereldsche geschiedenissen", V, bl. 224—'25 en 230). Uit zijn huwelijk met Anna Maria van Steeland had hij, behalve eene dochter, twee zoons, die als de heer van Offenberg en de heer van Giessenburg in het Journaal voorkomen.

Marlot, heer van Offenberg, was de oudste zoon van den voorgaande, Ernst Philips de Marlot, vermeld IV 268.

Marlot, heer van Giessenburg. Lodewijk de Marlot, bedoeld III 74 en 85, werd heer van Giessenburg door zijn huwelijk met Anne Florentina van Boetzelaer en werd in 1665 als ritmeester beëedigd. Uit zijn huwelijk had hij twee dochters, t. w. Anna Maria, als Mademoi-

selle de Giessenburg in het Journaal vermeld, IV 104, gedoopt te 's-Gravenhage 14 Mei 1658, op 21 Maart 1683 gehuwd met Gijsbert Jan van Hardenbroek van Hinderstein en op 23 Augustus 1695 overleden; en Charlotte Louise, vermeld II 195 en IV 257, wier huwelijk met Gustaaf Carel d'Aulnoy op 19 Juni 1689 te 's-Gravenhage werd afgekondigd.

Marmoustier, Benedictijner abdij bij Tours.

Marocco, De envoyé van, van wien sprake is II 18, zal wel geweest zijn Haym Toledano, die, vergezeld van Isaäc Saportas, zijn tolk en secretaris, op 19 Juni 1691 bij H. Hoog Mog. in audientie werd ontvangen en op 23 December 1693 afscheid nam. Wat onder de uitdrukking „de Irud" moet verstaan worden, is niet duidelijk.

Marot, Daniel, architect, teekenaar en graveur, geboren te Parijs in 1653, overleden te 's-Gravenhage na 1718. Den 6den September 1698 was hem, met ingang van 1 Januari van dat jaar, door den koning een jaarlijksch pensioen van negenhonderd gulden verleend.

Marouelles, Le trou de, blijkbaar tusschen Valenciennes en Onnaing.

Marquette. Daniel Maximiliaan de Hartaing, heer van Marquette, die in 1664 als kapitein werd beëedigd, verkreeg op 7 December 1675 commissie als ritmeester, in de plaats van ritmeester Losecaet, en op 2 Februari 1680 als kapitein van eene compagnie in het regiment gardes te voet van Z. H., in de plaats van Hendrik van Lynden, heer van de Parck. Op 17 Januari 1692 werd hem commissie verleend als kolonel van het „vacerend" regiment voetknechten van den heer van Hagedoorn, I 525. Hij overleed vóór 12 September 1699, toen Johan Wernard baron van Pallandt commissie verkreeg als kolonel „in plaats van wijlen den Brigadier Maximiliaen van Hartyn, Heer van Marquet".

Marseille. Over de vrees aldaar voor een bombardement, zie „Europ. Mercurius", 1695, I bl. 212—'13.

Marsgate, Mary-gate, Marygate, de bekende zeeplaats Margate, in het Engelsche graafschap Kent, aan de monding van de Theems.

Marsilly. Pierre Sallert de Marsilly — elders ook voorkomend als De Marcelly — verkreeg op 28 April 1687 commissie als luitenant-kolonel van het regiment van Paul de la Raye, baron du Theil, en komt in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 5 Mei 1695 voor als „de Collonel Marsilly, commandeerende het regiment van den Major Generael du Theyl". Op 29 of 30 Augustus werd hij bij het beleg van Namen gevangen genomen en daarop ongelukkigerwijze doodelijk getroffen door een van onze zijde afgevuurd kanonschot (Trevor, II 269). Bij Van Sypesteyn, „Geschiedkundige Bijdragen", II, Bijlagen, bl. 249, noot 1, heet hij abusivelijk „Martigny".

Martin, St.-. Alexis Joseph de Rencurel, heer van Saint-Aubin en Saint-Martin, was de tweede echtgenoot van Suzanna Studler van Surck, weduwe van George de Hertoghe, heer van Valkenburg. Den 19den Maart 1693 kwam van hem een request in bij de Staten-Generaal, verzoekende om een paspoort naar Frankrijk voor hem, een kamerdienaar, een knecht en zeven paarden, welk verzoek evenwel den 25sten Maart d. a. v. werd afgeslagen. Zie voorts over hem op Valkenburg.

Martin, Madame St.-, de echtgenoote van den voorgaande. Zie op Valkenburg.

Martine, Mr. De, III 160, dien Huygens te Genève ontmoette ten huize van den heer de Vérace, zal wel geweest zijn Isaäc de Martines, heer van Borujod, die gehuwd was met Françoise de Budé de Vérace (Galiffe, III 87).

Martini, IV 80. Bedoeld is Marie Jeanne Martiny, de echtgenoote van Balthazar Hoefnagel. Zie op Hoefnagel.

Marwitz, Ernst Christoffel von der, verkreeg op 4 Juni 1676, 28 Juni 1679 en 4 Januari 1684 commissie als kapitein eener compagnie dragonders en werd op 28 Januari 1688 tot kolonel bevorderd. Bij Dumont de Bostaquet heet hij afwisselend Marovites („Mémoires", p. 195), Mavouits (p. 219, 221) en Marouts (p. 225).

Marwitz, Mevrouw, de echtgenoote van den voorgaande, met wien zij den 14den Juli 1684 getrouwd was, was Isabelle — of Elisabeth — van Randwijck, de jongste

dochter van Frederik Hendrik van Randwijck, heer van Rossum enz., burggraaf en rechter van Nijmegen. Zij hertrouwde met den generaal-majoor Von Plotho (D'Ablaing, „De Ridderschap van Nijmegen," folio 244; „Maandblad van het Gen. de Nederl. Leeuw", XXV bl. 61).

Maryot, Mariot. Pepys in zijn „Diary" vermeldt reeds op 11 Mei 1662 en 23 Juli 1663 een m^r^. Marriot als „housekeeper" op Hamptoncourt.

Maryot, Marriot, als „het kleine Engelsche quartiermeestertje" aangeduid, II 500, wordt ook bedoeld I 477 en II 498.

Massiette. Ongetwijfeld dezelfde, welken graaf Dohna in zijne gedenkschriften, p. 442, noemt „ce fameux partisan Massiette", die in 1674, aan het hoofd van eenige honderden ruiters en boeren, in Franche-Comté strijd voerde tegen de troepen van Lodewijk XIV. De „Hollandse Mercurius" noemt intusschen in Juli 1675, bl. 134, twee gebroeders Massiette, een sergeant majoor en een kolonel, beide in Spaanschen dienst.

Masson. Mogelijk is met den II 167 vermelden Masson, broeder van Mlle. Roy, en op haar — die „een vette poesel" was — gelijkende, bedoeld Jean Masson, aan wien en aan Jean Monnet, beide uit Zurich, op hun verzoek door de Staten-Generaal, op 30 November 1689 eene „acte ad omnes populos" werd verleend, om naar Zurich terug te reizen.

Masy was een heerenhuis bij Temploux of Templeaux, met een steenen brug over het riviertje de Orne, dat bij Gembloux ontspringt en zich in de Sambre werpt op een afstand van zes mijlen — „two leagues" — van Namen. Aldaar vestigde de prins De Vaudémont zijn hoofdkwartier in den avond van 10 Augustus o. st. 1695 (D'Auvergne, 1695, 124, 125, 132).

Matham, III 38. Bedoeld zal zijn de stamvader van die kunstenaarsfamilie Jacob Matham (1571—1631), beroemd teekenaar en plaatsnijder en stiefzoon van Goltzius (V. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II 121).

Matthews, II 606. Deze werd, naar luid van D'Auvergne's „History of the Campaigne in the Spanish Ne-

therlands anno Dom. 1694", p. 18, in den winter van 1693 op '94, van kolonel tot brigadier der Engelsche dragonders bevorderd. En als zoodanig komt hij vervolgens voor tot op het einde van den oorlog.

Maur, St.-, III 96, bij Charenton aan de Marne, ten zuidoosten van Parijs, in het tegenwoordig departement van de Seine. Eene geschiedenis en eene beschrijving van het kasteel aldaar, toebehoorende aan de prinsen van Condé, komt voor in de „Histoire des Princes de Condé" van den hertog van Aumale, II 249; VI 77 en 78.

Max, vermeld als behoorende tot 's konings gevolg in den „Calendar of State Papers", 1690—'91, op 5 Januari 1691. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 9 Mei 1692 heet hij „Maximiliaen van Namen, Page van de Bedtkamer van S. Kon. Majesteit".

Maxfield, kolonel, lees Maxwell. Zie op Norfolk.

May te Bern, III 158. Vermoedelijk is bedoeld Beatus Ludwig May (1611—1659), heer tot Rued, magistraat van Bern, „Landvogt" van Erlach in 1654, in 1637 gehuwd met Suzanna von Graffenried.

May, die op het einde van 1691 trouwde met miss Franklin, hofdame der koningin, werd in Maart 1692 benoemd tot „Keeper of the Mall" in de plaats van mr. How (Luttrell, II 303, 305). Volgens Burke, „Extinct and dormant Baronetcies", i. v. Franchlyn, heette hij Charles May en was hij de eenige zoon van Sir Algernon May.

Mayne, Mr. Du. Zeer zeker is bedoeld de hertog Du Maine, de bastaardzoon van Lodewijk XIV en mevrouw De Montespan.

Mayns, Johannes, schilder van keizer Karel V. Bedoeld is klaarblijkelijk de bekende schilder Jean Gossart, gezegd van Mabuse of Maubeuge, die van omstreeks 1470 tot 1532 leefde.

Mazarin, Madame De, was Hortense Mancini, de vierde dochter van Michiel Laurens Mancini en Hieronyma Mazarin, de zuster van den kardinaal; zij huwde in 1661 met Armand Charles de la Meilleraye, die daarop den naam van Mazarin met den hertogstitel aannam. Doch bij dien echtgenoot, die gezegd werd noch met,

noch zonder haar te kunnen leven, hield zij het niet uit. Na lange omzwerving, ook hier te lande, kwam zij in de eerste dagen van 1676 naar Engeland,. waar zij zich aan S^t.-Evremond hechtte, die daar in ballingschap leefde; zij stierf te Londen den 2^den Juli 1699, ongeveer drie-en-vijftig jaren oud. Haar vorstelijk vermogen was, naar luid van den „Haegsen Mercurius" van 19 Juli 1699, N°. 103, bijkans geheel door haar hartstocht voor het spel verslonden.

Méan, Laurens baron de, kanunnik der kathedraal van Luik, proost van O. L. Vrouwekerk te Maastricht, staatsraad van den prins-bisschop van Luik, overhandigde op 19 Februari 1691 zijne geloofsbrieven als diens extraordinaris envoyé en nam afscheid van H. Hoog Mog. op 23 Maart d. a. v. Bij Chevalier, „Histoire de Guillaume III par médailles" etc., fol. 162, wordt hij gezegd zich beroemd te hebben gemaakt „par son bel esprit et par l'attachement qu'il a toujours eu pour le bon party dans cette dernière Guerre".

Mecklenburg. Christian Ludwig hertog van Mecklenburg, een verklaard aanhanger en bewonderaar van Lodewijk XIV, was in 1664 getrouwd met eene Fransche vrouw van hoogen rang, Isabelle Angélique de Montmorency, weduwe van Gaspard de Coligny hertog De Châtillon. Later begaf hij zich naar Frankrijk en week van daar naar Holland, alwaar hij een zeer droevig leven leidde, „bezoekende niemand en wordende ook van niemand bezocht". Hij stierf in Den Haag den 21sten Juni 1692 („De Europ. Mercurius", Juni 1692, bl. 230).

Medina. De hertog van Medina-Celi, ambassadeur van Spanje te Rome, werd in het voorjaar van 1692 van zijn post teruggeroepen en benoemd tot onderkoning van Napels („De Europ. Mercurius", April 1692, bl. 62).

Meenen, Menin, op de Lys, zuidwestelijk van Kortrijk.

Meer. Bedoeld is blijkbaar Overmeere, in het land van Waas, ten noordwesten van Dendermonde.

Meer, Cornelis van der, auditeur van de rekenkamer van Holland, die den 22sten Mei 1677 tot griffier der rekenkamer werd aangesteld, IV 168, was de zoon van

m^r^. Frank van der Meer en Maria Graswinckel. Hij overleed den 16^den^ December 1696 („De Navorscher," XLVII, bl. 498–'99).

Meerbach. De naam is onbekend; mogelijk is het eene verschrijving van Huygens voor Mirbach, of misschien wel voor Seebach.

Meester, Willem, verkreeg op 24 Februari 1673 commissie als „Contrerolleur Generael over 's Lands Artillerye en Oorlogsmachines en andere inventien", en op 30 Januari 1674 als „Contrerolleur Generael over 's Lands Artillerye ende wat voorts den train van dien is aengaende". Door hem werden het eerst blikken vaartuigen vervaardigd, waarvoor hem op 28 Maart 1675 octrooi werd verleend; intusschen waren reeds in 1674 op advies van den prins veertig pontons, volgens het door Meester uitgedacht model, ten behoeve van het leger door den Raad van State aangeschaft. Van die pontons is sprake I 462, 472, 478, 485; II 244; IV 86, 88. In 1688 volgde hij Willem III naar Engeland en ondernam in 1692 de haven van Duinkerken met zand onbruikbaar te maken, wat hem echter niet gelukte. In den nazomer van 1694 trad hij op als uitvinder van „bombships" of „machineships", die wederom tegen Duinkerken zouden worden aangewend, maar hoezeer Meester ook bij voorbaat „veel van sijne gemaeckte vierwercken swetzende" was, II 333, de daarmede genomen proef mislukte eveneens en daarenboven werd de uitvinder door den admiraal lord Berkeley beschuldigd met zijne vaartuigen niet gereed te zijn geweest op het tijdstip, toen wind en weder voor de onderneming gunstig waren; dat hij den tijd had verbeuzeld, dat hij de regeering op zware kosten gejaagd had, met het doel zich zelven te verrijken, en dat eigenlijk zijn geheele plan onvatbaar was voor uitvoering. Het geschil, dat daarover rees, werd na eenig beraad aan de beslissing des konings gelaten, wiens uitspraak niet wordt medegedeeld, maar die zich er vermoedelijk afmaakte door Meester een — met zevenhonderd pond sterling 's jaars bezoldigden — post te verleenen als „Storekeeper general of England"; ten minste bekleedde hij dat ambt, toen hij in Januari 1701

hier te lande overleed („Calendar of State Papers", 1690—1691, pag. 352; 1694—1695, pag. 153 tot 564 passim; Luttrell, II 552, 553, 563; III 350—535 passim; V 9).

Meester, Mr. Johan, de zoon van den voorgaande, was gehuwd met Maria Ingels, dochter van mr. Apollonius Ingels, burgemeester van Vlissingen, en weduwe sedert 6 Maart 1690 van Isaac van Peere, heer van West-Souburg en insgelijks burgemeester van Vlissingen. Wanneer en waar het huwelijk van mevrouw Van Peere met Meester plaats had, is niet bekend, wat zich verklaren laat uit de omstandigheden, waarin zij getrouwd waren en waarvan Huygens het verhaal doet, II 411. Uit het aangeteekende I 388 schijnt te volgen, dat het huwelijk nog niet gesloten was in Januari 1691; of het gesloten was, voordat Meester op het einde van het jaar naar Londen kwam om zich in de kleederen te steken en danslessen te nemen, I 530, blijkt ook niet. Eenigen tijd daarna, op 31 Maart 1692, werd door de Staten-Generaal afwijzend beschikt op een verzoek van Johan Meester, om vrij paspoort uit Engeland voor zijne koets en verdere bagage, bestaande uit zeven koffers met linnen en wollen kleederen. Volgens Huygens zou mevrouw Meester reeds vóór September 1694 overleden zijn, II 411, maar dit moet eene vergissing zijn, daar zij wel „de vrouw van den Heer Burgemeester I. de Meester" zal wezen, welke op 18 October 1697 in de Groote Kerk te Vlissingen begraven werd. Haar echtgenoot, blijkbaar door 's konings gunst gesteund, II 388, maakte eene voorspoedige „carrière"; in 1693 werd hij raad in de vroedschap van Vlissingen, van 1694 tot 1699 was hij schepen, in 1693 en 1703 burgemeester en in 1704 gecommitteerde raad van Zeeland. Hij overleed den 2den April 1726.

Mehaigne, De, IV 149, 150, ontspringt bij Gembloux en stort zich ongeveer tegenover Huy in de Maas.

Meinerts. Frans van Meinders, geheimraad van den keurvorst van Brandenburg, werd veelvuldig door dezen met onderhandelingen belast. Hij stierf in 1695.

Meldert, dorp aan de „Swarte Beeck", oostelijk van Diest.

Melé, Mellin, I 486. Bedoeld is Melles in Henegouwen, noordelijk van Doornik, ten oosten van de Schelde.

Melé, Mellin, II 82, 83, 88. Vermoedelijk is bedoeld Melet of Mellin, ten noorden van Charleroi, bij Fleurus, op de grens van het graafschap Namen.

Melfort, John Drummond graaf van, fungeerde als secretaris van Staat voor de buitenlandsche aangelegenheden van koning Jacob II na zijne vlucht uit Engeland, maar werd weldra zoo algemeen gehaat, dat hij in Mei 1694 moest worden ontslagen. Hij stierf te St.-Germain in 1714 (Burke, „Dormant and Extinct Peerages", p. 179).

Mellin. Den 11den October 1688 werd acte van „dimissie met continuatie van gagie" verleend aan Louis de Meslin als „dispencier van de keucken van S. H. Blijkbaar heeft hij echter later zijne betrekking hervat, want in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 5 Maart 1692 heet hij opnieuw „dispensier van S. Kon. Maj.". Doch in den loop van dat jaar schijnt hij tot onderhofmeester te zijn bevorderd; den 9den October 1692 werd hem paspoort verleend „omme als een van S. Maj. onderhofmeesters alomme onverhindert te mogen reyzen". Als „onderhofmeester van Z. Kon. Maj." wordt hij dan vervolgens ook aangeduid in de resolutiën van H. Hoog. Mog. van 1 Juli 1693, 18 Maart en 16 Juli 1694. Inmiddels was hij reeds in 1691 door den koning bij den magistraat van 's-Gravenhage aanbevolen voor een openvallend postmeesterschap, doch niettegenstaande die hooge protectie verkreeg hij dat ambt niet, maar werd met eene som van vijfduizend daalders schadeloos gesteld („Bijdragen en Mededeelingen van Die Haghe", 1907, bl. 171—173).

Melonnière. Isaäc de Monceau de la Melonnière, een uitgeweken Fransch officier, werd door Willem III tot kolonel en adjudant aangesteld. Op 17 November 1692 werd hem commissie verleend als generaal-majoor („Mémoires du Marquis de Sourches", III, p. 268, noot 2; „Calendar of State Papers", 1691—'92, p. 506).

Melvil, Melville, Melvin. Zie op Leven.

„Memor fui dierum antiquorum", III 609. Bedoeld is

eene compositie van Constantijn Huygens van Zuylichem op woorden, ontleend aan Psalm 143, herdrukt als N°. XX der „Pathodia Sacra et Profana Occupati", aan het slot der door J. W. A. Jonckbloet en J. P. N. Land uitgegeven „Correspondance et Oeuvre Musicales de Constantin Huygens".

Menard. Jean Mesnard, „voor desen Predikant in Vranckrijck, midts de persecutie alhier gerefugieert, daerna alhier ende nu in Engelandt Predicant van haere jegenwoordighe Majesteyten van GrootBrittannien, met haere Majesteyt laetst nevens zijn famille overgescheept nae Engelandt": zoo wordt hij aangeduid in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 31 Mei 1689. Den 7den Februari 1686 was hij tot hofprediker van den prins aangesteld; als zoodanig verscheen hij op eene in September 1688 te 's-Gravenhage gehouden synode der Waalsche kerken („Livre Synodal", II, p. 4, 8, 50). Uit het Journaal blijkt, dat Mesnard van 1691 tot '96 den koning geregeld volgde op zijne veldtochten; D'Auvergne meldt („History of the last Campaigne in the Spanish Netherlands, Anno Dom. 1693," p. 66), dat in den morgen vóór den slag bij Neerwinden doctor Mesnard vroegtijdig bij den koning in zijn koets werd ontboden, „to pray with him suitably to the occasion". In 1704 komt John Menard nog voor als „minister of the French Chapel of St.-James" („Proceedings of the Huguenot Society of London", V 256, 388).

Menard, Het dochtertje van, uit zijn eerste huwelijk met Louise Mariette, heette Susanne en was in 1682 geboren.

Menicourt, IV 179. Bedoeld is vermoedelijk Mincourt, in het tegenwoordig departement der Vogezen.

Mensinova Trifona, de Moscovitische gezant, had in last het overlijden van Czaar Alexis Michaelovitz en de troonsbestijging van diens zoon Fedor Alexovitz aan H. Hoog Mog. en aan den prins van Oranje bekend te maken. Nadat hij op 9 Juni 1676 in de vergadering der Staten-Generaal ontvangen was, werd hij, op last van H. Hoog Mog., door den agent De Heyde naar het leger geleid, om zijne commissie ook bij den

prins af te leggen („De Holl. Mercurius", Juni 1676, bl. 101).

Menthe, I 401. Adriaan Menten, of Menthen, werd in 1673 door den prins tot burgemeester van Arnhem benoemd, welk ambt hij gedurende eene reeks van jaren bleef bekleeden („Algem. Nederl. Familieblad", IX, 1892, bl. 179—'80).

Mentz, II 52. Gelezen moet worden Munster, gelijk blijkt uit II 35.

Meny, De commissaris. Zie Luchtenburg.

Mepsenich. Bedoeld schijnt te zijn Meschenich aan de linkerzijde van den Rijn, tusschen Brühl en Keulen.

Merian, Johann Mattheus, destijds een zeer gewild portretschilder te Frankfort, overleden in 1716.

Merkel, lees Mechel. Den 6den Mei 1683 werd commissie verleend aan Johan Philips Mechel, heer tot Nieuwen Heemsbago (sic), als ritmeester der compagnie van het regiment gardes te paard van den prins, te voren „beleyt" geweest door den baron van Frankesteyn. Dezelfde is vermoedelijk ook bedoeld I 6, waar sprake is van Michel.

Merle, Meerlen, Van, lees Van Merlen. Deze zal wel een bloedverwant van Huygens en van diens neef Hoefnagel zijn geweest, althans indien, zooals waarschijnlijk voorkomt, sprake is van Diederik of van Jacob van Merlen, die zoons waren van Abraham van Merlen en Constantia Alewijn, de dochter van Jacob Alewijn en Elizabeth Hoefnagel („De Navorscher", XXII bl. 262, en Rietstap's „Wapenboek van den Nederlandschen Adel," in voce Van Merlen).

Mermillot, die op 11 Januari 1650 eene redevoering uitsprak, III 153, was wellicht André Mermilliod, burger van Genève, die op 27 Juli 1655 trouwde met Catharina Charton (Galiffe, VII 35).

Merode, IV 114. De majoor van het regiment van den kolonel Johan van Beaumont, die in den avond van 18 Juli 1676 voor Maastricht sneuvelde, was Hendrik Diderik van Merode, die als kapitein beëedigd werd in 1668 en als zoodanig vermeld wordt bij Van Sypesteyn en De Bordes, „De verdediging van Nederland in 1672

en 1673", I bl. 93. Op 1 Januari 1676 werd hem commissie verleend als sergeant-majoor van het regiment van den kolonel Johan van Beaumont en op 25 Maart d. a. v. als kapitein der compagnie van den luitenant-kolonel De l'Escluse.

Merxem, onder Santhoven, ten oosten van Antwerpen.

Mesencontière, Mesanconture aan de zuidelijke grens van het toenmalig graafschap Artois.

Messina, dat in 1671 tegen de Spaansche regeering in opstand gekomen was, werd daarna door de Franschen bezet, maar in 1678 door hen verlaten.

Messire. Mogelijk moet gelezen worden De Messière. Eene familie De Messières de Templeuse bestond oudtijds in België.

Mestrall, Kapitein, van wien Huygens op 12 Juni 1693 een bezoek ontving, II 223, was Anthony Mestral, die kort daarna in den slag bij Neerwinden gewond werd en op 6 October 1699 commissie ontving als kapitein onder de garde des konings, in de plaats van kolonel Ruddenbroek. Hij had „eene dochter getrouwt van Cor. Arskyne Sal^{r}." welke dame Huygens in Mei 1691 bij zijne nicht Van Dorp ontmoette, I 426. Blijkbaar zijn diezelfde echtelieden bedoeld als de „Luyt. Antonie Mestral en Elisabeth Arsky" (sic), wier zoon Willem Anthony den 10^{den} Juni 1689 in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage gedoopt werd („De Nederl. Heraut", V bl. 64). Mogelijk was ook een zoon van hen de op 20 November 1692 geboren Michiel Samuel Mestral, die als generaal der Zwitsers in Augustus 1751 op het huis Den Emer bij Breda overleed („De Navorscher", XXIX bl. 277). Bovengenoemde mevrouw Mestral — Metreal — behoorde nog in 1705 tot de „Societeyt" houdende dames in Den Haag („De Nederl. Heraut", V bl. 57).

Mestrall, I 443; daarvoor moet gelezen worden Mestraten.

Mestresat, dien Huygens op 13 Juni 1649 in de kerk te Charenton hoorde prediken, III 96, was Jean Mestresat, predikant der Hervormde gemeente te Parijs, een destijds zeer beroemd godgeleerde.

Mestresat, Philippe, III 153, wiens „oratio inauguralis" Huygens op 11 Januari 1650 te Genève bijwoonde, was

de broederszoon van den voorgaande, geboren te Genève omstreeks 1620, reeds in 1641 tot hoogleeraar in de wijsbegeerte aangesteld en in 1644 tot predikant. Vervolgens werd hij in 1649 benoemd tot hoogleeraar in de godgeleerdheid aan de hoogeschool te Genève; als zoodanig zal het geweest zijn, dat hij op 11 Januari van het volgend jaar zijne intrede hield. Hij overleed in 1690.

Meteren, Heer van, gouverneur van Bergen-op-Zoom, was Jacob van Cuyck van Meteren, heer van Meteren en Drakenburg, zoon van Adriaan van Cuyck van Meteren, Kerkwijk en Drakenburg, kommandant van Woudrichem en Loevestein, en van Emmerentia van Aerssen. De hier bedoelde, die als kapitein beëedigd werd in 1665, ontving commissie als sergeant-majoor op 23 October 1674 en als luitenant-kolonel op 8 Januari 1677. Den 19den November 1681 werd hij benoemd tot kommandeur van Bergen-op-Zoom. Hij stierf kinderloos in 1694, waarna de heerlijkheid Meteren vererfde op Cornelis van Aerssen van Hoogerheyde, II 601 („Bijdragen en Mededeelingen der Vereeniging Gelre" XI bl. 352).

Meteren, Mevrouw Van, I 411, was Arnaudina van Beaumont, dochter van den kolonel Johan van Beaumont.

Meteren, Cornelis Adriaan van Cuyck van, geboren 1 October 1642, derde zoon van Adriaan van Cuyck van Meteren en Emmerentia van Aerssen, werd tot kapitein benoemd 5 September 1673, ging daarna over bij de garde van den prins en sneuvelde voor Maastricht den 7den Augustus 1676, IV 127 („Bijdragen en Mededeelingen" als boven).

Metternich, Madame. Niet onwaarschijnlijk is bedoeld de gemalin van Degenhard Adolf von Metternich zur Gracht, die omstreeks dien tijd geheimraad en opperstalmeester was van den keurvorst van Keulen.

Metternich, dorp bij den linkeroever van de Moezel, zuidwestelijk van Coblentz.

Meulen, Van der, raadsheer. Deze was Paulus Andries van der Meulen, gedoopt 3 Juli 1633, zoon van Johan van der Meulen en Elisabeth Bax, de dochter van

Paulus Bax. Hij was eerst pensionaris van Veere en nam op 6 September 1674 wegens Zeeland zitting in het Hof van Holland, Zeeland en Westfriesland. Hij overleed op 3 Juni 1704.

Meulen, Van der, kapitein, broeder van den raadsheer, IV 180, was diens jongere broeder Andreas van der Meulen, geboren omstreeks 1641, kapitein, kommandeur van Woudrichem en het slot Loevestein, later luitenant-kolonel, overleden op Loevestein 6 December 1705. Zie „De Navorscher", XXVII bl. 313, en Vorsterman van Oyen's „Stam- en Wapenboek", II fol. 352.

Meulen, Van der, II 133, 137. Omtrent de identiteit der aldaar vermelde Van der Meulen's, van wien één althans officier was, kan geene inlichting worden gegeven.

Meurs, Het graafschap, ter linkerzijde van den Rijn, benoorden Dusseldorf, was met het daartoe behoorend slot Cracou en de heerlijkheden Crefeld en Frimersheim aan prins Maurits gekomen, tengevolge eener „donatio inter vivos" van de gravin Walburg van Nyenaar en Meurs, welke op 15 Mei 1600 overleed. Met de nalatenschap van prins Maurits kwam ook Meurs aan prins Frederik Hendrik, die langen tijd poogde om van den keizer de verheffing van dat graafschap tot hertogdom te verkrijgen, wat hem echter niet mocht gelukken door den tegenstand van de Jezuieten-partij aan het keizerlijk hof. Uit het Journaal II 196, wordt vernomen, dat het denkbeeld ten tijde van Willem III op nieuw te Weenen werd ter sprake gebracht, blijkbaar echter zonder gunstigen uitslag. Bij de overeenkomst, op 14 Mei en 16 Juni 1732 tusschen den koning van Pruisen en prins Willem IV gesloten nopens de verdeeling der goederen van het Huis van Oranje, werd Meurs aan dien koning gelaten.

Mey, De, IV 45. In de ms.-genealogie der Rotterdamsche familie De Mey (Archief van den H. R. v. A.) komt voor m[r]. Jacob Jansz. de Mey, zoon van Jan Jacobsz. de Mey en Magdalena Bartels, advocaat te Amsterdam, overleden te 's-Gravenhage in 1690, die gehuwd was met

Catharina Veer, dochter van den kolonel Aubrey Veer, (Vere). Van hunne zeven kinderen voerde de oudste den naam van Jan Aubrey Veer de Mey.

Meyden, M^{r}. Johan van der, is vrij wat beter dan als schoonvader van Van Belle bekend als schoonzoon van den drost van Muiden, Pieter Cornelisz. Hooft, met wiens jongste stiefdochter, Constantia Bartolotti van den Heuvel, hij gehuwd was (Elias, I 387). Hij hertrouwde te Delft den 17^{den} Juni 1648 met Machteld, of Maggielde, Cornelia Hooft Willemsd^{r}., bij wie hij de dochter, Catharina, verwekte, die met Josua van Belle trouwde. Bij gelegenheid van dat tweede huwelijk wordt Van der Meyden genoemd „Out-Burgemeester der Stadt Rotterdam ende tegenwoordigh Gecommitteerden Raet van de Ed. Groot Mogende Heeren Staten van Hollant ende West-Vrieslant" („De Navorscher", LV bl. 490).

Michel, I 6. Vermoedelijk is bedoeld Mechel. Zie Merkel.

Micheli, III 149, 152, 154, 160. Barthélémy Micheli, zoon van Horatio Micheli en Barbara Perez, huwde den 28sten Februari 1622 met Delia Pollotto, dochter van Marcantonio Pollotto uit Saluzzo in Piémont.

Micheli, Jacques, seigneur Du Crest, III 156, 157, 159, 160, 161, geboren in 1599, was gehuwd met Madeleine de la Vespière, welke als Madame Du Cré voorkomt III 152—162.

Middachten. Dezen naam voerde de oudste zoon van den generaal Van Reede Ginkel, totdat zijn vader den titel van graaf van Athlone verkreeg, waarna de zoon lord Aghrim werd genoemd en de tweede zoon Middachten werd geheeten. Bijgevolg is de oudste bedoeld I 59 en de tweede II 85.

Middelaer, eene heerlijkheid, welke behoort tot het domein Montfort.

Middelgeest, IV 45. Het is niet duidelijk, of met „la belle fille de Middelgeest" bedoeld is, dat Anne Vere een mooi meisje was, dat op het huis Middelgeest in Rijnland woonde, of wel dat zij de schoon- of stiefdochter was van eenen Middelgeest; deze zou dan kun-

nen geweest zijn de bekende advocaat Simon van Middelgeest, die op 21 April 1685 in Den Haag overluid werd.

Mierop, Myerop. Zie op Aumale.

Ministre, Le, de Son Altesse, IV 87, is Ursinus.

Minne. In de processen-verbaal der getuigenverhooren, gehouden in de zaak tegen den baljuw Van Banchem (Crimineele papieren van het Hof van Holland, R. A.), komt die vrouw voor als Hilletje la Rose, alias Minne, terwijl verder uit die stukken blijkt, dat haar wezenlijke naam was Hilletje van Vollevelde, huisvrouw van Jan Larose.

Miremont. Armand de Bourbon-Malanse, markies De Miremont, aanvoerder van de „Miremont's dragoons", werd op 6 Maart 1694 tot generaal-majoor benoemd („Calendar of State Papers 1694", pag. 53). In 1704 werd hij luitenant-generaal en aangewezen om met een detachement van Engelsche, Pruisische en Hollandsche troepen de „Camisards" te hulp te komen (Luttrell, V 447, 449, 464, 548, 555, 592).

Miremont, Monsieur De, van wien melding gemaakt wordt I 180, was blijkbaar een hoveling van koning Jacob II, die als zoodanig een kwartier gehad had in Whitehall en met dien koning zal zijn vertrokken. Van hem is ook sprake bij Luttrell, I 464.

Mispelblom, Weduwe, te Breda. Bedoeld is de weduwe van Henricus Henricusz. Mispelblom, eerst predikant te Gilze en Rijen en sedert 1666 te Breda, waar hij op 7 Juni 1674 overleed. Zijne vrouw schijnt Elisabeth Hanckin te hebben geheeten en stierf den 6den Juli 1685 („De Navorscher", XXXI bl. 168, noot 1; XXXII bl. 56, 57; „Taxandria", 1908, bl. 199; 1909, bl. 93).

Mispelblom, De procureur, van wien in Juli 1695 melding wordt gemaakt, II 507, was vermoedelijk Abraham Mispelblom, die den 29sten Juli 1688 acte verkreeg als procureur van den Raad van Zijne Hoogheid.

Missom. Vermoedelijk is de persoon van dien naam, die door den hertog van Wurtemberg aan Huygens werd aanbevolen met een briefje, dat door Van Hulst werd overgebracht, niet geweest de bekende reiziger en

oudheidkundige, maar de klerk Janus Misson, die met Judith, zijne vrouw, en Maximiliaan, James-Francis, Henry-Peter en Ann Margaret, hunne kinderen, op 9 April 1687 „denisation" in Engeland had verkregen (Durrant Cooper, „Lists" etc., p. 46).

Moadly, Molesey, Oost- en West-, dorp aan den rechteroever van de Theems, tegenover Hampton.

Modena, Envoyé van. Zie op Rangoni.

Moelaert, Mulart, De weduwe van den rentmeester, te Lingen, was Margriet Aleyd de Baecke, dochter van Joachim de Baecke en Anna Sophia Mulart, en gehuwd geweest met Joachim Mulart tot de Leemcule en Pleyendaal, geboren in 1642, die, vóór Famars, rentmeester van het graafschap Lingen was, daarna in 1675 zitting nam in de ridderschap van Overijsel en in Mei 1686 overleed.

Moelaert, Mulart, Joff., „een soet bruynetje ende dat verstandt had", II 11, 14, 157, 159, moet geweest zijn Lucia Anna Mulart, dochter van Jan Ludolf Mulart tot Baeckenhagen en Fenna Roelink. Zij huwde met Rutger van der Hell tot Clarenbeek en overleed op 4 Augustus 1728.

Moelaert, Mulart, De broeder van Joff., II 450, heette, evenals zijn vader, Jan Ludolf Mulart tot Baeckenhagen; hij was kapitein en trouwde in 1729 met Lumea Stephania van der Hell.

Moer, Ter. Zie De Casembroot.

Moerbeecke, ten noordoosten van Gent, in het land van Waes.

Moering. Cornelis Moeringh, oud-burgemeester en raad der stad Breda, gedeputeerde van wege de provincie Holland en Westfriesland ter vergadering van H. Hoog Mog., werd als extraordinaris envoyé naar Denemarken benoemd en nam van de vergadering afscheid op 20 Juli 1680. Op 5 Juni 1685 werd door hem het verbaal zijner zending aan H. Hoog Mog. overgelegd.

Moersbergen. Bedoeld wordt, I 214; IV 26, 148, 184, niet de heer van Maersbergen, maar de heer van Moersbergen — of Moerbergen —, jhr. Johan Gerard van Oostrum, die in 1673 als ritmeester voorkomt en

op 28 December 1677 commissie verkreeg als sergeant-majoor van het regiment cavalerie van den heer van Soppenbroeck. Hij overleed den 24sten November 1696 en was broeder van den IV 148 vermelden heer van Gerverskop.

Moetjes. Adriaan Moetjes, of Moetjens, was boekverkooper in Den Haag van 1679 tot 1717 („De Navorscher", XXIII bl. 241 en '42). In een politiek bericht, door een ongenoemde den 29sten September/7 October 1691 uit Londen, vermoedelijk aan Dijkveld gericht („Seventh Report of the Royal Commission on Historical Manuscripts, 1879, I. The Manuscripts of the Earl of Denbigh") wordt Moetjes vermeld als „un libraire révolté et de qui „l'amy froid" dit qu'il le connoit pour un Coquin depuis plus de dix ans. Je le conois aussi pour un mechant Papiste, qui imprimoit pour St Didier du temps du Comte d'Avaux".

Moggershil. Zie Doublet.

Moine, Dr. Le. Deze, met wien Huygens in October en November 1690 te Londen in aanraking kwam, was niet de Leidsche hoogleeraar Etienne le Moyne, want deze was reeds in 1689 overleden, maar diens broeder, zooals duidelijk blijkt uit I 351, 352 en 355, waar sprake is van „sijn broers Josephus". Door professor Le Moyne was namelijk aan de geleerde wereld eene uitgave der werken van Josephus toegezegd en zelfs verklaard, dat hij zich daarmede bezig hield, maar het werk verscheen niet, en na zijn dood werd in zijne nalatenschap ook geen handschrift daarvan aangetroffen. Het was daarom de vraag, of de geheele bewerking niet eene fictie geweest was van den professor, om anderen te weerhouden dat onderwerp ter hand te nemen, dan wel of zijn manuscript misschien gestolen was. Om dat uit te maken werden de belanghebbenden door den koning naar de justitie verwezen, I 364.

Mol. Moll, stadje in Brabant, op de Groote Nethe, noordoostelijk van Gheel.

Moleschot, Joff., welke Huygens den 3den October 1682 te Soestdijk ontmoette bij een bezoek aan Jacoba Bartolotti van den Heuvel, was, blijkens eene resolutie

van H. Hoog Mog. van 3 Juli 1687, Catharina Splinter, weduwe en boedelhoudster van mr. Rochus van Moleschot, „in sijn leven Advocaet voor de respective Hoven van Justitie te 's Gravenhage ende naderhandt Raedtpensionaris der Stad Dordrecht". Als zoodanig werd hij benoemd op 12 October 1672 en in 1674 verkreeg hij zitting in de vroedschap (Balen, „Beschrijvinge der Stad Dordrecht", bl. 356 en 348). Vermoedelijk was hij dezelfde, die als mr. Nicolaas van Moleschot voorkomt bij Brandt, „Leven van de Ruyter", fol. 847, alsook de „Moleschotius", die, naar luid van een brief van Graevius aan Heinsius van 30 Juli 1676, destijds onder verdenking stond van verduistering uit eene openbare kas („Sylloge epistolarum," IV 447). Of zijn dood, die in datzelfde jaar 1676 voorviel, daarmede kan hebben samengehangen, blijkt niet. Van de dochters uit het huwelijk van Rochus van Moleschot en Catharina Splinter wordt die, welke „amours ende intrigues" had met Baersenburg, II 629, nergens vermeld gevonden; wel eene andere, Wilhelmina Henriette, die op 27 Februari 1689 trouwde met Gerbrand Blankert, heer van 's-Gravenambacht („Geneal. en Herald. Bladen", 3de jaarg., bl. 591).

Moller, de „chymicus", zal wel een apotheker geweest zijn, in het Engelsch als chymist aangeduid.

Mollo, Francisco, een geboren Spanjaard of Portugees, die, volgens Koenen, „Geschiedenis der Joden in Nederland", bl. 219, van Joodsche afkomst zou zijn geweest, werd in 1679 aangesteld tot resident van Polen te Amsterdam. Reeds eenige jaren vroeger, in 1674, was hij hier te lande in het huwelijk getreden met zekere Anne Maria Ooms, zooals blijkt uit eene prent, tot gedachtenis daaraan vervaardigd en beschreven in den Atlas-Van Stolk, III bl. 144. Door dat huwelijk schijnt Mollo vermaagschapt te zijn — althans in nauwe betrekking te zijn gekomen — met invloedrijke regeeringspersonen te Amsterdam, waardoor hem, onder het deksel zijner diplomatieke „immuniteit", de gelegenheid werd geopend zich als tusschenpersoon op te werpen, om de wenschen van de naar vrede verlangende regen-

ten der hoofdstad te Parijs bekend te maken en een zekere rol te spelen in de geheime onderhandelingen, welke aan den vrede van Rijswijk voorafgingen. Daarover wordt in bijzonderheden gehandeld in „Het Archief van Heinsius", III, passim"; de „Mémoires Historiques concernant la négociation de la Paix de Ryswick"; in deel I der „Actes et Mémoires de la Paix de Ryswick"; en in Lamberti's „Mémoires pour servir à l'histoire du dixhuitième siècle", I, p. 10 en 11. Na het sluiten van den vrede liet men zich te Amsterdam gelegen liggen aan de belooning van Mollo's diensten. In eene missive van den raadpensionaris aan Willem III — welke niet voorkomt in deel II van de derde serie der „Archives de la Maison d'Orange-Nassau", zoodat het origineel daarvan vermoedelijk niet in het Kon. Huisarchief berust, maar waarvan een afschrift aanwezig is in de verzameling manuscripten van baron Sirtema van Grovestins ter Kon. Bibliotheek — schreef Heinsius den 18^{den} Maart 1698: „De Heer Burgemeester Hudde heeft mij door den Heer Pensionaris Buys doen verzoeken dat men doch aan den Resident Molo eenige voldoening wilde geven voor zijne gedane diensten, de tijd van over de drie jaren geduurd hebbende. Ik heb met hen overlegd wat hij behoorde te hebben, en zij meenen dat hij veel verschot heeft gedaan, dewijl gedurig heeft moeten reizen, Mons. Callières moeten volgen, hem dikmaals op zijne (buiten)plaats defroyeren, in den Haag een huurkoets dagelijks gebruiken; enfin, de Heer Buys begrootte zijn verschot wel op 16000 Guld., en hebben vervolgens gemeend dat men hem behoorde te geven twintig duizend guldens, maar over de manier van betaling zijn wij vrij wat verlegen, vermits de grootheid van de somme, en dat de zaak in secretesse is gemanieerd geworden. Ik heb daarom aangenomen U. M. in bedenken te geven, of het niet best zoude wezen dat men die somme betaalde uit de secreete diensten in twee termijnen, en ingeval U. M. sulks goedvond, zoude ik aan U. M. zenden een acte van verzoek op Gec. Raden om die penningen te betalen". Met dat voorstel vereenigde zich de koning bij P. S. tot een brief van 15/25 Maart

1698, waarop Heinsius hem den 18den April d. a. v. de acte toezond, „bij den Heer Pesters opgesteld, om voor den Heer Molo bij U. M. geteekend te worden, die ik terug ontvangende aan de Heeren Gecommitteerde Raden zal presenteeren om de ordonnantien te doen slaan". En nog bleef het daarbij niet; al sedert 1689 had Mollo bij herhaling aan de Staten van Holland verzocht, om, op grond van zijn diplomatiek karakter, van „'s Lands impositiën" te worden vrijgesteld, doch steeds te vergeefs. De Staten hadden eenmaal als regel aangenomen, geen vrijdom van 's lands middelen toe te staan aan vreemde ministers en residenten, welke hun „fixum domicilium" hadden buiten Den Haag, en vonden geen termen om daarvan af te wijken, totdat eindelijk „in consideratie dat hij op ordre en met goetvinden" van den koning, „als Stadhouder van deeze Provintie, soo buiten als binnen 's Lands in verscheide importante secreete negotiatiën van Vreede is ge-employeert en sig daerinne ten genoege heeft geacquiteert", bij resolutie van 18 September 1698 goed gevonden en verstaan werd, „dat den gemelden Heer Resident Mollo ten opsigte van de personeele diensten, booven en behalven hetgeene de Heeren haar Groot EdelMog. Gecommitteerde Raden met advis van hoogst gedagte Sijne Majesteit denselven, soo wegens sijn verschot als andersints hebben toegeleyt, sal jouisseren en genieten vrijdom en exemtie van alle de gemeene Lands Middelen". Nog verscheiden jaren mocht Mollo daarvan „jouisseren", nadat hij in 1699 door koning August II van Polen opnieuw bij de Staten-Generaal was geaccrediteerd (Resol. van H. Hoog Mog. van 20 October 1699). In 1702 komt hij, als intrigeerend, voor bij Knuttel, „De toestand der Nederlandsche Katholieken ten tijde der Republiek", II bl. 41 en 274; dan in de jaren van 1706 tot '10 bij Vreede, „Correspondance diplomatique et militaire de Marlborough, Heinsius et Hop", p. 139, 142, 152, 153 en 178; in de „Mémories de M. de Torcy," II p. 21, 27 en 60; en in het „Journal inédit de Jean Baptiste Colbert Marquis de Torcy, publié par Frédéric Masson", p. 72 en 79. Voorts schijnt hij bedoeld te

zijn bij Lamberti, VIII p. 498, als de „marchand d'Amsterdam", die zich met de onderhandelingen over den vrede van Utrecht zocht in te laten, terwijl hij voor het laatst in November 1717 wordt vermeld in de „Bijdragen voor de Geschiedenis van het Bisdom van Haarlem" I bl. 186 en 187.

Momma, Wilhelmus, was een Duitsch theoloog van de Cartesiaansche richting, door wiens beroep als predikant naar Middelburg in 1676 hevige twist ontstond, waardoor geheel Zeeland in beroering werd gebracht. Door de classis van Walcheren werd protest tegen dat beroep ingediend, maar de kerkeraad zette desniettemin de bevestiging van Momma door, daarin gesteund door de regeering der stad en den „Borger-krijgsraad", die, blijkens het Journaal, IV 106, eenige burger-hoplieden naar den prins afvaardigde, om zich met hem over de zaak te beraden. Maar het tumult, ontstaan ten gevolge van Momma's eerste predikatie, schijnt aanleiding tot zijne uitzetting te hebben gegeven; hij week daarop naar Delft, waar hij al spoedig overleed.

Monbazon. Hercule de Rohan, hertog van Montbazon.

Monceau, Du, IV 123, juister Dumonceau, IV 126, 129, was gedurende het verblijf der Franschen te Utrecht in 1672 en '73 opgetreden als „ontvanger der contributien en schattingen in die provincie" („Berigten van het Hist. Genootschap", VI, 2de ged., bl. 22 en 92). In 1674 bevond hij zich binnen Maastricht; op 15 en 20 September van dat jaar werden door hem, Michel Dumonceau, „pour le service du Roy dans les places de Maestricht et de Maseik", aanschrijvingen gericht tot de inwoners van Geleen, om hout op te brengen voor de versterking van Maastricht („Limburgs Jaarboekje 1910", bl. 93 en 94).

Monginot, François de, geboren in 1625, med. doctor, was, naar luid der „Proceedings of the Huguenot Society of London", VIII 83, gevangen in de Bastille van 5 Januari 1686 tot 4 Augustus 1687. Hij werd, volgens Haag, VII 442, in 1688 uit Frankrijk verjaagd. Blijkens een „warrant", voorkomend in gezegde „Proceedings", V 389, was zijn naam voluit Lassalle de Monginot.

Monginot, De dochter van, was Anne de Monginot, geboren in 1662, in 1680 gehuwd met David du Plessis, heer van La Perrine, die in 1690 bij het beleg van Limerick om het leven kwam.

Mongomery, Kapitein, I 267, was mogelijk dezelfde als vermeld wordt bij Luttrell, IV 546.

Mongomery, Lord, II 581, was William Herbert, graaf Montgomery, de oudste zoon van lord Powis. Den 23sten Maart 1696 werd, ter zake van hoogverraad, een bevel van gevangenneming tegen hem uitgevaardigd. In Juni d. a. v. erfde hij, bij den dood zijns vaders, de titels van graaf en markies van Powis. Hij overleed in 1745.

Mongrase, Lord. Daar deze titel in den Engelschen adel niet bekend is en in het Journaal, II 417, toch sprake is van iemand, die blijkbaar recht meende te hebben bij den koning te worden toegelaten, zal wel bedoeld zijn lord Montagu.

Monjoy, Montjoy of Mountjoy, Lord. William Stewart, viscount Mountjoy, werd in Januari 1689 door Tyrconnel naar Frankrijk gezonden, om instructies van koning Jacob II te verzoeken nopens de verdediging van Ierland, maar bij aankomst werd hij als protestant gevangen genomen en opgesloten in de Bastille, waar hij drie jaren lang werd vastgehouden, totdat hij in April 1692 uitgewisseld werd tegen den generaal-majoor Hamilton, die krijgsgevangen was gemaakt in den slag aan de Boyne. Onmiddellijk na zijne invrijheidstelling haastte hij zich naar het leger van Willem III, maar hij verloor al spoedig daarop het leven in den slag bij Steenkerke (D'Auvergne, „Relation of the Campaigne, Anno Dom. 1692," p. 46; Luttrell, I 497, 506; II 403, 436, 554).

Monmouth. James Fitzroy — naderhand Crofts, eindelijk Scott — hertog van Monmouth en Buccleuch, de natuurlijke zoon van koning Karel II bij Lucy Waller of Walters, werd in 1649 te Rotterdam geboren. Na den dood zijner moeder werd hij toevertrouwd aan lord Crofts, wiens naam hij aannam. Vervolgens besloot de koning hem te erkennen en in Februari 1663 werd „master" Crofts verheven tot hertog van Monmouth, graaf van Doncaster en baron Tynedale, met den voor-

rang boven alle hertogen van het koninkrijk, uitgenomen die, welke van koninklijken bloede waren. Ook verkreeg hij de orde van den Kouseband en huwde de jeugdige erfgename van het huis Buccleuch, waarna hij tot hertog van Buccleuch verheven werd en den geslachtsnaam Scott aannam. Voorts werd hem in 1667 als „the King's dear son" vergund het koninklijk wapen te voeren. Na den dood des konings in 1685 deed hij eene poging om de kroon te bemachtigen, maar „the Monmouth rebellion" liep ongelukkig af; na bij Sedgemoor door de troepen van koning Jacob II te zijn verslagen, liet hij zijne volgelingen in den steek en werd al spoedig, in een greppel verscholen, ontdekt en gevangen genomen. Dat hij daarbij door zijn metgezel, lord Grey, zou verraden zijn, gelijk in het Journaal, II 349, gezegd wordt, schijnt evenwel niet juist. Naar den Tower gevoerd, werd hij, niettegenstaande „de groote submissien aen K. James", die hij na zijne gevangenneming zou hebben gedaan, II 258, daags na zijne aankomst onthalsd en in de St.-Peterskerk aldaar begraven. Op zijne aanhangers werden „veel cruelle executien" uitgeoefend, I 16, 21, 24, waaraan de herinnering nog levendig was tijdens de landing van den prins van Oranje en waardoor velen schijnen weêrhouden te zijn zich voor hem te verklaren. De gemalin van koning Jacob werd dan ook gezegd destijds gedreigd te hebben, dat men „dien armen kleynen Prins wel de eygenste wegh vanden Hertogh van Monmouth" zoude „laeten gaen", I 118.

Monmouth, De hertogin van, was lady Anne Scott, gravin van Buccleuch, na haar huwelijk met haren gemaal verheven tot hertogin en hertog van Buccleuch. Zij wordt als eene geestige, maar intrigante vrouw beschreven.

Monnikeland, gelegen aan het westelijk uiteinde van den Bommelerwaard, in de tegenwoordige gemeente Poederoyen, was in 1642 door Constantijn Huygens, den vader, aangekocht in gemeenschap met zijn broeder Maurits en met George Gleser, kapitein der lijfgarde van den prins. Zie „Bijdragen en Mededeelingen van Gelre", XVI 219—226.

Monroy. Bedoeld is Charles de Verger, heer van Monroy, die genoemd wordt in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 13 April 1695 en aan wien in Augustus 1692 het vacante regiment van Sir Robert Douglas was gegeven (Luttrell, II 526). Monroy stierf te Ratzeburg in 1718.

Mons werd in het begin van Maart 1691 door Lodewijk XIV met den Dauphin en de hertogen van Orleans en Chartres belegerd en gaf zich op 10 April over. Zie de „Mémoires" van Dumont de Bostaquet, p. 301.

Mont, Du. Zie Dumont.

Montagu. Ralph lord Montague werd in Februari 1689 benoemd tot lid van den „Privy Council" en in April d. a. v. verheven tot graaf van Montague. In 's konings hofhouding bekleedde hij het ambt van „Master of the Wardrobe"; aan staatkundige bemoeiingen schijnt hij echter geen deel te hebben genomen. In 1697 werd hij benoemd tot „lord-lieutenant" van Northamptonshire. Graaf Montague was in September 1692 getrouwd met de weduwe van Monk, hertog van Albemarle, tengevolge van welk huwelijk hij in eene eindelooze reeks processen met lord Bath werd gewikkeld. Door koningin Anna werd hij tot hertog verheven, wat hij te vergeefs aan Willem III verzocht had. Hij stierf in 1709 (Burke, „Dormant and Extinct Peerages", p. 374). De huizinge, waarvan I 365—'67 sprake is, stond in Great Russell street, Bloomsbury, en was gebouwd in plaats van een vroeger Montague House, dat in den nacht van 19 Februari 1686 was afgebrand en dat destijds bewoond werd door lord Devonshire. De koning schijnt benieuwd te zijn geweest om het nieuwe gebouw te zien; althans hij ging daar den 1sten Mei 1691 bij lord Montague te gast (I 428; Luttrell, II 215).

Montagu, De broeder van lord, II 438, was Charles Montague, eerst „clerk of the council", daarna „Lord of the Treasury" en in Mei 1694 benoemd tot „Chancellor of the Exchequer" en lid van den „Privy Council".

Montagu, die zich in December 1692 in Den Briel bevond, II 292, kan geweest zijn de garde-kapitein Montague, die, naar Luttrell, III 498, meldt, in 1695 voor Namen bleef.

Montaigne, De. IV 137 is sprake van Claude Ernest de Montaigne, hoogschout van Maastricht.

Montal. Charles de Montsaulin, graaf de Montal, die in 1676 en 1678 in het Journaal genoemd wordt, was destijds reeds bijna zestig jaren oud en was toch nog lang niet aan het einde zijner loopbaan, daar hij, na het weder uitbreken van den oorlog in 1689, daaraan wederom tot aan het einde met jeugdig vuur deelnam. Naar men wil, zoude Lodewijk XIV eens verklaard hebben dat, zoo Montal eene vesting aanviel en Vauban die verdedigde, zij beide er het leven zouden laten. Het laatste wapenfeit van den in den oorlog vergrijsden Montal, de inneming van Dixmuyde in 1695, schijnt echter niet zoo bijzonder glorievol genoemd te kunnen worden, daar wel geconstateerd schijnt te zijn, dat de plaats niet door de wapenen gedwongen, maar door verraad overgegeven werd. Montal stierf te Duinkerken den 27sten September 1696, in den ouderdom van zeven-en-zeventig jaren (Duc d'Aumale, „Histoire des Princes de Condé," VI p. 275—277; „Europ. Mercurius" 1696, II bl. 205).

Montalbano was, naar luid van een brief van de hertogin Sophie van Hannover aan den keurvorst van de Palts van 14 April 1678 („Briefwechsel" S. 321), een jongmensch van zeer aanzienlijke familie uit Venetië en niet onbemiddeld, die eene goede partij in Duitschland wenschte te doen.

Montanegre. De markies de Montanègues, luitenant-generaal des konings in Languedoc, bezette Orange op last van Lodewijk XIV den 15den Augustus 1682 (Cte. de Pontbriand, „Histoire de la Principauté d'Orange", p. 235).

Montargis, stadje aan de Loing, in het tegenwoordig département du Loiret.

Montargis, Madame De. Haar echtgenoot was de broeder van den bij den aanslag op Brest om het leven gekomen ingenieur De la Motte. Zij zelve komt nog lange jaren daarna voor als Jane de Neuville, weduwe van den luitenant-kolonel Montargis („Calendar of State Papers" 1694—'95, p. 183; „Proceedings of the Huguenot Society of London", V p. 408).

Montcassel, of Castel, in West-Vlaanderen, tusschen Yperen en Saint-Omer, waar Willem III op 11 April 1677 een niet gelukkigen slag leverde tegen den hertog van Orleans.

Mont d'Or, III 134. Gebergte aan den rechteroever der Saône, in het département du Rhône.

Montecuculi. Raimond graaf Montecuculi, keizerlijk geheimraad, kamerheer, luitenant-generaal en president van den krijgsraad, generaal „veldtuigmeester" en gouverneur van Raab, geboren in 1608, overleed te Linz den 16den October 1681, 72 jaren oud.

Monterey. Don Juan Domingo de Zuniga y Fonseca, graaf de Monterey, gouverneur der Spaansche Nederlanden, richtte op 20 Januari 1675 eene afscheidsmissive aan H. Hoog Mog., welke den 24sten Januari d.a.v. bij hen inkwam. Volgens bericht van den resident Sasburch te Brussel, vertrok Monterey den 8sten Februari 1675 van daar en kwam zijn opvolger Villa Hermosa aldaar den 14den Februari aan.

Montery. Bedoeld is Montlhéry, zuidelijk van Parijs, département Seine-et-Oise.

Montferrat. Voormalig markgraafschap in Noord-Italië, tusschen Piémont en het Milaneesche, met Casale aan de Po als hoofdstad. Door aankoop ging Montferrat in 1696 over aan den hertog van Savoye („Europ. Mercurius", Maart 1696, bl. 139—141).

Montflin, Monflin, Kolonel. Op 1 Juni 1693 werd commissie verleend voor François Louis de Monflin, als kolonel van een nieuw geworven regiment cavalerie. Volgens Vegiano, III 1114, was zijn naam De Montflin, maar baron D'Heukenrode in zijn „Compliment au Nobiliaire des Pays-Bas," II 63, noemt hem De Monflin, „colonel de cavalerie au service de Hollande, gouverneur de Louvain, colonel de tous les carabiniers aux Pays-Bas, mort à l'abbaye de Grand-Rigaud, près de Bruxelles, le 21 Avril 1701".

Montfort, Mountford, een tooneelspeler, werd op de meest laaghartige wijze in den nacht van 9 op 10 December 1692 door zekeren kapitein Hill, met behulp van lord Mohun, doorstoken, zoodat hij daags daar-

aanvolgende bezweek (Macaulay, Ch. XIX; Luttrell, II 637, 638, 641; III 27).

Montigny, „gewesene page", later edelman der koningin, I 168; II 332, wordt als „mr. John de Remy de Montigny, gentlemen usher to Her Majesty" vermeld in den „Calendar of State Papers" 1693, p. 213. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 4 Februari 1694 heet hij kolonel Montigni, kolonel en brigadier in eene resolutie van 6 Januari 1695, en brigadier in eene resolutie van 6 Februari 1696. Later komt hij voor op de lijsten der pensioenen door koning George I van Engeland aan Fransche gerefugieerden toegekend, als „John Remy de Montigny, gentleman to the late Queen Mary", trekkende een pensioen van honderd pond sterling. Hij stierf in 1735 („Proceedings of the Huguenot Society of London", V 400, 403, 417, 421; VII 214).

Montigny-sur-Sambre, oostelijk van Charleroi.

Montmartre was destijds nog een dorp, op eenigen afstand ten noorden van Parijs.

Montmeillan, Montmélian, stadje aan de Isère, tusschen Grenoble en Chambéry, thans behoorend tot het Fransch departement Savoye. Het „overgaen" van de plaats „aende Fransche", waarvan II 3 sprake is, geschiedde op het eind van December 1691, nadat het beleg in November begonnen was.

Montmirail. Bedoeld kan zijn Hector de Langes, seigneur de Montmirail, ten wiens behoeve de heerlijkheid Violès den 16den Augustus 1632 door prins Frederik Hendrik tot baronie werd verheven (Comte de Pontbriand, „Histoire de la Principauté d'Orange," p. 294 in de noot); of wel Frédéric de Langes-Montmirail, heer van Lubières, eerste president van het parlement van Oranje, die in 1686, als protestant, op last van Lodewijk XIV gevangen genomen werd en den 21sten Maart 1697 in gevangenschap overleed („Europ. Mercurius" 1697, I bl. 213).

Montmorency, De „connétable", die III 118 vermeld wordt, was Henri de Montmorency, die de partij van den hertog van Orleans koos tegen den kardinaal De Richelieu en deswege den 30sten October 1632 te

Toulouse onthoofd werd. Zonderling mag het zeker heeten, dat de kardinaal een kunstwerk ten geschenke aannam — en behield — van een gevangene, aan wien hij het stellig in zijne macht gehad had genade te doen verleenen.

Montmorency, De maarschalk, die in Juni 1676 door den hertog van Lotharingen verslagen werd, IV 103, was François Henri de Montmorency graaf de Boutteville, beter bekend onder zijn lateren naam van hertog van Luxemburg.

Montpouillan. Armand Nompar de Caumont, markies de Montpouillan, zoon van den hertog De la Force, geboren in 1615, wordt reeds in 1672 bij De la Neuville, „Histoire de Hollande", genoemd als een der officieren in de naaste omgeving van Willem III. Hij was destijds ritmeester en „collonel te paerd"; den 18den Mei 1673 ontving hij commissie als „commissaris of wachtmeester-generael over alle de compagniën paerden" en op 23 September als „Lieutenandt-Generael over alle de Cavallerye ten dienste van de Landen". Ook was hij gouverneur van Naarden en werd in 1692 aangesteld tot een der „Lords of the King's Bedchamber" („Europ. Mercurius," April 1692, bl. 88). Het bericht van Luttrell, III 66, dat Montpouillan op het einde van 1693, tengevolge eener beroerte, te Harwich zou gestorven zijn, moet op eene dwaling berusten, want in het Journaal komt hij voor tot in Augustus 1696, en volgens het Maandblad van het Genootschap „De Nederlandsche Leeuw" 1893, bl. 44, hertrouwde hij nog eens in 1698. De Vegiano meldt, dat Montpouillan den 16den Mei 1701, zes-en-tachtig jaren oud, te 's-Gravenhage overleed. Indien deze opgave juist is, was hij in 1675, wanneer hij voor het eerst in het Journaal optreedt, reeds een man van zestig jaren, wat het vele aanstootelijke, dat daarna van hem, nog tot het laatste toe, verhaald wordt, slechts te meer weerzinwekkend maakt. Omtrent zijne antecedenten vóór zijn vertrek uit Frankrijk, zie Haag, „La France Protestante", III, kol. 895—897; doch wat daar vervolgens omtrent hem wordt medegedeeld is verre van juist. Montpouillan was drie malen

getrouwd. Zijne eerste vrouw, met welke hij den 21sten Juli 1659 te Chelsea bij Londen in het huwelijk trad, was, volgens de „Proceedings of the Huguenot Society of London", II 336, Adrienne de Mayerne, dochter van Sir Theodore de Mayerne en van Elizabeth Joachimi, wier vader was Albert Joachimi, de gezant der Staten-Generaal te Londen. Uit dat eerste huwelijk was vermoedelijk gesproten Henri de Caumont, markies de Rada, die als kolonel der infanterie in Engelschen dienst fungeerde en in het voorjaar van 1695 te Brugge overleed (D'Auvergne, „History of the Campaigne in Flanders," 1695, p. 58). De tweede vrouw van Montpouillan was Amelia Wilhelmina van Brederode, die in hare huwelijksvoorwaarden, d.d. 10 April 1664, als gravinne van Holland-Brederode betiteld wordt. Zijne derde vrouw was Grace Angélique Therèse (of Françoise) Arazole d'Oñate, die in Mei 1702 hertrouwde met Marc Antoine Bosc, markies Du Boucher, een Parijsch financier.

Montpouillan, Mevrouw De, welke in het Journaal voorkomt, was de tweede vrouw, Amelia Wilhelmina van Brederode.

Montpouillan, Mademoiselle De. Den 26sten April 1689 werd in de Engelsche kerk te 's-Gravenhage het huwelijk gesloten van „Lord William Paulet, son to the Marquis of Winchester, and Lady Louisa Hermelina de Caumont, daughter of the Marquis de Montpouillan" (Maandbl. „De Nederl. Leeuw", 1893, kol. 46).

Montroyal, eene vesting in de Palts, aan de Moezel, tegenover Trarbach, in 1683 door Lodewijk XIV gesticht, maar na den vrede van Rijswijk geslecht.

Mont-Saint-André, in Brabant, ten zuiden van Judoigne.

Moone, Lord. Bedoeld is Charles lord Mohun, die met kapitein Hill vervolgd werd ter zake van moord, gepleegd op den tooneelspeler Mountford. Lord Mohun stelde zich vrijwillig ter beschikking van het Hoogerhuis, waarvoor hij vervolgens terecht stond, maar dat hem met groote meerderheid vrijsprak (Macaulay, Ch. XIX; Luttrell, II 637 en vgg.; III 30). De koning

woonde op 31 Januari 1693 de opening der terechtzitting bij (Luttrell, III 26). Lord Mohun werd naderhand nogmaals wegens moord vervolgd, maar wederom vrijgesproken en viel ten slotte op 15 November 1712 in een tweegevecht met den hertog van Hamilton (Burke, „Extinct and dormant Baronetcies," i. v. Mohun).

Moone, Lady, welke van haren echtgenoot, „een dronckeu beest", slagen ontving, wanneer zij hem in zijne gevangenis bezocht, II 173, was Charlotte Mainwaring, van moederszijde kleindochter van den graaf van Macclesfield (Luttrell, I 274).

Moone, Mrs., „de fraeyste van de Conns bedchamberwommen", was Elisabeth Mohun, de zuster van lord Mohun. Zij kwam aan het hof in 1691, ter vervanging van Mary Villiers, welke omtrent dien tijd met lord Obrynn trouwde. In Juli 1693 vernam men hare verloving met lord Cutts (Luttrell, III 143), maar het huwelijk schijnt niet te zijn doorgegaan, want, volgens Burke, overleed zij ongehuwd in 1709.

Moor, bij Steenkerke gesneuveld. Johan Philips Moor ontving op 7 October 1678 commissie als kapitein eener „vaceerende compagnie van S. H. Guarde te voet in de plaats van kapitein Hornberg", en op 7 Juni 1690 als kolonel van het regiment voetknechten van den kolonel Daniel de Torsay, welke laatste, blijkens de gedenkschriften van Dumont de Bostaquet, p. 165, de stiefvader was van Joff. Van der Haven, wier „adorateur" Moor sedert langen tijd was (ibidem, 206—209).

Moorstede, lees Moorslede, dorp in West-Vlaanderen, ten oosten van Yperen en ten zuiden van Rousselaere.

Moran. Bedoeld schijnt Moirans, ten noorden van Grenoble.

Morat, Murten, aan het meer van gelijken naam, in het Zwitsersch kanton Fribourg, ten westen van de stad Bern.

Mordaunt. Charles lord Mordaunt, graaf van Monmouth, die zich in later jaren beroemen kon vier malen naar Holland te zijn overgestoken om den prins van Oranje aan te sporen tot zijn tocht naar Engeland, maakte dien tocht mede, I 5, als kolonel van een regiment infanterie. Daarop werd hij in Februari 1689 benoemd tot lid van den „Privy Council" en tot „Gen-

tleman of the Bedchamber" en in April d. a. v. verheven tot graaf van Monmouth. Ook werd hij toen aangesteld tot „Lord Commissioner of the Treasury", maar hij werd reeds in Maart 1690, I 248, ontslagen uit dat ambt, waarvoor hij niet de minste geschiktheid bezat. Van den brief door lord Monmouth ontvangen, waarvan Huygens gewag maakt, I 159, maakt Luttrell, I 561, insgelijks melding; groote opwinding werd daardoor destijds binnen Londen verwekt, maar daarbij bleef het. Van Monmouth wordt in het Journaal na het einde van 1692 niet meer gewaagd; toch was het eerst in het voorjaar van 1694, dat hij genoodzaakt werd van zijne ambten afstand te doen. Wat daartoe aanleiding gaf, is niet recht duidelijk; maar dat de koning hem niet genegen was, blijkt wel uit hetgeen Huygens in November 1690 uit Monmouth's eigen mond opteekende, I 361. Toch schijnt zijn ontslag niet definitief te zijn geweest, daar hij nog weêr voorkomt als bij den koning dienst doende, totdat hij in 1696 in de zaak van Sir John Fenwick werd betrokken en in den Tower gezet. Het relaas van de toen tegen hem ingestelde vervolging en van zijne verdere loopbaan onder den inmiddels door hem geërfden titel van graaf van Petersborough, vallen evenwel buiten dit bestek.

Mordaunt, Lady, gravin van Monmouth, de gemalin van den voorgaande, eene dame van weinig stichtelijken levenswandel, aan wie in het Journaal, I 219 en 282, binnen een half jaar twee opvolgende „galands" worden toegekend, was Carey Fraser, dochter van Sir Alexander Fraser. Omtrent haar wordt gezegd in een brief van lady Sunderland aan Henry Sidney van 18 Mei 1681: „Mrs Fraser has taken her leave at Court, in order, they say, to being owned" — ten einde erkend te worden als — „Mylady Mordaunt, though yet he denies it, but she and her friends do not" (Blencowe, „Diary of the Hon. Henry Sidney", II p. 62).

Mordaunt, John, de zoon der voorgaanden, die in 1692 voorkomt als volontair in het leger, II 122, was later kolonel der grenadiers van de garde en verloor een arm

in den slag van Blenheim. Hij stierf in 1710 (Burke, „Dormant and Extinct Peerages", p. 381).

Morea, II 5. Bedoeld zal wel niet zijn het Grieksch schiereiland, maar Noord-Afrika, het land der Mooren.

Moreau, Antoine, met wien de beide Pesters'en, vader en zoon, gezegd werden te intrigeeren, II 116, was op 16 October 1686 als gezant van den koning van Polen bij H. Hoog Mog. ontvangen, maar verdween, volgens Klopp, VI 93, op 28 Augustus 1692, uit Den Haag na de terechtstelling van Grandval, die wegens een aanslag op het leven van Willem III ter dood veroordeeld was, aan welken aanslag men algemeen geloofde dat Moreau medeplichtig was. Blijkens het Register der Secrete Resolutien van H. Hoog Mog. over 1692, fol. 127 (R. A.), werd daarop, den 4den September, in overweging genomen, of het niet dienstig zoude wezen „devoiren" aan te wenden, „ten einde de heer Moreau, ext.s Envoyé van Polen", van hier werd „geremoveerd," en daags daarna, den 5den September, werd het concept ter tafel gebracht en aangenomen van eene missive aan den koning van Polen, om de terugroeping van Moreau wegens diens Franschgezindheid te verzoeken. Doch terzelfder tijd kwam eene memorie in van den gezant, „houdende klaghten over de mentie, van hem gemaackt in de relatie, gedruckt van de sententie van Grandval, versoeckende in sijn Caracter te werden gemaintineert"; daar Moreau zich evenwel reeds had verwijderd, kon dat stuk gevoegelijk buiten behandeling blijven. In 1697 duikt de man weder op als gezant van Polen te Copenhagen („The Lexington Papers," p. 322).

Moregneau, II 28. Aan welk lid der familie De Mauregnault het vaderschap van het aldaar bedoeld kind werd toegeschreven, is uit den aard der zaak niet uit te maken.

Moreland. Sir Samuel Morland was een vernuftig werktuigkundige, aan wien verschillende uitvindingen te danken zijn (vgl. den „Haegsen Mercurius" van 6 December 1698), maar overigens een man van zeer verdacht karakter en spion van Frankrijk te Londen. Het verhaal door Huygens, I 217, omtrent hem gedaan,

vindt, behoudens een geringe variant, zijne bevestiging bij Forneron, „Louise de Kéroualle", p. 25 en 26. Morland was reeds voor de tweede maal weduwnaar, toen hij zoo onnoozel was in den hem gespannen strik te vallen, 't geen hem echter niet belette daarna nog eenmaal te trouwen. Hij stierf in 1696 (Luttrell, I 396; Burke, „Extinct and dormant Baronetcies," i. v. Morland).

Morery. Bedoeld is Louis Moreri (1649—1680), auteur van den welbekenden historischen „Dictionnaire", waarvan het eerste deel in 1673 te Lyon verscheen en het tweede na den dood des auteurs in 1681.

Morges, stadje aan het meer van Genève, westelijk van Lausanne.

Mornau. Zie Moregneau, Mauregnault.

Mortaigne. De oude Mortaigne, dien Huygens op een Meidag van 1689 in Londen ontmoette en die hem sedert, zoowel daar als in Den Haag, herhaaldelijk kwam vervelen, was Johan Bertram de Mortaigne de Roussillon, die reeds in 1664, als commissaris van den Staat, den tocht van De Ruyter tegen de Algerijnen had medegemaakt (Brandt, fol. 270), vervolgens hofmeester van H. Hoog Mog. was geweest en eindelijk hun commissaris te Frankfort, uit welke betrekking hij in 1688 ontslag had bekomen. In 1696 kwam bij de Staten-Generaal een verzoek van hem in, „dat het Haer Hoogh Mog. goede geliefte zijn mocht hem, die den Lande sedert het jaer 16.3 alle mogelijcke diensten hadde gepresenteert ende waerinne hij gaerne continueren soude, te beneficieren met het employ van Historiographe in de Fransche Tale, waertoe hij met goedtvinden van haer Hoogh Mog. sich soude konnen associeren met hetselve Caracter en hetselve Tractement sijnen schoonzoon Jean du Mont, die eene seer goede Penne in de voorschr. Tale possedeerde". Dat verzoek werd bij resolutie van 11 October 1696 in handen gesteld van eene commissie, welke wel niet noodig zal hebben gehad daarover rapport uit te brengen, daar de oude man kort daarna moet zijn overleden. In eene resolutie van 10 Februari 1698 toch komt zijne vrouw, Agatha Delmol, als we-

duwe voor. Een der zoons van Mortaigne wordt in het Journaal, I 404, vermeld als getrouwd met eene „kemster" te Voorburg. Deze zoon zal wel niet dezelfde zijn, die zich in 1689 bij zijn vader te Londen bevond. Vermoedelijk is deze de Mozes de Mortaigne, die, blijkens eene resolutie van H. Hoog Mog. van 16 April 1693, in het jaar 1683, met instructies van den raadpensionaris Fagel, door den prins aangesteld was als correspondent nevens zijn vader, welke gecombineerde commissie evenwel in 1688 door des vaders revocatie was komen te cesseren. Bij resolutie van 12 Mei 1694 werd de jonge Mortaigne echter voor de door hem bewezen diensten beloond en op nieuw als correspondent naar Frankrijk gecommitteerd.

Mortangis. Bedoeld is Hyacinthe Guillaume markies de Mortange, ambassadeur van Lodewijk XIV aan het hof van Copenhagen.

Morton, Graaf. Zeer vermoedelijk is bedoeld Frederik Willem de Roye de la Rochefoucauld, graaf van Marton, die met zijne zusters, de ladies Charlotte en Henriette de Roye de la Rochefoucauld, op 13 September 1694 „denisation" in Engeland verkreeg. Na den dood van Cambon werd diens regiment van Fransche gerefugieerden aan den graaf De Marton gegeven; in November 1697 komt hij nog aan het hoofd van dat regiment voor („Calendar of State Papers," 1694—'95, pag. 386; „Proceedings of the Huguenot Society of London," V p. 154; Luttrell, IV 300).

Motte-Haudancourt, De la. Maarschalk de la Motte-Houdancourt, hertog van Cardonne, maarschalk van Frankrijk, twee malen onder-koning van Cataloniё, stierf te Parijs in 1657.

Motte, La, ingenieur. François Philippeau heer van La Motte, „Cornet en Ingenieur ten dienste van Sijn Kon. Maj. van Groot-Brittanniën", komt voor in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 17 Mei 1692; de „Europische Mercurius" van Juni 1694, bl. 289, noemt hem Monsr. de la Mothe Montagny, „Fransch Ingenieur, die onder d'Engelsche Troupen diende". Zooals ook blijkt uit het Journaal, II 318, kwam hij bij den aanslag op

Brest om het leven. Zie ook den „Calendar of State Papers" 1694, pag. 72 en 183.

Motte, De weduwe van La, die, II 282, in November 1693 vermeld wordt, kan niet de weduwe van den voorgaande geweest zijn, daar deze eerst op 18 Juni 1694 het leven verloor.

Motterie, Graaf De la, was Albert Eugène graaf De Lannoy de Launsberge, baron de Clevelants enz., vermoedelijk dezelfde die als Albert grave De la Motterye, kapitein, voorkomt op den Staat van Oorlog voor 1673. Hij overleed te Bouland op 27 Augustus 1694 („De Navorscher", XLVI bl. 205). Deze schijnt bedoeld te zijn II 81, 397 en IV 206; of hij echter ook de persoon is, die II 115 genoemd wordt, dan of daar sprake is van een bedrieger, is niet recht duidelijk. Het kan eveneens zijn, dat daar bedoeld is Claude Maximilien de Lannoy graaf van La Motterie, baron van Geul en Sombreff, ridder der orde van Alcantara, kapitein der cavalerie en van eene compagnie vrijwilligers te voet, die geene kinderen had uit zijn huwelijk met Jeanne Françoise de Chasteler.

Mottes, Des. Philippe François Dennetières, markies Des Mottes en baron De la Berlière, was staatsraad en thesaurier-generaal der Spaansche Nederlanden en werd reeds in 1674 door Monterey naar den prins afgevaardigd („Relation Succincte .... de la Bataille de Senef", p. 47, 76, 88). Van hem is sprake IV 95, waar ongetwijfeld moet worden gelezen: „m^{r}. des Mottes me renvoya déchiffrée une lettre de m^{r}. de Turenne à m^{r}. Louvoy, prise l'an 1673". Ook wordt een door hem geleverd cijferschrift vermeld in een brief van Waldeck aan Willem III van 22 Juli 1676 (Muller, II 280). Na den dood zijner vrouw trad hij in de orde der Carmelieten en stierf in 1697.

Moucron, Graaf De. Waarschijnlijk is bedoeld Jacques François Hippolite Dennetières markies des Mottes, die in 1714 stierf en in 1681 gehuwd was met Alexandrine Françoise Basta, gravin van Mouscron, of wel hun zoon, Jacques François Joseph Maximilien Dennetières, markies Des Mottes, graaf van Mouscron, baron van Heule en La Berlière.

Moulin, Pierre Du. De „petit Dumoulin", wiens overlijden in Juni 1676 vernomen werd, IV 107, is wel bepaald dezelfde, van wien IV 49, 50, 69 en 159 sprake is; zulks blijkt uit de gedenkschriften van Sir William Temple, p. 431, die verhaalt, hoe Du Moulin in het voorjaar van 1676 den kapelaan der Engelsche ambassade in het Voorhout te 's-Gravenhage ontmoetende, dezen medegedeeld had, dat hij zijn einde voelde naderen en daarom de vergiffenis van den ambassadeur verlangde voor al het leed, dat hij hem had aangedaan. Du Moulin toch, zooals wel bekend is, was de tusschenpersoon geweest tusschen den prins en de ontevredenen in het Engelsche Parlement, en hij was, nadat hij Engeland had moeten verlaten, door den prins tot secretaris aangesteld. Evenwel blijkt ook uit hetgeen Temple meldt, dat, voordat bedoelde ontmoeting plaats had, Du Moulin door den prins ontslagen was, en met dat ontslag zal ongetwijfeld hebben samengehangen het door Huygens, IV 69, vermeld denkbeeld om Du Moulin naar West-Indië te verwijderen. Inderdaad werd hem op 6 Maart 1676 commissie verleend als gouverneur van Suriname. Maar of hij wel de reis derwaarts heeft aanvaard, is twijfelachtig. Zeer vermoedelijk is hij de „H^{r}. du Molijn", die den 26sten Juni 1676 in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage begraven werd (Van der Muelen, „De Registers der graven in de Kloosterkerk", bl. 54). Over Du Moulin zie mede de „Kronyk van het Historisch Genootschap", XII, 1856, bl. 205.

Moulins, aan den Allier, hoofdplaats van het departement van dien naam.

Mouton, aan de Maas, in het toenmalig hertogdom Lotharingen.

Mouwan. M^{r}. Christoffel Mouwen was secretaris van den heer Van Dijkveld, gedurende diens extra-ordinaire ambassade te Parijs, en daarna van den ambassadeur Van Wassenaer-Starrenburg, zooals blijkt uit eene resolutie van H. Hoog Mog. van 5 December 1680. In 1686 keerde hij naar Nederland terug.

Moyland, II 622, was een jaar vroeger door den keurvorst van Brandenburg aangekocht van Frederik Willem

baron Van Spaen, die zelf door koop daarvan eigenaar was geworden. De keurvorst wordt gezegd aan Moyland verre de voorkeur boven het slot te Cleve, zijne officieele residentie aldaar, te hebben gegeven („De Navorscher" VI, 1856, bl. 283).

Muinck, M^r. Jacobus de, kiesheer te Middelburg, was gehuwd met Margaretha Regina Ploos van Amstel, welke den 29sten September 1691 overleed. Hij hertrouwde in Januari 1694 met Geertruid van der Nisse („De Navorscher" XIV, bl. 249; XV, bl. 88; Van den Bosch, „Neêrlands Verleden", bl. 393).

Mulgrave, Lord. Toen John Sheffield, graaf van Mulgrave, den 17den Augustus 1678 in het leger van den prins van Oranje verscheen, IV 275, was hij een jongman van nog niet dertig jaren, maar had hij reeds het kommando gevoerd over een oorlogsschip en was hij kolonel van een regiment voetvolk (Macaulay, Ch. III). Buitendien heette hij destijds te Londen te willen doorgaan voor „the terror of husbands" (Blencowe, „The Diary of the Hon. Henry Sidney," I p. 141). Daarna werd hij gouverneur van Hull en in 1680 belast met de overbrenging van troepen naar Tanger, tot versterking van het garnizoen aldaar; eenigen tijd na zijn terugkeer viel hij evenwel bij den koning in ongenade, naar men meende, omdat hij zich verstout had openlijk het hof te maken aan prinses Anna, dochter van den hertog van York. Zijne ambten werden hem toen ontnomen en het hof werd hem ontzegd, en eerst na het huwelijk der prinses met den prins van Denemarken keerde het lot weder ten zijnen gunste. In 1685 werd hij lid van den „Privy Council" en „Lord Chamberlain", maar dat belette hem niet al spoedig tot de partij van Willem III over te gaan, wien hij in Maart 1689 trouw zwoer. Daarop werd hij in Februari 1692 „Lord Privy Seal", dan op nieuw „Lord Chamberlain" en eindelijk werd hij in April 1694 tot markies van Normanby verheven (Luttrell, I 27, 47, 51, 236, 361; II 349, 373; III 302).

Munaert. Zie Mannaert.

Munnix. Twee gebroeders Munnix waren tegelijkertijd burgemeester, de eene van Middelburg, de andere van

Veere; de eerste, die de IV 103 bedoelde schijnt geweest te zijn, was mr. Gillis Munnicx, schepen, raad en in 1668 burgemeester van Middelburg en bewindhebber der O.-I. Compagnie. Den 19den December 1676 werd hij door den stadhouder van zijn burgemeesterschap ontzet wegens zijn drijven bij het beroepen van Momma; in 1678 moest hij ook zijne bewindhebbersplaats opgeven en in 1682 vertrok hij met zijn zoon Jan naar Suriname, „om naer sijn goet te sien en hem verder van alle moeilijkheden te redden". In Suriname werd hij raadsheer in het Hof van politie en criminele justitie en stierf aldaar in 1692. — Zijn broeder, mr. Pieter Munnicx, geboren in 1628, raad, schepen en burgemeester van Veere, van 1670 tot '78 gecommitteerde raad, vertrok insgelijks naar Suriname, werd aldaar in 1683 raadfiscaal en stierf in 1691 (Maandblad van het Genootschap „De Nederl. Leeuw", 1908, kol. 136 en 138; 1909, kol. 77).

Munster, De bisschop van, IV 29, is de beruchte Christoffel Bernard van Galen, met wien den 22sten April 1674 vrede gesloten was, IV 25. De „Hollantse Mercurius" van 1678 geeft op bl. 290 een kort overzicht van het leven van dien prelaat, die den 19den September was overleden.

Munstorf. Bedoeld is het stadje Wunstorf, tusschen Hannover en Minden.

Munter. De schatrijke juffrouwen Munter, naar wie de jonge Huygens, niet tot genoegen zijns vaders, naar Zanen bij Haarlem werd „medegetroont" door zijn neef van St.-Annaland, die zeer zijn hof maakte aan de jongste der twee, waren Margaretha Cecilia en Henriette Joanna Munter, dochters van mr. Jan Munter heer van Zanen en Raephorst, raadsheer in het Hof van Holland, Zeeland en West-Friesland, en van Margaretha Trip. Zeer haastig om te trouwen schijnen die zusters niet te zijn geweest; de oudste was bijna 29, toen zij in het huwelijk trad met een Engelsch edelman, graaf Cadogan, die vervolgens ambassadeur van koning George I bij de Staten-Generaal werd; de jongste trouwde in 1701, nadat haar vroegere aanbidder reeds eene andere had genomen, met Jacob

baron van Sevenaer, heer van Sevenaer. Zij hertrouwde met Christoffel Willem van Sande, heer van Borcken, envoyé van den hertog van Mecklenburg in Den Haag (Elias, II bl. 626 en '27).

Muntsaert. De kunsthandelaar van dien naam te Antwerpen kan een zoon geweest zijn van den schilder Frans Muntsaert (1623—1650).

Murray. Vermoedelijk William Murray, die op 24 October 1676 commissie verkreeg als kapitein en, volgens Ferguson, I 508, op 1 Juli 1695 voor Namen tot luitenant-kolonel werd bevorderd; of wel Anthony Murray, als „Edelman van S. Kon. Maj. van Groot-Brittannien" vermeld in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 29 Mei 1693.

Muscovië. De door Bruynestein, IV 44, bedoelde klok in het Kremlin te Moscou, is door Witsen, volgens zijne herinnering, beschreven in een brief aan Gijsbert Cuper van 18 September 1714 (Gebhard, „Het leven van Nicolaas Witsen", II bl. 402).

Muse, De la. Olivier Chauvin markies De la Muse, zoon van César markies De la Muse en van Ursuline de Champagne gravin De la Suse, werd in 1676, na zijns vaders dood, op last van Lodewijk XIV naar Engeland overgebracht. Behalve „sleepdrager" der koningin, schijnt hij ook officier te zijn geweest, want in 1698 verkreeg hij zijn ontslag, na tien jaren in Ierland en Vlaanderen te hebben gediend en ziekelijk te zijn geworden. In 1699 begaf hij zich naar Virginia, om daar eene Fransche kolonie te stichten, doch hij moet al spoedig naar Engeland zijn teruggekeerd, daar hem in 1702 een onderstand werd toegekend van twee shillings zes pence per dag. Op eene, van Augustus 1703 dagteekenende, lijst der gepensioneerden van koningin Anna komt Oliver de la Muce voor als trekkend honderd vijftig pond sterling 's jaars („Proceedings of the Huguenot Society of London", V 387; VI 368).

Muys van Holy, Arend, burgemeester van Dordrecht, was ten val gebracht door mr. Cornelis Teresteyn van Halewyn. Toen nu deze op zijn beurt medegesleept werd in den val van zijn broeder Simon van Halewyn,

kon men zich te Dordrecht vermaken met een uithangbord, voorstellende eene in een muizenval gevangen kat, met dansende muizen daaromheen en het niet bijzonder geestige opschrift „Muyse-vreught", II 209.

Myle, Van der, luitenant-kolonel, vermeld II 116, 223 — waar luit.-kol. in plaats van Lt. dient gelezen te worden — en 619, was Adriaan van der Myle, heer van de Myle en nog bijkans een half dozijn andere heerlijkheden, die in 1666 beëedigd werd als „Edelman van het Geschut" en op 13 Januari 1674 commissie verkreeg als „Contrerolleur-Generael van 's Lands Artillerye", voorts op 15 Mei 1677 als „Commandeur van de mr. vuermaeckers" en eindelijk op 4 April 1684 als „Sergeant-Majoor der Artillerie". Buitendien was hij gouverneur van Willemstad, hoogheemraad van Delfland en lid der ridderschap van Holland. Van der Myle was eerst gehuwd met Agatha van Raephorst, vrouwe van Raephorst, daarna met Petronella van Wassenaer van Duivenvoorde en verbond zich in derde huwelijk met Maria Nason. De afkondiging van dit laatste huwelijk had den 7den Mei 1690 te 's-Gravenhage plaats en daaruit blijkt, dat het wel bepaald werd aangegaan door den luitenant-kolonel en controleur der artillerie van den Staat, Adriaan van der Myle, I 423.

Myle, Cornelia van der, vrouwe van Raephorst, was gesproten uit het eerste huwelijk van den voorgaande met Agatha van Raephorst, en trouwde op 11 Januari 1656 met Filips Jacob van den Boetselaer van Asperen. Van een proces, door haar tegen hare stiefmoeder Petronella van Wassenaer gevoerd, wordt gewag gemaakt I 182.

Myle, Vrouwe Van der. Petronella van Wassenaer-Duivenvoorde, de tweede vrouw van Adriaan van der Myle, schonk hem twee zoons, Cornelis en Johan, die volgens Balen ongehuwd stierven, en eene dochter, Clara Elisabeth van der Myle, welke op 9 Maart 1676 in het huwelijk trad met den in het Journaal vaak genoemden heer van De Lier, Frederik van Reede van Renswoude, I 382.

Myle, De zuster van Van der. Adriaan van der Myle had

twee zusters, Magdalena, die trouwde met Charles de Rechignevoisin des Loges, kapitein in de garde van Holland, en Geertruid, welke ongehuwd stierf. Deze zoude dan de „krepele" zuster moeten geweest zijn, aan wie het betreurenswaardig ongeval overkwam, II 228 vermeld.

N.

Naarden, dat den 20sten Juli 1672 door de Franschen genomen was, werd den 12den September 1673 door den prins teruggenomen, die daarop, volgens De la Neuville, II 165, den graaf van Königsmarck aldaar tot gouverneur en den kolonel Stocheym tot kommandant aanstelde. Van dezen laatste schijnt IV 18 sprake te zijn.

Naas, stadje aan de Liffey, in het Iersche graafschap Kildare, zuidwestelijk van Dublin.

Nachtegael, Mr. Jacob, eigenaar van het huis Ter Boede, was pensionaris en raad van Vlissingen enz. en later gecommitteerde raad van Zeeland. Na den dood van Willem III schijnt hij betrokken te zijn geweest bij een poging om, in zijn eigen belang, den keurvorst van Brandenburg tot markies van Vlissingen en Veere te doen verklaren (Van Wijn, „Bijvoegsels tot Wagenaar", XVII bl. 38 en vgl.). Nachtegael stierf 20 October 1718 (Smallegange, fol. 429, 567 en 671; Nagtglas, „Levensberichten van Zeeuwen", i. v.).

Naeldwijc. Adriaan van Blyenburg, heer van Naaldwijk (1616—1684), ridder, burgemeester van Dordrecht, gedeputeerde in de Staten van Holland, lid van gecommitteerde raden, van den Raad van State, gedeputeerde te velde in 1674, '75 en '76, enz. Dat buitendien de heer van Naaldwijk ook geen onbekende was in de geleerde wereld, blijkt uit zijne latijnsche briefwisseling, in 1843 door Dr. Schotel uitgegeven. Zie ook over hem den brief van De Witt van 19 Maart 1666 („Brieven van Johan de Witt", III bl. 305).

Naeldwijc. De oudere broeder van den voorgaande, Jacob van Blyenburg, heer van Naaldwijk, was, naar

luid der geslachtslijst in Van Leeuwen's „Batavia Illustrata", fol. 873, reeds in 1633 overleden. Van hem kan derhalve in het Journaal geen sprake zijn; blijkbaar was het dan ook tot bespotting van heer Adriaan, dat op het door Huygens, IV 69, beschreven gastmaal door den heer van De Leck een dronk werd ingesteld, eerst op „mr. Naeldwyck l'aisné" en daarna op „mr. Naeldwyc le Cadet".

Naeldwijc, I 507; IV 257. Bedoeld is aldaar het dorp Naaldwijk in het Westland.

Naerssen, Revixit van, tweede zoon van Thomas van Naerssen en Anna van der Strick, werd op 28 Juli 1678 „van wege de provincie Holland en Westfriesland bij S. H. te velde gecommitteerd".

Namen. Nadat reeds in Mei 1691 het gerucht geloopen had, dat de Franschen voornemens zouden zijn het beleg om Namen te slaan, I 428, verscheen in Mei 1692 Lodewijk XIV in persoon voor die stad, die zich, na eene vrij zwakke verdediging, op 5 Juni bij capitulatie overgaf, II 63, 66 enz.; daarop volgde den 30sten Juni de overgave van het kasteel, zonder dat het Willem III had mogen gelukken iets te doen om het ontzet te bewerken. Wel schijnt al dadelijk een plan te zijn gevormd om Namen te heroveren, IV 95, doch dat bleef onuitgevoerd en na de nederlaag bij Steenkerke kon daarvan niets meer komen. Eerst in 1695 kon die herovering worden ondernomen. In Juli van dat jaar trok Willem III onverwacht uit Vlaanderen naar Namen en sloeg het beleg om de plaats, II 503, 510 enz. Daarop werd reeds den 6den Augustus bij H. Hoog Mog. eene missive van den koning ontvangen, de capitulatie der stad meldende, en den 5den September eene missive van den 3den t. v., inhoudende dat, nadat de vijanden den 1sten September tegen den middag de „chamade" hadden geslagen en het signaal gedaan van te willen capituleeren over de overgave van het kasteel, van weêrszijden „ostagiers" waren uitgewisseld, en dat den 2den, omtrent de klokke twaalf uren, de artikelen der capitulatie waren geteekend en vervolgens de in die stukken omschreven fortificatiewerken waren bezet

(Resoluties van H. Hoog Mog. van 6 Augustus, 4, 5 en 9 September 1695).

Nancré. Claude de Dreux graaf De Nancré was gouverneur van Ath voor Lodewijk XIV, totdat de plaats in het voorjaar van 1679 door de Franschen werd ontruimd. Van Ath naar Enghien was niet ver.

Nancy, de hoofdstad van Lotharingen, werd den 26sten Augustus 1670 door de Franschen zoo plotseling ingenomen, dat de hertog ter nauwer nood gelegenheid had zich met enkele getrouwen door de vlucht te redden (D'Haussonville, „Histoire de la réunion de la Lorraine à la France", Ch. XXXI).

Nantua, Fransche stad, aan een klein meer, in het tegenwoordig département de l'Ain, dicht aan de Fransch-Zwitsersche grens.

Narborough, Sir John, admiraal der Engelsche vloot, was in zijn tijd een bekend zeeman, die in 1688 overleed (Luttrell, I 450). Zie ook Burke, „Extinct and dormant Baronetcies", i. v. Narborough of Knoutton.

Naso. Bedoeld is de portretschilder Pieter Nason, die omstreeks 1691 stierf (A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II S. 214).

Naso, Maria. Zie Van der Myle.

Nassau, Adriane de. Wie deze, welker dochter op haar ouden dag te Breda bij Willem III om onderstand kwam bedelen, kan geweest zijn, is niet uit te maken. Vermoedelijk is niet eene der te Breda gevestigde bastaarddochters van prins Maurits bedoeld, daar die Elisabeth — of Isabella — en Anna heetten. En, chronologisch, schijnt evenmin sprake te kunnen zijn van Adriana van Nassau, welke met hare zuster Johanna tot de laatst overgeblevene geestelijken der abdij Leeuwenhorst behoorde („De Navorscher", LXIII bl. 397), noch ook de Adrienne de Nassau, welke Butkens („Théâtre Sacré du Brabant", II 2 fol. 90) vermeldt als overste van het klooster „des chanoinesses régulières de l'ordre de Saint-Augustin à Waelwijck". In elk geval zal de afkomst der bedoelde Adriane de Nassau wel verre van wettig zijn geweest, hetgeen dan ook genoegzaam verklaart, waarom de koning niet van haar verzoek hooren wilde.

Nassau, Frits prins van. George Frederik, zoon van Johan van Nassau den Middelsten, graaf van Nassau Siegen-Katzenellenbogen-Dietz-Vianden, en van Margaretha, hertogin van Holstein-Sonderburg, geboren in 1606, was gouverneur van Bergen-op-Zoom. Hij, wiens zwaarmoedigheid en ingetrokkenheid sinds lang opvallend waren, en die gezegd werd meermalen gepoogd te hebben de hand aan zichzelven te slaan, stierf vóór 22 October 1674, toen „mits zijn overlijden" de prins van Oranje over het gouvernement van Bergen-op-Zoom beschikte ten voordeele van den graaf van Nassau, generaal der cavalerie, die op 4 December d. a. v. daarvoor commissie ontving van H. Hoog Mogenden.

Nassau, Jean François, prins van, II 610, dezelfde die II 400 bedoeld wordt als „de Prins van Nassau, Gouverneur van Gelder", was Johan Frans Desideratus van Nassau-Siegen, geboren in 1627, zoon van Johan graaf van Nassau-Siegen, die overgegaan was tot de Spaansche zijde, en van Ernestine prinses De Ligne. Hij was gouverneur van Spaansch Gelderland en stierf te Roermond den 17den December 1699. Hij was het, door wien Limburg in 1675 aan de Franschen werd overgegeven.

Nassau, Jean Louis prins van. Huygens schijnt in zijne overigens onvolledige aanteekening op 21 Juli 1696, II 612, vrij wel in de war te zijn geraakt, want het blijkt niet, dat op dien tijd een prins Jean Louis van Nassau in leven was. Jan Lodewijk vorst van Nassau-Hadamar toch was reeds in 1635 overleden en graaf Jan Lodewijk van Nassau-Ottweiler op 9 Februari 1690. Mogelijk was de bedoeling te vermelden, dat de behartiging der belangen van de weduwe en den zoon van dezen laatsten, in een proces tegen een prins van Nassau gevoerd, aanbevolen was aan den heer van Heemskerck, envoyé van H. Hoog. Mog. te Weenen.

Nassau, Maurits van, prins van Oranje. Niet „denkelijk" maar zeer stelllig is II 372 in plaats van prins Maurits, zijn broeder Frederik Hendrik bedoeld; in de „Kronyk van het Historisch Genootschap", X bl. 30 en vgl., is het codicil op diens testament te vinden d.d.

30 Januari 1644, waarbij hij aan zijn natuurlijken zoon Frederik, heer van Zuylestein, „eene somme van tachentigh duysent Car. Guldens van XX stuyvers het stuk, ofte de rente van dien, den penn. sesthiende" vermaakte.

Nassau, Johan Maurits prins van, geboren te Dillenburg 17 Juni 1604, oudere broeder van bovengenoemden George Frederik, werd op 23 Augustus 1636 benoemd tot gouverneur-generaal van Brazilië; na zijn terugkeer van daar ontving hij op 24 October 1644 commissie als luitenant-generaal der cavalerie, was generaal en opperhoofd over de militie te voet en te paard in den oorlog met Munster van 1665 en '66, en werd den 17den Januari 1668 aangesteld tot eersten veldmaarschalk van het leger van den Staat. Buitendien was hij sedert 1647, voor den keurvorst van Brandenburg, stadhouder van Cleve, Marck en Ravensberg. Hij overleed te Berg-en-Daal bij Cleve den 20sten December 1679.

Nassau-Siegen, Hendrik graaf van, III 90, 138, geboren in 1611, gouverneur van Staats-Vlaanderen en Hulst. Hij was gehuwd met Maria Magdalena gravin van Limburg Stirum en stierf te Hulst den 27sten October 1652.

Nassau, De jonge prins Maurits van, IV 44, 84, over wien ook al wonderlijke geruchten liepen, was Willem Maurits, vorst van Nassau-Siegen, geboren 18 Januari 1649, de oudste zoon van den voorgaande. Hij was kommandeur der Duitsche Orde en verkreeg op 29 November 1673 commissie als kolonel en kapitein, maar stierf reeds vóór 6 September 1684, op welken dag eene door zijn overlijden „vacerende" compagnie aan zijn zoon werd verleend.

Nassau-Siegen, De prinses-weduwe van, II 45, 46, was Ernestine Charlotte prinses van Nassau-Schaumburg (1662—1732), weduwe van evengenoemden Willem Maurits, met wien zij op 6 Januari 1678 gehuwd was.

Nassau, Prinses van, IV 72. Bedoeld is Sophia Amalia (1650—1688), dochter van Hendrik graaf van Nassau-Siegen en Maria Magdalena gravin van Limburg Stirum, die op 5 October 1675 te 's-Gravenhage in het huwelijk trad met Frederik Casimir hertog van Koerland.

Nassau-Saarbrück, Volrath of Walraed, graaf van, heer van Laer, Wiesbaden, Idstein enz., geboren den 25sten Februari 1635, werd in 1671 als kolonel en ritmeester beëedigd; den 11den Februari 1673 verkreeg hij commissie als kapitein der dragonders en werd op 15 Mei van dat jaar, ter vervanging van den Rijngraaf, aangesteld tot generaal der cavalerie. Daarop werd hij den 4den December 1674 gouverneur van Bergen-op-Zoom, den 15den Juli 1684 van 's-Hertogenbosch en den 15den Juli 1689 veldmaarschalk. Maar hij werd „malcontent", zag „suer" en sprak van „quitteren", toen, na den dood van Waldeck, de hertog van Holstein-Plön in diens plaats werd gesteld, II 238, 245. Het gerucht liep zelfs, dat de koning hem op zijne aanvrage ontslag had verleend, doch met behoud van zijn recht op pensioen en van zijn gouvernement („Calendar of State Papers" 1693, pag. 293), maar dat schijnt toch niet het geval te zijn geweest, want op 16 April 1696 kwam bij de Staten-Generaal een bericht van hem in, gedagteekend uit 's-Hertogenbosch van den 13den t. v. en inhoudende, dat de koning hem „het commandement en chef over het leger van den Staat had gelieven te confereren". Hij komt dan ook daarna in het Journaal nog in actieven dienst voor en stierf te Roermond den 17den October 1702. Graaf Volrath, die in 1688 door den keizer tot den vorstenstand was verheven, verkreeg vervolgens op 16 Februari 1691 vergunning van H. Hoog Mog. om den titel van veldmaarschalk des keizers aan te nemen. Den 15den Juni 1678 was hij te Frankfort in het huwelijk getreden met eene gravin van Croy-Roeulx uit Zuid-Nederland, welke verbintenis eenig opzien schijnt gebaard te hebben en geacht werd eene „sottise" te zijn, IV 265; misschien omdat daardoor voedsel kon worden gegeven aan de vaak verspreide geruchten, als zoude hij de zaak van Willem III eigenlijk niet van harte toegedaan zijn geweest, voor welke geruchten echter, voor zoover bekend, nooit eenig bewijs is bijgebracht. Zijne tweede vrouw was eene gravin van Loewenstein-Wertheim; deze was de II 262 genoemde „Princes van Nassau-Zarbruck".

Nassau, Twee prinsen van, veldmaarschalk, II 212, 238, beide op 15 Juli 1689 daartoe benoemd, waren bovengenoemde Volrath van Nassau en prins Hendrik Casimir II van Nassau-Dietz, stadhouder van Friesland. Zie wat den laatsten betreft op Friesland.

Nassau, De jonge graaf Volrath van, geboren 7 November 1656, zoon van Jan Lodewijk graaf van Nassau-Ottweiler, werd op 2 Maart 1674 van cornet tot kapitein bevorderd en den 3den November 1676 overgeplaatst „in de lijfcompagnie van S. H. onder desselfs Garde te voet". Van hem is sprake II 38, 58; III 65; IV 24, 116, 221. In 1690 werd hij generaal-majoor en op het einde van 1691 luitenant-generaal. Ook was hij gouverneur van Nijmegen, dat hij echter, bij de aannadering der Franschen in 1702, niet goed wist te verdedigen; hij wordt gezegd zich daarop naar Duitschland te hebben teruggetrokken en overleed ongehuwd te Ottweiler op 15 Januari 1705.

Nassau, De moeder en broeder van graaf Volrath van, vermeld II 38, waren Dorothea Catharina van Birkenfeld-Bischweiler, weduwe van graaf Jan Lodewijk van Nassau-Ottweiler, en haar oudste zoon, graaf Frederik Lodewijk van Nassau-Ottweiler.

Nassau, Graaf van, kapitein ter zee. Deze was Lodewijk graaf van Nassau-Saarbrugge, geboren 26 Februari 1661, jongere broeder van bovengenoemden graaf Volrath. Zijn voorgenomen huwelijk met de gravin Amalia Louise van en tot Hornes, dat in Januari 1693 afgebroken heette, omdat de koning het niet goedkeurde, II 164, ging toch door, na afkondiging te 's-Gravenhage op 11 April 1694. Dat de koning met die verbintenis niet ingenomen was, had vermoedelijk zijn grond in antipathie jegens haar vader, den generaal der artillerie graaf Willem Adriaan van Hoorn, die echter middelerwijl was overleden. Graaf Lodewijk van Nassau werd tot schout-bij-nacht bevorderd, maar overleed reeds op 19 December 1699; belast met het kommando over een naar Smyrna bestemd oorlogsschip, werd hij te Texel ziek en werd toen naar Amsterdam overgebracht, alwaar hij schijnt te zijn gestorven.

Nassau, „Frelle" Wilhelmina van. Wilhelmina Christina van Nassau-Siegen (1625—1707) was eene dochter van den in 1642 gestorven graaf Willem van Nassau-Siegen, generaal-veldmaarschalk in dienst van den Staat, en van Christina gravin van Erbach, en eene zuster der gemalin van Waldeck. Op 26 Januari 1660 was zij gehuwd met Josias graaf van Waldeck en Pyrmont, die als bevelhebber der troepen van Venetië den 8sten Augustus 1669 overleed, ten gevolge van verwondingen, bij het beleg van Candia bekomen. Bevreemdend is de titel van gravin van Wilmerdonck, haar door Huygens toegekend, IV 230, want een graafschap of adellijk geslacht van dien naam schijnt nooit te hebben bestaan; mogelijk was het een spotnaam.

Nassau-Wijlburg, De graaf van, II 91. Bedoeld kan alleen zijn Johan Ernst van Nassau-Weilburg (1664—1719), die intusschen reeds in 1688 tot den vorstenstand was verheven.

Nasson. Bedoeld is het dorp Neston aan de Dee, ten westen van Chester.

Nateres, De heer van, II 139. Zie Van der Goes.

Natewisch, Heer van, was destijds Joost Taets van Amerongen, geboren in 1640, sedert 1684 hoofdschout van Wijk-bij-Duurstede, die genoemde heerlijkheid verkregen had door zijn huwelijk met Emerentia van Zuylen van Nyevelt en deswege in de ridderschap van Utrecht werd beschreven. Hij overleed 12 Mei 1735, na nog twee malen hertrouwd te zijn („Geneal. en Herald. Bladen", 3de jaarg. bl. 79).

Nauta, De weduwe. Bedoeld kan zijn Yda Vonk, dochter van Jan Vonk, chirurgijn van prins Frederik Hendrik, en van Alida Ruysch, en gehuwd met Jacobus Nauta („Navorscher", XXIX, 1879, bl. 376).

Nazareth — ook Nozeret — vlek in Oost-Vlaanderen, ten zuiden van Gent, tusschen de Schelde en de Lys.

Nederlandsche troepen uit Engeland naar huis gezonden in Februari 1689, I 88. Volgens Luttrell, I 504, ontvingen alle teruggezonden militairen, tot den rang van kolonel, een „donative" in geld. Over de Nederlandsche troepen in Engeland zie voorts het

artikel in „De Navorscher", VIII bl. 277 en '78, overgenomen uit den jaargang 1858 van „Notes and Query's".

Needham, De gewezen page. Vermoedelijk is bedoeld Richard Needham, die in 1689 en '90 als kapitein voorkomt en bij het beleg van Limerick sneuvelde („Calendar of State Papers", 1689—1690, pag. 16, 84, 472; Luttrell, II 100).

Neer-Hespen, aan de Geete, in het land van Luik.

Neerwinden, De „bataille" van, waarvan sprake is II 245, 246, 251, 252, werd op 29 Juli 1693 geleverd. Zie het artikel van graaf P. de Ségur „La journée de Nerwinde" in de „Revue des Deux Mondes", 1904, en vgl.; de resolutiën van H. Hoog Mog. van 30 Juli, 4 en 12 Augustus, 12 en 29 September 1693. Voorts den „Europischen Mercurius" van 1693, II 107—144.

Netelhorst. Zie Heeckeren.

Nethe, De, rivier in de provincie Antwerpen, gevormd door de samenvloeiing bij Lier van de Groote en de Kleine Nethe, die zich verder vereenigen met de Senne en de Dyle, om te zamen den Rupel te vormen, die langs Boom naar de Schelde voert.

Neuburg. Philips Wilhelm hertog van Pfaltz-Neuburg, die zijne residentie te Dusseldorp hield, trad in den oorlog tegen Frankrijk, wegens zijne op 26 Maart 1676 gesloten defensieve alliantie met den koning van Spanje en de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden (Du Mont, „Corps Diplomatique", VII fol. 320). Gevolgen van die verbintenis waren de uitbetalingen, hem gedaan, waarvan IV 82 melding wordt gemaakt, en de orders, vervolgens door Willem III aan de Neuburgsche troepen afgezonden, IV 110, 192, 193, 232. Hertog Philips Wilhelm werd op zijn ouden dag door erfopvolging keurvorst van de Palts en stierf in 1685.

Neufville, Baron De, wordt in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 1 November 1689 vermeld in het gevolg der koningin, en uit het Journaal, II 442, kan opgemaakt worden, dat hij, ten tijde van haar dood, nog aan haar huis verbonden was. Intusschen diende hij ook als militair; in de „Mémoires" van Dumont

de Bostaquet, p. 347, komt hij voor als kapitein in de compagnie van Varengues op de „Liste et noms des officiers tant en pied que des officiers incorporés du régiment de Schomberg, lors de sa création en Juillet 1689". Denkelijk was het om als zoodanig dienst te doen, dat hij zich in het voorjaar van 1690 naar Ierland begaf („Calendar of State Papers", 1689—'90, pag. 545). In de „Proceedings of the Huguenot Society of London", V 384, 405, komt De Neuville voor in Augustus 1701, als een pensioen genietend van 5 shilling per dag, later van twintig pond sterling 's jaars.

Neufville, De barones De, was volgens de „Mémoires" van Dumont de Bostaquet, p. 111, de dochter van zekeren Hamel, koopman te Dieppe, en eerst gehuwd geweest met een kapitein D'Aussy, van Rouaan.

Neufville, Mademoiselle De. Zie op Montargis.

Neugate, Newgate. Het vroegere, thans verdwenen gevangenhuis bij Newgate-street.

Neuport, Nieuwpoort in West-Vlaanderen, bij de zeekust, tusschen Duinkerken en Ostende.

Nevelle, eigenlijk Nevele, dorp tusschen Gent en Thielt.

Nevers, aan de Loire, hoofdplaats der voormalige provincie Nivernois, thans van het departement der Nièvre.

Newbourg. Bedoeld is Nieuborg, in het hertogdom Gulik, ten noorden van de Roer.

Newbury, stadje in het graafschap Berks, oostelijk van Hungerford.

Newcastle, Lord. Zie op Clare.

Newgate street, straat in het oostelijk gedeelte der City van Londen, tusschen Holborn en Cheapside.

Newmarket, in het graafschap Suffolk, ten oosten van Cambridge, waar reeds in Huygens' tijd „peerde loopen" werden gehouden en belangrijke geldsommen op het spel werden gezet, en waar thans nog vermaarde wedrennen plaats hebben.

Newport, Lord. Sir Francis Newport volgde zijn vader op als tweede baron Newport of High Ercall en werd op 11 Maart 1675 verheven tot burggraaf Newport of Bradford. In het begin van 1689 werd hij weer aangesteld tot „treasurer of the household", lid van den „Privy

Council" en „lord-lieutenant" van Shropshire, welke ambten hij ook vroeger onder de Stuart's bekleed had. Voorts werd hij den 2den Mei 1691 benoemd tot „cofferer to their Majesties" en den 11den Mei 1694 tot graaf van Bradford. Niet alleen op 5 Maart 1694 was, zooals Huygens vermeldt II 230, de koning bij hem te gast; hetzelfde had reeds in November 1693 plaats gevonden, gelijk Luttrell aanteekent III 218. Lord Newport stierf in 1708 (Burke, „Dormant and Extinct Peerages", p. 401).

Newport, I 282, 320, stadje aan de grens der Engelsche graafschappen Shropshire en Stafford.

Newport-Parnell, I 321. Bedoeld is Newport Pagnell, of Newpagnell, stad in het Engelsche graafschap Buckinghamshire, zuidelijk van Northampton.

Newton. Of de aanbeveling van Newton door Christiaan Huygens eenige uitwerking bij den koning had, I 152, blijkt niet, maar in November 1695 werd Newton, destijds „mathematical professor at Cambridge", benoemd tot „warden of the Mint" en in December 1699 tot muntmeester bevorderd (Luttrell, III 546; IV 597).

Newton. Bedoeld schijnt te zijn het vlek Newton-Abbey, ten zuiden van Exeter, aan de uitwatering der Teign.

Niclaes, in 1692 hofmeester op het schip van kapitein Van der Goes, komt voor op de „Lijste van de Domesticquen, die int Hoff van S. H. de tafel hebben in dato 14 January 1679", als Nicolaes „Tafeldecker van de Dames".

Niel, De graaf van, was Jean de Corswarem, lid der ridderschap van Luik. Zijn huis buiten Maastricht, waarvan IV 135 gewag wordt gemaakt, zal vermoedelijk gestaan hebben bij Corswarem aan den Jeeker.

Nienhove, Nienhoven, Nienove, Nienoven, Nyenhove, I 488, 489; II 110, 111, 113, 257, 263, 269; IV 96, 191; telkenmale is bedoeld Ninove op de Dender, in Oost-Vlaanderen, tusschen Gramont en Aelst.

Nierop, Maurits Cornelis, die in November 1689, I 201, genoemd wordt „Edelman van Dijckvelt", was de kleinzoon van diens zuster, mevrouw De Grenu. Op 9 Maart 1692 werd hem commissie verleend als commissaris

ordinaris der monsteringen, II 21; voorts werd, bij resolutie van H. Hoog Mog. van 12 December 1698, „de Heer Maurits Nierop, kanonik van 't Oude Munster te Utrecht", benoemd in het college ter Admiraliteit te Harlingen; den 24sten Mei 1701 werd hij lid der Admiraliteit van Westfriesland en het Noorderkwartier, en op 1 Mei 1722 van den Raad van State. Hij was gehuwd met Maria Anna van Lockhorst, dochter van den heer van Schonauwen.

Nierop, Mevrouw, de moeder van den voorgaande en weduwe van Willem Nierop, kolonel van het regiment gardes van H. Hoog Mog., was Catharina de Grenu, de oudste dochter van Maurice de Grenu en van Wilhelmina van Weede, tweede zuster van den heer Van Dijkveld.

Nieuburg. Bedoeld schijnt te zijn Korneuburg, of wel Klosterneuburg, beide aan den Donau, noordoostelijk van Weenen.

Nimmeegsche Quartier, Het, II 45, 600. Het kwartier van Nijmegen was het eerste in rang onder de drie kwartieren, waarin de regeering van Gelderland placht verdeeld te zijn, en strekte zich uit tusschen den Rijn en de Maas, van het land van Cleve tot aan de grens van Holland.

Nispen, dorp in Noord-Brabant, bij de Belgische grens, nabij Esschen.

Nissa of Nisch, versterkte stad in Servië, nabij de Servisch-Bulgaarsche grens. Inderdaad werd die stad, na een volkomen overwinning op de Turken, door den markgraaf van Baden op 24 September 1689 zonder veel moeite genomen.

Nivelle, Nivelles. Stad ten zuiden van Brussel, op de grens van Brabant en Henegouwen, zetel eener beroemde abdij voor adellijke jonkvrouwen. Voor deze „dames van Nivelle" gaf de koning in September 1691, evenals voor de stad, eene acte van neutraliteit af, I 487.

Noirmoustier. Bedoeld zal zijn de „cadet de Noirmoustiers" uit het huis De la Tremoïlle, die, naar luid der „Mémoires de Saint-Simon", III p. 79, in 1663 genoodzaakt werd uit Frankrijk te wijken, wegens zijn

aandeel in een geruchtmakend duel tusschen den prins De Chalais en den chevalier De Saint-Aignau.

Nolla. Volgens vriendelijke mededeeling van jhr. Beelaerts van Blokland, jur. cand. te Leiden, blijkt uit een, in de Universiteits-Bibliotheek aldaar aanwezigen „Naamwijzer, waar in vertoond werden de naamen van de Ed. Achtb. H.H. Regenten der Stad Leyden, mitsgaders van verscheiden andere Collegien en Beampten", dat Jacob Nolla van 1684 tot 1697 daar ter stede „Substituyt Schout" was.

Noordwijck, Nordwijck, Noortwijck, Heer van, was jhr. Steven van der Does van Noordwijck, Offem enz., die sedert 1669 zitting had in de ridderschap van Holland en in 1675 trouwde met Louise de Taillefer de Moriacq. Naar luid van het Journaal, II 421 en 423, was hij, bij zijn overlijden op 2 October 1694, eerste gecommitteerde raad uit de ridderschap. De eenige zoon, dien hij naliet, was jhr. Wigbolt van der Does van Noordwijck, van wiens liefdesbetrekking tot de hieronder breeder vermelde Sophia Noortwijck in het Journaal sprake is, II 384. Hij komt verder nog voor II 532 en 535, en trad later in het huwelijk met de eenige dochter van den in het Journaal mede vaak genoemden Frederik van Reede, heer van De Lier.

Noordwijck, Nordwijck, Noortwijck. De „weduwe van den Ontfanger", van wie II 197 sprake is, was Sophia van der Ma, de jongste der drie dochters van Johan van der Ma en Catharina Hogius, en weduwe van den in Juli 1678 overleden Ysbrant (van) Noortwijck, commies „ten comptoire generael der Geunieerde Provinciën" en laatstelijk thesaurier en rentmeester der domeinen van prins Willem III, uit welk huwelijk de in het Journaal, II 384, vermelde dochter was gesproten, t. w. Sophia (van) Noortwijck, geboren den 27sten October 1675. Deze en hare moeder zijn welbekend uit het geschrift van mr. J. van Lennep, „De Moeder en de Magistraat", waarin het verhaal van den rampzaligen val van het mooie en rijke meisje wordt gedaan, welk verhaal voorts wordt aangevuld door het opstel van den heer E. van Biema, „De geschiedenis van Sofia van

Noortwijck" in de „Bijdragen en Mededeelingen van Die Haghe", Jaargang 1911. Zooals daar wordt medegedeeld, werd uit haar „liaison" met den jongen Van der Does van Noordwijck op 16 October 1695 een zoon geboren, die Jan Wigbolt gedoopt werd. Daarna had Sophia eene andere liefdesbetrekking met zekeren Samuel Pereira, een getrouwd man, die bij haar een dochtertje verwekte, dat, volgens het verhaal, Mietje werd geheeten, blijkbaar de Sara Maria Noortwijck, die, volgens het „Algemeen Nederl. Familieblad", XII, bl. 111, trouwde met Johan Sael, „Stedehouder van de Baluage van Rhijnland". Sophia Noortwijck trouwde voorts, na afkondiging te 's-Gravenhage op 7 November 1700, met een derden minnaar, Andries Hofland, die echter reeds in Januari 1701 overleed, waarna zij den 2den Maart 1704 hertrouwde met Robert Barnewall Esq., kapitein in Engelschen dienst, die na twee jaren ook al stierf. Sophia's moeder was intusschen, wegens de door haar bedreven „zaake van zeer quaden en pernicieusen gevolge", bij arrest van het Hof van Holland van 7 October 1700 veroordeeld tot levenslange gevangenschap, welke straf zij te Gouda onderging. Daar overleed zij den 6den April 1710 en hare dochter op 7 October van datzelfde jaar.

Noorthey, Adriaan, kapitein, voerende het schip „Elswoud" van 50 stukken, sneuvelde in den slag bij Bevesier („Europ. Mercurius", Juli 1690, bl. 41, 43, 46).

Noot, Lamoraal baron van der, gehuwd met Maria Cornelia van den Boetzelaer, was, naar luid eener resolutie van H. Hoog Mog. van 2 Juni 1695, luitenant-kolonel van het regiment van kolonel Rhijnhart. Later ging hij over in dienst van Karel XII, koning van Zweden, van wien hij een regiment verkreeg, aan welks hoofd hij den 10den Maart 1710 sneuvelde.

Norderboey, I 9, Boey in de Nord, I 393. Beide malen is bedoeld de „Buoy in the Nore", nabij Sheerness, door Johan de Witt in een brief van 1 Januari 1669 („Brieven", uitgeg. door Dr. N. Japikse, III, bl. 464) aangeduid als „de Noordertonne, dwars van Quynenburch", d. w. z. Queensborough.

Norfolk. Van den hertog van Norfolk is in het Journaal bijkans uitsluitend sprake in verband met het proces tot echtscheiding door hem voor het Hoogerhuis gevoerd tegen zijne gemalin, lady Mary Mordaunt. Reeds in Januari 1688 hadden de „ecclesiastic commissioners" uit het Huis der Lords zich met die aangelegenheid ingelaten; wat daarvan de uitslag was, kan daaruit worden opgemaakt, dat lord Norfolk toen „verlof ontving" om voor eenigen tijd op reis te gaan. Daarop schijnt in het voorjaar van 1689 de zaak weder te zijn opgerakeld en in Januari 1692 werd de eisch tot echtscheiding voor het Hoogerhuis ingesteld, doch met den uitslag, dat de hertog in de kosten werd veroordeeld, II 26, en zulks niettegenstaande men, volgens hetgeen van de getuigenverhooren wordt medegedeeld, niet twijfelen kon, of de schuld der hertogin was zonneklaar gebleken. Van die verhooren, waarvan Huygens II 16, 17 gewag maakt, is het proces-verbaal in extenso te vinden in den „Europischen Mercurius" van April 1692, bl. 62—72. Ongetwijfeld zal in die aangelegenheid een voorname rol zijn gespeeld door familie- en partijbelang, maar buitendien schijnt de hertog gansch niet de algemeene sympathie voor zich te hebben gehad, en toen hij kort daarna een eisch instelde tegen Germain, den meest bevoorrechten minnaar der hertogin, tot schadeloosstelling, omdat hij haar van hem had „vervreemd", kende de jury hem, in plaats van de gevorderde som van honderdduizend pond sterling, niet meer toe dan honderd mark. (Eene mark heeft de waarde van 13 sh. 4 pence.) Eenige jaren later werd de eisch tot echtscheiding voor het Hoogerhuis hernieuwd en toen eindelijk toegewezen, waarop de echtscheiding werd uitgesproken (11 April 1700), maar, voordat de hertog van de herkregen vrijheid gebruik had kunnen maken om eene andere vrouw te trouwen, stierf hij op 2 April 1701.

Norfolk, Lady, was lady Mary Mordaunt, dochter en eenige erfgename van den graaf van Peterborough.

Norfolk, De oude hertogin van, I 73; II 10, 11, 325, die in Januari 1692 hare schilderijen en miniaturen deed verkoopen, was in September 1691 uit de Zuidelijke Neder-

landen naar Engeland teruggekeerd (Luttrell, II 257). Zij was gehuwd geweest met den vierden hertog van Norfolk en was de dochter van zekeren John Bickerton Esq., die genoemd wordt „gentleman of the winecellar" van koning Karel II. Zij hertrouwde met den kolonel Thomas Maxwell, in het Journaal I 73 abusivelijk Maxfield genoemd. Deze, die later generaalmajoor heet, vermoedelijk in het vijandelijk leger, werd ter zake van hoogverraad gevangen genomen en in den Tower gesloten, waar hij bleef, totdat hij in November 1692 onder borgstelling in vrijheid werd gesteld. In Juni 1693 werd hem vergund zich naar Frankrijk te begeven, doch hij stierf daar te lande reeds drie maanden daarna. En de hertogin overleed omstreeks dienzelfden tijd („Calendar of State Papers", 1691—'92, pag. 8, 11, 13, 386, 398, 408, 410; 1693, pag. 168, 344; Luttrell, III 177).

Norris — ook Norrich, Norwich — „the Kingh's joyner", een lijstenmaker, II 331, die blijkbaar tot zekere hoogte een kunstkenner was geworden en in schilderijen handelde, ofschoon zijn eigen prentverzameling, volgens Huygens, II 334, niets dan „een hoope vodden" was.

North, Lord en Lady. Charles North, de oudste zoon van Dudley lord North, verkreeg reeds bij het leven zijns vaders zitting in het Hoogerhuis als lord North and Grey of Rollestone. Hij overleed in Januari 1693. Zijne weduwe, Katherine, dochter van Sir William Grey, baronet, eersten baron Grey of Wark, was eerst gehuwd met Sir Edward Moseley, baronet, van Hough in Lancashire en Rollestone in Staffordshire, en hertrouwde al spoedig na den dood van lord North met een kolonel Russell. Zij stierf in West-Indië in 1694. (Luttrell, II 158, 220; III 426). Het was inderdaad hun zoon William lord North and Grey, die met Maria Margareta de Jonge van Ellemeet trouwde (Burke, „Dormant ad extinct Peerages", pag. 404).

Northampton, hoofdstad van het gelijknamig graafschap in Engeland.

Northorn, Nordhorn, aan de Vecht, niet ver van de grens van Overijsel.

Northumberland, De oude hertogin van. Blijkbaar bij vergissing noemt Huygens die dame hertogin. Sionhouse behoorde tot de vele bezittingen van het machtige geslacht Percy, welks hoofd den titel voerde van graaf van Northumberland. Bedoeld moet derhalve zijn lady Elisabeth Wriothesley, dochter van den graaf van Southampton en gehuwd met Jocelyn Percy, laatsten graaf van Northumberland, die op 21 Mei 1670 overleed. Zij hertrouwde met Ralph Montague, in 1689 tot graaf van Montague verheven. Na haar dood kwam Sionhouse aan hare eenig overgebleven dochter, de laatste telg van het huis Percy.

Northumberland, Lord, I 44, 119, als „een lang en welgemaeckt jongh heer" door Huygens beschreven, was George Fitzroy, de tweede der bastaardzoons van koning Karel II en de hertogin van Cleveland, in 1674 verheven tot graaf en in 1685 tot hertog van Northumberland. Of zijn huwelijk zich zoo toedroeg, als I 119 verhaald wordt, is niet bekend, maar wel dat hij in 1686 de weduwe van zekeren kapitein Lucy, wier vader poelier was, trouwde en haar daarop, tegen haar wil, naar het buitenland deed vervoeren, en dat zij, op een verzoek door haar moeder tot koning Jacob II gericht, naar Engeland werd teruggebracht. Eenigen tijd daarna legde de hertog zijne eerambten neder, waaruit opgemaakt werd, dat hij bij den koning in ongenade was gevallen, hetgeen dan voldoende verklaart, waarom hij een der eersten was om zich bij den prins van Oranje aan te sluiten. Daarna hield hij zich gedurende een groot gedeelte van 1689 hier te lande en bij het leger in Zuid-Nederland op (Luttrell, I 273, 274, 434, 479, 544, 615; „Calendar of State Papers", 1689—'90, pag. 113, 185, 517).

Nostradamus. Het is genoegzaam bekend, hoe groote beteekenis eertijds gehecht werd aan de voorspellingen van Michel Nostradamus (1503—1566), die door Catharina de Medicis naar haar hof ontboden en tot geneesheer benoemd was van koning Karel IX.

Noté. Een gedichtje van Constantijn Huygens, den vader, aan joff. Louise Cornelia Noté, ten geleide van een

exemplaar der „Korenbloemen", komt voor in deel VIII van D^r. Worp's uitgave der „Gedichten van Constantijn Huygens", bl. 84. Mogelijk stamde zij en de, in het Journaal, I 4, vermelde Lysbeth Noté af van Daniel Noté, die met zijne familie genoemd wordt onder de protestanten, welke in 1586 vrijgeleide ontvingen om zich van Antwerpen naar Middelburg te begeven („Kronyk van het Histor. Genootschap", VIII bl. 32).

Nottingham, Lord. Daniel Finch graaf van Nottingham was een der drie commissarissen, welke in December 1688 door koning Jacob II naar den prins van Oranje te Hungerford werden afgevaardigd, I 34, 38, 41. Daarna maakte hij bezwaar zich bij Willem III aan te sluiten en verkoos niet mede te werken, om dezen op den troon te helpen, zooals blijkt uit zijn gesprek met Dijkveld, waarvan Huygens gewag maakt, I 80; maar toen Willem en Maria eenmaal ten troon waren verheven, sloot lord Nottingham zich aan bij het „fait accompli" en werd in Februari 1689 benoemd tot lid van den „Privy Council"; daarop werd hij in Maart 1689 aangesteld tot tweeden secretaris van Staat, I 93, en bleef in Juni 1690, na het aftreden van lord Shrewsbury, alleen secretaris van Staat, welk ambt hij tot in November 1693 bekleedde. In Maart 1696 werd hij ook als lid van den „Privy Council" ontslagen.

Nottingham, Gravin van. De gemalin van den voorgaande was lady Essex Rich, dochter van den graaf van Warwick. In Augustus 1692 werd zij benoemd tot „Lady of Honour" van koningin Maria en in 1702 tot „Lady of the Bedchamber" van koningin Anna (Luttrell, II 272; V 175).

Noyelles. Jacques Louis graaf De Noyelles werd op 21 November 1674 van „Vendrig in de compagnie te voet onder S. H. regiment guardes, tot noch toe gecommandeert zijnde van den Heer rijngraeff", tot kapitein dier compagnie bevorderd. Vervolgens verkreeg hij op 7 Januari 1681 commissie als kolonel, op 28 Mei 1691 als generaal-majoor en op 25 October 1694 als luitenant-generaal der infanterie. Ook werd hij op 7 Januari 1697 nog benoemd tot gouverneur van Bergen-op-Zoom.

Nury, Nurey. Bedoeld is het stadje Newry, aan de oostkust van Ierland, ten noorden van Dundall, aan het Newry-water, dat niet ver van daar met eene breede uitmonding in de Iersche zee valt.

Nuyss, Neuss, stad op den linker Rijnoever, ten zuiden van Dusseldorf. Na de inneming van Bonn werd Neuss door Montecuculi genomen en vervolgens aan den bisschop van Keulen afgestaan.

Nyenburg, Nienburg, stad aan de Weser.

Nijs, Van. Mogelijk is bedoeld Isaäc Jan Nijs, geboortig van Venetië, die eerst te Livorno woonde en daarna te Amsterdam, waar hij den 17den Februari 1690 stierf (Elias, II 645—'46). Het is volstrekt niet onmogelijk, dat door dien rijken en prachtlievende koopman eene verzameling van prenten en teekeningen bijeengebracht was, die later in handen van lord Arundel kan zijn gekomen.

Nyvelt. De oude Nyvelt, schout, IV 255, of baljuw van Rotterdam, I 42, die II 497 gezegd wordt „van chagrin gestorven" te zijn, was mr. Jacob van Zuylen van Nyevelt, geboren 10 December 1640, eerst richter en goograaf van de stad en het graafschap Lingen, daarna baljuw van Rotterdam. Bekend is hij vooral door het oproer, in 1690 tegen hem uitgebarsten, waarbij zijn huis geplunderd en vernield werd, nadat hij zelf ter nauwernood was ontkomen. Evenwel werd hij den 27sten Mei 1692 door den Hoogen Raad onschuldig verklaard aan alle hem ten laste gelegde feiten („Europ. Mercurius", Mei 1692, bl. 192). Hij werd den 1sten Juli 1695 te 's-Gravenhage overluid.

Nyvelt. Zoon van den voorgaande was Arnout van Zuylen van Nyevelt, geboren 2 Juli 1664. Volgens Rietstap, „Wapenboek van den Nederlandschen Adel", II fol. 299, woonde hij als edelman van Willem III diens „inhuldiging en krooning" bij, doch Dumont de Bostaquet („Mémoires", p. 217) gewaagt van hem als „le Sieur de Nivelle, fils du Grand Bailli de Rotterdam, venu en volontaire avec le prince". Later was hij burgemeester van Rotterdam en ruwaard van het land van Putten. Hij overleed den 10den Juni 1731.

Zie ook Maandblad „De Nederl. Leeuw'", 1899, kol. 193.

O.

Oates, Titus. Op voorspraak van het Hoogerhuis werd den 23sten Juli 1689 een „warrant" verleend, waarbij aan Titus Oates, „Clerck", ontheffing van straf werd geschonken voor den door hem gepleegden meineed. Ook verleende de koning hem een pensioen van driehonderd pond sterling, waarmede de schelm echter niet tevreden was („Calendar of State Papers" 1689—'90, p. 107; Trevor, II 59; Macaulay, Ch. XIV en XVIII).

Oblay, Oblet, Oublay, Oublet, Otlay, I 450, 484; II 81, 217, 390; IV 48, 139, 141, 148, 151, 211, die veelvuldig belast werd met het doen van verkenningen en het overbrengen van brieven, was Robert Oblet, aan wien op 18 December 1675 commissie was verleend als ritmeester „over eene compagnie Guydes". Na het weder uitbreken van den oorlog in 1689 werd hem, den 26sten Maart van dat jaar, op nieuw commissie gegeven als ritmeester „over een der aan te nemen compagniën ten getalle van dertig guides".

O'Brien. Zie Inchiquin.

Odijck. Willem Adriaan graaf van Nassau, geboren in 1632, heer van Odijck en — door schenking van prins Willem III — van Cortgene, voorts, door aankoop van de Staten van Utrecht in 1677, van Zeist en Driebergen, was de tweede zoon van jhr. Lodewijk van Nassau-Beverweerd en werd in 1664 beëedigd als ritmeester en in 1668 als sergeant-majoor. In datzelfde jaar werd hij benoemd tot vertegenwoordiger van den prins als eerste edele in Zeeland, een ambt, dat hem gedurende eene lange reeks van jaren niet minder invloed verschafte, dan hij winst daaruit wist te maken. Hij was gehuwd met Elizabeth van der Nisse, eene schatrijke Zeeuwsche erfdochter, en stierf den 25sten September 1705.

Odijck, De oudste zoon van, was Lodewijk Adriaan graaf van Nassau, heer van Zeist, Driebergen en Blickenburg, wegens Zeist beschreven in de ridderschap van Utrecht

en, blijkens resolutie van H. Hoog Mog. van 4 Januari 1700, lid der Staten van Utrecht van wege de ridderschap, en voorts gecommitteerd ter vergadering van de Staten-Generaal. Hij overleed in 1742, kinderen nalatend uit zijn huwelijk met Suzanna Studler van Zurck, vrouwe van Bergen. Van hem is sprake I 72, 413; II 295, 351, 536, 538. Dat hij de oudste zoon was van den heer van Odijck, blijkt uit de geslachtslijst in „De Nederlandsche Heraut", VII bl. 169.

Odijck, De tweede zoon van, II 123, 351, 541, was Cornelis graaf van Nassau, heer van Cortgene — ook gezegd Cortienne of Courtienne — van wege de provincie Zeeland in de Staten-Generaal gecommitteerd en in Maart 1694 benoemd tot lid van de Admiraliteit te Amsterdam („Europ. Mercurius" 1694, I 155). Hij overleed ongehuwd in 1708.

Oeleghem. Zie op Aundeghem.

Oelem, Oelen, II 594, op vrij grooten afstand westelijk van Mechelen, nabij Herenthals.

Oem van Wijngaerden. De heer van Werkendam, van wien IV 239 sprake is, was jhr. Daniel Oem van Wijngaarden, heer van Werkendam, Ruysbroek, Benthuyzen en Zoetermeer, sedert 1648 „Baljuw en Dijkgraaf van de Stad, Lande en Groot Waterschap, mitsgaders Kastelein van den Huize en Kasteel van Woerden", lid der ridderschap van Holland en van wege die ridderschap gecommitteerd ter vergadering van hunne Hoog Mogenden, als ook in de generaliteits-rekenkamer enz., een zeer invloedrijk personage, maar, naar het schijnt, weinig bemind, althans niet in de omgeviug van Willem III, zooals wel blijkt uit de aanteekening hem betreffende I 106. Gaarne zoude hij, in het belang van zijn zoon, zich met Lodewijk Huygens hebben verstaan omtrent eene ruiling van het baljuwschap van Woerden tegen dat van Gorinchem, IV 239, doch daarop werd niet ingegaan. Uit zijn huwelijk met Catharina van Zuydland, vrouwe van Zuydland, Moermont, Renesse en Noordwelle, liet hij een zoon na, den heer van Benthuizen, over wien hieronder, en drie dochters, de joff. van Zoetermeer, de joff. van Moermont en de joff. van

Werkendam, welke laatste volgt. Op 15 December 1688 kwam ter vergadering der Staten-Generaal de kennisgeving in van het overlijden van den heer van Werkendam.

Oem van Wijngaerden. Joff. van Werkendam was jonkvrouw Johanna Maria Oem van Wijngaerden, vrouwe van Werkendam, na haars broeders dood ook barones van Wijngaerden en vrouwe van Benthuizen en Renesse; zij trouwde den 22sten October 1690 met jhr. Jacob van der Rydt, heer van Westwezel, en werd den 18den April 1700 te 's-Gravenhage overluid.

Oem van Wijngaerden, heer van Benthuizen. Jhr. Willem Oem van Wijngaerden, heer van Benthuizen en, na zijns vaders dood, van Werkendam, wordt in het Journaal vermeld I 58, 75, 106, 140; II 425; IV 239. In het begin van 1689 begaf hij zich naar Londen, om de aanbeveling van Willem III te verzoeken voor de plaats in de generaliteits-rekenkamer, die door het overlijden van zijn vader was opengevallen, maar het gelukte hem niet die te verkrijgen. De reden, waarom „Benthuysen wierdt afgewesen", wordt aangegeven I 106, maar er moet meer geweest zijn, waarom hij niet in aanmerking is gekomen; uit hetgeen aangeteekend is I 75, blijkt, dat hij geene „persona grata" was. In Juni 1689 keerde hij naar het vaderland terug, I 140; hij moet zich daarna al spoedig naar Indië hebben begeven, want in October 1694, II 425, vernam Huygens, dat hij daar „een vrouw getrouwt had, dochter van een man, die met yder van sijn 3 dochters een millioen gaf, ende noch van vrij goeden huyse was". Van dat rijke huwelijk wordt echter elders geen gewag gemaakt, zoodat het de vraag is, of het wel werkelijk heeft plaats gehad; kinderen zijn er in allen gevalle niet uit voortgesproten. Als raad van Indië stierf Willem Oem van Wijngaerden den 14den November 1701; die datum wordt althans aangegeven op een wapenbord, tot zijne nagedachtenis opgehangen in de Binnen Portugeesche Kerk te Batavia („De Navorscher", XVII bl. 30). Met zijn dood was een der aanzienlijkste geslachten van den ouden Hollandschen adel uitgestorven.

Oetingen. Waarschijnlijk is bedoeld Op- en Neder-Oeteren, ter linkerzijde van de Maas, zuidwestelijk van Roermond en noordoostelijk van Bilsen.

Offarel, Offarrell. François Fergus, „gentilhomme Yerlandois", was, volgens een schrijven van Pieter de Groot aan Wicquefort van 3 April 1674 („Lettrès", p. 327), destijds, na eerst in Spaanschen dienst te zijn geweest onder den baron De Vicq, opgenomen in de garde van Willem III; dat moet dan als volontair zijn geweest, want eerst op 17 April 1674 verkreeg François O'farel commissie als kapitein, en nogmaals op 18 September van dat jaar, ter vervanging van zekeren Frederik Miltener. Voorts werd hij tot sergeant-majoor bevorderd op 19 Januari 1675 en op 8 April 1676 tot luitenant-kolonel van het regiment van den kolonel Ferdinand de Lavergne de Rodet. In 1689 nam hij blijkbaar op nieuw dienst; hij trad toen op als kolonel van een nieuw geworven regiment Schotten (Ferguson, I p. 568) en werd vervolgens brigadier en kommandant van Deynze, doch wegens het overgeven dier plaats aan de Franschen in Juli 1695 werd hij veroordeeld tot cassatie en werd zijn zwaard door beulshanden boven zijn hoofd gebroken (Luttrell, III 505, 533, 547; „Europ. Mercurius", 1695, II bl. 305). Desniettemin nam koningin Anna hem wederom in dienst en bevorderde hem in 1704 tot generaal-majoor (Luttrell, V 412, 431). Zie ook over hem Ferwerda, „Geneal. Van Nispen", generatie 11.

Offelen. In de briefwisseling der hertogin Sophie van Hannover met haren broeder, den keurvorst van de Palts, wordt in 1665 en 1676 (p. 96 en 265) melding gemaakt van den generaal-majoor Van Offelen als in Hannoveraanschen dienst staande.

Offenberg, voor wiens leven gevreesd werd, omdat hij geslapen had in of bij een paardenstal, die des nachts door een hevigen brand vernield was, IV 11, zal wel niet dezelfde zijn geweest als Ernst Filips van Marlot, heer van Offenbergh, van wien IV 268 melding wordt gemaakt. Vermoedelijk is bedoeld Christiaan van Offenberg, die op 3 Februari 1667, gelijktijdig met Johan

van der Horst, commissie verkreeg tot het vervoeren van brieven ; hij kan zich daartoe in het leger hebben bevonden, evenals Van der Horst zich in Juli 1677 daar ook ophield (Overvoorde, „Geschiedenis van het Postwezen in Nederland vóór 1795", bl. 373, 377).

Ogle, Sir Thomas, gouverneur van „Chelsey College", stierf in 1702 (Luttrell, V 242).

Ogle, Lady, was Sence Whatton, dochter van John Whatton of Raunstone and the Nework, Leicester, High Sheriff of Leicestershire (Burke, „History of the commoners of Great-Britain and Ireland", IV 227).

Oldersom. Zie op Gent.

Old Sarum, in het Engelsche graafschap Wilts, vroeger eene bloeiende stad, thans tot een bijkans onbewoond gehucht vervallen, noordelijk van Salisbury of New Sarum.

Oliver. Twee Engelsche miniatuurschilders van dien naam, vader en zoon, hebben zich beroemd gemaakt. De eerste hunner was Isaäc Oliver — Olivier of Ollivier —, gestorven op 2 October 1617. Zijn oudste zoon, Peter Olivier (1596—1648), was bij uitnemendheid de miniatuurschilder der hofkringen in de laatste jaren van koning Jacobus I en gedurende de regeering van Karel I.

Olivier, Jordain, eerst predikant te Pau, stond bij de Waalsche gemeente te Breda van 1686 tot 1689 en te 's-Gravenhage van 1689 tot 1709. Hij stierf aldaar 9 April 1709 („Livre Synodal", II p. 133; Maandbl. van het Gen. „De Nederl. Leeuw", 8ste jaarg., 1890, bl. 76).

Omer, St.-, IV 145, 149, 156. Ten gevolge van de nederlaag bij Montcassel kon Saint-Omer niet worden ontzet, zoodat de stad zich op 20 April 1677 aan de Franschen overgaf („De Holl. Mercurius", 1677, bl. 50).

Ommeren, Van. Bezwaarlijk kan III 38 sprake zijn van een ander lid der familie Van Ommeren dan van den burgemeester van Wageningen, Rudolf van Ommeren, heer van Wolfsweerd en Vijfhuizen, gedeputeerde ter Staten-Generaal, die in 1655 door H. Hoog Mog. belast werd met eene zending naar Zwitserland en Savoye. Zie het artikel van prof. Rogge in de „Verslagen en Mededeelingen der Kon. Akademie van Weten-

schappen, Afd. Letterkunde", 4de reeks, V, bl. 293—357. Van Ommeren overleed in 1689.

Oneale, O'Neill. Burke, „Dormant and extinct Peerages", p. 593, i. v. Wotton, noemt hem Daniel O'Neile, kolonel en „groom of the Bed-chamber" van koning Karel II. Omtrent hem teekende Pepys aan in zijn „Diary" op 24 October 1664: „This day the great O'Neale died, I believe, to the content of all the Protestant pretenders in Ireland".

Ongeren, I 417. Bedoeld is Hongarije.

Onsenoort, landgoed nabij Heusden, volgens Willem III een „onplaisante plaets".

Oosterweel, De freule van. Zie op Gent.

Oosterwijc, Oosterwijck. Vermoedelijk Adam Oosterwyck, horlogemaker in Den Haag, als „den ouden Oosterwyck", vermeld in 1713 („De Navorscher", XXXVIII 340).

Oostfriesland, De graaf van. Enno Lodewijk, graaf van Oostfriesland, dien Huygens in 1649 in Frankrijk en Zwitserland ontmoette, was destijds een zeventienjarig jongeling, die reeds sedert geruimen tijd verloofd was met prinses Henriette Catharina van Oranje, de derde dochter van prins Frederik Hendrik, welke verloving echter in vervolg van tijd werd afgebroken. Van Zwitserland begaf graaf Enno Lodewijk zich naar Italië, van daar naar Weenen, en keerde vervolgens in 1651 naar Oostfriesland terug, om de regeering te aanvaarden, daar zijn vader middelerwijl was gestorven. In 1651 werd hij tot den vorstenstand verheven; hij stierf in 1660, zonder zoons na te laten uit zijn huwelijk met de gravin Justine von Barby. Zie de monografie van Dr. Ernst Kaeber, „Die Jugendzeit Fürst Enno Ludwigs von Ostfriesland", Aurich, 1911.

Oostfriesland, De gravin van, moeder van den voorgaande, was Juliana van Hessen-Darmstadt, weduwe van graaf Ulrich II van Oostfriesland; gedurende de minderjarigheid van haren zoon tot aan diens terugkeer in zijn land voerde zij de regeering.

Oostfriesland, De vorstin van, van wie sprake is III 48, 159, 160, was Christine Charlotte van Wurtem-

berg, dochter van Eberhard III, hertog van Wurtemberg en Teck. Zij is gehuwd geweest met den in 1665 overleden vorst Georg Christiaan van Oostfriesland, jongeren broeder en opvolger van Enno Lodewijk.

Oostfriesland, De zoon der vorstin van. Christiaan Eberhard, die III 47, voorkomt, was vier maanden na den dood zijns vaders geboren en stierf in 1708.

Oostfriesland, Het kind van de zuster der vorstin van. Vermoedelijk is bedoeld de prinses Eberhardina Sophia van Oettingen, dochter van Albert Ernst graaf — sinds 1674 vorst — van Oettingen, en van Christine Frederike van Wurtemberg. Zij trad den 3den Maart 1684 in het huwelijk met haren vollen neef, den evengenoemden vorst Christiaan Eberhard van Oostfriesland.

Oostfriesland, De vice-kanselier der vorstin van, III 22. Denkelijk is sprake van Ulrich von Werdum, die in 1679 door de vorstin werd aangesteld tot haren geheimraad en kanselarij- en vice-kamerpresident. Hij stierf in 1681 op negen-en-veertigjarigen leeftijd. Zie Wiarda, „Ost-Friesische Geschichte" VI, S. 143, noot c.

Oostfriesland, De winterkwartieren in, door Willem III aangeboden voor de troepen der hertogen van Brunswijk en Luneburg, IV 55. Werkelijk verschenen op het einde van Februari 1676 in dat ongelukkige, door binnenlandsche twisten verscheurde land drie Brunswijk-Luneburgsche regimenten ter inkwartiering, nadat even te voren reeds eene Deensche inlegering was afgekocht. Omtrent den aftocht der Luneburgers werd op 7 April insgelijks eene overeenkomst getroffen, waarop zij in Mei wegtrokken. Zie Wiarda, „Ost-Friesische Geschichte", VI S. 79—91.

Oostheim, Joff. Vermoedelijk is bedoeld Maria Cunira van Ostheim, de oudste dochter van Barthold van Ostheim, kapitein en hofmeester van graaf Hendrik (Casimir I?) van Nassau, overleden in 1654, en van Susanna Sophia barones van Schwartzenberg thoe Hohenlansberg („Stamboek van den Frieschen Adel", II fol. 182; „Ridderschap van Nijmegen", fol. 128).

Oosthoorn, Joff. Van. Bedoeld is Geertruida van Oudtshoorn, geboren te 's-Gravenhage in 1658, overleden te

Amsterdam 6 Juni 1688, welke den 29sten Januari 1683 te Sloterdijk trouwde met William Carey, geboren te Rijnberk in 1656, kapitein eener compagnie infanterie ten dienste der Staten van Holland, in garnizoen te Maastricht, overleden op 29 November 1683. Een zoon sproot uit hun echt, William Ferdinand Carey, die in October 1689 naar Engeland werd overgebracht, vermoedelijk om daar in de familie van zijn vader te worden opgevoed. In 1690 werd hij daar te lande genaturaliseerd; hij erfde in 1702 den titel van lord Hunsdon. Na zijn kinderloos overlijden verkreeg de familie Van Reede van Oudshoorn uit zijne nalatenschap een buitengoed onder Alphen (Elias, I bl. 506, 507; „Algem. Nederl. Familieblad", XIII bl. 167; Burke, „Dormant and extinct Peerages", pag. 103).

Ophassele. Op-Asselt, dorp in Oost-Vlaanderen, ten westen van Ninove en ten noorden van Geertsbergen.

Opprebaix, Opprebais, zuidwestelijk van Judoigne.

Optenoort, Dr., van wiens zoon sprake is I 288, schijnt geweest te zijn Gijsbert Optenoort, burgemeester van Zutphen, wiens zoon, mr. Johan Optenoort (1667—1713), secretaris was der Gedeputeerde Staten van het kwartier van Zutphen.

Orange, tafeldekker des konings. Uit de lijst der personen, die in aanmerking kwamen om den rouw aan te nemen over den dood van Willem III, blijkt, dat hij P. L'Orange heette.

Orange, III 62, 79. Over het gebeurde te Orange in 1682 blijkt uit het register van de Resolutiën van de Staten-Generaal, dat bij deze op 3 September van dat jaar eene memorie inkwam van „de Heeren van den Rade en de Reeckening van S. H." over het gepasseerde te Orange, waarop besloten werd daarover te schrijven aan den ambassadeur Van Wassenaer-Starrenburg te Parijs; voorts „representaties" te doen bij den ambassadeur van Frankrijk in Den Haag, graaf D'Avaux; aan de heeren Van Citters en Van Beuningen te Londen op te dragen de Engelsche regeering met het gebeurde bekend te maken, en eindelijk het oordeel der provinciën te vragen over hetgeen verder zou te doen staan. Reeds

den volgenden dag kwam een nietszeggend antwoord in van D'Avaux en den 9den September werd door de commissie uit H. Hoog Mog. voor de buitenlandsche aangelegenheden medegedeeld, dat door haar van het gebeurde almede kennis was gegeven aan de gezanten van Spanje, Zweden, Denemarken en Brandenburg, „zijnde die van den Keizer afwezig gebleven". Vervolgens kwam op 25 September eene missive in bij den ambassadeur te Parijs, meldende, dat de Fransche minister Croissy hem op zijne „memorialen" geen schriftelijk antwoord had gegeven, maar hem mondeling verklaard, dat zijn koning „recht en reden had om te handelen als hij gedaan had, en dat overigens die van Orange reeds voldaan hadden aan zijne vordering, om in hun College voortaan geene studenten van de gereformeerde religie, onderdanen des Konings, meer toe te laten". Intusschen hadden alle provinciën nog geen antwoord gegeven op de vraag, wat verder gedaan zou moeten worden; met name waren het Friesland en Groningen, die draalden zich dienaangaande te verklaren, wat ongetwijfeld wel geweest zal zijn op last van hun stadhouder prins Hendrik Casimir II, die vermoedelijk zich in stilte verheugd zal hebben over het onrecht, den door hem gehaten prins van Oranje aangedaan. Ten slotte schijnt men, buiten medewerking dier twee provinciën, tot handelen te zijn overgegaan, en werd op 6 November besloten tot eene bezending naar Frankrijk. Daartoe werd op 29 December de pensionaris van Delft, mr. Antonie Heinsius — de latere raadpensionaris — verkozen, die op 5 Februari 1683 afscheid van de vergadering nam en tot het einde van dat jaar in Frankrijk bleef, echter zonder iets te kunnen uitwerken. Zie ook de „Histoire de la Principauté d'Orange" van graaf De Pontbriand, p. 236.

Oranjepolder, De, II 278. Polder onder Naaldwijk, kort vóór 1680 bedijkt en destijds behoorende tot het domein van den prins.

Oranjesluis, Orange-sluys, II 279.

Ordel of Den Ordel, havezathe in Salland, welke vroeger aan de Mulart's had toebehoord.

Orford. Zeeplaats in Suffolk, aan den uitloop in zee van de rivier Ore, westelijk van Ipswich.

Orkney. Lord George Hamilton werd in 1696, na zijn huwelijk met Elisabeth Villiers, tot graaf van Orkney verheven. In 1703 werd hij luitenant-generaal en later benoemd tot gouverneur van Virginia, welk ambt hij evenwel door een ander schijnt te hebben doen waarnemen.

Orléans. Jean Louis Charles de Bourbon-Orléans, graaf van Dunois en hertog van Longueville, bij zijne tijdgenooten bekend als „l'abbé d'Orléans", was niet de zoon, maar de oudere broeder van den hertog van Longueville, die op 12 Juni 1672 bij den overgang over den Rijn om het leven gekomen was. De „abbé" schijnt zwak van hoofd te zijn geweest; althans hij werd als krankzinnig in eene abdij bij Rouaan opgesloten gehouden. Hij stierf in 1694 („Histoire des Princes de Condé", VII p. 718). Ook de „Europ. Mercurius", Februari 1694, bl. 131, noemt hem „zinnebijster".

Ormea. De dochter van Ormea, „een Lombardier", van wie sprake is I 259, was Johanna Clara Ormea, dochter van mr. Scipio Ormea en Clara Johanna Cricx — of Criecx —, wier huwelijk met Jacob Frederik baron van Beyeren-Schagen, vrijheer van Heenvliet en Schengen, baljuw en opperdijkgraaf van de stad Brielle en het land van Voorne — „le dernier grand seigneur du pays", volgens Fonseca („La Haye par un habitant", I 260) — op 13 April 1690 te 's-Gravenhage werd afgekondigd.

Ormond. James Butler, oudste zoon van lord Ossory, die in 1680 stierf, droeg eerst den titel van zijn vader, maar werd voornamelijk bekend onder dien van zijn grootvader, den in 1688 overleden hertog van Ormond. In Februari 1689 werd hij door Willem III aangesteld tot „Lord of the Bedchamber" en verkreeg hij de orde van den Kouseband. Voorts fungeerde hij bij de kroning van Willem en Maria als „Lord High Constable" en werd vervolgens kapitein van de garde en generaal der Engelsche cavalerie in de Nederlanden. In 1690 bezette hij Dublin voor den koning, dien hij ook gedurende de veldtochten van 1691 en 1692 vergezelde.

Evenwel, in het voorjaar van 1693 — zooals ook door Huygens aangeteekend wordt II 192 — gaf hij plotseling den wensch te kennen, zich van alle zijne „charges” te ontdoen. De reden daarvoor moet geweest zijn, dat hij teleurgesteld was in zijne verwachting, met een generaal kommando belast te zullen worden, of wel tot gouverneur van Wight te worden aangesteld; doch de koning verklaarde te veel genegenheid voor hem te gevoelen, om hem te kunnen missen en verleende hem bedenktijd, waarop Ormond op zijn verzoek terugkwam (Luttrell, III 66, 67). In den daarop gevolgden veldtocht werd hij in den slag bij Steenkerke gewond en gevangen genomen; op bevel van Lodewijk XIV werd hij echter al spoedig losgelaten, zonder dat eenig losgeld van hem geëischt werd (Luttrell, III 151, 159). Aan den veldtocht van 1695 schijnt hij niet te hebben deelgenomen, maar tot regeling zijner zaken tehuis te zijn gebleven, doch daarna voegde hij zich weder bij den koning en bleef tot het einde in diens omgeving.

Ormond, De oude hertog van, die den 21sten Juli 1688 op Kingston Hall in Dorsetshire overleed (Luttrell, I 451), was James Butler, eerst burggraaf Thurles, daarna markies en eindelijk hertog van Ormonde; hij was een getrouw aanhanger van het Huis Stuart en was „lord-lieutenant” van Ierland, eerst van 1644 tot op het eind van 1650, toen van 1661 tot 1669 en ten slotte van 1677 tot zijn dood (Lady Burghclerc, „The Life of James first Duke of Ormonde”, London, Murray, 1912).

Orrock, Johan, aan wien op 21 April 1674 commissie werd verleend als „Groot-Provoost of Geweldige-Generael van 't leger”, werd den 30sten Januari 1697 te 's-Gravenhage overluid.

Orrock, De vrouw van, bedoeld I 483, was zijne tweede echtgenoote, Catharina Uytenbogaerd; zij werd op 22 November 1694 te 's-Gravenhage overluid.

Orsowa. Turksche stad op een eiland in den Donau, nabij de grens van Hongarije.

Ortt, Mr. Johan, den 22sten Februari 1675 met Nyenrode beleend („Berigten van het Historisch Genootschap”, IV 122), stierf kinderloos den 23sten Mei 1701 (Elias, II

999, noot h). Deze schatrijke Amsterdammer, die volgens de traditie een groot paardenliefhebber moet zijn geweest, behoorde een tijd lang tot den aanhang der geestdrijfster Antoinette Bourignon (Van der Linde, „Antoinette Bourignon, das Licht der Welt", S. 197, 207, 212 en bijzonder 282).

Ortt, Mevrouw, de echtgenoote van den voorgaande — welke niet bedoeld wordt IV 125, waar gelezen moet worden „Madame d'Ost" — was Anna Pergens, dochter van Jacob Pergens en Eleonora Bartolotti van den Heuvel, en volle nicht van mevrouw Huygens.

Osnabrück, Osnabrug, IV 36 enz. Ernst August van Brunswijk-Luneburg, (protestantsch) bisschop van Osnabrück, trad in den oorlog tegen Frankrijk, ten gevolge van zijn op 26 Januari 1675 te 's-Gravenhage gesloten verbond met den keizer, Spanje en de Staten-Generaal (Dumont, „Corps Diplomatique", VII fol. 285—288). Op 23 Januari 1680 kwam bij H. Hoog Mog. eene missive van hem in, houdende kennisgeving van het overlijden zijns broeders hertog Johan Frederik van Brunswijk-Luneburg te Hannover, en dat hij dezen was opgevolgd. Op het einde zijns levens werd hij tot keurvorst van Hannover verheven.

Osnabrück, Osnabrug. Eertijds de zetel der regeering van een bisdom, later met Hannover vereenigd.

Ossenberg. Bedoeld is jhr. Pieter Ernst van Wevort, heer van Ossenbergh, die den 17den November 1690 te 's-Gravenhage werd overluid en wiens wapen dienzelfden dag aldaar in de Groote Kerk werd opgehangen („Haagsch Jaarboekje", 1891, bl. 101).

Ossory. Thomas Butler, graaf Ossory, oudste zoon van den markies van Ormonde, week met de verdreven Stuarts uit Engeland naar hier en trouwde in 1659 te 's-Hertogenbosch met Emilia van Nassau-Beverweerd („Briefwisseling der gebroeders Van der Goes", I 47, 87). In het Journaal treedt lord Ossory op in Augustus 1677, toen hij bij den prins in het leger verscheen, zoo het heette, „om een Bataille te zien" (Temple, „Geschiedk. Gedenkschriften", bl. 566), maar waarschijnlijk was hij wel door koning Karel II met eene heimelijke

zending belast, al had men dan ook te voren het tegendeel verstaan uit een brief van Van Beuningen, IV 188, 204, 207. Vermoedelijk zal die zending wel betrekking hebben gehad op 's prinsen huwelijk, dat niet lang daarna tot stand kwam, waarna lord Ossory in de omgeving van den prins bleef en den 29sten Januari 1678 met hem eene capitulatie trof betreffende de samenstelling der Britsche brigade, in dienst van H. Hoog Mog., uit drie Engelsche en drie Schotsche regimenten bestaande (Ferguson, I 475, 559, 560). Over die brigade werd lord Ossory bij resolutie van 4 Juni 1680 tot generaal aangesteld, en intusschen was hem reeds op 31 Januari 1678 door H. Hoog Mog. commissie verleend als kolonel en had hij den veldtocht van 1678 medegemaakt, IV 229 tot 255 passim. In April 1680 benoemde hem de koning van Engeland tot lid van den „Privy Council", maar reeds den 30sten Juli van dat jaar stierf hij op Whitehall, na eene hevige ziekte (Luttrell, I 40, 51). Zijn zoon erfde zijn titel en eenige jaren later dien van zijn grootvader.

Ost, Madame D', II 50, of de vrouwe van Oost, II 60, 227, ook bedoeld IV 125, was Maria Alexandrine de Lamargelle, dochter van Arnold de Lamargelle, heer van Eysden, 's Gravemoeren en Warsage, en van Margaretha Anna Françoise van Bocholtz. Zij was eerst „chanoinesse" te Recklinghausen, trad daarna in het huwelijk met Antonius Candidus graaf van Hoensbroeck-Oost en overleed in 1730 („De Maasgouw", Maart 1907, bl. 20).

Ottoboni. Het gerucht, dat de door koningin Christina van Zweden nagelaten kunstschatten verkocht waren aan prins Ottoboni, was niet juist. Zie op Azzolini.

Oublay. Zie Oblay.

Oudart, Nicolaas, een eenigszins schaduwachtig personage, voornamelijk bekend door zijne gevangenneming in Den Haag gedurende den tweeden Engelschen oorlog, was gesproten uit het Noord-Brabantsch geslacht der Oudart's, heeren van Baerle-Rixtel („Taxandria", 19de jaarg., bl. 270). Het recht op die heerlijkheid werd evenwel door de Staten-Generaal aan de

Oudart's betwist (Resolutiën van H. Hoog Mog. van 17 Maart 1653, 27 en 28 Mei 1654). Volgens Wicquefort, „Histoire des Provinces Unies", III p. 271, was Oudart eerst in dienst van den Engelschen gezant Boswell in Den Haag, daarna van de prinses Royale, eindelijk van Willem III. De prinses noemt hem in haar testament haar secretaris, raadsheer van haar zoon, diens commissaris in Engeland, die haren vader, haren broeder en haar zelve „langh en getrouwelijck" had gediend („Brieven van en aan J. de Witt", IV p. 74). Inderdaad komt hij voor in Evelyn's „Diary", V p. 171, en in het „Ninth Report of the Royal Commission on Historical Manuscripts", Part II p. 393, als in 1647 in dienst van koning Karel I; in 1652 en '55 was hij in Den Haag („Fourth Report" a. v., Part I, p. 572) en na het herstel van Karel II op den troon, in Augustus 1660 in Engeland. Vandaar werd hij toen ter tijd door den koning naar Honselaerdijk gezonden, met opdracht de prinses bekend te maken met hetgeen door hem besloten was omtrent hare reis naar Engeland, en de aanwijzing van gedeputeerden tot de opvoeding van den prins van Oranje. Bij den dood der prinses was Oudart in Engeland en bij de opening van haar testament bleek hij tot een harer executeurs te zijn aangesteld. De Witt zoude toen gaarne gezien hebben, dat hij een keer herwaarts deed, doch de gelegenheid daartoe ontbrak hem op dat oogenblik, wegens de vele werkzaamheden, aan de ten uitvoerlegging van het testament verbonden. Aan zijn invloed werd evenwel een brief toegeschreven, door den koning aan de gedeputeerden tot 's prinsen opvoeding gericht, en waarover men hier uiterst voldaan was; doch de koning had al ras spijt van dien brief en, op aanhitsing van lady Chesterfield, was hij zoozeer vertoornd tegen „ce pauvre Oudart qu'il a juré de le faire chatier" („Brieven van en aan J. de Witt", IV bl. 14—111 passim, voor zooveel noodig aangevuld door die, welke uitgegeven zijn door F. Courbet in deel I der „Mélanges Historiques"). Oudart's ongenade was echter niet van langen duur. Blijkens het Journaal van Evelyn bleef hij tot 1664 in Engeland, maar in 1665 begaf hij zich

naar Den Haag, volgens zijne bewering wegens verschillende processen, die zijne vrouw hier te lande uitstaande had, maar in werkelijkheid, zooals hij later ook erkende, „sent by His Majesty with peaceful messages into Holland" („Calendar of State Papers", 1673, p. 91). Wegens verstandhouding met den vijand werd hij dan ook aangehouden en op de Voorpoort in bewaring gesteld (Resolutiën van Holland van 23 en 29 Juli, 6 Augustus 1665; Wagenaar, XIII bl. 163; Aitzema, V bl. 396, 398). Maar reeds in November schijnt hij te zijn losgelaten, evenwel met bevel het land onmiddellijk te verlaten, want den 14den dier maand werden de Gecommitteerde Raden „geauthoriseerd tot het decreteren van interdictie tegen sijn persoon". In 1666 zag Evelyn hem weder in Londen, en na het herstel van den vrede vervoegde Oudart zich al spoedig bij den nieuw aangekomen ambassadeur van H. Hoog Mog., J. Meerman, met verzoek, dat die „interdictie" mocht worden ingetrokken, of hem een acte verleend, waaruit „de revocatie der interdictie" zou kunnen worden „geëlicieert". Doch Gecommitteerde Raden waren daartoe volstrekt niet gezind en Oudart kon niets meer verkrijgen dan de toezegging „by ooghluyckinge" te zullen worden toegelaten („Brieven van en aan De Witt", IV 507—559 passim); daarvan schijnt door hem geen gebruik te zijn gemaakt. In 1672 vroeg hij bij request van 21 Juni koning Karel's bescherming voor zijne heerlijkheid Aarle-Rixtel en een paspoort naar Engeland voor zijne vrouw en oudste dochter. In dat request noemt hij zich „Sieur de Rixtel tot Kempen in Brabant, Latin Secretary and Gentleman of the Chamber to his Majesty". Het gevraagde paspoort werd den 12den February 1673 afgegeven. In dat jaar richtte hij verder verschillende verzoekschriften tot den koning, strekkende om in het bezit van Aarle-Rixtel te worden hersteld, en zich bitter beklagende over de behandeling, van de zijde van H. Hoog Mog. ondervonden („Calendar of State Papers", May—September 30, 1672, p. 263, 512; October 1672; February 1673, p. 140, 549; 1673, p. 91, 169, 208 en 242). Uit de laatste der daar medegedeelde stuk-

ken blijkt, dat hij destijds op het punt stond met de Engelsche gevolmachtigden naar het vredescongres te Keulen te vertrekken. Dat hij daar aankwam, leert ons een brief van Pieter de Groot aan Wicquefort van 15 Augustus 1673 („Lettres", p. 153): „ceux, qui croyoyent que M. Oudart estoit a la Haye se trompent, car il n'a point bougé d'icy, ou il est encore". Blijkbaar gevoelde hij geen zin daar de ondervinding te hernieuwen, die hij in 1665 had opgedaan, en zoo verdwijnt hij uit onze geschiedenis. Tot zijn dood, tegen het einde van 1681, bleef hij latijnsch secretaris van den koning (Luttrell, I 153).

Oudeghem. Zie op Aundeghem.

Oudenaerde, aan de Schelde, tusschen Doornik en Gent.

Oudenbosch, IV 3. Vermoedelijk is het jacht, waarop Huygens zich bevond, uit het Volkerak de rivier Mark opgevaren tot Stand-daar-buiten, en heeft hij zich toen van daar te voet moeten begeven naar Oudenbosch.

Ouwerkerck. Hendrik van Nassau-Ouwerkerck, in Engeland meest Auverquerc geheeten, geboren in 1640, werd in 1665 beëedigd als ritmeester en in 1670 als kapitein. Reeds in den aanvang van het Journaal komt hij voor als zich te velde bevindend met den prins, dien hij bijkans nooit schijnt te hebben verlaten en wien hij op 14 Augustus 1678 in den slag bij Saint-Denis het leven redde, IV 272. Uit het Journaal blijkt verder, dat hij in 1680 deel nam aan de reis naar Celle, III 18—61 passim, en dat hij zich in 1682 bij den prins te Dieren en te Soestdijk ophield, III 62—87 passim. Op 26 October 1683 werd hij tot generaal-majoor der cavalerie bevorderd; in de daartoe betrekkelijke resolutie van H. Hoog Mog. heet hij „Groot-Stalmeester en Capiteyn van de Guarde du Corps van S. H.". Vervolgens vergezelde hij den prins op den tocht naar Engeland en werd, na diens verheffing tot den troon, in Februari 1689 tot opperstalmeester aangesteld, I 87 (Luttrell, I 502). Als zoodanig en als kolonel der garde nam hij daarna deel aan de opvolgende veldtochten in de Zuidelijke Nederlanden en vergezelde hij ook nog den koning in diens laatste levensjaren op zijne reizen herwaarts. Na den 24sten Maart

1691 tot luitenant-generaal bevorderd te zijn en den 15den Augustus 1701 tot generaal der cavalerie, werd hij den 11den April 1704 tot veldmaarschalk aangesteld. Hij overleed den 18den October 1708 te Roubaix bij Rijsel (Lamberti, „Mémoires pour servir à l'Histoire du 18me Siècle", V p. 127). Ofschoon Ouwerkerck kort na zijne aankomst in Engeland daar te lande werd genaturaliseerd (Luttrell, I 532), heeft hij nooit een Engelschen titel gedragen.

Ouwerkerck, Mevrouw Van, was Françoise van Aerssen van Sommelsdijk, die, bij „warrant" van 1 Mei 1695, met hare kinderen Henry, Cornelius, William Maurice, François en Lucie de Nassau, tot „free denizens of England" werd verklaard.

Ouwerkerck, Hendrik van, na den vroegen dood van zijn broeder Lodewijk, de oudste zoon der voorgaanden, geboren in 1673, trouwde in 1697 met zijne nicht, lady Henrietta Butler, dochter van lord Ossory en Emilia van Nassau-Beverweerd, werd in 1699 onder den titel van graaf Grantham tot „pair" van het Vereenigd Koninkrijk verheven en in Juli 1700 benoemd tot „Treasurer of the King's Privy Purse" (Luttrell, IV 169, 468, 663).

Ouwerkerck, Cornelis van, de tweede zoon, heer van Woudenberg, verkreeg op 22 Juni 1699 commissie als kapitein in 's konings garde te voet en werd in Juni 1700, in de plaats van lord Albemarle, door den koning tot „master of the robes" aangesteld (Luttrell, IV 660, 663). Als generaal-majoor der infanterie kwam hij den 24sten Juli 1712, bij den slag van Denain, door verdrinking in de Schelde om het leven (Lamberti, VIII p. 182 en 184).

Ouwerkerck, De dochter van, Isabelle, trouwde met Charles Granville lord Lansdowne, zoon van den graaf van Bath, maar stierf reeds in Maart 1692, II 27, 28.

Ouwerkerck, De jongere kinderen van, van wie melding gemaakt wordt I 193, waren Willem Maurits, geboren in 1679, François, geboren in 1682, en Lucie Anna, geboren in 1684, welke laatste in 1705 huwde met Nansan Coote graaf van Bellamont.

Overschie, De vrouwe Van, door Huygens op 12 April 1691 vermeld, was jonkvrouw Maria de Landas, die den 6den September 1674 op het stadhuis te 's-Gravenhage trouwde met jhr. Michaël Godefroy d'Overschie, geboortig uit Den Haag, doch wonende te Brussel. Dat Huygens haar „naer haer Heerlijckheit" vrouwe van Beest noemt, is een drukfout of het gevolg van een verkeerd verstaan voor „Hierges", want naar luid van „La Belgique Héraldique", VIII 259, en De Vegiano III 1493, was zij vrouwe van Hierges, Betrechies en Wisbeecq, burggravin van Henle, dochter van Jacques de Landas, burggraaf van Henle, en van Marie Roose, en stierf zij den 27sten Juni 1717. Dat zij de I 418 bedoelde is, blijkt overigens ook uit de omstandigheid, dat, naar zij aan Huygens mededeelde, de graaf De Louvignies van hare maagschap was, en deze was mede uit het huis De Landas gesproten.

Overton, Benjamin, werd in Februari 1690 aangesteld tot waardijn van de Munt (Luttrell II 12).

Oxenstern, De graaf van, was graaf Gabriël Thomson Oxenstierna, die tegen het einde van 1688 uit Weenen in Den Haag aankwam, maar al spoedig van daar naar Engeland doorreisde; van daar teruggekeerd, overhandigde hij op 17 December 1689 zijne geloofsbrieven als extraordinaris envoyé en plenipotentiaris (Van der Burgh, „Gezantschappen van Zweden en Nederland" enz. blz. 41).

Oxenton, Oxington. Bedoeld is George Oxenden, de derde zoon van Sir Henry Oxenden, baronet, van Dene. Hij was „L. L. D., Master of Trinity Hall, Cambridge", en stierf in 1714 (Burke, „Peerage" i. v. Oxenden, en „Extinct and dormant Baronetcies" i. v. Dixwell).

Oxford. Aubrey de Vere, twintigste en laatste graaf van Oxford, een man, volgens Macaulay (Ch. VIII), van „loose morals but of inoffensive temper and of courtly manners", voegde zich reeds in December 1688 bij den prins, I 36, en werd door dezen in Februari 1689 benoemd tot „lord of the bedchamber" en lid van den „Privy Council"; ook werd hij door hem ten laatste in het hem vroeger ontnomen ambt van „lord

lieuteant" van Essex en in het bezit van een regiment cavalerie hersteld. Eenigen tijd later komt hij voor als luitenant-generaal (Luttrell I 484, 502, 505, 513; II 318). Den tocht naar Zeeland in 1690 maakte hij mede, I 283, maar naar het leger in Zuid-Nederland schijnt hij den koning nooit gevolgd te zijn, waarschijnlijk wegens de hooge kosten daaraan verbonden — want, zooals Huygens aanteekent I 227, hij was „seer arm ende geincommodeert", en ook Macaulay vermeldt zijn „encumbered estate" — maar zeker ook wel om zijn hoogen leeftijd (Luttrell III 6). Hij stierf in 1702, naar gezegd wordt „in a miserable cottage" (Burke, „Dormant and Extinct Peerages", pag. 553).

Oxford. De prins vermeed blijkbaar zich naar die stad te begeven, vermoedelijk omdat hij niet zeker was van de ontvangst, die hem daar zou te beurt vallen. Echter bleek al spoedig, dat de vroegere sympathie van de stad en de universiteit voor koning Jacob II merkelijk bekoeld was.

Oxhousen, III 10. Evenals IV 171, waar van Axenhausen gesproken wordt, is hier bedoeld Von Haxthausen, hetgeen blijkt uit een brief der hertogin Sophie van Hannover van 22 December 1678 („Briefwechsel", S. 341), waarin melding wordt gemaakt van eene „Galanterie" der dochter van den hertog van Celle met den jongen Haxthausen.

P.

Pacquetboot, I 269. De „Europische Mercurius" van Mei 1690, bl. 63, vermeldt den aanval door een Franschen kaper, op slechts enkele mijlen afstands van Harwich, gedaan op een Engelsche pakketboot. Aldaar worden genoemd, als aan boord der boot aanwezig, een markies De Fourage, waarmede vermoedelijk Thouars bedoeld is, en een „vaandrig van het regiment Hollandsche garde", die wel de zoon zal geweest zijn van kolonel Beaumont.

Paderborn, De toenmalige bisschop van, in Westfalen, Herman Werner vrijheer Wolff von Metternich, schijnt

twee regimenten „geleend" te hebben aan den hertog van Neuburg, van wien Willem III de beschikking daarover verzocht, tot versterking van het leger van Villa Hermosa.

Padscull, Kapitein. Bedoeld schijnt te zijn Ernst Patkul, voor wien op 18 September 1683 commissie werd verleend als sergeant-majoor en wachtmeester der stad Kampen, en die in Maart 1689 voorkomt als kapitein in het regiment van graaf Carelson („Calendar of State Papers", 1689—1690, pag. 44).

Paep, De. Daar nergens een kolonel van den naam „De Paep" wordt aangetroffen, schijnt de bedoeling der aanteekening in het Journaal, op 27 Januari 1690, I 229, te zijn dat een roomsch-katholiek geestelijke, die op vertrouwelijken voet had gestaan met mevrouw Van Weede van Walenburg, gestorven was, maar dat daarna een te Grave nieuw aangekomen kolonel „in groot faveur" bij haar was geraakt.

Paets, Adriaen, IV 263, 264, was raad en vroedschap van Rotterdam, bewindhebber der Oost-Ind. Comp., van 1672 tot '75 gezant in Spanje, in 1684 in Engeland; hij overleed in 1686. Omtrent hem wordt in het levensbericht door Pierre Bayle, in deel I van diens „Dictionnaire Historique et Critique", gezegd: „M^r^. Paets joignoit à beaucoup d'esprit et de pénétration un grand amour pour les sciences et particulièrement pour la Plutosophie........ On le regardoit comme le Chef du parti opposé à la Maison d'Orange". En Sidney schreef van hem den 27sten Januari 1681 („Diary", II 162): „Monsieur Pats I find is not pleased with the Prince, but has an aversion to the Pensioner..... He says he is republican, which he does not think a fault in a commonwealth, that Rotterdam is no more so than a town in France. At night I told the Prince; he said he was a lying fellow". Over de zending van Paets naar Madrid wordt gehandeld in de monografie van d^r^. F. J. L. Krämer, „De Nederlandsch-Spaansche diplomatie vóór den vrede van Nymegen", Utrecht, 1892, bl. 1 tot 25.

Paets, Adriaen, de zoon van den voorgaande en van Maria de Lange, was sedert 1683 ontvanger-generaal der

Admiraliteit te Rotterdam en bewindhebber der Oost-Ind. Comp. Hij was een groot verzamelaar van schilderijen, als hoedanig hij in het Journaal vermeld wordt II 308, en zooals er ook uit blijkt, was hij een beschermer van Adriaan van der Werff. Hij stierf den 16den Februari 1711 (A. v. Würzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II 297, en de Genealogie Paedts in de Verz. Van der Lely, H. R. v. A.).

Paets, student te Leiden. Zijn naam wordt niet aangetroffen in het album der Leidsche Hoogeschool.

Paeu. Zie Pauw.

Paffenrode, uit Antwerpen, die tegelijkertijd met Huygens „in Vranckrijck quam", kan geweest zijn een der zoons van Christoffel van Paffenrode en Anna Sneyers, welke echtelieden in de kerk van Onze Lieve Vrouwe te Antwerpen begraven liggen, en wel Christoffel van Paffenrode, geboren in Mei 1622, ongehuwd overleden in 1671, of Jan van Paffenrode, gedoopt te Antwerpen 10 April 1626, licenciaat in de rechten, advocaat voor den Raad van Brabant, die uit twee huwelijken kinderen naliet. De Antwerpsche Paffenrode's, of Paeffenrode's, waren de jongste tak van het Brabantsche geslacht, waarvan de oudste tak naar Noord-Nederland geraakte („Annuaire de la Noblesse Belge", par le Baron de Stein d'Altenstein, Seizième Année, 1862, p. 146, 150).

Paget, Lord William — in eene acte, door Heemskerck en Colyer ontworpen en doorgezonden bij hunne gemeenschappelijke missive aan H. Hoog Mog. uit Adrianopel van 31 Mei 1693 (R. A.), genoemd „Guilielmus Paget Baro in Beaudesert, Comitatus Staffordiae Vice-rex, Par Regis Angliae primarius, Legatus extraordinarius" — werd den 4den September 1689 door Willem III tot zijn gezant te Weenen benoemd (Klopp, IV S. 490) en den 31sten Augustns 1692 tot gezant bij de Porte („Calendar of State Papers", 1691—'92, p. 428). Den 2den September vertrok hij uit Engeland, waar hij zich op dat oogenblik met verlof bevond, en kwam den 22sten December aan te Belgrado (ibidem, p. 428 en 434). Volgens Klopp (VI bl. 99) werd hij na aankomst zwaar ziek, zoodat

gevreesd werd, dat hij, evenals zijne voorgangers, Hussey en Harbord, sterven zou, nog voordat hij iets had kunnen uitrichten, doch hij herstelde en bleef op zijn post tot na den vrede van Carlowitz, dien hij als bemiddelaar tot stand hielp brengen. Na herhaaldelijk op zijne terugroeping te hebben aangedrongen, verkreeg hij eindelijk zijn ontslag, zooals bij missive van 24 Februari 1701 door Hochepied uit Smyrna aan H. Hoog Mog. bericht werd (R. A.).

Pagny, Salomon, of De Pagniet, die sedert 6 Augustus 1693 in de garde des konings de plaats vervulde van den gesneuvelden Johan van Weede van Walenburg, ontving commissie deswege op 17 September 1699.

Palisse, La Palice, stadje ten zuiden van Moulins, aan de Bibre, in het tegenwoordig département de l'Allier.

Pallant, Kolonel. Bedoeld is Johan Wernard van Pallandt, die op 16 September 1678 commissie had verkregen als kapitein, en sedert 2 September 1694 kolonel was en kommandant van het regiment van den luitenant-generaal Van Baer van Slangenburg. Op 12 September 1699 verkreeg hij het regiment van kolonel De Hartaing van Marquette, werd brigadier in 1701, generaal-majoor in 1704 en op 1 Januari 1709 luitenant-generaal der infanterie.

Palm, De kapitein Adam, die in Augustus 1677 door den vijand gevangen werd genomen, IV 200, was op 19 November 1674 van vaandrig tot kapitein bevorderd, en is dezelfde, die I 433 wordt genoemd; hij was toen, naar luid eener resolutie van H. Hoog Mog. van 1 Juli 1691, „Capiteyn onder het Regiment van den Heer Graaf van Hornes". Den 26sten October 1693 verkreeg hij commissie als luitenant-kolonel van het regiment van den kolonel baron Van Friesheym.

Palm, François, Heer Abrahamsz., IV 61, 66, moet degene geweest zijn, die zich in October 1672 zoo „manhaftigh queet", dat hij „om sijn feyten" van luitenant-kolonel tot kolonel werd bevorderd („Kronyk van het Hist. Genootschap", 1868, bl. 458). Balen, in zijne „Beschrijvinge der stad Dordrecht", bl. 110 en 913, vermeldt, dat hij doodelijk gekwetst werd in den slag bij

Seneffe op 10 Augustus 1674 en vier dagen daarna te Bergen in Henegouwen stierf, van waar zijn lijk naar Dordrecht werd overgebracht en aldaar begraven.

Palm, De luitenant-kolonel, I 266, 277, 405, 457, die, in hechtenis zijnde als verdacht van verraad, „schielijck gestorven was, dat suspitie van venijn gaff", was Abraham Palm, die op 4 October 1688 van sergeant-majoor in het regiment van Johan Belgicus graaf van Hoorn bevorderd was tot luitenant-kolonel van dat regiment. Hij werd echter, bij sententie van den hoogen krijgsraad van 11 October 1690, „puur, zuiver en innocent" verklaard („Europ. Mercurius", October 1690, bl. 95, 96).

Palma il Vecchio, Jacopo, ongeveer 1480—1528, beroemd schilder van de Venetiaansche school.

Palmyra. Zie op Witten.

Palts, De keurvorst van de, van wiens dood melding gemaakt wordt III 7, was Karel Lodewijk, zoon van den uit zijne staten verdreven Frederik V van de Palts, koning van Boheme, en van Elisabeth Stuart, de dochter van koning Jacob I. Bij den Westfaalschen vrede was hij in zijne erflanden „tamelijk hersteld". Zijn dood viel voor op 28 Augustus 1680. Zie de bijlagen der door Ed. Bodemann uitgegeven briefwisseling tusschen den keurvorst en zijne zuster, de hertogin Sophie van Hannover.

Palts, De keurvorst van de, de opvolger van den voorgaande, was geenszins, zooals abusivelijk in het register, bl. 227, te lezen staat, Jozef Clemens van Beieren — een abuis, veroorzaakt door eene foutieve aanteekening in het Journaal, II 420, waar, in plaats van „de Keurvorst vande Paltz", dient gelezen te worden „de Prins Bisschop van Luik" — maar de eenige zoon van Karel Lodewijk, keurvorst Karel, die in 1685 kinderloos overleed. Het keurvorstendom ging daarop bij erfopvolging over aan den toen reeds zeventig-jarigen hertog van Pfalz-Neuburg, Philips Wilhelm, welke als hertog van Neuburg enkele malen in Deel IV van het Journaal voorkomt, en die nog gedurende vijf jaren keurvorst was; hij was degene, voor wien het Engelsche hof op 8 October 1690 voor den tijd van drie weken den rouw aannam, I 342. Hij liet zeventien kinderen

na, van welke zijn zoon Johan Wilhelm hem opvolgde. Deze was de keurvorst van de Palts, die op het einde van April 1692 eenige dagen op Het Loo kwam doorbrengen, II 48—50, en die verder in Deel II van het Journaal nog enkele malen genoemd wordt. Eene der dochters van keurvorst Philips Wilhelm was de koningin van Spanje, van wie melding gemaakt wordt I 235, 245.

Paludanus, Erasmus, was predikant „van de gereformeerde Kerk en Gemeente van Stad en Lande van Zevenbergen" van 1642 tot zijn dood in 1661 („Taxandria", 3de jaarg. bl. 288).

Panhuyzen. De heer van Voorn, van wien sprake is I 432, was Bartholomeus van Panhuys, president van het Hof van Utrecht en, vanwege de ridderschap van Utrecht, gecommitteerd ter Admiraliteit van Zeeland. Hij overleed den 19den Januari 1676.

Panhuyzen. De broeder van den heer van Voorn, I 432. De eenige broeder van den voorgaande was Caspar van Panhuys, die gezegd wordt kapitein en majoorkommandant van Rijnberk te zijn geweest. Hij zal dus wel niet de voorspraak van Huygens verzocht hebben, „om weder in een Admiraliteit te komen", doch om daarin te komen in de plaats van zijn broeder.

Panhuyzen. De oudste zoon van den heer van Voorn, II 302, uit diens huwelijk met Machteld van Reede van Drakesteyn, althans, naar het schijnt, zijn oudste zoon in leven, was Anthony Carel van Panhuys, geboren 3 Juni 1657, kapitein der infanterie, heer van Vliet, die trouwde met Francina van Reede, vrouwe van Mijdrecht, de dochter — of gelijk Huygens het uitdrukt, de „nuña" — van Hendrik van Reede, heer van Mijdrecht, die in 1691, aan boord van het schip „Drechterland", bij de Indische kust was overleden.

Panhuyzen, pensionaris van Schoonhoven. Deze was Servaas van Panhuys, geboren te Leiden 5 Augustus 1609, ridder, raad en pensionaris van Schoonhoven, ordinaris gedeputeerde ter vergadering van de Heeren Staten van Holland en Westfriesland, raad in de Chambre Mipartie, meesterknaap van Holland en Westfriesland, overleden 30 Mei 1678.

Pappon, I 39, lees Popham. Zie op Luttlecouth (Littlecott).

Parck, Parcum Dominorum, abdij van de orde der Praemonstratensen, ten zuidoosten van Leuven, gesticht door den H. Norbertus.

Parduillan, De markies De, lees Pardaillan, wiens sollicitatie om eene compagnie in October 1690 door zijn bloedverwant Montpouillan bij Huygens werd aanbevolen, was Henry Descodesca, lees d'Escodéca, de Boisse, markies De Pardaillan, aan wien op 24 April 1691 commissie als kapitein werd verleend. Hij was de eenige zoon van Armand d'Escodéca de Boisse de Pardaillan en van Victoire de Bourbon-Malanze (Haag, 2e éd., VI 59).

Parduillan, Mevrouw De, was Elizabeth, dochter van Jean de Bretinauld, of Bertinaut, heer van Saint-Seurin (Haag, a. v.)

Paris, Monsieur de, III 108; vermoedelijk is bedoeld de aartsbisschop van Parijs.

Paris Bordone (1500—1570) was een leerling van Titiaan en van Palma Vecchio.

Parisis. Zie Louvre-en-Parisis.

Parmesan, Le, Parmigiano. Francesco Mazzuoli uit Parma (1503—1540) was een leerling van Correggio.

Parssen, Duitsch kolonel. Bedoeld schijnt te zijn Pieter Paysen, die in 1689 voorkomt als kapitein onder den Rijngraaf, in 1690 als luitenant-kolonel onder denzelfden, en in 1695 vervangen werd door Gaultier de Villegas.

Paston, IV 255. Vermoedelijk eene verkeerde lezing voor Pester of Pesters.

Paston, I 146, dien Huygens op 27 Juni 1689 op Hamptoncourt ontmoette, zal geweest zijn Thomas Paston, aan wien op 18 Maart 1683 commissie als kapitein was verleend, en die, bij schrijven van 23 Februari t. v., door den hertog van York aan den prins was aanbevolen als „a sonne of the Lord Yarmouth's who is agoing to serve in your troops" („Archives de la Maison d'Orange-Nassau", 2me série, V p. 566). Hij kwam in 1693 door verdrinking om het leven (Burke, „Extinct and dormant Baronetcies, i. v.).

Patrik, „de Pronosticateur", was vermoedelijk dezelfde als Patrick, voormalig bediende van den pauselijken nuntius, tegen wien op 23 November 1689 een bevel tot aanhouding werd uitgevaardigd ter zake van hoogverraad, en die op 7 December d. a. v. naar Whitehall werd overgebracht, om nader te worden gehoord op de onthullingen, welke hij zou kunnen doen („Calendar of State Papers", 1689—1690, pag. 312, 328, 350).

Pauw, Paeu. Het hoofd van den Amsterdamschen tak van het geslacht Pauw, in de eerste helft der zeventiende eeuw, was Adriaan Pauw, heer van Heemstede (1585—1653), wel bekend als raadpensionaris van Holland, die onder meer kinderen naliet Reinier, Gerard en Adriaan Pauw.

Pauw, Mevrouw, van Nieuwerkerck. De oudste zoon van evengenoemden Reinier Pauw was Adriaan Pauw van Nieuwerkerck (1637—1664), eerst student te Leiden, toen luitenant en in 1663 naar Oost-Indië vertrokken, waar hij het volgend jaar overleed. In 1661 was hij gehuwd met Margaretha Rijckaert, de schoonzuster van den auteur van het Journaal, door wien zij van 1673 tot in 1696 voortdurend als „Suster van Nieuwerkerck" wordt vermeld.

Pauw, Reinier, de eenige zoon van Adriaan Pauw van Nieuwerkerck en Margaretha Rijckaert, geboren in 1662, was een deugniet van belang, van wien niets dan kwaad verluidt, maar die desniettemin door hoog aanzienlijke personages, als de heer van Ruytenburg en de vrouwe van 's-Gravemoer, nog wel tot schoonzoon werd begeerd, natuurlijk ter wille van zijn fortuin. Ten slotte moest hij evenwel om „sijne debauches ende extravagantien" worden opgesloten, „dat licht voor all sijn leven wesen soude", II 33, 83, en inderdaad schijnt dat ook het geval te zijn geweest; reeds in Februari 1695 was de rampzalige jonge man zoo „qualijck der aen, dat men niet en wist of hij dese mael wel weder eschapperen soude", II 457, en werkelijk stierf hij den 1sten Maart d. a. v., lange jaren voor zijne beklagenswaardige, doch blijkbaar veel te toegeeflijke en zwakke moeder, welke eerst in het jaar 1725 overleed.

Pauw. Agatha Pauw van Heemstede was de dochter van Gerard Pauw, den tweeden zoon van den raadpensionaris; als mevrouw Hoeufft van Buttingen wordt zij vermeld II 222—223.

Pauw van Bennebroeck. De jongste zoon van den raadpensionaris was Adriaan Pauw, heer van Bennebroek, raadsheer en vervolgens president van het Hof van Holland, Zeeland en Westfriesland, I 216; II 113, 164. Hij was gehuwd met zijne nicht, Cornelia Pauw, vermeld I 174. Hunne dochter was Anne Christine Pauw (1649—1719), gehuwd met Nicolaas Sohier de Vermandois, heer van Warmenhuysen. Als de vrouwe van Warmenhuysen komt zij in het Journaal voor II 163, 164, 387, 541.

Pauw van Achttienhoven. Een jongere broeder van den raadpensionaris was Michiel Pauw, heer van Achttienhoven (1590—1640), gehuwd met Hillegonda Spieghel, wier overlijden in de eerste dagen van September 1677 vermeld wordt, IV 216. Hun zoon was de I 336 en IV 69 vermelde Isaäc Pauw van Achttienhoven (1618—1690), die als gezant bij den keurvorst van Brandenburg op $\frac{\text{21 Juni}}{\text{1 Juli}}$ 1674 een tractaat tusschen den Staat, den keurvorst, den keizer en Spanje tot stand bracht. Aan de onderhandeling daarover herinnert hetgeen verhaald wordt IV 69. De heer van Achttienhoven, die o. a. hoogheemraad van Delfland was, I 337, stierf in Den Haag den 14^{den} September 1690, I 336, en liet eene dochter na, Cornelia Pauw (1648—1725), welke in het huwelijk trad met den bekenden diplomaat Coenraad van Heemskerck, II 304, 437; IV 40, 69.

Pauw, Diederik, 1618—1688, was de zoon van Reinier Pauw, den jongsten broeder van den raadpensionaris; hij was heer van Rhijnenburg, Terhorst, Teylingerbosch en Carnisse, hoogheemraad van Delfland, eerste meesterknaap der wildernissen van Holland en Westfriesland, en overleed te 's-Gravenhage op het einde van October 1688, I 3. Hij was de tweede man van Elisabeth Cats, de dochter van den raadpensionaris m^r. Jacob Cats en weduwe van den befaamden griffier der Staten-Generaal, Cornelis Musch.

Pauw, heer van Ter Horst, II 232 en 242, was Reinier Pauw, de oudste zoon van bovengenoemden Diederik Pauw, uit diens eerste huwelijk met Aleida van Vaerlaer. Hij overleed ongehuwd den 2den Juli 1693, II 233; na hetgeen van hem wordt medegedeeld, II 242, kan het geen verbazing wekken, dat door hem drie onechte kinderen werden nagelaten.

Pauw, heer van Rhijnenburg. De jongere zoon van Diederik Pauw en Aleida van Vaerlaer en broeder van den heer van Ter Horst was Joan Pauw, heer van Rhijnenburg en eigenaar van Patijnenburg in het Westland, op 5 April 1674 van „cornet in de Comp. Colonelle van den Heer Rhijngrave" bevorderd tot „ritmeester onder S. H. Gardes". Deze stond in groote gunst bij Willem III, die — gelijk uit het Journaal, I 121, 507; II 193, blijkt, alsook uit een brief van 10 Mei 1697, afgedrukt in de „Lexington Papers" — het middagmaal bij den heer van Rhijnenburg placht te gebruiken, wanneer hij zich op weg bevond naar den Hoek van Holland, om zich naar Engeland in te schepen, of bij zijn terugkeer van daar. Rhijnenburg, die ook bedoeld schijnt te zijn IV 144, stierf ongehuwd den 29sten October 1708.

Pauw, De obligatiën op, waarvan sprake is IV 234, kunnen, zooals wel te begrijpen is, niet anders zijn geweest dan obligatiën, afgegeven door den ontvanger-generaal der Unie, Maarten Pauw, uit den Delftschen tak der familie, die gemeld ambt van 1662 tot 1676 bekleedde en in 1678 stierf. Over de verschillende leden van het geslacht Pauw, die in het Journaal voorkomen, kan nader geraadpleegd worden de uitvoerige genealogie in den 1sten jaargang van Van Epen's „Adels-Archief".

Pawlet. Lord William Paulet was de jongste zoon van den markies van Winchester, later hertog van Bolton.

Pawlet, Paulet, Lady, was Louise Hermeline de Caumont de Montpouillan. Zie op Montpouillan.

Pawlet, Het kind. De voorgaanden hadden vier kinderen, twee zoons en twee dochters, een van welke het II 330 vermelde kind moet zijn geweest.

Payerne, stad in het Zwitsersche kanton Waadtland, westelijk van het meer van Neuchâtel.

Paynton, Paington, zeedorp tusschen Brixham en Torquay.

Payton, Sir Robert, werd den 6den April 1689 benoemd tot „deputy lieutenant of Middlesex".

Pedi te Rotterdam, II 294, wordt in twee resolutiën van H. Hoog Mog. van 16 en 21 Mei 1696 vermeld als Willem Pedi, „Coopman tot Rotterdam, doende de affaires hiertelande van de Brandenburgsche Compagnie, residerende tot Embden".

Peer, IV 9, 27, 37, vlek in Belgisch Limburg, noordelijk van Hasselt.

Peer, Van, II 75, 411. Isaäc van Peere, heer van West-Souburg, burgemeester van Vlissingen in de jaren 1681—'83, '85, '86, '88 en '89, overleed den 6den Maart 1690. Hij was gehuwd met Maria Ingels, welke hertrouwde met Johan Meester. Zie aldaar.

Peissant, Peischant, ten zuiden van Binch, noordelijk van de Sambre.

Pelnitz, Pöllnitz. De jonge Pelnitz, in het Journaal vermeld IV 6, 33, 69 en 188, was een kleinzoon van prins Maurits, daar zijne moeder diens natuurlijke dochter Leonora of Helionora was. Deze was gehuwd met Gerard Bernhard von Pillnitz, die gedurende eene reeks van jaren ritmeester was in dienst van H. Hoog Mog. en die later in eene resolutie der Staten-Generaal van 17 Maart 1673 voorkomt als „Crijchsraet van S. Churf. Doorl. van Brandenburg, Overste ende Gouverneur van dess. Residentie steden Berlijn ende Cöln aan de Spree". Bij het bericht van zijn dood in December 1676 noemt hem de „Hollantse Mercurius", bl. 222, des keurvorsts opperstalmeester. De moeder dier Leonora was juffr. Deliana Backer, dochter van mr. Jan van Banchem, president van den Hoogen Raad van Holland, zooals blijkt uit eene, op het Rijksarchief aanwezige, rekening van mr. Louis van Kinschot, die den 28sten December 1625 door prins Frederik Hendrik was aangesteld tot curator over de natuurlijke kinderen van prins Maurits. Zij was, volgens den „Wapenheraut", 12de jaarg. bl. 186, op 6 November 1599 gehuwd met den advocaat mr. Nicolaes Backer. Leonora komt als weduwe voor in

1678 en leefde nog in 1680. Haar zoon, van wien in het Journaal sprake is, was Willem — of Guillaume — Louis van Pelnitz, die sedert 16 Juni 1672 dienst deed als ritmeester in de plaats zijns vaders en die op 31 Januari 1674 commissie daarvoor verkreeg. Op den Staat van Oorlog voor 1677 wordt hij genoemd ritmeester onder kolonel Van Wassenaer-Obdam, doch bij zijn naam staat in margine aangeteekend: „nu Maerten van Doccum, den 13den July 1677", wat den juisten datum van het ontslag van Pelnitz uit 's lands dienst aangeeft.

Pembroke, Thomas Herbert graaf van, werd in Februari 1689 door den koning tot „lord lieutenant" van Wiltshire benoemd en vervolgens als extraordinaris ambassadeur naar de Staten-Generaal afgezonden tot het sluiten van eene nauwe verbintenis tusschen Engeland en de Republiek; den 9den Juli 1689 had lord Pembroke audiëntie bij H. Hoog Mog. en op 6 October nam hij afscheid. Na zijne terugkomst werd hij benoemd tot lid van den „Privy Council" en daarop met Sir Richard Haddock tot „lord commissioner of the Admiralty". Twee jaren later werd hij „Lord Privy Seal" en dus een der voornaamsten in de regeering des rijks; als zoodanig werd hij dan ook geroepen om de koningin in staatszaken bij te staan gedurende de afwezigheid des konings. Op het einde van 1696 werd hij aangewezen om de Britsche regeering te vertegenwoordigen op het vredescongres te Rijswijk. In het „Bijvoegsel tot het Derde Vervolg van Saken van Staat en Oorlog" heet hij: „S. Exc. de Heer Thomas Grave van Pembroke en van Montgommery, Baron Herbert van Cardif, Groot Geheym Zegelbewaarder van Engeland, Geheym Raadt van Sijne Britt. Majesteyt en een van de Heeren Gouverneurs van het Koninkrijk van Engeland", welke laatste, vrij zonderling klinkende waardigheid verklaard wordt door de aanteekening van Huygens op 13 Mei 1695, II 482. Na den dood van den koning vervulde lord Pembroke nog eene gewichtige rol onder de regeering van koningin Anna. De „seer notabele schilderijen van van Dijck", welke Willem III op het buitenverblijf van Pembroke te Wilton ging zien —

wat door Huygens verzuimd werd, I 35 — kunnen dezelfde zijn, die zich nog in het bezit van den tegenwoordigen graaf Pembroke bevinden en vermeld worden in het „Niederl. Künstler-Lexicon" van A. von Wurzbach, I 464.

Pembroke, De gravin van. Henriette de Kéroualle, de zuster der hertogin van Portsmouth, welke I 119 vermeld wordt, was volstrekt niet de vrouw van den voorgaande; de graaf van Pembroke, met wien zij in December 1674 getrouwd was, was reeds verscheiden jaren vóór de troonsverheffing van Willem III overleden en zij al in 1685 hertrouwd met Timoléon de Gouffier, markies de Thois (Forneron, „Louise de Kéroualle", p. 234). Dat haar huwelijk met Pembroke volstrekt niet bij verrassing had plaats gehad, blijkt uit diezelfde monografie, p. 85.

Pendennis Castle, kasteel tot bescherming van de haven van Falmouth, in Cornwallis, aan de zuidwestkust van Engeland.

Pene, De. De Zuid Peene, een beek, die ten zuiden en ten westen van Mont-Cassel slingert.

Percheval. Meindert — of Melchior — de Perceval, zooals hij zich schreef, blijkens zijne onderteekening op het R. A. aanwezig, ontving bij resolutie der Staten van Holland d.d. 28 Maart 1657 commissie als kapitein eener compagnie voetknechten, werd als luitenant-kolonel beëedigd in 1669 en op 30 December 1670 aangesteld tot kommandeur van Hulst. Den 27sten Mei 1682 werd hij, „mitstyt overlijden van Kolonel Cassiopyn", tot kolonel bevorderd. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 3 Juli 1692 wordt hij vermeld als „Meyndert de Perchevall, in sijn leven Heere van Wegen etc., Collonel ten dienste deser Landen en Commandeur der Stadt Hulst", overleden 20 October 1691. Met voorzegd Wegen is bedoeld het kasteel Wychen, waarvan hij in 1680 door aankoop eigenaar was geworden, en waarmede na zijn dood zijn zoon Ambrosius verlijd werd („Register op de Leenakten-boeken van Gelre en Zutphen", Eerste stuk, Kwartier van Nijmegen, bl. 29).

Pereira, Isaäc, „Commissary General of the bread for

their Majesty's forces in Ireland", ook wel „Commissary General of the Army in Ireland", wordt, ook wel met zijn broeder William, vermeld in den „Calendar of State Papers", 1690—'91 passim. In eene resolutie van Holland van 18 Januari 1691 heeten Machado en Pereira „leveranciers van brood in het leger gedurende de jongste expeditie".

Pergens, III 61. De „bonhomme" Pergens, dien Huygens op 11 November 1680 te Amsterdam een bezoek bracht, moet geweest zijn Jacob Pergens, heer van Vosbergen, die den 7den Juli 1681 in de Nieuwe Kerk daar ter stede werd begraven, en die gehuwd was geweest met Leonora Bartolotti van den Heuvel, eene tante van Mevrouw Huygens. Hij was de vader van mevrouw Ortt van Nyenrode en van de gravin De Saint Pol (Elias II n. 388).

Pergens, Jan, I 502; III 77, 84; IV 78, was vermoedelijk een zoon van den voorgaande.

Perino del Vaga (1499—1547) was een leerling en medewerker van Rafaël.

Perkins. Sir Williams Parkyns werd den 10den Maart 1696 gevangen genomen, den 24sten d. a. v. veroordeeld ter zake van samenzwering om den koning te vermoorden en den vijand in te halen, en den 3den April terechtgesteld (Macaulay, Ch. XXI; Luttrell, IV 22, 27, 34, 40).

Perné. Zie Perué.

Péronne, stad aan de Somme, in de toenmalige Fransche provincie Picardië.

Perpines. Vermoedelijk een schrijffout voor Gerpines.

Perponcher. Zie Sidlenitsky.

Perrine, Madame La, of La Pertine. Zie op Monginot.

Persepolis. Zie op Witsen.

Persode. Bedoeld kan zijn Jean de Persode, afkomstig van eene protestantsche familie uit Metz, die achtereenvolgens Fransch predikant te Frankfort en in Engeland was (Haag, VIII 202). Er komen evenwel nog andere personen van dien naam voor, als Louis Persode, aan wien op 21 Mei 1692 een pas verleend werd voor de reis van Harwich naar Holland, en Peter Persode, „clerck", die in Juni 1694 „denisation" in Engeland

verkreeg („Calendar of State Papers", 1691—'92, pag. 392; 1694—'95, pag. 171).

Persijn, Joff., dochter van den raadsheer. Bedoeld is Johanna Catharina van Persijn, geboren in 1670 en in 1693 gehuwd met Jacob van Wezele. Zij was de oudste der kinderen van Anthony van Persijn, geb. 1642, sedert 1667 raadsheer in den Raad van Brabant, overleden in 1686, en van Catharina Pieterson (Geneal. Persijn in de coll. Slingelandt, bij den H. Raad van Adel; Van Loon, III fol. 340).

Pertine, La. Zie op Monginot.

Perué of Perrewijs, II 81, 397, Perné, I 140, Peruwé, II 501; telkenmale is bedoeld Perwez, tusschen Ramilies en Gembloux, aan de grens van Brabant en Namen.

Peruwels, IV 86, 88. Peruwelz in het zuiden van Henegouwen, dicht aan de Fransche grens.

Pesters, Mr. Johan, geboren in 1620, betaalmeester en pensionaris te Maastricht, schijnt zich, na de inneming der stad door de Franschen, van daar te hebben verwijderd; althans hij werd op 27 April 1674 door den prins aangewezen voor het ambt van griffier bij het Hof van Utrecht en op 15 October van dat jaar door de Staten dier provincie daartoe benoemd. Zekere verwantschap tusschen den raadpensionaris Fagel en hem schijnt vervolgens aanleiding te hebben gegeven om van zijne diensten gebruik te maken bij den maarschalk D'Estrades, die destijds het kommando binnen Maastricht voerde; met dezen sloot Pesters op 21 Mei 1675 een cartel betreffende de wederzijdsche uitwisseling en rantsoeneering van krijgsgevangenen (Dumont, „Corps Dipl.", VII fol. 292—295), 't welk den 30sten d. a. v. door den prins bekrachtigd werd, IV 29. Pesters bleef daarna te Maastricht gewikkeld in geheimzinnige besprekingen, waarop Temple doelt in zijn „Gedenkschriften", bl. 447. Uit het artikel van prof. Krämer, „De geheime onderhandeling van Mr. Johan Pesters in het jaar 1674, naar het verbaal zijner zending, berustend onder de familiepapieren van Jhr. Mr. F. H. de Pesters", in „De Navorscher", LXII, schijnt te mogen worden opgemaakt, dat Fagels doel was met Frankrijk tot

overeenstemming te geraken omtrent de voorwaarden, waarop gedurende den oorlog de handel tusschen beide landen zou kunnen worden toegelaten, waarvan echter, zooals wel begrijpelijk is, niets kwam. In Juli 1676 werden Pesters en Groelart belast met eene zending naar Luik, IV 112, 138, en in Augustus 1677 werd Pesters nogmaals daarheen gezonden, IV 201. Vermoedelijk was het te doen om den overgang dier stad naar de Fransche zijde te verhinderen. In September 1677 was Pesters in het leger terug, IV 222, en daarop werd hij den 10den Januari 1678 tot requestmeester van den prins aangesteld. Den 16den October 1679 verkreeg hij commissie als raad en rekenmeester van Z. H. en later werd hij voorzitter van diens raad in de Vereenigde Nederlanden; hij stierf te 's-Gravenhage den 14den Februari 1703.

Pesters, Mevrouw. Zijne vrouw, met wie hij in 1665 gehuwd was, heette Maria Ghijsen. Hij had bij haar elf kinderen.

Pesters, De zoon van, van wien sprake is I 447 en II 505, zal wel zijn derde zoon Ernst zijn geweest, die in 1706 in den rijksadelstand werd verheven wegens diensten door hem in voorgaande jaren aan de troepen van den keurvorst van Beieren bewezen. Hij werd schout van Daalhem in 1695, daarna pensionaris van Maastricht en in 1717 resident van den Staat te Brussel. De zoon, die II 116 vermeld wordt en die zich klaarblijkelijk bij zijn vader in Den Haag ophield, zal de tweede, mr. Jacob Pesters, geweest zijn, die den 9den November 1701 commissie ontving als tweede auditeur ordinaris van de rekeningen van 's konings domeinen.

Peter, Czaar. Over het festijn bij den resident van den Staat te Moskou, waarop de czaar zichzelven had genood, en over de karige vergoeding, wegens de gemaakte kosten door H. Hoog Mog. aan baron Van Keller toegelegd, zie Scheltema, „Rusland en de Nederlanden", II bl. 79 en 80.

Peterborough, Henry Mordaunt graaf van, die in November 1689 gevangen zat in den Tower, I 200, was

onder de regeering van den vorigen koning tot den roomsch-katholieken godsdienst overgegaan. Bij de komst van Willem III had hij zich uit de voeten willen maken, maar was hij aangehouden en in den Tower opgesloten (Luttrell, I 487, 493). In October 1690 werd hij evenwel losgelaten. Eenigen tijd later, in April 1692, werd hem een paspoort naar Frankrijk geweigerd, waaruit opgemaakt mag worden, dat hij voorhad zich daar bij koning Jacob te voegen. De voorgenomen verkoop zijner schilderijen en paarden, waarvan in het Journaal gewag wordt gemaakt I 200, 234; II 328, zal wel hebben samengehangen met dat plan, 't welk echter steken bleef. In 1696 werd hij nog eens aangehouden, maar kwam hij al spoedig weder vrij (Luttrell, II 123, 374, 425; IV 22, 50, 62).

Peters. Edward Petre, de biechtvader van koning Jacob II, een „clerk of the closet to His Majesty", was den 11den November 1687 benoemd tot lid van den „Privy Council". Bij de komst van den prins van Oranje maakte hij zich uit de voeten en schijnt hij naar Rome gevlucht te zijn (Luttrell, I 419, 481, 616).

Petershagen, stad aan de Weser, ten noorden van Minden.

Peter-Waradin. Het beleg van die stad door de Turken werd inderdaad in den nacht van 1 op 2 October 1694 ijlings opgebroken; de aanleiding daartoe was echter niet, zooals Willem III veronderstelde, de dood van den toenmaligen sultan, want deze kwam eerst op 6 Februari 1695 te overlijden, maar, volgens mededeeling van Coenraad van Heemskerck bij zijn terugkeer uit Belgrado, „de noodzakelykheid waarin de Turken zich bevonden om Temeswar met manschap en leeftocht te verzorgen" („Europ. Mercurius" 1694, II bl. 195 en 283).

Pettecum. Simon van Petcum of Petkum, die een der afgevaardigden van Denemarken op het vredescongres te Nijmegen was geweest, diende op 6 December 1680 bij H. Hoog Mog. zijn „Credityff" in als envoyé van den koning van Denemarken; daarbij werd hij aangeduid als „S. M. Cancelarijraedt ende Landdrost van

Delmenhorst". Den 22sten October 1682 nam hij wegens „indispositie" schriftelijk afscheid. Den 7den Maart 1686 werd hij — of een naamgenoot? — door den prins aangesteld tot raad en rekenmeester en tevens tot vicepresident van zijn Raad, en den 10den Mei 1687, na het overlijden van Constantijn Huygens van Zuilichem, tot president „in de Camer van S. H. Rade ende Rekeninge". Hij overleed den 11den October 1689.

Petronius Arbiter. Het bericht, dat een handschrift van dien satyrist te Belgrado gevonden was, schijnt in de toenmalige geleerde wereld vrij groote belangstelling te hebben gewekt. Dat is althans op te maken uit een brief van Du Rondel aan Bayle van 6 December 1690 (Gigas, I 218), als ook uit een aanteekening bij Luttrell, II 243, dat het handschrift „will be speedily printed". Dit laatste was echter niet het geval; wel werd door Franciscus Nodotius in 1693 te Parijs een „Petronii Satyricon nunc demum integrum" in het licht gezonden, waarvan de tekst heette te zijn aangevuld met gebruikmaking van het handschrift uit Belgrado, maar de onwaarheid dier bewering werd al spoedig duidelijk aangetoond en tot den huidigen dag bestaat nog geene volledige uitgave van Petronius.

Philippeville, stadje aan de oostelijke grens van Henegouwen.

Philippine, versterkte havenplaats aan den Braakman in Staats-Vlaanderen.

Philips, Prins. Zie Brandenburg.

Philipsburg, eene thans reeds sinds lang geslechte rijksvesting, aan den rechteroever van den Rijn, ten noorden van de tegenwoordige stad Karlsruhe. In 1676 bevond de plaats zich in het bezit der Franschen, toen in Mei van dat jaar de prins van Baden het beleg daarom sloeg, dat eerst op 9 September met eene capitulatie eindigde, IV 103, 106, 117, 130, 139. In den herfst van 1688, terstond nadat Lodewijk XIV den oorlog aan den keizer verklaard had, belegerde de Dauphin Philipsburg, dat zich op 30 October overgaf, I 2, 11.

Pickaert, Piccart, Prickaert. Hendrik Piccardt, zoon

van den predikant Gualtherius Piccardt, werd den 25sten Maart 1630 geboren en op 27 November 1653 ingeschreven aan de Hoogeschool te Groningen. Vandaar begaf hij zich naar Frankrijk, promoveerde te Orleans in de rechten en onthield zich daarna te Parijs, waar hij een vrij avontuurlijk bestaan zou hebben geleid, door des morgens, vermomd, door zang en harpspel het noodige te verdienen', om zich des avonds in de groote wereld te kunnen vertoonen. In 1663 gaf hij te Parijs een bundel Fransche gedichten uit en den 17den April 1667 werd hij — vermoedelijk wel tegen eene goede som, op eene of andere wijze door hem verkregen — benoemd tot „gentilhomme ordinaire de la Chambre du Roi", als hoedanig hij den 20sten April d. a. v. door den „Premier Gentilhomme de la Chambre", graaf Du Lude, werd beëedigd. Hoe vreemd dat klinken moge, het schijnt wel, dat Piccard reeds gedurende zijn verblijf te Orleans in verbinding was geraakt met een geheim genootschap, dat hem een krachtdadige bescherming verleende, en ook zorgde, dat hij veilig naar Straatsburg kon geraken, toen hij genoodzaakt werd Parijs te verlaten — op welk tijdstip blijkt niet, vermoedelijk bij het uitbreken van den oorlog in 1672. Hij moet vervolgens naar Groningen zijn teruggekeerd; in 1674 werd hij aangesteld tot raad en syndicus der Ommelanden. Hij werd toen ook betrokken in de bekende vervolging, ingesteld tegen jhr. Rengers van Slochteren, doch de onschuld van Piccardt werd bewezen, of althans zijne schuld niet bewezen verklaard (Basnage, „Annales des Provinces Unies", II fol. 856; „Kronyk van het Histor. Genootschap", 1868, bl. 441). Intusschen had hij toch, volgens Basnage, zeven of acht maanden in gevangenschap doorgebracht. Met dat geval zullen wel de „faux bruits" verband hebben gehouden, tegen welke de prins in Juni 1677 beloofde hem te zullen beschermen, IV 180. En de „satsfaction que sa conduitte donnoit à S. A." zal wel het gevolg zijn geweest van den krachtigen invloed, door Piccardt uitgeoefend om den prins de opvolging in het stadhouderschap van Drente te verzekeren, IV 109. In 1678 vermeldt de „Hollantse Mer-

curius", bl. 278, de aanwezigheid van Piccardt in Den Haag, solliciteerende „om te hebben de ingaringe van 's Landts Middelen in de Ommelanden bij Taxatie", maar of hem dat gelukte, blijkt niet. Den 6den Januari 1680 trad hij in het huwelijk met Anna Elizabeth Rengers, de dochter van zijnen voormaligen medebeschuldigde, en op het einde van dat jaar kocht hij het huis „Petit Martin" te Harkstede, dat hij bleef bewonen, ook nadat hij in 1691 heer was geworden van Slochteren, Kolham en de Ruiten. Voorts was hij ook „Erfschepper van het Zylvest der drie Delfzylen" en curator der Hoogeschool van Stad en Lande. Gedurende zijne geheele loopbaan bleef Piccardt trouw de zijde des konings houden, niettegenstaande de vele tegenwerking, die hij in Groningen ondervond, en stond hij voortdurend tot dezen in betrekking, gelijk ook blijkt uit de aanteekening van Huygens II 574. In 1700 was er ernstig sprake van, hem eene zending naar Spanje op te dragen, zooals blijkt uit de brieven, destijds tusschen den koning en den raadpensionaris gewisseld, in afschrift bewaard in de Verzameling Sirtema van Grovestins ter Koninklijke Bibliotheek, deel XII, en slechts voor een gering gedeelte afgedrukt in deel III der 3de serie van de „Archives de la Maison d'Orange-Nassau", p. 38, 86, 149. Van die zending kwam echter niets; Piccardt zoude tijdelijk te Madrid de plaats hebben moeten vervullen van den resident Schoonenberg, die met de Spaansche regeering overhoop lag, maar daar in den voorzomer van 1700 het bericht kwam, dat Schoonenberg weder aan het hof zou worden toegelaten, verviel de reden, waarom Piccardt naar Madrid zou zijn afgevaardigd. Daarentegen verneemt men van Lamberty („Mémoires", I 123), dat nog in datzelfde jaar „un nommé Picard, Pensionnaire des Ommelandes, homme d'esprit, capable de négociation et d'Intrigue", belast werd met eene keizerlijke zending naar den koning van Polen, om dezen door kracht van redenen en geld te bewegen vrede te sluiten met Zweden. Dat is het laatste, wat vernomen wordt van het openbare leven van Piccardt, die den 6den Mei 1712 overleed. Het meerendeel der

bovenstaande bijzonderheden is ontleend aan berichten, hem betreffende, in de jaargangen 1840, '41, '47 en '48 van den „Groninger Volksalmanak".

Piccolomini, Graaf, die onder prins Louis van Baden tegen den Turken streed, werd op het einde van 1689 bevorderd tot luitenant-veldmaarschalk en kommandant van Nisch, maar stierf kort daarna te Prizren in Albanië, „na t'ontfangen van de H. Sacramenten uyt handen van den Aerts-Bisschop en Patriarch van dat Lant" („De Holl. Mercurius", 1690, bl. 251).

Piene, klooster bij Mont-Cassel, IV 152. Zeer waarschijnlijk moet gelezen worden Peene.

Pier frere de maison rouge, IV 255, is blijkbaar eene misstelling, die niet te verklaren is.

Piere, St-. Zie Haine-Saint-Pierre.

Piershil. De in het Journaal vermelde vrouwe van Piershil was niet, zooals het Register, bl. 233, abusievelijk aangeeft, de echtgenoote van jhr. Gillis van Hesse, heer van Piershil, maar diens moeder. Zij heette Johanna Cabilliau en was gehuwd geweest met jhr. Abel van Hesse, heer van Piershil, in leven predikant te Capelle op Zuid-Beveland; dat deze zich reeds in niet zeer gunstige financieele omstandigheden had bevonden, blijkt wel daaruit, dat hij een verzoek richtte tot de Staten van Zeeland om „gegratificeert te werden met een ordinair jaarl. predikanten tractement", tegen welk verzoek evenwel bezwaar werd gemaakt. Vier kinderen van jhr. Abel van Hesse en Johanna Cabilliau worden vermeld in een artikel van Fred. Caland, „Hesse(n) van Piershil", in het Maandblad van het genootschap „De Nederlandsche Leeuw", 1893, bl. 172—176, t. w. Jan Adolf, die reeds op 25-jarigen leeftijd, als raad en schepen van Veere, overleed op den 27sten October 1680, Anna, Gillis en Caspar.

Piershil, De dochter der vrouwe van, van wie sprake is I 260, 277, 503; II 194, was blijkbaar de oudste, Anna, geboren den 17den Januari 1657.

Piershil, De jongere dochter der vrouwe van, die in 1690 achttien of negentien jaren oud was, I 257, wordt in voormeld artikel van Fred. Caland niet genoemd.

Piershil, De zoon der vrouwe van, die verlangde eene compagnie te bekomen, I 257, 277, 503, was jh^{r}. Gillis van Hesse, heer van Piershil, die op 2 Mei 1693 commissie verkreeg als kapitein. Hij huwde in 1694 met Cornelia de Crauwstar, doch schijnt kinderloos te zijn overleden. Door hem werd Piershil in 1721 verkocht aan Hendrik van Pelt.

Pietershoek, het tegenwoordige Puttershoek in de Hoeksche Waard.

Pieterson, De kapitein, van wiens ontslag in 1691 sprake was, I 517, en die in 1694 heet weder aangesteld te zijn, II 307, kan geweest zijn de bekende Anthony Pieterson, die in 1697 schout-bij-nacht was en in 1722 als luitenant-admiraal van het Noorder-kwartier overleed, doch ook wel diens oudere broeder Pieter Pieterson, kapitein en kommandeur van Woudrichem.

Pieterson. De vóór 1680 overleden Pieterson, van wien melding gemaakt wordt III 12, zal geweest zijn hetzij Johannes Pieterson, geboren in 1650, ongehuwd gestorven, of wel Bonifacius Pieterson, geboren in 1652, die op 12 November 1676 commissie verkreeg als kapitein.

Pieterson, Geertruid, geboren in 1653, was de echtgenoote van den generaal Van der Duyn van 's-Gravemoer. Zie op 's-Gravemoer.

Pieterson, Quirina, geboren in 1656, schijnt den heer van Rijswijk — Nicolaas van der Duyn, neef van haren zwager 's-Gravemoer — te hebben afgewezen, IV 240, 257. Later werd haar het hof gemaakt door den ritmeester Welderen, I 334, doch die hofmakerij leidde niet tot een huwelijk, maar wel tot veel opspraak, I 530; II 7, 184. De juffer bleef ongetrouwd.

Pieterson, Jacoba, de jongste van het gezin, geboren in 1660, is gehuwd met Adriaan Abraham van Vredenburg, raad van Suriname, en hertrouwd met jh^{r}. Bernard Frans van Sevenaer, hetgeen wel tot bevestiging schijnt te strekken van het verhaal, in het Journaal gedaan I 190. Alle deze Pietersons waren gesproten uit het huwelijk van m^{r}. Anthony Pieterson, burgemeester van 's-Gravenhage, en Catharina Coenen, wier kinderen, vol-

gens Smallegange, bl. 526, „zeer considerabel getrout zijn" (Maandblad „De Nederl. Leeuw", 1886, bl. 36).

Piéton, De, I 485; IV 63, is een riviertje in het zuiden van Brabant, nabij de grens van Henegouwen.

Pignatelli, Antonio, geboren in 1615, zoon van Francesco Pignatelli en Portia Caraffa, dochter van den hertog van Andria, werd in 1681 tot kardinaal benoemd en in 1691 tot paus verkozen. Als zoodanig nam hij den naam aan van Innocentius XII. Hij stierf den 27sten September 1700.

Pingo, „Capteyn van de Gardes van Ransouw", III 88, lag vermoedelijk in garnizoen te Duinkerken, waarvan Rantzau gouverneur was.

Plain palais, III 147, een tot openbare wandelplaats bestemd grasveld bij Genève, dat op last en voor rekening van den hertog De Rohan met boomen omplant was.

Plante, Franciscus, eerst predikant in Brazilië, dan te Zevenbergen en te Breda, werd aldaar in 1656 hoogleeraar in de godgeleerdheid (Van Goor, „Beschrijving van Breda", bl. 77). Bij Hupts, „Register etc.", n°. 1602, heet hij „S. S. Theol. Doctor Academiae Oxoniensis". Hij stierf in 1690. Aan zijne kinderen werd, blijkens de lijst der door Willem III verleende pensioenen (Kon. H. A.), bij acte van 14 October 1697 een lijfpensioen van driehonderd gulden „ad vitam" toegekend.

Plate, Platen, Baron Von. Frans Ernst von Platen was geheimraad van den hertog van Hannover.

Plate, Mevrouw Von, de echtgenoote van den voorgaande, was Clara Elisabeth von Meysenbug.

Plessis, Du, die in 1693 onder een valschen naam hier te lande verscheen, kan onmogelijk, zooals het Register, bl. 234 en 235, aangeeft, dezelfde zijn geweest, die reeds in 1689 op eene heimelijke briefwisseling met D'Avaux was betrapt, daar Trevor, II 77, uitdrukkelijk vermeldt, dat hij daarop ter dood werd veroordeeld en terechtgesteld.

Plettenburg, IV 127. Er is geen sprake van een regiment Plettenburg, maar van een garde-regiment, want blijkbaar moet aldaar gelezen worden: „Mr Meteren, Capne aux gardes, y fut tué, et Rantzau, Capne au mesme

régiment, Plettenburg, aussi Cap^{ne} des gardes, mortellement blessé" etc. Bedoeld is Caspar Diderik van Plettenberg, voor wien op 25 Juli 1676 commissie als kapitein werd verleend en op 6 Augustus d. a. v. als kapitein „onder het regiment Guardes te voet van S. H."; dat was dus daags voordat hij, naar luid van het Journaal, zoo zwaar gekwetst werd, dat hij alras daarna bezweek.

Ploos van Amstel. De raadsheer Ploos was Willem Ploos van Amstel, heer van Willeskop, Heeswijk, Achthoven enz., raadsheer in het Hof van Utrecht, wiens dochter Isabelle trouwde met haren neef Engelbrecht Ploos van Amstel, heer van Gunterstein. Op dezen laatste had het verhaal betrekking, dat, volgens mededeeling van Dijkveld aan Huygens, IV 183, de raadsheer Ploos zou hebben gedaan; maar deze was in 1639 gestorven, dus acht-en-dertig jaren voordat Huygens er kennis van kreeg, door welke omstandigheid het toch al vrij onwaarschijnlijk verhaal niet aan waarschijnlijkheid wint. En buitendien verdient het opmerking, dat Gunterstein bekend stond om zijne „sottises". Zijne bij dat verhaal betrokken zuster was Catharina Margaretha Ploos van Amstel, de vrouw van m^{r}. Otto Schrassert, burgemeester van Hattem. De oudste broeder van den heer van Gunterstein was Gerard Ploos van Amstel, heer van Oudegein, Tienhoven, Lievendaal enz., luitenant-kolonel in 1665, overste houtvester van het Sticht, die gehuwd was met Anna Regina van Bodeck, afkomstig uit Hamburg. Deze zijn de in het Journaal veelvuldig genoemde heer en vrouwe van Oudeghein. Van hunne acht kinderen was de oudste Susanna Ploos van Amstel, die in het huwelijk trad met m^{r}. Johan de Casembroot, heer van Ter Meer; eene andere dochter was Maria Elisabeth, met haren zwager De Casembroot vermeld II 230; en een der jongeren was Jan Carel Ploos van Amstel, die genoemd wordt I 341, 432, 433. („Geneal. en Heraldische Bladen", 3de jaarg. bl. 120; resolutie van H. Hoog Mog. van 18 September 1692).

Plot, Thomas, was, naar luid eener resolutie van H. Hoog Mog. van 30 Oct. 1680, secretaris van den toenmaligen

extra-ordinaris envoyé van Engeland, Henry Sidney, na wiens vertrek bij de Staten-Generaal op 15 Juli 1681 een „Credityff" inkwam voor den heer Thomas Plott, om als agent de zaken van den koning van Groot-Brittannië waar te nemen. Doch reeds op 11 Maart 1682, nadat inmiddels Sidney door Chudley vervangen was, kwam bij H. Hoog Mog. een afscheidsbrief in van den agent Plott, meldende dat hij last had naar Engeland terug te keeren. Indien het dus al juist is, wat in het Journaal, II 78, gezegd wordt, dat Plott door Chudley als secretaris behouden was, „omdat hij een fraey wijff hadde", was dat dan toch slechts voor een zeer korten tijd. Die mooie vrouw, op wie intusschen heel wat aan te merken moet geweest zijn, heette Susanna Bressy en was, na afkondiging te 's-Gravenhage op 19 Januari 1681, met Plott getrouwd. Bij zijn vertrek volgde zij hem niet naar zijn land; dat schijnt eerst geschied te zijn, nadat zij op 21 April 1686 paspoort bekomen had voor de verzending harer meubels naar Engeland. In welke betrekking Plott zich daar te lande bevond, blijkt niet; slechts verneemt men, dat hem den 20sten Februari 1689 te Whitehall een paspoort werd afgegeven voor de reis over Frankrijk naar Italië („Calendar of State Papers", 1689—'90, pag. 51). En dan duikt hij in den zomer van 1692 andermaal op in Den Haag. Daar was destijds groote beroering veroorzaakt door een valsch gerucht, dat verspreid heette te zijn door Plott, die daarop door de justitie in handen gesteld werd van den gezant lord Dursley, „die hem doen afsmeren hadde ende uyt sijn huys doen jagen", waarna „de justitie hem weder had doen vastzetten" en men meende „dat hij wellicht een geesseling soude krijgen". Hoe het afliep wordt niet gemeld. Drie jaar later, in April 1695, was hij blijkens het Journaal, II 474, bij zijne vrouw in Londen en een jaar daarna bevond hij zich nog aldaar, II 577. En dat hij zich destijds in dienst van den koning bevond, althans dat zulks door hem werd opgegeven, blijkt uit eene resolutie van H. Hoog Mog. van 24 April 1696.

Plymouth, De graaf van, II 17; IV 209, 215, die in Augustus 1677 in het leger van den prins van Oranje

verscheen, was Charles Fitzcharles, de oudste der bastaardzonen van koning Karel II bij de tooneelspeelster Nell Gwynn. Bij Burke, „Dormant and extinct Peerages", p. 202, heet zijne moeder evenwel Catharine Pegg, dochter van Thomas Pegg van Yeldersley, en bij Imhoff, „Magnae Britanniae Historia Genealogica", Tab. XIII, wordt zij N. Green genoemd; vermoedelijk wordt in beide gevallen de wezenlijke naam der befaamde actrice bedoeld. Haar zoon werd den 20sten Juli 1675 verheven tot graaf van Plymouth — niet hertog, zooals Huygens abusivelijk schrijft, IV 209 — en vergezelde in 1688 lord Mulgrave naar Tanger, waar hij op 17 October van dat jaar aan eene heete koorts overleed (Luttrell, I 46, 59).

Poditz, III 50, te lezen Podewils, t. w. Heinrich von Podewils, eerst in Franschen krijgsdienst, daarna luitenant-generaal in dienst van den hertog van Brunswijk-Luneburg. Hij stierf in 1696.

Poel, Jacob van der, postmeester en directeur der paketbooten te Brielle, in 1681 en volgende jaren schepen aldaar, burgemeester in 1689, 1698 en 1707, in 1694 voor drie jaren gecommitteerd als raad ter Admiraliteit te Rotterdam, in 1705 voor twee jaren benoemd in het college van gecommitteerde raden, ook van 1681 tot 1686 ouderling der Waalsche gemeente te Brielle, werd aldaar den 8sten Februari 1714 begraven. Hij was den 17den September 1679 te Amsterdam gehuwd met Catharina de Lange en kan dus niet de IV 38 bedoelde Van der Poel geweest zijn, wiens dochter reeds lang te voren door Adriaan van Aerssen ongelukkig was gemaakt („De Navorscher", XXIX bl. 229; „Algem. Nederl. Familieblad", X bl. 98, 99).

Poel, Kapitein Van der, had in den ongelukkigen slag bij Bevesier het bevel over 's lands schip „De Maagd van Enkhuizen", voerende 72 stukken („De Europ. Mercurius", Juli 1690, bl. 40).

Pol, Graaf en gravin de Saint-. Maria Magdalena Pergens, dochter van Jacob Pergens, heer van Vosbergen, en van Leonora Bartolotti, trouwde den 12den December 1682 met den graaf De Saint-Paul of Saint-Pol, door wiens

jongeren broeder zij zich, volgens het Journaal, eerst het hof had laten maken. Na hun huwelijk waren Saint-Paul en zijne vrouw te Utrecht gevestigd („Navorscher", LIV bl. 689).

Pol, De jongere broeder van graaf De Saint-, zoude kunnen geweest zijn Louis (de) Saint-Paul, die in eene resolutie der Staten van Holland van 12 Juni 1694 voorkomt als kolonel van een regiment Hannoversche infanterie, 't welk door H. Hoog Mog. was overgenomen.

Pol, De. Het II 349—'50 bedoelde „huys genaemt de Pol" was de Poll onder Voorst, welk landgoed juister de beide Pollen — t. w. de oude en de nieuwe — geheeten wordt. De Nieuwe Poll was aan Dithmar van Wijnbergen gekomen door zijn huwelijk met Anna van Apelthorn, en de Oude Poll was in 1693 door hem aangekocht van Wynandt van Renesse. Sedert zijn beide goederen vereenigd gebleven („Bijdragen en Mededeelingen der Vereeniging Gelre", XIII, 1910, bl. 350).

Polen, Envoyé van, in Den Haag, was Antoine Moreau; Francisco Mollo was commissaris van den koning van Polen te Amsterdam.

Poll, Van de, de neef van Hop, I 434, moet geweest zijn mr. Jan van de Poll (1668—1745), schepen van Amsterdam in 1698 en volgende jaren, burgemeester in 1718 en vervolgens, kolonel der burgerwacht, curator der Hoogeschool te Leiden enz., wiens moeder Brechtje Hooft eene zuster was van Isabelle Hooft, de echtgenoote van Hop.

Poll, Mevrouw Van der, die de zuster zoude geweest zijn van zekeren officier Pyper, IV 126, komt niet voor in de Genealogie der familie Pyper in de verzameling Van der Lely (Archief van den H. R. van A.) en ook elders is geen spoor van haar te vinden, zoodat het omtrent haar opgedischt verhaaltje, zoo het al niet geheel verzonnen is, wel op een misverstand zal berusten.

Pollinxon. Bedoeld is mr. Pollexfen, een destijds vermaard advocaat te Londen, die in Februari 1689 door den koning werd geraadpleegd over de beste wijze om

de toenmalige Conventie om te zetten in een Parlement, en die den 1sten Maart d. a. v. tot „attorney general" werd aangesteld. Vervolgens komt hij voor als Sir Henry Pollexfen („Calendar of State Papers" 1689—1690, p. 1 en 12).

Polotti in den Haegh, III 149. Alfonso Polotti, Pollotto of De Pollot, zoon van Marcantonio Pollotto uit Droucro in het markiezaat Saluzzo (Piemont) en van Bernardina de Blandrate (Galiffe, V 496, 497), was een beroemd mathematicus, bevriend met Descartes. Bij het beleg van 's-Hertogenbosch in 1629 werd hem de rechterhand door een kogel afgerukt (Worp, „Gedichten van Constantijn Huygens", II 224). Daar hij gezegd wordt edelman van het huis van den prins van Oranje te zijn geweest (E. de Budé, „Vie de Jean Turrettini", p. 202), moet hij de Sr. de Pollot zijn, die door Amalia van Solms haar „maistre d'hostel" genoemd wordt in een brief aan Mazarin van 1 September 1651 („Archives de la Maison d'Orange-Nassau", 2me série, V, p. 55). Hij stierf te Genève den 8sten October 1668.

Pompe, Jacoba Elisabeth, I 124, 448; IV 241, ook bedoeld III 84 als „Joff. van Kernisse", dochter van Matthijs Pompe, heer van Slingeland, schepen van Dordrecht, en Maria Elisabeth Musch, vrouwe van Karnisse, trouwde, na afkondiging te 's-Gravenhage op 3 Maart 1686, met Willem Frederik van Brakell, heer van Tedingsweerd.

Pomponne, Arnault markies De, was in 1671 Lionne als minister van buitenlandsche zaken opgevolgd.

Pont-de-Beauvoysin, grensplaats tusschen Frankrijk en Savoye, met een brug over den Guyer.

Pont-de-Cé, Pons Caesaris, stadje aan de Loire, ten zuiden van Angers, met een oude brug over de rivier.

Pontac, M. De, wiens „great eatinghouse" in Abchurchlane stond (Luttrell, III 513), was een vroolijke Gasconjer, eigenaar van Château Pontac en Château Obrien, en die leverancier van Bordeaux-wijn aan koning Karel II was geweest (Forneron, „Louise de Kéroualle", p. 28, alwaar wordt aangehaald Evelyn's „Diary" op 13 Juli 1683).

Ponten, „Blicke", zijn „pontons de fer blanc", volgens het systeem van Willem Meesters, I 462, 472, 478, 485; IV 86, 88. Over de eerste proefneming met de „vinding van de blicke schuytjes" op den Vijverberg te 's-Gravenhage en vervolgens bij de Leidsche Schouw aan den Rijn, zie den „Holl. Mercurius" van Mei 1675, bl. 88. Over de vernieling dier pontons door den vijand, zie D'Auvergne, „Campaign of 1694", p. 56.

Pontoise, stadje aan de Oise, noordwestelijk van Parijs, in het tegenwoordig departement Seine-et-Oise.

Poperingen, vlek in West-Vlaanderen, ten westen van Yperen.

Poplensdorf, IV 19. Het bekende slot Poppelsdorf bij Bonn.

Pordenoue. Giovanni Antonio di Pordenoue (1483—1593), Venetiaansch schilder.

Porte, De envoyé van Holland en Engeland bij de, gestorven. Hier is geen sprake van één persoon, die envoyé van H. Hoog Mog. en van Engeland bij de Porte zou geweest zijn, maar van twee verschillende personen, Jacobus Colyer en Sir William Hussey, resspectivelijk ambassadeurs van den Staat en van Groot-Brittannië, die tegelijkertijd, in October 1691, te Adrianopel door eene zware ziekte werden aangetast, waarvan Colyer herstelde, doch waaraan Sir William bezweek.

Portegael, Portugael, Poortgael. Bedoeld is Hugo Poortugael, die, volgens opgave, van 1693 tot 1695 burgemeester van Maassluis was.

Portegael, De dochter van burgemeester, uit zijn huwelijk met Cornelia Sael, schijnt geweest te zijn de op 19 December 1677 te Maassluis gedoopte Nelleke Poortugael.

Portegael, De broeder van den burgemeester, kan geweest zijn Isaäc Poortugael, die den 13den Juni 1712 op twee-en-zestig-jarigen leeftijd te Rotterdam begraven werd.

Porter, Kapitein George, een bekend aanhanger der partij van koning Jacob II, werd gevangen genomen wegens zijne deelneming aan de samenzwering van Sir John Fenwick. Om zijn leven te redden, liet hij zich

echter bewegen tot het afleggen van getuigenis tegen zijne medeplichtigen. Vandaar de zeer verklaarbare verwoedheid tegen hem van de moeder van den dientengevolge ter dood veroordeelden luitenant King.

Portland. De „Paepsche Lady of Portland", door Huygens vermeld, I 361 en 362, zal wel dezelfde geweest zijn als Frances countess of Portland, welke in Maart 1689 voorkomt in den „Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 18; zij was de weduwe van Richard Weston, graaf van Portland, en werd den 17den Maart 1694 in Westminster Abbey begraven. Een pensioen van duizend pond sterling, 't welk zij genoot, verviel bij haar dood aan de kroon (Luttrell, III 284; „Europ. Mercurius", 1694, I 201).

Portsmouth, De hertogin van. Louise de Penancoët de Kéroualle, dochter van Guillaume de Penancoët en Marie de Ploruc de Timeur, werd door koning Karel II van Engeland in 1673 verheven eerst tot gravin van Farnham, barones Peterfield, toen tot hertogin van Pendennis, welken titel zij weldra tegen dien van Portsmouth verwisselde; ook werd zij hertogin van Aubigny in Frankrijk. Na den dood des konings keerde zij terug naar haar vaderland („Mémoires du Marquis de Sourches", I 91, 190) en leefde zij nog lange jaren te Parijs. Droste, die haar daar in 1698 zag, geeft in vs. 5824 en '25 zijner „Geheugchenis" eene hoogst onsmakelijke beschrijving van de eertijds zoo lieftallige vrouw, die eerst den 14den November 1734 stierf. Over haar handelt de monografie van Henri Forneron, „Louise de Kéroualle, Paris, Plon, Nourrit et Cie, 1886."

Portugal, Elizabeth Maria prinses van, welke in het huwelijk trad met Adriaan baron van Gendt. Zie op Van Gent.

Portugal, Juliana prinses van, II 145; IV 241, 242. Juliana Catharina, het zesde kind uit het huwelijk van Don Emanuel van Portugal en prinses Emilia van Oranje, stierf ongehuwd den 22sten Juni 1680; bij hare uiterste wilsbeschikking had zij den prins van Oranje tot universeel erfgenaam benoemd. Zie voorts op Sassem.

Portugal, De Infante Isabelle Louise van, van wie

sprake is I 315 en 375, was de eenige dochter van koning Pedro II en Maria Francesca van Savoye. Als erfgename der kroon werden voor haar, reeds sedert hare vroegste jeugd, de meest verschillende huwelijksplannen beraamd, welke echter alle — misschien wel tengevolge van hun aantal — op niets uitliepen. Den 21sten October 1690 overleed de prinses, na langdurig lijden, op een-en-twintig-jarigen leeftijd, in het koninklijk paleis Salvaterra, zonder ooit — althans voor zooverre nagegaan kan worden — van het pad der deugd te zijn afgeweken, zoodat de verhalen, die omtrent haar leven en sterven de ronde deden, wel niet anders dan als grove verzinsels kunnen worden beschouwd. Zie het artikel van Louis Farges, „L'infante Isabelle de Portugal et ses dix-sept prétendants", in de „Revue d'Histoire diplomatique", 1907, p. 357 svv.

Portugal, De envoyé van, te Londen ontvangen op 5 November 1690, I 355, was Don Simon de Souza de Magellanos („Europ. Mercurius", November 1690, bl. 107).

Post, Maurits, de zoon van den beroemden Pieter Post, werd te 's-Gravenhage gedoopt op 12 December 1645 en genoemd naar graaf Johan Maurits van Nassau, den Braziliaan, die persoonlijk bij den doop tegenwoordig was. Maurits Post werd in het beroep van zijn vader opgebracht en verkreeg op 25 October 1670 commissie als architect ordinaris van Zijne Hoogheid. Dat hij ook door Johan Maurits als architect gebruikt werd, blijkt uit diens brief aan Bentinck, medegedeeld in de „Archives de la Maison d'Orange-Nassau", 2me série, V p. 348, alwaar blijkbaar in plaats van Rost gelezen moet worden Post. Zooals uit het Journaal, IV 176, blijkt, stierf Maurits Post te 's-Gravenhage in de eerste dagen van Juni 1677.

Posterne, IV 253, 258, 259, 267, die voortdurend door den prins met zendingen werd belast, wordt door hem in een brief aan Waldeck van 9 December 1677 „mon adjudant" genoemd (Muller, II 351). Intusschen schijnt toch onder den naam Posterne bedoeld te zijn de toenmalige adjudant-generaal van Waldeck, Gratien de Pusterle. Zie op dien naam.

Potsdam dankte, gelijk wel bekend is, zijne opkomst aan den Grooten Keurvorst Frederik Wilhelm van Brandenburg.

Poulet, De ingenieur, IV 53. In de minuut van den door Huygens bedoelden brief van den prins aan De Ruyter van 8 Augustus 1675 — welke minuut in het Kon. Huisarchief bewaard wordt en uitgegeven is door jhr. Van Sypesteyn in het tweede gedeelte zijner „Geschiedkundige Bijdragen", bl. 110 — heet de bewuste persoon Sr. Thomas Peucler. Die minuut verschilt overigens geheel van den tekst van dien brief, zooals hij voorkomt in Brandt's „Leven van Michiel de Ruyter", fol. 915—'16, hetgeen vermoedelijk zijne verklaring daarin vindt, dat tegelijkertijd twee brieven aan De Ruyter zullen zijn afgezonden, de eene bestemd om, desvereischt, in den scheepsraad vertoond te worden, de andere strikt persoonlijk voor hem zelven. Dat het plan, waarover gehandeld werd, onuitgevoerd bleef, weet men uit Brandt, fol. 917, maar dat het oorspronkelijk van Heemskerck was uitgegaan, schijnt van elders niet bekend. Deze, die toen nog pensionaris van Amsterdam was, bevond zich gedurende den zomer van 1675 in buitengewone zending bij de regeering der Spaansche Nederlanden en begaf zich alstoen herhaaldelijk van Brussel naar het hoofdkwartier van den prins (Krämer, „De Spaansch-Nederlandsche diplomatie vóór den vrede van Nijmegen", bl. 229). Het is dus zeer wel mogelijk, dat bij een dier bezoeken dat plan door hem aan het oordeel van den prins is onderworpen.

Poultney, die zich in Mei 1691 op Het Loo bevond en vervolgens in het leger, was William Poultney, tweede zoon van den in September t. v. overleden sir William Poultney, en was in 1689 aangesteld tot secretaris van den toenmaligen secretaris van Staat, lord Shrewsbury; in 1690 werd hij in dezelfde betrekking aangesteld bij lord Sidney, dien hij in 1692 naar Ierland volgde. Later werd hij lid van het Lagerhuis (Luttrell, I 580; II 116, 149, 538; VI 695). In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 22 October 1691 wordt de „Secretaris van Mylord Sidney, Minister en Eerste Secretaris van Z. Kon. Majt.

van Groot-Brittannië, J. Pultney" genoemd, blijkbaar ten gevolge eener schrijffout.

Pourbus. Bij A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II S. 356, wordt melding gemaakt van een door Balthasar Hoefnagel voor *f* 150 aangekocht stuk van den oudsten Frans Pourbus (1545—1581), waarop verscheiden personen waren afgebeeld, alsook van een, naar het schijnt, nog bestaand stuk van dien schilder — mogelijk hetzelfde — voorstellende de bruiloft van den schilder Georg Hoefnagel, en waarop een twintigtal personen voorkomen.

Pous, IV 188. Met „le Grand Pous de Z. Zee" is ongetwijfeld bedoeld Cornelis Pous, geboren in 1638, raad en burgemeester van Zierikzee, gecommitteerde raad van Zeeland, overleden 3 October 1694 („Heraldieke Bibliotheek", jaarg. 1876, bl. 198—'99).

Poussin, Nicolas (1594—1665), de beroemde Fransche historie- en landschapschilder.

Powell. Henry Powle werd op 22 Januari 1689 tot „speaker" van het Lagerhuis gekozen. Daarop werd hij lid van den „Privy Council" en „master of the rolls" (Luttrell, I 497, 502, 509). Hij stierf den 21sten November 1692.

Powis, Lord. Sir William Herbert, die in 1674 tot graaf van Powis was verheven en bij de troonsbestijging van Jacob II tot burggraaf Montgomery en markies van Powis, volgde den koning naar Frankrijk en stierf in 1696 te St.-Germain. Hij was de vader van den II 581 vermelden lord Montgomery.

Pradel, IV 225, stond aan het hoofd der zesduizend man Fransche hulptroepen, welke in 1665 herwaarts gezonden werden om den Staat tegen den bisschop van Munster bij te staan; Turenne vergezelde die troepen, totdat zij het grondgebied van den Staat, in het land van Daalhem, bereikten („Mémoires du Comte de Guiche", p. 142, 452).

Pré, Prez, Du, Des. Paul Després was envoyé van den keurvorst van Keulen, prins-bisschop van Luik, aan het hof te Brussel, zooals blijkt uit de resolutiën van H. Hoog Mog. van 8 April en 9 Mei 1695.

Preston, Lord. Sir Richard Graham, in 1681 door koning Karel II verheven tot baron van Preston in het koninkrijk Schotland, was gedurende verscheiden jaren diens ambassadeur aan het Fransche hof en vervolgens staatssecretaris van koning Jacob II. Als beklaagd van onrust stoken in het noorden van Engeland, werd hij in Mei 1689 opgesloten in den Tower, doch al spoedig onder borgtocht losgelaten. Maar toen hij daarop beproefde naar Frankrijk te ontvluchten, werd hij achterhaald en andermaal in den Tower gezet; daarop werd hem een proces aangedaan en hij wegens hoogverraad ter dood veroordeeld. Evenwel werd zijne terechtstelling uitgesteld na eene volledige bekentenis, schriftelijk door hem afgelegd, welke bekentenis het gevolg schijnt te zijn geweest van eene poging, door lady Preston bij de koningin aangewend, om vergiffenis voor hem te verwerven. De koningin zoude toen hebben te kennen gegeven, dat zij begaan was met het ongeluk van lady Preston, doch dat zij niet bij machte was aan haar verzoek te voldoen, tenzij lord Preston besloot eene volledige bekentenis af te leggen. Inderdaad verkreeg hij daarna vergiffenis en werd hem zelfs vergund zijne opwachting bij de koningin te maken en deze de hand te kussen. Hij overleed in 1695 (Luttrell, I 509, 539, 595; II 152, 162, 220, 237, 242; III 567; Burke, „Dormant and extinct Peerages", p. 328).

Preswitz. Zie Brisewitz.

Pricaert. Het is zeer wel mogelijk dat II 574 de syndicus der Ommelanden, Hendrik Piccardt, bedoeld is, maar er zoude ook wel sprake kunnen zijn van Sir William Pritchard, ridder, lord-mayor van Londen en lid van het Parlement. Hij stierf in 1705.

Primaudaye, De la, die op 17 Juli 1649 met Huygens uit Parijs vertrok, maar te Tours van hem scheidde, was wellicht dezelfde als de bij Erman en Reclam, III 87, genoemde Eléazar de la Primaudaye, die in 1686 naar Berlijn uitweek en wiens vader gouverneur van Tours was geweest.

Prins, De, III 116, 117, was Henri Charles de la Trémoïlle, die zich prins van Tarente noemde. Zie op Thouars.

Prior, Mathew, ook bekend als letterkundige en dichter, was secretaris van lord Dursley gedurende diens ambassade in Den Haag en werd in November 1694 door den koning tot zijn secretaris benoemd, om bij ontstentenis van een titularis de zaken der ambassade alhier waar te nemen (Luttrell, III 398). In Januari werd hij benoemd tot secretaris der Engelsche gevolmachtigden op het vredescongres te Rijswijk en in September d. a. v. bracht hij het tractaat van vrede naar Londen over (Luttrell, IV 162, 278). Daarna vergezelde hij als secretaris van ambassade lord Portland naar Parijs, waar hij ook herhaaldelijk als zaakgelastigde optrad tot in 1699. In September van dat jaar verscheen hij op Het Loo om den koning verslag uit te brengen nopens den staat van zaken in Frankrijk (Luttrell, IV 556) en ten slotte vervulde hij verschillende ambten in Engeland.

Prot, IV 197. Den 10den November 1673 werd commissie verleend voor den kapitein Barend — of Bernard — Johan van Prott als sergeant-majoor van het regiment van den heer Rabenhaupt; den 13den November 1674 werd hij bevorderd tot luitenant-kolonel van kolonel Arend Ludolph Gockinga, na wiens overlijden hij den 23sten November 1686 tot kolonel van dat regiment werd benoemd.

Puas, Don, II 584. Bedoeld is Don Juan. Zie II 523.

Puisars. Zie Thouars.

Pusterle, Gratiaan de, die op 13 April 1673 commissie verkreeg als adjudant van het regiment cavalerie van den markies De Montpouillan en op 16 Augustus d. a. v. als adjudant-generaal van den markies zelven, kan een zoon zijn geweest van Hein de Pusterle en N. Cajano, welk echtpaar vermeld wordt in de genealogie De Joncheere, in Vorsterman van Oyen's „Stam- en Wapenboek", II fol. 125. Op 6 Februari 1680 werd voor Gratien de Pusterle commissie verleend als ritmeester over de vaceerende compagnie ruiterij van den ritmeester Johan van Dorp en op 18 December 1694 als kolonel, commandant van het regiment van den graaf De Tilly.

Put, De, bij Brielle. Vermoedelijk is de monding van

de Maas bedoeld, die op oude kaarten als de Pit wordt aangeduid.

Putman. Mevrouw Putmans was Adriana Verburch, geboren in 1662, dochter van Nicolaas Verburch en Maria van Santen, en gehuwd met mr. Gerard Jansz. Putmans, burgemeester van Delft, baljuw en dijkgraaf van Delfland, gedeputeerde ter Staten-Generaal, van wien zij scheidde, doch wiens dood zij blijkbaar toch heeft afgewacht, alvorens zij in 1699 hertrouwde met Willem Hooft, die, zooals uit het Journaal blijkt, haar reeds bij het leven van Putmans duchtig had gecompromitteerd en zelfs eens door den vertoornden echtgenoot het huis zou zijn uitgejaagd. Zij overleed te Amsterdam den 7den Juli 1732; Hooft overleefde haar nog tot 1740 (Elias I 495—497).

Putman, II 239, 385. Gerard Putmans, raad en oudburgemeester der stad Delft, nam op 1 Mei 1691 zitting ter vergadering van H. Hoog Mogenden.

Putney, thans een wijk in het zuidwestelijk gedeelte van Londen, aan den rechteroever van de Theems.

Putten, Carel van der, of van der Putte, werd in 1666 tot kapitein-ter-zee aangesteld en in 1684 benoemd tot vice-admiraal van Zeeland (Smallegange, fol. 772). Den 25sten Mei 1689 werd hem commissie verleend als kapitein der opengevallen compagnie van den luitenant-admiraal Banckert. 's Lands schip „De gekroonde Burg", dat hij voerde in den ongelukkigen slag bij Bevesier, werd daarbij geheel verbrand („De Europ. Mercurius", Juli 1690, bl. 41, 43, 45). Als vice-admiraal Van der Putten komt hij herhaaldelijk voor in den „Calendar of State Papers", 1693. Een brief van hem van 3 Juni 1692, vermoedelijk aan de Staten van Zeeland, wordt medegedeeld in de „Kronyk van het Hist. Genootschap", V bl. 359—360.

Puy, Du, te Genève, III 153. Klaarblijkelijk is bedoeld Jean Dupuis, lid van den raad van Genève, secretaris van Staat in 1667, die in 1650 trouwde met Suzanna Chouet, dochter van Jacques Chouet en Judith Crespin. Hij stierf den 20sten Maart 1689.

Puy, Du, Charles, de l'Espinasse werd op 15 October 1692

aangesteld tot directeur-generaal der fortificatiën; in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 13 Juni 1693 heet hij „Collonel Ingenieur Generael", maar in eene resolutie van 31 Mei 1695 „Luytenant Collonel en Ingenieur Generael". Gedurende het beleg van Namen verloor hij het vertrouwen des konings (Van Sypesteyn, „Geschiedk. Bijdragen", III bl. 55, 58, en Bijlagen bl. 195), maar kort daarna overleed hij „aen een quetsuer, die hij voor Namen ontfangen hadde" („Derde Vervolg van Saken van Staat en Oorlog", 40ste boek, September 1697, fol. 107).

Puy, Du, I 68, die als „Camerling vanden Coningh", t. w. Jacob II, een kwartier in Whitehall had bewoond, zal wel dezelfde zijn die I 308 gezegd wordt „Edelman vande Coningin" — Maria van Modena? — geweest te zijn, als ook „Capiteyn te voet in onsen dienst". Denkelijk was hij Louis du Puy — of de Puys — die op de Staten van Oorlog voor 1675, 1676 en 1677 als „Gereformeerd Vendrig" voorkomt en later commissie als kapitein verkreeg.

Puy, Du, II 409, 412, was gezant van den bisschop van Luik te Brussel. Zie Du Pré.

Pyle, Lady. Denkelijk is bedoeld Frances, dochter van Sir Bulstrode Whitlocke, ridder van Chillon, gehuwd geweest met Sir Francis Pite, baronet (Burke, „Extinct and dormant Baronetcies", i. v. Pite of Compton-Beauchamp).

Pijnenburg, III 75, landgoed niet ver van Soestdijk in de gemeente Baarn gelegen.

Pijnenburg, IV 144, lees Rijnenburg. Zie op Pauw (Paeu).

Pijper, Pyper. De officier van dien naam, die, als behoorende tot het regiment van Schellaerdt, in Augustus 1676 voorkomt bij het beleg van Maastricht, IV 126, was dezelfde die I 313 genoemd wordt majoor van Montpouillan en die in Deel II van het Journaal voorkomt als „de oudtste" (bl. 94), en als de „Brigadier Pijper" (bl. 628), een „gaeuw man" (bl. 404). Voorts wordt hij aangeduid als de kolonel Gerard Pyper, „kommandeerende het regiment van Monpouillan" in de resolu-

tiën van H. Hoog Mog. van 18 Februari en 14 April 1693, en als „Collonel en Brigadier Piper" in die van 14 December 1694. Hij stierf in 1698 als brigadier der cavalerie.

Pijper. De jongere broeder van den voorgaande was de ritmeester Henry Piper, vermeld in de resolutiën van H. Hoog Mog. van 6 Februari 1693 en 15 Januari 1695, die ook voorkomt als majoor der cavalerie van den graaf van Athlone. Naar luid eener aanteekening in de Genealogie Piper, berustende in de Verzameling Van der Lely (Archief van den H. R. v. A.), was deze, en niet, zooals in het Journaal, II 94, gezegd wordt, de oudste Pyper, degene door wien de beruchte Grandval gevangen werd genomen.

Q.

Quare, Daniel, 1648—1724, de uitvinder van een repetitie-uurwerk, van betere constructie dan het eerst door Barlow vervaardigde, woonde sedert 1685 in „the King's arms" in Exchange Alley, alwaar destijds de horlogemakers zich bij voorkeur ophielden. De mededeeling in den „Dictionary of National Biography", part XLVIII, p. 91, eenigszins twijfelachtig gedaan, dat Quare een repetitie-horloge aan Willem III zou hebben geleverd, wordt tot zekerheid door de aanteekening in het Journaal op 14 December 1694, II 436. Een staande klok door hem gemaakt voor 's konings slaapkamer op Hamptoncourt schijnt zich aldaar nog op haar oorspronkelijke plaats te bevinden. Van de draagbare barometers door Quare voor het eerst omstreeks 1695 vervaardigd, is in het Journaal sprake II 436, 447, 458 en 471.

Quentin, St.-, IV 264, 266, aan de Somme, in de toenmalige Fransche provincie Picardie, thans hoofdplaats van het département de l'Aisne.

Querreb, Quarebe ten noordoosten van Erps, tusschen Brussel en Leuven.

Quesne, Du. Den 16den Januari 1692 werd tegen een Sieur Du Quesne een „warrant" uitgevaardigd „to apprehend and seize him as an alien enemy and to bring

him to be examined". Doch het schijnt, dat niets ernstigs tegen hem werd ingebracht, althans zoo hij dezelfde was als Mons. Jacob du Quesne, die den koning als volontair in Ierland gediend had en die op 9 Maart 1692 een paspoort naar Holland verkreeg, terwijl reeds eenige dagen te voren, op 5 Maart, een bevel was gezonden aan den gezagvoerder van „any of the packetboats at Harwich" om Du Quesne aan boord te nemen en naar Holland over te brengen. Drie jaren later, den 13den April 1695, verkreeg James du Quesne wederom een paspoort in Engeland, ditmaal naar Hamburg („Calendar of State Papers", 1691—'92, p. 91, 172, 174; 1694—'95, p. 424).

Quesnoy, Le, stadje destijds tot Henegouwen behoorend, thans tot het Fransch département du Nord.

Quimperlay, Quimperlé in het Fransch departement Finistère.

Quincy, Jacques Sevin baron de, kolonel in Spaanschen dienst, liep in Februari 1676 uit Valenciennes over naar de Franschen, waarop zijn regiment door Villa-Hermosa aan den sergeant-majoor Massielle gegeven werd. Niettegenstaande de nederlaag door Quincy in Juni 1676 geleden, waarvan Huygens IV 102 gewaagt, werd hij in 1678 tot luitenant-generaal bevorderd. Zie over hem den „Hollandschen Mercurius" 1676, bl. 21, 38, 105; 1677, bl. 9—11.

Quintyns, St.-, IV 267. Niet St.-Quentin schijnt bedoeld te zijn, maar St.-Quintyns-Leunick.

Quintyns-Leunick, St.-, noordelijk van Enghien, tusschen Hall en Ninove.

R.

Raadpensionaris. De brief van den prins aan het Hof van Holland, betreffende de veroordeeling van Wicquefort, waarvan IV 73 sprake is, was niet, zooals in het Register verkeerdelijk wordt aangehaald, „à la facon du R. Pensionaire", hetgeen beteekenen zou, dat die brief in den stijl van Fagel gesteld was, maar „*de* la facon du R. Pensionaire", wat te kennen geeft, dat de brief door Fagel voor den prins ontworpen was.

R a d e m a k e r. Van welken Rademaker in Deel I en II van het Journaal sprake is, valt bezwaarlijk uit te maken, daar gedurende de jaren 1691 tot 1696 twee officieren van dien naam, Cornelis en Pieter Rademaker, in dienst waren.

R a d e m a k e r, Cornelis, aan wien den 30sten November 1676 commissie als kapitein was verleend, werd den 10den Januari 1681 aangesteld tot sergeant-majoor of wachtmeester op het fort St.-Andries, doch reeds op 21 November d. a. v. werd hij als zoodanig vervangen door zijn broeder Bartholomeus Rademaker. Vervolgens werd hem op 4 April 1690 commissie verleend als kapitein eener nieuw te formeeren compagnie en op 3 October 1695 als sergeant-majoor van het regiment van kolonel Van Heeckeren.

R a d e m a k e r, Pieter, werd op 13 April 1680 sergeant-majoor van het regiment van kolonel Van Wijnbergen en ontving op 6 Februari 1696 commissie als luitenant-kolonel van het regiment van kolonel Johan van Beynhem.

R a d e m a k e r, die II 595 „Commissaris van de fouragie" wordt genoemd, was vermoedelijk dezelfde, die II 371 wordt vermeld en die, blijkens II 129, een jacht tot zijne beschikking had. Omtrent zijne identiteit is niets met zekerheid kunnen blijken.

R a d r e t z. Louis Delliers, of d'Illiers, markies Des Radrets, komt als kapitein reeds in 1677 voor (Van Sypesteyn en De Bordes, I 98). Op 27 Februari 1676 verkreeg hij commissie als sergeant-majoor en den 1sten Juni 1680 als luitenant-kolonel van het regiment van den heer Van Hagedoorn; den 3den April 1683 werd hij in zijn rang bij het regiment Du Theyl overgeplaatst. Daarna moet het geweest zijn, dat hij naar Frankrijk terugkeerde, waar hij kolonel werd en den Roomsch-katholieken godsdienst omhelsde. Hij sneuvelde bij het beleg van Namen, zooals in het Journaal, II 622, wordt gemeld („Mémoires du Marquis de Sourches", V 27, noot 2). Zijn juiste naam schijnt geweest te zijn Mirleau d'Illiers des Radrets. Een aldus genoemd edelman was gehuwd met de kleindochter van Racine.

Radretz, Mevrouw Des, was Maria Groulart, ongetwijfeld eene der zusters van den hoogschout van Maastricht, welke, met nog andere Maastrichtsche schoonen, in het Journaal, II 227, zoo ongenadig wordt afgemaakt. Zij weigerde beslist haren echtgenoot naar Frankrijk te volgen, maar na diens dood gaf zij den wensch te kennen zich derwaarts te begeven, II 622—'23; zij schijnt echter destijds geene vergunning voor die reis te hebben kunnen verkrijgen, want eerst op 29 Juni 1697 werd door H. Hoog Mog. besloten haar een paspoort te verleenen, „om met een Camenier en een knecht naer Vranckrijck te passeren". Eene van hare dochters was bij haar gebleven te Maastricht; eene andere vergezelde haren vader naar Frankrijk en werd in het huis der hertogin van Guise geplaatst („Mémoires du Marquis de Sourches", V 27, noot 2, 130, noot 3).

Rael, III 104. Uit de voorafgaande bladzijde schijnt te volgen, dat gelezen moet worden Rambert.

Raephorst, Joff. Van. Bedoeld is Jacoba Margaretha van Hardenbroek, dochter van Gijsbert van Hardenbroek tot Woudenberg en Machteld van Reede van Renswoude; zij was eerst gehuwd met Philips Jacob van den Boetzelaer, heer van Raephorst, als wiens weduwe zij „joff. van Raephorst" genoemd werd, en hertrouwde met Wilt Johan van Broekhuysen tot Lathmer en Wilp. Zij overleed kinderloos in 1729. Huygens vergist zich, als hij haar dochter van den heer van Renswoude noemt; zij was diens kleindochter.

Raesfelt „de Bolduc", IV 189. Bedoeld is Willem van Raesfeld tot Cortenberg, gecommitteerde ter vergadering van H. Hoog Mog. wegens het vorstendom Gelder en het graafschap Zutphen; in 1666, na den dood van Hendrik van Bergaigne is hij aangesteld tot hoog- en laagschout van 's-Hertogenbosch („Heraldieke Bibliotheek", 1876, bl. 308).

Raesfelt, heer van Twickel. Adolf Hendrick van Raesfeld, vrijheer van Lage, heer van Twickel, drost van Twenthe, gecommitteerd ten landdage van Overijsel van 1660 tot 1682, was gehuwd met Amadea Isabella gravin van Flodorff. Uit hun huwelijk sproten twee dochters,

Agnès Isabelle en Adriana Sophia, die door haar vader tot eenige erfgenamen werden ingesteld, evenwel onder bepaling, dat Lage en Twickel „bij eenander en ongescheyden” zouden blijven. Vermoedelijk zoude dan bij loting moeten zijn beslist, aan welke der beide zusters die goederen zouden te beurt vallen, hetgeen wel eenigszins de weifeling van Unico Ripperda verklaart, om zijne keuze op eene van beide te vestigen. Doch de zonderlinge bepaling verviel, doordien de oudste freule nog bij haars vaders leven kwam te overlijden, zoodat diens nalatenschap in haar geheel aan de jongste kwam. Ripperda verwierf evenwel toch de hand der rijke erfgename niet; zij verkoos Jacob van Wassenaer van Obdam. Zie Ter Kuile, „Geschiedkundige aanteekeningen op de Havezathen van Twenthe”, bl. 225.

Raex, De dochter van, IV 216. Mogelijk is bedoeld Maria Christina Raux, dochter van Willem Raux, kamerbewaarder van den Raad van State, en van Maria Bosch, welke den 14den April 1677 mede ten doop stond over een kind van hare zuster Agnes Raux, vrouw van mr. Jacob van der Waeyen („De Wapenheraut”, 13de jaarg. 1909, bl. 58).

Rafaël. De „patroonen van tapijten van Rafel”, waarvan sprake is I 120, 131, 375, 377, 428, en waarnaar, op last van paus Leo X, te Brussel tapijten waren vervaardigd, waren door koning Karel I van Engeland aangekocht, om als modellen te dienen ten behoeve van eene in 1619 te Mortlake opgerichte tapijtfabriek, bij welke de koning financieel betrokken was. Ten tijde van Willem III werden die patronen — bekend als de cartons van Raphaël — door den schilder Robert du Val gerestaureerd en in het paleis te Hamptoncourt geplaatst.

Ramay, Ramey, abdij van nonnen der Cistercienser orde, ten zuiden van Judoigne (Le Roy, „Kasteelen en Heerenhuizen van Edelen in Brabant”, fol. 13).

Rame, M. De, dien Huygens op zijne Fransche reis herhaaldelijk ontmoette, was wellicht François de Civile, heer van La Rame-Vesté, die met Suze Caron trouwde, of wel een bloedverwant van dezen.

Ramilies, Ramillies, ten noorden van Namen, op de grens van Brabant en Namen.

Ramsay, George, jongere zoon van den graaf van Dalhousie, verkreeg den 31sten October 1676 commissie als kapitein, den 13den April 1685 als sergeant-majoor in het regiment van John Wauchop, den 10den September 1687 als luitenant-kolonel in datzelfde regiment en werd, blijkens het Journaal I 9, in November 1688, even vóór den tocht naar Engeland, in Wauchop's plaats tot kolonel aangesteld. Hij nam deel aan dien tocht, diende daarop in Schotland en werd in 1690 benoemd tot brigadier. Na den slag bij Neerwinden in 1693 werd hij tot generaal-majoor bevorderd en in 1702 tot luitenant-generaal en bevelhebber van de gezamenlijke troepen in Schotland. Hij stierf in 1705 (Ferguson, I 508, noot 6; Luttrell, III 498; V 268, 593).

Randu, Randue, „conchierge" van het kasteel Windsor. Volgens Miss Strickland „Lives of the Queens of England", VI p. 159, heette bij Randee.

Randwijck, Anna Margriet van, in het Journaal voorkomend als de vrouwe van Hees en Leende, was de dochter van den vroeg gestorven ritmeester Arnold van Randwijck en van Christina van Reede tot Amerongen, die insgelijks jong stierf, niet lang nadat zij hertrouwd was met Carel Alexander van Beeck, destijds heer van den Heiligen Berg.

Randwijck, heer van Rossum. Frederik Hendrik van Randwijck, geboren in 1625, heer van Rossum, Hessel, Beek en Gameren, was lid der ridderschap van Nijmegen, van 1677 tot 1681 ambtman van Maas en Waal, van 1681 tot 1696 burggraaf en richter te Nijmegen, ook raad ter Admiraliteit te Rotterdam. Blijkens een gedenkpenning, beschreven in „De Navorscher", XXXVI bl. 524—'25, stierf hij den 31sten Mei 1677. Uit zijn huwelijk met Stephania Torck had hij, behalve een zoon, Jacob, verscheidene dochters, van welke twee in het Journaal voorkomen, t. w. Elisabeth van Randwijck, mevrouw Von der Marwitz, I 264, en Margaretha van Randwijck, mevrouw Von Vitinghof, I 327, 328.

Randwijck, die in deel I, II en III meermalen ge-

noemd wordt, was de zoon van den voorgaande, nl. Jacob van Randwijck (1658—1725), heer van Beek, Rossum, Heessel en Gameren, lid der ridderschap van Nijmegen, ambtman van Maas en Waal, burggraaf en richter van Nijmegen, ext^{s}. raad van Gelderland, raad ter Admiraliteit te Amsterdam, gedeputeerde te velde in de jaren 1702, 1703 en 1709, gecommitteerde ter Staten-Generaal en afgevaardigde op het vredescongres te Utrecht. Uit zijn huwelijk met Anne Theodora van Lynden liet hij verscheidene kinderen na.

Rangoni, Bonifatio. De toenmalige gezant van Modena te Londen was de abt Rizzini, die door Klopp, IV p. 90 tot 292 passim, aangeduid wordt als een werktuig van Lodewijk XIV en de vertrouwde raadsman der gemalin van koning Jacob II, welke door hem aangezet werd uit Engeland te vluchten. Nadat de koning alsmede vertrokken was, zoude, volgens Klopp, door den gezant uit eigen beweging bij den ambassadeur van H. Hoog Mog. een paspoort zijn aangevraagd, 't welk hem ter hand werd gesteld. Eenige achtergebleven eigendommen van Rizzini, als paarden, geld en zakhorloges, werden hem in Maart 1689, op last van Willem III, door bemiddeling van den Zweedschen gezant nagezonden („Calendar of State Papers" 1689—'90, p. 13). Van een paspoort voor den gezant van Savoye, waarvan Huygens melding maakt I 51, wordt door Klopp niet gerept. Wellicht is laatstgenoemde diplomaat als Bonifatio Rangoni bedoeld.

Ransouw, Rantzau. De officier, van wien III 88 sprake is, behoorde blijkbaar tot de lijfgarde van den wel bekenden graaf Josias van Rantzau, uit Holstein, die in 1635 in Franschen krijgsdienst trad, daarin een oog, een hand en een been verloor en voorts talrijke verwondingen bekwam, in 1645 maarschalk van Frankrijk werd en in 1650 stierf.

Rantzau, IV 127. Den 21sten November 1674 verkreeg Christiaan Ranzou commissie als kapitein in het regiment gardes te voet van den prins. Naar luid van het Journaal viel hij op 8 Augustus 1676 bij het beleg van Maastricht.

Rapin. De naam Rapin komt driemalen voor in het Journaal, maar daarbij schijnt de bekende geschiedschrijver Paul de Rapin-Thoyras geene enkele maal bedoeld te zijn. Van dezen zoude sprake kunnen wezen op 3 Juli 1690, I 290, waar aangeteekend staat, dat Rapin „een uer of twee" bij Huygens doorbracht, doch daar Paul de Rapin destijds nog een jong officier was, is het zeer waarschijnlijk, dat niet hij bedoeld is, maar zijn bloedverwant Daniel de Rapin, aan wien op 11 April 1686 commissie was verleend als kapitein van „de tweede compagnie van Cadetz uit Vranckrijck herwaarts geretireerd". Dezelfde komt in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 8 Maart 1692 voor als „Capiteyn in het Regiment Gardes van S. Kon. Maj^{t}.", en is dus ongetwijfeld degene, die II 262 genoemd wordt; en vermoedelijk is ook hij bedoeld II 523, als in Augustus 1695 tegenwoordig bij het beleg van Namen, waarheen Paul de Rapin, die sedert het eind van 1693 gouverneur was van den eenigen zoon van lord Portland, zijn jeugdigen pupil wel niet gevoerd zal hebben.

Rapperies, De. Rapparees waren vrijbuiters uit de laagste heffe der bevolking van Ierland, die plunderden, brandstichtten en vee doodden, onder voorwendsel de zaak van koning Jacob II te dienen (Macaulay, Ch. XII). De „Calendar of State Papers", 1694—'95, bevat, p. 276—'78, een uitvoerig rapport, op 27 Augustus 1694 door de „Lords Justices of Ireland" uitgebracht, nopens de maatregelen, genomen tot uitroeiing der „Rapparees or Tories", welke destijds gezegd werden te staan onder aanvoering van zekeren Leary.

Rasch, IV, 33, 54, 146. Eugène Louis de S^{t}.-Winoxbergen, baron van Létrude enz., kolonel der infanterie, werd in 1665 tot graaf en op 31 December 1681 tot prins van Rache verheven. In den „Hollandschen Mercurius" van 1675, bl. 209, wordt hij aangeduid als „Algemeen legermeester in de Nederlanden". In 1682 werd hij tot groot baljuw van Henegouwen en in 1687 tot ridder van het Gulden Vlies benoemd. Hij overleed te Mons den 14^{den} April 1688 (De Vegiano, I 158). Ongetwijfeld was het I 474 vermelde logement te Beaumont naar hem genoemd.

Ratcliff, Radcliffe, Lady, dochter van koning Karel II. Bedoeld schijnt te zijn lady Mary Tudor, 's konings natuurlijke dochter bij de danseres Mary Davies. Volgens Forneron, „Louise de Kéroualle" p. 63, zoude het Mary Davies zelve zijn geweest, welke, nadat zij bij den koning moeder geworden was van eene dochter, door hem uitgehuwelijkt werd aan Sir Francis Radcliffe — of Radclyffe —, doch volgens Pepys en Luttrell, I 422, was het de dochter, die uitgehuwelijkt werd aan den oudsten zoon van Sir Francis, welke laatste daarop den titel van graaf Derwentwater ontving. Ook Burke, „Dormant and Extinct Peerages", pag. 447, zegt, dat Francis Radcliffe, de tweede graaf van Derwentwater, bij zijns vaders leven gehuwd was met Mary Tudor, de natuurlijke dochter van koning Karel II en M^rs^. Mary Davies.

Ratenau, III 33. Rathenow aan de Havel, in de mark Brandenburg.

Ravens, pensionaris van Leiden. Naar luid van den „Naamwijzer waar in vertoond werden de naamen van de Ed. Achtb. H. H. Regenten der Stad Leyden, mitsgaders van verscheiden andere Collegien en Beampten", was m^r^. Joachim Raven, na van 1685 tot 1689 veertigraad en schepen van Leiden te zijn geweest, in 1690 en daarna van 1692 tot en met 1696 pensionaris dier stad. Zijn zoon, in het Journaal mede vermeld, kan geweest zijn Quiryn Raven, of Ravens, die van 1680 tot 1707 notaris te Leiden was.

Rawlé. Met „den soon van Rawlé, die bij den Keurvorst van Brandenburg is", I 100, 196, is wellicht bedoeld de in 1679 vermelde Jacob Raulee („De Navorscher", XLVI bl. 464). Omtrent zijn huwelijk met eene juffrouw Junius is evenwel niets gebleken.

Rebenclaw, Graaf, I 403, vertegenwoordigde met den heer Lente den koning van Denemarken op het congres, dat in het voorjaar van 1691 in Den Haag bijeenkwam (Chevalier, „Histoire de Guillaume III par médailles" etc., fol. 162).

Rechteren. De heer van Almeloo, II 200 vermeld, was Adolf Hendrik, sedert 1705 rijksgraaf van Rechteren, heer van Almelo en de Vellner, geboren in 1656,

lid der ridderschap van Overijsel, landdrost van Salland en sedert 12 Mei 1693 vanwege Overijsel zitting hebbend ter vergadering van de Staten-Generaal. Hij overleed in 1731.

Rechteren, Johan Zeger van, geboren in 1655, oudere broeder van den voorgaande, was heer van Rechteren en kolonel der cavalerie. Uit het Journaal, I 131 en 290, blijkt, dat hij zich reeds in 1689 in Engeland bevond; sedert 4 Mei 1691 trad hij aldaar op als „kolonel van een regiment ruiteren van den Heer van Oyen"; dat regiment sloeg in 1693 aan het muiten, zooals II 226 gemeld wordt. Den 21sten Juli 1694 werd, op last der koningin, een krijgsraad ingesteld onder voorzitterschap van graaf Steinbock, om een onderzoek in te stellen ten aanzien der klachten wegens valsche monstering enz., door Conrad Griebe, adjudant van het regiment van kolonel Rechteren, en dezen kolonel wederkeerig tegen elkander ingediend („Calendar of State Papers", 1694—'95, pag. 231 en 234). Door dien krijgsraad werd Rechteren in 1695 geschorst, waarop hij door zijne eigene officieren gevangen genomen en naar de gevangenis Newgate gevoerd werd, doch op bevel van den koning werd hij al spoedig in zijn kommando hersteld (Luttrell, III 457, 477). Op dit voorval doelt ongetwijfeld wat in het Journaal voorkomt, II 483, 565, 568. Den 30sten Juli 1697 verkreeg Rechteren commissie als kolonel van het regiment, waarover hij sedert 1691 slechts voorloopig als kolonel was opgetreden, welk regiment in October d. a. v. naar hier werd teruggezonden (Luttrell, IV 293). Hij overleed den 13den Maart 1701.

Reck, Reeck. Aan Johan baron de Recke werd den 8sten April 1676 commissie verleend als ritmeester. Deze moet degene zijn, die als baron De Reeck voorkomt IV 106—107, en is ongetwijfeld ook dezelfde als Johan baron van Reck, die op 10 April 1681 commissie als ritmeester en sergeant-majoor verkreeg, „mits het overlijden van den Sergeant-Majoor Bernhard van Bulauw." Vermoedelijk was hij de Johan Wilhelm vrijheer von der Reck, die op 5 Juli 1703 overleed („De Navorscher", XXV 147).

Recke, noordwestelijk van Osnabrück aan de Ahe, een zijriviertje van de Eems; ook bedoeld III 57 (Beck).

Reckheim, de schoonvader van Tilly, IV 199. Graaf Claude de Tilly was in 1662 gehuwd met Anna Antoinette gravin D'Aspremont-Lynden, dochter van Ferdinand d'Aspremont-Lynden, graaf van Reckheim, baron van Borsheim, heer van Thiennes, Steenbecque, Blarenghem enz., die echter reeds op 24 Augustus 1665 overleden was, zoodat Huygens hem onmogelijk in 1677 als „un grand et gros garçon" kan hebben gezien. Vermoedelijk moet gelezen worden „beau-frère" en is bedoeld de tweede zoon uit het huwelijk van bovenvermelden graaf Ferdinand met Elisabeth gravin van Fürstenberg — de oudste was in den geestelijken stand — t. w. Ferdinand Gobert graaf d'Aspremont-Lynden, geboren in 1643, die eerst in dienst was van den keurvorst van Beieren, daarna in dien van den keizer en in 1708 overleed.

Reddingh, I 41, 42, 44. Reading, hoofdplaats van het graafschap Berks, aan de Kennett, die aldaar in de Theems valt (Macaulay, Ch. XI; Trevor I 311).

Reede, Van. Verscheiden leden van het geslacht Van Reede, uit de verschillende takken van Amerongen, Renswoude en Drakestein, worden in het Journaal genoemd.

Reede-Amerongen, Godard Adriaan van, wordt in Deel IV gedurende de jaren 1676 en '77 in het leger aangetroffen en in Deel III als gezant bij den keurvorst van Brandenburg. Hij was op 20 October 1679 door de Staten-Generaal afgevaardigd naar de keurvorsten van Brandenburg en van Saksen, den bisschop van Munster en de hertogen van Brunswijk en van Luneburg, van welke zending hij in het begin van 1685 terugkeerde; den 12^{den} Februari diende hij zijne „recredentialen" in en den 22sten Maart legde hij zijn verbaal over. Daarop verkreeg hij den 9^{den} Mei 1686 zitting wegens de provincie Utrecht in den Raad van State en werd hij op 23 Maart 1690 als extraordinaris envoyé naar Denemarken gecommitteerd, waar hij overleed; den 16^{den} October 1691 kwam bij de Staten-Generaal het

bericht in, dat hij in den nacht van 8 October gestorven was; volgens het Journaal, I 504, was hij „doot in sijn bedt gevonden". Zijne begrafenis beschrijft de „Europische Mercurius", November 1691, bl. 137.

Reede-Amerongen, De vrouwe van, de gemalin van den voorgaande, Margaretha Turner, wordt slechts eenmaal in het Journaal als „de oude vrouw van Amerongen" vermeld, II 610. Zij overleed in het jaar 1700.

Reede-Ginckel. De zoon der voorgaanden, Godard van Reede, bij zijns vaders leven bekend als de heer van Ginckel, wordt in 1668 als kapitein vermeld en in 1672 als „kapitein der matrozen". Reeds in 1673 komt hij in het Journaal voor; den 23sten September 1675 werd hij aangesteld tot commissaris-generaal der cavalerie, IV 65, 66. Vervolgens wordt hij voortdurend vermeld, o. a. in 1680 als den prins vergezellend op de reis naar Celle, en daarna in 1688 als den tocht naar Engeland medemakend. In 1689 werd hij uitgezonden tegen de aanhangers van koning Jacob II in het noorden van Engeland en in Schotland; uit het Journaal verneemt men, dat aan hem het kasteel van Edinburgh door den hertog van Gordon werd overgegeven, I 151. Het jaar daarna nam hij deel aan den oorlog in Ierland, ofschoon hij er weinig tevreden over was, dat de hertog van Schomberg boven hem werd gesteld, I 273. Doch Schomberg viel in den slag aan de Boyne en sinds dien stond Ginckel aan het hoofd van 's konings troepen in Ierland, die hij zegevierend aanvoerde, totdat in 1691 Athlone stormenderhand werd genomen, I 464, en daarop Limerick zich bij capitulatie overgaf, I 504, waarmede Ierland geheel aan het gezag van Willem III onderworpen was. Toen Ginckel dan ook op het einde van 1691 naar Londen terugkeerde, wisten de dames van het hof te vertellen, I 519, dat hem „door het Parlemt. een present soude gegeven werden van 100000 ₶ sterl., met een pensioen van 50000 ₶ jaerlijx, en dat hij soude gemaeckt werden Duc of Limmerick, ende krijgen de ordre vande Kousebandt". Doch al spoedig bleek de hem toegedachte vereering niet zoo buiten-

gewoon groot te zullen zijn als aangekondigd was, want het rijke geldgeschenk en de hooge ridderorde bleven achterwege, evenals de hertogstitel; alleen ontving hij in Januari 1692 den titel van graaf van Athlone, baron van Aghrim in Ierland. Geen wonder dan ook, zoo hij, ietwat teleurgesteld, aan Huygens verklaarde, II 42, dat de gedeputeerden van het parlement hem slechts een mager compliment hadden gemaakt. Het jaar daarna werd hij evenwel door den koning rijkelijk begiftigd met goederen in Ierland, welke aan de kroon vervallen waren, zooals in bijzonderheden wordt aangegeven in den „Calendar of State Papers" over de jaren 1693, '94 en '95. En middelerwijl was hij, die sedert 20 October 1683 luitenant-generaal in dienst der Staten-Generaal was, op 20 Maart 1692 door H. Hoog Mog. tot generaal der cavalerie bevorderd. In het tweede Deel van het Journaal wordt de graaf van Athlone verder, van 1692 tot '96, nog voortdurend genoemd, het laatst den 15den Augustus 1696, kort voordat het Journaal afbreekt, doch zonder dat omtrent hem iets opmerkelijks wordt medegedeeld. Den 19den October 1702 werd hij tot veldmaarschalk van den Staat aangesteld; hij wist toen met veel beleid den aanslag der Franschen onder den hertog van Bourgondië op Nijmegen te beletten (Van Sypesteyn, „Het leven van Menno van Coehoorn", bl. 150). Athlone overleed te Utrecht den 11den Februari 1703.

Reede-Ginckel, De vrouwe van, de gemalin van den voorgaande, was Ursula Philippota van Raesfeldt, vrouwe van Middachten, welke door Huygens slechts twee malen wordt vermeld, de eerste maal in Mei 1677, IV 165, toen zij haren echtgenoot te Antwerpen kwam bezoeken, de tweede maal, vele jaren later, op 4 October 1691, I 499, toen de koning haar eene visite maakte, ongetwijfeld op Middachten.

Reede-Ginckel. Van de veertien kinderen van den graaf en de gravin van Athlone worden er vier, nl. drie zoons en eene dochter, in het Journaal vermeld. De oudste zoon, Frederik Christiaan, heette eerst heer van Middachten, I 59, en werd later bij den tweeden titel van zijn vader

als lord Aghrim, of Aughrim, aangeduid. Als zoodanig komt hij in het Journaal voor op 13 Augustus 1693, II 254, waar hij met Zuylestein, zijn lateren schoonvader, vermeld wordt als teruggekeerd „uyt haere gevanckenis, zijnde seer wel onthaelt geweest"; blijkbaar was hij in den slag bij Neerwinden in handen van den vijand gevallen. Den 12den November 1690 had hij commissie als ritmeester verkregen; na den dood zijns vaders werd hij heer van Amerongen. „De Europische Mercurius", October 1691, bl. 11 en 12, vermeldt, dat hij door zijn vader naar de koningin werd gezonden, om de tijding te brengen van het overgaan van Limerick, waarop hij door Hare Majesteit tot ridder geslagen werd en vereerd met een juweel, ter waarde van vijfhonderd pond sterling; daags daaraanvolgende werd hij doorgezonden naar den koning, die zich hier te lande bevond.

Reede-Ginckel. De tweede zoon, Godard Adriaan van Reede, in Juni 1692 vermeld als „nu Hr. van Middachten genoemt werdende", II 85, verkreeg die heerlijkheid ingevolge het testament van zijn vader, maar bij eene overeenkomst, in 1721 aangegaan met zijn broeder Reynder, verruilde hij met dezen Middachten tegen Herveld.

Reede-Ginckel, Reynder van, de derde zoon van den graaf van Athlone, geboren in 1680, was diens zestienjarige zoon, van wien II 611 melding wordt gemaakt. Bij het testament van zijn vader werd hem Herveld toebedeeld, maar, gelijk reeds gezegd is, ruilde hij dat goed in 1721 met zijn broeder Godard Adriaan tegen Middachten, waarmede hij op 13 Januari 1722 beleend werd.

Reede-Ginckel, Agnes van, Athlone's dochter, van wie sprake is II 619, trad in het huwelijk met Johan Philips Christoffel baron van Keppel tot Stoevelaar. Deze laatste wordt in het Journaal niet genoemd, wel twee andere schoonzoons van Athlone, de heer van Isendoorn de Blois van den Cannenburg en de graaf De Niel.

Reede. Renswoude, Johan van Reede van, ten wiens behoeve Renswoude tot eene hooge heerlijkheid was verheven, was gedurende eene reeks van jaren president der Staten van Utrecht, ofschoon hem nagehouden

werd, dat hij tal van „friponneries, hypocrisies et faussetés" op zijn rekening had. Evenwel werd toch nog verscheiden jaren na zijn dood — hij stierf in 1682 — van hem getuigd, dat hij „seer weynigh hadde naergelaten, naer proportie van dat men wist dat hij gewonnen ende getrocken hadde", I 114, waaruit opgemaakt mag worden, dat wat van hem verteld werd sterk overdreven was.

Reede-Borneval. De oudste zoon van den voorgaande, Gerard van Reede, heer van Borneval, werd in 1680 wegens Utrecht gecommitteerd in het college ter Admiraliteit van Zeeland; hij komt niet in het Journaal voor, maar wel zijne echtgenoote, Machteld van Zuylen van Nyevelt, welke, toen hij haar in 1646 trouwde, weduwe was van den heer van Albrantsweerd. Zij was de vrouwe van Borneval, of Bornewal, van wie III 73 en IV 10 gesproken wordt als zeer intiem met Dijkveld geweest zijnde.

Reede-Renswoude, Frederik Adriaan van, in het Journaal als „de jonge Rhijnswoude" vermeld, I 114, en aan wien Dijkveld zekere sympathie betoonde, was de jongste der drie zonen van bovengenoemden Gerard van Reede van Borneval en van Machteld van Zuylen van Nyevelt. Na den dood zijner oudere broeders werd hij heer van Renswoude, Borneval en Emmichhuysen en trouwde in 1685 met Maria Duyst van Voorhout, weduwe van Dirk van Hogeveen, wier nagedachtenis ten huidigen dage nog voortleeft als stichteresse der fundatiën van Renswoude, doch welke weldoenster der menschheid in het Journaal als vrij onaangenaam en kijfziek wordt voorgesteld.

Reede-Van de Lier. Frederik van Reede was de derde zoon van bovengenoemden Johan van Reede, heer van Renswoude. Hij werd in 1659, nadat hij den prins reeds eenige jaren als „ordinaris Edelman" had gediend, tot zijn stalmeester aangesteld. Later, toen de prins stadhouder geworden was, werd Reede herhaaldelijk door hem belast met vertrouwelijke zendingen naar Engeland, welke, wegens den toenmaligen oorlogstoestand, niet zonder gevaar waren. Na den vrede van

Westminster werd hij, als heer van De Lier, in de ridderschap van Holland beschreven, na alvorens door de Staten-Generaal ontheven te zijn van den eed, vroeger aan de provincie Utrecht gedaan, en vervolgens werd hij nogmaals naar Engeland gezonden, maar ditmaal officieel, als lid eener ambassade, speciaal belast om koning Karel II dank te betuigen voor de gelukwenschen, die Sir Gabriel Sylvius had overgebracht wegens de benoeming van den prins tot erfelijk stadhouder, kapitein- en admiraal-generaal. Den 16den October 1674 werd hem vergund naar huis terug te keeren, maar daarna moet hij nog weêr met eene zending belast zijn, daar uit het Journaal IV 161, blijkt, dat hij in April 1677 opnieuw uit Engeland terugkwam. Toen was hij echter blijkbaar afkeerig geworden van de bemoeiing met staatszaken en schijnt hij zich te hebben bepaald tot zijne hofbediening, welke ook wel aanleiding zal zijn geweest, dat hij de prins naar Engeland volgde. Veel voldoening schijnt hij echter daarvan niet te hebben ondervonden; van Mei 1689 tot in Augustus 1693 wordt hij in het Journaal vermeld als daar te lande verblijvend, meestal ontevreden, jaloersch van de gunst, die Bentinck omstraalde, ziekelijk, doorgaans onder doctors handen, maar toch niet kunnende besluiten zijn afscheid te nemen; wel gaf hij vaak den wensch te kennen naar Holland weder te keeren en zoude hij den koning vergunning willen vragen, om op het huis te Rijswijk te wonen of op het landhuis te Sassenheim, dat de koning geërfd had van de prinses Juliana van Portugal, maar het bleef bij plannen. Hoe hij ten slotte van het hof afraakte, blijkt niet; mogelijk door zijne slechte gezondheid. Alleen verluidt, dat hem een pensioen werd toegelegd en hem de zekerheid werd gegeven, dat hij het zou blijven trekken, ook al verliet hij Engeland; daarop besloot hij eindelijk tot den terugkeer naar het vaderland. Den 7den Juli 1693 werd hem daartoe een paspoort voor zich, zijne vrouw, kinderen en bedienden uitgereikt („Calendar of State Papers" 1693, pag. 217). En eenmaal hier wedergekeerd, werd hij, zeker wel niet zonder medewerking van den koning,

door de ridderschap afgevaardigd in het college van gecommitteerde raden van Holland, in welk college hij zich toen moet hebben doen kennen als een geheel ander man, dan men verwacht zou hebben, na al zijne kwalen en klachten, in het Journaal opgeteekend; zulks blijkt uit den gedenkpenning, ter erkenning zijner verdiensten in 1708 geslagen, afgebeeld en beschreven bij Van Loon, IV, fol. 540 en '41. Hij overleed in 1715.

Reede-Van de Lier, De vrouwe van, was Clara Elisabeth van der Myle, de rijke erfdochter van dat geslacht, welke, na afkondiging te 's-Gravenhage op 23 Februari 1676, met Frederik van Reede, heer van de Lier, getrouwd was. Zij wordt vaak in het Journaal vermeld, hoewel nooit iets bijzonders omtrent haar verteld wordt, behalve dan, dat Willem III zich eens tegenover Huygens eene opmerking liet ontvallen omtrent „Lier en sijn vrouws wawelen", II 165.

Reede-Van de Lier, Freule van, de eenige dochter der voorgaanden, mede nu en dan door Huygens vermeld, o. a. als schrijfster van een „sotte brief in rijm", dien hij van haar ontving, was Henriette Maria — of wel Wilhelmina Henriette — van Reede, vrouwe van Alblas en St.-Anthonypolder, welke trouwde met Wigbolt van der Does, heer van Noordwijk.

Reede-Van Nederhorst, II 187. Bedoeld is Godard van Reede, heer van Nederhorst, broeder van Johan van Reede, heer van Renswoude. Hij was een der afgevaardigden van de Staat op de vredehandeling te Munster, alwaar hij verdacht was gehouden van Franschgezindheid, hetgeen tot hevige twisten aanleiding had gegeven, gedurende welke hij, nog voor het sluiten van den vrede, kwam te sterven; daarop doelt hetgeen II 187 verhaald wordt, dat na zijn dood geenerlei aanwijzing gevonden werd, als zoude hij Fransch geld hebben aangenomen, maar dat „naer apparentie de Spaenschen hem vergeven hadden, omdat meenden, hij de Fransche partije hield".

Reede, De dochter van den heer van, in Indië gestorven. Deze heer van Reede was Hendrik van Reede uit den

tak van Reede van Drakestein, wegens Mijdrecht beschreven in de ridderschap van Utrecht. Van hem, die vooral bekend is als uitgever van den „Hortus Malabaricus", is door prof. Veth een levensbericht gegeven in „De Gids", jaarg. 1887. Hij stierf als commissaris-generaal in Indië op 15 December 1691 aan boord van het schip „Drechterland" en werd te Suratte begraven. Als zijne vrouw wordt genoemd Johanna Schade, uit een bekend Utrechtsch geslacht, hetgeen — zoo het geene onwaarheid is — het verhaal van Huygens, II 302, dat zij „eene Indiaensche vrouw" was, niet waarschijnlijk maakt. Hunne dochter was Francina van Reede, welke eerst huwde met Maurice de la Baye, heer van Malay, kapitein in dienst der Oost-Indische Compagnie, overleden te Colombo den 14den Februari 1693, waarna zij in 1694 hertrouwde met haren neef Karel Anthony van Panhuys tot Voorn, kapitein der infanterie, in 1699 met Voorn beleend, zoon van Bartholomeus van Panhuys, heer van Voorn, en van Machteld van Reede van Drakestein („De Wapenheraut", IV 51).

Reede-Raephorst. Joff. Van Raephorst, I 133, was niet eene dochter van Johan van Reede van Renswoude, maar diens kleindochter. Zie op Raephorst.

Refuge, De markies De, wordt vermeld op de lijst der Fransche officieren, „gequetst en gevangen" in den slag bij Montcassel, in den „Holl. Mercurius" van 1677, bl. 46, als „Cap. Mr. de Refuge van 't Regiment Gardes te voet". Uit het Journaal, IV 164, blijkt dat hij krijgsgevangen gehouden werd binnen Brugge, doch dat hij in Juli 1677 op zijn eerewoord werd vrijgelaten, IV 191. Den 3den Januari 1696 werd hij tot luitenant-generaal benoemd („Europ. Mercurius" 1696, bl. 44). Hij stierf in 1712.

Regensburg, voormalige vrije rijksstad aan den Donau, waar de zetel was van den Duitschen Rijksdag, en derhalve een centrum van waar vele staatkundige en diplomatieke nieuwstijdingen werden verspreid.

Reigersberge, Mr. Johan van, had, volgens het „Algemeen Nederl. Familieblad", 1884, N°. 98, bl. 5, sedert

26 Maart 1661 wegens Zeeland zitting in de Admiraliteit te Amsterdam en bleef, volgens Smallegange, fol. 482, gedurende meer dan vijf-en-twintig jaren lid van dat college. Daarbij was hij ook dijkgraaf van de Beemster.

Reis, schilder. Wellicht is bedoeld de, omstreeks het jaar 1700, te Londen overleden schilder Michael Wright, vermeld bij Walpole, t. a. p., II p. 123—125.

Remmich, IV 13—15. Bedoeld moet zijn het op bl. 17 vermelde Rheinbach.

Remy, M^rs^., was vermoedelijk de weduwe van den Antwerpschen schilder Remy van Leemput, die in 1675 in Engeland stierf en zich vooral had bezig gehouden met het vervaardigen van kopieën naar Van Dijck en andere meesters (A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II 21).

Renatus, hertog van Anjou, koning van Napels en Sicilië, gestorven in 1480.

Renel, S^t^.-, Sainte-Renelle, noord-oostelijk van Enghien.

Renes, heer van de Poll, I 437, was, volgens Ferwerda, „Geneal. van Renesse", gener. 15, en „Bijdragen en Mededeelingen van Gelre", XIII, bl. 350, Wijnant van Renesse van Wilp, heer van den Ouden Poll, Wezenthorst en Sinderen, beschreven in de ridderschap van Gelderland, tweede zoon van Maximiliaan van Renesse, heer van Wilp, en van Anna van Sallandt, vrouwe van den Ouden Poll, welk goed Wijnant van Renesse aan Dithmar van Wijnbergen verkocht. Renesse verkreeg de plaats van gecommitteerde wegens Gelderland in het college ter Admiraliteit in Friesland, waarvan I 437 sprake is, en werd op 7 Mei 1696 daarin vervangen door Adriaen van Heerdt tot Craeyvelt.

Reness, gouverneur van Huy, II 245, over wiens slechte verdediging van die vesting in Juli 1693 gehandeld wordt in Van Sypesteyn's „Geschiedkundige Bijdragen", III bl. 42, en Bijlagen, bl. LXXXI, was, volgens D'Auvergne „History of the Campaigne A° Dom. 1693", p. 50—52, brigadier in dienst van den bisschop van Luik en werd wegens zijn lafhartig gedrag door den krijgsraad te Luik veroordeeld tot drie maanden gevangenisstraf en een

jaar schorsing in zijn dienst. Omtrent zijne identiteit kon niets worden uitgemaakt, doch vermoedelijk behoorde hij tot den tak van Renesse van Elderen.

Rennela, Lord. Richard Jones graaf van Ranelagh, „paymaster general" van het Engelsche leger, trad op 4 Januari 1696 in het huwelijk met lady Stawell (Luttrell IV 4).

Renssen, Renssens, Van. Den 19den Maart 1674 werd commissie verleend voor Lubbert Adolph van Rensen, als kapitein van eene compagnie „Snaphanen", staande ter repartitie van de provincie Holland, en op 23 Juni 1693 voor Gerrit van Renssen als kapitein in plaats van kapitein Lubbert Adolph van Renssen. Lubbert Adolph was dus de I 450; II 211 en 235 vermelde kapitein, die gecasseerd werd, en Gerrit van Renssen zijn II 259 bedoelde broeder.

Repelaer, Hugo, schepen, raad en burgemeester van Dordrecht, gecommitteerde ter Staten van Holland en Westfriesland, werd geboren te Dordrecht in 1655 en stierf aldaar 28 Januari 1713.

Repkin, Räpkin, IV 207, 254. Op 7 November 1673 werd commissie verleend voor Conrad van Rapeckin als adjudant van het regiment van den „Welgeboren Heer Hendrik Reus Grave van Plauen", en op 19 December 1676 voor denzelfden — nu Coenraed de Rapken genoemd — als kapitein in de plaats van kapitein Steven van Aerssen.

Resche, IV 222. Deze naam komt elders niet voor; wellicht is bedoeld, zoo niet de graaf De Rache, dan Willem de Besche, aan wien op 28 Mei 1676 commissie als kapitein verleend werd.

Reuss, Hendrik V graaf van, uit den tak Reuss-Burgk-Greiz, generaal-majoor in dienst van H. Hoog Mog., komt in Deel IV van het Journaal herhaaldelijk voor en wordt ook in Deel III aangetroffen als in 1680 aan het hof te Celle aanwezig. Zijne identiteit blijkt daaruit dat hij IV 207 genoemd wordt „le Comte Reüs le 5", en IV 138 „le grand Comte de Reus". Volgens de beschrijving toch, door de hertogin van Orleans van hem gegeven, was hij „ein hässlicher, grosser, dicker, grober Gesell".

Reux, Reuss, De gravin van, III 47, de gemalin van

graaf Hendrik V, met wie hij in 1678 aan het hof te Celle in het huwelijk trad, was Angelique d'Olbreuse, de zuster der hertogin van Celle; zij fungeerde als grootmeesteres aan het hof van Celle en wordt door de hertogin Sophie van Hannover („Briefwechsel", S. 120) beschreven als „fort désagréable et fort campagnarde".

Reveillon, kommandant der Fransche troepen in Bonn.

Revez, Resves, ten zuidoosten van Nivelles.

Reyly, Ryley, Rylingh, Ryly, I 71, 363; II 27, 29, 332. Bedoeld is John Riley (1646—1691), die reeds in 1687 door Luttrell, I 415, vermeld wordt als een portretschilder, die in de mode was en die door koning Willem III en koningin Maria bij hunne troonsbestijging tot hun hofschilder werd benoemd.

Rheimbach, Remmich; bedoeld is Rheinbach, ten zuidwesten van Bonn.

Rhenen, De nominatie van, I 245, waarover de heer Van Ginckel in den morgen van 18 Maart 1690 met Huygens bezig was, kwam den prins als stadhouder toe, ingevolge het regeeringsreglement van 1674. Blijkens vriendelijk bericht van den heer gemeente-archivaris van Rhenen staat dienaangaande in het Politieboek (Vroedschapsboek) aldaar op 23 Maart 1690 aangeteekend: „Lijste van de persoonen bij Sijne Majesteijt geëligeert tot Burgemeesteren, Schepenen en Raden; mitsgaders Cameraer, Kerckmeester en Wees- en Gasthuismeester der Stadt Rhenen voor den jaare 1690". De lijst dier namen heeft echter hier geen belang.

Rhenen, II 538. De gewezen deurwaarder van den magistraat van Rhenen, die daarna opzichter was van de volière op Het Loo, heette Bernardus Beerninck en was aangesteld met ingang van 1 Februari 1694, gelijk blijkt uit het opstel van G. A. Evers, „De menagerieën op het Loo" in deel XV der „Bijdragen en Mededeelingen van Gelre", bl. 534.

Rhoté. Zie Rothé.

Rhijnfeld. Bedoeld is het kasteel Rheinfels bij St.-Goar, op den linker Rijnoever, dat op het einde van 1692 te vergeefs door den graaf De Tallard belegerd werd („Europ. Mercurius", December 1692, bl. 186—190).

Rhijngraaf, De oude, van wien Issac „sottigheden" vertelde, I 132—'33, was Frederik Magnus, wild- en Rijngraaf van Salm, kolonel van een regiment cavalerie in dienst van H. Hoog Mog. op 26 Januari 1635, generaal-majoor op 4 November 1641, luitenant-generaal op 17 Januari 1668, gouverneur van Sluis, daarna van Maastricht, aldaar overleden in 1673. Het bericht van zijn dood werd op 17 Januari 1673 bij H. Hoog Mog. ontvangen.

Rhijngraaf, De, zoon van den voorgaande, Carel Florentin, wild- en Rijngraaf van Salm, werd als ritmeester beëedigd in 1665 en als kolonel in 1672; den 5den Juni 1674 werd hij benoemd tot gouverneur van Breda. Hij werd zwaar gekwetst voor Maastricht, IV 129, 134, en overleed op 4 September 1676 („De Navorscher", XXXVI bl. 508; „Holl. Mercurius" 1676, bl. 159—160).

Rhijngraaf, De jonge, zoon van den voorgaande. Willem Florentin, wild- en Rijngraaf van Dhaun en Kyrburg, graaf van Salm, baron van Tourneboeuf, werd geboren op 12 Maart 1670 en ontving reeds op 9 October 1676 commissie als kolonel en kapitein in de plaats van zijn overleden vader. In 1694 ging hij over in dienst des keizers, II 353, 384, bij wien hij generaal-majoor en kolonel werd, kapitein van de lijfwacht en edelman van de kamer van den roomsch-koning. Hij stierf in 1707.

Rhijngravin, De, II 384, de moeder van den voorgaande, was Maria Gabrielle de Lalaing, dochter van Albert François de Lalaing, graaf van Hoogstraten, en weduwe van den Rijngraaf Carel Florentin bovengenoemd, dien zij bewogen had tot de roomsch-katholieke kerk over te gaan.

Richardson, Jonathan, 1665—1745, was portretschilder en leerling van Riley (Walpole „Anecdotes of painting", II p. 273—277).

Richardson, Jonathan, was kapitein en „keeper of Newgate". Vermoedelijk had Pepys reeds op 3 December 1667 het oog op hem, toen hij in zijn „Diary" de gevangenis van Newgate aanduidde als „the only nursery of rogues, prostitutes, pickpockets and thieves in the world".

Richelieu, De vader en de moeder van den kardinaal De, III 168, waren François du Plessis de Richelieu,

door koning Hendrik III aangesteld tot „Grand Prévôt de France", gestorven in 1590, en Suzanne de la Porte. Zijn grootvader was Louis du Plessis de Richelieu, gehuwd met Françoise de Rochechouart.

Richelieu, De broeder van den kardinaal De, de „Cardinal de Lion", III 135, was Alphonse Louis du Plessis de Richelieu, eerst bisschop van Luçon, daarna aartsbisschop van Aix, in 1628 van Lyon, groot-aalmoezenier van Frankrijk en kardinaal, overleden in 1653 en begraven in de kerk De la Charité te Lyon.

Richelieu, stadje ten zuiden van Saumur, in het departement Indre-et-Loire.

Richman, Kapitein. Franciscus Righam verkreeg den 6den Januari 1678 commissie als kapitein, en nogmaals op 21 Januari 1681, waarbij hij François Richman genoemd wordt. Op zijn proces, voor den hoogen krijgsraad gevoerd tegen den krijgsraad der stad Maastricht, doelden de resolutiën der Staten-Generaal van 6 en 14 Juni 1690. Een verzoek van dien officier om reisgeld — mogelijk wel om zich naar Londen te begeven, ten einde zich bij den koning te beklagen — werd door H. Hoog Mog. op 20 Juni 1690 afgewezen.

Richmond, Charles hertog van, dien Huygens in den zomer van 1692 in het leger en later in Engeland zag, was de in 1672 geboren bastaardzoon van koning Karel II en Louise de Kéroualle, hertogin van Portsmouth. Nog als kind werd hij door zijne moeder medegenomen naar Frankrijk, doch in het voorjaar van 1692 verwijderde hij zich heimelijk van daar en kwam naar Holland, waar hij zich naar Engeland inscheepte; op 1 Maart maakte hij openlijk zijne opwachting bij den koning en de koningin. Daarna begaf hij zich in Mei naar het leger en keerde in September naar Engeland terug. In November 1693 nam hij zitting in het Hoogerhuis en werd vervolgens admiraal van Schotland en gouverneur van Dumbarton-Castle. Hij stierf in 1715.

Richmond, De hertogin van. In Januari 1693 was de voorgaande in het huwelijk getreden met de dochter van lord Krudenell, weduwe van Lord Bellasis II 167, 168 („Europ. Mercurius", Januari 1693, bl. 64).

Richmond, stadje aan den rechteroever van de Theems, ten westen van Londen, waar voorheen een paleis stond der oude koningen van Engeland. Vermoedelijk hield Willem III aldaar verblijf, wanneer hij zich te Richmond ophield.

Riedberg, De graaf van, I 408. Mogelijk is bedoeld Ferdinand Maximiliaan graaf van Riedberg, of Rittberg, uit het huis der vorsten van Oostfriesland, wiens erfdochter, Maria Ernestine Francisca, in 1699 trouwde met graaf Maximiliaan Ulrich von Kaunitz.

Riedesel, George baron De, verkreeg op 7 Juni 1674 commissie als kapitein, op 5 December 1676 als adjudant-generaal van den graaf van Nassau, generaal der cavalerie, op 28 Mei 1677 als ritmeester en op 6 October 1688 als kolonel van het vaceerend regiment van den kolonel Willem van Holtzappel. Ofschoon Riedesel in het Journaal gezegd wordt in Juli 1691 krankzinnig te zijn geworden, I 455, komt hij nog in Juni 1694 voor als kolonel der cavalerie („Calendar of State Papers", 1694—'95, p. 174). Naar luid van een bericht in het tijdschrift „Der Deutsche Herold", XLIV, N°. 3, Maart 1913, S. 81, was hij geboren den 1sten Januari 1647 en stierf hij den 19den Augustus 1704.

Rillaert, Rillaer, dorp in Brabant, tusschen Aerschot en Sichem.

Rinbourg, De graaf van, II 248. Bedoeld is François Philippe de Melun, markies van Risbourg, of Richebourg. Hij was ridder van het Gulden Vlies en stierf als gouverneur en grootbaljuw van Henegouwen den 7den Februari 1690 („Europ. Mercurius", Febr. 1690, bl. 159). Zijne weduwe, Marie Thérèse de Gand, gezegd Vilain, hertrouwde met Jean Dominique graaf van Maldeghem.

Ringelenberg. Bedoeld is Alexander van Spaen, heer van Ringelenberg. Zie op Spaen.

Rinzy. Bedoeld is Le Raincy, een lusthuis op drie mijlen afstands van Parijs, door een rijk particulier gebouwd en later eigendom van de „Princesse Palatine", Anne de Gonzague, gemalin van Eduard van de Palts, een der zonen van den koning en de koningin van

Boheme. De dochter dier prinses was de prinses De Condé.

Riomal, IV 129. François Riomal, die op 13 November 1675 commissie als kapitein had verkregen, werd, naar luid der domeinrekening over 1680 (R. A.), 1ste cap. fol. 111, in dat jaar wegens eene houtverkooping naar Orange afgevaardigd. In de resolutiën van H. Hoog Mog. van 13 Mei en 22 November 1694 wordt hij vermeld als „François de Ryomal, of Riomal, geboortig van Orange, in leven Capiteyn ten dienste deser Landen".

Rios, Los, van wien Colyer op 6 April 1678 bericht uit Antwerpen ontving nopens de bewegingen der Fransche troepen, zal wel geweest zijn de „maestre del campo" Don Martin de los Rios, die op 18 April 1682 in de vergadering van H. Hoog Mog. verscheen, om kennis te geven van de benoeming van den markies De Grana tot gouverneur der Spaansche Nederlanden.

Ripperda, Georg, heer van Verwolde, I 396, zoon van Peter Vincent Ripperda tot Vorden en Anna van Eerde, werd in 1659 raadsheer, later president — „Eerste Raedt"— van het Hof van Gelderland („De Wapenheraut", 1901, bl. 216). Als eerste raad was hij tevens stadhouder van de leenen der provincie, in welke hoedanigheid hij genoemd wordt II 609. Hij stierf ongehuwd in 1702.

Ripperda, heer van Vorden, ritmeester. Volgens vriendelijke mededeeling van jhr. mr. W. A. Beelaerts van Blokland, heette hij niet, zooals verkeerdelijk wordt opgegeven, Peter Vincent, maar, naar luid zijner in het familie-archief op Vorden aanwezige doopacte van 14 Maart 1658, Vincent Willem. Na in 1689 commissie als ritmeester te hebben verkregen, werd hij den 22sten April 1690 met Vorden beleend. Den 23sten November 1691 werd zijne compagnie gegeven aan Nicolaes Renterinck, die zijn dienst sedert den 30sten September waargenomen had. In 1692 werd zijne zuster Anna Margaretha als zijne erfgename met Vorden beleend, waaruit blijkt, dat hij toen gestorven was.

Ripperda, in September 1649 te Parijs, III 134. Misschien Edzard Ripperda, de zoon van Hero Maurits Ripperda en Anna Margaretha Rengers, die gezegd

wordt na 1652 in Frankrijk te zijn gestorven („De Wapenheraut", 1901, bl. 219, noot 6).

Ripperda, voor wien pardon gevraagd wordt IV 98, was klaarblijkelijk Unico Ripperda, heer van Hengelo enz., zoon van Willem Ripperda en Alida van Buckhorst, ritmeester in 1666, kolonel der cavalerie in 1672, door wien, bij de aannadering der Munsterschen, Zwolle in allerijl werd verlaten (Wicquefort, IV 412). Ongetwijfeld had daarop het gevraagd pardon betrekking. Hij stierf in 1678.

Ripperda van Tweldam, I 459; II 86, 121; III 59. Unico Ripperda tot 't Weldam en Opdam, zoon van Johan Ripperda en Sophia Margaretha van Raesfeld, geboren in 1647, werd lid der ridderschap van Overijsel in 1672, den 23sten October 1692 aangesteld tot drost van Twenthe—Salland? 121 — en overleed op 22 April 1709.

Rive, Rives, III 136, 142, in het département de l'Isère, noordwestelijk van Grenoble.

Rivet. Guilelmus Henricus Rivet, Hagiensis, werd op twintig-jarigen leeftijd in 1698 te Leiden als student ingeschreven. Hij stierf in 1718 te Rotterdam, van waar zijn lijk naar Den Haag werd vervoerd en aldaar op 27 Augustus in de Nieuwe Kerk begraven („De Wapenheraut", 13de jaarg., 1909, bl. 364).

Roane, Roanne, III 125, stad aan de Loire, zuidoostelijk van La Palice, in het tegenwoordig departement der Loire.

Robbinson. Kapitein Robinson, die in 1694 het jacht „Henrietta" voerde, had het volgend jaar het ongeluk dat zijn schip „the Hope" door de Franschen genomen werd, waarvoor hij terecht moest staan, doch vrijgesproken werd. In 1696 verloor hij een arm in een gevecht met tien Fransche kapers, uit wier handen het hem evenwel gelukken mocht de koopvaardijschepen, welke hij convoyeerde, te redden (Luttrell, III 538, 539; IV 65).

Robecq, De prins van, was Eugène de Montmorency, gouverneur van Artois en ridder van het Gulden Vlies, gehuwd met Marguérite Alexandrine d'Aremberg. Zie den „Holl. Mercurius" van Juni 1676, bl. 104, en de „Mémoires du Duc de Saint-Simon", X ch. 5.

Robert, Prins, beter bekend als prins Rupert, zoon van den koning en de koningin van Boheme, hield de partij van zijn oom, koning Karel I, en bevocht de aanhangers van het Parlement, eerst te land, daarna, van 1649 tot 1652, op zee. In November 1649 bevond hij zich met eenige schepen vóór Lissabon, waarheen de admiraal Blake hem in het voorjaar van 1650 met zeventien schepen nazette. Evenwel gelukte het den prins zijnen vervolger te ontkomen en zich naar Toulon te redden. Zie daarover de monografie „Rupert of the Rhine, a biographical sketch by Lord Ronald Gower, London, 1890", hoofdst. VIII. Aldaar wordt, bl. 108, gewag gemaakt van eene mislukte poging om het admiraalschip van Blake, de „George", in de lucht te doen springen door middel van wat als een voorlooper der hedendaagsche torpedo's zou kunnen worden beschouwd; blijkbaar hetzelfde geval als door Huygens IV 246 wordt vermeld.

Robert, De dochter van prins, van wie I 244 sprake is, droeg den naam van Ruperta en was door hem verwekt bij eene tooneelspeelster, M^rs^. Hughes, over wie gehandeld wordt in de „Mémoires du Comte de Grammont", chap. X. Ruperta trad in het huwelijk met den luitenant-generaal Scrope Howe, broeder van lord Howe in Ierland. Zie den „Appendix" tot de boven aangehaalde monografie.

Robert, De intendant. Louis Robert was, naar De la Neuville meldt, IV 92, in Juli 1672, tot erkenning der diensten, door hem in Hongarije, voor Duinkerken en elders bewezen, door Lodewijk XIV aangesteld tot intendant van justitie, politie en financiën voor geheel het door de Franschen veroverde grondgebied. Wel bekend is, dat hij zich als zoodanig te Utrecht uiterst berucht maakte. Van zijn onderhoud met den prins van Oranje op 16 Augustus 1678, IV 274, deed hij verslag aan Louvois bij een schrijven van diezelfde dagteekening, waaruit een en ander wordt aangehaald door P. de Ségur, „Le Maréchal de Luxembourg et le Prince d'Orange", p. 522—'23.

Robertelli, Roberti. Blijkens de „Crimineele Papieren

van Holland" (R. A.) werd Robert de Pille du Plessis, ter zake dat hij uit Frankrijk was gekomen, om met mr. Simon van Halewijn te spreken, „en aen denselven 20000 Ricxdaelders belooft (had) om de vreede te bevorderen, geduerende desen oorlogh geconfineert en voor altijt gebannen. 31 Julius 1693". Op die aangelegenheid hebben betrekking de resolutie van Holland van 20 Mei 1693 en de „Secrete Resolutiën van Holland" van 14, 15 en 28 Juli 1693 (deel VI, fol. 541, 558, 567 en '68). Vgl. ook „Archives de la Maison d'Orange-Nassau", 3e série, I p. 320. Intusschen moet reeds vóór het sluiten van den vrede beproefd zijn de loslating van den gevangene te verkrijgen, daar Willem III den 27sten September aan Heinsius schreef: „Wegens het relacheren van Roberti, dat zoude ik vooralsnog geenszints toestaen" (Mss. Sirtema van Grovestins op de Kon. Bibl.). Doch na het einde van den oorlog werd daarop teruggekomen. Eene resolutie van Holland van 8 October 1697 (fol. 731) behelst het volgende: „De Raadpensionaris heeft ter Verg. gecommuniceert dat de Heeren extr. Ambassadeurs en Plenipotentiarissen van den Koning van Vrankrijk in eenige gehouden Conferentien hadden geinsteert, ten einde Robbert de Pelle du Plessis, bij sententie van den Hove van Holland van den 31 Julii 1693 gecondemneert omme geduerende den oorlog in een verseeckerde Plaatse geconfineert te werden, vermits het sluiten van de Vreede uit sijne detentie mogte werden ontslagen omme na Vrankrijk te vertrekken; dat de gemelte Heeren extr.s Ambassadeurs daar op weesende te gemoet gevoert dat de voorschreve confinatie was gedaen 't sijnen kosten, deselven hadden geantwoord, dat dewijl men in Vrankrijk ook eenige gevangens hadde die van deese sijde werden gevordert, het bedenkelijk was; of het ter wederzijden wel dienstig was soo precis op de kosten te staan, en daardoor de relaxatie te verschuiven, dat hij Raadpens. van alle hetselve kennisse gegeeven hebbende aan sijne Majesteyt, deselve van gevoelen was geweest dat met het eindigen van den oorlog de voorsz. ontslaginge behoorde te werden gedaan. Waarop gedelibereert zijnde is goedgevonden en verstaan dat den President en Raaden van

den Hove zullen werden gelast en geauthoriseert, soo als deselve gelast en geauthoriseert werden mits deesen, om den voorschreven Robbert du Pille du Plessis uit zijne voorsz. confinatie te ontslaan, omme na Vrankrijk te vertrekken, en wat aanbelangt de voorsz. kosten werden de Heeren haar Ed. Groot Mog. Gecommitteerde Raaden, die daartoe te meestendeel hebben uitgeschooten, geauthoriseerd omme daaromtrent soodanig te disponeeren als deselve na gelegentheit van tijd en saaken sullen bevinden te behooren". Het behoeft geen betoog, dat de hier bedoelde Du Plessis niet — gelijk het Register, bl. 234—'35, aangeeft — dezelfde was als Du Plessis, die volgens het verhaal van Trevor, II 77, reeds in 1689 wegens verraderlijke verstandhouding met D'Avaux was terechtgesteld.

Robinac. Bedoeld is François de Pas de Feuquières, graaf De Rébenac, luitenant-generaal, die gezant van Lodewijk XIV was bij den hertog van Savoye, ten tijde dat deze den oorlog aan Frankrijk verklaarde. Rébenac werd daarop in verzekerde bewaring gesteld onder eene wacht van veertig of vijftig edellieden; eerst op 7 November 1690 kwam hij te Parijs terug, alwaar hij den 22sten Juni 1694 overleed („Mémoires du Marquis de Sourches", III 226; IV 548).

Rocca, Baron De, gouverneur van Yperen voor den koning van Spanje. De „Hollantse Mercurius" van April 1675 noemt hem „Baron de Roque, Plaetsvooght van Yperen" en bij De Vegiano, IV 1883, heet hij „Henri baron de Rocca, général de bataille et gouverneur d'Ypres", doch IV 1907 „Baron de Rocqua".

Roccervière, IV 212. Bedoeld is Guillaume de la Roche-Cervière, voor wien op 19 November 1677 commissie als kapitein werd verleend. Na zijn overlijden werd op 9 December 1678 zijn regiment aan Daniel de Torsay gegeven.

Roché is onbekend, maar mogelijk is IV 38 bedoeld Roches. Guy de Barbançon, graaf Des Roches, was kapitein der garde van den prins De Condé, die zich in den voorzomer van 1675 bij Lodewijk XIV te velde bevond, en nu kan het zeer wel zijn dat Waldeck en de Rijngraaf een aanslag op Condé hebben willen be-

proeven, doch te laat kwamen, en dat daarom de gardekapitein hun spottend deed weten, dat zijn prins „verhuyst” was. Doch, zoo dit eene loutere gissing is, stellig schijnt wel, dat met de boodschap „verhuyst” eene bespotting bedoeld was. Mogelijk is Roché dezelfde, dien Wicquefort IV 685 noemt De Rochers, „Sergeant de bataille”. Den 18den Februari 1696 werd hij aangesteld tot gouverneur van het „Hôtel des Invalides” („Mémoires du Marquis de Sourches”, V 110).

Rochefort, Lady, alias de vrouwe van Zuylestein, juister lady Rochford. Zie op Zuylenstein.

Rochester, Lawrence Hyde graaf van, tweede zoon van den kanselier Clarendon en broeder der moeder van de prinses van Oranje, was een der ambassadeurs, belast met de bemiddeling van koning Karel II op het vredescongres te Nijmegen. Als zoodanig treedt hij op in Deel IV van het Journaal. Van zijn aldaar vermeld bezoek aan den prins in het leger, bl. 205, 220—'23, 241, is ook sprake in de „Gedenkschriften” van Sir William Temple, bl. 558. En naar luid eener resolutie van H. Hoog Mog. van 12 September 1678, was de ambassadeur Hyde den avond te voren naar Engeland teruggekeerd. In 1682 werd Hyde tot graaf van Rochester verheven en na de troonsbestijging van koning Jacob II werd hij tot „Lord High Treasurer” aangesteld en benoemd tot ridder van den Kouseband. Niet lang daarna evenwel viel hij in ongenade en verloor zijn ambt; dit maakte het hem gemakkelijk zich voor Willem III te verklaren, wat hij, volgens Macaulay, voornamelijk deed ter wille van de aanzienlijke inkomsten, welke hij van de regeering trok en die hij anders gevaar liep te verliezen. In 1692 werd hij tot lid van den „Privy Council” benoemd.

Rochester, stad op den rechteroever van de Theems, nabij Chatham.

Rockwood, Rookwood, Ambrose, brigadier in dienst van koning Jacob II, was betrokken in het groote complot van Sir John Fenwick tegen Willem III; door zekeren Harris verraden, werd hij gevangen genomen, veroordeeld en op 29 April 1696 terechtgesteld.

(Luttrell, IV 35, 52; „Europ. Mercurius", Mei 1696, bl. 301—310; Juli, bl. 70—77).

Rocroy, op de grens van Frankrijk en het graafschap Namen, ten zuiden der Ardennen, noordwestelijk van Mézières.

Rodez. Zie Limale.

Roeulx, Mademoiselle Du, IV 265, was Catharina Francisca Maria Isabelle, rijksgravin De Croy-Roeux, dochter van Eustatius graaf De Croy-Roeux, ridder van het Gulden Vlies, gouverneur van Rijsel en Douay, en van Theodora Geertruida Maria barones van Kettler en Lage. Den 16den Juni 1678 trad zij te Frankfort a./M. in het huwelijk met Walraad graaf, later vorst, van Nassau-Usingen.

Roeulx, Roeux, Le Roeux, IV 265, 270, 275. Met dien naam is niet een riviertje bedoeld, zooals in het Register, bl. 251, wordt verondersteld, maar eene kleine stad in Henegouwen, aan de grens van Brabant, welke aan het huis Croy placht toe te behooren. Ten noorden van die plaats strekt zich eene boschrijke en van hagen doorsneden landstreek uit, genaamd „la Haye de Roeulx", waarin twee dorpen, het eene gelegen onder Braine-le-Comte, het andere onder Nivelles, en beide „Le petit Roeulx" geheeten, IV 269 („Délices du Brabant", II 162; Le Roy, „Théâtre Profane du Brabant-Wallon", fol. 11).

Roggel, IV 9, 10, dorp in Nederlandsch Limburg.

Rogon. Naar het schijnt, een Fransch hoofdofficier te Maastricht.

Rohan, Het graf van den hertog van, III, 146. Henri hertog van Rohan was in 1638 aanvoerder van het leger van Lodewijk XIII tegen den Duitschen keizer. In den slag bij Rheinfelden werd hij zwaar gekwetst en daarop overgebracht naar de abdij Köningsfelden in Zwitserland, waar hij overleed. Zijn lijk werd vervolgens naar Genève vervoerd, waar het in de St.-Pieterskerk werd begraven. Zijn grafsteen, dien Huygens in die kerk aanschouwde, is thans door een modern monument vervangen.

Rohan, Kapitein. Zonder twijfel moet voor dien naam gelezen worden Boham of Bohan. Benjamin de Boham,

kapitein in de garde van den prins, was, na afkondiging te 's-Gravenhage op 12 December 1683, gehuwd met Anna Helena van Campen, dochter van mr. Johan van Campen, substituut-griffier van het Hof van Holland, „een Juffrouw, soo de faam is, van considerabele middelen, die men zegt over de 300,000 gl. aan comptante penningen te importeren, dewelcke haren bruydegom soude hebben gebeneficeert met een somma van 75,000 gl. bij Huwelijcksche voorwaerden" („De Navorscher", XXXIV bl. 107). Den 5den Juni 1690 werd voor Benjamin de Boham commissie verleend als luitenant-kolonel „onder het regiment Guardes te voet van S. H.", in de plaats van Hans Christoffel van Seiffert; volgens het Journaal, I 298, zoude hij echter reeds in Juli d. a. v., wegens wreedheid door hem in Ierland gepleegd, of althans niet belet, uit de garde zijn verwijderd en als kommandant naar Geertruidenberg gezonden. Dit verhaal is evenwel van elders niet bevestigd bevonden, maar wel blijkt daarentegen uit eene resolutie van H. Hoog Mog. van 21 Mei 1691, dat Boham zich toentertijd nog als luitenant-kolonel bij 's konings garde bevond. Den 14den April 1704 werd hij tot generaal-majoor bevorderd.

Rolle, stadje aan het meer van Genève.

Romain, St.-, vermoedelijk is bedoeld Saint-Romain de Popey, ten zuidoosten van Tarare.

Romano, Giulio, 1492—1546, de uitnemendste der leerlingen van Rafaël.

Rombo, Del. Klaarblijkelijk is bedoeld de welbekende Venetiaansche schilder Sebastiano del Piombo, eigenlijk geheeten Luciani. Hij leefde omstreeks 1485—1547.

Romer, I 128, 131, 199, 223, 225—227, 229, 230; II 288, 440, was Wolfgang Wilhelm Romer, die in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 18 Juli 1682 voorkomt als „Kwartiermeester-Generaal ten dienste van den Koning van Denemarken, zoon van wijlen den Resident Romer". Later heet hij, in eene resolutie van 22 Mei 1693, „Collonel en Ingenieur Generael van Sijne Kon. Maj. van Groot Brittannien". Na afloop van den oorlog begaf hij zich naar Noord-Amerika, zooals

blijkt uit eene missive van den commissaris Spanheim te Dusseldorf van 3 December 1697 (R. A.), waarin hij genoemd wordt „jegenwoordigh Chef Ingenieur van Nieuw Engelandt", zoon van Matthias Romer, „in sijn leven Resident te Hamburg".

Romer, De juffrouwen, zusters van den voorgaande, worden in eene resolutie van de Staten van Holland van 13 Januari 1689 en in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 18 Juni 1697 genoemd „Anthonetta Sophia en Sophia Albertina Romers, dochters van Matthias Romer, in zijn leven Resident van den Staat te Hamburg". Uit eene resolutie van H. Hoog Mog. van 6 November 1698 blijkt voorts, dat de oudste dier zusters weinige dagen te voren overleden was; op 13 October 1695 was te 's-Gravenhage haar huwelijk afgekondigd met mr. Willem van Driel, „woonende omtrent de Fijnaart".

Romswinckel, aan wien de prins op 11 October 1675 schreef en met wien hij op 4 Mei 1678 ten huize van Odijk eene langdurige conferentie had, IV 73, 252, was Matthias Romswinckel, geheimraad en kanselier van den keurvorst van Brandenburg en diens gezant in Den Haag. Op 11 April 1681 had hij als zoodanig afscheidsaudientie bij H. Hoog Mogenden. Hij was teruggeroepen, volgens Sidney, omdat hij op te goeden voet stond met den prins, maar gansch niet met den ambassadeur van Frankrijk (Blencowe, „The Diary of the Hon. Henry Sidney," II 83, 86). Hij stierf in 1699.

Romswinckel, De raadsheer, die in April 1692 op Het Loo verscheen, II 45, en die in October 1694 daar weder kwam en Huygens plaagde „met sijne ennuyeuse discoursen", II 424, was Frans Romswinckel, de zoon van den voorgaande uit diens eerste huwelijk met Catharina Klerck.

Ronjet, Ronjat, Etienne, wordt vermeld als tegenwoordig bij het laatste ziekbed van Willem III, door dr. R. Krul, „Haagsche Doctoren, Chirurgen en Apothekers in den ouden tijd", 's-Gravenhage, 1891, bl. 186.

Ronquillo, Don Pedro de, ambassadeur van Spanje in Engeland, overleed den 27sten Juli 1691 (Luttrell, II 269; „Europ. Mercurius", Augustus 1691, bl. 115).

Rons de Marsilly. Bedoeld is Claude Roux, of Le Roux, de Marsilly, een Fransch protestant, door wien een aanslag op het leven van Lodewijk XIV werd voorgenomen, waarvan diens ambassadeur te Londen kennis kreeg. Roux werd daarop achtervolgd en in Mei 1669 door eenige officieren van Turenne op Zwitsersch grondgebied aangehouden, over de grens gevoerd en den 22sten Juni d. a. v. te Parijs ter dood gebracht. Zie Haag, „La France Protestante", IX, p. 59—62; A. de Gallier de Larogne, „Le Marquis de Ruvigny", p. 137—142; E. Laloy, „Le masque de fer", p. 209 svv. Voor het verband, dat de Engelsche schrijver Andrew Lang heeft willen vinden tusschen het gebeurde met Roux en de geheimzinnige geschiedenis van den man met het ijzeren masker, schijnt in werkelijkheid geen grond te bestaan.

Ronssen, Renaix in Oost-Vlaanderen, zuidelijk van Oudenaarde, nabij de grens van Henegouwen.

Rood, Roodt, Roos, Root, die veelal door Huygens bij den aankoop van paarden tot zijn gebruik werd geraadpleegd, was ongetwijfeld Frederick Root, die als „Picquer" op 11 Maart 1666 acte van „Palphreniers tractement" ontving, „mits dat hij gehouden sal sijn de Pagies van S. H. te Paerde te Leeren Rijden ende exerceeren". Hij schijnt dezelfde te zijn geweest als Frederik, die in 1677 dienst deed als fourier, IV 209. Vele jaren later, na den dood van Willem III, wordt onder degenen, die gehouden waren den rouw over hem aan te nemen, genoemd Frederick Root, „Dispencier en onderstalmeester van de stallen van S. M. van glor. mem. op 't Loo". De II 188 en 198 vermelde Joff. Root zal wel zijne echtgenoote zijn geweest.

Rooke, Rook, Sir George, werd in het voorjaar van 1693 gelast de koopvaardijvloot naar de straat van Gibraltar te convoyeren met eene vloot van zeven-en-twintig oorlogsschepen, achttien Engelsche en negen Hollandsche. Hoe gegrond de vrees was, die hier te lande zoowel als in Engeland gekoesterd werd, dat die vloot slaags zou geraken met de Fransche, bewees de uitkomst, want op 17 Juni werd zij nabij Vigos door

de Fransche vloot onder admiraal Tourville achterhaald, die na een hevig gevecht dertig onzer handelsschepen nam, terwijl een nog veel grooter getal verloren ging. De Engelschen leden intusschen betrekkelijk weinig schade, waarover hier te lande geen geringe ontevredenheid werd verwekt (Luttrell, III 137).

Roomans. Jacobus Romans, ook wel Romanus genoemd, schilder en architect, verkreeg den 26sten Juli 1689 commissie als „Architect van Z. M.'s Gebouwen". Omstreeks 1690 was hij op Het Loo werkzaam (A. von Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II S. 465).

Roon, IV 258, Rhoon op het eiland IJselmonde.

Roosbeek, dorp in Brabant, tusschen Leuven en Thienen.

Rooseboom, Rosenboom. De drie broeders van dien naam, welke, benevens eene zuster, in het Journaal genoemd worden, waren gesproten uit het huwelijk van Jan Rosenboom en Levina Stevin, omtrent welk echtpaar geene bijzonderheden worden vermeld, zoodat niet kan worden gezegd, of de man inderdaad, zooals I 324—'25 verteld wordt, in zijne jonge jaren bode van Aarlanderveen was geweest; het is evenwel zeer aannemelijk, dat hij oorspronkelijk procureur was. Zijne vrouw zal wel eene kleindochter geweest zijn van den beroemden Simon Stevin en eene dochter van diens zoon Hendrik Stevin, die heer van Grevelsrecht wordt genoemd, welke heerlijkheid later in het bezit was van Huibert Rosenboom (Goethals, „Notice Historique sur Simon Stevin", p. 60).

Rooseboom, De president. De oudste der drie broeders was mr. Huybert Rosenboom (1634 - 1722), heer van Grevelsrecht, die den 15den Juni 1673, in de plaats van den overleden mr. Jacob van Bergen, aangesteld werd tot requestmeester van den prins van Oranje; als zoodanig komt hij in het Journaal voor van 1673 tot 1677. In Juli van dat laatste jaar verkreeg hij zijne benoeming tot raadsheer in den Hoogen Raad, IV 185, 187, 188, 218, van welk college hij den 3den Maart 1691 president werd. In het Journaal wordt hij voor het laatst genoemd II 121.

Rooseboom, De vrouw van den president, II 108, was zijne tweede echtgenoote, Brigitta Backer.

Rooseboom, de advocaat-fiscaal van den krijgsraad, was mr. Frederik Rosenboom, die den 30sten October 1676 tot dat ambt werd bevorderd. Den 31sten Juli 1691 verkreeg hij commissie als raadsheer in het Hof van Holland, I 466, waarvan hij zich voorstelde wel spoedig president te zullen worden, II 113, wat evenwel niet gelukte. Bij Willem III stond Frederik Rosenboom in blakende gunst; nadat hij raadsheer geworden was, wordt meer dan eens aangeteekend, dat de koning ten zijnent het middagmaal ging gebruiken, II 34, 37, 138, wat Huygens wel min of meer met leede oogen zal hebben gezien, daar hij reden meende te hebben, om te vreezen, dat Rosenboom het ambt van secretaris des konings voor zich begeerde, I 96, 104; II 355, waarvan evenwel ook niets kwam. Overigens schijnt Frederik Rosenboom toch ook niet zeer bemind te zijn geweest; gedurig wordt melding gemaakt van zijn grootsprekerij, niet slechts op zijn huis en buitenplaats, II 104, maar vooral op zijne meer dan vrijmoedige wijze van optreden tegenover hooge personages, I 116; zelfs wordt hij een „ondeugende guyt" genoemd, die uit Engeland niet naar huis „souw derven komen, hebbende daer veel vijanden ende schurfde dingen tot sijnen laste", I 93, 124. Van zijne verhouding tot de freule van Brederode kan men begrijpen, dat in het Journaal niet gezwegen wordt, III 20, 86, IV 213; maar van het verhaal, dat hij tot haar universeel erfgenaam zou zijn ingesteld, gewaagt Huygens niet. Wellicht was hij dienaangaande door Rosenboom zelf van de waarheid onderricht. Later maakte Rosenboom het hof aan de schatrijke vrouwe van Warmenhuysen, mevrouw Sohier de Vermandois, geboren Pauw van Bennebroek, doch te vergeefs, II 163, 188. Ten slotte, op acht-en-vijftigjarigen leeftijd, trouwde hij met de veel jongere Brigitta Catharina Backer, weduwe van mr. Pieter Slicher. Hij stierf in 1716.

Rooseboom, De derde der broeders, Simon of Symen Rosenboom — vermoedelijk naar Simon Stevin genoemd — werd in 1678 advocaat van den lande, ter vervanging van zijn oudsten broeder, toen deze lid van

den Hoogen Raad was geworden, en werd op 5 November 1688 belast met de waarneming van het ambt van advocaat-fiscaal der generaliteit, gedurende de afwezigheid in Engeland van den titularis, mr. Frederik Rosenboom. Uit het weinige, dat in het Journaal omtrent Simon Rosenboom vermeld wordt, I 341; II 507, blijkt wel, dat hij een gewetenlooze schavuit moet zijn geweest. Zie ook over hem „Bijdragen en Mededeelingen van Die Haghe", 1911, bl. 75, 76, 93, 125.

Rooseboom, Joffr., in het voorbijgaan vermeld I 321 en 325, was Maria Rosenboom, welke in het huwelijk trad met Henricus Pontanus, die in 1699 aangesteld werd tot hoogleeraar te Utrecht, volgens Burman door toedoen van zijn zwager, mr. Huybert Rosenboom, die daartoe zijn invloed bij Willem III zou hebben doen gelden (Loncq, „Historische Schets der Utrechtsche Hoogeschool", bl. 123, noot 1).

Roosemale. Dominicus Roosmale werd in 1679, bij de afkondiging van zijn huwelijk te 's-Gravenhage, genoemd „Raad en Oud-Burgemeester der Stad Rotterdam en Bewindhebber der O. I. Comp.". In 1682 had hij zitting in het college van gecommitteerde raden („Batavia Illustrata", fol. 1460) en den 24sten April 1688 werd hij benoemd tot raad ter Admiraliteit van de Maas. Hij stierf den 10den December 1707 („De Navorscher", XXIV 240).

Roosendael, De heer van, dien Huygens afwisselend in Den Haag en op Het Loo ontmoette, of ook wel op zijn kasteel in Gelderland bezocht, en die zich in November 1692 te Londen ophield, was Johan van Arnhem (1630—1716), ordinaris gedeputeerde van het kwartier van de Veluwe, richter van Arnhem en den Veluwezoom, extraordinaris raadsheer in het Hof van Gelderland, schepen der stad Arnhem en in 1701 landdrost der Veluwe („Bijdragen en Mededeelingen van Gelre", XIV bl. 84 en vlgg.). Hij was ook bekend als stichtelijk dichter en wordt als zoodanig o. a. vermeld bij Schotel, „Kerkelijk Dordrecht", II bl. 121.

Roosendael, De vrouwe van, van wie melding wordt gemaakt I 500, was Johanna Margriet van Arnhem,

vrouwe van Roosendael, door welke die heerlijkheid in 1667 ten huwelijk werd aangebracht aan haren neef, Johan van Arnhem (Van Spaen, „Inleiding tot de Historie van Gelderland", IV 182). Zij zelve had Roosendael verkregen ten gevolge van den vroegtijdigen dood van haren eenigen broeder, Diderik van Arnhem, die op 9 September 1656 te Leiden overleed (Geneal. Van Arnhem in de verzameling van den H. R. v. A.).

Roosendael, I 498, 499, kasteel op de Veluwe, ten noordoosten van Arnhem.

Roosendael, De advocaat, van wien sprake is II 619, was mr. Jacob van Rosendael, advocaat in Den Haag, die, gelijk wel te begrijpen is, niets uitstaande had met het adellijk geslacht Van Arnhem. Volgens de genealogie in het archief van den H. R. v. A., was hij gehuwd met Cornelia van Engelenburg, bij wie hij verscheidene kinderen had, waaronder vier dochters, Clara, Maria, Alit en Catharina, doch welke van deze degene is, die in het Journaal, II 619, bedoeld wordt, kan niet worden gezegd.

Roosendael, IV 3, 5, 6, 28, 78, 79, 258, 259, stadje in Noord-brabant, ten westen van Breda, dat in 1501 aangekocht werd door Engelbert van Nassau, heer van Breda, die het met de baronie vereenigde.

Roosendael, Rosendal, IV 30. Abdij van Cisterciënser nonnen, ten zuiden van Duffel, niet ver van de Nethe („Délices du Brabant", IV 77).

Roovere, De, II 204. Mr. Cornelis de Rovere, burgemeester van Dordrecht en „uyt den Oudt-Rade" dier stad, werd bij resolutie der Staten van Holland van 19 Mei 1693 gecommitteerd, „omme bij provisie ende pro interim in de plaets van den Heer ende Mr. Cornelis Teresteyn van Halewijn, mede uyt den voorschreven Oudt-Raedt der selver Stadt, als Ordinaris Gedeputeerde ter Generaliteyt de saecken van 't Landt te helpen waernemen".

Rooyenhuysen was een fort, niet ver van Sas-van-Gent, zooals blijkt uit de „Mémoires" van graaf Frederik van Dohna, p. 99.

Rosa, die in Augustus 1675 in het leger verscheen, IV

57, schijnt dezelfde geweest te zijn, die III 72 voorkomt als Rosa te Utrecht, nl. mr. Peter Rosa, kanunnik ten Dom, geëligeerde raad ter vergadering der Staten van Utrecht, vanwege die provincie gecommitteerd in de Staten-Generaal, in welker vergadering hij op 5 Februari 1680 zitting nam; den 9den Mei 1686 werd hij ter Generaliteits-Rekenkamer gecommitteerd, maar was, blijkens eene resolutie van H. Hoog Mog. van 30 October 1688, toen ter tijd niet meer in leven.

Rosa, baljuw van Den Haag, I 85, was mr. Adriaan Rosa, die den 10den Februari 1689 in de Groote Kerk te 's-Gravenhage begraven werd („Haagsch Jaarboekje", 1891, bl. 96). Tot zijne vervanging werden aan den koning voorgedragen Johan van Dorp, ritmeester, mr. Johan Dedel en mr. Pieter Dierix, welke laatste verkozen werd (Resolutiën van Holland van 7 Maart en 4 Mei 1689).

Roscommon, De gravin van. Bedoeld schijnt te zijn Isabella, dochter van Mathew Boynton, den tweeden zoon van sir Mathew Boynton, baronet, of Barnston in Yorkshire, en weduwe van den op 26 Januari 1684 overleden Wentworth Dillon, vierden graaf van Roscommon.

Rose, Roos, de schoonzoon van Richard Gibson, den dwerg, was eigenlijk juwelier; uit het Journaal blijkt evenwel overvloedig, dat hij zich ook met den kunsthandel bezig hield. Zijne vrouw, die volgens Huygens „al vrij goede miniaturen maeckte", II 332, en die inderdaad zeer verdienstelijke portretten in waterverf vervaardigde, was Susanna Penelope Gibson. Zij overleed in het jaar 1700, acht-en-veertig jaren oud.

Rosef, IV 26, misstelling voor Rumpf.

Roses. Dat het bericht der inneming van Roses door maarschalk De Noailles met uitbundig vreugdebetoon in het Fransche leger ontvangen werd, wordt ook vermeld door D'Auvergne, „Campaign of 1693", pag. 27.

Roset, III 156, 157, 159, 160. Bedoeld schijnt te zijn Marc Roset, lid van den raad van Genève in 1649, syndicus in 1659, gedeputeerde naar Parijs in 1677 (Galiffe, I 351).

Roset, Madame, III 152, 156, 157, 161. De vrouw van den voorgaande was Louise de la Morte.

Roset, Mademoiselle, III 153, 156. De oudste dochter van voornoemde echtelieden heette Françoise Roset.

Rosne, III 158. Ongetwijfeld is bedoeld de Rhône.

Rosso, II. Bedoeld schijnt te zijn Rosso de' Rossi Fiorentino, overleden in 1541.

Rossum, „De jonghe". Zie op Randwijck.

Rothé, een meer dan half krankzinnige geestdrijver, wiens wezenlijke naam, blijkens een door hem op 30 Juni 1675 geschreven brief — afgedrukt in de „Kronyk van het Historisch Genootschap", V bl. 188 — was Johannes Rothen, had heftige pamfletten tegen den prins van Oranje in het licht gezonden, nadat aan dezen de souvereiniteit van Gelderland was aangeboden. De man werd deswege in December 1676 te Amsterdam aangehouden, maar op aandrang zijner verwanten werd hij als ontoerekenbaar al spoedig in hunne handen gesteld, om door hen „opgesloten en bewaard" te worden („De Holl. Mercurius", 1676, bl. 217; 1677, bl. 93—96). Eerst bij resolutie der Staten van Holland en West-Friesland van 4 Augustus 1691 werd hij in vrijheid gesteld, op voorwaarde, dat hij de stad, waar hij zich vestigen zou, niet zoude verlaten, zonder voorafgaande vergunning van den magistraat aldaar, en dat hij zich voorts zoude onthouden „van het maaken van eenige geschriften, hoedanig die zouden mogen wezen, of dat andersints aanstonds zal werden geconfineert" (Wagenaar, XIV bl. 419).

Rottenkamer. Bedoeld is de schilder Johan Rottenhammer, geboren te München in 1564, gestorven te Augsburg in 1625.

Rottermondt. Abraham Rottermont, eerste apotheker van S. M., wordt genoemd in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 30 Mei 1691.

Rouge Maison, II 517, 518, 528, eene boerderij op een heuvel nabij het dorp Flavennes aan de Sambre, waarheen de koning op 27 Juni 1695 zijn hoofdkwartier verplaatste van het kasteel Falise, waar hij den 22sten aangekomen was, ten einde dichter bij het beleg te zijn (D'Auvergne, „Campaigne of 1695", p. 46).

Roussal, De oude, op de Houtmarkt moet, volgens de

notarieele protocollen van Den Haag uit het laatst der zeventiende eeuw, geweest zijn Antoine Roussal, die eerst als „quartiermeester", later als „controlleur" voorkomt. Denkelijk was hij dezelfde als Antoine Roussal, die in 1667 tegelijk met zekeren Daniel Jacob vermeld wordt als „Directeur en aennemer van de Hoffhouding van S. H.".

Rousseau, Jacques, 1630—1693. Volgens Adolphe Siret, „Dictionnaire Historique des Peintres", p. 777, zoude Rousseau, na als protestant uit Frankrijk naar Zwitserland geweken te zijn, in 1688 het roomsch-katholieke geloof hebben omhelsd, daarop naar Parijs zijn teruggekeerd en zich vervolgens naar Londen hebben begeven, waar hij stierf.

Rousselaere, Roulers, aan de Mandel, eene zijrivier van de Lys, in West-Vlaanderen, ten noorden van Meenen.

Rouwenberg, De, hoogte niet ver van Dieren.

Roussy, Mlle. De, juister Roucy, was de dochter van den graaf De Roye uit het huis De la Rochefoucauld; haar beraamd huwelijk met Hendrik Casimir II, stadhouder van Friesland, kwam niet tot stand.

Rouwgraaf, De, die als kapitein in het regiment van Amelisweerd diende, komt voor op den Staat van Oorlog voor 1690 als Charles Eduart Rougrave Palatin. In margine is nevens dien naam gevoegd „23 May 1690 Carel Philip van Uytenhove", hetgeen de aanteekening van Huygens op 16 Mei 1690, I 270, geheel duidelijk maakt.

Row, I 33. Daar zal voor Row wel How moeten worden gelezen, vermits sprake schijnt te zijn van den bekenden Jack Howe.

Row, Engelsch hoofdofficier, die in Juli 1696 verscheen in het leger te Gembloux, was vermoedelijk Henry Row of Rowe, destijds kolonel der infanterie, later brigadier-generaal, in 1704 gesneuveld in den slag bij Höchstädt (Luttrell, V 472).

Roye, Graaf De, was Frédéric Charles de la Rochefoucauld, graaf van Roye, volgens Duc D'Aumale „Histoire des Princes de Condé", VII p. 692, de vertegenwoordiger

van „l'esprit de la plus austère réforme", maar volgens „Saint-Simon", I ch. XXII, en Prins Visconti, „Mémoires", p. 128 en 133, een hartstochtelijk en verwoed speler, wat hetgeen Huygens III 81 omtrent hem mededeelt, zeer waarschijnlijk maakt.

Roye, ook Rouy, stadje ten zuiden van Péronne in het tegenwoordig Fransch departement der Somme.

Royen, Van. Den 4den October 1692 wordt melding gemaakt van „eenen mijn Heer van Royen", II 131, als „met sijn vrouw en soontje" te gelijkertijd met Huygens in de trekschuit van Leiden naar Utrecht reizend. De identiteit dier personen is bezwaarlijk uit te maken. Wel komen in eene fragment-genealogie Van Royen, bij gebreke aan eene volledige geslachtslijst, medegedeeld in den „Navorscher", XL bl. 58 en 59, voor een Nicolaas van Royen, gedoopt te Utrecht op 23 Augustus 1631, gestorven vóór 1694, die verscheiden kinderen had bij Geertruida van Hamel, maar hun jongste zoon François was gedoopt op 14 Maart 1675 en moet dus in 1692 reeds ruim zeventien jaren oud zijn geweest, zoodat hij, tenzij hij een stumperd mocht geweest zijn, toen wel niet een „soontje" kon genoemd worden.

Ruel, Rueil, ten westen van Parijs, in het tegenwoordig departement Seine-et-Oise, met het door den kardinaal De Richelieu gesticht kasteel La Malmaison.

Rumf, Romf, Rumph, recte Rumpf. De doctor van dien naam, in Deel IV herhaaldelijk vermeld — het eerst bl. 26, waar verkeerdelijk Rosef te lezen staat — was dr. Petrus Augustinus Rumpf, in 1619 te Heidelberg geboren en in 1672 door den koning van Engeland tot ridder geslagen. Van hem als „gegageerde doctor in de medecine van Z. H. den Prince van Oranje", kwam op 20 Januari 1673 een request in bij de Staten-Generaal, „om door H. Hoog Mog. gecommitteerd te worden tot Doctor van van Z. H.". En daarop werd hij den 23sten Januari d. a. v. daartoe benoemd „op een tractement van thien hondert guldens, benevens hondert guldens voor zijn Dienaer" („De Nederl. Heraut", VI bl. 85 en 86; VII bl. 254).

Rumf, „die in Sweden Resident geweest is", II 390, was

Christiaan Constantijn Rumpf, de broeder van den voorgaande en, gelijk uit het Journaal blijkt, bij zijn doop genoemd naar Constantijn Huygens, den vader. Hij was eerst secretaris der ambassade van H. Hoog Mog. te Parijs, waar hij, na het uitbreken van den oorlog in 1672, bleef en tot in 1674 gewichtige diensten bewees. Den 20sten April van dat jaar werd hij tot resident in Zweden benoemd, welken post hij behield tot aan zijn dood in 1706. Huygens vergist zich dus, als hij zegt, dat Rumpf resident in Zweden geweest is; wel was hij van Juli 1686 tot Augustus 1687 met verlof in het vaderland geweest, maar was toen naar Stockholm teruggekeerd.

Rumf, zoon van den vorigen. Het zal wel van den oudsten zoon zijn, dat II 390 mede sprake is, nl. van Hendrik Willem Rumpf, geboren te Parijs in 1671 en genoemd naar den prins van Oranje. In 1700 werd hij aangesteld tot adjunct-resident te Stockholm en na den dood zijns vaders volgde hij dezen op. Hij zelf stierf te Stockholm den 1sten Mei 1743 (Van der Burgh, „Gezantschappen door Nederland en Zweden wederzijds afgevaardigd", bl. 15—17).

Rumf, Joffr., en hare zuster, mevrouw Harel, waren dochters van bovengenoemden dr. Petrus Augustinus Rumpf en Anna Carels, t. w. Agneta, gedoopt in de Groote Kerk te 's-Gravenhage op 29 Januari 1662, en Maria Rumpf, gedoopt den 12den Mei 1658, welke huwde met dr. Christiaan Harel („De Nederl. Heraut", VI bl. 86).

Runnickhuysen, in den slag aan de Boyne gesneuveld, heette in werkelijkheid Frans Henrick von Rodinghausen en was kapitein eener compagnie in de garde van den prins, gelijk blijkt uit de afkondiging van zijn huwelijk, welke op 25 November 1685 te 's-Gravenhage plaats had.

Runnickhuysen, Mevrouw, was Maria Ardes, de oudste dochter van mr. Pieter Ardes en Wilhelmina Ketting, gedoopt in de Groote Kerk te 's-Gravenhage den 2den Februari 1661 („De Navorscher", LII 34).

Rupelmonde, kasteel aan den linkeroever der Schelde, tegenover de monding van den Rupel, in 1658 door den koning van Spanje verkocht aan Philippe de Lent

de Recourt, baron van Wissekercke, ten behoeve van wiens zoon, Philippe Maximilien, de heerlijkheid in 1671 tot graafschap werd verheven (Cte de Villermont, „Les Rupelmonde à Versailles", p. 10 en 15).

Russell, Edward, I 23, die in November 1688 tot lid van den „Privy Council" werd aangesteld, was de vierde zoon van Francis graaf, later hertog, van Bedford.

Russell, Edward, Esq., die in November 1688 insgelijks tot lid van den „Privy Council" benoemd werd, was de eenige zoon van den voorgaande. Hij was in dat jaar heimelijk naar Holland overgestoken (Macaulay, ch. XI) en begeleidde daarop, naar luid van het Journaal, den prins naar Engeland. Al spoedig daarna komt hij als admiraal voor; op het einde van 1689 bracht hij de jong getrouwde koningin van Spanje over van Vlissingen naar Spithead en verder naar het rijk van haren gemaal, waarna hij in Mei 1690 te Plymouth terug was. Kort daarop werd hij aangewezen, om deel uit te maken van den geheimen raad der koningin, gedurende de afwezigheid des konings, en in April 1696 werd hij, als graaf van Orford, lid van het Hoogerhuis (Luttrell II 51; V 217).

Russell, Lord, I 208. Ongetwijfeld is bedoeld de, op 21 Juli 1683, wegens hoogverraad onthoofde lord William Russell, de oudste zoon van lord Bedford, want op het einde van 1689 werd door het Hoogerhuis eene commissie benoemd, om een onderzoek in te stellen naar de veroordeeling van Russell, Sidney en andere voorname Whigs (Macaulay, ch. XV).

Russell, Lady, I 366. Zeer zeker is hier niet, gelijk in het Register, bl. 256, wordt vermoed, de dochter bedoeld van den ter dood gebrachten lord William Russell, maar diens weduwe, lady Rachel Wriothesley, dochter van den graaf van Southampton.

Ruth, St.. De Fransche generaal Saint-Ruth of Saint-Rhue, in het begin van 1691 door Lodewijk XIV overgezonden om de troepen van Jacob II in Ierland te kommandeeren, zette aldaar in Mei voet aan wal, doch sneuvelde reeds den 12den Juli in den slag bij Aghrim.

Ruvigny, II 482; IV 229. Henri de Massuë, markies De Renneval et de Ruvigny, was van Januari 1674 tot Mei 1676 ambassadeur van Lodewijk XIV in Engeland. Hij kan dus niet, wat IV 229 beweerd wordt, betrokken zijn geweest in de geschiedenis van Roux de Marsilly, die reeds in 1670 was ter dood gebracht. En evenmin is er grond voor de bewering, II 482, dat hij een natuurlijke zoon van den hertog De Sully zou zijn geweest; hij was de zoon van een Hugenootsch edelman van oud geslacht, Daniel de Massuë, heer van Ruvigny, en van Madeleine de Fontaine, vrouwe van Caillemotte. Na de herroeping van het edict van Nantes verliet Ruvigny Frankrijk en trok zich terug naar Engeland, waar hij den 4den Augustus 1689 hoogbejaard stierf („Mémoires de Dumont de Bostaquet", p. 247; „Le Marquis de Ruvigny" par A. de Galtier de Larogne, p. 268). Uit zijn huwelijk met Marie Tallemant had Ruvigny twee zoons, Henry, die volgt, en Pierre, heer van Caillemotte. Zie op dezen naam.

Ruvigny, Henri de Massuë de, de oudste zoon van den voorgaande, komt in Deel I voor als Ruvigny en in deel II, 104 en vervolgens, als lord Galloway, wat Galway moet luiden. Hij werd in 1692 verheven tot burggraaf en in 1697 tot graaf Galway en was gezant van Willem III bij den hertog van Savoye. Hij stierf in 1720.

Ruynen, Heer van, was destijds Hendrick Munster Wilhelm von Bernsau, die op 20 September 1675 door H. Hoog Mog. aangesteld was tot drost van Drenthe en kastelein van Coevorden. Zijne dochter, Margaretha Geertruid Maria von Bernsau thoe Ruynen, was gehuwd met Frans Caspar Adriaan rijksgraaf Schellardt thoe Obbendorf (Joosting, „Het Archief van Ruinen").

Ruysch, Jhr. Pieter, was kanunnik van Ste-Marie te Utrecht, geëligeerde raad in de vergadering der Staten van Utrecht, en door deze gecommitteerd in de vergadering van H. Hoog Mog., in welke hij den 5den Februari 1680 zitting nam. Voorts was hij extraordinaris raad in het Hof van Utrecht, stadhouder der leenen

van het Sticht en van 1682 tot '84 gedeputeerde in den Raad van State. Hij was eerst gehuwd met Cornelia van Halewijn, daarna met Maria Trip, weduwe van Balthasar Coymans, welke eene nicht was van de vrouwe van Maersbergen, wier „galant" Ruysch gezegd werd, I 499, te zijn. Hij stierf te Utrecht den 2den Februari 1700.

Ruysch „van Dort", die op 13 October 1695, gelijktijdig met Huygens, in Den Haag een bezoek bracht bij den teekenaar Cornelis de Bruyn, om diens kunstwerken te bezichtigen, is een onbekend personnage. Volgens mededeeling toch van den heer archivaris der gemeente Dordrecht blijkt uit de resolutiën van den Oudraad aldaar, dat na 1652 geen enkel stedelijk ambt meer door een lid der familie Ruysch bekleed werd, en uit het kohier van den twee-honderdsten penning over 1684, dat toentertijd geen mannelijke leden dier familie meer te Dordrecht gevestigd waren. Mogelijk is evenwel bedoeld de uit Dordrecht afkomstige mr. Coenraad Ruysch, die tusschen 1684 en 1731 zestien malen burgemeester van Leiden was, tusschen 1687 en 1720 herhaaldelijk zitting had in het college van gecommitteerde raden en in 1696 en '97 in de vergadering der Staten-Generaal. Deze is dezelfde, van wien melding gemaakt wordt in Droste's „Geheugchenis", vs. 4413, 4430, 4456 en 5063.

Ruytenburgh. Jan van Ruytenburg, heer van Vlaerdingen, werd als ritmeester beëedigd in 1671. Uit zijn huwelijk met Catharina van der Nisse schijnen geene kinderen te zijn geboren.

Ruytenburgh, die volgens het Journaal, I 507, „noch al wurmde om zijns dochters huwelijk" met den jongen Pauw van Nieuwerkerck „te maken", was niet, zooals abusivelijk in het Register, bl. 257, opgegeven wordt, bovengenoemde Jan van Ruytenburg, maar diens oudere broeder Albert (Bart), die als kapitein beëedigd werd in 1665 en tegen den zin harer hooge familie in het huwelijk trad met Wilhelmina Anna van Nassau, de jongste dochter van jhr. Lodewijk van Nassau, heer van Beverweerd, en van Elisabeth gravin van Hornes.

Ruytenburgh, Joffr. Van, de eenige spruit uit het huwelijk van Albert van Ruytenburg en Wilhelmina Anna van Nassau, was Elisabeth van Ruytenburg, die in het Journaal veelal optreedt in het gezelschap harer tante, mevrouw van Ouwerkerk, en der dochter van deze, en aan wie, als rijke erfdochter, stellig druk het hof werd gemaakt, o. a. door Hompesch, II 184. Zij werd hofdame van koningin Maria, waarop haar, in afwezigheid van Huygens, diens kamer in Kensington Palace werd toegewezen, II 235, en trad vervolgens in het huwelijk met George Cholmondeley, graaf van Cholmondeley.

Ruytenburgh, Joffr. Alida van, van Vlaerdingen, die, naar luid van het Journaal III 149, op het einde van 1649 overleed, schijnt eene zuster van Jan en Albert van Ruytenburg te zijn geweest en derhalve eene dochter van Wilhelm van Ruytenburg, heer van Vlaerdingen, en van Alida Jonckheyn.

Ruyter, Michiel Adriaansz. de, die in 1652 nog vicecommandeur heet, werd op 11 Augustus 1665 aangesteld tot luitenant-admiraal. Eenigszins zonderling klinkt het, dat hij buitendien ook kapitein der infanterie was; als zoodanig was hij ingedeeld bij het regiment van graaf Johan Belgicus van Hoorn, en komt hij nog voor op den Staat van Oorlog voor 1677. Het lijk van den admiraal, die op 29 April 1676 bezweek aan de wonde, welke hij in den zeeslag van den 22sten t. v. had ontvangen, werd eerst op 7 Februari 1677 te Rotterdam aangebracht en vandaar naar Amsterdam vervoerd, alwaar de plechtige begrafenis op 18 Maart in de Nieuwe Kerk plaats had („De Holl. Mercurius", 1677, bl. 96—98).

Ruyven, De zoon van Van. Ongetwijfeld is hier sprake van Dirk van Ruyven, door wien in vroeger jaren eene verraderlijke correspondentie met de vijanden van den Staat was gevoerd, ter zake waarvan hij in 1655 door het Hof van Holland tot verbanning, en in 1667 door het Hof van Friesland bij verstek ter dood werd veroordeeld. Daarop schijnt hij uit Antwerpen naar Engeland te zijn ontkomen (vgl. „Brieven van Johan de Witt", uitgeg. door dr. N. Japikse, III bl. 232—236).

Aangaande zijn zoon, den „doctoor van slimme leden", is niets bekend.

Rijckaert, de broeder van mevrouw Huygens, was Jacques André Rijckaert, zoon van Jacob Rijckaert en Constantia Bartolotti van den Heuvel, ongehuwd overleden („De Navorscher", XLVII bl. 92).

Rijckaert, Constantia, de jongste zuster van mevrouw Huygens, overleed ongehuwd in Den Haag op 14 November 1673 („De Navorscher", a. v.).

Rijlingh, Rijly. Zie Reyly.

Rijnberk, Rheinberg, vesting ten noorden van Meurs, aan den linkerkant van den Rijn.

Rijsbergen, IV 244, dorp, zuidelijk van Breda, tusschen Prinsenhage en Zundert.

Rijsenburg, IV 26. Jacob van Rijsenburg, heer van Rijsenburg, zoon van Bernhard, heer van Rijsenburg, en van Philippote van Amstel van Mynden, was de laatste van zijn stam. Hij stierf ongehuwd den 22sten December 1683 en werd te Odijk begraven; zijn wapen werd met hem in het graf gelegd (Geneal. van Rijsenburg in de collectie van den H. R. v. A.).

Rijssel, L'Isle, behoorde sedert 1667 aan Frankrijk.

Rijswijck. Het huis Nieuwburg te Rijswijk, waar de heer van De Lier in 1693 verklaarde wel te willen gaan wonen, en dat weinige jaren later eene Europeesche vermaardheid zoude verkrijgen, schijnt vóór dien tijd lang onbewoond te hebben gestaan.

S.

S....., Le. Blijkbaar is bedoeld „le Secrétaire", nl. de secretaris van Deventer, dus vermoedelijk Hendrik van Suchtelen, die, volgens de „Bijdragen tot de Geschiedenis van Overijssel", VIII bl. 170, van 1680 tot 1702 dat ambt schijnt te hebben bekleed.

S., Santje. Susanna Rijckaert, de echtgenoote van den auteur.

Saarbrück. Zie op Nassau.

Saen, Cornelis van der, of Van der Zaan, zeekapitein,

had het bevel over 's lands schip „Agatha" in den slag bij Bevesier en in het volgend jaar 1691 over het schip „Amsterdam". Hij overleed in September 1692 aan de wonden, bekomen in een gevecht met een Fransch schip, ter hoogte van kaap Lizard („De Europische Mercurius", Juli 1690, bl. 40; Februari 1691, bl. 152; Juni 1691, bl. 177; October 1691, bl. 62; September 1692, bl. 222). Vermoedelijk was hij de zoon van den schoutbij-nacht Willem van der Zaen, die in 1669 om het leven kwam in een gevecht met een Algerijnschen zeeroover en in de Oude Kerk te Amsterdam begraven ligt.

Sage, Le, II 151, 289, 579. Hendrick en Philip le Sage, of Lassage, bontwerkers in Den Haag, komen in 1689 voor als gezamenlijke koopers van een grafkelder in de Kloosterkerk aldaar. Later werd evenwel het aan Philip le Sage toekomend aandeel in dien kelder publiek te 's-Gravenhage verkocht, waaruit opgemaakt kan worden, dat hij degene der twee was, die zich te Londen had gevestigd en daar een wijnhandel dreef (Van der Muelen, „Register der graven in de Kloosterkerk", bl. 46).

Sage, Le. Aan Benjamin Le Sage werd den 22sten November 1688 commissie verleend als kapitein der dragonders; in de resolutiën van H. Hoog Mog. van 3 Maart 1695, 30 Januari en 14 Februari 1697 komt hij voor als majoor van het regiment dragonders van Dopff. Mogelijk was deze de III 72 vermelde „Fransman" en waarschijnlijk de II 499 bedoelde Le Sage.

Saint-Félix, I 435, 491. Bedoeld zoude kunnen zijn de door Erman en Reclam, II 242, vermelde De Saint-Félix, ook wel verkeerdelijk Saint-Phyllis genoemd, door wien de eerste compagnie der „Grands Mousquetaires" van den keurvorst werd aangevoerd.

Saksen, Drie keurvorsten van, worden, zij het dan ook slechts ter loops, in het Journaal vermeld, t. w. keurvorst Johan Georg III, I 193, 247, 328, 369 en 410, keurvorst Johan Georg IV, II 194, en de broeder en opvolger van laatstgenoemde, keurvorst Frederik August, II 415, 417, 418, 584, 585, „een extravaganten vogel",

die in 1697 tot koning van Polen werd gekozen. Zie over hem den „Haegsen Mercurius" van 24 September 1698, n°. 15.

Saksen-Eisenach. De prins van Eisenach, die zich in het voorjaar van 1692 op Het Loo bevond, zal geweest zijn Johan Wilhelm van Saksen-Eisenach, die in 1698 zijn broeder Johan Georg II in de regeering opvolgde.

Saksen-Gotha. Het regiment cavalerie van Saksen-Gotha in het leger der geallieerden, II 110, stond onder bevel van kolonel Von Buttlar.

Saksen-Lauenburg, niet Luneburg. De laatste hertog uit dat huis, Julius Franciscus, stierf in 1689, twee dochters, maar geene zoons nalatend. Over zijne erfopvolging ontstond een hevige strijd, die eerst in 1697 door eene overeenkomst tusschen den keurvorst van Saksen, den hertog van Celle en den keurvorst van Hannover werd beëindigd.

Saksen-Meiningen. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 17 December 1693 is sprake van het op te richten regiment cavalerie van den jongen prins van Saksen-Meiningen in dienst der Staten-Generaal, en den 8sten October 1694 werd voor Bernhard prins van Saksen commissie verleend als ritmeester van de nieuwe werving.

Salenger, II 137, 288. Bedoeld is mr. Aelbert Hendrik de Salengre, van wien sprake is in de resolutiën van Holland van 17 Maart 1691, 2 Juli 1695 en 16 Januari 1699, en die in het „Maandblad van het Gen. de Nederl. Leeuw", 1911, kol. 6, genoemd wordt Albert Henrick de Zallengre, ambachtsheer in de Oude en Nieuwe Tonge. Hij huwde in 1682 met Jacoba Rotgans, dochter van Jacob Rotgans en zuster van Lucas Rotgans, den dichter. Die vrouw was alzoo degene, welke II 137 gezegd wordt, dat „discreet ende van goedt geselschap" scheen. Eene dochter van hen trouwde met lord Whitworth, gezant van Engeland te Berlijn, en hertrouwde met een markies De Vaugrenan, naar luid van een fragment-genealogie der familie De Salengre in het archief van den H. R. v. A.

Salenger, Joffr., I 460; III 84; IV 175. De Haagsche schoone, welke Huygens in Juni 1677 te Antwerpen op

den „Cours" te zien kreeg, was Anna Adriana de Salengre, die in Juli 1681 trouwde met den bekenden dichter Lucas Rotgans, wiens zuster vervolgens de vrouw werd van haren broeder, mr. Aelbert Hendrik de Salengre. Wat Huygens omtrent die dame mededeelt, moet met oordeel des onderscheids worden aanvaard. Wat de aard harer verhouding tot Voorst was, is natuurlijk niet uit te maken, maar vermoedelijk moet niet te zeer aan de uitdrukking „maistres" worden gehecht en bestond er tusschen hen geene andere betrekking, dan dat vóór beider huwelijk Voorst het hof aan de juffer gemaakt had. Maar zeker is, dat hetgeen Huygens tien jaren later van den wagenmeester Kip vernam en in zijn Journaal aanteekende, I 460, eene valsche voorstelling geeft van feiten, welke het mogelijk is na te gaan. Het is bekend, dat Rotgans in 1672 de wapenen voor het vaderland opvatte, maar het niet ver in den dienst bracht; het is dus aannemelijk, dat daarna van hem, den rijken Amsterdammer, gesproken werd als van „een cadet of soldaet", maar daarbij wordt verzwegen, dat hij na afloop van den oorlog met juffrouw De Salengre getrouwd was en dat, toen zij in Juli 1682 van eene dochter „inde craem lagh", III 84, zij sedert een jaar zijne vrouw was. Zij schonk haren echtgenoot nog eene dochter en overleed in 1689.

Salinas, Don Bernardo de, „Maistre de Camp", werd in 1673 door Monterey aangewezen, om als extraordinair envoyé den gezant De Lira alhier gedurende diens afwezigheid te vervangen. Als zoodanig had Salinas audientie bij H. Hoog Mog. op 4 Juli 1673 en nam hij afscheid van hen op 4 Mei 1674. Gedurende dat tijdsverloop was door hem krachtig medegewerkt, om den vrede van Westminster tot stand te brengen, zoo zelfs — ofschoon niet blijkt, op welke wijze — dat hij, volgens Wicquefort, IV 636, daarbij zekeren dwang had uitgeoefend op den koning van Engeland, „qui a bien sceu s'en souvenir"; dit laatste doelt waarschijnlijk op „l'affaire de Salinas et du Consul Fonseca", waarvan Huygens melding maakt, IV 220. Die „affaire" was, dat beide in 1677 uit Engeland verwijderd werden, onder beschul-

diging tegen den koning te hebben gestookt („Holl. Mercurius", 1677, bl. 63, 64). Salinas vervoegde zich daarop bij den prins in het leger, IV 220. In het voorjaar van 1681 werd hij benoemd tot extraordinair gezant van Spanje in Denemarken; als zoodanig ontving hij op 10 April een paspoort van H. Hoog Mog., maar op weg naar zijn post overleed hij te Hannover, zooals blijkt uit eene resolutie van de Staten-Generaal van 21 Juni van dat jaar.

Salisbury, De bisschop van, Dr. Seth Ward, van wien I 36 sprake is, overleed in den aanvang van 1689 (Luttrell, I 436, 494).

Salisbury, Luitenant-kolonel, IV 123. Thomas Sasberg of Salsbery was kapitein, niet luitenant-kolonel, onder Widdrington, zooals blijkt uit de Staten van Oorlog voor 1677 en 1678; op dien van 1679 komt zijn naam niet meer voor.

Salisch, bedoeld II 265 en 502, maar niet II 107, was Ernst Willem von Salisch, afkomstig uit Silezië, die reeds op 9 Januari 1675 commissie verkreeg als kapitein, op 5 December van dat jaar als sergeant-majoor van het regiment van den hertog van Holstein en op 11 November 1676 als luitenant-kolonel van dat regiment, waarvan hij den 27sten Februari 1689 kolonel werd. Daarop werd hij den 25sten October 1694 benoemd tot generaal-majoor der infanterie. Na de overgave van Namen schijnt er, volgens de „Geschiedkundige Bijdragen" van jhr. J. W. van Sypesteyn, III Bijlagen bl. 206, reeds sprake van te zijn geweest, Salisch tot luitenant-generaal te bevorderen, maar hij werd toch eerst op 25 Mei 1697 daartoe door den koning „gedesigneert", zooals blijkt uit eene resolutie van H. Hoog Mog. van 5 October d. a. v., waarbij besloten werd hem commissie als zoodanig te verleenen. Intusschen was hij reeds den 4den Juli 1696 benoemd tot gouverneur van Breda en vervolgens werd hij den 13den October 1704 tot generaal bevorderd.

Salland. De „Drost van Zallandt", van wien II 245 melding wordt gemaakt, was Hendrik Bentinck van Werkeren, die in 1692 overleed. Zijn opvolger was de

II 121 vermelde heer van Tweldam, Unico Ripperda.

Sallick, De heer van, II 107, was noch een Von Salisch, noch een De Salis, maar Bernhard van Welvelde, heer van Zalk.

Salmslagh. Bedoeld als de „niepce de Made. de Flodrof, assez jolie, mais sotte créature", III 5, is Maria Suzanna Huyssen van Vossemeer, vrouwe van Zaamslag (1659—1713), dochter van Joan Huyssen, ridder, heer van Oud- en Nieuw-Vossemeer en Kattendijke, en van Cornelia van der Nisse, in 1689 gehuwd met haren neef, Jan Hendrick Huyssen van Kattendijke, raad, schepen en burgemeester van Middelburg.

Salomon. Den 14den Januari 1689 werd commissie als ritmeester verleend voor Gideon Salomon, die in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 24 November 1691 genoemd wordt „gewesen koopman tot Livorno en nu Ritmeester ten dienste dezer Landen". Uit de resolutiën van 15 Mei en 19 December 1691 blijkt, dat hij ingedeeld was bij het regiment van den heer van 's-Gravemoer.

Saltines. De abdij van Salsines of Salsens aan de Saustre nabij Namen; de Franschen hadden zich daar versterkt, maar werden op 17 Juli 1695 gedwongen zich van daar terug te trekken, waarop de plaats door de onzen bezet werd (D'Auvergne, „Campaigne of 1695", p. 89, 90).

Saltun, III 158, een onbekend personage; bedoeld zou echter kunnen zijn een lid der aanzienlijke familie Saladin te Genève.

Sam, Samm, Som, Somm. Zie op Zum (Zuhm).

Sambre, De, die in het noorden van Frankrijk ontspringt, vloeit door Henegouwen, langs Charleroi en werpt zich bij Namen in de Maas.

Samme, De. Uit Le Roy's „Grand Théâtre profane du Brabant-Wallon", fol. 23, blijkt, dat de Samme een riviertje is, welks naam op de kaarten niet aangeduid wordt, en dat loopt benoorden de abdij van Bois Seigneur Isaac, langs Istre en verder noordwaarts naar de Senne, waarin het zich, ten zuiden van Lembeeck, werpt.

Samson. Bedoeld zal wel zijn de in 1667 te Parijs overleden Nicolaas Sanson, die in zijn tijd een zeer vermaard geograaf en kaarten-teekenaar was.

Sandenburgh, I 244. De toenmalige heer van Sandenburg was jhr. Diederik Borre van Amerongen, hoogschout van Utrecht, die met Sandenburg beleend was. Hij was gehuwd met Anna Adriana Bentinck, zuster van lord Portland, en overleed den 7den April 1703. Gelijk te begrijpen is, gaf de onmiddellijke nabuurschap van Sandenburg en Moersbergen lichtelijk aanleiding tot quaestiën tusschen de respective eigenaars.

Sanders, Kapitein, I 184. Pieter Sanders, voor wien op 17 Januari 1688 commissie als kapitein werd verleend, wordt in 1689 als kapitein van eene Engelsche compagnie in dienst van H. Hoog Mog. vermeld bij „Ferguson", I 514. Blijkens het Journaal, stierf hij nog in datzelfde jaar.

Sanders. De weduwe van den voorgaande, nicht van Dijkveld, was Elisabeth de Joncheere, dochter van den generaal-wagenmeester Jan de Joncheere en van Margaretha de Pusterle. Niettegenstaande de benarde omstandigheden, waarin de dame achterbleef, vond zij een tweeden echtgenoot in zekeren Van Elst. De grootmoeder van mevrouw Sanders en van hare zuster, mevrouw De Joncheere, was geweest Elisabeth (van Amstel) van Mynden, gesproten uit het huwelijk van mr. Johan van Mynden, advocaat voor den Hove van Utrecht, en Joffr. Cecilia van Weede, zoodat de betrekking tusschen den heer van Dijkveld en de beide zusters vrij verwijderd was.

Sanders, kapitein van het „Top-jacht", II 344, was vermoedelijk dezelfde als de I 430 vermelde kapitein Saunders, voerende het jacht „Henriette". Een kapitein Saunders of Sanders, voerende een oorlogsschip, werd omtrent de straat van Gibraltar door de Franschen genomen en naar Marseille gebracht, vanwaar hij in Januari 1693 in Engeland terugkeerde; in October van dat jaar werd hij, een jacht des konings naar Holland voerend, door Fransche kapers aangevallen en genoodzaakt naar Engeland terug te keeren (Luttrell, III 22, 160, 205). In 1698 werd hij, die toen het bevel voerde over het jacht „William and Mary", benoemd tot

„Senior Gentleman Usher to the King" (Luttrell, IV 420).

Sandrart. Bedoeld is Hendrik de Sandra, ridder der orde van St.-Michiel, majoor en ritmeester ten dienste van den lande, aan wien op 11 Maart 1677 commissie werd verleend als sergeant-majoor of wachtmeester te Deventer, en die den 29sten Januari 1707 in de Oude Kerk te Delft begraven werd („Maandblad van het Gen. De Nederl. Leeuw", 1901, kol. 149; 1907, kol. 215; „De Wapenheraut", III bl. 64).

Santen, Van, te Orange, III 130, 133, 134. Uit de Gedenkschriften van graaf Frederik van Dohna blijkt, dat, toen diens vader, burggraaf Christoph van Dohna, in 1630 als gouverneur naar Orange vertrok, door hem zekere Van Santen uit Delft werd medegenomen, om dienst te doen als luitenant-gouverneur. Ook onder graaf Frederik van Dohna vervulde Van Santen die functie en was nog te Orange in 1671 („Mémoires du Comte Frédéric de Dohna", p. 29, 125, 253). Als „le Sieur de Vansantein" wordt hij ook genoemd door Pontbriand, „Histoire de la Principauté d'Orange", p. 188). Tot de Delftsche regeeringsfamilie Van Santen of Duyst van Santen schijnt hij niet behoord te hebben, daar hij in geene genealogie van dat geslacht wordt aangetroffen.

Santen, Mevrouw Van, de echtgenoote van den voorgaande, III 129, 130, 131, 133, was, naar luid der Gedenkschriften van graaf Dohna, p. 253, eene „damoiselle" De Faucheur, van goede familie, bemiddeld, zeer schoon, aangenaam en levendig, doch „de médiocre jugement".

Santen, Van, uit Delft, II 544. De identiteit van dezen is, bij gebreke aan alle aanwijzing, niet vast te stellen; mogelijk echter is bedoeld Dirk van Santen, die als laatste mansoir van zijn geslacht vermeld wordt in het „Algemeen Ned. Familieblad", 1883, n°. 74, en die op 19 Februari 1664 gehuwd was met Deliana Carelsdr de Vooght.

Santhoven, IV 6, 7, dorp in de provincie Antwerpen, westelijk van Herenthals.

Santi, Bartolo, schijnt in Huygens' tijd nog in leven te zijn geweest en te Lucca gewoond te hebben.

Sarrasin, III 157. Jean Antoine Sarasin, geboren in 1602, werd in 1626 lid van den „Conseil des Deux Cents", raad van Genève in 1643 en syndicus in 1650. Hij overleed op 13 April 1657.

Sarsfield, Patrick, was een van de dapperste en meest populaire aanvoerders van de Jacobieten in Ierland. Ten slotte werd hij echter gedwongen de stad Limerick aan den generaal Van Reede-Ginckel over te geven, I 504, 529, waarna hij Ierland verliet en vervolgens onder de vanen van Lodewijk XIV streed tot zijn dood, die veroorzaakt werd door de wonden, in den slag bij Neerwinden bekomen. Van koning Jacob II had hij in 1689 den titel van graaf van Lucan ontvangen.

Sart, Gravin Du. Waarschijnlijk is bedoeld de „vrouwe douairière van Sart, barones van Bonlez", welke in 1685 te Brussel een huis in huur had, dat aan den schilder Teniers toebehoorde en gelegen was naast het door hem bewoonde „bij de Isabelle straat, tegenover de eerste Jodentrappen" („Annales de la Société Royale d'Archéologie de Bruxelles", XXVI, p. 39, 40). De dood van Teniers, die een zeer verwarden boedel achterliet, zal haar aanleiding gegeven hebben te verhuizen. Zij was de weduwe van Pieter Ignatius Verreycken, baron van Bonlez enz., wiens heerlijkheid Sart of Laurentsart op 16 December 1674 tot een graafschap verheven was („Grand Théâtre profane du Brabant-Wallon", fol. 158).

Sas. M^r^. Gerbrand Sas, of Zas, ook Sas van den Bossche, volgens Johan de Witt, „een los en laetdunckent mensch", geboortig van Utrecht en woonachtig te Gouda, was advocaat voor den Hove van Holland, toen hij door Cromwell benoemd werd tot „advocaat van de Engelsche natie binnen deze landen". Als zoodanig verkreeg hij admissie bij resolutie van H. Hoog Mog. van 26 Juni 1658, ofschoon niet dan onder zekere beperkingen, die hem gansch niet aanstonden, waarover hij dan ook zijn ongenoegen op de meest ongepaste wijze te kennen gaf aan den agent van H. Hoog Mog., toen hem door dezen

mededeeling van die resolutie werd gedaan. Na den dood van Cromwell werd, in den zomer van 1659, de commissie van Sas door Richard Cromwell hernieuwd, zeer ten spijt van den raadpensionaris, die te meer daarover geërgerd was, omdat Sas juist op dat tijdstip wegens het toebrengen op de openbare straat van een dracht slagen aan den ontvanger Staets, op last van het Hof van Holland in hechtenis was genomen. Maar door de tusschenkomst van den Engelschen gezant Downing, en ofschoon Sas zich „met de uiterste inconvenientie ende impertinentie tegens de Justitie gecomporteert hadde", werd hij bij resolutie der Staten van Holland van 23 Juni ontslagen en werd zelfs, om Downing te believen, besloten, „dat de Sententie tegen Sas buiten executie" blijven zou („Brieven van en aan J. de Witt", III, bl. 648 tot 695 passim; „Briefwisseling der gebroeders Van der Goes", I bl. 23). Twee jaren later, en niettegenstaande Downing beloofd zoude hebben, dat geen gebruik meer van de diensten van Sas zou worden gemaakt, werd deze toch in 1661 door koning Karel II op nieuw tot advocaat der Engelsche natie benoemd; de Staten van Holland namen toen evenwel eene resolutie tegen zijne admissie („Brieven van en aan J. de Witt", IV bl. 137—138, 143—144). Elf jaren later, op het einde van 1672, wordt Sas teruggevonden in Engeland, vanwaar hij, van spionnage verdacht, gelast werd binnen 24 uur te vertrekken; intusschen, vóór het einde des jaars, was hij daar terug, „on a sleeveless errand", maar werd, daar hij wel „met consent van den Heere Prince van Oraniën, doch zonder brieven van credentie van den Staat" en zonder paspoort overgestoken was, bij zijne ontscheping aangehouden en naar Londen opgezonden, waar hij in den Tower werd opgesloten. Daar werd hij toen, onder bedreiging met de pijnbank, in verhoor genomen, maar hij liet niets anders los dan dat hij uit naam van den prins door den raadpensionaris Fagel met eene zending belast was. Zijn leven bleef dan ook gespaard, maar hij bleef gevangen tot het einde van den oorlog, toen hij in ruil van eenige andere gevangenen op vrije voeten gesteld werd („Calendar of

State Papers", 1674; Kernkamp, „Baltische Archivalia", bl. 133 en 134). Volgens een brief van Wicquefort van 25 Januari 1675 (R. A.) werd Sas na zijne invrijheidstelling door bemiddeling van den prins van wege de provincie Utrecht in de Generaliteits-Rekenkamer gecommitteerd. Ook zoude er destijds sprake van geweest zijn hem tot ordinaris ambassadeur in Engeland te benoemen, waarvan evenwel niets kwam. Blijkens het Journaal van Huygens, IV 53, verscheen hij in Augustus 1675 in het leger, mogelijk om te solliciteeren naar de plaats van secretaris van het college der Admiraliteit te Rotterdam, waartoe hij op 8 Januari 1676 werd benoemd. Voorts werd hij den 22sten October 1680 tot Engelsch baronet verheven. In het Dagboek van den Hon. Henry Sidney, gezant van koning Karel II van 1679 tot 1681, is dikwerf sprake van Sas, en het blijkt daaruit niet alleen, dat zij op zeer vertrouwelijken voet met elkander verkeerden, maar ook dat Sas een plannenmaker was, niet slechts op politiek, maar ook op matrimonieel gebied; hij nam nl. op zich den gezant eene rijke vrouw te bezorgen; volgens hem wist hij er eene met een vermogen van £ 120.000 en van zoo goede geboorte als iemand hier te lande. Wie die jonge dame was, blijkt niet recht, door de onherkenbare wijze waarop Hollandsche namen door Sidney worden geradbraakt; mogelijk echter had Sas het oog op de dochter van den secretaris der Admiraliteit te Amsterdam, Hiob de Wildt, die daarna de eerste vrouw werd van Simon van Slingelandt, maar die in den tijd, toen Sidney hier te lande gezant was, nog niet aan de kinderschoenen was ontwassen, hetgeen dan voldoende de moeielijkheden verklaart, welke Sidney voortdurend in zijne hofmakerij ondervond. Mogelijk werden hem ook wel verschillende juffers aan de hand gedaan, want hij maakt gewag van een bezoek te Rotterdam bij zekere mevrouw Van der Grassen en hare dochter, en elders van wandelingen met eene jonge dame in het Haagsche Bosch en te Rijswijk. De indruk, dien men van dit alles bekomt, is echter, dat de diplomaat door Sas duchtig in het ootje werd genomen. Doch men verneemt ook, dat de prins in

1679 wederom in overweging nam Sas naar Engeland te zenden, I 197, en dat deze in Februari 1680 wenschte naar Regensburg te worden afgevaardigd, I 276. Na 11 April 1681 wordt Sas door Sidney niet meer genoemd. Bekend is echter, dat hij den 26sten September van dat jaar „op aanwijzing van het College der Admiraliteit op de Maze, naar Brussel werd gedeputeerd tot het adjusteeren ende sluiten van de liquidatie van den Heere Prince van Parma over de achterstallige subsidiën van de Croon Spagne".

Sas, De dochter van. Naar luid der „Heraldieke Bibliotheek", nieuwe reeks, III 1881 bl. 374, had Gerbrand Sas van den Bossche uit zijn huwelijk met Wendelina van den Broecke twee zoons en drie dochters. Deze drie waren Joanna Machelina, gedoopt te Utrecht op 1 Januari 1649, Johanna Christina, gedoopt aldaar op 28 December 1651, die trouwde met Volkert van Goens, in 1677 raad van Indië, later lid der vroedschap van Schiedam, en Maria, gedoopt te Utrecht op 16 Mei 1653. Welke dier drie in liefdesbetrekking tot den raadpensionaris Fagel gestaan heeft, waarvan Huygens reeds in 1675 melding maakt, IV 218, en waarvan hij, verscheiden jaren na Fagels dood, nog gewaagt, I 287; II 130, is niet mogelijk uit te maken.

Sas, De zoon van. Dat, zooals Huygens I 436 aanteekent, „Sas sijn soon een voordochter getrouwt had" van den generaal Van Goens, is stellig eene vergissing; de voordochter van den gouverneur-generaal, Catharina van Adrighem, dochter zijner tweede vrouw, Hester de Solemne, werd de tweede vrouw van zijn oudsten zoon Rijklof van Goens; de tweede zoon Volkert van Goens trouwde, gelijk gezegd, met Johanna Christina Sas. De twee zoons van Gerbrand Sas waren Jacob Sas van den Bossche, gedoopt te Utrecht op 26 Maart 1650, raad der stad Utrecht, raad ter Admiraliteit in het Noorderkwartier en monster-commissaris te Utrecht, in 1677 te Amsterdam gehuwd met Catharina van Alteren van Jaarsveld, en Joan Andries Sas van den Bossche, gedoopt te Utrecht op 13 Mei 1654, omtrent wien geene levensbizonderheden bekend zijn.

Sas van Strijen. Het Strijensche Sas, gemeente Strijen, aan het Hollandsche diep, ongeveer ter hoogte van de tegenwoordige Moerdijkbrug.

Sassem, Sassenheim. De op 27 Juni 1680 overleden prinses Juliana Catharina van Portugal — de laatst overgeblevene der zes dochters van prinses Emilia van Oranje-Nassau, aan wie bij de uiterste wilsbeschikking van prins Maurits eene lijfrente verzekerd was — benoemde bij haar, op 5 September 1678 verleden, testament den prins van Oranje tot haren eenigen en universeelen erfgenaam. Zeer belangrijk zal die nalatenschap wel niet geweest zijn; het voornaamste er van was wel eene „Hoffstede hebbende eene wel geordonneerde Huyzinge met verscheide vertrekken, daar beneffens Speelhuys, Speelthuynen, Boomgaerde, Viver, Cingels, Koetshuys, Stallingen, Bouwhuys, bergen, schueren en ander getimmerte, met dertien stukken soo wey — hoy — als Teellandt, t'samen groot omtrent 23 morgen en hondert en veertich roeden, gelegen omtrent den dorpe van Sassenheim", naar luid van de domeinrekening van 1680, cap. 119 (R. A.). „Dezelve Hoffstede is uyt kragte van Syne Majesteyts Resolutie van den 10 December 1698 door Gecommitteerden van den Rade opgeveylt ende verkocht den 10den April 1699, voor de somma van £ 13550" (domeinrekening van 1702, cap. 124). Wie de kooper was, blijkt niet, maar de zuivere opbrengst van dien verkoop werd bij dezelfde acte door den koning „gegeven of vereert aan de twee naergelatene nigten" van prinses Juliana Catharina, nl. de prinsessen Maria Elisabeth en Emilia Louise van Portugal.

Sau. Pont-à-Sault, ten noorden van Douai.

Saumaise, die, blijkens I 320, 444 en 461, tot het regiment van 's konings „Gardes du Corps" behoorde, zal wel dezelfde zijn, die in de „Mémoires" van Dumont de Bostaquet, p. 233, „le jeune Saumaise" genoemd wordt. Vermoedelijk was hij een zoon van Louis de Saumaise, den zoon van den beroemden geleerde Claudius Salmasius en van Maria de Meausse, welke echtelieden vermeld worden in resolutiën van H. Hoog Mog.

van 22 Augustus 1686 en 28 December 1691. Zie ook Haag, „La France Protestante", IX p. 59—62.

Saumur, aan de Loire, in het tegenwoordig département Maine et Loire, was in de zeventiende eeuw voornamelijk bekend als zetel eener protestantsche Universiteit, welke in 1684 werd opgeheven. Uit het Journaal, III 115, blijkt, dat Huygens aldaar op 23 Juli 1649, tegen voldoening van een zeer matig recht, den graad behaalde van licenciaat in het Romeinsche recht.

Saunders. Zie Sanders.

Sautyn. Vermoedelijk is beboeld de „Straetse Handelaer" Gillis Sautyn, of zijn broeder Willem Sautyn, die in compagnie op Italië en de Levant handelden; in elk geval een lid van het bekende Amsterdamsche handelshuis, dat wijn aan de prinses zal hebben geleverd, want III 78 zal wel moeten gelezen worden, dat Huygens in de antichambre van Hare Hoogheid ontboden werd, „daer sy wercken, om *sec* te proeven", en niet, zooals de gedrukte tekst aangeeft „om se te proeven", wat geen redelijken zin geeft.

Sauve, St.-, ten noorden van Valenciennes.

Sauvetat, Majoor De la. Charles de Taillefer, heer van Sauvetat, had op 27 November 1675 commissie verkregen als sergeant-majoor van het regiment van den overleden kolonel De la Villanmaire.

Savants. Wellicht is bedoeld Saventheim, noordelijk van Brussel. Den 27sten Maart 1621 werd Saventheim tot baronie verheven ten behoeve van Ferdinand de Boisschot (Le Roy, „L'Erection de toutes les terres du Brabant", fol. 13).

Savel, De, het plein des Sablons te Brussel.

Sayer, John. De „kleine Sayer", die in Deel I en II van het Journaal veelvuldig genoemd wordt, diende eerst den prins als page en verkreeg vervolgens op 16 April 1685 commissie als ordinaris edelman van Zijne Hoogheid. Gedurende verscheidene jaren was hij „groom of the bedchamber" van den koning, in welke hoedanigheid hij Huygens menigmaal uitnoodigde, om aan de tafel der „grooms" het middagmaal te gebruiken. Ook verkreeg hij op 12 October 1691, I 486, commissie als

ritmeester eener compagnie in het regiment van den heer Van Nyenhuis; in resoluties van H. Hoog Mog. van 27 en 29 Maart 1692 heet hij dan ook Jan Sayer, „Ritmeester en Edelman van des Konings Bedkamer". In Juni 1700 komt hij nog voor als „eldest Groom of the Bedchamber" (Luttrell IV 110). Den 14den Mei 1709 werd hij door H. Hoog Mog. bevorderd tot brigadier der cavalerie en op 11 Maart 1727 tot generaal-majoor. Sayer was gehuwd met Johanna Susanna Lucretia de Chambrier, bij welke hij eene dochter had, die trouwde met Albert Dominicus graaf van Limburg-Stirum.

Sayer. De broeder van den voorgaande komt voor II 564 als de „gewesen vice-chamberlain vande Coningin Hoog Loff. Mem.", en is dezelfde die II 152 aangeduid wordt als „die de goude sleutel draeght". Hij moet geweest zijn George Sayer, of Sawyer, die den 21sten November 1655 te 's-Gravenhage gedoopt werd, en was eerst „vice-chamberlain" der koningin douairière Catharina van Braganza, daarna van koningin Maria. Ook was hij lid van het Parlement. In October 1698 werd hij aangesteld tot onder-gouverneur van den hertog van Gloucester en „first gentleman of his bedchamber", welke ambten hij echter reeds in Augustus 1700 door den dood van het prinsje verloor (Luttrell, II 341; IV 197, 433, 673).

Sayer, De moeder van. Deze was ongetwijfeld Catharina van Hesse, dochter van den heer van Piershil, welke in 1655 te 's-Gravenhage in het huwelijk trad met John Sayer, luitenant-kolonel in dienst van H. Hoog Mog. („Maandblad van het Gen. De Nederl. Leeuw", 1896, bl. 174).

Scarborough. Richard Lumley was den 15den April 1690 van burggraaf Lumley verheven tot graaf van Scarborough. Hij wordt daarop als „Master of the Horse to His Majesty" voortdurend in 's konings omgeving aangetroffen; ook kommandeerde hij een regiment in de garde en werd in Mei 1692 bevorderd tot luitenant-generaal. Het was in scherts, dat hij in Mei 1694, II 345, genoemd werd „Admirael van die naer huys gingen", omdat hij behoorde tot de leden van 's konings gevolg,

die van Gravesend naar Londen terugkeerden, in afwachting, dat de wind, die het uitzeilen belette, gunstiger worden zou.

Schack. Den 24sten December 1684 werd commissie als kolonel verleend voor den sergeant-majoor Bogislaef Sigismundus Schaeck (Von Schack?).

Schade. De leden der familie Schade (van Westrum), van wie in het Journaal gewag wordt gemaakt, zijn Jasper Schade, zijne vrouw en vier van hunne tien kinderen, t. w. Anne, Jasper, Emilia en Anthonia Schade.

Schade, Jasper, III 144, ambachtsheer van Tull en 't Wael, kanunnik en deken van Oud-Munster, geëligeerde raad in het eerste lid der Staten van Utrecht, gecommitteerde in de Staten-Generaal, president van het Hof van Utrecht, overleed aldaar op 25 October 1692.

Schade. De vrouw van den voorgaande was Cornelia Strick van Linschoten. Deze — en niet hare schoonmoeder Emilia van Kinschot, die reeds in 1658 stierf — is de mevrouw Schade, welke voorkomt I 409, 502 en 503; III 73; IV 10.

Schade, Anne, I 109, III 66; de oudste dochter der voorgaanden, trouwde in 1693, toen zij al niet heel jong meer was, met Matheus van Luchtenburg, schepen van Utrecht, en hertrouwde met Pieter Haack de Jong, raad en burgemeester dier stad. Uit het III 66 aangeteekende kan opgemaakt worden, dat zij, evenals juffrouw Van Ewijck, zich in opspraak gebracht had gedurende het verblijf der Franschen te Utrecht.

Schade, Jasper, I 503. Gasper Cornelis Schade, heer van Tull en 't Wael, raad der Admiraliteit in Zeeland in 1684, en sedert 1686 in het Noorderkwartier, overleed op 8 December 1694. Deze moet degene geweest zijn, die een tijd lang edelman was bij den heer Van Wassenaer-Starrenburg in den aanvang van diens ambassade te Parijs, tusschen de jaren 1680—'84.

Schade, Emilia, gehuwd met m^{r}. Cornelis Aerssen van Juchen, raad der Admiraliteit, schout van Wijk-bij-Duurstede, overleed den 6^{den} December 1689.

Schade, Anthonia, die op 22 April 1703 stierf, was den 17^{den} Juli 1658 gehuwd met m^{r}. Roeland Cau, baljuw

van Hulst en Hulstmerambacht. Zij wordt vermeld II 284; IV 101, 181.

Schaep. Met „le petit Schaep" vermeld in 1677, IV 146, en den „Jo^{r}. Schaep", die in 1682 voorkomt, III 63, zou bedoeld kunnen zijn een der drie zoons van Hendrik Schaep van den Dam en Elisabeth Cunegonde van Haeften van Verwolde, wier huwelijk, volgens „De Nederl. Heraut", IV 176, in 1637 gesloten was.

Schaep. Met den secretaris van Amsterdam, „een slechten quant", II 131, zal bedoeld zijn m^{r}. Reynier Schaep (1657—1731), stadsadvocaat van Amsterdam in Den Haag in 1687, pensionaris van Amsterdam van 1696 tot 1703 (Elias, II bl. 868).

Schaephuysen. Zijn wezenlijke naam schijnt, volgens de „Kronyk van het Historisch Genootschap" 2de jaarg. 1846, bl. 34, te zijn geweest Jan van Scharphuysen, ofschoon hij in de resolutie van H. Hoog Mog. van 20 December 1688, houdende zijne benoeming, en in die van 5 Januari 1689, waarbij zijne instructie vastgesteld werd, genoemd wordt Johan van Scherpenhuysen, „gaande in qualiteit als Gouverneur naar de Colonie van Zuriname". Zoo heet hij ook bij Koenen, „Geschiedenis der Joden in Nederland", bl. 294 en vlgg.

Schaft. Blijkbaar de persoon, die in verschillende resolutiën van H. Hoog Mog. afwisselend voorkomt als Schauft, onderstalmeester des konings op 28 Mei 1691, L. Schacht, zadelbewaarder op 12 Mei 1682, Laurens Schacht, „Contrerolleur van Z. M. Stallen" op 22 Mei 1694, onderstalmeester op 21 Juli, 12 October en 14 November 1696, en als stalmeester van Z. M. op 12 November 1697. Eindelijk komt hij voor onder degenen, die den rouw wegens het afsterven des konings hadden aan te nemen, als Laurens Shagt, „Controleur van de stal".

Schagen, I 412. Denkelijk is bedoeld Diderik Floris baron van Schagen, zoon van den generaal-majoor Floris Carel van Schagen, graaf van Warfusé; hij verkreeg op 27 Juni 1699 commissie als ritmeester en sneuvelde bij Ramilies in 1706. Vermoedelijk is hij dezelfde, die I 258 als Goudrian wordt aangeduid.

Scheel was extraordinaris envoyé van den koning van

Denemarken in Engeland; op de heenreis naar zijn vaderland overleed hij te Lingen den 15den Augustus 1694 („Eur. Mercurius", 1694, II bl. 112).

Schellaert, Scheelaert, Schellard zu Obbendorf.

Schellaert, De graaf van, I 272, 277, 280, 281; II 51; III 85; IV 7, 19, 125, 126, was Jan Albert graaf Schellard van Obbendorf, geboren in 1619, heer van Doorwerth, Rosande, Muggenhausen enz., keizerlijk kamerheer, majoor der cavalerie in 1665 en in 1674 tot kolonel bevorderd. Wegens schulden werd hij in 1677 genoodzaakt afstand te doen van Doorwerth, ten behoeve van graaf Anton van Aldenburg en, vermoedelijk om dezelfde reden, deed hij op 29 Juni 1684 vrijwillig afstand van zijne kolonelsplaats ten behoeve van den baron Van Heiden. Evenwel komt hij op den Staat van Oorlog voor 1689 wederom voor als kolonel, maar niet lang daarna verzocht hij om „de Drostplaets van Middelaer", I 272, doch werd, zoo het schijnt, afgescheept met een onbestemde toezegging van „de eerste vacante charge in de Con. goederen over zee", d. w. z. in 's konings domeinen hier te lande, I 281. Vervolgens verscheen hij in Mei 1692 op Het Loo, II 51, ditmaal met het verzoek, om tot gouverneur van Deventer te worden aangesteld, „hebbende een oudt kael kleetjen aen", opzichtig gelapt met een niet daarbij passende „lap van stoff". Misschien mag, uit hetgeen Huygens daarbij voegt, dat Schellard „seer vast was aende astrologia judiciaria", worden opgemaakt, dat de ongelukkige edelman het laatste, wat hem van zijn vroeger vermogen overschoot, verkwistte in het najagen eener hersenschimmige wetenschap. In stede van het verlangde gouvernement van Deventer schijnt hij toen dat van Steenwijk te hebben bekomen, althans op 25 November 1698 werd, „mits het overlijden van den Graaf van Schellaerd", commissie verleend voor Christoffel Ernst von Brisewits als commandeur van Steenwijk.

Schellaert, De graaf van, IV 65, schoonzoon van den heer van Ruynen en broeder van den voorgaande was Frans Caspar Adriaan graaf Schellard van Obbendorff, die gehuwd was met Margaretha Geertruid Maria van

Bernsaw, vrouwe van Ruynen en Bellinghoven. In Februari 1681, na het overlijden van zijn schoonvader, werd hij met de heerlijkheid Ruynen beleend; in de daartoe betrekkelijke acte wordt hij genoemd generaal-wachtmeester van den keizer en veldmaarschalk van den hertog van Nieuwburg (Joosting, „Het archief der heerlijkheid Ruinen", bl. 60).

Schendel. De „neef" Schendel, dien Huygens te Saumur ontmoette, en die aldaar wel student kan geweest zijn, was vermoedelijk een der jongste zoons van Gillis van Schendel, die in 1621 gehuwd was met Margaretha de Vogelaer, eene verwante der familie Huygens. Zie de Bijlage F tot het „Dagboek van Constantijn Huygens", uitgegeven door J. H. W. Unger, Amsterdam, 1884, en de monografie van A. D. Schinkel, „Bijdrage tot de kennis van het karakter van Constantijn Huygens, ontleend uit aanteekeningen nopens het beheer zijner goederen", 's-Gravenhage, 1843, bl. 37, 38.

Schepers. Willem Bastiaansz. Schepers, door Huygens veelal eenvoudig Willem Bastiaensz genoemd, geboren te Haarlem in 1620, was luitenant-admiraal van Holland en Westfriesland, ridder der Danebrogs-orde, raad in de vroedschap en burgemeester van Rotterdam, hoogheemraad van Schieland enz.; hij overleed te Rotterdam, ruim vier-en-tachtig jaren oud, den 21sten Januari 1704.

Schepers, De jonge, zoon van den voorgaande, was mr. Bastiaan Schepers, geboren te Rotterdam op 27 Mei 1650, raad in de vroedschap aldaar, hoogheemraad van Schieland, bewindhebber der O. I. Comp., kanunnik ten Dom te Utrecht, overleed te Rotterdam op 7 Maart 1704 („Algem. Nederl. Familieblad", 1886, bl. 65; 1887, bl. 143).

Schey, Gillis, gedoopt te Arnhem op 28 Augustus 1649, werd den 4den September 1669 aangesteld tot kapitein ter zee onder de Admiraliteit te Amsterdam. In 1680 werd hij schout-bij-nacht en in 1688 nam hij met het schip „Prinses Maria" deel aan den tocht naar Engeland. Met hetzelfde schip, voerende 92 stukken, nam hij deel aan den ongelukkigen slag bij Bevesier („Europische Mercurius", Juli 1690, bl. 40, 46—48). In 1692 werd hij

bevorderd tot vice-admiraal. Hij stierf te Amsterdam op 15 Juni 1703 en werd aldaar in de Oude Kerk begraven („Maandblad van het Genootschap De Nederl. Leeuw", 1887, bl. 47).

Schildere, De, Schilders. Met den ouden Schilders, vermeld I 64 en IV 48, is bedoeld m^r^. Pieter de Schildere, die den 11den September 1638 benoemd werd tot lid en in 1678 tot eersten raad in — of president van — den raad en leenhove van Brabant. Na eene meer dan vijftigjarige ambtsbediening overleed hij den 16den December 1689 (Van Loon, „Nederl. Historiepenningen", III fol. 341). Uit zijn huwelijk met Maria Beljaerts had hij vijf dochters, van welke er drie, Elisabeth, Maria en Adriana in het Journaal optreden.

Schildere, Elisabeth de, IV 145, 253, was de eerste vrouw van Samuel Sweerts, of Suerius, rentmeester van den prins van Oranje te Breda. Zij overleed den 29sten Augustus 1680 en werd den 2den September d. a. v. te Ter Heyden begraven.

Schildere, Maria de, IV 184, 244, 245, 248, 250, overleed in den nacht van 27 op 28 April 1678 te Breda aan eene uitterende ziekte.

Schildere, Adriana de, IV 253, vermeld als „mlle Schilders la cadette", komt in 1682, III 67, voor met haar man. Deze, wiens naam niet door Huygens genoemd wordt, heette Isbrandt Schenck en was drossaard van Oudenbosch, of juister, naar luid eener resolutie van H. Hoog Mog. van 8 Juni 1690, „Drossart van 't Quartier van 't Markiezaat van Bergen-op-Zoom, wonende in den Ouden Bosch". Als zijne ouders worden in het „Maandblad van het Gen. De Nederl. Leeuw", 1893, bl. 67, genoemd N. Schenck en Sara Blommaert. Daar zijn naam ook als Schenck van Tautenburg wordt opgegeven, behoorde hij wellicht tot de „Mangelaers ofte Pretense Schenken", van wie melding wordt gemaakt bij Joosting, „Het huisarchief van Batinge", bl. 97 en 98. Uit het huwelijk van Isbrandt Schenck en Adriana de Schildere sproot een zoon, Peter Brabantinus, geboren den 23sten Juni 1686, op wiens doop een gedenkpenning werd geslagen, beschreven bij Van Loon, III

fol. 340; maar het kind moet vroeg gestorven zijn, daar de ouders gezegd worden „sonder successie" te zijn overleden.

Schimmelpenninck. Alexander Schimmelpenninck van der Oye, heer van Engelenburg, tot de Rees en Oye, later ook heer van Kell, geboren in 1642, die in deel I van het Journaal menig maal wordt genoemd als deel uitmakend van de ambassade, welke in 1689 door de Staten-Generaal naar Engeland werd afgevaardigd, was buitendien burgemeester van Zutphen, sedert 13 Mei 1678 van wege Gelderland gecommitteerd ter vergadering van H. Hoog Mog., benevens hoofdschout en dijkgraaf van de stad en meierij van 's-Hertogenbosch. Hij stierf kinderloos te 's-Gravenhage in Februari 1694, II 318.

Schimmelpenninck, IV 152. Vermoedelijk is bedoeld Assueer Schimmelpenninck van der Oye, geboren in 1650, jongere broeder van den voorgaande, kapitein van de garde, leidende de lijfcompagnie van den prins, later kolonel van een regiment infanterie, ongehuwd binnen Gent overleden.

Schimmelpenninck. De „oude Schimmelpenninck, heer van Hunderen", vermeld I 437, was Gijsbert Schimmelpenninck van der Oye, geboren in 1609, lid van de ridderschap der Veluwe en raad ter Admiraliteit in Friesland. Hij was heer geworden van Hunderen bij Twello, ten gevolge van zijn huwelijk met Helena van Heerdt (Ferwerda, „Geneal. Schimmelpenninck", gener. 9).

Schimmelpenninck. De „swager" — wel te verstaan schoonzoon — van den raadsheer Van der Hooghe was Gijsbert Schimmelpenninck van der Oye, II 283, kapitein van het regiment Geldersche infanterie en kommandant van Hulst, gehuwd met Cornelia van Borselen van der Hooge. Hij stierf in 1696 (Ferwerda, „Genealogie Schimmelpenninck van der Oye", gener. 10).

Schimmelpenninck, heer van de Cloeze, was Jacob Schimmelpenninck van der Oye, geboren in 1629, lid der ridderschap van Zutphen, gecommitteerde in den Raad van State, landdrost enz., in 1666 gehuwd met

Jacoba Emilia van Westerholt, en overleden op 13 Januari 1702 (D'Ablaing, „De Ridderschap van Zutphen", bl. 12).

Schimmelpenninck. De solliciteur Schimmelpenning of Schimmelpenningh, II 261, 265, was Everard Schimmelpenningh, geboren den 26sten December 1652, agent en solliciteur militair in Den Haag, lid der vroedschap aldaar, overleden op 12 November 1712. Hij behoorde niet tot het geslacht Schimmelpenninck van der Oye.

Schomberg. Fredéric Armand (Herman) von Schomberg, de latere maarschalk van Frankrijk, zal wel degene geweest zijn, die, naar luid van het Journaal, III 147, in 1649 door roovers in Noord-Italië werd overvallen en gekwetst. Schomberg was zijne militaire loopbaan begonnen in de Nederlanden onder de prinsen Frederik Hendrik en Willem II; deze laatste schijnt hem ook aan zijn persoon te hebben verbonden, daar Schomberg meermalen in zijne onmiddellijke nabijheid voorkomt („Mémoires de Hollande", p. 28). Daarna ging hij over in Franschen dienst en nam deel aan den oorlog tegen de Spanjaarden in de Zuidelijke Nederlanden tot den vrede der Pyreneeën in 1659; vervolgens streed hij tegen de Spanjaarden in Portugal tot den vrede in 1668. Daarop naar Frankrijk teruggekeerd, verkreeg hij het bevel over de Fransche troepen in Catalonië en werd in 1675, na den dood van Turenne, tegelijk met zeven andere luitenants-generaal tot maarschalk van Frankrijk bevorderd, 't geen eene geestige vrouw deed zeggen dat de koning een kopstuk had ingewisseld tegen klein geld. Maar Schomberg bevestigde toch als maarschalk den hoogen dunk, dien hij reeds van zich had weten te geven; in 1676 uitgezonden om Maastricht te ontzetten, wist hij Willem III te noodzaken het beleg op te breken, IV 90, 118, 130—'32, 135. Na de herroeping van het edict van Nantes verliet hij Frankrijk, ging in dienst van den keurvorst van Brandenburg en kort daarna in dien van Willem III, welken hij op den tocht naar Engeland begeleidde. Van dat tijdstip wordt hij in Deel I van het Journaal veelvuldig genoemd. In het voorjaar van 1689 werd hij als Engelschman genaturaliseerd en benoemd tot „Master of the

Ordnance", dan tot generaal van de geheele legermacht van Hunne Majesteiten, tot ridder in de orde van den Kouseband, en eindelijk tot hertog van Schomberg verheven (Luttrell, I 502, 504, 517, 524). Voorzien van eene onbeperkte volmacht, stak hij in Augustus 1689 naar Ierland over, waar hij nog geen jaar later, den 11den Juni 1690, op twee-en-tachtig jarigen leeftijd sneuvelde in de slag aan de Boyne. Bevreemdend is het, dat van dit laatste met geen woord melding wordt gemaakt in het Journaal.

Schomberg, Graaf Karel van, de oudste zoon van den voorgaande, voerde na zijns vaders dood den titel van hertog van Schomberg. Hij wordt in het Journaal genoemd I 361, 364, 394, 417; II 162, 193. Het laatste wat daar omtrent hem vernomen wordt, is, dat hij, in October 1693 zich bij den hertog van Savoye bevindend, in een veldslag gekwetst en gevangen genomen, maar op zijn eerewoord losgelaten werd, II 273. Naar Turijn overgebracht, bezweek hij kort daarna aan zijne kwetsuur (Luttrell, II 216).

Schomberg, Graaf Meinhard van, de jongere zoon van den hertog, ook wel kortweg de graaf van Schomberg genoemd, wordt vermeld I 273, 299, 307, 311, 317, 354, 423; II 108, 162. Den 16den April 1691 werd hij tot hertog van Leicester verheven (Luttrell, II 213), onder welken titel hij in Deel II van het Journaal voorkomt. Maar hij legde dien titel af, toen hij na den dood zijns broeders diens titel en goederen had geërfd; als hertog van Schomberg bleef hij daarna nog lange jaren bekend.

Schöning, Hans Adam von, kommandeerde in 1689 als luitenant-generaal-veldmaarschalk van den keurvorst van Brandenburg de troepen der geallieerden in den veldtocht tegen de Franschen aan den Rijn, die met de inneming van Bonn werd besloten. Gedurende het beleg dier stad ontstond een hooggaande twist tusschen hem en den generaal Von Barfusz, en het is zeer wel mogelijk, dat de keurvorst hen beiden daarom in arrest deed stellen, I 182. Zeker is het, dat Schöning destijds reeds onder verdenking stond met de Franschen te heulen (Klopp, V 36), hetgeen hem door Barfusz

verweten werd, waarop Schöning zijn degen tegen hem trok (Erman en Reclam, „Mémoires", VII, p. 153—154). Ten gevolge van dat voorval verliet Schöning den Brandenburgschen dienst en ging over in dien van Saksen. Zijne verraderlijke verstandhouding met den vijand werd daarop meer en meer duidelijk, zoodat de keizer hem op 2 Juli 1692 te Teplitz deed gevangen nemen, II 91, en naar de vesting Spielberg overbrengen; daar bleef hij gevangen tot in 1694. Hij stierf te Dresden in 1696.

Schoock, Johannes, predikant te Opijnen, die in 1673 als proponent derwaarts beroepen was, zocht eene schuldvordering tegen de erfgenamen van Constantijn Huygens van Zuylichem, den vader, te doen gelden. Daarin werd hij door het gerecht te Zuylichem in het gelijk gesteld, maar de Huygensen kwamen in hooger beroep voor het Hof van Gelderland en toen verloor Schoock zijne zaak. Hij stierf in 1695. Opmerkelijk is, dat in het „Nieuw Kerkelijk Handboek", jaarg. 1903, Bijlage U, bl. 149, uit de notulen van den kerkeraad te Opijnen eenige bladzijden na 1693 ontbreken, die uitgescheurd schijnen te zijn. Mogelijk kwam daarin iets voor aangaande gemeld proces.

Schoonenburg, Franciscus van, door d^r^. Bussemaker in zijn „Verslag van een voorloopig onderzoek naar archivalia te Lissabon" enz., Schoonerberg genoemd, heette volgens m^r^. H. J. Koenen, „Geschiedenis der Joden in Nederland", bl. 207, eigenlijk Jacob de Abraham Belmonte. Naar luid der „Mémoires et Négociations Secrettes du Comte d'Harrach", I 287, had hij zijne opkomst te danken aan den invloed van zijn bloedverwant Manoël baron de Belmonte, agent van Spanje te Madrid. Aldaar bevond hij zich als agent of extraordinaris envoyé van den prins van Oranje, toen hij, na het overlijden van den gezant Battier, in gevolge eene resolutie van H. Hoog Mog. van 10 Maart 1690, verzocht werd zich „bij provisie" te belasten met de waarneming der zaken van den Staat aan het Spaansche hof. Daarop schijnt hij almede het karakter van envoyé van Groot-Brittannië te hebben bekomen („Europische Mercurius", 1690, I bl. 222). In 1695 werd Schoonenberg's secre-

taris op verzoek zijner schuldeischers aangehouden en, op de vermoedelijk niet weinig luidruchtige klachten van den gezant deswege, werd deze zelf uit Madrid verwijderd, 't geen aanleiding gaf tot langdurige onaangenaamheden van den koning van Engeland en de Staten-Generaal met de Spaansche regeering. In 1700 werd hij evenwel weder toegelaten, blijkens zijne missive van 26 Augustus 1700, medegedeeld door m^{r}. I. da Costa in het jaarboekje „Holland", jaarg. 1851, bl. 205—209. Later was Schoonenberg extraordinaris ambassadeur van H. Hoog Mog. aan het Portugeesche hof en werd bij open brieven van koning Karel III van Spanje, d.d. 6 Maart 1709, tot markies verheven. Hij overleed te Lissabon in 1717.

Schoonhoven, Joffr. Van. Zie Graham.

Schoonhoven, De pensionaris van. Zie Panhuys.

Schoonouwe, „De soon vanden H^{r}. van", I 132, was Wijnand van Lockhorst, die op 1 December 1699 commissie verkreeg als ritmeester van de lijf-compagnie van 's konings gardes te paard, welke plaats hij reeds sedert 8 November 1694 had ingenomen. Hij overleed kinderloos op 4 Mei 1702 en was de zoon van Adam van Lockhorst, heer van Schonauwen en Ter Meer.

Schotte, van wiens regiment melding gemaakt wordt I 257 en 450, was Simon Schotte, die alreeds in 1665 als kolonel was beëedigd. Bij Smallegange, fol. 479, wordt hij vermeld als „Collonel van een Regiment Infanterye ten dienste van onzen Staet, een kloek, dapper en manhaftig krijgs overste". Hij was ook „commandeur der stede en fort Philippine" en stierf den 4^{den} Maart 1692 („Maandblad van het Gen. De Nederl. Leeuw", 1895, kol. 52).

Schoute, Kapitein Van der, die „maegschap" was van Zuylestein, van den kant van diens grootmoeder, schijnt geweest te zijn Godefroy van der Schout, voor wien op 7 Augustus 1684 commissie verleend werd als kapitein, en mogelijk dezelfde als Jan Godert, of Godefroy, van der Schoudt, die, volgens het „Maandblad van het Gen. De Nederl. Leeuw", 1899, kol. 29, en 1906, kol. 4, als weduwnaar op 25 Januari 1693 te 's-Gravenhage onder-

trouwde met Anna Catharina de Viry, dochter van Jacob de Viry en Dorothea Cassiopyn. Misschien was hij ook wel dezelfde als Gijsbert van der Schouten, voor wien op 14 Januari 1693 in Engeland een paspoort werd afgegeven voor de reis naar Harwich en van daar naar Holland („Calendar of State Papers" 1693, pag. 11).

Schouw, De Haagsche, onder Voorschoten, waar voorheen een veer was over den Rijn, thans door een brug vervangen.

Schrasser, Joffr., II 40, 55, was blijkbaar eene dochter van Otto Schrassert, burgemeester van Hattem en ontvanger van Kempenland, en van Catharina Margaretha Ploos van Amstel. Blijkens vriendelijke mededeeling van den heer D. G. van Epen waren uit dat echtpaar geboren: Jan Adriaan, gedoopt op 1 Maart 1663, Agnes, gedoopt op 8 Mei 1664, Petronella, gedoopt op 29 Juli 1666, Johanna, gedoopt op 18 Augustus 1667, en Adriana, gedoopt op 2 Februari 1670. Alle deze kinderen werden te Hattem gedoopt, doch daar verder niets omtrent hen staat aangeteekend, kan niet gezegd worden, welke der vier zusters de in het Journaal bedoelde geweest is.

Schretel, IV 121. Bedoeld is Herman Schrevel, voor wien, destijds vaandrig van den heer Douglas, op 23 December 1673 commissie werd verleend als kapitein „van een nieuw te werven Compagnie Grenadiers, om gerangeert te worden onder 't regiment van S. H.". Op 10 Januari 1679 werd die compagnie aan graaf Hendrik van Solms gegeven.

Schucking, II 302. Mogelijk is bedoeld Otto Schucking, op 21 Maart 1681 door H. Hoog Mog. benoemd tot „Klopper van het klein zegel".

Schueren, De, I 501. Het gehucht Terschuur op de Veluwe, tusschen Hoevelaken en Barneveld.

Schultz. Zie Schütz.

Schut, Cornelis, historieschilder te Antwerpen, geboren in 1598, overleden op 29 April 1655 (A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II 591).

Schütz, Schultz, edelman aan het hof te Celle, III 17, 20, 25, trouwde met m^lle^. De Lescourt en is dezelfde, die als baron Schütz von Holzhausen in 1689 optrad

als gezant te Londen, Deel I en II passim. Algemeen geacht wegens zijne bekwaamheid en verdiensten, overleed hij te Londen, na een verblijf aldaar van meer dan twintig jaren, in Februari 1710 (Luttrell, I 526; V 547). Vermoedelijk was hij een zoon van den op 30 Juli 1677 overleden kanselier, Johan Helwig Siwold, gen. Schütz, over wiens antecedenten iets gevonden wordt in de „Briefwisseling der gebroeders Van der Goes", II 241.

Schuyl. De „cousin Schuyl", die in het begin van 1678 enkele malen genoemd wordt, IV 226, 234, 258, schijnt geweest te zijn de op 1 December van dat jaar overleden Wynand Schuyl van Walhorn, bewindhebber der West-Indische Compagnie, die de laatst overgeblevene was der drie zoons van den op 7 November 1674 gestorven Wynand Schuyl van Walhorn en van Maria Bartolotti van den Heuvel, de zuster van Huygens' schoonmoeder (Posnick, „Histoire de la Noblesse Limbourgeoise", p. 291).

Schuyl, I 440, 483; III 18, was Jacob Schuyl van Walhorn, geboren op 27 Mei 1652, schepen, later president-schepen van 's-Hertogenbosch, overleden op 13 Augustus 1697 (Posnick, a. v., bl. 294; „Navorscher", XI bl. 119).

Schuylenburg. Mr. Willem van Schuylenburgh, heer van Dukenburg, geboren te 's-Gravenhage op 6 April 1646, schepen en burgemeester aldaar in 1681, verkreeg op 8 Januari 1685 commissie als „Secretaris en Griffier van S. H. ende die van Sijnen Rade en Rekeninge", en op 26 October 1688 als „Raet ende Rekenmeester van S. H.". Later komt hij ook voor als thesaurier of rentmeester-generaal. Hij overleed op Westcamp bij Loosduinen den 1sten September 1707 en had uit zijn huwelijk met Antoinette van der Wielen verscheiden kinderen, waaronder vier zoons, van welke de twee oudste, Adriaan en Johannes, in 1695 als student te Utrecht werden ingeschreven; mogelijk was de II 137 vermelde „precepteur" ten behoeve van deze twee aangesteld. Twee jongere zoons, Willem en Cornelis, werden in 1701 aan de Academie te Leiden ingeschreven.

Schwerin, Suerin, Swerin, IV 107, 233, 256. Otto baron Von Schwerin, die in dienst was van den keur-

vorst van Brandenburg en in 1648 tot rijks-vrijheer werd verheven, werd in 1658 benoemd tot eersten minister en „Oberpräsident" van den geheimen raad. Bij de eerste gemalin van den keurvorst, prinses Louise Henriette van Oranje, stond Schwerin in hooge gunst, wat ook het geval schijnt te zijn geweest bij zijne tweede gemalin. De beteekenis van de niet zeer duidelijke aanteekening van Huygens, IV 107, kan dan ook niet anders zijn, dan dat van onzen kant geschenken werden aangeboden aan de dames van het keurvorstelijk hof, om te verkrijgen, dat zij trachten zouden den — blijkbaar voor Willem III niet gunstigen — invloed van Schwerin op de keurvorstin tegen te werken. Of dit gelukt is, blijkt niet; ook niet, welk gevolg de meer rechtstreeksche pogingen van den prins, om den keurvorst van Schwerin los te maken, gehad hebben, IV 233, 256. Deze stierf echter reeds een jaar daarna, den 14den November 1679.

Schwerin, Dochters van, I 500. Omtrent de dochters van den voorgaande uit zijn huwelijk met Maria Ermgard Quadt von Wyckradt beweerde de hertogin van Hannover in een brief aan haren broeder van 21 October 1677 („Briefwechsel", S. 306), dat „de oude Suerin in de Amsterdamsche couranten eene beschrijving van haar en hare rijkdommen had doen plaatsen, ongeveer op de manier als zeldzame voorwerpen te koop worden aangeboden".

Schwerin, II 547. Hier is bedoeld Philips von Schwerin, sergeant-majoor van het regiment Zweedsche voetknechten van den kolonel Tiesenhausen.

Scilly-eilanden, of Sorlingen, De, eilandengroep bij het zuidwestelijk uiteinde der Engelsche kust.

Scriverius. De „Lavrekrans voor Lavrens Coster van Haerlem, eerste vinder van de Boeckdruckery" is gedagteekend van 1628 en te vinden achter Ampzing's „Beschrijving van Haerlem" van datzelfde jaar.

Sebastiaen, St.- Blijkbaar is bedoeld eene afbeelding van den als martelaar gestorven St.-Sebastianus.

Segers, dien Huygens in Mei 1649 te Antwerpen ging bezoeken, was de beroemde bloemschilder, pater Daniël

Seghers, vermoedelijk een persoonlijk bekende van Huygens' vader, die verscheidene gedichten gewijd had aan een kostbaar crucifix, door prins Frederik Hendrik aan den schilder ten geschenke gezonden. Later ontving deze nog van Amalia van Solms een gouden schildersstok.

Segewerp, een welbekend, nog bestaand landgoed in de Meierij van 's-Hertogenbosch.

Sehu, ijzerkramer te Londen, kan een gerefugieerde Franschman geweest zijn. Van eenen als protestant met zijn gezin vervolgden Tertullien Sehu, goudsmid van beroep, is sprake in een brief van de hertogin van Orleans aan de keurvorstin van Hannover van 10 Juni 1700 (Bodemann, I p. 403).

Seissac. Louis de Castelnau, markies van Saissac, of Sessac, soms ook voorkomend als Cessac, leefde, van het Fransche hof verbannen, te Londen en stond bekend als een hartstochtelijk speler en gevaarlijk intrigant. Den 21sten April 1691 keerde hij, na bekomen vergunning van zijn koning, aan het hof te Versailles terug („Mémoires du Marquis de Sourches", III 410).

Seliere. Bedoeld moet zijn Serrières, aan den rechteroever van den Rhône, tusschen Vienne en Tournon.

Selsaten, Selzaete, in Oost-Vlaanderen, ten noorden van Gent, nabij de Nederlandsche grens.

Semeynen, De, van wie I 198 gewaagd wordt als hebbende „groote pretentien, uyt kracht van sekere acte van Prins Willem de I", waren de afstammelingen van de gebroeders Semeyn, of Semeyns, te Enkhuizen, die in den aanvang van den tachtigjarigen oorlog den lande belangrijke diensten moeten hebben bewezen en zich, ten behoeve van de vrijheid, groote geldelijke offers getroost. Daarvoor zoude hun door den prins op 26 October 1577 eene acte zijn verleend, waarbij aan den oudsten hunner, Meynert Semeyns, en „aen d'oudste sijner nacomelingen in infinitum de titel van Raad des Prinsen van Oranje" werd toegekend en voorts aan evengenoemden Meynert en zijne broeders Pieter en Jacob toegezegd, dat zij en hunne nakomelingen „tot allen tijde, tot allen ampten die sij bequaam wesende sullen mogen begeren, geprefereert sullen sijn en blijven

ewighlijck". Die acte zoude vervolgens op 13 Augustus 1578 door de Algemeene Staten zijn bevestigd. Maar terwijl van die bevestiging geen spoor te vinden is in het Register van de Resolutiën der Staten-Generaal, noch in die der Staten van Holland en Westfriesland, is ook de acte zelve sinds lang te loor geraakt, evenals het eerste afschrift daarvan gemaakt. Dit moet bevreemding wekken, waar het een privilege van zoo geheel bijzonderen en ver strekkenden aard betreft, en al is niet wel aan te nemen dat de zaak geheel uit de lucht zoude zijn gegrepen, is toch de familie-overlevering aan velerlei bedenking onderhevig, zooals door den vroegeren rijks-archivaris, mr. L. Ph. C. van den Bergh, werd aangetoond in een kort artikel, „Het privilegie der Semeinen", opgenomen in Nijhoff's „Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde", Nieuwe Reeks, X, 1880. Over bedoelde pretentie werd overigens reeds in de 17de eeuw gehandeld in twee werken van een afstammeling van Pieter Semeyn, mr. Cornelis Keiser, getiteld: „Verhael van de Semeynen, door C. R. Keyser, J. U. Dr., tot Franeker, gedrukt bij Ids Alberts, Boekdrucker, wonende op de Coornmarckt in de Gulden Druckerye, Anno 1650" en „Korte Deductie ofte Verklaringe aengaende de acten en obligatiën van Pieter, Jacob en Meindert Semein van Enchuysen...... Door C. K. V. S. (Cornelis Keyser van Semeyns), Rechtsgeleerde, gedruckt t'Enkhuysen bij Jan Dircksz. Kuiper, Boekdrukker, 1675", terwijl voorts nog in 1907 bij Joh. Enschedé en Zonen te Haarlem een werk van P. J. Buyskes is gedrukt, getiteld: „Het privilegie Semeyns. Eene familie-overlevering met verklaringen gestaafd", welk werk evenwel niet in den handel verkrijgbaar is gesteld.

Semps, Sempst, dorp in Brabant, bij den linkeroever der Senne, tusschen Brussel en Mechelen.

Seneffe, IV 61. Toen onze auteur in het jaar na den slag bij Seneffe de plaats bezocht, waar die veldslag geleverd was, herkende hij duidelijk de plek, waar hij den vijand de bagage van ons leger had zien plunderen. Bij die gelegenheid waren ook de papieren van 's prin-

sen secretarie in handen der Franschen gevallen. Die papieren werden vervolgens door den prins De Condé aan den staatssecretaris voor Buitenlandsche Zaken, Arnault de Pomponne, toegezonden, maar iets belangrijks schijnt daarin niet te zijn aangetroffen. Een boek — wellicht het schetsboek, dat in den slag verloren was geraakt, zooals blijkt uit het Journaal, I 402 — werd echter, op last van Condé, aan Huygens terugbezorgd. Een en ander blijkt uit een brief van Pomponne aan Condé, d.d. 16 December 1674, afgedrukt in het werk van L. Delavand, „Le Marquis de Pomponne" (uitgave der „Société d'Histoire Diplomatique", 1911), p. 68.

Seneschal, I 275, 281. Bedoeld kan zijn m^r^. Wilhelmus Seneschal, advokaat te Amsterdam, aan wien in 1685 een schrijven van aanbeveling aan den koning van Zweden werd verleend. Zie de resolutiën van H. Hoog Mog. van 11 October en 22 November 1685. Zijn vrij fantastisch familiewapen, waarvan hij de beschrijving aan Huygens gaf, komt niet voor in Rietstap's „Armorial Généalogique".

Senlis, stadje ten noorden van Parijs, in het tegenwoordig département de l'Oise.

Sennaar, Sena. Reeds in Februari 1645 komt „mr. Jacop Senar, doctor in de medicynen", voor als getuige bij het passeeren eener acte („Bijdragen en Mededeelingen van Die Haghe" van 1909, bl. 42), en op 31 Juli 1665 nam Jacob Sena, med. doctor, dienst op de vloot, denkelijk voor den duur van den toenmaligen Engelschen oorlog. Zijne vrouw was Lucretia van der Ma.

Senne, De, die in noordelijk Henegouwen ontspringt, vloeit noordwaarts langs Soignies, Hal, Brussel en Mechelen, om zich ten noorden dier stad met de Dyle en de Nethe te vereenigen, welke samen den Rupel vormen, die zich in de Schelde werpt.

Serainchamp. François de Serainchamps, heer van Ernesson, Trémon, Pisieux, Sancourt, graaf van Delme, was eerste hofmeester van den hertog van Lotharingen enz. („Annuaire de la Noblesse de Belgique, Seizième année", p. 180).

Serclaes, 't Serclaes. Zie op Tilly.

Serment, horlogemaker te Genève, waarschijnlijk juister Sermand.

Sevenaer, Juffr., door Huygens afwisselend „Stans Pergens" en „nicht Sevenaer" genoemd, was Constantia Pergens, volle nicht van mevrouw Huygens, dochter van Jacob Pergens en Eleonora Bartolotti van den Heuvel, en gehuwd geweest met jhr. Barend van Sevenaer, heer van Wolferen, ritmeester in 1672, in 1680 door de Staten van Friesland gecommitteerd in de Staten-Generaal en door deze achtereenvolgens in de Generaliteits-Rekenkamer en in den Raad van State, overleden in 1687.

Sevenaer, De kinderen van. Uit het huwelijk van jhr. Barend van Sevenaer en Constantia Pergens sproten eene dochter en minstens twee zonen, want een hunner, jhr. Willem van Sevenaer, die den 15den Juni 1696 te 's-Gravenhage overluid werd, wordt door Huygens, II 597, uitdrukkelijk de oudste genoemd. Hij of zijn jongere broeder was in October 1682 geboren, III 76. De dochter, Albertine genaamd, stierf aan de kinderpokken op het eind van 1694 en werd den 30sten December overluid.

Sevenaer, De jonge, I 190, was jhr. Bernard Frans van Sevenaer, heer van Wolferen en Doornik, zoon van bovenvermelden jhr. Barend van Sevenaer uit zijn eerste huwelijk met Margaretha Thibaut. Hij trok zich bijzonder het lot aan der door haren man, Abraham van Vredenburch, verlaten Jacoba Pieterson, bij wie hij vier kinderen had, vermoedelijk alle zeer jong overleden. Na de ontbinding van haar huwelijk in 1703 schijnt Sevenaer met haar getrouwd te zijn, doch een bepaald bericht dienaangaande is niet aangetroffen.

Sevenbergen. Toen Huygens, naar luid van zijn reisverhaal van 1649 en 1650, III 87, op 21 Mei 1649 bevond dat „Sevenbergen een open vleck is, omtrent eens soo groot als Voorburg", en dat „daer een out casteel staet dat onbewoont is", zal hem zeker niet onbekend zijn geweest, dat bij de particuliere tractaten van den koning van Spanje met prins Frederik Hendrik van 8 Januari 1647 en met prins Willem II van 27 December van dat jaar, Zevenbergen ten behoeve der prinses van

Oranje was afgestaan, welke dan ook in den loop van 1649 met die heerlijkheid werd verlijd. Na haar dood kwam die bezitting aan prins Willem III, die daarmede op 28 Juni 1679 beleend werd.

Seventer. De schout van Roosendaal, vermeld IV 3, was niet, zooals abusivelijk in het Register, bl. 203, wordt aangegeven, een lid der familie Zoete de Lake de Villers, maar een lid van de in Noord-Brabant gevestigde familie Van de Zevender, vermoedelijk jhr. Adriaan van de Zevender, geboren in 1648, zoon van jhr. Dirk van de Zevender, insgelijks schout der Vrijheid van Roosendaal, die vóór 1666 overleed. Als hoofdofficier der Vrijheid van Roosendaal ondertrouwde jhr. Adriaan van de Zevender op 23 October 1690 te 's-Gravenhage met Sara Maria Dispontyn. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 14 September heet hij „Drossaert van den Oudenbosch" („De Navorscher", XX 380; „Maandblad van het Gen. De Nederl. Leeuw", 1890, bl. 2).

Seymour, Edward, later Sir Edward Seymour, die voorzitter van het Huis der Gemeenten geweest was, maar in de conventie van 1689 niet als zoodanig herkozen werd, I 72, werd in Maart 1692 aangesteld tot „Lord of the Treasury" en daarna tot lid van den „Cabinet Council", maar kreeg reeds in 1694 zijn ontslag (Luttrell, II 372, 390). Men wil dat, toen Willem III hem vroeg, of hij van de maagschap was van den hertog van Somerset, Seymour antwoordde, dat de hertog van zijne familie was, want het hoofd van het geslacht was niet de hertog, maar hij, Edward Seymour.

Seymour, Charles. Zie Somerset.

Seymour, officier. Bedoeld zal zijn William Seymour, de tweede zoon van sir Edward. Hij komt in 1691 voor als luitenant-kolonel der Engelsche garde te voet en in 1694 als „Colonel of the second regiment of foot Guards called the Coldstreamers". In 1702 werd hij benoemd tot gouverneur van Maryland, waar hij in 1709 stierf („Calendar of State Papers", 1690—'91, p. 444; 1691—'92, p. 81; 1694—'95, p. 327).

Seyx, Sikes. De nicht van mrs. Plot, vermeld I 332, 379, was wellicht de echtgenoote van dr. Sikes, hoog-

leeraar te Oxford, die in 1705 overleed (Luttrell, V 625).

Sfortia. Blijkbaar is bedoeld een jongmensch uit de familie Sforza te Milaan.

Shaftesbury, Anthony graaf van, stierf te Amsterdam, waar hij gezegd wordt burger te zijn geworden in Januari 1683 (Luttrell, I 247).

Shales. De commissaris-generaal Henry Shales, van wien in het Journaal, I 209, 211, sprake is, was belast met de uitrusting en proviandeering van het leger in Ierland, maar de verregaand schandelijke wijze, waarop hij zich van die taak kweet, en de algemeene verontwaardiging daardoor opgewekt waren aanleiding, dat het Huis der Gemeenten, ofschoon slechs met geringe meerderheid, tot het besluit kwam den koning te verzoeken te willen kenbaar maken, op wiens aanbeveling Shales door hem was aangesteld; de koning weigerde echter beslist op die vraag te antwoorden (Macaulay, ch. XIV en XV). Intusschen was Shales reeds in Ierland gevangen gezet en door een ander vervangen. In Mei 1690 kwam hij in Engeland terug (Luttrell, I 610, 613; II 41).

Shannon, De, rivier, die zich op de zuid-westelijke kust van Ierland met een breede uitmonding in zee stort.

Shapey, Sheppey, eiland aan de uitmonding van de Theems, bij de kust van Kent.

Sheane. De naam van Sir William Temple's landgoed wordt gewoonlijk Sheene geschreven. Een ander landgoed, Compton Hall, nabij Farnham, waarvan de naam door Temple in Moorland werd veranderd, was door hem in 1680 aangekocht en vervolgens geheel nieuw aangelegd in den toenmaligen Hollandschen stijl.

Shearness, Sheerness, stad op het noord-westelijk uiteinde van het eiland Sheppey in de Theems.

Shepheard, Sheapheard. Vermoedelijk is bedoeld Fleetwood Shephard, die, het blijkt niet in welke betrekking, in 1693 een kwartier in Whitehall bewoonde, waar brand ontstond. In 1694 werd hij benoemd tot „Usher of the black rod" en stierf den 24[sten] Augustus 1698 (Luttrell, III 105, 300; IV 418).

Sherborne, stad in het Engelsche graafschap Dorset, noordelijk van Dorchester.

Shovel. Sir Cloudesly Shovell, die, nog kapitein zijnde, in Mei 1689 den ridderslag van Willem III ontvangen had, werd in 1690 tot schout-bij-nacht bevorderd en in September 1691 aangewezen om met een zeker aantal oorlogsschepen en jachten den koning uit Holland naar Engeland over te voeren. Blijkbaar bevond hij zich in verband met die opdracht in den Haag, toen Huygens hem daar ontmoette, I 505, waarna Sir Cloudesly den koning op 19 October gelukkig te Margate aan wal bracht. In Januari 1692 ontving hij zijne bevordering tot vice-admiraal en kort daarop begeleidde hij wederom den koning herwaarts, die op Zondag 6 Maart te Brielle aan land stapte. Vervolgens voerde hij den koning in October weder naar Engeland, van welken overtocht het Journaal eene uitvoerige beschrijving bevat, II 139—142. Dat het konvooi toen inderdaad door den befaamden Jean Bart bedreigd werd, wordt door Luttrell, II 595, 598, bevestigd. Zoodra de koning ontscheept was, keerde Sir Cloudesly dan ook naar zee terug om den vijand te bevechten, die zich evenwel schijnt te hebben weggemaakt. In October 1707 kwam Sir Cloudesly Shovell ongelukkig om het leven door het vergaan van zijn schip bij de Scilly-eilanden. Een monument tot zijne nagedachtenis werd op last van koningin Anna in de Westminster-Abdij opgericht.

Shrewsbury, Charles Talbot, graaf van, eerste secretaris van Staat van Willem III, werd op 30 April 1694 tot hertog van Shrewsbury verheven en op 5 Juni d. a. v. geïnstalleerd als ridder in de orde van den Kouseband.

Shrewsbury, Francis Talbot, graaf van, werd op 16 Maart 1667 door den hertog van Buckingham in een tweegevecht gedood.

Shrewsbury, John Talbot, graaf van, broeder van den eerstgenoemde, werd door den hertog van Grafton in duel gedood op 2 Februari 1686.

Shure, De. Bedoeld is de Suir, eene rivier in het zuiden van Ierland, die, na zich met de Barrow vereenigd te hebben, aan de zuidkust in zee valt.

Sichem, of Sichen, in Brabant op den Demer, tusschen Aerschot en Diest, niet ver van Scherpenheuvel (Montaigu).

S i c h t e r m a n. Drie officieren van dien naam waren aan het einde der 17de eeuw te gelijker tijd als kapitein der infanterie in dienst, t. w. Herman, Galenus en Jan Albert Sichterman, maar een ritmeester van dien naam komt niet voor, zoodat niet uit te maken is, wie de held was der treurige historie, waarover in Deel I en II van het Journaal zoo breed wordt uitgeweid.

S i c h t e r m a n, Mevrouw. Op 8 Juni 1695 werd te Londen een paspoort voor de reis over Gravesend naar Holland afgegeven aan mrs. Adriana Sichtermans („Calendar of State Papers", 1694—'95, p. 490). Vermoedelijk wordt onder dien naam juffr. Hacquart verstaan, die voor het laatst in het Journaal vermeld wordt in December 1694, II 438.

S i c i l i ë, IV 45. Zie Messina.

S i d l e n i t s k y, Sideniski. De Perponcher Sidlenitsky, of De Maisonneuve, vermeld IV 48, enz., was Ferdinand de Perponcher, vrijheer tot Sidlenitsky, die reeds in 1659 den tocht naar Funen medemaakte, in 1672 als kolonel werd beëedigd en op 26 Februari 1674 commissie verkreeg als „Superintendant van den Generalen Crijghsraedt". In December 1672 was hij krijgsgevangen gemaakt en door de Franschen binnen Utrecht gebracht („Berigten van het Hist. Gen.", VI, 2de st., bl. 36), en nam in 1674 deel aan den slag bij Seneffe. Hij stierf in 1684 en werd den 4den Mei van dat jaar te Goes begraven. Uit zijn huwelijk met Anna Maria van Watervliet had hij drie zoons, die in 1686 van een broeder hunner moeder de heerlijkheden 's-Heer-Hendrikskinderen en Ellewoutsdijk erfden („De Navorscher", XIII 348; XIV 93; XVII 217; Hollestelle, „De Honte en het eiland Borssele", bl. 268).

S i d l e n i t s k y, De zoons van, van wie Huygens aanteekent, IV 110, dat zij „firent fort les fols avec leurs chevaux et firent rire tout le monde", waren vermoedelijk de twee oudste van de drie, nl. Cornelis en Isaac. Cornelis de Perponcher werd den 28sten December 1674 van vaandrig tot kapitein bevorderd, maar Isaac was nog vaandrig in 1687, toen hij in plaats van zijn broeder Cornelis tot kapitein werd benoemd.

Sidlenitsky, De dochters van, Anna en Elisabeth, stierven op jeugdigen leeftijd; van eene dezer twee zal de vader, zeker schertsender wijze, verklaard hebben, dat hij haar met m^{r}. Frederik Rosenboom wenschte te doen trouwen.

Sidney. Op 17 Augustus 1679 werd the Hon. Henry Sidney als extraordinaris envoyé van koning Karel II bij H. Hoog Mog. ontvangen; op 26 Juni 1681 had hij zijne afscheidsaudiëntie. In April 1689 werd hij door Willem III tot burggraaf Sidney of Sheppey verheven en in 1690 vergezelde hij den koning naar Ierland, waar hij, na diens vertrek, gedurende eenige maanden het bewind voerde, totdat hij in December 1691 aangesteld werd tot secretaris van Staat. Eenigen tijd daarna werd hij ook benoemd tot „Lord Warden of the cinque ports" en tot „Constable of Dover Castle". Den veldtocht van 1691 in de Zuidelijke Nederlanden maakte hij mede, na afloop waarvan Huygens hem in Den Haag zag, I 502, 505. In October keerde hij naar Engeland terug. In Maart 1692 legde hij zijn ambt als staatssecretaris neder en werd toen aangesteld tot „lord lieutenant" van Ierland. In 1693 keerde hij van daar terug, werd toen „master general of the ordnance", kolonel van het eerste regiment „footguards" en luitenant-generaal der Engelsche troepen in de Zuidelijke Nederlanden. Hij werd voorts tot graaf van Romney verheven en was nog „master of the ordnance" en kolonel der garde bij zijn overlijden op 8 April 1704 (Luttrell, V 411). De laatste maal, dat Huygens van Sidney gewaagt, was op 24 Maart 1695, toen hij bij hem te gast was in zijn huis in S^{t}.-James Square, II 465, hetzelfde huis, vanwaar de koning, na zijn terugkeer van den veldtocht, in November van dat jaar een vuurwerk in oogenschouw nam, dat Sidney tot zijne eer deed afsteken (Macaulay, ch. XXI). Over de verhouding van Sidney tot de hertogin van York, de moeder der prinses van Oranje, waarvan Huygens gewaagt I 342, wordt mede gehandeld in de „Mémoires du Comte de Grammont", hoofdst. XI, en in Pepys' „Diary", op 16 November 1665, 9 Januari en 15 October 1666.

Siegel, Valentin, was niet, zooals in het Register, bl. 270, verkeerdelijk wordt aangegeven, resident in Wolfenbuttel, maar was op 5 Juli 1675 in Den Haag geaccrediteerd als ordinaris resident van hertog Rudolf August van Brunswijk en Luneburg, vervolgens op 13 Maart 1685 als resident van den hertog van Cell en op 26 Maart d. a. v. van de hertogen van Brunswijk en Luneburg.

Siegen. Zie Nassau.

Siegheser. Bedoeld schijnt te zijn Ziesar, tusschen Potsdam en Maagdenburg.

Sillaert, Sillard. Zie Sullard.

Sillery, Nicolas Brulart de, door wien in 1598 een groot aandeel genomen werd aan den vredehandel te Vervins, en die meermalen met zendingen buiten 'slands werd belast, werd in 1604 benoemd tot groot-zegelbewaarder en in 1607 tot kanselier van Frankrijk. Hij stierf den 1sten October 1624.

Simmeren, Zimmeren, Zimmern, III 70; IV 47, 175. Dat, vóór haar huwelijk met den paltsgraaf van Simmeren, de prinses Maria van Oranje zich inderdaad door haar gedrag zeer in opspraak gebracht had, blijkt ook uit een brief van de hertogin Sophie van Hannover van 19 Augustus 1666 („Briefwechsel", S. 107). Uit een gedicht van Vondel van 1659, „De Vorstelijcke Bruiloft t'Amsterdam" (uitgave van mr. J. van Lennep, VII p. 764), kan opgemaakt worden, dat de prinses was, wat tegenwoordig „a sportswoman" genoemd wordt.

Simon, auteur eener „Critica Novi Testamenti". Blijkbaar is sprake van den Franschman Richard Simon, priester van het Oratorium en schrijver van verscheidene rationalistische werken, waardoor hij in hevig twistgeschrijf met Bossuet werd gewikkeld; vermits die werken dientengevolge in Frankrijk werden verboden, had de uitgave plaats bij Leers te Rotterdam. Zie Emm. de Broglie, „Mabillon et la Société de l'Abbaye de Saint-Germain des Prés", I 90, 91, 100, 101; en Em. Gigas, „Choix de la correspondance inédite de Pierre Bayle", I 641.

Sinclair. I 386 is sprake van een gewezen luitenant

van dien naam, en II 342, '43 en '45 van een Sinclair, „Deputy-Governor van Gravesend". Beide personnages zijn onbekend.

Sindique, Le premier, III 156. Bedoeld schijnt te zijn Pierre Pictet, eerste syndicus van Genève, die op 14 November 1650 trouwde met Anna, of Annelet, Calandrini. Vermoedelijk is hij ook III 148 nevens den syndicus Godefroy bedoeld.

Singlas. Bedoeld is het dorp Finglas, even ten noorden van Dublin.

Sinzendorf, Johan Joachim graaf van, III 50, die tot een ander geslacht schijnt te hebben behoord als dat der graven van Zinsendorf, was opperkanselier van den keizer en president van den rijks-hofraad. Hij stond reeds lang onder verdenking van grove onregelmatigheden in zijn beheer, toen hij, na den vrede van Nijmegen, begon aan te dringen op eene belangrijke vermindering van het staande leger. Daarmede joeg hij de geheele militaire partij ten hove tegen zich in het harnas, die zeer wel inzag, dat bij de onzekerheid van den algemeenen toestand van geene troepenvermindering sprake mocht zijn. Aan het hoofd der tegenstanders van Sinzendorf stelde zich de grijze Montecuculi, die verklaarde het als het slot zijner levenstaak te beschouwen Sinzendorf uit zijn ambt te doen verwijderen. Inderdaad werd deze in October 1680 te Linz gevangen genomen en werd een onderzoek naar zijn beheer ingesteld, 't welk tot de ontdekking leidde, dat zijne kas een tekort van ongeveer twee millioen opleverde. En toch kwam hij er nog genadig af; niettegenstaande de heftige beschuldigingen tegen hem ingebracht, vergenoegde de keizer zich met hem uit zijn ambt te ontslaan en vergoedde uit eigen middelen het nadeel, dat de schatkist had geleden. De voorstelling, welke men zich uit den tekst van het Journaal zoude kunnen maken, als zoude Montecuculi medeplichtig zijn geweest aan Sinzendorfs wanbeheer, is derhalve onjuist. Vermoedelijk wordt bedoeld, dat, zoo Sinzendorf vrij uitgegaan was, zulks den val van Montecuculi zou hebben teweeg gebracht. Zie Klopp, II S. 52 en 321.

Sissel. Vermoedelijk is bedoeld een graaf Seyssel d'Aix uit Savoye.

Skelton, Shelton, I 46, 52; II 121; III 70. De kolonel Bevil Skelton werd op 11 April 1685 als extraordinaris envoyé van Groot-Brittannië bij H. Hoog Mog. ontvangen, doch schijnt in stilte verdwenen te zijn bij de komst van zijn opvolger D'Albyville. Volgens Burke, „Dormant and extinct Peerages", p. 319, volgde hij later koning Jacob II naar Frankrijk.

Skelton, Shelton, de page, III 70, was vermoedelijk John Skelton, die op 4 December 1685 commissie verkreeg als kapitein, doch op 17 Augustus 1689 vervangen werd door Bressy Sykes.

Skelton, De jonge, of Charles, I 51, 135, 137, 186, 234; II 8, 18, 362, kan geweest zijn Charles Skelton, de zoon van den voormaligen gezant, die, volgens Burke, l. l., luitenant-generaal werd in Franschen dienst.

Slangenburg, Frederik Johan van Baer, heer van, sergeant-majoor in 1672, verkreeg den 3den Augustus 1673 commissie als luitenant-kolonel van het regiment van graaf Otto van Stirum en op 7 Januari 1676 als kolonel der infanterie, in de plaats van kolonel Jacques de Fariaux. Vervolgens werd hij den 18den Februari 1683 bevorderd tot generaal-majoor. Omtrent hem schreef C. van Heemskerck den 17den Juli 1692 uit Weenen aan den griffier Fagel (R. A): „de Keyzer heeft Twaelff Generaal-Majoors ende daeronder den Heere van Slangenburg tot Luytenant Veltmaerschalck gepromoveert". Hij ging echter niet in Duitschen dienst over; nog vóór het eind van dat jaar, den 25sten October 1692, werd hij benoemd tot luitenant-generaal en den 11den April 1704 tot generaal der infanterie. Het volgend jaar verliet hij evenwel uit eigen beweging den dienst.

Slingelandt, Govert van, eerst pensionaris van Dordrecht, later secretaris van den Raad van State, overleed den 3den Juli 1690. Hij was twee malen gehuwd, eerst met Christina van Beveren, daarna met Arnoudina van Beaumont, weduwe van mr. Roland Schou, of Schouw. Uit het eerste huwelijk sproten Barthout van Slingelandt (1655—1711), vermoedelijk degene, die in het

Journaal vermeld wordt I 253 en II 374, en Elisabeth van Slingelandt, welke met den griffier van H. Hoog Mog., François Fagel, trouwde, doch reeds spoedig na haar huwelijk overleed. Deze wordt vermeld I 397; II 226. Uit het tweede huwelijk van Govert van Slingelandt sproten Simon van Slingelandt (1664—1736), mede op aanbeveling van Willem III, I 30, in zijns vaders plaats benoemd tot secretaris van den Raad van State op 4 Augustus 1690, later thesaurier-generaal der Unie en eindelijk raadpensionaris van Holland, gehuwd geweest met Suzanna de Wildt. Verder mr. Govert Johan van Slingelandt (1665—1703), in het Journaal, II 196 en 379, vermeld als „de jonghste" of „de jonge Slingelandt", raadsheer in het Hof van Brabant, later in dat van Holland, Zeeland en West-Friesland.

Slingelandt, De weduwe van Govert van, Arnoudina van Beaumont, wordt in het Journaal vermeld II 456. Ook kan zij — zoo niet hare stiefschoondochter, mevrouw Van Slingelandt, geboren De Wildt — bedoeld zijn II 195.

Slippenbach. Christoffel graaf von Schlippenbach, die op 3 October 1676 commissie verkreeg als kapitein der dragonders en op 2 Februari 1688 als luitenant-kolonel, werd op 7 Juli 1693 benoemd tot kolonel der dragonders, in de plaats van kolonel Von der Marwitz. Den 16den April 1704 werd hij tot brigadier bevorderd en op 1 Januari 1709 tot generaal-majoor.

Slippenbach, Mevrouw Von, de eerste vrouw van den voorgaande, met haar hoogen „topknot", vermeld I 476, was Anna Sophia van Aldenbockum („De Navorscher", XXXII 521).

Sloane, Sir Hans, baronet van Chelsea, een beroemd geneeskundige, was gedurende eene reeks van jaren voorzitter van het „College of Physicians" en volgde in 1727 Newton op als president van de „Royal Society". Ook was hij geneesheer van „Christ Hospital" te Londen. Hij stierf in 1753 (Luttrell, III 396; Burke, „Extinct and dormant Baronetcies", i. v.).

Sluis, Het verraad van, waarvan sprake is I 266, 267, en waarover de graaf van Hoorn, die sinds 1688 gouver-

neur dier vesting was, op 12 Juli 1691 een gesprek met Huygens voerde, I 457, was een plan, door zekeren Jacob Martinet beraamd, om Sluis in handen der Franschen te spelen. Voor het uitbrengen daarvan werd door de Staten-Generaal, bij resolutie van 1 Juli 1690, aan den Franschen schoolmeester te Sluis, Antoine Regnault, een jaargeld van driehonderd gulden toegekend („Europ. Mercurius" van Mei 1690, bl. 114—122).

Sluyter. I 498 zal wel niet de secretaris van Waldeck bedoeld zijn, maar eerder Matheus Sluyter, die in de domeinrekening over 1680 (cap. 60, fol. 387; R. A.) voorkomt als „Chongerse — nl. concierge — tot Dieren", en in die van 1702 (cap. 96) als rentmeester van Het Loo. II 170, 211, 220, 245, 278 is echter zonder eenigen twijfel sprake van den secretaris van Waldeck.

Smeermaes, aan den linkeroever der Maas, een weinig benoorden Maastricht.

Smettaw, Schmettau, die op 7 Augustus 1690 door den keurvorst van Brandenburg bij de Staten-Generaal werd geaccrediteerd, heet in het „Derde Vervolg van Saken van Staat en Oorlog": „Z. Ex. de Heer van Smettau, Raadsheer in den Raad van State van S. Keurv. Doorl. van Brandenburgh en zijn extra-ord.s Ambassadeur tot de Tractaten van Vrede". Hij stierf in het begin van 1711; den 9den Februari van dat jaar werd het lijk van „Wolffgangh Baron Schmettau, envoyé van den Coningh van Pruyssen" uit Den Haag naar Naaldwijk vervoerd.

Smettaw, Kapitein, II 239. Vermoedelijk Christoffel von Schmettau, voor wien op 2 Juni 1692 commissie verleend werd als adjudant van den graaf van Athlone. Hij was dezelfde die, als adjudant van den hertog van Wurtemberg, in Maart 1696 uit Vlaanderen naar Engeland overstak, om den koning kennis te geven van de samenzwering van Sir George Barclay (Klopp, VII, S. 170, flgg.; „Europ. Mercurius", Maart 1696, bl. 194).

Smissaert. Zonder twijfel is in het Journaal slechts sprake van één persoon van dien naam, t. w. van Johan Carel Smissaert, geboren te Antwerpen in 1638, in 1668 kanunnik ten Dom te Utrecht, van 1674 tot 1700 hoofdschout te Rhenen, gecommitteerde in de Generaliteits-

Rekenkamer, in de Admiraliteit te Amsterdam enz., extraordinaris raadsheer in het Hof van Justitie te Utrecht, en zoo meer, aldaar overleden op 6 Januari 1708.

Smith, Dr., was in 1695 „the King's Chaplain", gelijk blijkt uit den „Calendar of State Papers", 1694—'95, p. 386.

Smith, adjudant van Voorst — of van 's-Gravemoer — was wellicht de kapitein Thomas Smith, die op 22 Februari 1689 overgeplaatst werd bij een regiment der „horseguards" („Calendar of State Papers", 1689'—90, p. 476).

Smith, stalmeester van Ormond, was vermoedelijk Valentine Smith, die in Januari 1689 als dienaar van den hertog van Ormonde vermeld wordt in den „Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 41.

Smithfield, I 131. Onder dien naam is niet een boekhandelaar bedoeld, maar een boekwinkel in Smithfield, met het opschrift „Little Britain". Bartholomew Fair, vroeger een kermis voor de plattelandsbevolking uit den omtrek van Londen, is thans nog bekend wegens de tentoonstellingen van landbouwproducten op den tijd dier kermis in Islington gehouden.

Smits, Pieter, IV 236, bevond zich als secretaris bij Van Beuningen in Engeland.

Smits. Mogelijk is de I 133 vermelde Cathalijne Smits, met wie de Rijngraaf van Salm had willen trouwen, en die blijkbaar destijds eene bekende persoonlijkheid was, dezelfde als de in 1695 te Leiden gestorven Catharina Smith, die eerst gehuwd was met dr. Lucas Banier en daarna met Joannes van Brienen, door wien het tegenwoordig geslacht Van Brienen van de Groote Lindt van haar afstamt („Maandblad van het Gen. De Nederl. Leeuw", 1908, kol. 234).

Smyrna. Met het „attacqueren" van „de Smyrnasche vloot", dat, volgens sir Gabriel de Sylvius, I 342, op aanraden van lord Shaftesbury was geschied, wordt bedoeld de aanval, die op 29 December 1664 voor Cadix plaats had op de Hollandsche retourvloot uit den Levant en aanleiding gaf tot den tweeden Engelschen oorlog. Over de behouden aankomst der Hollandsche koopvaar-

dijvloot uit Smyrna, waarvan sprake is I 461, 466 en 467, zie „Europische Mercurius" van Juli 1691, bl. 21, 22, 70, en Augustus 1691, bl. 130. Over den aanval der Fransche vloot op de Engelsch-Hollandsche, naar Smyna bestemd, II 227, 228, 232, 235, 244, zie boven op Rooke.

Snavel, neef van Huygens, en zijne vrouw, vermeld II 270, kunnen geweest zijn Jacques Snavels en zijne echtgenoote Lucretia Hoefnagel, dochter van Balthasar Hoefnagel en Anna van Lyffelt („De Navorscher", XXXII 266).

Snelle, De burgemeester, II 55. Paulus Snelle was tusschen 1681 en 1701 herhaaldelijk burgemeester en schepen van Breda (Van Goor, „Beschrijvingh van Breda").

Snelle, Kapitein, I 68, 233. Jan Snellen werd in 1673 tot kapitein-ter-zee aangesteld en in 1690 door Willem III tot schout-bij-nacht bevorderd („Algem. Nederl. Familieblad", 1883, N°. 23, bl. 2; De Jonge, „Geschiedenis van het Nederlandsche Zeewezen", III 204, 211, 213, 261; IV 701. In den nacht van 24 op 25 Augustus 1691 verloor hij het leven in de haven van Torbay, door het omslaan van zijn schip. Zijn lijk werd in de Waalsche kerk te Rotterdam ter aarde besteld, maar zijn ingewand werd te Paington begraven, alwaar tot zijne gedachtenis een wapenbord met opschrift in de kerk werd opgehangen („De Navorscher", LVIII bl. 315—317).

Snelleghem, dorp in West-Vlaanderen, ten zuiden van Brugge.

Snouckaert van Schauburg. Uit het huwelijk van Albert Snouckaert van Schauburg, ridder des H. R. Rijks, heer van het Hof van Laeken bij Brugge en, door aankoop in 1659, van Heeze en Leende, schepen van 's-Hertogenbosch in 1670, kapitein in dienst der Staten-Generaal in 1671, overleden op Heeze den 1sten December 1678, en van Anna Margriet van Randwijck, welke in 1701 stierf, zonder hertrouwd te zijn, werden tien kinderen geboren, van welke door Huygens vermeld worden:

Snouckaert van Schauburg, Joffr., van Hees en Leende,

I 406, was de oudste dochter, Adriana Margaretha, geboren in Den Haag den 13den Augustus 1663, overleden op 16 December 1709. Zij huwde den 20sten December 1706 te Heeze en Leende met Gustaaf baron von Klingstedt till Skarby, luitenant-kolonel, geboren in Zweden op 8 September 1670, overleden te Skarby op 14 September 1747.

Snouckaert van Schauburg, Albert Carel, I 503, geboren te 's-Hertogenbosch op 1 October 1668, kolonel der cavalerie, overleden op Lingezicht bij Leerdam den 28sten Januari 1748, was gehuwd met Ermgard Gratiana Sweerts de Landas.

Snouckaert van Schauburg, Catharina, I 337, geboren op 29 Juni 1671, stierf in 1690. De jongsten, die destijds „desperaet sieck" lagen, herstelden evenwel, want Susanna Isabella, geboren den 9den October 1673, huwde te 's-Hertogenbosch den 26sten December 1718 met den commandeur van het fort Crèvecoeur, Heinrich Philips Diederichs, en Maarten, de jongste van allen, geboren te 's-Hertogenbosch den 5den Juni 1675, sneuvelde voor Namen in Juni 1692.

Soasso, te Antwerpen, IV 235, was Antonio Lopez Suasso, ten wiens behoeve de heerlijkheid Avernas le Gras door koning Karel II van Spanje op 3 Januari 1676 tot baronie was verheven. Hij overleed te 's-Gravenhage den 11den Februari 1685. Van eene dochter van hem, aan welke een jonge De Castro het hof maakte, wordt van elders niets vernomen.

Soasso, I 452; II 150, 187, 191, 193, 385, was Francisco Lopez Suasso baron d'Avernas, eenige zoon van den voorgaande en van Violente de Pinto. Op hem heeft ongetwijfeld betrekking, wat Luttrell in November 1692 meldt, II 308—309, dat een rijke Israëliet van hier naar Londen was overgekomen, om daar eene geloofsgenoote te trouwen; vóór zijne komst zoude hij den koning een geschenk hebben aangeboden van een ring en van tien duizend pond sterling in een gouden schaal, en voorts een millioen tot zijne beschikking hebben gesteld, tegen eene rente van zeven percent. Vervolgens meldt Huygens, II 187, 191, 193, dat Suasso in het voorjaar van 1693 herwaarts terugkeerde „met sijn

nieuwe vrouw-schoonmoeder", waaruit blijkt dat het huwelijk toen had plaats gehad. Toch had op 31 Januari 1694 te 's-Gravenhage de afkondiging plaats van het huwelijk van baron Suasso met Leonor da Costa, beide aldaar wonende, en eene kantteekening op het register voegt daaraan toe, dat zij den 23sten Februari d. a. v. ten stadhuize werden getrouwd, waaruit derhalve moet worden opgemaakt, dat hun in Engeland gesloten huwelijk hier als niet geldig werd beschouwd en dat zij daarom „overtrouwden".

Soasso, Mevrouw, II 191, 345, 364, was de reeds genoemde Leonor da Costa. In Juni 1694 beviel zij van een levenloos kind, II 364. Als vrouwe Rachel, alias Leonora Suasso da Costa, wordt zij nog in 1724 vermeld („Bijdragen en Mededeelingen van Die Haghe", 1903, bl. 430).

Socianisme in Holland, I 357. De bewering, in November 1690 door Rooseboom uitgesproken, dat „de Socianisme in Hollandt seer begon aen te groeyen ende dat daertegen most werden versien", vindt allerminst hare bevestiging in de onlangs verschenen monografie van Prof. Dr. W. J. Kühler, „Het Socianisme in Nederland", waarin het heet, dat „het reeds zoo zeer verbrokkelde Socianisme de achttiende eeuw over 't geheel onder weinig bemoedigende voorteekenen te gemoet ging en in die eeuw al spoedig begon te vervloeien". Van eenige vernieuwing of van verscherping der voorheen hier te lande uitgevaardigde plakkaten tegen de „Bibliotheca fratrum Polonorum" was dan ook destijds niet de minste sprake. Maar in Engeland was het, naar het schijnt, anders gesteld, want op 30 Maart 1691 werd door niet minder dan zes-en-negentig daarheen uitgeweken Fransche predikanten eene verklaring onderteekend „about some points of Religion in Opposition to the Socinians" („Proceedings of the Huguenot Society of London", III 339). Mogelijk had Rooseboom daarop het oog.

Soest. Op de „Nieuwe kaart van de kwartieren van Eemland en 't Overkwartier in 't Sticht van Utrecht", voorkomend in deel II van den „Tegenwoordige Staat

van Utrecht", tegenover bl. 241, wordt onder Soest eene hofstede „Bartholotti" aangegeven; het zal wel daar geweest zijn, dat de echtgenoote van Coenraad van Beuningen hare woning had.

Soestdijk. Nadat door den prins de hofstede Soestdijk onder Baarn reeds was aangekocht, met het doel dien tot jacht- en lustslot te verbouwen, werd hem op 13 September 1674 door de Staten van Utrecht „eeuwiglijck en erffelijck" opgedragen de hooge, middelbare en lage „jurisdictie der heerlijckheden" van Soest, Baarn, Ter Eem en Eemnes binnen- en buitendijks, en wel naardien H. Ed. Groot Mog. „met een besonder contentement ende blijdtschap hadden vernomen dat het S. H. goedertierentlijck beliefd had haer genadig welgevallen ende plaisir daerinne te nemen van in gedachte Provintie, omtrent Soest eene wiltbaen op te rechten, omme naer het afleggen van haeren excessiven arbeyt ende extreme fatiges..... aldaer haere ruste ende jachtvermaeck te scheppen". In October 1675 hield de prins reeds op Soestdijk verblijf, vermoedelijk voor de eerste maal, daar hij Huygens toen met ingenomenheid de vertrekken toonde, welke voor hem waren gemeubileerd, IV 76. De inrichting was echter destijds nog verre van voltooid. Uit de domeinrekeningen over 1680 en '82 blijkt, dat nog voortdurend aan Soestdijk werd gearbeid en ook in het Journaal is nog herhaaldelijk sprake van de vervaardiging van plafonds en ander schilderwerk, voor Soestdijk bestemd.

Soetermeer, „Aux venes à", IV 189. Ongetwijfeld is bedoeld „bij de veenen" in de buurt van Zoetermeer; de door Huygens vermelde weduwe zal dan een landhuis bezeten hebben, nabij een herberg of logement aan de Hoornbrug, onder Rijswijk. De geheele plaatsopgave is intusschen vrij onbepaald.

Soignen bosch, Sonjé-Bosch, Bois de Soignies, II 101, 531; IV 43, 47, 85, zuidelijk van Brussel.

Soignies, Soignyes, Soigny, I 487; II 90, 398, 399, 615; IV 95, 219, 222, 223, 225, 267, 270, stad in Henegouwen aan de Senne, ten zuidwesten van Braine-le-Comte.

Soissons, Madame De, I 400, was Olympia Mancini, de tweede dochter van Michiel Laurens Mancini en Hieronyma Mazarin, en weduwe van Eugenius prins van Savoye-Carignan, graaf van Soissons, dien zij verdacht werd door middel van vergif uit den weg te hebben geruimd. Chevalier in zijne „Histoire de Guillaume III par médailles", enz., fol. 162, noemt haar onder de personen, die zich in Den Haag ophielden, tijdens Willem III aldaar in Februari 1691 aanwezig was en er eene menigte vorsten en staatslieden verzameld was, zoodat er heel wat te intrigeeren viel. Maar reeds vroeger had de dame zich gedurende hare omzwervingen buiten Frankrijk hier te lande opgehouden, daar de markies De Sourches in Januari 1685 aanteekende („Mémoires", II 173), dat zij in Holland bij gelegenheid eener sledevaart op het ijs een val gedaan en een arm gebroken had. Zij stierf te Brussel den 10den October 1708.

Soissons, De graaf van, II 523, 537, 584, 599, 621, was Louis Thomas van Savoye-Carignan, graaf van Soissons, de oudste zoon van bovengenoemden graaf van Soissons en van Olympia Mancini. Wegens een onberaden huwelijk met de dochter van den stalmeester van den prins De Condé, was hem het verblijf in Frankrijk moeielijk geworden en zocht hij in vreemden krijgsdienst te treden. Vermoedelijk was het daarom, dat hij zich in 1695 in het leger der geallieerden bevond en wederom in den zomer van 1696; op het einde van dat jaar verscheen hij te Madrid met aanbevelingsbrieven van Willem III, die, naar booze tongen beweerden, blijde was hem kwijt te zijn geraakt, maar ook in Spanje slaagde hij niet. Eerst bij het uitbreken van den Spaanschen successie-oorlog werd hij, op voorspraak van zijn jongeren broeder, prins Eugenius van Savoye, door den keizer tot generaal aangesteld, maar hij sneuvelde al spoedig daarna bij het beleg van Landau in 1702 („Mémoires du Marquis de Sourches", IV 382, 430, 436, 441, 452; V 80).

Solighoffer, III 142. Mogelijk is bedoeld Jacob Sollicofer of Zolichhoven, die gehuwd was met Elisabeth

Clermont, dochter van Willem Clermont en Helena Alewijn, Jacobsdr. ex Elisabeth Hoefnagel („Navorscher", XXII bl. 262).

Solingen. Bedoeld is Suhlingen, tusschen Diepholz en Nieuburg.

Solms. Hendrik Trajectinus graaf van Solms-Braunfels, zoon van graaf Johan Albrecht, den broeder der prinses van Oranje, en van Anna Elisabeth gravin van Dhaun-Falckenstein, werd te Utrecht geboren den 15den Maart 1637 en verkreeg op 25 April 1675 commissie als kolonel van het regiment „Guardes te voet". Vervolgens verkreeg hij op 10 Januari 1679 nog commissie als kapitein „van de Comp. grenadiers onder 't regiment Guardes van S. H.". Hij komt in het Journaal voor in 1675 en 1676 (Deel IV), was in 1680 in het gevolg van Willem III bij de reis naar Celle (Deel III) en nam, na den 31sten Augustus 1683 tot luitenant-generaal te zijn bevorderd, deel aan den tocht naar Engeland, I 12, 13 enz. Aan het hoofd der garde bezette hij op 28 December 1688 het paleis van Whitehall, I 50 (Dumont de Bostaquet, „Mémoires", p. 226—'27). In 1690 was hij bij den tocht naar Ierland en den 24sten Maart 1691 werd hij tot generaal der infanterie benoemd, als hoedanig hij op 9 September d. a. v. den eed aflegde, I 488. In den slag bij Neerwinden werd hij zwaar gekwetst; hij stierf dien ten gevolge den 4den Augustus 1693, II 196. Kort te voren had hij zijn ontslag uit den dienst willen nemen, maar door overreding van Dijkveld, die hem „6 ueren onder handen gehadt hadde", was hij op dat voornemen teruggekomen, II 196. Of hij de graaf van Solms was, die volgens zeggen van Valkenburg het hoofd verloren had in den slag bij Seneffe, IV 51, is niet duidelijk, en ook niet of hij degene was, die in Hongarije tegen de Turken had gediend.

Solms, De jonge graaf van, vermeld IV 121 en 124, was Frederik Magnus graaf van Solms, wien op 19 Maart 1675 commissie werd verleend als kapitein in de garde van den prins.

Solms, De jonge graaf van, die in 1694 voorkomt, II 342, en van wien men niets meer verneemt dan

dat hij zijn geld verspeelde, kan geweest zijn Lodewijk graaf van Solms, die kapitein was in het regiment van den keurprins van Brandenburg.

Solms, De prins van, IV 119, die op 27 Juli 1676 in het leger verscheen, is een onbekende. Voor zoover nagegaan kan worden, werd destijds door niemand in het huis Solms de titel van prins gevoerd; vermoedelijk heeft Huygens zich verschreven en bedoelde hij graaf Hendrik Trajectinus.

Solre. De vader van den graaf De Solre, in wiens kasteel Hasveng de prins op 31 Augustus 1677 zijn intrek nam, IV 213, was toen al eenige jaren dood en zijn zoon bevond zich in Franschen dienst, wat hem belet zal hebben van het kasteel bezit te nemen. Eerstbedoelde was Philips Emanuel de Croy, graaf van Solre, ridder van het Gulden Vlies, gouverneur van Henegouwen, overleden in 1670. Zijn zoon Philips Emanuel Ferdinand de Croy, graaf van Solre, stierf te Parijs in 1718 als Fransch luitenant-generaal. Zie over hem de „Mémoires du Duc de Saint Simon", X ch. 5.

Sombreff, zuidwestelijk van Gembloux, met een kasteel, dat toebehoorde aan den graaf De la Motterie, uit het huis De Lannoy („Délices du Brabant", II 133—134).

Someren, De boekhandel van Van, te Amsterdam, was bekend door het uitgeven van kostbare werken, reisbeschrijvingen, geschiedkundige- en dichtwerken enz. Van 1671 tot 1696 schijnt de zaak gedreven te zijn door de weduwe Hester van Wees (Ledeboer, l. l., bl. 160).

Somergem. Martin Pierre Ignace Snouckaert van Somerghem, ridder, heer van Somerghem, Gestel, Schaubrouk enz., geboren in 1649, majoor bij een regiment cavalerie in Spaanschen dienst, zoon van Martin Snouckaert van Schauburg en van Marie l'Hermite, was gehuwd met Adrienne van Blitterswijck en sneuvelde in den slag bij Neerwinden op 29 Juli 1693.

Sommerset. Charles Seymour, zevende hertog van Somerset, die nooit eene politieke rol schijnt te hebben vervuld, was gehuwd met lady Elisabeth Percy, derde dochter van Jocelyn graaf van Northumberland, wier

derde man hij was, ofschoon zij, bij hun trouwen, eerst vijftien jaar oud was. Van hem, en niet van den hertog van Beaufort, is ook sprake II 177, zooals blijkt uit de aanteekening van Luttrell, III 36, waar gezegd wordt, dat de koning in den morgen van 16 Februari 1693 naar Portsmouth was afgereisd en dien dag het middagmaal zoude gebruiken bij den hertog van Somerset te Petworth; den volgenden dag zoude hij de verdedigingswerken en de haven van Portsmouth inspecteeren en den 19den te Londen terugkeeren. Van eene vossenjacht wordt daar niet gewaagd.

Somnits. Laurens Christoffel von Somnitz, geboren in Pommeren op 30 September 1612, geheimraad van den keurvorst van Brandenburg en, met Blaspeil, diens afgevaardigde bij den vredehandel te Nijmegen, alwaar zij op 24 December 1676 kennis gaven van hunne aankomst, overleed daar ter stede op 25 Februari 1678. Op de lijst der te Nijmegen vergaderde diplomaten komt hij voor als „Minister van Staat van Z. Keurv. Doorl. en zijn Kanselier en Kamerheer Hereditair in Pommeren".

Son, De stal van Van. Aan Johan van Son werd op 1 Juli 1691 paspoort verleend voor den uitvoer van zeven paarden naar Engeland. En in 1715 komt een Antoni van Son voor, als „piqueur en paerden houdende" en „woonende in de Noord-Oostenrijksche Buurt" te 's-Gravenhage („Maandblad van het Gen. De Nederl. Leeuw", 1893, bl. 183). Een dier twee zoude IV 229 bedoeld kunnen zijn.

Sonjé-Bosch. Zie Soignen bosch.

Sonnius, Sohnius, was, zooals uit het Journaal blijkt, een kunstkenner en verzamelaar, maar schijnt niet een kunsthandelaar te zijn geweest. Wellicht is bedoeld de door Walpole, II 87—88, als schilder van bloemstukken en stillevens vermelde Frans van Son of van Zon, geboren te Antwerpen in 1661, overleden te Londen in 1700.

Sordet. Op den Staat van Oorlog voor 1673 komt Pierre Foryn de Sordet voor als kapitein der infanterie.

Sorghvliet, de schepping van „Vader" Cats, was in

1674 door koop eigendom geworden van Hans Willem Bentinck, in wiens geslacht dat landgoed langen tijd bleef.

Sorgue, De, riviertje dat uit de beroemde fonteinen van Vaucluse ontstaat en zich ten noorden van Avignon in de Rhône werpt.

Sous, Souse, Kapitein. Bedoeld zal zijn John South, die reeds in 1689 en '90 als kapitein voorkomt („Calendar of State Papers" 1689—'90, p. 19, 27, 539). Den 12den April 1693 werd hij benoemd tot een der „Commissioners for stating the accounts of the army in Ireland" en later was hij „Commissioner of the revenue" aldaar, als hoedanig hij ontslag verkreeg in December 1711 („Calendar of State Papers" 1693, p. 97; Luttrell, VI 664).

Soutaske, Soutesque. Zie op Carnaby.

Souteland, „die sij de Marquis de Rousillon noemen", I 7, de „rosse Soutland", II 50, was Zeger van Zoutelande, zoon van den kolonel Boudewijn van Zoutelande en van Geertruid Vivena ter Brugghe; den 28sten December 1673 werd voor hem „Commissie gedepescheert als Capiteyn", maar hij schijnt den dienst al spoedig te hebben verlaten, vermoedelijk om zich naar het buitenland te begeven. In het Journaal treedt hij op in November 1688, I 7, met een plan om Rijnberk te verrassen, waarvan echter geen gebruik werd gemaakt, daar de overgang dier plaats buiten zijne medewerking geschiedde. Willem III had blijkbaar reden om Zoutelande niet genegen te zijn, I 411, 414; II 50, 51, ook al genoot deze de bescherming van Waldeck, II 93. Na diens dood wordt hij in het Journaal niet meer genoemd. Volgens de gedenkschriften van Zoutelande's vrouw zoude hij in 1700 bij een tweegevecht in het Haagsche bosch zwaar zijn gekwetst, maar desniettemin naar Vianen zijn geweken, waar hij aan de gevolgen stierf.

Souteland, Willem van, ook wel genoemd Van Zoutelande van Teylingen, de jongere broeder van den voorgaande, verkreeg op 19 November 1680 eene compagnie in de garde te voet van Z. H. Als „Cap. Souteland"

komt hij dan ook in Deel I en II van het Journaal te Londen en in het leger voor. Onder hetgeen men omtrent hem verneemt is, dat hij in Mei 1695 van den koning eene gratificatie van honderd pond sterling ontving, I 275, en dat in April 1694 het gerucht liep, dat hij „bij noorderson vertrocken was", II 335, wat echter onwaar was. Later werd hij bevorderd, II 451; den 2den Maart 1695 werd „commissie gedepescheert voor den Edelen Gestrengen Heer Willem van Soutelande als Colonel van een regiment voetknechten van wijlen den grave Johan Belgicus van Hoorn". In 1703 was hij brigadier en werd hij aangesteld tot groot-majoor van Maastricht. Verder werd hij op 14 April 1704 benoemd tot generaal-majoor en op 1 Januari 1709 tot luitenant-generaal.

Souteland, Mevrouw Van, de echtgenoote van den voorgaande, was Catharina van Beaumont, dochter van Herbert van Beaumont, secretaris der Staten van Holland, en van Elisabeth de Jonge, en eerst gehuwd met François van Beaumont, die als kapitein in het regiment gardes te voet in 1676 voor Maastricht sneuvelde. Haar huwelijk met Willem van Zoutelande had op 14 Mei 1679 te 's-Gravenhage plaats. Hare dochter, van wie I 512 gewag wordt gemaakt, was een kind uit haar eerste huwelijk, nl. Françoise Catharina van Beaumont, welke herhaaldelijk in de resolutiën van H. Hoog Mog. van 1695 tot '98 voorkomt, als betrokken bij een proces tegen den oud-burgemeester van Middelburg, Johan Schorer.

Southampton, De hertog van, dien Huygens als „leelijck" en „half geck" beschrijft, was Charles Fitzroy, de oudste der bastaarden van koning Karel II bij de hertogin van Cleveland. En de hertogin, die „meer leelijck als fraey" heet, was zijne tweede gemalin, Ann Pulteney, dochter van sir William Pulteney, met wie de hertog in November 1694 getrouwd was (Burke, „Dormant and Extinct Peerages", p. 211; Luttrell, III 397).

Southampton, Een graaf van, wiens portret door Holbein geschilderd werd, IV 101, kan onmogelijk, zooals in het Register, bl. 276, aangegeven wordt, een tijdgenoot van lord Clarendon zijn geweest. Bedoeld kan zijn

William Fitz William, die in 1537 door koning Hendrik VIII tot graaf van Southampton verheven werd en in 1542 overleed, of wel de grootkanselier van Engeland, Thomas Wriothesley, die in 1547 den titel van graaf van Southampton ontving.

Southwarck, Southwark, eene wijk van Londen, ten zuiden van de Theems.

Southwell, Sir Robert, werd in Maart 1680 benoemd tot gezant van den koning van Engeland bij den keurvorst van Brandenburg. Als zoodanig wordt hij in het Journaal vermeld III 27, 29, 30. In Mei 1690 werd hij aangewezen om den koning als secretaris van Staat naar Ierland te vergezellen (Luttrell, II 47), en daarna was hij „Commissioner of the Customs".

Southwell. De zoon van sir Robert, of de jonge Southwell, I 299; II 324, 566, 568. Edward Southwell was eerst „supernumerary clerk to the council" en in 1699 „clerk"; voorts werd hij lid van het Lagerhuis en in 1702 secretaris van Staat voor Ierland (Luttrell, III 67; IV 515; V 188).

Souvré, III 103. Bedoeld is Jacques de Souvré, commandeur der orde van Malta.

Spaansch Opper-Gelder. Het zuidelijk gedeelte van het oude hertogdom Gelre, 't welk zich in eene smalle strook langs de Maas uitstrekte van Roermond tot het land van Kuyk, en dat bij den Munsterschen vrede aan Spanje verbleven was. Bij den vrede van Utrecht werd het tusschen de Staten-Generaal, den keizer en den koning van Pruisen verdeeld.

Spaen, Van. Alexander rijksvrijheer van Spaen tot Cruisfoort, heer van Ringenberg, of Ringelenberg — onder welken naam hij in het Journaal voorkomt, IV 68 — Moyland, Till, Hammichelen, Kemnade, Biljoen, Nederhagen en Hulshorst, geboren te Cranenburg op 14 Januari 1619, was eerst page van den prins van Oranje, daarna luitenant in de Hollandsche garde, diende vervolgens in Frankrijk onder Turenne en keerde in 1652 naar Cleefsland, zijn geboorteland, terug, waar hem weldra, zoo in het politieke als in het militaire, belangrijke posten werden toevertrouwd, als van regeerings-

raad, landdrost, drost van Orsoy enz. In 1658 werd hij generaal-wachtmeester, opperkommandant der Cleefsche en Marksche vestingen, in 1675 gouverneur van Wesel, in 1676 luitenant-generaal, III 30, 37; IV 259, generaal-veldtuigmeester in 1688, veldmaarschalk in 1690, I 416. Voor het laatst wordt hij door Huygens genoemd op 3 Maart 1692, II 36, toen hij zich bij den koning op Het Loo bevond; den 25sten October d. a. v. overleed hij te Cleve op vier-en-zeventigjarigen leeftijd („Europ. Mercurius", October 1692, bl. 54).

Spangh, heer van Melle (Melet, Melin). Emanuel Philibert van Spangen werd in 1649 beleend met bedoelde heerlijkheid, welke na zijn dood op 25 April 1684 schijnt te zijn overgegaan op de kleinzoons van zijn broeder, Jean Charles en Henri Joseph van Spangen. Het nageslacht van dezen laatste noemde zich Van Spangen de Melyn.

Spanheim. Bedoeld kan zijn mr. Frederik (van) Spanheim, zoon van Frederik Spanheim, hoogleeraar te Leiden, en Charlotte den Post, in 1682 aangesteld tot secretaris van het Hof van Holland (Van Leeuwen, „Batavia Illustrata", fol. 1479) en in 1697 afgevaardigd naar den keurvorst van de Palts te Dusseldorp in het belang van diens verdrukte doopsgezinde onderdanen; daarna werd hij benoemd tot commissaris van H. Hoog Mog. te Regensburg.

Spanje, De koningin van, vermeld I 235 en 245, was Anna Maria van Palts-Neuburg, dochter van den keurvorst Philips Willem van de Palts en tweede gemalin van koning Karel II van Spanje. Bij resolutie van H. Hoog Mog. van 14 October 1689 werd gelast dat het jacht, waarmede koningin Maria in den aanvang des jaars naar Engeland was overgebracht, naar Dusseldorp zou worden gezonden, om de koningin van Spanje af te halen. Daarmede kwam deze den 20sten December te Dordrecht aan, alwaar zij van wege de Staten-Generaal werd gecomplimenteerd, en van waar zij voorts door een eskader geconvooieerd werd naar Engeland, om verder de reis naar Spanje voort te zetten. Zie voorts den „Europ. Mercurius" 1690, I 215; II 52; 112—114.

Spanje, De ambassadeur van, in Engeland, bedoeld IV 18, was Don Pedro Fernandes de Jouar y Velasco markies del Fresno. IV 41 is geen sprake van een ambassadeur van Spanje, maar van de zending van kolonel Eppe, van wege den prins van Oranje en den hertog De Villahermosa aan de hertogen van Celle en van Osnabrück.

Spar, IV 103, 116, schijnt geweest te zijn baron Turro Sparre, die op 5 Januari 1675 van vaandrig tot kapitein werd bevorderd, den 31sten Januari 1678 commissie verkreeg als luitenant-kolonel en den 30sten April 1680 als kolonel, doch die den 5den Juni 1683 te Stockholm overleed, naar luid van het bericht daarvan, op 26 Juni d. a. v. bij H. Hoog Mog. ingekomen.

Spar, Kolonel, II 98, 230. Carel Willem baron Sparre komt in twee resolutiën van H. Hoog Mog. van 30 en 31 Mei 1691 voor als „Luytenant-Colonel van het Sweedtsche Regiment Infanterye van den Collonel Baron de Pretbusch ten dienste deser Landen". Den 12den Juli d. a. v. werd hij tot kolonel bevorderd. Voorts werd hij den 9den Maart 1702 tot generaal-majoor aangesteld en diende hij als zoodanig onder Coehoorn in Vlaanderen. Den 7den Juli 1703 werd hij benoemd tot kommandeur van Sas-van-Gent en op 12 April 1704 tot luitenant-generaal. Hij stierf te 's-Gravenhage den 27sten October 1709, ten gevolge eener verwonding in den slag bij Malplaquet ontvangen. In zijn grafschrift („Algem. Nederl. Familieblad", 1883, N°. 52 bl. 4) heet hij gouverneur van Ostende. Eene fijne, maar weinig vleiende karakterschets van baron Sparre wordt medegedeeld door mr. Van Sypesteyn in „Het leven van Menno van Coehoorn", bl. 40 en 204.

Sparrefelt, Sparreveld, Spanevelt. Bedoeld is Andries baron van Sparrefelt, die in 1689 voorkomt als luitenant-kolonel van het Zweedsch regiment van kolonel Löwenhaupt en op 29 Mei 1693 commissie verkreeg als kolonel van een „nieuw geformeert regiment Zweedsche voetknechten".

Spex, wiens loopbaan vergeleken werd bij den omloop van de zon, zal geweest zijn Jacob Specx, eerst generaal

in Oost-Indië, naderhand bewindhebber der West-Indische Compagnie, in 1652 te Amsterdam overleden, zonder kinderen na te laten uit zijn huwelijk met Magdalena Doublet.

Spindler. Aan Maximiliaan Albertus Spindler werd op 25 October 1673 commissie verleend als kolonel van een regiment voetknechten, „welcken Staedt hij al bedient" had sedert 19 Mei 1672. Inderdaad blijkt uit een brief, door hem op 28 Juni 1672 aan „een Voornaem persoon in Zeeland" gericht, dat hij twee honderd twintig man uit Sluis binnen Aardenburg had weten te brengen, waarop hij aldaar het kommando op zich genomen had en de Franschen genoodzaakt te wijken („Kronyk van het Histor. Genootschap", VI bl. 354).

Spinola, De markiezin, was mogelijk de gemalin van den markies Spinola, die kamerheer was van den keurvorst van Beieren („Europ. Mercurius", April 1692, bl. 81).

Spithead. Reede aan de zuidkust van Engeland, tegenover het eiland Wight.

Splinter, Joff., bijgenaamd „de Courant van den Haegh", kan geweest zijn de juffr. Splinter, die den 25sten April 1711 begraven werd („Haagsch Jaarboekje", 1891, bl. 98).

Splinter. Haar broeder, die in October 1680 aan Van Beuningen wenschte te worden aanbevolen, III 78, zal geweest zijn mr. Nicolaas Splinter, burgemeester van Den Haag en kerkmeester aldaar, die den 25sten Mei 1696 werd overluid.

Spon, Jacques, geneeskundige en archaeoloog, werd in 1647 te Lyon geboren, waar hij in 1677 zijn „Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grèce et du Levant" uitgaf, waarvan al spoedig te Lyon en te Amsterdam herdrukken verschenen. In 1685 week hij uit Frankrijk naar Zwitserland, met het doel zich te Zürich te vestigen, maar op reis werd hij ziek en nog vóór het einde des jaars stierf hij te Vevey (Haag, „La France Protestante", IX p. 313 en '14).

Spoor, Joff. Anna van Huls, gehuwd geweest met Hendrik Spoor, was de dochter van Samuel van Huls en Sara Maria le Maire, en de moei van Carel en Samuel

van Huls Jr. Hare dochter, Anna Spoor, werd in 1685 de tweede vrouw van mr. Pieter de Wilde. Eene jongere dochter was Maria Spoor, aan wie trouwbelofte gedaan werd door Philippus van der Vliet; deze evenwel, in 1678 tot predikant te Krabbendijke beroepen, trouwde eene andere, waarop in 1679 te dier zake eene klacht bij de classis van Zuid-Beveland werd ingesteld door de moeder. Maar aan die klacht werd geen gevolg gegeven, daar bewezen werd, dat de dominé nog minderjarig was, toen hij de belofte aanging, en dat deze vervolgens door zijn vader was vernietigd („De Navorscher", XXXV, 1885, bl. 623).

Sporck, van wiens brigade melding gemaakt wordt IV 26 was in dienst van den hertog van Lotharingen opgeklommen en later in dienst des keizers overgegaan. In Juni 1675 werd hij echter, wegens ouderdomsgebreken, ontslagen.

Spijck. Het huis Spijck bij Heukelom was eene bezitting der familie van Aerssen, waartoe mevrouw Van Ouwerkerck behoorde. In 1611 was een gedeelte dier heerlijkheid aangekocht door den griffier der Staten-Generaal, Cornelis van Aerssen, en het overige werd hem in 1613 ten geschenke gegeven door prins Philips Willem, als graaf van Leerdam, volgens Van Epen's „Adelsarchief", jaarg. 1902, bl. 164, noot 2.

Spijsmaecker. Luder Spiesmaecker, „Dispencier van S. Kon. Maj.", of „van S. M. Hofhoudinge", komt voor in resolutiën van H. Hoog Mog. van 31 October 1692 en 21 Mei 1697.

Sta, Madlle Du. Zie Ha, Du.

Staal, Mr. Johan van der, in 1671 advocaat voor het Hof van Holland en den Hoogen Raad, werd in 1673 benoemd tot pensionaris van Gorinchem; als zoodanig wordt hij bedoeld in het Journaal IV 77. Voorts werd hij raad en burgemeester van genoemde stad, doch bij zijn aftreden in 1686 werd hij niet weder aangesteld. In Januari 1689 verscheen hij te Londen, I 59, om zijne wederaanstelling als burgemeester te bewerken, wat echter niet gelukte. Integendeel werd hij, wegens de door hem gepleegde financieele knoeierijen, op 4

Juni 1689 ook als pensionaris afgezet, I 146, 161, 207, 397. Van der Staal was een verklaard vijand van den drossaard van Gorinchem, Lodewijk Huygens. Zie over hem de Inleiding van prof. Jorissen tot de „Memoriën van mr. Diderik van Bleyswijk" („Werken van het Hist. Genootschap", Nieuwe serie, N°. 45, 1887).

Staal, I 396, die deel uitmaakte van eene eerewacht van jonge lieden bij den plechtigen intocht van Willem III in Den Haag op 6 Februari 1691, zal geweest zijn de destijds twintig-jarige Hendrik van der Staal, in vervolg van tijd raad, baljuw en burgemeester van Rotterdam.

Staden. De stad Stade, niet ver van de uitmonding der Elbe gelegen en die sedert den Munsterschen vrede in handen der Zweden was, werd in het voorjaar van 1676 door de troepen der hertogen van Brunswijk belegerd. Volgens tractaat was de bisschop van Munster verplicht hen bij te staan; van daar dat die prelaat op dat oogenblik geene legermacht beschikbaar had, om deel te nemen aan het beleg van Maastricht. Tegelijkertijd handelde hij evenwel in 't geheim over eene verbintenis met Frankrijk, waarvan echter niets kwam. Stade had inmiddels op 12 Augustus 1676 gecapituleerd („Europische Mercurius", 1676, bl. 69 en 166; Der Kinderen, „De Nederlandsche Republiek en Munster van 1666—1679", bl. 273, 282—'83).

Staets, Juff., oude nicht van Huygens, III 76, was, naar luid van het „Algem. Nederl. Familieblad", IX, 1894, bl. 228—'29, Suzanna Cobbault, of Cabaut, weduwe van Pieter Stas, of Staets, raadsheer in den Raad van Brabant. Zij werd te 's-Gravenhage overluid op 28 October 1682.

Staets, neef van Huygens, II 297, de zoon der voorgaande, was mr. Jacob Staets „In de Vlamestraet", die op 22 December 1693 overluid werd. De verwantschap van Huygens tot die personen was van de zijde der Ryckaerts („De Navorscher", 1897, bl. 90).

Stafford, Lord. Bedoeld is de welbekende William Howard, burggraaf Stafford, die door het Hoogerhuis ter zake van hoogverraad werd veroordeeld en den 29sten December 1680 terechtgesteld.

Stairs. Sir James Dalrymple of Stair, geboren in 1619, werd in 1681 genoodzaakt herwaarts de wijk te nemen, doch keerde in 1688 met Willem III naar Engeland terug. In April 1690 werd hij tot burggraaf van Stair verheven; hij stierf den 26sten November 1695. Van hem is sprake I 132 en, naar het schijnt, ook II 428, 501. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 1 November 1689 wordt hij vermeld als tot het Huis der koningin behoorend.

Stairs. Sir John Dalrymple, de oudste zoon van den voorgaande, na hem burggraaf en sedert 1703 graaf van Stair, werd op het einde van 1690, nevens lord Melvill, aangesteld tot secretaris van Staat voor Schotland (Luttrell, II 40, 151). Hij was degene, die bij de treurige zaak van het bloedbad bij Glencoe betrokken werd. In het Journaal komt hij meest voor als „the master of Staires, Stoires", II 24, 43, 121, 162, 188. Hij stierf te Edinburgh op 8 Januari 1707 (Luttrell, VI 127).

Stal, Stalle, niet ver van de Senne, onder Hall , ten zuiden van Brussel, met een kasteel, dat op 27 Maart 1686 tot baronie werd verheven ten behoeve van Willem van Hamme, thesaurier en burgemeester van Brussel („Délices du Brabant", II 149).

Stampray, Stamproy, IV 9, 33, 34, 36, 37, in Nederlandsch Limburg, ten zuiden van Weert.

Stanford, Stamford, stad in het Engelsche graafschap Lincoln, ten noordwesten van Peterborough.

Stangerlandt. Mogelijk is bedoeld Andries van Stangerland, voor wien op 12 Augustus 1673 commissie werd verleend als kapitein over eene compagnie dragonders en die wellicht dezelfde was als Andries van Stangerland, raad der stad Delft, zoon van Johan Stangenus en Clara van Santen („Algem. Nederl. Familieblad", 1883, N°. 71, bl. 3). In het Dagboek van Henry Sidney, I 160, wordt in October 1680 vermeld, dat men voor eene zending naar Spanje het oog had op eenen Stangerland; doch daar in deel II, bl. 36 en 168, van denzelfden persoon gesproken wordt als Stangerland en Slingerland, schijnt wel telkenmale een Slingelandt bedoeld te zijn.

Stanhop, Lady, I 380. De vrouw, die in Huygens' jonge jaren in de hofkringen bekend was geweest als lady Stanhope en later als gravin van Chesterfield, was Catharina Wotton, geboren in 1609, oudste dochter en „eerste erfgename" van Thomas lord Wotton. Zij trouwde in 1629 met lord Henry Stanhope of Shelford, den oudsten zoon van graaf Chesterfield, overleden 29 November 1634, en hertrouwde op 22 Februari 1641 met Johan van de Kerckhove, gezegd Polyander, heer van Heenvliet, houtvester van Holland en Westfriesland en surintendant van het Huis der Prinses Royale, bij wie zijne gemalin surintendante was. Pikante bijzonderheden omtrent dit tweede huwelijk, als ook omtrent den persoon van Heenvliet, worden medegedeeld in de gedenkschriften van graaf Frederik van Dohna, bl. 65, 69, 70, 72. Uit beide huwelijken sproten kinderen; uit het eerste o. a. een zoon, Philips, die zijn grootvader als graaf van Chesterfield opvolgde, en uit het tweede o. a. een zoon, Henry Charles van de Kerckhove, die van zijn moederlijken grootvader den titel erfde van baron Wotton. Nadat zij reeds voor de tweede maal weduwe was geworden, verkreeg lady Stanhope van den koning van Engeland het recht den titel te voeren van gravin van Chesterfield, waarna zij nogmaals trouwde met zekeren O'Neale, I 380, van wien evenwel geen melding wordt gemaakt in eene uitvoerige genealogie van de Van de Kerckhoven's en aanverwante geslachten, berustende in de verzameling Slingelandt in het archief van den Hoogen Raad van Adel. Hij wordt echter wel vermeld bij Burke. Zie op Oneale.

Stanhop, II 525, die bij het beleg van Namen gekwetst werd, kan niet Philips Stanhope, de zoon der voorgaanden, geweest zijn, zooals in het Register, bl. 279, wordt verondersteld, daar deze den titel van graaf van Chesterfield voerde.

Stanley, D^r^. William, die in het Journaal voorkomt van October 1688 tot Januari 1696, wordt in de reeds herhaaldelijk aangehaalde resolutie van H. Hoog Mog. van 1 November 1684 vermeld als tot het Huis der koningin

behoorende en heet bij Luttrell, III 117, „Clerk of the Closet to the Queen". Den 23sten September 1689 werd hij aangesteld tot „canon residentiary of St.-Paul's", in Januari 1692 tot „Archdeacon of London", in Juni 1693 tot „master of Bennet College" te Cambridge en in het begin van 1694 heet hij „Vice-Chancellor of Cambridge" („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 271; 1691—'92, p. 110; 1694—'95, p. 16). Dr. Stanley, die in 1647 geboren was, overleed in 1731.

Stanley, De vrouw van dr., met wie hij in November 1693 trouwde, was de dochter van sir Francis Pemberton (Luttrell, III 227).

Stanley, de „groom", zal wel dezelfde zijn geweest als John Stanley, die bij Luttrell, III 300, voorkomt als „cupbearer to the Queen"; in April 1697 werd hij secretaris van den Lord Chamberlain (Luttrell, V 216).

Stapel. De „oude Raetsheer" Stapel, van wien sprake is I 399, 439 en II 308, was mr. Cornelis van Stapele, sedert 1643 raadsheer in den Raad van Brabant; in 1632 was hij getrouwd met Maria Marcelina Bax, dochter van den beroemden jhr. Marcelis Bax.

Stapel. De griffier van Bergen, II 108, de oudste zoon van den voorgaande, was Marcelis Alexander van Stapele, licentiaat in de rechten, griffier en schepen van Bergen-op-Zoom. Hij huwde in 1666 met Pascasia Turcq, doch moet spoedig daarna zijn overleden.

Stapel, De vaandrig, zoon van den raadsheer, was diens tweede zoon Johan van Stapele; hij trouwde met Jacoba Balfour en schijnt, evenals zijn broeder, spoedig na zijn huwelijk te zijn gestorven, want reeds op 8 Maart 1682 hertrouwde zijne weduwe met een Zweedsch officier, Nelis Cederquist genaamd, I 436; II 212. Uit haar huwelijk met Johan van Stapele worden in het Journaal twee dochters vermeld, van welke, indien althans de schatting van haar leeftijd door Huygens gemaakt juist is, I 439; II 212, de oudste omstreeks 1672 moet zijn geboren en de andere omstreeks 1676.

Stapel, De vaandrig, zoon van den griffier, I 399; II 108, 215, alwaar hij op 8 Juni 1693 genoemd wordt „Vendrich in Noyelle's Regiment". Hij was de eenige

zoon van bovengenoemden Marcelis Alexander van Stapele bij Pascasia Turcq, en moet geweest zijn Cornelis van Stapele, die in het huwelijk trad met Aurelia Turcq en bij haar vader werd van Jan Pascasius van Stapele, als luitenant-kolonel op 3 April 1749 overleden.

Staven, Van der. Zie Van der Haven.

Staveren, III 63, 65, Staverden op de Veluwe.

Steck. Diederich Stecke was den 28sten Maart 1668 door H. Hoog Mog. benoemd tot brigadier van het leger. Hij wordt vermeld in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 17 Januari 1678 als de kolonel Diderik van Stecke.

Steecken, Steken, dorp in het land van Waes.

Steelant. Reeds in 1667 komt jonker Steelant voor in de omgeving van den prins; in 1668 heette hij diens edelman. Op 26 Juli van dat jaar werd voor hem, jhr. Louis van Steelandt, commissie verleend als „Drossaert, Stadthouder van de Leenen en Dijckgraeff van Buyren". Ook was hij kapitein der infanterie en trouwde in 1670 met Geertruyd Vijgh van Ubbergen, dochter van Nicolaes Vijgh, heer van Ubbergen, burgemeester van Nijmegen, en van Odilia van Raesfeldt van Swanenburg. Hij was derhalve een zwager van de freule Vijgh, de hofdame der koningin. Hij stierf den 28sten Augustus 1714.

Steelant, Het zoontje van den drost. Behalve twee dochters had de voorgaande uit zijn huwelijk één zoon, Pieter genaamd, geboren in 1676, die door den dood van zijn oom Paulus Vijgh heer van Valburg werd en in April 1689 stierf, als laatst mannelijk oir van dien tak van het geslacht.

Steelant, III 122. Van welken Steelandt aldaar gesproken wordt, is niet na te gaan („Algem. Nederl. Familieblad", X 256; XII 262; „De Navorscher", XLVI bl. 213).

Steenberch. Johan Diederich van Steenbergh tot Nieubeeck komt voor als kapitein onder kolonel Slangenburg in 1689 en volgende jaren.

Steenbergen, De prins van. Zie Steenhuysen.

Steenbergen. Stadje in het westen van Noord-Brabant, niet ver van het Volkerak.

Steenbergen, De rentmeester van, II 57, was Adriaan Bacx.

Steenbergen, De drost van, II 562, was Gijsbert van Hogendorp.

Steenbock, ritmeester in de garde, was Erick Gustaaf graaf Stenbock, voor wien op 7 September 1688 commissie als ritmeester was verleend.

Steenbock, Graaf, „broer van die van de gardes", II 526, zal geweest zijn graaf Magnus Stenbock, die majoor was in het regiment Zweedsche infanterie van graaf Bielke.

Steenbock, Gravin, vermoedelijk de gemalin van een der twee voorgaanden, „een gaeuwe vrou", die niet alleen wel „Engels" en Fransch sprak, II 315, maar ook „Duytsch", wat wel Hollandsch zal beteekenen. Zij kan dus van afkomst eene landgenoote zijn geweest, maar wie zij eigenlijk was, blijkt niet. Bezwaarlijk valt te denken aan Anna Margaretha Rengers, welke eerst huwde met Enno Adam vrijheer van Kniphausen en daarna met een graaf Stenbock („De Wapenheraut", 1901, bl. 219), daar deze dame volgens den brief van Pieter de Groot aan Wicquefort van 17 April 1673 („Lettres", p. 123) op dien tijd reeds met Stenbock hertrouwd was, terwijl zij blijkens het Journaal, II 153, in December 1692 nog een zeer jong kind moet gehad hebben, indien het althans van haar eigen kind is, dat aldaar sprake is.

Steengracht, De secretaris. M^r^. Jan Steengracht volgde op 16 September 1656, bij resignatie zijns vaders, dezen op als secretaris van het college ter Admiraliteit van Zeeland en bekleedde dat ambt gedurende eene reeks van jaren. Hij stierf op 30 Januari 1705. Bij resolutie van H. Hoog Mog. van 16 September 1690 werd hem m^r^. Adriaan Steengracht als tweede secretaris toegevoegd (Genealogie Steengracht in de „Heraldische Bibliotheek", 1875, bl. 20, 21; Smallegange, fol. 529; Nagtglas, „Levensberichten van Zeeuwen", i. v.).

Steenhuysen, De prins van, vermeld IV 49 als heer van Lembeke, was Albert Richardot graaf van Gamarage, die dat landgoed, evenals het prinsdom Steenhuyse,

geërfd had van zijns vaders zuster, Jeanne Richardot, welke ze bij accoord had verworven. De eigendom dier goederen schijnt hem evenwel niet het recht te hebben gegeven den titel van prins te voeren; althans volgens Van de Leene, „Théâtre de la Noblesse du Brabant", p. 125, zoude in 1671 te Madrid geklaagd zijn, dat de graaf De Gamarage zich dien titel wederrechtelijk aanmatigde. Bij Vegiano, III p. 1635, wordt hij dan ook aangeduid als „soi-disant baron de Lembeke et prince de Steenhuyse".

Steenhuysen, De prins van, III 102, 111, was de broederszoon van den voorgaande, nl. Claude Richardot graaf van Gamarage, „zich noemende" prins van Steenhuyse en baron van Lembeke, kolonel, later generaal-majoor in dienst des konings van Spanje, kamerheer van den keurvorst van Beieren, gouverneur-generaal der Spaansche Nederlanden enz. Hij overleed in 1701 kinderloos, de laatste van zijn geslacht. Van hem schijnt ook sprake te zijn II 627, waar een „Prince de Steenbergen" genoemd wordt, die overigens niet voorkomt. Met het daar vermelde huis wordt niet het kasteel Lembeke bedoeld, maar het oorspronkelijk stamhuis der familie Richardot te Gamarage.

Steenhuysen, luitenant-generaal der cavalerie, IV 65, 66. Bedoeld is Ludolf van Steenhuys, heer van Oploo, Heumen enz., die op 9 Juli 1673 benoemd was tot luitenant-generaal der cavalerie, in de plaats van den tot generaal bevorderden graaf van Nassau, doch die, op voordracht van den prins van Oranje, bij resolutie van H. Hoog Mog. van 23 September 1675, „vermits sijne hooge jaren gedispenseert" werd „zijne charge verder te bedienen", evenwel met behoud van het „Tractement daertoe staende" (D'Ablaing, „Ridderschap van Nijmegen", fol. 339).

Steenkercke, Steenkercken, dorp in Henegouwen, aan de Senne, waar Willem III op 3 Augustus 1692 door Luxembourg tot wijken werd gebracht.

Steenvorden, Estanforde, vlek ten westen van Mont-Cassel, destijds tot West-Vlaanderen behoorende, thans tot het Fransche département du Nord.

Stein, Steyn, I 245, 416—'17; III 44. Frederik Ferdinand baron De Steyn, ritmeester in de garde van den prins, verkreeg op 20 Maart 1673 commissie als sergeant-majoor in het regiment cavalerie van graaf Walraedt van Nassau; den 28sten Juni 1689 werd hij tot kolonel bevorderd. Den 7den Maart 1690 werd hij, naar luid van het Journaal I 235, tot brigadier bevorderd, maar een jaar daarna, in een treffen met den vijand, „retireerde hij met niet veel loff", I 416, 417. Desniettemin werd hij in Juni 1694 benoemd tot generaal-majoor (D'Auvergne, 1694, p. 18).

Stekirchen. Bedoeld is Steenkerk, ten noordwesten van de Roer, in het hertogdom Gulik.

Stettin, IV 215, 265. De keurvorst van Brandenburg zette eerst in September 1677 het beleg van Stettin met kracht door; het reeds in Augustus verspreid bericht, dat de stad begon te capituleeren, moet dus voorbarig zijn geweest, tenzij eene aanvankelijke onderhandeling afgebroken werd. Op het einde van December gaf de stad zich over en op 6 Januari 1678 deed de keurvorst aldaar zijn intocht, doch bij den vrede van Nijmegen werd hij genoodzaakt al zijne veroveringen in Pommeren en daarmede ook Stettin weder af te staan aan de Zweden.

Stevens, scheepskapitein. Op een der eerste dagen van Juli 1693 werd de Engelsche paketboot, van Holland komende, door twee Fransche kapers aangevallen, waarop een gevecht ontstond, dat zes uren lang aanhield; daarin werd de kapitein van een der kaperschepen gedood, evenals de luitenant van het andere met een veertigtal der opvarenden. Maar ten laatste zonk de paketboot met allen, die zich aan boord bevonden, behalve de kapitein, Stephens genaamd, en enkele passagiers en zeelieden, die door de Franschen werden opgepikt en naar Duinkerken gevoerd. Evenwel moeten zij spoedig ontslagen zijn, want reeds in de tweede helft der maand kwam Stephens uit Holland in Engeland aan en werd ter handkus bij de koningin toegelaten, door wie hem eene belooning werd toegezegd (Luttrell, III 132, 142; „Calendar of State Papers" 1694—'95, pag. 161).

Stevens, eigenaar van een schilderijen-kabinet te Antwerpen, IV 102, moet geweest zijn Peter Stevens, kerkmeester — aedilis — der kathedraal van Antwerpen, wiens door Van Dijck geschilderd portret, volgens het artikel van Arthur Levison Gower F. S. A. in „Oud-Holland”, 28ste jaarg., bl. 73—76, datgene schijnt te zijn, 't welk als van een lid der familie Sheffield, deel uitmaakt der verzameling in het Mauritshuis. Over Stevens zie ook het „Niederl. Künstler-Lexicon” van A. von Wurzbach, II S. 663.

Stevenson. Ook Luttrell, III 396, vermeldt den dood van mr. Stevenson, Schotsch secretaris te Brielle, op Zaterdag, 3 November 1694.

Steyn. Zie Stein.

Steyn-Callenfelts, Mevrouw, alias Dalenburg, IV 35, was Anna Henderson, op 30 December 1640 te 's-Gravenhage ondertrouwd met jhr. Hartman Gotfried van Steyn Callenfels („Maandbl. van het Gen. De Nederl. Leeuw”, 1887, bl. 70), die den 23sten November 1651 werd aangesteld tot fungeerend commandant van Maastricht. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 16 Mei 1698 is van haar sprake als „Anna Juliana Henderson, weduwe wijlen den Baron van Steyn Kallefelt, in syn leven Collonel ende Commandeur ten dienste deser Landen binnen Maestricht..... nu Douairière van Dalenbroek”. Ook „laatst weduwe van den Baron van Dalenbroek” in eene secreete resolutie van H. Hoog Mog. van 10 April 1700.

Steyn-Callenfelts, officier der garde, I 99, 100, ongetwijfeld dezelfde als de II 562 vermelde kapitein Steyns Calenfeltz, ten wiens behoeve op het einde van December 1695 een brief van aanbeveling aan den keurvorst van de Palts werd verzonden, was Lodewijk Hartman Stein Calenfels, aan wien op 17 September 1699 commissie werd verleend als kapitein „onder S. H. regiment guardes”, nadat hij de plaats al „bediend” had sedert 6 Mei 1689.

Stichanelli. Een Italiaan van onzekere afkomst, die in zijne jeugd door den hertog van Celle uit Venetië was medegenomen en aan diens hof opgevoed, waar hij

tot groote waardigheden opklom. Zijn naam zoude geweest zijn Giovanni Francisco Maria Capellini, gezegd Stichanelli. Zie over zijn levensloop Bodemann, „Briefwechsel der Herzogin von Hannover", S. 129, noot 3.

Stichanelli, De vrouw van, III 9, 14. Zijne eerste vrouw heette Marchand en was kamervrouw geweest der hertogin van Hannover; de tweede was Agnes Elisabeth Breiger, dochter van een hofraad te Celle (Bodemann, „Aus den Briefen der Herzogin Elisabeth Charlotte von Orléans an die Kurfürstin Sophie von Hannover", I S. 395, noot 4; II S. 29, noot 4).

Stichel, Pieter van der, wordt vermeld als „Cornet onder den Grave van Tilly ten dienste deser Landen", in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 15 Augustus 1689 en in eene van 19 Januari 1690 als cornet onder de compagnie van den majoor Pusterle; daarna duikt hij plotseling op als „Edelman van den Heer Churfurst van Beyeren" op 28 April 1694, toen hem door de Staten-Generaal paspoort verleend werd voor den uitvoer van zes paarden naar Brussel. Uit de aanteekening van Huygens, II 521, kan opgemaakt worden, dat hij behoorde tot het departement van den opper-jagermeester.

Stillingfleet, Dr., laatstelijk deken der St.-Paul's kerk te Londen, werd den 13den October 1689 tot bisschop van Worcester gewijd en overleed in Maart 1699 (Luttrell, I 591; IV 499).

Stirumb, De oude graaf van, IV 70, was Otto graaf van Limburg-Bronckhorst-Stirum, heer van Wisch, Borculo en Ghemen, erfbannerheer van Gelderland, in 1679 beëedigd als kolonel, later generaal-majoor der infanterie, overleden te Borculo op 27 Augustus 1679. Uit zijn huwelijk met Elizabeth Charlotte gravin van Dohna, eene bloedverwante der prinses douairière van Oranje, had hij verscheidene zoons, van welke drie in het Journaal vermeld worden, t. w. Frederik Willem, Adolf Gelder en Albrecht George.

Stirumb. Frederik Willem graaf van Limburg-Bronckhorst-Stirum, heer van Wisch en Borculo, erfbannerheer van Gelderland, luitenant-admiraal van Friesland,

Groningen en Ommelanden, is degene, die als de vice-admiraal voorkomt I 28, 31 en 107. Hij diende buitendien in de garde van den stadhouder van Friesland en werd daarin den 13den Maart 1675 tot sergeant-majoor aangesteld en den 14den Mei 1677 tot luitenant-kolonel. Op 7 December 1679 verkreeg hij een regiment voetknechten, tengevolge van het overlijden van kolonel Allart Polman.

Stirumb, Stirum, Adolf Gelder graaf van, was „le petit comte de Stirumb", die den 7den Augustus 1676, nauwelijks zeventien jaren oud, het leven liet bij het beleg van Maastricht, IV 126.

Stirumb, Stirum, Albert George graaf van, gedoopt te Borculo op 22 April 1660, ritmeester in 1678, kapitein der garde van den prins op 17 Januari 1679, daarna kolonel, sneuvelde in den slag bij Fleurus op 1 Juli 1690. Dat hij degene is, die in het Journaal I, III en IV veelvuldig voorkomt, blijkt wel uit hetgeen omtrent hem staat aangeteekend in de „Mémoires de M. de B.", afgedrukt in het „Archief van den Raadpensionaris Heinsius", II bl. XXXVIII. Vermoedelijk was hij degene, die in 1689 tot baljuw en dijkgraaf van Woerden werd aangesteld, I 96, 211, 215. Albert George van Stirum was gehuwd met Elizabeth Philippine van Boetselaer, eerst hofdame, later „lady of the bedchamber" der koningin. Zie op Boetselaer.

Stirumb, Stirum, Maria van, de dochter der voorgaanden, geboren 24 October 1689, trouwde op 27 Augustus 1714 met Philips, landgraaf van Hessen-Philipsthal. Zij overleed 24 Mei 1717.

Stockheim, IV 138. Stockem in Belgisch Limburg aan de Maas, zuidelijk van Maeseyck.

Stockheim, III 9, aan de Leine.

Stoep, Stoeppe, dien Huygens in het begin van 1650 te Genève ontmoette, kan wel van de maagschap geweest zijn van den befaamden Pierre Stouppa, die van 1672 tot '74 Fransch gouverneur van Utrecht was, maar niet deze zelf, daar hij reeds sedert 1648 luitenant was bij de Zwitsersche garde in Frankrijk, bij welke hij in 1652 kapitein werd en vervolgens hooger opklom.

S t o r f. Een Paulus Storff, of De Storff — ook Paulus Augustus Storff de Belleville – komt in 1680 en volgende jaren voor als kolonel en ingenieur-generaal van Z. H. („Navorscher", XXXVIII bl. 105; XXXIX bl. 101).

S t o w n e, de ware lezing is Stawell.

S t r a a t s b u r g, De bisschop van, van wien in Deel IV van het Journaal sprake is, was François Egon van Fürstenberg, geboren in 1626, sedert 1663 bisschop van Straatsburg. Nadat zijn broeder Wilhelm Egon van Fürstenberg in Februari 1674 te Keulen opgelicht en gevankelijk naar Bonn en van daar naar Weenen was gevoerd, stelde de bisschop van Straatsburg zich onder bescherming der Franschen en begaf zich naar Frankrijk, waar hij schijnt gebleven te zijn, totdat hij na de verrassing van Straatsburg door Lodewijk XIV op zijn zetel hersteld werd. Hij stierf kort daarna, in 1682. Intusschen moet het verblijf in Frankrijk hem al spoedig verdroten hebben, daar hij reeds in Augustus 1675 aan den prins van Oranje deed weten, „qu'il s'ennuyoit fort en ce pays la", IV 54.

S t r a e t, De. Onder dien naam werd oudtijds uitsluitend de straat van Gibraltar aangeduid; ook werden de handelaars op den Levant en hunne koopvaardijschepen steeds „Straathandelaars" en „Straatvaarders" genoemd.

S t r a e t m a n. De envoyé des keizers, graaf Straetman, die in Deel II van het Journaal enkele malen wordt genoemd, was niet, zooals in het Register, bl. 283, abusivelijk wordt aangegeven, de hofkanselier, graaf Theodoor Straetman, die wegens den keizer afgevaardigd was geweest op het vredescongres te Nijmegen, maar diens zoon, graaf Heinrich Straetman — of, volgens zijne onderteekening, Stratman — die in 1693 bij koning Willem III geaccrediteerd werd en in 1697 op het vredescongres te Rijswijk verscheen. Op de lijst der gevolmachtigden op dat congres komt hij voor als „Henri Grave van Straatman en Bensbach, Kamerling, Rijkshofraad en extr. Ambassadeur en Gevolmachtigde van S. Keyserl. Majesteyt" („Bijvoegsel tot het Derde Vervolg van Saken van Staat en Oorlog" enz., fol. 3). Zijn vader — omtrent wiens afkomst en maagschap een en

ander blijkt uit het register op de Leenactenboeken van Gelre en Zutphen, IV 24 — was op 18 October 1693 te Weenen overleden; zijne moeder was, naar luid eener missive van den envoyé Hamel Bruynincx d.d. 22 Juli 1684 (R. A.), destijds te Linz gestorven; haar naam wordt daar niet genoemd, maar wel gezegd, dat zij „van Uytrecht was". Intusschen blijkt uit „De Navorscher", XXIX 485, dat zij Maria Mechteld Moliaert heette. De gemalin van Heinrich von Straetman, door Droste „een vroylijcke Gravin" genoemd, was Elisabeth Henriette gravin Schellard von Obbendorf, dochter van den in het Journaal, IV 65, bedoelden graaf Frans Caspar Adriaan Schellard von Obbendorf en van Margaretha Geertruid Maria van Bernsaw tot Ruynen, en was in eerste huwelijk getrouwd geweest met den markies van Hoensbroeck.

Strépy, plaatsje in Henegouwen, tusschen Soignies, Roeulx en Mons.

Strijen. Met den „soon van de Raetsheer Strijen", III 87, moet bedoeld zijn een der drie zoons van mr. Quirijn van Strijen (1575—1656), raad en rekenmeester der domeinen van prins Willem II. De derde dier zoons was mr. Willem van Strijen, de vader van mr. Hugo van Strijen, raad, schepen en burgemeester van Gouda, later raad ter Admiraliteit te Amsterdam, die uit zijn huwelijk met Johanna Maria de Raedt eene dochter had, Cornelia van Strijen, in het Journaal, II 225 en 227, vermeld als het „Jofftie Strijen van ter Gouw, die jongh, fraey en rijck was", en die den 10den Juli 1693 de tweede vrouw werd van mr. David de Wildt, secretaris der Admiraliteit te Amsterdam (Elias, I 393; II 638—'40).

Suchtelen, Van, III 58. Indien, wat niet onwaarschijnlijk is, de prins gedurende zijn verblijf te Deventer in 1676 zijn intrek genomen heeft bij zijn bekenden aanhanger Gijsbert Cuper — waaromtrent echter, volgens vriendelijke mededeeling van den heer gemeente-archivaris aldaar, niets blijkt uit het register der resolutiën van schepenen van Deventer, noch uit de rekening van den „Cameraer" dier stad over 1679 —

dan is de broeder van Cupers echtgenoote bedoeld, nl. Gerrit van Suchtelen, schepen van Deventer en in 1693 gecommitteerd ter Admiraliteit van Amsterdam (vgl. Van Epen's „Adelsarchief", IV bl. 177).

Sudderland, I 10, vermeld als deelnemend aan den tocht naar Engeland in 1688, schijnt niet geweest te zijn de graaf van Sutherland, maar Hugh Sutherland, als kolonel in 1690 genoemd door Macaulay, ch. XII, als kapitein in 1693 en 1694 bij Ferguson, I p. 571—'72. Na bij Ramilies gewond te zijn, werd hij in 1707 door John Lamy vervangen (Ferguson, II 10, 41, noot 3).

Sudderland, Lady. Zie Sunderland.

Suerius, Sweerts, Sweerts de Landas. Alle leden dier familie, welke in het Journaal voorkomen, stamden af van Jacob Sweerts, geboren in 1550, eerst schepen van Antwerpen, daarna raad in den Souvereinen Raad van Brabant te 's-Gravenhage, aldaar overleden op 28 Juni 1629, en van Catharina Hoefnagel, die eene zuster was van Susanna Hoefnagel, de grootmoeder van onzen auteur. Uit het huwelijk van Jacob Sweerts en Catharina Hoefnagel werden tien kinderen geboren, waarvan hier drie in aanmerking komen, nl. Jacob Sweerts, Catharina Sweerts, IV 122, 246, die ongehuwd bleef en na den dood der vrouw van Constantijn Huygens, den vader, zich met de leiding van diens huishouding belastte, en Joris Sweerts. Jacob Sweerts evengenoemd, rentmeester van 's-Hertogenbosch, overleed in 1658 en was gehuwd met Johanna Lopez de Villanova, die in 1673 stierf; hunne zoons, in het Journaal vermeld, waren Jacob Ferdinand, Maarten Christiaan, Louis en Frederik Hendrik Sweerts de Landas.

Suerius, Jacob Ferdinand, II 271, heer van Oyen en Landschadenhoff, overleed in 1693; hij was eerst gehuwd met eene freule Von Kettler, daarna met Elisabeth van Els tot den Bordelham.

Suerius, Maarten Christiaan, heer van Oirschot, IV 66 enz., II 193 enz., was schepen van 's-Hertogenbosch en schout van Kempenland. Hij was gehuwd met Geertruid Clementine van Els tot Bordelham.

Suerius, Louis, IV 51, 117, 124, 125, sneuvelde als ritmeester voor Maastricht.

Suerius, Frederik Hendrik, I 367, 506, 507; II 456, schepen van 's-Hertogenbosch, was eerst gehuwd met eene juffrouw Bartolotti van den Heuvel, daarna met Johanna Margaretha van Raesfeld.

Suerius, Louis, II 490. De zoon van den voorgaande uit diens tweede huwelijk was Jacob Lodewijk Sweerts de Landas, die in 1732 overleed. Deze schijnt de II 490 vermelde Louis Suerius te zijn geweest.

Suerius. De oudste dochter van Frederik Hendrik Sweerts de Landas en van Johanna Margaretha van Raesfeld, I 507, Hester Martina, trouwde, niet naar haars vaders zin, met een gerefugieerd officier, Madwucht of Maldwunct geheeten.

Suerius. De jongste dochter, vermeld I 506, stierf, naar luid van II 456, op vijftien-jarigen leeftijd, in het begin van 1695.

Suerius, Marie, I 431 enz.; II 353; IV 56 enz., was de dochter van bovengenoemden Jacob Sweerts en Johanna Lopez de Villanova, Maria Gratiana Sweerts de Landas, welke ongehuwd bleef; ongetwijfeld degene, aan wie Huygens, onder den naam Miralinde, IV 13, het hof had gemaakt, maar die hij in 1691 terugvond, II 431, „vrij veroudert, dickachtiger geworden" en met „haer lichtbruyne krullen aen, die haer niet wel stonden".

Suerius, De oude nicht, te Breda, I 411. Joris Sweerts, boven genoemd als jongste zoon van Jacob Sweerts en Catharina Hoefnagel, was kwartierschout van Maasland en gehuwd met Jeanne Becker, als „de oude nicht Zuerius" in Mei 1691 vermeld. Jacob Sweerts en Jeanne Becker hadden drie zoons, Jacob, David, secretaris op de vloot onder den luitenant-admiraal De Ruyter, als extraordinaris-kapitein ter zee in Augustus 1673 gesneuveld, en Samuel.

Suerius, Samuel, de jongste zoon van Jacob Sweerts en Jeanne Becker, was rentmeester der domeinen van den prins van Oranje te Breda, IV 145, 146, 147, 253. Hij was eerst gehuwd met Elisabeth de Schildere, daarna met Elisabeth van der Does. Uit het eerste

huwelijk sproten — behalve het kind, welks dood vermeld wordt IV 144 en dat op 30 Augustus 1680 te Ter Heyden begraven werd („Taxandria", 1911, bl. 119) — twee zoons, van welke de eene, na den dood zijns vaders, rentmeester te Breda was en de andere, vermoedelijk bedoeld I 233, generaal-wagenmeester werd (vgl. „De Navorscher", XXXI bl. 172).

Suerius, De nichten van, IV 145 vermeld als „ses niepces", moeten geweest zijn de dochters van zijn broeder Jacob, die gehuwd was met Maria Burggraeff, t. w. Johanna Maria, welke ongehuwd stierf, en Geertruid, welke trouwde met mr. Frederik Hendrik Issac, president en burgemeester van Breda, overleden in 1713, zoon van den in het Journaal vaak genoemden intendant van de hofhouding, Pieter Issac („Navorscher", XXXI bl. 173).

Sullard, I 399, vermoedelijk dezelfde als Sillaert, I 312, en Sillard, I 440, was hoogstwaarschijnlijk Thomas Sulyard, die op 1 Augustus 1679 commissie verkreeg als kapitein en sergeant-majoor en op 19 December 1685 als luitenant-kolonel. In twee resolutiën van H. Hoog Mog. van 5 December 1695 en 9 Februari 1696 komt hij voor als „Thomas Suljaert — Suliaert —, Lieutenant Collonel ten dienste van S. Con. Maj. van Groot-Britt., woonende tot 's-Hertogenbosch".

Sully. Maximiliaan de Béthune, hertog van Sully, de vertrouwde vriend van Hendrik IV.

Sunderland, I 74, 274, 321; II 9, 547. Robert Spencer, graaf van Sunderland, was sedert verscheiden jaren secretaris van Staat van koning Jacob II, toen hij den 27sten October 1688 werd afgezet en vervangen door lord Preston. Hierop wordt in het Journaal gedoeld I 74. Sunderland vluchtte daarop naar Rotterdam, waar hij aangehouden doch weer losgelaten werd, en toen naar Amsterdam, alwaar aan burgemeesters van wege Willem III werd aanbevolen „hem noch de aldergrootste vrintschap, noch van de andere zijde kleinigheydt aen te doen" („Aemstels Oudheid", IV 115, 145). In Mei 1690 keerde hij naar Engeland terug, want, in strijd met hetgeen sir Gabriel de Sylvius meende te

mogen voorspellen, I 274, werd Sunderland niet uitgesloten van het „generale pardon", destijds door Willem III en koningin Maria verleend. Tot een staatsambt werd hij echter niet weder geroepen; wel werd hij in April 1697 benoemd tot „Lord Chamberlain of the Household", maar reeds na enkele maanden legde hij die waardigheid neder. Het huis in Northamptonshire, waarvan I 321 gewag wordt gemaakt, is het om zijne kunstschatten welbekende Althorp; daar had Sunderland in October 1695 den koning gedurende een viertal dagen te gast, II 547, en daar stierf hij in September 1702.

Sunderland, Lady, de gemalin van den voorgaande, van wie sprake schijnt te zijn I 156, was lady Ann Digby, dochter van den graaf van Bristol en in 1663 gehuwd met den graaf van Sunderland.

Sundert, Zundert, gemeente tusschen Breda en de Belgische grens, bevattende de dorpen Groot- en Klein-Zundert. De bewering van den schout van Zundert, I 413, dat in plaats van den persoon des konings „een wassche beeldt ageerde", was reeds uitgestrooid na den slag aan de Boyne, waar de koning heette gesneuveld te zijn, en werd reeds belachelijk gemaakt bij de illuminatie van het stadhuis van 's-Gravenhage, ter gelegenheid van 's konings terugkeer in het voorjaar van 1691 („Europ. Mercurius", Febr. 1691, bl. 143).

Surpel, De. Johannes Godefridus van Zurpele ontving in 1682 de inkomsten der domeinen van „Stad, Lande en Baronnie van Diest en der Leenen van Diest in admodiatie" (Rekening der domeinen generaal van Z. Maj. van Groot-Brittannië van 1702, cap. 16 en 17 van den ontvang; R. A.). Misschien is hij dezelfde, van wien en van wiens vrouw de door Jordaens geschilderde portretten zich in de verzameling van den hertog van Devonshire op het kasteel Chatsworth bevinden (A. von Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", I S. 677).

Sus. Onder die benaming wordt II 393 blijkbaar mevrouw Pauw van Nieuwerkerk, de zuster van mevrouw Huygens bedoeld, en met „Suster", bl. 487, de echtgenoote van Lodewijk Huygens, Jacoba Teding van Berkhout.

Susa, vesting in Piémont tusschen den Mont-Cénis en Turijn, werd in December 1690 door de Franschen genomen; eene poging, in November 1691 aangewend om de plaats te heroveren, liep vruchteloos af.

Sussex, Lord. Thomas Lennard, baron Dacre, den 5den October 1674 verheven tot graaf van Sussex, was gehuwd met Charlotte — of Anne — Fitzroy, bastaarddochter van Karel II en de hertogin van Cleveland (Burke, „Dormant and extinct Peerages", pag. 319; „Calendar of State Papers", 1689—'90, pag. 40; Forneron, „Louise de Kéroualle", p. 119, 129).

Sutton. De tachtigjarige sir Edward Sutton, „gentleman usher" van den koning, van wien Huygens melding maakt I 133, 223 en 363, stierf den 30sten Juli 1695, bijkans 100 jaar oud (Luttrell, III 506).

Swaenswijck, op wiens promotie-partij de jonge Huygens in Juni 1692 tegen het verbod zijner ouders zoude aanwezig geweest zijn, komt niet voor in het Leidsche Album Studiosorum.

Swaluwe, De Hooge en Lage, was oudtijds eene ambachtsheerlijkheid der heeren van Geertruidenberg en werd in 1611 door de Staten van Holland en Westfriesland ten behoeve van prins Frederik Hendrik tot hooge heerlijkheid verheven.

Swansbel, Het regiment van, was het regiment infanterie, vroeger aangevoerd door Thomas Cassiopyn en waarvan Coert Johan van Swansbel op 26 October 1691 tot kolonel was aangesteld.

Swart, Jan, II 35, of Swart Jan, een zestiende-eeuwsche schilder, volgens opgave geboren in 1469 en gestorven in 1536 (A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II S. 683).

Sweinits. Bedoeld zal zijn Johann Christoph von Schweinitz, voor wien den 26sten Maart 1689 commissie als kapitein werd verleend, en die gehuwd was met Martha Catharina de Joncheere, zuster van de reeds vermelde mevrouwen De Joncheere en Sanders, en derhalve evenals deze eene verre bloedverwante van Dijkveld.

Swijndrecht. Bedoeld moet zijn mr. Cornelis Pompe van Meerdervoort, heer van Swijndrecht, geboren 22

October 1669, raadsheer en leenman van het Hof van Vlaanderen te Middelburg, van welk ambt hij in 1693 vrijwillig afstand deed. Hij trouwde den 21[sten] Augustus 1696 met Adriana Francken.

Swieten, Heer van, IV 203, was Dr. Gerard Bicker, heer van Swieten, 1632—1716, laatstelijk eerste presiderende raad en rekenmeester der domeinen van Holland en Westfriesland; als derde vrouw trouwde hij op 3 Augustus 1677 met Catharina van Sypesteyn, weduwe van m[r]. Cornelis Fannius, raadsheer in den Hove van Holland (Elias, I n°. 175—'76).

Sydnam, Sydenham. Sir John Posthumus Sydenham, baronet, had zitting in het Parlement wegens het graafschap Somerset. Zijn huis, waar de prins op 7 December 1688 het middagmaal hield, was, zooals uit den tekst blijkt, ongetwijfeld Bumpton bij Bridgewater (Burke, „Extinct and Dormant Baronetcies", i. v. Sydenham of Bumpton; Luttrell, I 457; III 476; IV 156).

Sylkes, Lord, I 157, is een niet bestaande titel; ongetwijfeld is bedoeld Lord Selkirk.

Sylkirk, Silkirk, Silkircke enz., ook Sylkes, I 157; bedoeld is Selkirk. Lord Charles Douglas, graaf van Selkirk, derde zoon van den hertog van Hamilton, komt als kamerheer van Z. Kon. Maj. voor in de resolutiën van H. Hoog Mog. van 13 Juni 1691 en 29 Juli 1693. De verwonding, die lord Selkirk op 25 Juli 1695 in 's koning nabijheid, bij het beleg van Namen, bekwam, II 511, was, volgens een brief van Blathwayt aan lord Lexington van 25 Juli („Lexington Papers", p. 103) meer eervol dan gevaarlijk.

Sylva, I 452. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 27 Mei 1689 wordt melding gemaakt van „Don Duarte Brandon de Silva, wonende alhier in den Hage", vermoedelijk dezelfde, die in eene resolutie van 31 October 1691 Eduard baron de Silva heet, maar eenige bladzijden verder voorkomt als Eduardus Brandon de Silva. Mogelijk was deze de „oude Sylva", van wien sprake is I 452, maar zeker was hij niet dezelfde, die in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 17 Maart 1696 genoemd wordt „Don Duarte Brandon de Silva, Adjudant-Generaal van

den Marquis de Redmar, Velt-Maerschalck van den Koning van Spaigne".

Sylva, Joff., „een fraeye brunette", I 420, was vermoedelijk van de maagschap van den voorgaande; in dat geval zoude zij dezelfde kunnen wezen als de II 34 vermeldde „Joff. Brandon".

Sylvester. Peter Silvester, zoon van Daniël Silvester, advocaat voor het Parlement van Bordeaux, was geneesheer van koning Willem III en heet voorts „Commissioner of the sick and hurt". Hij stierf in 1718 (Burke, „Extinct und dormant Baronetcies", i. v.).

Sylvius, Sir Gabriel de, uit Orange geboortig en derhalve een onderdaan van onze stadhouders, was aanvankelijk page bij prins Frederik Hendrik, daarop edelman bij prins Willem II en diens weduwe, de prinses royale, na wier dood hij in Engeland bleef en door de regeering in verschillende aangelegenheden en onderhandelingen werd gebezigd, o. a., zooals wel bekend is, in de intrige van Buat, waarvoor deze met zijn hoofd boeten moest. Vervolgens werd hij, bij het huwelijk van den prins met de dochter van den hertog van York, tot hofmeester der prinses aangesteld. Als zoodanig treedt hij in het voorjaar van 1678 op, in Deel IV van het Journaal. In zijne hoedanigheid werd Sylvius veelvuldig gebruikt tot het overbrengen van brieven en vertrouwelijke mededeelingen aan het Engelsche hof, en zoo gebeurde het, dat hij, zich in den aanvang van 1680 daar bevindend, naar het schijnt, gansch onverwacht door koning Karel II werd aangewezen om zich als zijn gezant naar de hertogen van Hannover en Celle te begeven, ten einde de toetreding van dezen te bewerken tot een voorgenomen verbond van Duitsche vorsten tot garantie van den vrede van Nijmegen. Zoo vond Huygens, toen hij in het najaar van 1680 den prins naar Celle vergezelde, Sylvius aldaar als gezant van Groot-Brittannië (Deel III). Eenige jaren later werd Sylvius als gezant van koning Jacob II naar het hof van Denemarken afgevaardigd, waar hij tot na de omwenteling bleef, toen hij naar Engeland werd teruggeroepen. Den 12den Augustus 1689 kwam hij daar

weder aan, en van toen af zag Huygens hem bijkans elken dag, wanneer beide te Londen waren. De verwachting van Sylvius, dat hij opnieuw tot een diplomatieken post zou worden geroepen, verwezenlijkte zich niet — men kan slechts gissen waarom. Eene ondergeschikte betrekking als „Surveyor — niet Purveyor — of the Mews", inspecteur van het koninklijk staldepartement, was al wat hem ten slotte ten deel viel, II 448. Niet lang na den tijd, waarop Huygens zijn Journaal afbrak, stierf Sylvius, in de eerste dagen van 1697 in zijne woning in Leicester Fields; den 14den Januari werd hij in de kerk van St.-Martin-in-the-Fields begraven.

Sylvius, De vrouw van, was Ann Howard, dochter van William Howard, vierden zoon van den graaf van Berkshire en van Elisabeth, dochter van Lowthiel baron Dundas in het koninkrijk Schotland. Lady de Sylvius was hofdame der gemalin van Karel II, voordat zij op 11 November 1677 met Sir Gabriel trouwde, dien zij lang overleefde. Zie Evelyn's „Diary", II p. 436, 437.

Sylvius, De schoonzuster van, was Dorothy Howard, insgelijks hofdame vóór haar huwelijk met kolonel James Graham.

Symons. Bedoeld is zonder twijfel Abraham Symonds, boetseerder in was, wiens portret in zwarte kunst vervaardigd werd door Blooteling (Walpole, III p. 220; A. v. Wurzbach, I 126, nr. 44).

Syonhouse, I 49. Sion House, nabij Brentford aan de Theems, waar Willem III zich in December 1688 ophield op den tocht van Windsor naar Londen, behoorde destijds aan de gravin van Northumberland en kwam later aan de dochter van deze, de hertogin van Somerset, welke aldaar in den loop van 1692 prinses Anna huisvestte na haar vertrek uit den Cockpit.

Syvirt. Zie Zeiffer.

T.

T. Zeer waarschijnlijk is bedoeld de advocaat Tollius, destijds te Coevorden verblijvende als „ontvanger der

contributiën en brandschattingen, welke van wege den Staat der Vereenigde Nederlanden uit het Sticht van Munster en de Graafschap Bentheim zullen worden geheven"; later was hij griffier van 's prinsen domeinraad.

Taelman. Vermoedelijk is bedoeld John Talman, een ijverig verzamelaar van teekeningen en prenten, zoon van William Talman, architect en „Comptroller of the works", onder de regeering van Willem III (Walpole t. a. p., III 241—'42).

Taillefer, Joff. Bedoeld is de dochter van Louis de Taillefer de Moriacq, of Mauriac, en van Petronella van Oldenbarnevelt, Louise de Taillefer de Moriacq, die in 1675 trouwde met Steven van der Does, heer van Noordwijk, Offem, enz. (Haag, „La France Protestante", III 336).

Talbot. Zie Shrewsbury en Tyrconnel.

Talmash. Thomas Tollemache, die in 1680 van eene expeditie naar Tanger was teruggekeerd (Luttrell I 59; vgl. het Journaal, II 42), week in Maart 1688 uit Engeland naar Holland en verkreeg den 24sten dier maand van H. Hoog Mog. commissie als kolonel, in de plaats van Thomas Monck (Luttrell, I 434; Ferguson I 514). Hij maakte daarop den overtocht van den prins mede en werd benoemd tot kolonel van diens garde te voet; in 1690 werd hij bevorderd tot generaal-majoor en in 1692 tot luitenant-generaal. In 1691 werd door hem deelgenomen aan den veldtocht in Ierland en in 1692 en '93 aan dien in de Spaansche Nederlanden. Het jaar daarna werd hij belast met de leiding van den bekenden aanslag op Brest, maar bij de uitvoering daarvan werd hij zwaar gekwetst, ten gevolge waarvan hij op 12 Juni 1694 overleed. In hem werd Willem III geacht een zijner meest verdienstelijke hoofdofficieren te hebben verloren.

Talmash, De moeder van Thomas, I 74, bij wie de koning op 3 Februari 1689 te gast was, was lady Elisabeth Murray, dochter en erfgename van den graaf van Dysart. Zij was eerst gehuwd met Sir Lionel Tollemache en hertrouwde met den hertog van Lauderdale (Luttrell, IV 389; Burke, „Extinct and dormant Baronetcies", i. v. Tollemache).

Talon, IV 209, 210. De Fransche kapitein Talon, die op 21 Augustus 1677 den prins van Oranje ontving op het slot Mariemont, was vermoedelijk Claude Talon, die, volgens den Duc d'Aumale, „Histoire des Princes de Condé", VII 456, destijds „commissaris" was te Oudenaerde.

Tamminga, IV 62, 117, moet geweest zijn Sweer Tamminga, die op 20 October 1673 van kapitein en luitenant-kolonel tot kolonel werd bevorderd.

Tampion, Tempion, Tompion. Thomas Tompion (1639—1713), genaamd „the father of English watchmaking", was van 1690 tot zijn dood te Londen gevestigd in Fleetstreet, op den hoek van Water Lane. Hij bezat in zijn vak eene zoo groote vermaardheid, dat, naar men zegt, nog vele jaren na zijn dood een zakhorloge in de dagelijksche spreektaal der Engelschen algemeen als een „tompion" werd aangeduid. De gissing, gewaagd in noot 20 tot het artikel, „Het Journaal van Constantijn Huygens", in „De Gids" van 1878, dat Tempion dezelfde persoon zou kunnen geweest zijn als Johan Stampioen, de „Mathematicus van zijn Hoogheyt Prince Willem" en de eerste leermeester in de wiskunde van Constantijn en Christiaan Huygens, is te onhoudbaar om eenigszins de aandacht te verdienen.

Tangermünde ligt aan de Elbe in de Altmark en dus niet zoo heel dicht bij Berlijn.

Tann, III 20, 30. Adam Heinrich von der Thann was kommandeur der Duitsche Orde, minister van Staat en opperhofmaarschalk van den hertog van Cell (Horric de Beaucaire, p. 74, noot 2; Bodemann, „Briefwechsel der Herzogin Sophie", S. 354, noot 1).

Tarara, III 126, Tarare in het tegenwoordig département du Rhône, bij een hoogen berg, waarover de hoofdweg naar Lyon leidt.

Tarente. Henri Charles de la Trémoïlle, hertog van Thouars, prins van Tarente, werd den 29sten April 1664 door H. Hoog Mog. tot generaal der cavalerie aangesteld. Daarop schijnt hij den dienst der Staten-Generaal te hebben verlaten, want op 17 Januari 1668 werd hij wederom aangesteld tot luitenant-generaal en den 21sten

April d. a. v. tot generaal. Over hem en zijne gemalin zie de „Mémoires" hunner dochter Charlotte Amélie de la Trémoïlle (1652—1719), Parijs, 1876.

Tarente, De prinses van, was Amalia prinses van Hessen-Cassel. Den 18den November 1687 werd bij Hunne Hoog Mog. bericht van haar ontvangen, dat zij „wegens de religie met weinige domestycquen" uit Frankrijk naar Duitschland was geweken. Zij overleed te Frankfort den 24sten Maart 1693 („Mémoires du Marquis de Sourches", IV 167; „Europische Mercurius", 1693, bl. 93).

Tartarije, De kaart van, bewerkt door Nicolaas Witsen, waarmede deze in 1689, „seyde twintich jaer besigh geweest te zijn", I 130, was inderdaad zijn lievelings-arbeid geweest, sedert hij zich in de jaren 1664 en '65, in het gevolg van den ambassadeur Boreel, te Moskou had bevonden. Een eerste druk van die kaart werd in 1687 vervaardigd, maar daarna hield Witsen zich nog onophoudelijk bezig met de verbetering en volmaking van zijn werk (Gebhard, „Het leven van mr. Nicolaas Witsen", I 420—424). Vervolgens gaf hij ook eene „Beschrijving" uit van Noord- en Oost-Tartarije, waarvan in 1705 een tweede druk verscheen, „met derselver Land-kaarten; mitsgaders onderscheidene afbeeldingen van Steden, Drachten enz. Zedert nauwkeurig onderzoek van vele jaren en eigen ondervindinge ontworpen, beschreven, geteekent en in 't licht gegeven" (Gebhard, l. c., II 263).

Tassin, advocaat bij het Parlement van Parijs, komt voor als ouderling der kerk te Charenton.

Taxis, Graaf, III 90. Bedoeld is Lamoraal graaf de Taxis, die in 1673 stierf.

Taxis, Graaf, IV 47. Aldaar is sprake van graaf Alexander Eugenius de Taxis, den zoon van den voorgaande, en met zijn aldaar vermeld kasteel nabij Hall zal wel bedoeld zijn Braine-le-Château, dat op 19 Februari 1681 te zijnen behoeve door den koning van Spanje tot een prinsdom verheven werd (Van den Leenen, „Le Théâtre de la Noblesse du Brabant", p. 137). Een ander aan graaf de Taxis toebehoorend lustslot, vermeld I 447; II 64 en 205, was Beaulieu onder Dieghem (zie op Beaulieu). Graaf Alexander Eugenius de la

Tour de Taxis, erfpostmeester-generaal in het rijk, werd in 1696 tot den rijksvorstenstand verheven (zie het Register der resolutiën van H. Hoog Mog. op 10 Februari 1696).

Tay, heer van Wemmel. Bedoeld is Philippe Albert de Taye, sedert 1688 markies van Wemmel, graaf van Marquette enz.

Tempest. De gewezen secretaris van lord Preston, die door hem in Februari 1689 met brieven naar Frankrijk werd afgezonden, heette Roland Tempest en werd bij zijne terugkomst in Engeland in Mei 1690 aangehouden, doch onder borgtocht op vrije voeten gesteld; hij stierf kort daarna (Luttrell, II 40, 49, 50, 56).

Tempest, kunstkooper te Londen. Pierre Tempest, 1653—1717, vestigde zich omstreeks 1680 als boekhandelaar en kunstkooper in „the Strand" te Londen.

Tempion. Zie Tampion.

Temple, Sir William, die reeds ten tijde van het raadpensionarisschap van Jan de Witt gezant in Den Haag was geweest, werd al spoedig na den vrede van Westminster door koning Karel II op nieuw herwaarts afgevaardigd; den 15den Juli 1674 diende hij zijn „Credityff" als extraordinaris ambassadeur bij H. Hoog Mog. in, waarna hij den 7den Februari 1675 de bemiddeling van zijn souverein tot het sluiten van den vrede aanbood. Met die onderhandeling wilde het evenwel niet recht vlotten, waarom Temple in den zomer van 1675 naar Engeland ontboden werd, om den koning mondeling verslag te doen nopens den staat van zaken. Op zijne terugkomst van daar doelt de aanteekening in het Journaal, IV 43. Of Temple nu, bij zijn terugkeer, werkelijk het denkbeeld opperde een algemeenen wapenstilstand voor eenige jaren te sluiten, IV 55, kan niet gezegd worden; ook niet, of inderdaad tusschen Fagel en hem een ontwerp van vredesverdrag werd beraamd, IV 58, en evenmin is een brief van hem aan den prins bekend, waarbij hij in Augustus 1677 zijn aanstaand vertrek naar Engeland zou hebben aangekondigd, IV 205. Intusschen is het een feit, dat hij zich omstreeks dien tijd daarheen begaf; het ambt van secretaris van Staat

werd hem toen aangeboden, maar, volgens zijne Gedenkschriften, door hem geweigerd. De voorspelling door kolonel Wesley aan Huygens gedaan, IV 221, dat Temple dien post niet verkrijgen zou, werd dus door de uitkomst bevestigd, doch niet die, dat hij niet weder herwaarts zou terugkeeren; echter duurde het tot den zomer van 1678, voordat hij weder verscheen. Den 14den Juli bood hij zijne geloofsbrieven aan als ambassadeur tot het teekenen van de tractaten van vrede. Spoedig nadat zulks geschied was, keerde Temple, in Januari 1679, naar zijn vaderland terug. Het jaar daarna werd hij tot buitengewoom ambassadeur in Spanje benoemd, doch hij nam die benoeming niet aan en dientengevolge schijnt hij voor goed in ongenade te zijn gevallen; niet alleen verkreeg hij geen nieuw ambt, maar in Februari 1681 werd hij van zijn lidmaatschap van den „Privy Council" ontheven (Luttrell, I 53, 65). Sedert bleef hij ambteloos, ook na de troonsbestijging van Willem III. Hij overleed in het begin van Januari 1699 (Luttrell, IV 478; „Haegse Mercurius", 4 Maart 1699, N°. 61).

Temple, John, de zoon van den voorgaande. Als aanleiding tot zijn zelfmoord, wordt door Luttrell, I 524, aangegeven, dat die droeve daad door hem zou zijn gepleegd, omdat hij als „Secretary of War", door een verraderlijken berichtgever misleid, den koning een verkeerden raad zou hebben gegeven.

Temsche, vlek in het land van Waes, aan den linkeroever der Schelde, boven Rupelmonde, met een kasteel, dat aan den hertog van Bournouville placht toe te behooren (Sanderus, „Verheerlijkt Vlaanderen", II bl. 111). Blijkbaar moet IV 176 gelezen worden: „A Temsche nous..... attendismes S. A. au delà de l'eau pres d'une heure".

Tengnagel, Majoor, II 267, onderteekende zich in 1674 in het Militair Eedboek als Zeno Diderik Tengnagell de Gellicum; op den Staat van Oorlog voor 1689 komt hij voor als majoor van graaf Schellard; later was hij generaal-majoor der cavalerie.

Teniers, „peintre de l'archiduc". David Teniers, de

beroemde figuurschilder, geboren te Antwerpen in 1610, overleden te Brussel in 1690, genoot de bijzondere bescherming van den aartshertog Leopold Wilhelm, die van 1647 tot 1656 gouverneur-generaal der Spaansche Nederlanden was, en van diens opvolger Don Juan van Oostenrijk, die hem tot „Constschilder" van zijne „Camer" benoemde. Zijne woning te Brussel, waarvan Huygens IV 80 het adres aangeeft, leverde de stof voor een zeer lezenswaardig artikel van G. Des Marets in deel XXVI der „Annales de la Société Royale d'Archéologie de Bruxelles", 1912, p. 5—43 (A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II 693, '94).

Tennison, Tenison, Dr. Thomas, „Chaplain in Ordinary" van den koning, werd in 1691 benoemd tot bisschop van Lincoln en in Januari 1695 tot aartsbisschop van Canterbury, ter vervanging van den overleden John Tillotson („Calendar of State Papers", 1690—'91, p. 554; 1694—'95, p. 350 etc.).

Ternore, I 368. Vermoedelijk is bedoeld Trevor.

Tessandre, Mademoiselle De. Bedoeld is Catharina Sersanders. Zie op Luna.

Testas. Blijkbaar moet daarover worden gelezen Tettau.

Tettau, Julius Ernst von, die als luitenant-kolonel der Deensche hulptroepen in het leger verschenen was („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 255 en 380), werd in Juni 1692 door den koning aangezocht in zijn dienst over te gaan, II 74, en den 23sten dier maand benoemd tot luitenant-generaal der infanterie. Voorts werd hij den 25sten October 1694 aangesteld tot generaal van de artillerie in de plaats van den graaf van Hoorn en twee dagen later tot gouverneur van Sluis, II 417. Doch gedurende het beleg van Namen verloor hij het vertrouwen des konings en nog meer door de overgave van Dixmuiden (Jhr. J. W. van Sypesteyn, „Geschiedkundige Bijdragen", III bl. 55, 74, 211, 251, en „Het leven van Menno van Coehoorn", bl. 13 en 22). Na afloop van den oorlog verkreeg Tettau den 21sten September 1697 op zijn verzoek ontslag uit al zijne „charges", maar na het uitbreken van den Spaanschen successie-oorlog trad hij opnieuw

in dienst. Hij sneuvelde den 15den November 1703 („De Navorscher", XXXVIII bl. 37).

Theil, Du. Paul de la Baye, of de L'Abbaye, baron du Theyl, als kapitein beëedigd in 1668 en als kolonel in 1672, wordt als kommandeur van Hasselt vermeld in twee resolutiën van H. Hoog Mog. van 2 en 15 Juni 1676. Den 21sten Maart 1691 werd voor hem commissie verleend als generaal-majoor der infanterie.

Theobalds, I 123; II 164. Landgoed bij Waltham Abbey aan de Len, op de grens van Essex en Hertfordshire, aangelegd door lord Burleigh, den bekenden minister van koningin Elisabeth.

Thian, Graaf van, II 410. Graaf De Thyan, of De Thian, die in 1694 „Sergeant-Général de Bataille" van de Spaansche troepen heet, werd in Januari 1695 door den koning van Spanje naar Catalonië overgeplaatst.

Thibaut. Met de zuster van Jacoba Bartolotti van den Heuvel, van welke III 61 sprake is en die III 69 Thibaut wordt genoemd, is blijkbaar dezelfde bedoeld, die nog aan den voet van dezelfde bladzijde als „nicht Engelsen" voorkomt, t. w. Maria Christina Bartolotti van den Heuvel, welke eerst gehuwd was met Hendrik Thibaut van Aaghtekerke, griffier der rekenkamer van Zeeland, die in 1671 overleed. In 1672 hertrouwde zij met mr. Caspar Ingels, burgemeester van Vlissingen en gecommitteerde raad van Zeeland, die in 1681 stierf, zoodat, toen Huygens haar in 1682 te Soest ontmoette, zij voor de tweede maal weduwe was (Elias, I 389; „De Navorscher", XXVI, bl. 42 en 97).

Thielt, stadje in West-Vlaanderen, zuid-westelijk van Gent.

Thienen, Tirlemont, II 232, 240, 241, 371, 376, 377, 391, 393, 395; IV 39, 69, 75, 140, 214. Stad in Brabant, aan de Geete, ten zuidoosten van Leuven.

Thienes, IV 62. Thien of Thiene, oostelijk van Nivelles (Le Roy, „Grand Théâtre profane du Brabant Wallon", fol. 6).

Thieusies, in Henegouwen bij Le Rously, tusschen Braine-le-Comte en Mons.

Thin, Thinn, Thom. Thomas Thinn Esq., die in November

1681 met lady Ogle gehuwd was, werd in den nacht van 12 Februari 1682 in zijne koets te Londen door handlangers van graaf Königsmarck vermoord (Blencowe, „Diary of the Hon. Henry Sidney", II 224).

Thionville, Diedenhofen, in Lotharingen, ten noorden van Metz, werd in 1643 door de Franschen belegerd.

Thomson, Thompson, I 512, kwaker en wijnhandelaar. Mogelijk is bedoeld Sir Stephen Thomson, ridder, die in Januari 1690 voldoening zocht te verkrijgen der schuld van zekere Elisabeth Marshall, wegens geleverden wijn („Calendar of State Papers, 1689—'90, p. 400).

Thomson, Thompson, II 452, zal geweest zijn Isaäc Thompson, die in April 1689 den eed aflegde als „the King's waterengine-maker", en in 1692 heet „Enginemaker to thier Majesties" („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 68; 1691—'92, p. 229, 271).

Thomson, Thompson, „een printverkooper", I 83, 254, 264, was vermoedelijk dezelfde die bij Walpole, „Anecdotes of painting", III 214 en 226, genoemd wordt Richard Tompson, uitgever en graveur.

Thouars, III 116, 117, 119, in Poitou aan de Thonet, waar Huygens in den avond van 26 Juli 1649 aankwam en den volgenden dag het kasteel bezag, was eene bezitting van het huis De la Trémoïlle, dat deswege den titel van hertog van Thouars voerde. De toenmalige eigenaar, de prins van wien III 116 gewag wordt gemaakt, was Henry Charles de la Trémoïlle, die als hertog van Tarente aan het hof van Frederik Hendrik was geweest en daar het hof gemaakt had aan de prinses Louise Henriette, de latere keurvorstin van Brandenburg, en die in 1664 als generaal der cavalerie in dienst van H. Hoog Mog. trad.

Thouars. Zie ook Touars.

Througmorton, Throgmorton, „Cap^{n} onder King James geweest zijnde, ende naer Hollandt willende", I 381, zal wel geweest zijn de kapitein Thomas Throgmorton, aan wien op 31 Mei 1689 een paspoort naar Holland was afgegeven („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 128), en ook wel dezelfde, die in Mei 1690 werd aangehouden, als verdacht zich naar Frankrijk te willen begeven, en

die in Maart 1691 op nieuw in verzekerde bewaring genomen werd (Luttrell, II 36, 43, 72, 189).

Tiffin. Waar die naam in het Journaal voorkomt, zal wel Tipping bedoeld zijn. Intusschen bestond toch, ter zelfder tijd als Tipping, ook een Zacharias Tiffin, die kolonel der infanterie was in het Engelsche leger („Calendar of State Papers", 1691—'92; „Europ. Mercurius", Jan. 1691, bl. 27).

Tilburne. Bedoeld is Tyburn. Zie op dien naam.

Tilbury-fort, op den linkeroever van de Theems, nabij hare uitmonding, tegenover Gravesend.

Tilenus, Thilenus, Johannes, de predikant, van wiens overlijden Huygens op 10 Juni 1692 bericht ontving, II 76, was in 1627 te Londen geboren, waar zijn vader destijds predikant was; na te Leiden gestudeerd te hebben, werd de jonge Tilenus in 1652 als predikant beroepen te Koudekerk in Zeeland, in 1655 te Goes en in 1666 te Middelburg („Nieuw Kerkelijk Handboek", 1909, Bijlage n°. 9, bl. 129). Bekend is Tilenus voornamelijk door zijn twist met zijn ambtgenoot Van der Waeyen, die dientengevolge genoodzaakt werd Middelburg te verlaten. Een vrij scherp spotdichtje op Tilenus van Constantijn Huygens, den vader, komt voor in diens gedichten (Uitg. van Dr. Worp, VIII bl. 241—'42).

Tilenus. De dochter van den voorgaande, I 357, was Suzanna Tilenus, geboren uit het eerste huwelijk haars vaders met Suzanna van Baerle, dochter van David van Baerle en van Rachel Godin. Zij trouwde, na afkondiging te 's-Gravenhage en te Middelburg, op 14 Januari 1667 in laatstgenoemde stad met mr. Izaak van Hoornbeeck, afkomstig uit Leiden.

Tillotson, Dr. John, „Dean" van Canterbury, werd in Juni 1689 aangesteld tot „clerk of the closet to the King"; in September d. a. v. werd hij tot „Dean" van St.-Paul benoemd in de plaats van Dr. Stillingfleet, die bisschop van Worcester geworden was, en den 16den Mei 1691 werd hij tot aartsbisschop van Canterbury gekozen (Luttrell, I 546, 578, 579; II 231). Hij stierf plotseling in November 1694 („Calendar of State

Papers", 1690—'91, p. 349; 1694—'95, p. 350; „Europ. Mercurius", 1694, II bl. 400).

Tilly. Twee broeders 't Serclaes de Tilly komen in het Journaal voor, Albert en Claude, zoons van Jan Werner graaf 't Serclaes de Tilly, broederszoon van den vermaarden Tilly, en van Maria Petronella de Montmorency.

Tilly, Albert de, was edelman van den koning van Spanje en „Sergeant-Général de Bataille" van diens troepen in de Nederlanden. Met toestemming van dien koning ging hij als generaal over in den dienst van den vorst-bisschop van Luik; hij werd den 22sten December 1693 tot prins van 't Serclaes verheven. Na den dood des konings koos hij de partij van den hertog van Anjou, werd grande van Spanje der eerste klasse en in 1706 onderkoning van Navarre en Catalonië. Hij stierf te Barcelona in 1715. Op hem heeft betrekking wat in het Journaal voorkomt, I 442, 443; II 116, 161, 225, 228, 383 en 427.

Tilly, Claude, of Glaude, de, trad in dienst der Staten-Generaal en werd ritmeester in 1672. Als zoodanig is hij in onze geschiedenis bekend, door het aandeel dat hij, zij het dan ook tegen zijn wil, had in den dood der De Witten. Op 31 December 1675 werd hem commissie verleend als sergeant-majoor van het regiment van Montpouillan en op 17 September 1680 als kolonel van het vacante regiment van baron Truchsesz. Voorts werd hij in Maart 1690 bevorderd tot brigadier, I 245, en op 21 Maart 1691 tot generaal-majoor. In October 1694 overkwam hem een hoogst onaangenaam avontuur; door eene partij vijandelijke soldaten, die, onder voorgeven tot zijn volk te behooren, des nachts in zijn kampement waren doorgedrongen, werd hij uit zijn bed gelicht en buiten Mons gevoerd, maar reeds den volgenden dag op zijn eerewoord ontslagen (Luttrell, III 378, 380; D'Auvergne „Campaign of 1694", p. 47—49; „Europ. Mercurius", 1694, II bl. 177, 224). Vermoedelijk heeft hij evenwel toen moeten beloven in dien oorlog niet meer te zullen dienen, want later wordt hij in het Journaal niet meer genoemd, ofschoon hij juist destijds, misschien tot verzachting van zijn

leed, op 25 October 1694, in de plaats van 's Gravemoer tot luitenant-generaal der cavalerie benoemd werd. Eerst bij den aanvang van den Spaanschen successieoorlog trad hij weder op, werd op 11 April 1704 benoemd tot generaal der cavalerie en kommandeerde, na den dood van Ouwerkerk, als generaal en chef tot in 1713. Zijn verzoek om daarop tot veldmaarschalk te worden aangesteld werd echter niet ingewilligd. Den 30sten Mei 1714 werd hij gouverneur van 's-Hertogenbosch en den 27sten April 1718 van Maastricht, waar hij op 10 April 1723 overleed. Van hem is in het Journaal sprake I 245; II 215, 225 — „comte de Tilly" — 237, 239, 377, 436; IV 199, 234. Het gevecht tusschen Luxembourg en hem, waarvan melding gemaakt wordt II 237 en waarin Tilly schade leed, wordt uitvoerig beschreven bij D'Auvergne, „History of the Campaign of 1693", p. 47—49.

Tilly, De schoonvader van, IV 199. Zie Reckheim.

Tilt, Van. Johan van Thilt, burgemeester van Haarlem en afgevaardigde ter Staten-Generaal, werd den 27sten Mei 1674 gecommitteerd in den Raad van State. Hij overleed in 1679.

Timmerman. Indien Huygens bedoelt te zeggen II 288, dat hij zich in den avond van 23 November 1693 bevonden heeft in gezelschap o. a. van „eenen Timmerman, secret^s vanden Con. v. Zweden", zoude die persoon behoord kunnen hebben tot de adellijke Zweedsche familie Timmerman, welke, volgens het „Svensk Riks Riderskaps och Adels Wapen Bok", hetzelfde wapen voerde als het geslacht Timmermans in Holland. Overigens wordt een m^r. Timmerman vermeld onder de bedienden des konings, aan wie op 29 Mei 1690 een paspoort werd afgegeven, om Z. M. naar Chester te volgen („Calendar of State Papers", 1689—'90; 1690—'91).

Tintoretto. Jacopo Robusti gezegd Tintoretto, 1518—1574, was een der vermaardste schilders van de Venetiaansche school.

Tipping, Thomas, werd onder de regeering van koning Jacob II „outlawed for treason and misdemeanours", welk vonnis, na den val des konings, door de „Court

of King's Bench", op 27 April 1689 werd vernietigd (Luttrell, I 527), waarop hij den 30sten Mei d. a. v. benoemd werd tot „Deputy Lieutenant of the County of Oxford". Vervolgens komt hij op 1 Juni 1690 en 1 Maart 1691 voor als luitenant-kolonel („Calendar of State Papers", 1689—'90; 1690—'91). Eindelijk werd in Maart 1697 Thomas Tipping Esq. of Oxfordshire door den koning tot baronet verheven en kort daarna trad Sir Thomas in den echt — niet met nicht Becker! — maar met Anna, eenige dochter en erfgename van Thomas Check van Pirgo en van Letitia Russell, kleindochter van den hertog van Bedford (Luttrell, IV 344, 354; Burke, „Extinct and dormant Baronetcies", i. v. Tipping of Wheatfield).

Tirlemont. Zie Thienen.

Tisenhausen, Tysenhausen, wiens regiment op 14 Januari 1695 aan Buddenbroek werd gegeven, was Magnus Gabriel baron van Tiesenhausen, kolonel van een regiment Zweedsche infanterie, ten dienste van den Staat. Mogelijk was hij de Zweedsche luitenant-generaal vrijheer von Tiesenhausen, die in 1700 bij het beleg van Riga sneuvelde.

Titiaan. Tiziano Vercellio, 1489—1576, was het hoofd der Venetiaansche schilderschool.

Tobias, luitenant-kolonel titulair, heette eigenlijk Tobias Reinhard, of Reinhardtsz, gelijk blijkt uit de „Geschiedkundige Bijdragen" van Jhr. J. W. van Sypesteyn, III bl. 138. Op het einde van 1674 schreef hij zich in het Militair Eedboek (R. A.) in als Tobias Reinhard; zoo komt hij ook voor in den „Europischen Mercurius", 1693, bl. 155, 156, 157; 1694, II bl. 176, waar gezegd wordt: „de Colonel Reinhard wierd per intrum (sic) tot commandant van het Kasteel van Huy aangesteld". Maar D'Auvergne, die hetzelfde meldt in zijne „History of the Campaigne A° Dom. 1693", p. 94, noemt hem „the Sieur Tobie Ingeneer". Wat Huygens II 409 omtrent Tobias aanteekent, betreft niet zijn gedrag bij het beleg van Huy, dat toen nog niet was afgeloopen, maar bij het vorig beleg dier stad door de Franschen in Juli 1693.

Tocht, Mr. Jacob van der, raad, oud-burgemeester en pensionaris van Gouda en wegens Holland en West-friesland zitting hebbend in de vergadering van H. Hoog Mog., werd van 1667 tot 1674 herhaaldelijk belast met de behartiging der belangen van den Staat in het proces, voor den Hoogen Raad te Mechelen gevoerd, over de zoogenaamde Hoefijsersche schuld. Na afloop daarvan werd hij in Januari 1676 als extraordinaris gedeputeerde naar Bremen en voorts naar den keurvorst gezonden, vanwaar hij op het einde van December terugkeerde en toen in de Staten-Generaal een omstandig rapport aflegde „van 't geene hij tot Breemen alsmede tot Berlijn ende in 't leger van Hoochged. S. Churf. D. geduyrende sijne commissie hadde gedaen". In het voorjaar van 1677 vertrok hij opnieuw derwaarts en sloot den $\frac{\text{26 Februari}}{\text{8 Maart}}$ 1678 met de ministers van den keurvorst eene alliantie van onderlinge verdediging, met eene afzonderlijke akte, waarbij door den keurvorst afstand gedaan werd van verschillende vorderingen ten laste van den Staat, terwijl van de zijde van H. Hoog Mog. afstand werd gedaan van alle „Actien ende pretensien van de Hoefijsersche schuld (in den Franschen tekst als „la dette de Fers de Chevaux" aangeduid! — Dumont, „Corps Diplomatique", VIII 1 p. 342—47). Den 28sten April d. a. v. bracht Van der Tocht zijn rapport uit nopens hetgeen „zoo ingevolge als tot voldoeninge van H. Hoog Mog. Resolutiën van den 19den Februari ende 3 May 1677, als op ordre van S. H. den Heere Prince van Orange was gedaen ende verricht, soo tot Wesel bij S. Churf. D. alsmede aen de Hoven van de Heeren Hertog van Nieuburgh ende den Bisschop van Munster, ende naderhandt tot Stettyn ende in 't Leger van Hoochgen. S. Ch. D. voor Stettyn". Wat omtrent Van der Tocht in het Journaal voorkomt heeft op die twee zendingen betrekking. Hij stierf in 1680 („Navorscher", XLV bl. 20).

Tolbeeck, tusschen Geertsbergen en Enghien, met eene „Chartreuse" aan het riviertje de Gamainge (Galmest).

Tolhuys, Het, IV 252, waar de prins op 4 Mei 1678,

na zijn vertrek uit Den Haag naar Breda, het middagmaal gebruikte en waarheen hem een bode met stukken werd nagezonden, kan niet wel anders geweest zijn dan eene eertijds onder dien naam algemeen bekende plaats van uitspanning onder Katendrecht aan de Maas bij Rotterdam.

Tollius, Philips Theodoor, werd op 3 Maart 1673 benoemd tot ontvanger der contributiën te Coevorden. In 1678 komt hij voor als „Richter en Goograef van de Stad en het Graefschap Lingen" (Rekening der Domeinen over 1702, cap. 57) en den 20sten Februari 1681 ontving hij commissie als „Secretaris en Griffier van S. H. ende Die van Sijnen Rade en Rekeninge"; als zoodanig sloot hij op 7 Mei 1681 eene overeenkomst met den gemachtigde van den bisschop van Munster over het slot Bevergern (Rekening der Domeinen over 1685, cap. 61). Den 6den Januari 1685 werd de „Heer Griffier Tollius, wonende in de Houtstraat", te 's-Gravenhage overluid.

Tollius, De vrouw van, van wie III 6 en 67 gewag wordt gemaakt, was Sara van Olen, welke in 1698 nog in leven was en te Rhenen woonde („Maandblad van het Gen. de Ned. Leeuw", 1911, kol. 63).

Tombe, La, student of gewezen student te Leiden. In het album der Leidsche Hoogeschool wordt zijn naam niet aangetroffen.

Tomolin. Bedoeld is, naar luid van het bericht voorkomende in den „Europischen Mercurius", Juli 1690, bl. 81, Timolin, tusschen Kilcullen en Castledermott, in het Iersche graafschap Carlow.

Tongeren, oude stad in Limburg aan de Jeeker, zuidelijk van Hasselt. De plaats werd in 1677 door de Franschen verbrand, IV 214, en heeft zich van dat onheil nooit hersteld.

Tondi, of Tondu, Joff., was wellicht van de maagschap van Vincent de Tondi, schepen te Emmerik, vermeld bij Valckenier „Verwerd Europa", I 432. Een Henricus François de Tondy werd als kapitein beëedigd in 1672; eene Maria Magdalena de Tondy trouwde met Jan Roukens, kapitein, bij wien zij twee dochters had („Algem. Ned. Familieblad", VII, 82).

Top. Zie Dopff.

Torbay. Baai aan de zuidkust van Engeland, waar Willem III op 5 November 1688 landde.

Torbaix, Torrebaix-les-Béguines, ten zuidwesten van Judoigne, ten noordoosten van Gembloux.

Torsay, Daniel de Taffin de, werd in 1665 sergeant-majoor, in 1666 luitenant-kolonel en in 1668 kolonel. In 1678 verkreeg hij het regiment van Rocquecervière en in 1688 werd hij, in de plaats van den graaf van Hoorn, aangesteld tot gouverneur van Heusden. Voorts werd hij den 3den Juni 1690 bevorderd tot generaal-majoor. In de „Mémoires" van Dumont de Bostaquet wordt hij M. de Torcé genoemd. Den 12den April 1704 werd hij luitenant-generaal der infanterie; hij overleed te 's-Gravenhage in 1709.

Touars, Thouars. George le Vasseur de Cognée markies De Thouars, in 1668 beëedigd als kolonel der cavalerie, wordt in 1672 vermeld in de „Kronyk van het Hist. Genootschap", XXIV p. 463, en bij „De la Neuville", IV p. 131. Nog in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 10 April 1690 heet hij „Colonel ten dienste dezer landen, liggende in garnizoen te Meurs". Van hem is in het Journaal sprake I 269, 432; II 286, 453; IV 29. Uit zijn huwelijk met Anna van Cuyk van Myerop had hij drie zoons, van wie twee in het Journaal optreden, t. w. Louis Jacques en Joachim Cornelis.

Touars, Thouars. Louis Jacques le Vasseur de Cognée, heer van Puisars, de oudste zoon van den voorgaande, verkreeg op 1 December 1685 commissie als kapitein in de garde van den prins. Hij was gehuwd met Cathérine Villiers en schijnt dientengevolge een der gunstelingen van Willem III te zijn geworden. Reeds in Juli 1689 werd vernomen, I 152, dat hij in Engeland eene plaats had bekomen van achtduizend gulden 's jaars, waarmede, naar luid van den „Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 179, bedoeld is „the office of Knight harbinger". Dan werd hem op 13 Maart 1692 commissie verleend als kolonel („Calendar of State Papers", 1692, p. 492), welke commissie hij later verlangde, dat geantidateerd zou worden, wat de koning evenwel niet toestond, II 460.

In Maart 1692 verkreeg „Monsieur Puissar" het regiment van kolonel Rorve, 't welk op het einde van December d. a. v. naar de Spaansche Nederlanden werd gezonden (Luttrell, III 452, 565), en in November 1697 werd dat regiment, dat uit gerefugieerde Franschen was samengesteld, naar Zeeland gedirigeerd (ibid., IV 300). Volgens de genealogie De Thouars in de verzameling van den H. R. v. A., kwam Puisars, op een niet aangeduid tijdstip, op de reis van Engeland naar Holland door schipbreuk om het leven.

Touars, Thouars, Mevrouw De, de echtgenoote van den voorgaande, treedt in het Journaal veelal op, wel niet in bepaald slecht gezelschap, maar dan toch in eene omgeving van dames van minderen rang dan zij zelve. Hoe haar gedrag was, blijkt overigens voldoende uit den uitroep van Odijck, door Huygens vermeld II 43. Zij had geen kinderen uit haar huwelijk met Puisars en hertrouwde met een neef Villiers.

Touars, Thouars. De broeder van Puisars, van wien melding gemaakt wordt II 330, 451, was Joachim Cornelis le Vasseur de Cognée de Thouars, kolonel van een regiment ten dienste der Staten-Generaal, ongehuwd gestorven. Vermoedelijk was hij de marquis de Thouars, kapitein in het regiment van baron Friesheim, die genoemd wordt in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 11 Januari 1695.

Tour, Graaf De la, envoyé van den hertog van Savoye, belast met de onderhandeling over diens toetreding tot de Groote Alliantie, had op 13 September 1690 zijne eerste audientie bij de Staten-Generaal. Daarop vertrok hij den 3^{den} November naar Engeland, waar hij den 12^{den} bij den koning en de koningin werd ontvangen en den 25sten zijne afscheids-audientie verkreeg („De Europ. Mercurius", September 1690, bl. 219; November, bl. 105 en 167). In Den Haag teruggekeerd schijnt hij daar verblijf te hebben gehouden, ook nadat de hertog van Savoye in 1696 uit de alliantie getreden was en afzonderlijk vrede met Frankrijk had gesloten. Eerst den 26sten November 1697 keerde hij naar Savoye terug („De Haegse Mercurius" van 4 December 1697, n° 35).

Tour, Du. De freule Du Tour, in wier goede gunst graaf George van Erbach en zijn jeugdige zwager graaf Carel van Waldeck gezegd worden te gelijkertijd gestaan te hebben, IV 236, moet eene der dochters van Marc du Tour geweest zijn, mogelijk de jong overleden Anna Maria.

Tourain Beauverhon. Zie Bevekum.

Tournon, stadje aan den Rhône, tusschen Vienne en Valence, in het département de l'Ardiche.

Tourtou, IV 148. Bedoeld schijnt te zijn Torout of Torhout, zuidelijk van Brugge.

Tourville, II 75. Zijn admiraalsschip in den slag bij kaap La Hogue was „Le Soleil Royal" en voerde honderd zes stukken. Het andere schip, waarvan de koning sprak, maar welks naam door Huygens niet wordt aangegeven, zal dat van M. Gabaret zijn geweest, „L'Orgueilleux" genaamd, 't welk in de lucht sprong. Volgens de opgave, voorkomend in den „Europischen Mercurius" van Juni 1692, bl. 150, voerde laatstgenoemd schip negentig stukken.

Trasignies, Trasigny, bij de zuidelijke grens van Brabant, niet ver van de grens van Henegouwen en van Namen, met een vorstelijk kasteel, toebehoorend aan den markies De Trasignies, waar in 1677 de prins van Condé en in 1675 de hertog van Luxembourg zijn hoofdkwartier gevestigd had.

Trelawney, bisschop van Bristol. Sir Jonathan Trelawney, baronet, van Cornwall, werd in 1685 aangesteld tot bisschop van Bristol en later overgeplaatst naar Exeter, vervolgens naar Winchester.

Trelawney, Kolonel. Charles Trelawney werd in 1689 van kolonel der infanterie tot brigadier bevorderd en op 20 December 1690 tot generaal-majoor benoemd („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 15; 1690—'91, p. 192). Hij stierf in Januari 1702 (Luttrell, V 599).

Trelawney, Ann, de zuster der voorgaanden, was hofdame der prinses van Oranje. In 1685 werd zij onverhoeds door den prins weggezonden, doch de reden, die daarvoor in het Journaal, II 121, wordt aangegeven, is, zooals wel te begrijpen is, niet waar. In de resolutie

van H. Hoog Mog. van 8 November 1685, waarbij een paspoort verleend werd voor hare terugreis naar Engeland, wordt zij genoemd „Juffrouwe Trilenius, gewesene Staetjuffrouwe van Hare Kon. Hoogheid". Zij trouwde later, naar luid van het Journaal, II 8, met een Engelschen officier, Davis of Davies geheeten. Deze schijnt luitenant-kolonel te zijn geworden van het regiment van Henry Trelawney, die op 1 Januari 1692, in de plaats van zijn broeder Charles, tot kolonel benoemd was („Calendar of State Papers", 1691—'92, p. 80).

Treslong, Jan van, die III 60 vermeld wordt als verdacht van vergiftiging, kan wel dezelfde geweest zijn als de majoor der garde Jan Bloys van Treslong, van wien sprake is in een brief van Constantijn Huygens aan zijn broeder Lodewijk van 6 Augustus 1665, opgenomen in de „Oeuvres complètes de Christiaan Huygens", V 429, maar toch is dat niet boven allen twijfel verheven, daar van de in het Journaal vermelde vergiftigingszaak niets te vinden is in de Crimineele Papieren van het Hof van Holland (R. A.). Wel is evenwel onder die papieren aanwezig een „Intendit" van den procureur-generaal tegen Jan van Treslongh, wonende in Den Haag, terzake van moord, in dato 18 Juni 1681, en eene „Proclamatie" van daags daaraanvolgende, waarbij eene premie van tweehonderd zilveren dukatons werd uitgeloofd op het leveren van Jan van Treslong in handen van den Hove. In die stukken wordt echter, blijkbaar met opzet, de identiteit van den verdachte niet uitdrukkelijk vermeld, en alleen de omstandigheid dat verder niets omtrent hem wordt aangetroffen, doet veronderstellen, dat hij niet is achterhaald. Dat nu die voortvluchtige zich zoo spoedig aan een tweede dergelijk misdrijf zou hebben gewaagd, is onwaarschijnlijk.

Trevigno, Don Lope de, IV 131, komt voor op de Staten van Oorlog van 1674 en volgende jaren, eerst als Don Lopé Anthonio de Trevin, en vervolgens als Don Lopes Trevigno, kapitein der infanterie ter repartitie van Zeeland; hij was dus niet, zooals Huygens hem aanduidt, „un petit Ingenieur Espagnol ou Wallon",

en schijnt ook niet bij het beleg van Maastricht gedood te zijn, daar hij nog voorkomt op de Staten van Oorlog voor 1677 en 1678.

Trevor, Sir John, werd, zooals Huygens I 249 vermeldt, den 20sten Maart 1690 tot president — speaker — van het Lagerhuis gekozen; voorts werd hij op 1 Januari 1691 benoemd tot lid van den „privy council" en twee jaren later tot „master of the rolls". In Maart 1695 werd hij echter als „speaker" afgezet, als overtuigd zich te hebben doen omkoopen (Macaulay, ch. XXI), en verloor daarop ook zijn zetel in het Huis (Luttrell, II 459). „Master of the rolls" schijnt hij echter tot zijn dood te zijn gebleven. Ofschoon I 368 voor Ternore wel Trevor zal moeten worden gelezen, is het niet waarschijnlijk, dat Sir John bedoeld wordt.

Trier, IV 52, 54, 60. De maarschalk De Créquy was op 11 Augustus 1675 bij Konz-Saarbrück volkomen verslagen, IV 54, 56, waarop hij zich binnen Trier had geworpen, dat vervolgens door den hertog van Lotharingen werd belegerd. Den 6den September capituleerde het garnizoen tegen den wil van Créquy, die krijgsgevangen werd gemaakt.

Trier, De keurvorst van, van wien IV 10 sprake is, was Karel Caspar von der Leyen, die den 1sten Juni 1676 overleed en den 13den Juli d. a. v. vervangen werd door Johan Hugo vrijheer van Ortbeeck. Deze wordt dus bedoeld IV 119 en ook nog I 460, alsmede II 155.

Trimouille, Trémoïlle, Madame De la, III 117, was Marie de la Tour, dochter van den hertog van Bouillon en van Elizabeth van Oranje, eene der dochters van prins Willem I en Charlotte de Bourbon. Zij was gehuwd met Henry de la Trémoïlle, hertog van Thouars, en bij hem moeder van den prins van Tarente.

Trip. Welke „Hr Trip, van Amsterdam" bedoeld kan zijn II 560, is niet uit te maken; van het daar aangekondigd huwelijk is geen spoor gevonden.

Trois, Trous, eene schans bij Vilvoorden aan het kanaal van Brussel naar Willebroeck, schijnt hetzelfde oord te zijn, dat elders Trois Fontaines wordt genoemd. Aldaar werd op 10 September 1677 een aanval van Luxem-

bourg door de onzen kloekmoedig afgeslagen, IV 218, waarbij, volgens het Journaal, de heer van Slangenburgh zich bijzonder onderscheidde, doch Knoop („Krijgs- en Geschiedkundige Beschouwingen over Willem den Derde", II 277) kent daarvan de eer toe aan Sir Walter Carpenter; zoo ook de „Hollantse Mercurius", 1677, bl. 205.

Tromer, Christoffel, schijnt klerk ter griffie van H. Hoog Mog. te zijn geweest, toen hij in 1665 als eerste klerk van den ambassadeur Van Gogh met dezen naar Engeland ging; later was hij secretaris van den heer Brasser gedurende diens gezantschap bij de hertogen van Brunswijk en Luneburg, en in 1672 werd hij „bij speciale Resolutie" aangesteld tot commissaris in Engeland, belast met het lossen en uitwisselen van krijgsgevangenen. Op 13 Juni 1673 kwam bij H. Hoog Mog. een verzoek in van de ambassadeurs tot den vredehandel dat, vermits geen der door hen medegenomen klerken zich op de Hoogduitsche taal verstond, „monsieur" Tromer hun, „in qualité als amanuensis of premier clercq", mocht worden toegevoegd. Dienaangaande bracht drie dagen later de griffier Fagel rapport uit, verklarende, dat de klerk Tromer bereid was zich tot den dienst der ambassadeurs tot den vredehandel te gaan stellen, mits hij ontslagen werd van den dienst bij den heer Brasser, „aen denwelcken hij eenichsints als Hofmeester was geëngageert", waarop besloten werd dit tot Tromers genoegen te regelen en hem als „Amanuensis of Premier Clercq" naar Keulen te doen vertrekken. Daar bleef hij tot na den afloop der onderhandeling en op 24 December 1675 ontving hij, vermoedelijk bij wijze van belooning, van de Staten-Generaal commissie als ontvanger van de convoyen en licenten te Doesburg. Twee jaren daarna, in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 24 September 1677, wordt Tromer vermeld als secretaris van den kamerheer Bentinck, eene functie, die hij jaren lang bleef vervullen. Dan werd hem, op zijn verzoek, den 3den Juli 1686, als „recompense" voor de diensten door hem van 1665 tot 1672 aan den lande bewezen, eene som van *f* 5650 toegelegd,

terwijl hij inmiddels den 26sten Maart 1686 opgetreden was als eerste klerk der provincie Overijsel ter griffie van H. Hoog Mog.; met dat al wordt hij in eene resolutie van 30 Juni 1689 nog vermeld als secretaris van den heer Bentinck, grave van Portland, dien hij evenwel niet naar Engeland schijnt gevolgd te zijn, maar dien hij hier te lande in vertrouwelijke aangelegenheden diende, zooals blijken kan uit eene resolutie der Staten-Generaal van 6 Februari 1691. En ten slotte verschijnt hij in de Domeinrekening over 1702 (cap. 76 en 77) als rentmeester der den koning toekomende visscherijen in den Zuid-Hollandschen Waard en der geestelijke goederen te Geertruidenberg.

Tromp, de burgemeester van Delft, I 431, ook bedoeld IV 68, was mr. Harpert Maertensz. Tromp, de oudste zoon van den luitenant-admiraal Maerten Harpertsz. Hij stierf den 3den Mei 1699 en werd den 9den d. a. v. in de Oude Kerk te Delft begraven.

Tromp, De vrouw en dochters van evengenoemden burgemeester. Zijne vrouw was Magdalena van Adrichem, als eene „meschante beste" vermeld IV 68. Uit hun huwelijk sproten negen kinderen, van welke de oudste dochter was Margaretha Tromp, door Constantijn Huygens, den vader, in zijn Dagboek (blz. 84) „praestantissima puella" genoemd, ofschoon zij, volgens ons Journaal, III 29, gestorven zou zijn „d'un mal de mère"; zij werd den 11den October 1680 in de Oude Kerk te Delft begraven. Eene der andere dochters wordt vermeld I 431. Vermoedelijk is daar bedoeld de jongste, Jacoba Tromp, die in het huwelijk trad met Johan Willem de Groulart, heer van Surester, schepen van 's-Hertogenbosch.

Tromp, Cornelis, de tweede zoon van Maerten Harpertsz. Tromp, geboren in 1629, was luitenant-admiraal van Holland en West-Friesland, graaf van Sillysborg, ridder-baronet, ridder van de Deensche orde van den Olifant, enz. Van den diep treurigen toestand, waarin hij op het eind van zijn leven geraakte, wordt eene beschrijving in het Journaal, I 431, gegeven. In Engeland meende men destijds te weten, dat hij

vergiftigd was door een kop chocolade, hem toegediend door de beruchte gravin De Soissons, en wel omdat men in Frankrijk bevreesd was geworden door het gerucht van de menigte zeelieden, die zich voor den dienst waren komen aanbieden op de tijding, dat Cornelis Tromp op nieuw met het bevel over de vloot belast was (Luttrell, II 169, 224, 232). Gelukkig voor hem duurde zijn droevige toestand niet lang; reeds den 29sten Mei 1691 stierf hij en den 9den Juni d. a. v. werd hij in de Oude Kerk te Delft begraven.

Tromp, De vrouw van Cornelis, met welke hij in 1667 te Amsterdam getrouwd was, was Margaretha van Raephorst, weduwe van Dr. Jan van Helmond. Volgens de beschrijving, die Willem III van haar gaf, was zij „een schrickelijck leelijck wijff", doch zij was schatrijk; daardoor zal Tromp in staat zijn gesteld tot den bouw — en na den inval der Franschen in 1672 tot den herbouw — van het huis Trompenburg, waar op 25 October 1680 de prins bij hem te gast was. De „Europische Mercurius" van Februari 1690, bl. 154, vermeldt het overlijden te Amsterdam van de „Graavinne" Tromp, wier lijk met „groote statie" in een jacht naar 's-Graveland werd overgebracht.

Tromp, Adriaan, de dikke Tromp, IV 124, was de jongste zoon van Maerten Harpertsz. Tromp. Hij verkreeg den 26sten Januari 1674 commissie als ritmeester en stierf ongehuwd den 11den September 1679.

Tromp. De twee dochters van den luitenant-admiraal Maerten Harpertsz. Tromp heetten Anna-Maria en Alida. Eerstgenoemde trouwde met Cornelis Gans, ridder-baronet, heer van Nuland, Bommenede en Bloys, raad en schepen van 's-Hertogenbosch. Als „de vrouw van Nieuwlandt" wordt zij in het Journaal vermeld I 431. Hare zuster Alida was de vrouw van den in het Journaal herhaaldelijk vermelden Johan Kievit (Elias, I 378; „De Navorscher", XVII 289—'91; „Taxandria", X 174, 316; „Maandblad van het Genootschap De Nederlandsche Leeuw", XXV kol. 147).

Tron, St.-, Saint-Trond, II 365; IV 39, 76. Zie St.-Truyen.

Trougnée, II 383. Jean Gérard de la Trogné verkreeg

den 20sten October 1695 commissie als kapitein in de plaats van den kapitein en kolonel Pierre Solbert de Marsilly, en als luitenant-kolonel van het regiment van den generaal-majoor Du Theyl. Den 16den April 1704 werd hij tot brigadier bevorderd en daarna tot generaal-majoor.

Troyen, Van, die in 1678 als veldprediker in het leger optrad, IV 270, zal wel geweest zijn Henricus Troyen, in 1675 predikant te Breda, in 1677 te Middelburg en later in Den Haag, waar hij in 1683 in het huwelijk trad met Agatha Welhoeck, weduwe van Dr. Arnoldus Bornius.

Trumbul. Sir William Trumbull — door Macaulay Trumball genoemd — was ambassadeur van koning Jacob II bij de Ottomanische Porte en werd door Willem III, na zijne troonsbestijging, op zijn post gehandhaafd „upon the desire of the Turkish merchants here", d. w. z. van de Engelsche handelaren op den Levant, die zich ongetwijfeld vleiden zoo de geschenken te zullen uitsparen, die gewoonlijk bij aankomst van een nieuwen titularis moesten worden aangeboden. Maar het bleek al spoedig, dat Trumbull, die nu geroepen werd juist in tegenovergestelde richting bij de Turksche regeering op te treden als vroeger, en die nu den Franschen ambassadeur even ijverig moest tegenwerken, als hij vroeger gewillig met hem medegegaan was, daardoor in volslagen minachting geraakte bij de Turken, zooals blijkt uit eene geheime missive van H. Hoog Mog. ambassadeur Colyer aan den griffier Fagel van 30 Mei 1691 (R. K.). Trumbull vroeg dan ook al in het voorjaar van 1690 zijn ontslag, maar het duurde tot in den zomer van 1691, voordat hij door Sir William Hussey vervangen werd. Na diens aankomst begaf hij zich op een speciaal daartoe afgezonden oorlogsschip over Smyrna naar Italië, waar hij aan wal stapte en verder over land reisde, om „over den bodem van den Staat" naar Engeland terug te keeren (Missiven van den consul De Hochepied uit Smyrna aan H. Hoog Mog. van 21 Juli, 4 en 6 Augustus 1691; R. A.). En dat hij inderdaad zijn weg over Nederland nam, blijkt uit eene resolutie van H. Hoog Mog. van 9 Januari

1692, waarbij hem een paspoort verleend werd tot het voortzetten zijner reis naar Engeland. Na aankomst aldaar werden hem al spoedig verschillende staatsambten opgedragen; den 27sten April 1694 werd hij aangesteld tot „Treasurer of the Exchequer" en den 3^{den} Mei 1695 tot secretaris van Staat, zoodat toen nog bewaarheid werd wat door Sir Gabriel Sylvius reeds op 16 Februari 1692 was uitgesproken, II 22, „dat Trumbul, van Constantinopolen komende, Secretaris van Staet soude wesen". Maar al in December 1697 legde hij het ambt neder („Calendar of State Papers", 1690, p. 469, 483; 1691—1692, p. 326, 418; 1694—1695, p. 218, 243, 453; Luttrell, I 594; II 21; III 459; IV 314).

Truy, I 521; II 109. Bedoeld is Geertruid van der Duyn, de tweede dochter van den heer en de vrouwe van 's-Gravemoer, welke in 1701 met Arnold Joost van Keppel trouwde.

Truyen, S^{t}.-, stadje in Belgisch Limburg, zuidwestelijk van Hasselt.

Tubise, aan de Senne, zuidelijk van Lembeeck en Hall.

Tubuy, I 408, in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 30 Mei 1691 vermeld als „D'Huybuy, Luytenant-Generael van de Spaensche Cavallerye", was Catherine Jean Baptiste de Bassecourt d'Huby, die den 27sten Juli 1690 door den koning van Spanje tot markies De Grigny verheven werd. Zie voorts op Grigny (De Vegiano, I 105; „Europ. Mercurius", Juli 1690, bl. 136).

Turenne. Aan dezen had, volgens hetgeen Beverningh aan Pesters mededeelde, IV 225, de raadpensionaris De Witt in 1666 het opperbevel over het leger van den Staat willen opdragen, en inderdaad herinnert De Witt in een vertrouwelijken brief van 8 Juli 1667 aan de wijze, waarop „wij met het voornemen, om den heere prince van Turenne het leger als generael te doen leyden in 't begin van den voorlede jaere gevaeren sijn" („Brieven van Johan de Witt, uitgeg. door D^{r}. Japikse", III 159, 363). Te dier zake wordt uit de Gedenkschriften van graaf De Guiche, bl. 142, vernomen dat, toen de Fransche hulptroepen in onzen

oorlog met den bisschop van Munster door Pradel herwaarts werden gevoerd, Turenne ze vergezelde tot op het grondgebied der Republiek in Limburg (bl. 152) en dat Guiche destijds een vertrouwelijk gesprek met Turenne had, dien hij te gemoet was gereisd en wien hij verklaarde, dat, naar men in Den Haag algemeen geloofde, hij met de bedoeling kwam het bevel over de krijgsmacht der Republiek op zich te nemen, tegelijk met dat over de Fransche hulptroepen, maar dat, in den toestand waarin de Staat verkeerde, het ondenkbaar was dat hij het kommando over het leger verkrijgen zou, terwijl het beneden zijne waardigheid zijn zou alleen de Fransche hulptroepen aan te voeren (bl. 143). Turenne zoude daarop te kennen hebben gegeven, dat hij den tocht uitsluitend had medegemaakt, om op te treden, in geval er onderweg moeielijkheden mochten worden ondervonden van de zijde van den landvoogd der Spaansche Nederlanden, en kort daarop schijnt hij in stilte naar Frankrijk te zijn teruggekeerd. Maar of dit een gevolg was van de bemoeiing van Guiche, moet in het midden blijven. Turenne sneuvelde op 25 Juli 1675 in den slag bij Sasbach, zooals in de eerste dagen van Augustus d. a. v. door Huygens vernomen werd, IV 51.

Truxes, IV 33. Wolf Christoffel baron de Truxes (Truchsesz-Waldburg), die in 1671 beëedigd werd als ritmeester en sergeant-majoor, verkreeg op 27 Maart 1675 commissie als kolonel te paard, in de plaats van den heer van Langerak.

Turck, Turcq, die van 1689 tot 1693 in het Journaal genoemd wordt, was volgens Huygens, I 399, pensionaris van Bergen-op-Zoom. Dit schijnt evenwel eene verschrijving te zijn, want geen pensionaris van Bergen-op-Zoom van den naam Turcq komt omstreeks dien tijd voor. Vermoedelijk is bedoeld Itelius Fredericus Turcq, die eerst burgemeester van Bergen-op-Zoom was en later pensionaris, secretaris en burgemeester van Tholen, waar hij in 1728 overleed. Uit hetgeen in het Journaal omtrent bedoelden persoon wordt medegedeeld, zoude opgemaakt kunnen worden, dat hij zitting had

in de Admiraliteit van Zeeland, doch ook hieromtrent is niets met zekerheid kunnen blijken.

Turetini, III 149, 150, 162. Blijkbaar is hier sprake van den beroemden theoloog François Turrettini, die in December 1649 tot predikant te Genève werd aangesteld en in 1662 door de regeering dier stad naar de Nederlanden werd gezonden, om financieelen bijstand te verkrijgen tot het herstellen der vestingwerken van Genève. Zie over hem de monografie van E. de Budé, „Vie de François Turrettini, théologien Genevois", Lausanne, 1871. Hij was de zoon van Bénédict Turrettini, die in 1622 insgelijks met eene zending aan de Staten-Generaal belast was geweest.

Turetini, Turetin, III 158, was Jean Turrettini, heer van Beaumont, Grange en Méral, lid van den „Conseil des Soixante" van Genève, zoon van François Turrettini en Camilla Burlamacchi, geboren 29 Maart 1600.

Turetini, Madame, de echtgenoote van den voorgaande, III 161, was Catharina, dochter van Jean de Cève van Lyon.

Turetini, De juffrouwen, III 150, 160. „Les Turetines" waren twee der veertien kinderen van Jean Turrettini en Catharina de Cève, te weten Françoise, geboren in 1628, welke in het huwelijk trad met Henri de Faverger van Neufchâtel, en Marie, geboren in 1634, die de vrouw werd van Otto Korn.

Turnhout, II 231. „De Stadt, Vrijheyt ende Landen van Turnhout, met alle haere dorpen, bancken en gehuchten, domeynen en innecomsten, appendentien ende dependentien van dien" waren, ingevolge de tractaten van 1647, aan de prinses van Oranje, Amalia van Solms, gekomen en door deze bij testament besproken aan haren kleinzoon, prins Willem III, die ze echter, bij acte van cessie, d.d°. 1 Februari 1676, voor haar leven afstond aan zijns vaders zuster, de hertogin van Simmeren, welke daarvan het profijt trok tot haren dood op 7 Maart 1688. Zie de Domeinrekeningen over 1680 en 1702 (R. A.).

Turnhout, De schout van, II 231, was Gerard van den Broeck.

Twickelo. Het huis Twickel, bij Delden, destijds toebehoorend aan Adolf Hendrik van Raesfeld, die sedert 1660 drost van Twenthe was.

Tyburne, Tyburn, de plaats bij Londen, waar oudtijds de galg stond, thans eene wijk van het „Westend", ten noorden van Hydepark.

Tyrconnel. Richard Talbot, graaf, later hertog, van Tyrconnel, was luitenant-generaal van koning Jacob II in Ierland en trachtte te vergeefs dat land voor hem te behouden. In October 1690 week hij naar Frankrijk, doch keerde in Januari 1691 terug, evenwel zonder iets van belang te kunnen uitvoeren. Hij stierf te Limerick in Augustus 1691, I 489, van hartzeer wegens de nederlaag der zijnen bij Aghrim, doch volgens Luttrell, II 275, „not without suspition of poyson", evenwel niet van de zijde der aanhangers van Willem III, maar van zijne eigen partij- en geloofsgenooten.

U.

Uchtenbroeck. Frederik Willem van Huchtenbroeck, „tot noch toe luytenant van de Comp. Colonelle van den Graaf van Hoorn", ontving op 4 Januari 1676 commissie als kapitein, nadat hij reeds sedert 13 December 1675 als zoodanig dienst had gedaan. Den 2den December 1677 werd hij vervangen door Albert Wolfgang baron de Heyde. Genoemde Huchtenbroeck is ongetwijfeld degene, dien Huygens, IV 199, bedoelt en dien hij een goed officier noemt; doch daaruit volgt dan ook tevens de onjuistheid van zijn verhaal, als zoude die jonge militair gesneuveld zijn, alvorens de hem toegedachte kapiteinsplaats verkregen te hebben.

Ulbeeck, in Limburg, tusschen Hasselt en Boschloen.

Ullano, vermoedelijk eene schrijffout voor Ulloa; bedoeld zou dan kunnen zijn Eugène Ambroise de Ulloa, graaf de Rodes, baron van Limal, als echtgenoot van Jeanne Françoise de Herzelles vermeld bij De Vegiano, II 1015.

Ulrecht, Sint-, of St.-Ulrichs, Capelle, IV 265, 266, schijnt het oord te zijn, dat door Cantillon „Les Délices du Brabant", II 137, aangeduid wordt als gelegen aan

het kanaal van Brussel naar Willebroeck, en gemeenlijk Capelle op den Bosch geheeten, tusschen Vilvoorden en Willebroeck.

Unkel. Coenraad van Unckel werd in 1668 als kapitein beëedigd en verkreeg op 14 Maart 1679 commissie als sergeant-majoor van het lijfregiment van prins Hendrik Casimir van Nassau, stadhouder van Friesland. Een brief van hem aan dien prins, geschreven in het leger voor Namen den 25sten Augustus 1695, komt voor in deel III der „Geschiedkundige Bijdragen" van Jhr. J. W. van Sypesteyn, Bijlagen, bl. 240. Den 17den October 1697 werd Coenraad van Unckel bevorderd tot kolonel-kommandant van genoemd regiment, nadat hij als zoodanig reeds sedert 21 Februari 1693 dienst had gedaan; vervolgens werd hij den 14den April 1704 benoemd tot generaal-majoor en den 1sten Januari 1709 tot luitenant-generaal.

Urselen, Graaf D', IV 176. François graaf D'Ursel en des H. R. Rijks, baron van Hoboken, heer van Hingene, enz., opperjagermeester en opperhoutvester van Vlaanderen, generaal enz., overleed te Antwerpen den 10den Augustus 1696. Evengenoemd Hingene zal wel hetzelfde kasteel zijn, dat door Huygens als Ingen wordt aangeduid.

Ursinus, Johannes, in 1676 en '77 legerpredikant van den prins van Oranje, was daarna tot zijn dood in 1688 een „seer geagt en gelieft leeraer in de Rotterdamsche gemeente" („Maandblad van het Gen. De Nederlansche Leeuw", 27ste jaarg., 1909, kol. 93).

Utenhove. Zie Amelisweerd.

Uylenbroek schijnt een bode te zijn geweest. Den 9den Augustus 1689 meldde Witsen aan de burgemeesters van Amsterdam de goede ontvangst eener missive, hem overgebracht door Sr. Uilenbroek, die met het Rotterdamsche convoy was aangekomen („Aemstel's Oudheid", V bl. 123).

Uylenburgh, Gerard van, was lanschapsschilder en kunstkooper te Amsterdam, volgens opgave aldaar geboren omstreeks 1626 en omstreeks 1690 in Engeland gestorven. Dertien schilderstukken door hem, als van

eerste Italiaansche meesters, aan den keurvorst van Brandenburg verkocht, werden door deskundigen voor valsch verklaard en naar Amsterdam teruggezonden (Dr. A. Bredius in „Oud-Holland", IV, 1886, bl. 41—46).

Uyterwijck, I 192. Bedoeld kan zijn Isaäc van Uyterwijck, heer van Heemse, lid der ridderschap van Overijsel, die op 10 September 1676 commissie ontving als kapitein en op 6 April 1703 als luitenant-kolonel te Heusden overleed („De Navorscher", XXXIII bl. 472; D'Ablaing, „Wapenboek van de Ridders der Duitsche Orde, Balye van Utrecht", fol. 96).

V.

Vaillampont, Vaillantpont, ook Valinpont, oostelijk van Nivelles, bij Thienes.

Val, Du, griffier van den krijgsraad. Den 13den Januari 1682 werd, „mits het avancement van Michiel Haacx", commissie verleend aan Thomas du Val als griffier van den Hoogen krijgsraad.

Val, Du, de oudste, kunstschilder. Robert — ook wel voorkomend als Nicolaas — Duval, geboren in 1644, ontving den 28sten October 1682 acte als „Constschilder" en „Constbewaerder van S. H."; als zoodanig schijnt hij belast te zijn geworden met de overbrenging van 's prinsen schilderijen-verzameling naar Hamptoncourt. Hij huwde in 1687 met Abigaïl Des Marets, dochter van Daniël Des Marets en diens eerste vrouw Jacoba de Wicquefort, en overleed in Den Haag den 22sten Januari 1732 (A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", I 445).

Val-le-Duc. Zie 's-Hertogendal.

Valenciennes, Valenchiene, Valencijn, eertijds de hoofdstad van Henegouwen, gaf zich op 17 Mei 1677 aan Lodewijk XIV over, IV 144, en werd vervolgens, bij den vrede van Nijmegen, voor goed aan Frankrijk afgestaan.

Valençuela. De „Hollandsche Mercurius" van 1676, blz. 17, meldt: „Men wilde dat de Koninginne van Spanje D. Fernando de Valenzuela, die anders tot Gezant na

Venetien was geschickt, tot haer algemeene Schat-bewaerder had verkooren". Over de gevangenneming van den markies De Villa Sicera, of Valenzuela, op last van Don Juan, in een klooster bij het Escuriaal, ibidem, 1677, bl. 3, 4, 201.

Valentine. Bedoeld schijnt te zijn de historie- en genreschilder Valentin de Boullongne, die van 1601 tot 1634 leefde.

Valkenburg. George de Hertoghe van Valkenburg, die in Deel IV van het Journaal meermalen vermeld wordt, was de zoon van Jean de Hertoghe van Orsmael, door wien de heerlijkheid Valkenburg bij Leiden was aangekocht, en komt reeds in 1656 voor als kapitein der garde. In 1669 werd hij als luitenant-kolonel beëedigd en als brigadier in 1672. Hij stierf den 7den October 1681 en werd den 10den dier maand te 's-Gravenhage overluid.

Valkenburg, De vrouwe van, weduwe van den voorgaande, vermeld III 66, 67, was Susanna Studler van Zurck, wier moeder de vrouwe van Bergen in Noord-Holland was. Uit het huwelijk van George de Hertoghe van Valkenburg en Susanna Studler van Zurck sproten een zoon, Jean Antoine, die jong, althans kinderloos, moet zijn overleden, en eene dochter, Susanna Eleonora. In Deel I van het Journaal is veelvuldig sprake van het tweede huwelijk der vrouwe van Valkenburg met haar koetsier, „een carel als een leeuw", volgens het oordeel van Kaatje, de kamenier, II 299. In Maart 1690 werd vernomen, dat hun huwelijk te Emmerik of daaromtrent was voltrokken, I 248, wel wat laat, als men onvoorwaardelijk geloof moet slaan aan hetgeen I 3 wordt verhaald. Daarop kwamen de jonggetrouwden naar Den Haag, waar men hen dagelijks in het Voorhout kon zien wandelen, I 265. Doch dat eene zoodanige echtvereeniging op ongeluk moest uitloopen, was wel te voorzien. Al spoedig werd dan ook de verkoop van schilderijen en van meubelen aangekondigd, II 299; dan heet het, dat de echtscheiding op handen was, II 309, maar daarna dat mevrouw toch „weder bij hem geloopen" was, en zelfs dat zij bij testament hem

al wat zij bezat had vermaakt, II 318. Dat is het laatste, wat omtrent hen uit het Journaal wordt vernomen. De vrouwe van Valkenburg overleed in 1701; den 3den April van dat jaar werd haar lijk uit Den Haag naar Valkenburg vervoerd, om aldaar begraven te worden, vermoedelijk bij haar eersten man.

Valkenburg, Suze van. Suzanna Eleonora, de dochter der voorgaande uit haar eerste huwelijk, wordt reeds op 24 September 1679 vrouwe van Valkenburg genoemd bij de afkondiging van haar huwelijk met Jan Louis de Nobelaer, heer van Burgst. Deze stierf blijkbaar al kort daarna („Taxandria", VII 30, 31), waarna de jonge weduwe zich schijnt getroost te hebben op de wijze, als III 66 wordt medegedeeld. Vervolgens hertrouwde zij, na afkondiging te 's-Gravenhage op 11 Februari 1685, met zekeren Alexis Joseph de Rancurel, heer van Saint-Martin. Als mevrouw de Saint-Martin wordt zij daarna in het Journaal vermeld I 196; II 255, 295, 299, 318. In Augustus 1693 ontmoette Huygens haar te Brussel, II 255, waarheen zij vertrokken was met een, haar op 24 Maart t. v. afgegeven, paspoort. Maar niet lang daarna keerde zij terug naar Den Haag, waar zij in Februari 1694 het leven schonk aan een tweeling, II 318, en in October d. a. v. verneemt men den plotselingen dood van Saint-Martin, die gezegd werd op straat te zijn doodgestoken, II 421, 422. In het jaar daarna verliet mevrouw het vaderland, zoo het schijnt, voor goed; den 20sten Juli 1695 werd bij resolutie van H. Hoog Mog. „op de Requeste van Susanne Eleonore de Hertogh, vrouwe van Valkenburgh, weduwe wijlen Alexis Joseph de Rencurel, in sijn leven Heere van St. Martin en van St. Aubin", een paspoort voor haar verleend om „met een Karos met ses a seven paerden, drie a vier harer kinderen en de nodige domestiques en bagage", zich naar Parijs te begeven, evenwel met de bepaling, „dat zij, noch hare domestiquen in deze landen zullen mogen wederkeeren, zonder speciaal paspoort van H. Hoog Mog.". Of dat speciaal paspoort ooit door haar is aangevraagd en zij daarmede naar hier teruggekeerd is, kan niet worden gezegd.

Vallée, La, III 25. Bedoeld is Isaäc de la Vallée, die stalmeester was van den hertog van Celle, zooals blijkt uit een brief van de hertogin Sophie van Hannover van den 4den Mei 1679 („Briefwechsel", S. 357). In de „Geschichtsblätter des Deutschen Hugenotten-Vereins", V, Heft 10, S. 7, heet hij „écuyer expert du Duc", en VIII, Heft 2, bl. 7, komt hij voor als opperstalmeester. Hij overleed te Celle in 1717, op tachtigjarigen leeftijd.

Valsassine. Bedoeld is François Sigismund, graaf De la Tour, Tassis en Valsassina, luitenant-generaal der Spaansche cavalerie, gouverneur van Limburg (De Vegiano, IV 1902).

Vanni. Bedoeld schijnt te zijn Francesco Vanni van Genua, 1565–1609.

Varennes, Madame De, bij wie Huygens in Februari 1695 eene portefeuille bestelde voor zijne prentverzameling, II 455, schijnt wel dezelfde als Madame La Vaerine, van wie hij kort daarna melding maakt, II 461. Uit de laatste aanteekening blijkt, dat zij ook in boeken handelde, waaruit opgemaakt mag worden dat zij was de bij Haag, „La France Protestante", III kol. 447 en IX p. 449, genoemde, en in 1685 naar Engeland gevluchte Jeanne Caillоné, dochter van een boekhandelaar te Rouaan en weduwe van den in 1677 gestorven Olivier de Varennes, drukker en boekhandelaar te Parijs.

Varennes-sur-Allier, stadje tusschen Moulins en La Palisse, in het tegenwoordig département de l'Allier.

Vassy, Johan de, werd als kapitein beëedigd in 1672 en den 9den Januari 1675 bevorderd tot sergeant-majoor van het regiment van kolonel Sedlenitski. Den 6den Mei 1687 verkreeg hij commissie als luitenant-kolonel van het regiment van Philips Carel baron van Lottum en den 23sten Juli 1689 werd hij benoemd tot „Commandeur van 't Hoge en Lage Sas van Gent en onderhorige forten".

Vassy, de dochter van den voorgaande. Uit het huwelijk van Johan de Vassy en Maria de la Palma werd, volgens Smallegange („Genealogie de la Palma"), één kind geboren. Dat kind moet dan de II 421 vermelde dochter van den commandeur De Vassy zijn geweest.

Vassy, Het dochtertje van den kapitein De, II 287. Zoo daarmede niet de voorgaande bedoeld is, dan was het een kind van Philips de Vassy, die op 14 Juni 1677 kapitein was geworden, „mits" den vrijwilligen afstand van kapitein Johan de Vassy.

Vast, St.-, Sint-Vaast, dorp in Henegouwen, ten noorden van Binch.

Vaucluse, dorp in het departement van dien naam aan de bronnen der Sorgue.

Vaudémont. Zie Lotharingen.

Veersche gat, Het. Het gedeelte der Ooster Schelde, langs de noord-oostkust van Walcheren, ten noorden van Veere.

Veglin, III 68; IV 44, 59. Philip Ernst Vegelin van Claerbergen, 1613—1693, werd als kapitein beëedigd in 1667 en den 27sten Augustus 1673 benoemd tot adjudant-generaal van den „Doorl. Furst Johan Maurits van Nassau, Eersten Veldmaarschalk der Vereenigde Nederlanden". Hij was achtereenvolgens hofmeester van prins Willem Frederik, stadhouder van Friesland, van diens weduwe, prinses Albertine Agnes, en eindelijk van haar zoon prins Hendrik Casimir II (Ferwerda, „Genealogie Vegelin van Claerbergen", gener. 7; „Geschiedk. Bijdragen" van Jhr J. W. van Sypesteyn, II, Bijlagen, bl. 7).

Velaines, dorp in Henegouwen, noordelijk van Doornik.

Velde, Van de, hoogleeraar te Leuven. Martinus van Velde, afkomstig uit Den Haag, werd reeds op jeugdigen leeftijd benoemd tot professor aan de Hoogeschool te Leuven, waar hij de mathesis onderwees. Vermoedelijk ten gevolge van de aldaar ondervonden onaangenaamheden nam hij eene benoeming aan tot kanunnik der hoofdkerk van den H. Lambertus te Luik, waar hij in 1724 overleed.

Vellem, dorp in Limburg, ten zuiden van St.-Truyen.

Velters, Abraham, geboren in 1603, overleden 30 September 1690, en zijne vrouw, Helena de Haze, lieten bij hun overlijden te zamen een vermogen na van *f* 750,000, 't geen vrij wat minder is dan het bedrag dat Huygens aangeeft, I 359. Zoo „seer gierich" zal de oude man ook wel niet geweest zijn, daar hij te

Amsterdam op de Keizersgracht woonde in een fraai gemeubeld huis, waarin hij eene uitgezochte verzameling van schilderijen had bijeengebracht (Elias, II 669).

Venerie, II 421. Bedoeld is vermoedelijk Melchior de Venerie, voor wien op 7 Augustus 1692 commissie was verleend als extraordinaris ingenieur.

Ventadour, De hertog De, was, volgens Saint-Simon, „Mémoires", XIV, chap. 6, buitengewoon leelijk en mismaakt en leefde volstrekt niet overeenkomstig zijn hoogen rang. Hij stierf in 1717 „aux Incurables", waarmede waarschijnlijk een gesticht voor ongeneeslijke krankzinnigen wordt bedoeld.

Vérace. Zie op Verrasse.

Verbiest. Na hetgeen Huygens omtrent het werk van dien schilder mededeelt, is het niet te verwonderen, dat zijn naam geheel onbekend is.

Verbolt, Frans, burgemeester van Nijmegen, was, gedurende eene reeks van jaren, een zeer invloedrijk lid der vergadering van Hunne Hoog Mogenden. In eene „Secreete Resolutie" van 25 October 1698, houdende „Ratificatie van het Tractaat in Separaat Artikel tusschen Vranckrijck, Engeland en dezen Staat" van 11 October t. v., wordt hij genoemd: „le Sieur François Verbolt, Sénateur et Bourgmestre de la Ville de Nimègue, maître général des postes dans le Duché de Gueldres, Zutphen et autres lieux, Député en notre assemblée de la part de la Province de Gueldre". Het presidentschap van den Raad van Brabant, waarop hij, volgens het zeggen van Odijck I 64, aasde reeds bij het leven van den ouden mr. Pieter de Schildere, had hij intusschen niet verkregen; mr. Jan Wiertz werd den 17den September 1687, daags na den dood van De Schildere, in zijne plaats aangesteld.

Verbrugghe. Drie beeldhouwers van den naam Verbruggen waren in 1676 te Antwerpen werkzaam, t. w. Peter Verbruggen (1609—1687) en zijne twee zoons, Peter (1640—1691) en Hendrik Franciscus (1655—1724) (A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II S. 764).

Verburgh, De rijke, te Delft, van wien IV 132 sprake is, was Nicolaas Hendriksz. Verburch, „Directeur in

OostIndië", die den 8sten November 1676 overleed en gehuwd was met Maria van Santen, welke den 14den November 1676 stierf. Hun eenig kind was Adriana Verburch, geboren in 1662, welke eerst trouwde met mr. Gerard Putmans, burgemeester van Delft, baljuw en dijkgraaf van Delfland, gedeputeerde ter Staten-Generaal, en hertrouwde met mr. Willem Hooft (Elias, I bl. 229, 495—'96).

Vere, Lady Diana, die in April 1694 huwde met Charles Beauclerc, hertog van St.-Albans, was het eenig kind van lord Oxford (Luttrell, III 294, 296; Burke, „Dormant and extinct Peerages", pag. 552).

Vere, Aubrey de, graaf van Oxford. Zie op Oxford.

Vereycke, Vereycken. Bedoeld is Charles Verreycken, baron van Impden, heer van Wolverthem, Rossum, Meys, Rode, enz., eerste secretaris van Staat en „audiëncier" van den koning van Spanje in de Nederlanden. De graaf De Bossu was zijn schoonzoon, niet, zooals IV 95 aangegeven wordt, zijn schoonvader.

Verhaest. Den 21sten October 1688 werd commissie verleend voor Johan Verhaest als „wagenmeester over den train van S. H.", in plaats van den overleden Johan van den Bergh. In twee resolutiën van H. Hoog Mog. van 29 Mei en 10 Juni 1691 wordt Jan Verhaest genoemd „Kamerdienaar en Quartiermeester van Z. Kon. Maj.". In den „Calendar of State Papers", 1691—92, pag. 160, komt hij voor als „mr. John Verhaset, his Majesty's Dutch Quarter-master", in dien van 1693, pag. 79, als „one of Their Majesties harbingers".

Verhagen, Mr. Dirk, ontving den 14den Juli 1677 commissie als „Auditeur ordinaris der Domeynen van S. H." en op 12 Juli 1678 als „Tresorier ende Rentmeester-Generael van S. H. Domeynen, Incomen en Finantiën".

Verheye, Mr. Jacob, geboren te Zierikzee den 29sten Juli 1640, eerst raad en pensionaris, benevens secretaris zijner geboortestad, werd op 25 Februari 1677 van wege de provincie Zeeland gedeputeerd ter vergadering der Staten-Generaal. Vervolgens werd hij den 25sten Januari 1693 (1683?) secretaris en den 10den October 1687

raadpensionaris van Zeeland, uit welk ambt hij op 15 Juli 1715 ontslag nam. Hij overleed te Middelburg den 18den Augustus 1718 („Maandblad van het Genootschap De Nederl. Leeuw", 1894, kol. 150).

Verheye, Magdalena, dochter van mr. Jacob Verheye en Johanna de Jonge van Ellemeet, werd te Zierikzee geboren den 2den Januari 1672 en trad den 2den Januari 1703 in het huwelijk met Caspar van Citters, secretaris en pensionaris van Middelburg, later raadpensionaris van Zeeland, een zoon van den ambassadeur Aernout van Citters. Zij stierf te Middelburg den 21sten Augustus 1732; hij mede aldaar op 28 September 1734 (volgens vriendelijke mededeeling van Jhr. mr. A. J. van Citters, uit de ms. genealogie van zijn geslacht).

Verhuyst. Zie Roché.

Verio. Antonio Verrio, door wien ook het kasteel Windsor met fresco's versierd was.

Verle, Werle, dorp in Brabant, ten noorden van Diest en van de abdij Averbode.

Ver Leyen, IV 108. Bedoeld schijnt te zijn de kunstverzamelaar Antonio van Leyen, die in het midden der 17de eeuw te Antwerpen leefde.

Vernatti, Anthony, in het Journaal beschreven als een doorbrenger, die een „irregulier" leven leidde, wordt vermeld in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 22 Juli 1682 en eene reeks daarop gevolgde resolutiën. Omtrent 's mans identiteit is overigens niets kunnen blijken. De I 191 als „mevr. Creitsmar's broer" genoemde Vernatti schijnt van Anthony Vernatti wel onderscheiden te moeten worden.

Vernatti, Nicht, de vrouw van Anthony, was Petronella Hester Becker, de zuster van Suzanna Geneviève Becker en dochter van Frederik Becker en Geneviève Vernatti. Ook omtrent haar zijn geene bijzonderheden bekend.

Vernatti, De jonge, zoon der voorgaanden, werd in April 1694 benoemd tot vaandrig in het regiment van lord Cutts, II 334, 339; in Augustus 1696 leende Huygens hem vier guineas, „siende op sijne oude ende jonge tante", II 621, wat echter spoedig bleek gansch geene zekerheid te geven, II 624.

V e r n a t t i, Ady, de dochter van Anthony en Petronella Hester Becker, moet in 1683 geboren zijn, daar zij in Maart 1694 elf jaar oud heet, II 624. Van haar wordt melding gemaakt I 528; II 324, 339, 462, 545, 587.

V e r n a t t i, Oude moei, of „matante", moet eene zuster geweest zijn van Geneviève Vernatti, de moeder van Suzanna Geneviève Becker en bovengenoemde Hester Petronella Vernatti, geb. Becker. Vermoedelijk was zij Adriana Vernatti, „spinster", welke, op verklaring van D^{s}. Thaddeus de Lantman te Delft, den 25sten April 1660 toegelaten werd als lidmaat der Hollandsche gemeente te Londen (Hessels, „Register", N°. 1001).

V e r n a t t i, II 449 genoemd „een principael instrument van de moort van Sr Edm. Bury Godfree", was Philibert Vernatti, die in 1686 beschuldigd werd van medeplichtigheid aan den moord van Sir Edmundbury Godfrey, maar onder borgtocht werd vrijgelaten en vervolgens „for want of prosecution" vrijgesproken (Luttrell, I 330, 332). In hoeverre deze Philibert vermaagschapt was aan de voorgaanden, kan niet worden gezegd. Wellicht was hij dezelfde als kapitein Vernatti, „een bekend papist", van wien melding gemaakt wordt in den „Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 357.

V e r n e, La. Zie Lavergne.

V e r n o n, James, die in den zomer van 1692 in het leger verscheen, II 91, 96, 98, 103, was in November t. v. als gezantschaps-secretaris met den ambassadeur Harbord naar Turkije afgereisd, maar reeds uit Weenen teruggekeerd, vermoedelijk om geheime dépêches van den keizer aan Willem III over te brengen, daar hij in April 1692 met een expresse van den keizer op Het Loo aankwam („Calendar of State Papers", 1691—'92, p. 2, 7, 306; Luttrell, II 428). Vervolgens woonde hij den veldtocht bij in de Zuidelijke Nederlanden; Huygens noemt hem, ietwat uit de hoogte, „Clerck van Blatwait", maar officieel schijnt hij „Secretary of war in Flanders" te hebben geheeten. Na zijn terugkeer in Engeland verkreeg hij den post van „Surveyor General", dien de inmiddels overleden Harbord vóór zijne ambassade bekleed had; hij werd daarna secretaris van den toen-

maligen staatssecretaris, lord Shrewsbury, en eindelijk, op het einde van 1697, secretaris van Staat in diens plaats (Luttrell, II 477, 600; IV 314).

Veronese. Paul Caliari gezegd Veronese, 1533—1588, de beroemde schilder der Venetiaansche school.

Verpillere, La. La Verpillière, ten zuidoosten van Lyon, departement van de Rhône.

Verrasse, III 156, 159, 160. Bedoeld is Bernard de Bude — of de Budé — seigneur de Vérace, Boissy enz., geboren in 1603, in 1637 lid van den „Conseil des Deux Cents" van Genève, overleden in 1667. Uit zijn huwelijk met Maria Jeremia Turrettini had hij drie zoons: Guillaume, heer van Fernex en Boissy, officier in Franschen dienst; Isaac, heer van Vérace, in 1673 gehuwd met Aymée, dochter van Charles du Monnier du Mesnil en van Susanne Frotté; en Bernard, mede heer van Vérace, die geene kinderen naliet bij Isabelle de Bons. Deze is de Vérace, door Fruin bedoeld in de Aanteekeningen op Droste, blz. 454, 467, 538. Wat in het Register, blz. 300, gezegd wordt, nl. dat Vérace onder eenigszins verdachte omstandigheden het hof verliet, berust op eene verkeerde lezing; volgens Jancourt had Vérace reden een anderen hoveling te verdenken en bracht dien aan bij den prins, die evenwel daarop geen acht sloeg, waarna Vérace uit ergernis zijn afscheid nam. Wat in Haag's „La France Protestante", III kol. 377, omtrent zijn levensloop wordt medegedeeld, is blijkbaar onjuist.

Verschuer, Kolonel. Otto Christoph Verschuer, of De Verschuer, verkreeg op 1 Februari 1680 commissie als kapitein, op 29 October 1692 als directeur van de geschutgieterij en op 29 Augustus 1693 als kolonel der artillerie, II 256. Het is dus blijkbaar eene vergissing van Huygens, als hij hem op 23 Augustus 1694, II 400, luitenant-kolonel noemt (Vgl. Sypesteyn, „Geschiedk. Bijdragen", III 47, noot 1).

Verschuer, Mevrouw Van, de echtgenoote van den voorgaande, was, naar luid van Rietstap's „Wapenboek van den Nederlandschen Adel", II fol. 240, Anna Maria barones von der Recke.

Verschuer, schilder of architect. Bedoeld moet zijn

Lieve Pietersz. Verschuir, schilder en beeldhouwer, geboren te Rotterdam omstreeks 1630, aldaar overleden op 17 December 1686 (A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II 781).

Veurne. Versterkte stad in West-Vlaanderen, ten zuidwesten van Brugge, naar de zeezijde. De plaats werd in Januari 1693 door den graaf van Hoorn aan de Franschen overgegeven, zonder dat hij ze behoorlijk verdedigd had.

Vicennes, III 97, lees Vincennes, ten oosten van Parijs, met een beroemd kasteel.

Vienne aan den Rhône, ten zuiden van Lyon, in het département de l'Ardèche.

Vigile, Visille, stadje aan de Romanche, ten zuiden van Grenoble in het tegenwoordig departement der Isère, met een aanzienlijk kasteel, in 1611 gesticht door den „connétable" De Lesdiguières.

Vignotte, La. Mogelijk dezelfde als Johan Labignotte, die op 15 November 1692 commissie ontving als „Commis ofte boeckhouder van S. M. hofhoudinge". Indien die veronderstelling juist is, kan hij die betrekking verkregen hebben door den invloed van den heer Van Schuylenburgh, nadat de opvoeding van diens twee oudste zoons voltooid was.

Villa Hermosa. Don Carlos Gurrea de Aragón y Borja (niet Borgia), hertog De Villahermosa, graaf De Luna, edelman van het huis des konings van Spanje, enz., verving in 1675 Monterey als gouverneur der Spaansche Nederlanden, volgens De la Neuville, IV 217, tot groot genoegen van den prins van Oranje, die te Madrid over Monterey had geklaagd. Op 11 October 1680 ontvingen de Staten-Generaal bericht van het aanstaand vertrek van Villahermosa naar Spanje. Hij overleed in 1692 als laatste mannelijke afstammeling van zijn geslacht.

Villanquian, Pierre de, was in 1675 adjudant van Manmaker, heer van Hofwegen; in 1689 was hij kapitein onder kolonel Fagel; hij werd, naar luid eener kantteekening op den Staat van Oorlog voor 1690, op 24 Juni van dat jaar bevorderd tot sergeant-majoor.

Villaré, Villerets, in 1675 gehuwd met Marie Caron. Indien de opgave juist is, dat zijn naam was François de Civile, sieur De Riant de Villerets, zal hij een neef zijn geweest van den man van Suse Caron (Haag, „La France Protestante", 2e éd., V 780; Douen, II 297 s.)

Villarnon, Villarnont. Niet Grancourt, zooals II 377 tot tweemalen verkeerdelijk te lezen staat, maar Jancourt. Philippe de Jancourt, markies De Villarnont, baron De la Forest-sur-Sivre (Haag, „La France Protestante", 1e éd., IV 48), wordt ritmeester in het regiment van den graaf van Tilly genoemd in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 5 Januari 1695. Den 2den Februari 1702 werd te 's-Gravenhage zijn huwelijk afgekondigd met Jobine Maria van der Have, weduwe De Mohr. Hij overleed den 26sten Mei 1738 en werd den 24sten d. a. v. in de Groote Kerk te 's-Gravenhage begraven in de kapel van Assendelft („Maandblad van het Gen. De Nederl. Leeuw", 1900).

Villars, Kapitein, lees Villiers.

Villattes, Des. Alexander Auguste des Villates, baron De Champagné, geboren in 1653, werd in 1665, op aanbeveling van de hertogin van Orléans, als page bij den prins van Oranje geplaatst; in 1673 werd hij tot vaandrig in de garde van den prins benoemd en den 29sten October 1674 tot kapitein bevorderd. Daarop werd hij den 23sten November in zijn rang weder bij de garde geplaatst. Vervolgens kreeg hij, naar luid van het Journaal I 378, op 22 December 1690 „de Compe. vanden Con. inde Gardes, met de tytel van Coronel" en heet dan ook in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 31 Augustus 1691 „Commandant van de Duytsche — „Dutch" — garde van Sijne Kon. Majesteyt van Groot Brittannien, jegenwoordich tot Londen". Den 28sten November 1699 werd hij benoemd tot sergeant-majoor in de garde, nadat hij als zoodanig reeds sedert 6 Augustus 1693 dienst had gedaan; daarop komt hij in eene geheime resolutie der Staten-Generaal van 15 Juni 1700 voor als „Brigadier ende Majoor van 't regiment guardes te voet". Dan werd hij in 1705 bevorderd tot generaal-majoor, in

1709 tot luitenant-generaal, vervolgens tot luitenant-kolonel en kolonel der garde en eindelijk tot kommandant van Maastricht, waar hij op 6 Januari 1723 overleed. Vgl. het werk van graaf De la Boutelière en mr. J. A. Enschedé, „Des Villates en France et aux Pays-Bas", p. 15—19.

Villattes, Mevrouw Des, was Louise Christine von Cronman, dochter van den luitenant-kolonel Friedrich von Cronman van Cronmanshof en Ottiliana Bärner zu Bülow; zij huwde den 11den Juli 1683 te 's-Gravenhage met Alexandre Auguste des Villates, dien zij overleefde.

Villeneufve, De commandeur De, IV 33. Ongetwijfeld was hij de Spaansche hoofdofficier, die bij Van Sypesteyn en De Bordes, „De verdediging van Nederland in 1672 en 1673", I bl. 100, genoemd wordt de „Général de Batalla Caballero de Villaneuva". Op het einde van Mei 1675 werd hij door Villa Hermosa naar Roozendaal tot den prins gezonden, „om denselven te begroeten en verscheyde saken, rakende den gemeenen toestand, voor te houden" („Holl. Mercurius", 1675, bl. 103).

Villeneufve, Kapitein, uit Orange, I 434. Mogelijk een zoon van den Villeneufve, die in November 1658 een adres van getrouwheid aan de prinses royale mede onderteekende (Comte De Pontbriand, „Histoire de la Principauté d'Orange", p. 207—208).

Villeneufve, Mademoiselle De, te Orange, III 133. Vermoedelijk was zij van de maagschap van evenbedoelden Villeneuve.

Ville Poplie. Bedoeld schijnt te zijn Ville, of Viller, ten zuidoosten van Hanmye.

Villers. François Soete de Lake de, heer van Potshoek, zoon van Alexander Soete de Lake de Villers en van Adriana van Aerssen, huwde den 6den November 1678 met zijne nicht Henriette van Aerssen; deze was de vrouw van Potshoek, die Huygens verzocht een sabel mede te nemen naar Engeland voor hare zuster, mevrouw Van Ouwerkerk, II 290.

Villers, Philips Soete de Lake de, heer van Zevender, was van 1667 tot '73 en van 1680 tot '84, van wege de ridderschap van Holland, gecommitteerd in den Raad

van State; ook was hij meesterknaap van Holland. Hij stierf den 21sten Maart 1689. Van hem is sprake I 106.

Villers, Alexander Soete de Lake de, de eenige zoon van den voorgaande uit zijn huwelijk met Anna van der Does van Noordwijk, werd na zijns vaders dood door den koning „gerecommandeert tot de plaets in de Generaliteits Rekencamer", I 106, die hij echter niet verkreeg. Blijkens eene resolutie van H. Hoog Mog. van 19 September 1696 was hij destijds „Quartier Schout van Peelandt". Hij stierf ongehuwd en schijnt de laatste van zijn stam hier te lande te zijn geweest („De Navorscher", XIII 132).

Villers, Du, kolonel in dienst van den hertog van Celle, was Gabriël de Malortie, ridder, heer van Villars of Villers in Normandië. Uit de Gedenkschriften van Gourville, I p. 329, blijkt, dat Villars, na aanvankelijk aan het huis van den kardinaal De Retz verbonden te zijn geweest, reeds vóór 1664 overging naar het hof van Celle. Daar werd hij voor verschillende zendingen gebruikt, zooals blijkt uit het werk van Horric de Beaucaire, „Une mésalliance dans la Maison de Brunswick", p. 39, en uit den „Briefwechsel der Herzogin Sophie von Hannover", S. 89 en 299. Van het, in het Journaal III 19 vermelde, tweegevecht tusschen Villers en Beauregard wordt door de hertogin van Hannover in een brief van 5/15 November 1672 („Briefwechsel", S. 163) een levendig, maar zeer zeker overdreven verhaal gedaan, daar in werkelijkheid geen der beide duellanten bij die gelegenheid het leven verloor.

Villers, Du, de broeder van den voorgaande, majoor in dienst van den hertog van Celle, vermoedelijk degene, die in een schrijven van de hertogin van Hannover van 10 September 1670 („Briefwechsel", S. 150) als Malorti wordt aangeduid, moet in vervolg van tijd het hof van Celle verlaten hebben, om als hofmeester op te treden bij den erfstadhouder van Friesland. Aan dat hof liet hij zich in met eene deerlijk mislukte onderhandeling over een huwelijk tusschen prins Hendrik Casimir en de eenige dochter van den hertog en de hertogin van Celle. Het kan evenwel ook wezen, dat kolonel Du

Villers voornamelijk met die onderhandeling belast is geweest, maar dan zullen toch wel beide broeders de hand hebben gehad in die aangelegenheid, waarin de jonge prins „leelijck om den thuyn geleidt" werd, II 494, wat aan den dag schijnt te zijn gekomen met het gevolg, dat Villers in allerijl zich uit Leeuwarden „salveren" moest, III 73, 75. Wat verder van hem werd, verneemt men uit de briefwisseling van den ambassadeur van H. Hoog Mog. te Constantinopel, Jacob Colyer (R. A.). Op 13 April 1689 schreef deze aan den griffier Fagel: „Ick bevinde dat seeckeren Du Villié (eertijts hofmeester van den Vorst van Nassauw, Erfstadhouder van Vrieslandt, etc.) onder de naem Sr Wohner, die onder spetie van de turcxe talen te leeren, sich tot Adrianopolen onthoudt, den Primo Visier en eenige ministers van 't Hoff wonderlijcke saecken van Vranckrijck wijs maeckt, ende de Porta animeert tot de continuatie van den oorlogh, sustineerende dat den Coninck van Vranckrijck machts genouch bij een heeft om Duytslandt, England, Sweeden ende den Staet beneffens de verdere Allieerdens het hooft te cunnen bieden. Desen voorn. Du Villié heeft sedert een corten tijt drie secrete audientien bij den Vesier gehadt, doende sich vertalen door den agent van den Tekly, met wien hij een Perfecte Correspondentie houdt". Bij de ontvangst van dat bericht, op 1 Juli 1689, werd de griffier door H. Hoog Mog. uitgenoodigd „den gemelten Heere Coljer kennisse te geven wat voor een persoon den gemelten du Villié is, ende dat deselve niet meriteert dat op hem ofte op zijn segghen eenige reflexie bij de Porta soude werden gemaeckt". Daaraan voldeed de griffier bij een particulier schrijven, waarvan de inhoud niet tot onze kennis is gekomen, maar nog voordat zijn brief te Constantinopel aangekomen was, schreef Colyer den 10^den^ November 1689, dat, volgens bericht van den dragoman Theyls uit Sophia, „den Vesier den franschen Ambassadeur hadde doen aendienen, na sijn vertreck niemant van desselfs dependenten int Leger te willen achterlaten, slaende particulier op den Persoon van Duvillier off soo genoemde Wohner, alsoo het Hoff

hem voor een dubbelde Spion estimeerde; op welcke aenzegginge hij den 23 passato met opgemelten Ambassadeur uyt Sophia tot Adrianopolen vertrocken is". En voorts aan het einde van dien brief: „Int schrijven deses wert mij verseeckert dat den voorn. Wohner sich selfs met een Pistool int hooft soude hebben gequest, waervan hij swaerlijck te genezen sal wesen". En eindelijk op 13 Januari 1690: „Uw.Ed.Gestr. beleefde missive van den 3den Julij is mij ten dage voorsz. (10 Januari) over Livorno en Smirna mede eerst ter hande gecomen, bij dewelcke deselve op goetvinden van haar Ho. Mo. mij belieft t'informeeren, wat voor een Persoon den bewuste Du Villié was, ende mitsdien dat gedrocht al uyt de Werelt is, sal ick daer omtrent niet largeeren". Over de gebroeders Du Malortie-Villers komt mede een en ander voor in de „Geschichtsblätter des Deutschen Hugenotten-Vereins", V, Heft 10, S. 9; VIII, Heft 2, S. 5 en 7.

Villers, De man van. Bedoeld is ongetwijfeld, volgens Engelsch spraakgebruik, de knecht van Villiers.

Villers, II 607. Voormalige abdij tusschen Gemappe en Gembloux, waarvan nog slechts de bouwvallen overig zijn.

Villiers, Sir Edward, „knight marshal" van koning Karel II, was gehuwd met Francis, de jongste dochter van Theophilus Howard, graaf van Suffolk, bij wie hij twee zoons had en zeven dochters.

Villiers, Sir Edward, de oudste zoon van evengenoemden Sir Edward Villiers, was stalmeester van koningin Maria en werd op 25 Maart 1690 verheven tot burggraaf Villiers van Hoo in het graafschap Hereford. Den 9den September 1695 werd hij in de vergadering van H. Hoog Mog. ontvangen tot overhandiging van zijne geloofsbrieven als plenipotentiaris van Willem III op het congres met de ministers der Hooge Geallieerden en in December 1696 werd hij aangewezen om den koning mede te vertegenwoordigen op het vredescongres te Rijswijk. In Augustus 1697 werd hij tot graaf van Jersey verheven, waarna hij nog tot secretaris van Staat en „Lord Chamberlain" werd aangesteld.

Villiers, Lady, de echtgenoote van den voorgaande,

was de dochter van William Chiffinch, die „closet keeper" van koning Karel II geweest was, over welke verbintenis, zooals wel te begrijpen is, Bentinck, die met de zuster van Villiers getrouwd was, gansch niet gesticht was, III 70.

Villiers, Henry, de tweede zoon van Sir Edward en van lady Frances Howard, was eerst kapitein in het regiment der hertogin van York en werd op 4 Juni 1689 aangesteld als „master" van 's konings „tennis courts and tennis plays at White Hall, Hampton Court and elsewhere, built and to built for our Royal sport and recreation" („Calendar of State Papers", 1689—'90, p. 137). Als Villars is dezelfde ook bedoeld I 328; II 463, 553.

Villiers, de vrouw van den voorgaande. Haar naam is in geene enkele genealogie vermeld gevonden.

Villiers, De juffrouwen, dochters van Sir Edward Villiers en lady Frances Howard, en zusters van lord Jersey, waren zeven in getal, t. w.: Barbara, welke huwde met John Berkeley, burggraaf Fitz Harding, I 135, 160, 208, 340, 424; Elisabeth, welke huwde met George Hamilton, graaf van Orkney; Henriette met den graaf van Inchiquin; Catharina met den markies de Puisars en Frances, welke ongehuwd schijnt te zijn gebleven.

Villotte. Bedoeld is blijkbaar Villates.

Vilvoorden, Vilvorde, ten noorden van Brussel, oostelijk van het kanaal van Brussel naar Willebroeck.

Visling, IV 21. Bedoeld is vermoedelijk Wesseling aan den Rijn.

Visscher, Barend, te Amsterdam, II 628, was aldaar op het einde der 17de eeuw een der voornaamste uitgevers van reisbeschrijvingen en zeevaartkundige werken.

Vissel. Bedoeld schijnt te zijn Fiestel, ten noordwesten van Minden.

Vittinghoff, Mevrouw, te Londen was Machteld van Randwijck, echtgenoote van Otto Frederik van Vittinghoff genaamd Scheel, die op 9 Februari 1674 aangesteld werd tot kapitein der dragonders en op 20 Juni 1679 bevorderd tot sergeant-majoor van het regiment dra-

gonders van Zijne Hoogheid. Voorts werd hij op 4 Augustus 1702 tot brigadier der cavalerie aangesteld en op 1 Januari 1709 tot luitenant-generaal.

Vivien. De oud-pensionaris van Dordrecht, Nicolaas Vivien, de welbekende vriend en bloedverwant van den raadpensionaris De Witt, had zich de moeite kunnen besparen der reis naar het leger, waarvan Huygens IV 194 gewag maakt. Bij resolutie der Staten van Holland van 2 Juli 1677 was hij op de voordracht geplaatst voor de vervulling van twee destijds vacante zetels in den Hoogen Raad. De prins nam hem evenwel daarvoor niet in aanmerking, doch wees de heeren Rooseboom en Van Bronckhorst aan. Misschien was dan ook de naam van Vivien door de heeren van Holland alleen op de voordracht gesteld, om daarmede den prins eene onaangenaamheid aan te doen.

Vivien, „Clarck of the green clouth". Vermoedelijk is bedoeld Thomas Vivian, die als „clerk comptroller" in April 1691 vermeld wordt in den „Calendar of State Papers", 1690—'91, p. 337.

Vlaanderen, Het Hoofd van, „La teste de Flandre", IV 100, 147, 148, een vestingwerk aan de Schelde, tegenover Antwerpen.

Vlack. Denkelijk dezelfde als de amanuensis Vlack, die in 1661 den vader van onzen auteur op de reis naar Frankrijk vergezelde. Zie het „Dagboek van Constantijn Huygens van Zuylichem, uitgegeven door J. H. W. Unger", aanteekening op 7 October 1661, bl. 68. Mogelijk ook een zoon van dien amanuensis.

Vlaerdingen. Zie Van Ruytenburgh.

Vleugels, Mr. Diederik, geboren te Bergen-op-Zoom op 8 Februari 1630, raad en advocaat-fiscaal van Brabant en den lande van Overmaze, overleden te 's-Gravenhage in 1717, trouwde aldaar in de Groote Kerk op 12 Maart 1690 met de 39-jarige Cornelia van Vryberghe, oudste dochter van mr. Bonifacius van Vryberghe, lid van den Raad van State, en van Elisabeth van der Haer; zij stierf te 's Gravenhage op 27 October 1714 (Van Epen's „Adelsarchief", II bl. 257).

Vliet, Van, schijnt tot 's konings staldepartement te

hebben behoord; bij resolutie van H. Hoog Mog. van 25 Juni 1691 werd „op de Requeste van B. van Vliet paspoort gedepescheert om een tentehuysje van hout gemaeckt met sijn toebehooren, alsmede twee wagens, een koets en paerdentuygh tot twaelf Paerden, ten behoeve van Sijne Con. Maj. van GrootBrittannien nae het leger te mogen afsenden".

Vligerius. De gansch niet onbesproken predikantsdochters van dien naam, welke in Deel II van het Journaal vermeld worden, behoorden zonder twijfel tot „d'Erffgenamen van wijlen Catharina van der Plas, wed. wijlen Ds. Petrus Vligerius, in sijn leven Predicant tot Ysselsteyn", aan wie, blijkens de domeinrekening over 1673, fol. 110v, door prins Frederik Hendrik een lijfpensioen van driehonderd ponden was toegekend. Eene van haar zal Margrieta Vligerius geweest zijn, die, op eene verklaring van den kerkeraad te Rotterdam van 9 Mei 1691, als lidmaat der Hollandsche kerk te Londen werd toegelaten (Hessels „Register", N°. 2036).

Voet, kunstkooper te Antwerpen; mogelijk is bedoeld Alexander Voet junr. die in 1662 te Antwerpen in het schildersgilde werd opgenomen (A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II S. 807).

Voicht, „gentilhommeau" te Ulbeeck. Mogelijk is bedoeld Gaspard de Vooght, heer van Geffen en Vormizele, die met zijne vrouw Isabelle van Broeckhoven vermeld wordt bij De Vegiano, „Nobiliaire des Pays-Bas", uitg. van baron De Herckenrode, II 539.

Vollenhove, III 321. Johannes Vollenhove, ook bekend als dichter, werd in 1665 predikant te 's-Gravenhage, waar hij op 14 Maart 1708 overleed.

Vollenhove, Drost van. Zie op Bentinck.

Volpe, Graaf, een Venetiaan en verwoed speler, gelijk blijkt uit de briefwisseling der hertogin Sophie van Hannover, S. 61, 67, 117, 178. Zie ook Vos.

Voorn, Heer van 't huis te, onder de Meeren aan den Ouden Rijn, ten westen van Utrecht. Bedoeld is Bartholomeus van Panhuys. Zie op dien naam.

Voorne, Baljuw van. Bedoeld is Frederik Jacob baron van Schagen. Zie op Heenvliet.

Voorst. Jhr. Transisulanus Adolphus — of Adolf Transisulanus — van Voorst, heer van Jaarsveld, Hagenvoorde, Bergentheim, Wenerholt, Egede en Wenaert, geboren in 1651, werd, „S. H. als pagie gedient hebbende", den 12den April 1672 benoemd tot ordinaris edelman van den prins en den 30sten Januari 1681 bevorderd tot diens hofmeester. Voorts was hij maarschalk van Eemland, drossaard en houtvester van de hooge heerlijkheid Soestdijk, drossaard en kastelein der stad Gorinchem en van den lande van Arkel, lid der ridderschap van Holland, I 150, van gecommitteerde raden en „ad vitam" van den Raad van State, bij welke lange lijst van ambten en waardigheden zonderling, maar treurig, afsteekt wat aangaande zijn levensgedrag in het Journaal vermeld wordt. Hij stierf kinderloos in 1707.

Voorst, Mevrouw Van, was Arnoldina, eigenlijk Aertje, de Graeff, dochter van mr. Andries de Graeff en van Elisabeth Bicker van Swieten. Als „wonende tot Alcmaer" wordt zij aangeduid bij de afkondiging van haar huwelijk op 9 Februari 1681 te 's-Gravenhage.

Voorst, De schoonzuster van. III 86 wordt niet in ernst gesproken van eene vrouwszuster van Van Voorst.

Voorst, De zwager van, I 389. Bedoeld schijnt te zijn Jhr. Dirk van Veldhuysen, heer van Heemstede, die o. a. geëligeerde was in het eerste lid der Staten van Utrecht en gehuwd met Alida de Graeff, eene zuster van mevrouw Van Voorst.

Voorst, De broeder van, I 405; II 309. Aldaar is sprake van Anthony Christoffel van Voorst, geboren in 1648, die op 19 November 1674 van luitenant tot kapitein werd bevorderd. Den 16den Mei 1690 verkreeg hij commissie als sergeant-majoor van het regiment van graaf Johan Belgicus van Hoorn en op 21 April 1691 als luitenant-kolonel van dat regiment.

Voorthuizen, dorp op de Veluwe, thans behoorend tot de gemeente Barneveld.

Vos, te Antwerpen. Mogelijk is bedoeld Cornelis de Vos de jongere, vermeld in het „Niederl. Künstler-Lexicon" van A. v. Wurzbach, II S. 819.

Vos, aan het hof te Osnabrück, III 7. De naam komt

elders niet voor, doch het is niet onwaarschijnlijk, dat bedoeld is graaf Volpe (Vos), gouverneur van Verona voor de republiek van Venetië en een hartstochtelijk speler, die een gaarne geziene gast was bij de hertogen van Brunswijk.

Vosmeer. Onder dien naam schijnt door Huygens het Slaak bedoeld te zijn, waaraan Vossemeer gelegen is.

Vossius, de raadsheer, was Gerard Johan Vossius, raadsheer in den Raad van Vlaanderen, door wien de nagelaten bibliotheek van zijn oom Isaäc Vossius aan de curatoren der Universiteit te Leiden verkocht werd.

Vossius, Isaäc. Van dezen wordt gezegd, dat hij een man was van een zonderling karakter, maar toch zeer aangenaam, met wien men zich kostelijk kon vermaken, daar hij zeer spraakzaam en in den omgang even leerrijk als vroolijk was. Van zijne bibliotheek, waarvoor door de Jezuïeten te vergeefs eene belangrijke som geboden was, wordt getuigd, dat daarin alle goede boeken werden aangetroffen en bijkans geene slechte; ook waren daarin vele en zeldzame handschriften (E. Gigas, „Choix de la correspondance inédite de Pierre Bayle”, n°. 436). Vossius overleed op 21 Februari 1689; in zijne plaats werd op 20 Mei d. a. v. de waardigheid van „canon or prebendary in the free Chapel of Windsor” toegekend aan John Maynard („Calendar of State Papers”, 1689—'90, p. 111). In Augustus 1690 vernam men, dat zijne nagelaten bibliotheek aan de Staten van Holland verkocht was, I 322. Inderdaad waren, bij resolutie dier Staten van 28 Juli 1690, de curatoren der Universiteit te Leiden, benevens de burgemeesteren en regeerders dier stad, gemachtigd eene som van drie en dertigduizend gulden — 3000 pond St. — te negotieeren tot aankoop van die „Bibliotheecq, bestaande in seer veel rare en considerabele Grieksche en Latijnsche Manuscripten weesende van verscheyde Faculteiten, mitsgaders uit een groot aantal exquisite en seer curieuse gedrukte Boeken”. Den 25sten Augustus werd voorts besloten het daarheen te leiden, dat den ambassadeur Van Citters zou worden opgedragen „het mogelijke te doen op dat de uitvoer dier Bibliotheek vrij en met

exemptie van Licenten en andere persoonlijke lasten uit Engeland" mocht geschieden, waarna ook, bij resolutie van H. Hoog Mog. van 22 September 1690, paspoort verleend werd voor den vrijen invoer daarvan hier te lande. Maar na den aankoop ontstond een hevige twist, daar beweerd werd, dat de waarde van het aangekochte veel te hoog was aangeslagen en geenszins den daarvoor betaalden prijs wettigde. Daaruit ontstond een proces, waarbij ten slotte de erfgenamen van Vossius in het gelijk werden gesteld. Op dien twist doelt de aanteekening in het Journaal, II 34, waaruit blijkt, dat het vooral de Leidsche hoogleeraar Gronovius was, door wien de oppositie gedreven werd. Men mag zich echter afvragen, of de verkooper zelf daartoe geene aanleiding had gegeven door onvoorzichtige mededeelingen als die, welke in het Journaal, I 369, aangeteekend staat. Overigens zie men over dien verkoop de monografie van d^r^. P. C. Molhuysen, „Geschiedenis der Universiteits-Bibliotheek te Leiden", n°. 28—33.

Vraessene. Bedoeld is Vrachem of Vrachtem in het land van Waes, oostelijk van Stekene en S^t^.-Gilles.

Vredenburg. De „man van de vr. van 's Gravemoers suster", van wien sprake is I 190, was Abraham van Vredenburch, zoon van Willem van Vredenburch en diens tweede vrouw Clara van Wouw, in 1677 gehuwd met Jacoba Pieterson, de in 1660 geboren jongste dochter van m^r^. Anthony Pieterson, burgemeester van 's-Gravenhage, en van Catharina Coenen. In 1683 begaf Vredenburch zich naar West-Indië; in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 31 December 1688, waarbij zijne positie geregeld werd, heet hij, „de nieuw benoemde commandeur van Suriname". De in den tekst genoemde mevrouw Van Wassenaer was Vredenburchs halfzuster, Maria, geboren uit het eerste huwelijk van hun vader met Margaretha Prins, en eerst gehuwd met Jacob van Voorburgh, burgemeester van Rotterdam, daarna, in 1689, met jh^r^. Johan Jacob van Wassenaer, heer van den Bosch. Door die dame werd echter geen gebruik gemaakt van de haar door haren broeder toegezonden

volmacht, want toen in 1691 zijne vordering tot echtscheiding voor het Hof van Holland gebracht werd, trad niet zijne zuster, maar de Leidsche professor Gronovius, man eener andere zuster, als zijn speciale gevolmachtigde op. Herhaaldelijk werden, gedurende den loop van dat jaar, getuigen in die aangelegenheid gehoord, zooals blijkt uit eene bewaard gebleven expeditie van het proces-verbaal dier verhooren, waaruit een en ander vernomen wordt omtrent hetgeen mevrouw Van Vredenburch tegen haren man had in te brengen. Het voornaamste daarvan is evenwel niet voor openbaarmaking geschikt; genoeg zij, dat, naar zijne vrouw verklaarde, Vredenburch reeds „voor 't aangaen van den huywelijcken staet de wegh van de verloore Soon hadt ingeslagen" en na zijn huwelijk daarop „continueerende" was gebleven, ten gevolge waarvan hij zijn vermogen grootendeels had doorgebracht en, na eene vergeefsche poging om een „Employ" in Franschen dienst te verkrijgen, in Augustus 1683 naar Suriname vertrokken was, „het restant van syn gelt mede nemende en niet begerende dat zij, gedaagde, met hem soude gaen". Voorts zoude hij in Suriname zijn ongebonden leven hebben voortgezet en in 1689 stappen hebben gedaan bij den raad der kolonie om tot eene ontbinding van zijn huwelijk te geraken. Blijkbaar is hem dat toen niet gelukt en vermoedelijk zal daarvan het gevolg zijn geweest de toezending der bewuste volmacht aan mevrouw Van Wassenaer om den eisch hier te lande aanhangig te maken. Hoe het verder verloop der zaak voor het Hof van Holland was, blijkt niet uit gemeld proces-verbaal, maar uit een daarbij gevoegd „Extract uyt de geprivilegieerde Rolle der Stadt Amsterdam" — waar Vredenburch later „Burger en Inwoonder" was — blijkt, dat zijn huwelijk op 30 October 1703, bij sententie van schepenen aldaar, werd „gedissolveerd" en hem vrijheid gegeven „met een ander te trouwen". Vermoedelijk had zijne vrouw zich zelve in het ongelijk gesteld door hare openlijke verhouding tot m[r]. Barend Frans van Sevenaer, bij wien zij vier kinderen had, alle denkelijk zeer jong gestorven,

daar hunne namen niet worden vermeld. Maar Vredenburch, die eerst den 22sten Juni 1706 overleed, was inderdaad ook niet onberispelijk. Bij eene gouvernante — zijner huishouding? — had hij eene dochter, welke de namen Anna Clara Theophila ontving, gelegitimeerd werd en huwde met Frans van Kerkem (Kerchem), kapitein der burgerij te Leiden, welk huwelijk echter ook al door echtscheiding werd ontbonden.

Vredenburg, uit Rotterdam, II 434, 435, die een manslag begaan had en, naar Engeland gevlucht, aldaar stierf, was waarschijnlijk Willem van Vredenburch, de oudere halfbroeder van den voorgaande, gehuwd met Margaretha Petit, weduwe van den Utrechtschen raadsheer Van Heurn, doch kinderloos overleden.

Vredenburg, gedeputeerde te velde, II 502, 510, 533, was mr. Jacob van Vredenburch van Adrichem (1643—1714), veertigraad, schepen en burgemeester van Delft, hoofdbaljuw en opperdijkgraaf van Delfland, gecommitteerde in den Raad van State, raad ter admiraliteit op de Maze, gecommitteerde in de generaliteits-rekenkamer, gecommitteerde raad der Staten van Holland, zoon van mr. Adriaan van Vredenburch en diens tweede vrouw Sara van der Graeff, welke eerst gehuwd was geweest met mr. Jacob Adriaansz. van Adrichem. Brieven van hem, in 1695 als gedeputeerde te velde geschreven, komen voor bij Van der Heim „Het Archief van Heinsius", II bl. 99—106.

Vries, Hidde de. In diens gevecht met Jan Bart, waarvan II 372 gewag wordt gemaakt, werd De Vries levensgevaarlijk gekwetst; vervolgens werd hij naar Duinkerken gevoerd, waar hij kort daarna aan zijne wonden bezweek („Europ. Mercurius", 1694, II bl. 56 vlgg.)

Vries, De. Bedoeld is mr. Feltrum de Vries, die op 13 November 1690 benoemd werd tot extraordinaris lid van den Raad en leenhove van Brabant en op 28 October 1692 tot ordinaris lid van dien Raad. De koele onverschilligheid, waarmede Huygens I 368 van den „Advocaet de Vries" gewaagt, is opvallend, wanneer men weet, dat deze sedert 1687 gehuwd was met zekere Justina Huygens, welke, volgens verschillende genealo-

gieën der familie Dedel — o. a. die in de verzameling berustend in het archief van den Hoogen Raad van Adel — in 1667 geboren zoude zijn uit „het onvoltrocken houwelijck" van Isabelle Dedel, dochter van mr. Johan Dedel, president van het Hof van Holland, en van Isabeau de Vogelaer, met Constantijn Huygens, onzen auteur. Op welken grond die bewering steunt, valt niet te zeggen, maar zeker is het, dat, voor zoover is kunnen worden nagegaan, daarvoor nergens eenig bewijs wordt gevonden, zelfs geene aanwijzing van eenige bijzondere betrekking tusschen Huygens en Isabelle Dedel, laat staan van hunne verloving of ondertrouw (zie „De Navorscher", XL 613, en XLI 473); maar eenige aanduiding, wie dan wel de vader van Justina Huygens zou kunnen geweest zijn, wordt evenmin aangetroffen. Na haar dood hertrouwde mr. Feltrum de Vries in 1718 met Suzanna Sophia van de Blocquery, weduwe van mr. Willem Gerrit Dedel, en stierf den 11den Augustus 1723 (Elias, II 723).

Vrigny. Philippe le Clerc, heer van Vrigny-Joigny, en zijn broeder Benjamin le Clerc, heer van Verdelle, beide gerefugieerd, waren zoons van George le Clerc, baron de Juigné.

Vrijbergen, Vrijberghe, Mr. Bonifacius van, geboren in 1625, overleden 10 November 1696, gedeputeerde ter vergadering van H. Hoog Mog., lid van den Raad van State, I 242, 367, 399, 413; IV 181, 258. Uit zijn huwelijk met Elisabeth van der Haer had hij verscheiden kinderen, waaronder Cornelia van Vrijberghe, welke trouwde met mr. Diederik Vleugels, I 242.

Vrijbergen, Vrijberghe, Mr. Marinus Dibbout van, de zoon van den voorgaande, geboren in 1657, raadsheer in den Raad en Leenhove van Brabant, in 1694 aangesteld tot raad en rekenmeester des konings, gecommitteerde ter Staten-Generaal, in 1702 door H. Hoog Mog. benoemd tot gezant te Londen, alwaar hij den 3den Juli 1711 overleed en den 6den d. a. v. in de Hollandsche kerk van Austin Friars begraven werd. Deze is degene, die IV 258 bedoeld wordt als dingend naar het hoofdbaljuwschap van de Kempen, welk ambt hij evenwel niet

verkreeg, en die I 399 en 467 als de raadsheer vermeld wordt. Van zijn gedwongen huwelijk met Anna Gibson is sprake III 75 en 81. Omtrent dat huwelijk blijkt uit het „Register B der Sententiën van den Hogen Rade van Hollant, gepronuntieert in de jaren 1682 tot 1686" (R. A.), dat in Maart 1682 een proces aanhangig was tusschen „Mr. Bonifacius van Vrijbergen, gedeputeerde ter vergaderinge van de Hoog Mogende Heeren Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden", als vader en voogd van zijn minderjarigen zoon, „eerst gedaagden bij mandement in cas van anticipatie, en nu appellanten, Ca. Anna Gibson, geassisteert met haren vader Richard Gibson, eerst Impeten en nu Geappellt." De uitslag van dat proces was — gelijk vernomen wordt uit het artikel van dr. A. Bredius, „Een en ander over Richard Gibson", in den 28sten jaargang van „Oud-Holland", bl. 124—126, dat Vrijberghe veroordeeld werd „in facie ecclesiae" met Anna Gibson te trouwen en het bedrag der zegelkosten te voldoen, terwijl overigens de kosten van het proces gecompenseerd werden; niet lang daarna erkende Anna Gibson eene acte te hebben onderteekend, waarbij zij beloofde haren echtgenoot nooit langs rechterlijken weg te zullen dwingen tot de echtelijke bijwoning, hetgeen vrij wel overeenkomt met wat Huygens van zijne vrouw vernam, III 75, 81, 82, dat het huwelijk plaats had, „op conditie dat dat niet in persoon soude hoeven te doen, noch niet met haer huys te houden". En inderdaad had den 1sten November 1682 de huwelijksafkondiging te 's-Gravenhage plaats. Maar intusschen was reeds een jaar vroeger, toen er nog „ongedwongen" verkeer tusschen het jonge paar bestond, eene dochter geboren, welke, naar Vrijberghe's moeder, Elisabeth werd genoemd. Zij trouwde met Thomas Kennesly, luitenant-kolonel van een regiment Schotten.

Vrijbergen, Het regiment van, waarvan IV 149, 150, 152 gewag wordt gemaakt, was dat van Theodorus van Vrijberghe, kolonel der infanterie, commandeur van Sluis, overleden op 16 Januari 1679.

Vrijbergen, Johanna van, van wie sprake is II 215, was eene dochter van Nicolaas van Vrijberghe, laatstelijk

groot-majoor van Sas-van-Gent, en van Elisabeth Vlamingh; zij trouwde met Jacob Balfour, wiens vader, Patrick Balfour, met hare moeder hertrouwd was. Zie omtrent alle de voorgaanden de genealogie Van Vrijberghe in Van Epen's „Adelsarchief", dl. II.

Vrijenes, I 227. Hieronymus van Someren van Vrijenes, die op 19 October 1669 commissie als kapitein had verkregen, werd den 16^{den} November 1688 aangesteld tot commandeur der stad Meurs.

Vucht, IV 35. Bedoeld is niet Vucht ter linkerzijde van de Maas, maar Echt aan de rechterzijde.

Vijgh, Joff. Agnes Vijgh van Ubbergen, de hofdame van koningin Maria, die den 22sten Maart 1694 in het huwelijk trad met Johan Teding van Berkhout, heer van Sliedrecht, heet in het Journaal, I 132, schoonzuster van den drost Steelandt; derhalve moet zij eene zuster geweest zijn van Geertruid Vijgh, de echtgenoote van Louis van Steelandt, drost van Renen, en bij gevolg was zij niet, gelijk in de „Heraldieke Bibliotheek", 1879, bl. 282, op vrij lossen grond wordt aangenomen, eene dochter van jh^{r}. Karel Vijgh, maar van jh^{r}. Nicolaas Vijgh, heer van Ubbergen en Sleeburg, lid der ridderschap van Nijmegen, denkelijk uit diens tweede huwelijk met Odilia van Raesfeldt.

Vijgh, De vaandrig, I 146; II 122, zeer waarschijnlijk dezelfde als de gewezen page, die II 186 genoemd wordt, kan geweest zijn Frederik Vijgh, zoon van den in 1666 gestorven Dirk Vijgh en van Maria van Dijck, vermeld in de „Heraldieke Bibliotheek", 1879, bl. 283, maar van wien niets meer dan de naam bekend schijnt. Op hem slaat vermoedelijk het bericht bij Luttrell, III 56 (Maart 1693): „a Dutch gentleman, lately arrived from Holland, being disappointed of preferment and having spent his money, shot himself in the coach as he was returning to Harwich".

W.

W., Le Conte de, IV 186. Daarmede kan wel geen ander dan Waldeck bedoeld zijn.

W a a s. Het land van, IV 71, 72. De inval der Franschen in 1675, „om 't land van Waes en alle d'andere prochiën, gelegen tusschen Gent en Antwerpen, te stellen onder contributie", geschiedde op 7 October uit Oudenaerde; zij „zijn op den 8 ditto 's morgends de Schelde gerepasseert". Op 12 April 1676 verschenen de Franschen andermaal, IV 78 en 79, elf à twaalfduizend man sterk „uyt hunne geconquesteerde plaetsen over de Schelde en begonnen het land af te branden", totdat op 20 April in het kamp voor Condé door den hoogbaljuw, de hoofdschepenen en de schepenen van het land van Waas een „accoord" met Louvois werd getroffen, waarbij de verdere brandstichting voor negenhonderdduizend gulden werd afgekocht. Maar intusschen waren reeds op 13 April te Moerbeek, Stekene, Waesmunster en Lokeren negenhonderdtwintig huizen in de asch gelegd; vgl. IV 148 („Annales du Cercle Archéologique du pays de Waes", XXXVIII, 1910, p. 175—181, volgens eene kroniek in handschrift uit dien tijd). De branden, door de Franschen in het land van Waas gesticht, werden op 21 April nog waargenomen door den pauselijken nuntius Pallavicino gedurende zijne vaart op de Schelde naar Antwerpen („Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap", XXXI, 1911, bl. 80).

W a b b e e c k e, Wachtbeke in het land van Waas, westelijk van Moerbeke en Stekene.

W a c h t e n d o n c k, Joff., die in October 1693 den overtocht naar Engeland maakte op hetzelfde schip, waarmede Huygens daarheen terugkeerde, zal wel dezelfde Elisabeth van Wachtendonck zijn geweest, aan wie op 5 Juni van dat jaar in Engeland een paspoort voor de reis herwaarts was afgegeven voor haarzelve en een kind, Peter Hatcher geheeten („Calendar of State Papers", 1693, bl. 170).

W a e l h e m, Walem, II 592, 593; IV 178, 259. Dorp ten noorden van Mechelen, aan de Groote Nethe.

W a e s m u n s t e r, vlek in het land van Waas, noordelijk van de Durme. Ook bedoeld III 90, als Westminster.

W a e y, Waeyen, Van der. Over de aanleiding tot den twist, die tot de uitzetting van dr. Johannes van

der Waeyen uit Middelburg leidde, wordt eene mededeeling aangetroffen in „De Navorscher", XI, 1861, bl. 162, die vermakelijk, maar waarschijnlijk niet historisch waar is. Van meer belang is zijn levensbericht in het werk van mr. W. B. S. Boeles, „Frieslands Hoogeschool en het Rijks Athenaeum te Franeker", II bl. 266—274. Daarin wordt vermeld dat, blijkens missive van den stadhouder van Friesland, prins Hendrik Casimir II, aan den senaat der hoogeschool van 29 November 1691, de commissie voor Van der Waeyen als geheimraad „uyt moveerende redenen" was ingetrokken. Bij de beoordeeling van zijn persoon moet overigens niet, zooals dikwerf geschied is, te veel waarde gehecht worden aan het ongunstig oordeel, door D'Avaux over hem geveld, daar deze blijkbaar tegen hem verbitterd was wegens de door hem bewerkte verzoening tusschen Willem III en den Frieschen stadhouder, welke verzoening stellig niet naar den zin van D'Avaux was. En althans was in geen geval, zooals in het Journaal, II 494, geschiedt, Du Villers een man om in één adem te noemen met Van der Waeyen.

Walcourt, Valcourt, in Henegouwen, ten noordoosten van Beaumont. Aldaar werd op 25 Augustus 1689 de maarschalk D'Humières door Waldeck verslagen (Trevor, II p. 79).

Waldeck, George Frederik graaf van, sedert 1 Juni 1682 vorst van Waldeck-Pyrmont en Culemborg, werd in 1667 als kolonel in dienst van H. Hoog Mog. beëedigd. Den 16den September 1672 werd hij tot veldmaarschalk aangesteld en den 1sten Maart 1679 benoemd tot gouverneur van Maastricht, „vermits de reductie dier Stadt onder de gehoorsaemheit van deesen Staet". Den 23sten November 1689 verkreeg hij nog commissie als kolonel van een aan te werven regiment dragonders. Hij overleed te Arolsen den 19den November 1692.

Waldeck. De gemalin van den voorgaande, II 170; IV 229, welke op 29 November 1643 met hem gehuwd was, was Charlotte Elisabeth van Nassau-Siegen, geboren in 1619, te Culemborg overleden den 16den November 1694.

Waldeck, De dochter van, II 107. Welke prins door Huygens bedoeld wordt als „vrijer vande dochter vanden Prins van Waldeck.... een seer goedaerdigh ende beleeft jongh Heer", is niet uit te maken; mogelijk was het een pretendent naar de hand der oudste dochter, Louisa Anna, welke sinds 1678 weduwe was van graaf George van Erbach en nimmer hertrouwd is; of wel de in 1692 twintigjarige graaf Philips Lodewijk van Erbach, die in 1706 met Waldeck's jongste dochter Albertina Elisabeth trouwde; het komt echter niet waarschijnlijk voor, dat aan dit huwelijk eene zoo langdurige verloving zou zijn voorafgegaan.

Waldeck, Graaf Charles van. Carel Gustaaf, de eenige zoon van George Frederik, die niet in zijne vroege jeugd stierf, werd geboren te Frankfort aan den Main op 28 Februari 1659. Hij was ridder der Duitsche orde en werd den 18den Mei 1675 tot ritmeester aangesteld, in de plaats van den overleden ritmeester Théodore Brasser. Hij stierf, eerst negentien jaren oud, den 24sten Juni 1678 op de Lek bij Everdingen.

Walem. Zie Waelhem.

Walheim, Walhem, Valhain, in het graafschap Namen, ten noorden van Gembloux.

Walker, Dr. George, „rector" van Donaghmore, die bij het oprukken van koning Jacob II en zijn leger binnen Londonderry gevlucht was, had de bevolking aldaar zoo weten aan te sporen tot eene manmoedige verdediging, dat hij tot gouverneur der plaats gekozen werd en zich daar zoo lang wist staande te houden, totdat de vijand ten laatste aftrok. Volgens het Journaal, I 168, zoude hij daarna nog met achttienhonderd man het wegtrekkende leger hebben achtervolgd en daarvan eenige duizenden hebben gevangen genomen of verslagen. Daarop begaf hij zich eerst naar Schotland en kwam van daar te Londen, waar Huygens hem zag, I 174; diens beschrijving van zijn persoon bevestigt wat Macaulay ook meldt, ch. XV, dat Walker zoo verstandig was, zich als geestelijke gekleed voor den koning te vertoonen en niet in een soort van militaire uniform. En daarmede komt ook overeen de beschrijving van

Walker's ontvangst bij den koning in een brief van Witsen aan de burgemeesters van Amsterdam van $\frac{\text{30 Augustus}}{\text{9 September}}$ 1689 („Aemstel's Oudheid", V bl. 138). Bij die gelegenheid bood Willem III hem het geschenk aan, waarvan I 183 gewag wordt gemaakt en dat bestond uit een bedrag van vijfduizend pond sterling. In November 1689 bevond Walker zich nog te Londen, I 198, maar in het voorjaar van 1690 keerde hij naar Ierland terug. Bij de komst des konings aldaar voegde Walker zich bij hem en ontving daags voor den slag aan de Boyne van hem de toezegging van den opengevallen bisschopszetel van Derry, welk uitzicht den vurigen ouden man evenwel niet belette den volgenden dag deel te willen nemen aan den slag, waarin hij den dood vond.

Waller, Sir William, ridder, lid van het Parlement voor Westminster, vermeld I 16 en, gelijk uit het verband blijkt, stellig ook bedoeld I 21. Behalve het daar vermelde regiment werd ook in 1693 door Sir William Waller aangeboden een regiment te leveren (Luttrell, III 242). Sir William stierf in Juli 1699 (Luttrell, IV 538).

Wallingford, stadje aan de Theems, in het Engelsche graafschap Berks.

Wallis, Dr. John, van wien melding gemaakt wordt I 57; II 334 was hoogleeraar in de wiskunde te Oxford en stond bekend om zijne vaardigheid in het ontcijferen van geheimschrift (Van der Heim, „Het Archief van Heinsius", I 74). Hij overleed in November 1703.

Walon, I 120. Ongetwijfeld is Walton bedoeld.

Walsingham, De kleine, was edelman der prinses en schijnt als zoodanig reeds te zijn aangesteld bij haar huwelijk („Lijsten van de tractementen van Haer Hoogheyts bediende"; R. A.). Vermoedelijk was hij dezelfde als Thomas Walsingham, voor wien op 26 October 1678 commissie als kapitein werd verleend en in wiens plaats op 4 Mei 1688 Charles Sayer werd aangesteld.

Walsingham, gewezen „maid of honour". Op 17 Augustus 1685 werd „Juffrouw Walsingham, Staetjuffr.

van haer Hooght.", te 's-Gravenhage overluid. Vermoedelijk waren evengenoemden, evenals hunne I 331 vermelde zuster, mevrouw Ashburnham, gesproten uit het huwelijk van Thomas Walsingham Esq. en lady Ann Howard, dochter van Theophilus Howard, tweeden graaf van Suffolk, en van lady Elisabeth Hume.

Walstein, IV 212. Op aandrang van de Staten-Generaal, zoo men wil, was door den keizer in het voorjaar van 1677 besloten graaf Karel Ferdinand von Waldstein aan den koning van Engeland te zenden, om dezen in eene alliantie tegen Lodewijk XIV te betrekken. Te dien einde werd Van Beuningen, die destijds gezant in Engeland was, voorzien van eene volmacht, om de gewenschte alliantie te bevorderen, maar het bijzonder belang der stad Amsterdam stellend boven de inzichten van H. Hoog Mog. en vooral boven de politiek van Willem III, die niet van vrede wilde weten, voordat Frankrijk door eene besliste nederlaag buiten gevecht zou zijn gesteld, ontzag hij zich niet alleen niet om het doel van Waldsteins zending tegen te werken, door te weigeren van de hem gegeven volmacht gebruik te maken, maar ontkende hij zelfs dat zij hem was verleend en beweerde tegenover den koning van Engeland, dat H. Hoog Mog. niets vuriger wenschten dan, langs welken weg ook, tot vrede met Frankrijk te geraken. In dien geest luidt dan ook Van Beuningen's missive, waarvan een fragment door Huygens wordt medegedeeld. Bij de geheime betrekkingen, welke tusschen Karel II en Lodewijk XIV bestonden en waarvan onze gezant wel niet geheel onkundig kan zijn geweest, had overigens Waldsteins zending zeker niet de minste kans van slagen, maar stellig zullen ook Van Beuningens gedragingen in die aangelegenheid niet weinig hebben bijgedragen tot de verwijdering tusschen den prins en hem, die bij zijn terugkeer uit Engeland openbaar werd (Klopp, „Der Fall des Hauses Stuart", II 54 en vggl., en de aldaar, S. 454 en 455, medegedeelde brieven van graaf Waldstein van 11 en 22 Juni 1677).

Walter. Er bestond wel destijds een Sir William Walter

(Luttrell I 602), maar deze schijnt niet bedoeld te zijn, wel Sir William Waller.

Walton, Parry of Parrey, die in November 1695 voorkomt als „reparateur van 's Coninx schilderijen", II 553, was reeds „keeper" geweest der schilderijen van koning Jacob II. Hij schilderde stillevens en kopieerde schilderijen, maar was voornamelijk bekend als bekwaam hersteller van schilderstukken.

Wangenheim. Op aanbeveling van prins Willem II werd Jacob van Wangenheim, gewezen ritmeester in Portugeeschen dienst, in Mei 1646 benoemd tot hofmeester of gouverneur van graaf Enno Lodewijk van Oostfriesland. Hij begeleidde dezen naar Frankrijk en Italië, maar nog vóór den afloop der reis bekwam hij in Juli 1650 zijn ontslag (Wiarda, „Ostfriesische Geschichte", V S. 63; Dr. E. Kaeber, „Die Jugendzeit Fürst Enno Ludwigs von Ostfriesland", S. 14 en vgl., S. 48—52 passim).

Wangenheim, Freule Von, aan het hof van Brandenburg, was verloofd geweest met Emmanuel von Fröben of Frobenius, den stalmeester van den keurvorst, in wiens onmiddellijke nabijheid hij in den slag bij Fehrbellin werd gedood („Briefwechsel der Herzogin Sophie von Hannover", S. 240).

Wanneghem, dorp in Oost-Vlaanderen, tusschen de Schelde en de Lys, noordwestelijk van Oudenaerde.

Ward, Sir Patience, II 6, was lord-mayor van Londen van 1680 tot '81, maar daarna van meineed beschuldigd week hij naar Holland, van waar hij eerst naar Engeland schijnt te zijn teruggekeerd na de troonsbestijging van Willem III, door wien hij in 1690 aangesteld werd tot „Commissioner for managing of the Customs" (Luttrell, I 523). Hij stierf in 1696.

Wardon, Mr., „wesende een Parliament-man"; mogelijk is bedoeld Sir John Warden of Werde, die in 1689 en '90 voorkomt als „Commissioner of the Customs" („Calendar of State Papers", 1689—'90, pag. 53, 514, 516).

Warem, Waremme, ook Borchworn geheeten, aan den Jeeker, in Limburg.

Warfusé. Floris Carel van Beieren-Schagen, graaf van

Warfusé, vrijheer van Goudriaan enz., verkreeg op 22 September 1677 commissie als sergeant-majoor over het regiment cavalerie van den heer Van Reede-Ginckel. Den 4den Januari 1689 werd hij bevorderd tot kolonel en den 26sten Februari 1695 tot generaal-majoor. Hij overleed den 22sten Mei 1699.

Warmenhuysen. Bedoeld is Nicolaas Sohier de Vermandois, baron des H. R. Rijks, heer van Warmenhuizen enz., geboren op het huis Meresteyn den 17den Mei 1645, overleden — naar het Journaal meldt, I 241, niet ten gevolge zijner deugden — op het huis Bennebroek den 26sten Februari 1690. De vrouwe van Warmenhuizen, met wie hij den 4den October 1671 te 's-Gravenhage gehuwd was, was Anna Christina Pauw, vrouwe van Bennebroek, te 's-Gravenhage geboren 30 Januari 1649, aldaar overleden 11 Januari 1719. Uit dat huwelijk sproot slechts éene dochter, Adriana Constantia Sohier de Vermandois, welke in 1691 met Warmenhuizen werd beleend. Deze schatrijke erfdochter is nooit tot een huwelijk kunnen komen; volgens het Journaal zoude zij, na reeds een Wassenaer en een Nassau te hebben afgewezen, zich met Carel Issac hebben verloofd, of ten minste zich diens hofmakerij hebben laten welgevallen, maar daarbij bleef het ook; mogelijk was het der jonge dame met die verloving geen ernst en moest Issac haar alleen dienen om te worden uitgespeeld tegen mr. Frederik Rosenboom, van wiens huwelijk met hare moeder destijds al mede sprake was. Dan, hoe dat zij, geene dier twee echtverbintenissen kwam tot stand en de jonkvrouw bleef ongetrouwd tot haar dood in 1725.

Warnaer. Bedoeld schijnt te zijn de miniatuurschilder Joseph Werner, van Bern (1637—1700).

Warneston, Warneton, stadje in West-Vlaanderen aan de Lys.

Warr, Mrs. Voor mrs. zal wel mr. gelezen moeten worden. Een mr. Warr of Warre komt in 1690 voor als secretaris van lord Nottingham; vermoedelijk is het dezelfde, die later voorkomt als secretaris van Harley en daarna, onder lord Dartmouth, als onder-secretaris van Staat

(Luttrell, II 98; VI 595). Hij zal wel de berichtgever van De Wilde geweest zijn.

Warwick, Lord. Edward graaf van Warwick en van Holland, dien Huygens op 29 Juni 1694 in het leger ontmoette en die hem voorkwam „wat los te wesen", maakte den veldtocht als vrijwilliger mede. Na een woest leven te hebben geleid, stierf hij „very penitently" den 30sten Juli 1701, niet meer dan acht-en-twintig jaar oud (Luttrell, III 282; V 76).

Wassenaer, Van. De verschillende leden van het huis Van Wassenaer, welke in het Journaal optreden, behoorden tot de onderscheiden takken Van Wassenaer-Duyvenvoorde, Van Wassenaer-Obdam en Van Wassenaer-Warmond.

Wassenaer-Duyvenvoorde, Van. Duyvenvoorde, vermeld I 374; II 318, 423 was het toenmalig hoofd van den tak Wassenaer-Duyvenvoorde, t. w. Jacob baron van Wassenaer, heer van Duyvenvoorde, Voorschoten en Veur, geboren in 1646, sedert 1678 beschreven in de ridderschap van Holland, eerste raad in het college van Gecommitteerde Raden, sedert 1689 afgevaardigde ter Staten-Generaal, overleden in 1707.

Wassenaer-Duyvenvoorde, Vrouwe van, de gemalin van den voorgaande, was Jacoba barones van Liere, vrouwe van de beide Catwijcken en 't Zandt; van haar wordt melding gemaakt II 182 en 185.

Wassenaer-Duyvenvoorde, heer van Voorschoten. Arend baron van Wassenaer, heer van Voorschoten, I 59, 226, 466; IV 123, 624, de oudste zoon der voorgaanden, geboren in 1669, werd in 1691 aangesteld tot ruwaard en baljuw van den lande van Putten. Hij overleed in 1721.

Wassenaer-Duyvenvoorde, Jan Gerrit baron van, jongere zoon van Jacob van Wassenaer-Duyvenvoorde en van Jacoba van Liere, trad in zeedienst; na den slag bij La Hogue werd hij tot kapitein aangesteld en in vervolg van tijd bevorderd tot vice-admiraal en eindelijk tot luitenant-admiraal. Van hem is sprake I 430; II 287, 288, 290, 291, 294.

Wassenaer-Duyvenvoorde, Frederik Willem baron

van, heer van Rosande, geboren in 1658, was de jongere broeder van bovengenoemden Jacob van Wassenaer, heer van Duyvenvoorde. Den 6den Augustus 1677 werd hem commissie verleend als kapitein der garde van den prins, maar in eene opwelling van wrevel verliet hij den dienst, I 19, 77; II 318; IV 154, 273. Later verkreeg hij eene aanstelling als baljuw van Hulst en Hulster-ambacht.

Wassenaer-Duyvenvoorde, Mevrouw van, van Rosande, de echtgenoote van den voorgaande, was Maria van Leyden van Leeuwen. Door haar huwelijk met den voorgaande was geen geringe beroering in diens familie teweeg gebracht, zooals blijkt uit het Journaal II 185; III 63, 64.

Wassenaer-Duyvenvoorde. Joff. van Duyvenvoorde vrouwe van Catwijck, I 100; III 64, was de zuster van den heer van Duyvenvoorde en den heer van Rosande. Zie op Katwijk.

Wassenaer-Sterrenburg. Willem baron van Wassenaer-Starrenburg, heer van Starrenburg en Ruyven, geboren in 1649, was gesproten uit een jongeren tak van het huis Wassenaer-Duyvenvoorde. Den 18den Mei 1680 werd hij door H. Hoog Mog. benoemd tot hun ordinaris ambassadeur te Parijs, van waar hij in het begin van 1689 terugkeerde; den 11den Januari van dat jaar diende hij zijn rapport in bij de Staten-Generaal en den 22sten Februari d. a. v. legde hij het omstandig verbaal zijner ambassade over. Van hem wordt gewag gemaakt I 86, 108, 109, 110, 119, 126, 128, 130, 374; II 308; III 72.

Wassenaer-Sterrenburg, Vrouwe van. De gemalin van den ambassadeur was Josina van der Does van Noordwijk. Of het nu van haar is dat melding gemaakt wordt IV 67 en 72, of wel van de stiefmoeder van den ambassadeur, Anna van Aerssen, is niet recht duidelijk, maar de laatste is stellig bedoeld I 452 en 461, waar gesproken wordt van „een groote faciliteit ten regarde van haere dochters conduitte".

Wassenaer-Sterrenburg, De freules van, I 222, 324, 461, 467, 477, de halfzusters van den ambassadeur en

dochters van Pieter van Wassenaer, heer van Starrenburg, en van Anna van Aerssen, van moederszijde achterkleindochters van den raadpensionaris Jacob Cats, brachten zich door hare gedragingen geducht in opspraak en werden zelfs in een „Pasquill" openlijk uitgemaakt. Intusschen verhinderde zulks niet, dat de oudste der twee, Elisabeth, op 2 April 1699 een schitterend huwelijk aanging met den graaf De la Tour d'Auvergne; de jongste, Clara Elisabeth, bleef ongehuwd.

Wassenaer-Sterrenburg. De zoon van den ambassadeur was Pieter van Wassenaer, heer van Ruyven, I 203; II 304, 601. Sedert Juli 1694 deed hij dienst als kapitein in de garde des konings, ter vervanging van kapitein Buddenbroek; hij verkreeg commissie als zoodanig op 20 October 1699.

Wassenaer-Sterrenburg, Petronella van, vrouwe van der Myle, was uit denzelfden tak van het huis Wassenaer-Duyvenvoorde. Zie op Van der Myle.

Wassenaer-Obdam. Eene persoonlijke herinnering van Willem III aan den gewelddadigen dood van den luitenant-admiraal Jacob van Wassenaer-Obdam in den zeeslag bij Lowestoft op 13 Juni 1663 wordt vermeld III 83. En voorts wordt IV 216 aangeteekend, hoe Obdams geldmiddelen belangrijk hadden geleden door de naasting van de goederen der baanderheerlijkheid Wassenaer in 1657, vermits de opbrengst dier goederen niet meer dan één percent bedroeg, Zie over die aangelegenheid Brandt's „Leven van Michiel de Ruyter", fol. 137.

Wassenaar-Obdam. De zoon van den luitenant-admiraal, Jacob, baanderheer van en tot Wassenaer, heer van Obdam, geboren in 1635, treedt van 1673 tot 1693 veelvuldig in het Journaal op; hij was lid der ridderschap van Holland, hoogheemraad van Rijnland, meesterknaap der houtvesterij enz., voorts gouverneur van Willemstad en de Klundert in 1668, generaal-majoor der cavalerie 1683, luitenant-generaal 1691, generaal 1702, gouverneur van 's-Hertogenbosch en onderhoorige forten 1703, ridder in de orde van den

Olifant enz. Op het laatst van zijn leven werd hij door keizer Karel IV tot graaf verheven; hij overleed in 1714.

Wassenaer-Obdam, De vrouwe van, wier huwelijk met den voorgaande op 27 April 1676 te 's-Gravenhage werd afgekondigd, werd daarbij aangeduid als „Adriana Sophya van Raasvelt, dochter tot Twikkeloo ende Lage, jegenwoordigh residerende tot Zutphen". Van haar wordt in het Journaal melding gemaakt I 496; III 58 en 59, ook II 86, waar abusivelijk staat: „dochter van Ripperda, Heer van Twikkelo", in plaats van Raesfeldt. Zij stierf in 1694; den 17den September van dat jaar werd in Den Haag met negentien „pozen" geluid voor „de WelEdelGeboren Vrouwe van Obdam".

Wassenaer-Obdam. Het kind der voorgaanden, waarvan sprake is III 59, moet geweest zijn de in 1678 geboren Agnès Anne Theodora van Wassenaer-Obdam, welke in 1704 huwde met een vrijheer Von der Recke.

Wassenaer-Obdam, Joff. van, I 100, 274; III 64, de ongehuwd gebleven dochter van den luitenant-admiraal, was de vertrouwde vriendin van koningin Maria. Zij overleed in 1698; den 31sten Mei van dat jaar werd „Juffr. Agnis van Obdam" met negentien „pozen" te 's-Gravenhage overluid.

Wassenaer-Obdam, Mevrouw van, geboren Van Vredenburch. Nog behoorde tot den tak van Wassenaer-Obdam jonkheer Johan Jacob van Wassenaer, heer van den Bosch, wiens huwelijk met Maria van Vredenburch, weduwe van den Rotterdamschen burgemeester Jacob van Voorburgh, den 26sten Maart 1679 te 's-Gravenhage werd afgekondigd. Zij is de mevrouw Van Wassenaer, van wie sprake is I 190.

Wassenaer-Warmond. Eindelijk wordt uit den tak van Wassenaer van Warmond op 9 Juli 1649, III 112, genoemd „de soon van de heer van Warmont", nl. Jan baron van Wassenaer, heer van Warmond, Haserswoude, 't Woud enz., als student te Leiden ingeschreven op 17 Mei 1641, in 1658 hoogheemraad van Rijnland, overleden in 1687, zoon van Jacob baron van Wassenaer van Warmond en van Jacoba van Mathenesse, en onge-

twijfeld dezelfde, die daar op bl. 113 en 124 „Hasersouw" wordt genoemd.

Waterford, hoofdplaats van het graafschap van dien naam, aan de zuidkust van Ierland.

Waterloo, aan het zuidelijk uiteinde van het bosch van Soignies bij Brussel. De kapel, waarvan gewag wordt gemaakt II 101 en 531, was door Gastanaga gesticht, om den zegen der H. Maagd te verkrijgen op het huwelijk van den koning van Spanje.

Watson. Deze wordt onder de bedienden des konings vermeld in den „Calendar of State Papers", 1689—'90 en 1690—'91, op 29 Mei 1690 en 5 Januari 1691.

Watteville, IV 265 enz. Den 27sten November 1676 werd commissie als kolonel verleend voor David de Watteville. Uit de briefwisseling der hertogin Sophie van Hannover met haren broeder, den keurvorst van de Palts, verneemt men (S. 281), dat Watteville eerst gouverneur was van prins Karel van de Palts en dat hij, op voorspraak van de hertogin, op het einde van 1676 een regiment verkreeg van den prins van Oranje.

Wauchop, Wauchoup. John Wauchope, aan wien op 2 Juni 1674 commissie als kapitein werd verleend, verkreeg op 16 November 1677 commissie als sergeant-majoor van het regiment van den kolonel Alexander Colyear en werd op 26 Maart 1680 bevorderd tot luitenant-kolonel van dat regiment. Vervolgens werd hij in 1685 kolonel. Het was destijds van algemeene bekendheid in Den Haag, dat die officier dong naar de gunst van Elizabeth Villiers, zoodat hij, volgens Droste, deswege de „ongenae" van den prins ondervond, die hem zelfs zou hebben willen „doot doen slaen", wat intusschen al zeer weinig waarschijnlijk klinkt. Maar zeer wel mogelijk is het, dat hij zich onaangenaamheden op den hals haalde, die hem mismoedig zullen hebben gemaakt, en dat hij daardoor bewogen is geworden in Augustus 1688 gevolg te geven aan eene oproeping van koning Jacob II, om naar Schotland terug te keeren en zich te belasten met het bevel over een aldaar nieuw geworven regiment („The Duke of Rutland's manuscripts", II 121). Zijn regiment hier te lande werd toen aan een

ander gegeven, I 9, en hij zelf kwam in garnizoen te Musselburgh. Daarop volgde al spoedig de tocht van den prins naar Engeland, waarna Wauchope zich op 3 Januari 1689 te Londen bij Huygens vervoegde, om een paspoort voor zich en zijne officieren te bekomen, I 54, 't geen vrij zonderling voorkomt, daar hij klaarblijkelijk van plan was zich bij de Jacobieten in Ierland te gaan voegen. Het blijkt dan ook niet, of hij het verlangde stuk verkreeg, maar wel, dat het hem gelukte naar Ierland te geraken. Op $\frac{23 \text{ Juli}}{2 \text{ Augustus}}$ 1689 toch schreef de envoyé Witsen aan de burgemeesters van Amsterdam: „Dus ver geschreven, komt tijdinge uit Schotland, dat de overgekomene Ieren voor een gedeelte zijn gematst — „matched" = bedwongen — en de rest verjaagt, dat hun leidsman is Wakop, die in Holland een Schots regiment heeft gehad en mij seer particulier bekent is, bij hem hebbende nog andere officiers, die in Nederlandsche dienst zijn geweest" („Aemstel's Oudheid", V 120). Wauchope schijnt zich derhalve naar Ierland te hebben begeven en vandaar met Iersche troepen een inval in Schotland te hebben gedaan, na de mislukking waarvan hij weder naar Ierland moet zijn geweken, want vervolgens wordt hij aldaar teruggevonden onder de verdedigers van Limerick, toen die stad door Athlone werd belegerd. Ook was hij na de overgave een der „ostagiers", die in handen van den overwinnaar werden gesteld, en Athlone wist later te verhalen, hoe aan Wauchope, bij de herinnering aan zijn diensttijd in Holland, „de tranen uyt de ooghen quamen", I 504, 529. Later diende hij onder den hertog De Noailles in Cataloniё en stierf hij ten slotte op het veld van eer. (Ferguson, I 473, noot 2, 678, 508, noot 2; „The Harleian Miscellany", VI 362; VII 488; „The Mss. of Lord de Ros", in het vierde „Report of the Royal Commission on Historical Manuscripts", 1874, p. 323).

Waveren, Waver, Wavre-les-Moines, aan de Dyle, op vrij grooten afstand ten zuiden van Mechelen en Leuven. Het plaatsje was den 28sten April 1695 voor een groot deel afgebrand. Het Benedictijner klooster aldaar, waar-

van het Journaal melding maakt II 595, was eigenlijk slechts eene priorij, bewoond door een prior en zes monniken, behoorende tot het abdij van Afflighem („Les Délices du Brabant", II 101).

Weck. Coenraad Wecke verkreeg den 26sten September 1673 commissie als kapitein en werd den 5den Mei 1691 bevorderd tot majoor van „'t regt. Guarde te voet van S. Con. Maj.". Den 28sten October 1699 werd hij luitenant-kolonel van dat regiment, den 14den April 1704 generaal-majoor en den 6den Januari 1709 luitenant-generaal. Hij overleed te Brussel op het einde van October 1709. Vgl. „Les Des Villattes en France et aux Pays-Bas", p. 91; Ferguson, II 99.

Weck, Mevrouw, was Angenita Verschoor, dochter van den kapitein Pieter Verschoor, die den 20sten September 1673 voor Grave sneuvelde, en van Geertruid Seldens („Maandbl. van het Gen. De Nederl. Leeuw", 1905, kol. 166).

Wedel. De hoofdofficier van dien naam, vermeld IV 192, 210, was wellicht dezelfde als Georg Ernst baron von Wedel, aan wien op 23 Juni 1673 commissie verleend werd als luitenant-kolonel van het regiment der nieuwe werving van den baron Van Amerongen. Hij zal dan later in Munsterschen dienst zijn overgegaan. Als kommandeerende de Munstersche troepen in het leger der geallieerden komt hij voor in Juli 1677 („Holl. Mercurius", 1677, bl. 187).

Wedemans, Luitenant. Voor Cornelis Weidemans werd op 25 Januari 1694 commissie verleend als kapitein, in de plaats van den luitenant-kolonel en kapitein Antonie Christoffel van Voorst.

Weede, Everard van, van Dijkveld, geboren te Utrecht in 1626, was ongetwijfeld de Weede, die in Augustus 1649 in het Journaal genoemd wordt, III 123, als het hof makend aan Catharina van der Hoolck. Hij was toen al sedert eenige jaren gepromoveerd en had in het gevolg van den ambassadeur Van Reede van Nederhorst de vredehandeling te Munster bijgewoond. Van zijne vrijage met juffrouw Van der Hoolck kwam echter niets; deze trouwde met Roeland van Kinschot en Weede

trouwde in December 1651 te Leiden met Jacoba de la Chambre, welke hij evenwel reeds in 1654 door den dood verloor. De kinderen uit dien echt geboren stierven alle op jeugdigen leeftijd, en het was dus van vrouw en kinderen beroofd, dat hij het leven verder doorging, hetgeen zeker niet buiten aanmerking dient te worden gelaten, wanneer men, op grond van wat omtrent hem in het Journaal voorkomt, zich een weinig gunstig denkbeeld vormt van zijn zedelijken wandel. In het Journaal, IV 48, is dan ook niet sprake van de dochter van Dijkveld, maar van die van Sidlenitzky, welke deze aan den fiscaal Rooseboom zou hebben willen uithuwelijken, wat hem door Dijkveld verweten werd. Ten gevolge van den dood van een broeder zijns vaders, werd Weede in 1665 heer van Dijkveld en Rateles; sedert stond hij bekend onder den naam van Dijkveld, onder welken hij ook in het Journaal verder steeds wordt aangeduid, het eerst in October 1673, III 73; IV 10, waar gezegd wordt, dat hij de geheele provincie Utrecht regeerde door middel van drie vrouwen, met wie hij tegelijkertijd liefdesbetrekkingen onderhield. Hij was toen wegens Utrecht in de Staten-Generaal gecommitteerd, bekleedde daarnevens verschillende provinciale ambten en had ook in 1672 reeds deel uitgemaakt van een gezantschap naar Engeland. Van daar te Utrecht teruggekeerd, nam hij wederom deel aan het bestuur der provincie en was een dergenen, die na den aftocht der Franschen in den herfst van 1673 aangewezen werden om den prins het stadhouderschap over het gewest aan te bieden, IV 24, 25. Daarop werd hij, op verzoek van den prins, den 22sten Mei 1674 in den Raad van State gecommitteerd en bekleedde hij voorts van December 1675 tot den herfst van 1678 den post van extraordinaris gedeputeerde van den Staat bij den landvoogd der Spaansche Nederlanden. Als zoodanig wordt hij dan ook in de jaren, welke aan den vrede van Nijmegen voorafgingen, veelvuldig in het Journaal genoemd. Daarna echter, tot het einde van 1688, komt zijn naam in het Journaal slechts sporadisch voor: twee malen in 1682, III 69, 73, eenmaal in 1683, III 82,

en toch stond hij in dat tijdperk volstrekt niet op den achtergrond. Onmiddellijk na afloop zijner zending te Brussel was hij, op het einde van 1678, aangewezen om deel uit te maken eener ambassade naar Frankrijk, waarvan hij den 14den September 1680 met Boreel verslag uitbracht in de vergadering der Staten-Generaal, waarna hij terstond wederom met eene zending naar Brussel belast werd. In 1682 werd hij president der Staten van Utrecht en op nieuw naar de Staten-Generaal afgevaardigd; van Maart tot November 1685 en van Januari tot Juni 1687 was hij buitengewoon gezant bij koning Jacob II en eindelijk werd hij op het einde van 1688 benoemd in de bezending naar Engeland, bestemd om de gelukwenschen van H. Hoog Mog. aan den prins en de prinses van Oranje te gaan aanbieden, ter gelegenheid hunner verheffing tot den troon van Groot-Brittannië. Hij was dus niet gezant te Londen „tijdens de gebeurtenissen van 1688", zooals verkeerdelijk in het Register, bl. 314, gezegd wordt. Als zoodanig verscheen hij te Londen in Januari 1689 en van dat tijdstip tot het einde van het Journaal komt hij weder veelvuldig voor, eerst als ambassadeur te Londen tot in November 1689 en dan gedurende de daarop volgende jaren in eene herhaaldelijk „gecontinueerde" commissie bij de regeering der Spaansche Nederlanden, waarbij hem telken jare dan ook opgedragen werd zich des zomers gedurende den veldtocht bij het leger te bevinden. Na afloop van die zending nam Dijkveld wederom zitting in de vergadering der Staten-Generaal, door wie hij in 1696 als commissaris-deciseur naar Maastricht werd afgevaardigd en in 1697 benoemd tot een hunner gevolmachtigden bij de onderhandelingen te Rijswijk. Gedurende eene ambassade bij koningin Anna van Engeland stierf Dijkveld den 6den Juni 1702 te Londen, zes-en-zeventig jaren oud.

Weede, Georg Johan van, heer van Walenburg, later ook van Balgoy en Keent, geboren in 1627, werd in 1662 benoemd tot commandeur van Grave en in 1665 beëedigd als kolonel. Dat hij, bij de komst der Franschen in 1672, geheel buiten zijne schuld Grave niet

houden kon, verhaalt Wicquefort, IV 402. Daarna nam hij deel aan de veldtochten van 1673 en 1675, zooals uit het Journaal blijkt, en ook, zooals van elders vernomen wordt, aan den slag bij Seneffe, waar zijn regiment, dat uit mariniers bestond, zich uitstekend kweet, maar duchtig gehavend werd; dientengevolge moest het met minder goed geoefende manschappen worden aangevuld en trad sedert niet zoo gelukkig meer op. Dat was reeds het geval bij het beleg van Maastricht, IV 128, maar vooral in den slag bij Mont-Cassel, waar het regiment lafhartig op de vlucht sloeg, IV 154, waarvoor het volgens krijgsgebruik gestraft werd, doordat negen man, uit elke compagnie één, naar de galg werden verwezen (IV 159, 160; Knoop, „Beschouwingen over Willem den Derde", II bl. 258; „De Holl. Mercurius", 1677, bl. 46). Walenburg zelf was echter op dien tijd wegens dienstzaken afwezig, zoodat hem geen verwijt kon treffen, en het behoeft dan ook geene bevreemding te wekken dat hij kort daarna bevorderd werd tot luitenant-generaal, IV 233. Maar daarop moeten zich reeds de eerste kenteekenen hebben vertoond van de zielsziekte, waardoor hij eerlang werd aangetast, want daaruit alleen is het te verklaren, dat hij het waagde een maatregel, die door den prins beraamd was, bij de stemhebbende steden van Holland tegen te werken, waarop hem door den prins gelast werd zich onverwijld binnen Grave te begeven en zonder uitdrukkelijk verlof die vesting niet meer te verlaten, IV 268. Inderdaad schijnt hij zich verder voortdurend daar te hebben opgehouden en de toestand zijner geestvermogens schijnt al spoedig verergerd te zijn, daar zijn broeder Hendrik van Weede hem ter zijde werd gesteld, om het kommando te voeren. Wel wendde Walenburg zich verscheiden jaren later nog tot Willem III om, „dewijle hij nu in sijn gesontheit herstelt was, sijn broer niet meer tot adjunct. . . . . te hebben", maar ongetwijfeld vleide de ongelukkige zich met iets, dat in werkelijkheid niet zoo was, daar de koning er op zeide, dat het „een kluchtigh dingh" was, dat „ymant op sijn 50^{e} jaer geck wordende, op sijn 60^{e} weder wijs

wordt", I 353, en Walenburg was dan ook wezenlijk niet hersteld; een half jaar later vernam men, dat „hij sijn memorie en verstandt genoeghsaem quijt was", I 437. Daarna leefde hij nog enkele jaren en stierf te Grave den 20sten September 1696 (volgens „De Navorscher", XXXIII, bl. 396, op 27 Mei 1697).

Weede, Mevrouw Van, van Walenburg, die, naar luid van het Journaal, I 229, zich nog al wist te troosten over den droevigen staat van haar echtgenoot, was zijne tweede vrouw, Antonia Margaretha — elders Agnès of Anna Margaretha, ook alleen Margaretha — van Raesfeldt tot Middachten, bij wie hij een zoon had, Frederik Casimir, die in 1712 ongehuwd stierf, en twee dochters, van wie de jongste, Everardina Johanna Wilhelmina, in 't geheim trouwde met prins Lebrecht van Anhalt-Bernburg-Hoym, welk huwelijk daarna openlijk werd erkend. Mevrouw Van Walenburg en hare dochters schijnen tot den roomsch-katholieken godsdienst te hebben behoord, of daartoe te zijn overgegaan. In het Journaal, I 229, is sprake van den „Paep", haar „favory", en het huwelijk harer dochter met den prins van Anhalt werd door een R. K. priester gesloten, terwijl deze dochter ook in 1724 begraven werd in de Capucijner kerk te Wilp.

Weede, De zoon van Van, van Walenburg. Johan Werner van Weede was een zoon van Georg Johan van Weede van Walenburg uit diens eerste huwelijk met Johanna van Lennep van Biljoen. Hij sneuvelde als kapitein der garde in den slag bij Neerwinden op 29 Juli 1693, II 236, 248.

Weede, Hendrik van, in het Journaal vermeld I 11, 229, 239; II 96, 113, 116, 416, 609, geboren in 1631, werd als sergeant-majoor aangesteld in 1665 en verkreeg op 5 November 1674 commissie als kolonel, waarna hij tijdelijk belast werd met het commando binnen Grave. Den 6den Maart 1690 werd hij tot generaal-majoor-titulair benoemd en den 16den Maart d. a. v. tot president van den Hoogen Krijgsraad, welk ambt hij tot zijn dood in 1700 bekleedde, ofschoon hij, zooals uit het Journaal blijkt, door zijne slechte gezondheid meermalen in de uitoefening daarvan werd verhinderd. In

1695, na de inneming van Namen, werd hij door den koning tot luitenant-generaal benoemd (Van Sypesteyn, „Geschiedk. Bijdragen", III, Bijlagen, bl. 206).

Weerden, te Antwerpen, bij wien de prins op 12 Juni 1676 eenige marmeren borstbeelden ging bezichtigen, IV 179, was mogelijk dezelfde als Jean van Weerden, thesaurier, schepen en burgemeester van Antwerpen, die in 1655 door den koning van Spanje in den adelstand werd verheven, of wel diens zoon, mede Jean van Weerden geheeten, die in 1676 tot den ridderstand werd bevorderd.

Weert, stadje in Limburg, westelijk van Roermond.

Weibnom, Weibnum, Weibmenum, Wibmunum. Johan Thibault Weibnom werd op 23 September 1675 benoemd tot generaal-majoor der cavalerie en op 20 October 1683 tot luitenant-generaal. Sedert 1 December 1678 was hij gouverneur van Breda. Hij stierf aan eene beroerte ten huize van den hertog van Schomberg in Den Haag op 23 Februari 1691. Weibnom schijnt zich te hebben doen doorgaan, of althans te zijn doorgegaan, voor een zoon van den hertog van Lotharingen, I 402, maar moet in werkelijkheid van zeer nederige afkomst zijn geweest, want, blijkens de resolutiën van H. Hoog Mog. van 28 Februari en 24 Maart 1699, werd de nalatenschap van „Johan Theobald Swartsen genaemt Webbenheym, gewesen Majoor-Generael ten dienste dezer Landen (Luitt.-Generaal der Cavallerye) en Gouverneur der Stadt Breda", opgevraagd door zijne „naeste Bloet-Vrunden, Hans Nicolaes Kleynen, Gemeynsman van Webbenheym, als Vader ende Vooght van zijn Dochter Barbara, Jacob Glanski, als Man en Vooght van Agnes Swartsen, en Daniel Schmick, mede Gemeynsman tot Webbenheym". Die nalatenschap was intusschen, als vacant zijnde, terstond na den dood van den generaal door Willem III, in zijne hoedanigheid van baron van Breda, in bewaring gesteld van den griffier Van Schuylenburch en vervolgens bij acte van 8 Mei 1692 aan lord Portland geschonken („De Navorscher", XXV bl. 581—'82). En dat het wel der moeite waard was, die schenking te aanvaarden, kan blijken uit eene aanteekening in het

dagboek van Henry Sidney op 21 Februari 1680 (Blencowe, I 172), meldende, dat hij dien dag het huis van „Monsieur Webenon" was gaan zien, 't welk vijfhonderd duizend gulden gekost had. Het moet overigens aan bovengenoemde personen niet gelukt zijn hun recht te bewijzen, daar Weibnoms nalatenschap nog lang daarna, en zelfs nog laat in de negentiende eeuw, eene bron van vorderingen en processen is gebleven, waarbij slechts zaakwaarnemers en erfenisjagers eenig voordeel hebben gevonden.

Weissendorf was raad van den hertog van Hannover, niet — zooals in het Register, bl. 315, gezegd wordt — van dien van Cell.

Welderen, Weldesen, Wilderen. De „Amptman Wilderen", II 175, was Bernhard van Welderen, heer van Valburg, ambtman en dijkgraaf van de Neder-Betuwe („Maandblad van het Gen. De Nederl. Leeuw", 1911, kol. 3). Hij was de vader der twee volgenden.

Welderen. De oudste zoon van den voorgaande was Steven van Welderen, wien op 15 Juni 1689 commissie werd verleend als kapitein onder 's konings garde te voet en op 1 Maart 1695 als kapitein en kolonel van een regiment voetknechten, in plaats van den kolonel en brigadier Bülow, II 457. Na den 1sten Januari 1709 tot luitenant-generaal te zijn bevorderd, kwam hij om het leven door een val van zijn paard.

Welderen, Gijsbert van, was de herhaaldelijk in het Journaal als „de jongste Welderen" voorkomende ritmeester. Hij was kommandeur der Duitsche Orde, werd generaal-majoor der cavalerie, in 1706 kommandeur van Steenbergen, in 1713 van Meenen en overleed zonder kinderen na te laten uit zijn huwelijk met Adriana Winckelman, wier derde man hij was.

Well, IV 228, tusschen Arendonck en Ruda; vermoedelijk is bedoeld Welde, of Weelde, ten noorden van Turnhout, niet ver van de Nederlandsche grens.

Wemmel, Wemel, Vemel, ten noordwesten van Brussel, was in 1628 tot baronie verheven ten behoeve van Engelbert de Tay en in 1688 tot markiezaat ten behoeve van Philips Albert de Tay; waarschijnlijk was

laatstgenoemde de in het Journaal, II 253, vermelde heer van Wemel (Le Roy, „Théâtre profane du Duché de Brabant", fol. 29, met eene afbeelding B 72).

Weninx. Jan Weenix, 1640—1719, beroemd schilder van stillevens, de jonge genoemd in tegenstelling met zijn vader, Jan Baptist Wenix, 1621—1660.

Wentword. Bedoeld is Jan Bertelt Wentholt, raad ter Admiraliteit van het Noorderkwartier op 30 April 1692.

Weppelen, Wappelen, Van. Bedoeld is Govert van der Weppelen, een der zeekapiteins, welke veroordeeld werden, als hebbende hun plicht niet gedaan bij de ontmoeting van den schout-bij-nacht Hidde de Vries met Jan Bart op 29 Juni 1694, waarvan melding gemaakt wordt II 372. Zie De Jonge, „Geschiedenis van het Nederlandsche Zeewezen", III bl. 411; „Derde vervolg van Saken van Staat en Oorlog", Mei 1695, 39ste boek, fol. 34; „Europ. Mercurius", 1695, I bl. 284—'86. Blijkens het verslag over het Rijks-Archief te 's-Gravenhage, 1907, bl. 146, werd door Van der Weppelen een request aan H. Hoog Mog. ingediend, met eene apologie van zijn gedrag, maar blijkbaar zonder gunstig gevolg, daar hij in twee resolutiën, van 3 October en 31 December 1697, aangeduid wordt als „Gewesen Zeekapitein ten dienste dezer Landen".

Werchten, Werchteren, tusschen Aerschot en Mechelen, ten noorden van Leuven.

Werkendam. Zie Oem van Wijngaerden.

Werven, Van der, schilder te Rotterdam. Bedoeld is de portretschilder Adriaan van der Werff, geboren te Kralingen in 1659, gestorven te Rotterdam in 1722; in 1703 werd hij door den keurvorst van de Palts in den ridderstand verheven (A. von Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II 850).

Werven. Eigenaars van het huis Werve te Voorburg. „Alewijn Hr. vande Werwen" die, met achterlating van „een seer beslommerde boedel" op het eind van 1689 stierf, I 212, was François van Halewyn, heer van Watervliet, Werve en Heest, in 1649 gehuwd met Margaretha Maria de Roussel, erfdochter van François de Roussel de Horwettes (of Hornettes), Laval enz.

Niet lang voor zijn dood was het huis Werve door hem, bij schenking onder de levenden, afgestaan aan zijn zoon François van Halewijn, den jongen, heer van Hornettes, maarschalk van het Overkwartier 's Lands van Utrecht („Bijdragen en Mededeelingen van Die Haghe", 1903, bl. 425). Deze is de jonge Van der Werven, die in het Journaal, I 397, genoemd wordt; hij was echter geenszins, zooals in het Register, bl. 316, abusivelijk wordt gezegd, de schoonzoon van den secretaris Slingelandt, maar was in 1690 gehuwd met Alida van Luchtenburg, dochter van Pieter van Luchtenburg en Elisabeth van der Does. Wellicht was het ten gevolge van dat huwelijk, dat hij zich te Gorinchem vestigde, waar hij in 1694 schepen, in 1696 raad en in 1698 burgemeester werd. Voorts was hij gecommitteerde in 1701, '02 en '03, en stierf in 1733 (Genealogie van Halewijn, in het Archief van den H. R. v. A.; „De Navorscher", XLII bl. 284, 502; „Algem. Nederl. Familieblad", IV 72 en XL 229).

Werven, Joff. Van. Deze, die in het Journaal veelvuldig vermeld wordt, en hare jongere zuster, die II 151 voorkomt, worden in voormelde genealogie niet genoemd, maar wel in de genealogie-Roussel bij De Vegiano, „Nobiliaire des Pays-Bas" (uitg. van baron De Herckenrode, III 1678), als Constance Petronella en Isabelle Maria van Halewijn, dochters van François van Halewijn van Werve en Margaretha Maria de Roussel. De oudste dier zusters werd op 9 April 1700 te 's-Gravenhage overluid; hare zuster Isabelle Maria moet dan die zijn, welke volgens het Journaal in het najaar van 1692 overleed.

Wesley. Zie Wisely.

Westwezel. „De crepele Heer van Westwesel", van wiens huwelijk met „de bleeke joff. van Werckendam" melding wordt gemaakt I 179, was jhr. Jacob van der Rijdt, heer van Endegeest, Woestwezel en Westdoorn, geboren te 's-Gravenhage op 31 October 1654, die den 22sten October 1690 trouwde met jonkvrouw Johanna Maria Oem van Wijngaarden, vrouwe van Werkendam, na haars broeders dood ook barones van Wijngaerden en vrouwe van Benthuizen en Renesse. Vermoedelijk was zij de vrouwe van Werckendam, die den 18den

April 1700 te 's-Gravenhage werd overluid. De heer van Woestwezel komt nog in 1715 voor als wonende in een eigen huis in de Lange Voorhout-buurt te 's-Gravenhage, en schijnt toen weduwnaar te zijn geweest, want zijne vrouw wordt niet genoemd, maar wel twee inwonende „jonge juffrouen": Jacoba van Wijngaerden, „juffrou van Werkendam", blijkbaar eene schoonzuster van den heer des huizes en die dan wel geene zeer „jonge" juffrouw meer kan geweest zijn, en Dorothea van Lier, waarschijnlijk eene nicht („Maandblad van het Gen. de Nederl. Leeuw", 1893, bl. 83).

Westwezel, IV 6, 147, 244, 247 enz. Dorp in Zuid-Brabant, ten westen van Hoogstraeten.

Wevelinckhoven, Mr. Jacob van, werd bij akte van 7 en 20 April 1656 door de prinses royale en de prinses douairière, als voogdessen van Z. H., aangesteld tot raad en rekenmeester van den prins.

Wevert. De reisgenoot van Huygens was de kapitein jhr. Paul van Wevort, in 1649 vermeld in „Bijdragen en Mededeelingen van Die Haghe", 1910, bl. 110—'11. Hij overleed op 23 Maart 1655 in den Haag, volgens de genealogie-Van Wevort in het Archief van den H. R. v. A.

Wexford, hoofdplaats van het graafschap van dien naam, aan de zuidwestelijke kust van Ierland.

Wharton, Thomas, voegde zich reeds in November 1688 bij Willem III en werd door dezen in Februari 1689 aangesteld tot „Comptroller of the Household" en in November d. a. v. benoemd tot lid van den „Privy Council", I 23. Het gerucht dat, volgens het Journaal I 267 in Mei 1690 liep, als zoude Wharton zijn ambt nederleggen, bevestigde zich niet, want in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 28 Mei 1691 heet hij nog „Contrerolleur van het Huys van S. Maj.", maar wel geraakte hij omstreeks dien tijd bij den koning in ongenade, wegens het instellen van een „reflecting toast" op den keurvorst van Brandenburg, toen deze zich bij den koning in den Haag bevond (Luttrell, II p. 193). Hij moet dezelfde zijn, die in December 1694 „Black Rod" genoemd wordt, en erfde in Februari 1696, met den titel zijns vaders, diens zetel in het Hoogerhuis.

W h a r t o n, Philip lord, de vader van den voorgaande, is degene, van wiens mislukte vrijage met een rijk jong meisje en daarna met hare moeder Huygens het verhaal doet, II 439. Hij was destijds voor de derde maal weduwnaar. Zijne meeste bekendheid dankt lord Wharton evenwel aan het van hem als negentienjarig jongeling door Van Dijck geschilderde, portret, dat thans nog tot de voornaamste kunstschatten behoort van de verzameling in de Hermitage te St.-Petersburg. Lord Wharton overleed op drie-en-tachtig-jarigen leeftijd in Februari 1696.

Wharton, Miss Mary, eene rijke erfgename, werd in December 1691 met geweld geschaakt door kapitein Campbell, Archibald Montgomery en Sir John Jonston, van welke drie alleen de laatste achterhaald en terechtgesteld werd. Miss Wharton was echter al spoedig tot hare verwanten teruggekeerd, doch, naar gezegd werd, niet dan na tegen haren wil tot een huwelijk met Campbell gedwongen te zijn. Niet lang daarna, den 17den Maart 1692, trouwde zij met zekeren kolonel Byerly (Luttrell, II 128, 130, 394).

W h i t e, kapitein van het jacht „Monmouth"; bedoeld is Wright. Zie aldaar.

W h i t e c h u r c h, Whitchurch in Cheshire, ten zuiden der stad Chester.

W h i t e l o c k. Wellicht is bedoeld Sir William Whitlock, die eenige jaren later voorkomt als afgevaardigde wegens de Universiteit van Oxford in het Parlement.

W h i t k i n. Bedoeld moet zijn het II 312 mede vermelde Witham, ongeveer ter halverwege tusschen Harwich en Londen.

W h i t n e y, James, hoofd eener bende struikroovers, werd den 6den December 1692 gevangen genomen en in Newgate opgesloten. Hij bood aan, indien hem vergiffenis werd geschonken, met dertig ruiters in dienst te treden en buitendien eene goede som te betalen, waarover men wil dat inderdaad met hem in besprek werd getreden, maar desniettemin werd hij met zeven leden zijner bende ter dood veroordeeld en hoewel hij, naar beweerd werd, nog daarop in een draagstoel

naar Whitehall was gezonden, om daar onthullingen te doen, hetzij omtrent personen, die aan zijn bedrijf medeplichtig waren, hetzij omtrent een beraamden aanslag op 's konings leven, en ofschoon hij na zijne veroordeeling nog brieven richtte aan verschillende hoog geplaatste personages, werd het vonnis voltrokken, dat hij „very penitently", onderging (Luttrell, II 630, 633, 644; III 1—27, passim).

Wichesfelt. Het landgoed van Stechinelli heette, volgens de hertogin van Orléans, Wickenburg en lag in het hertogdom Luneburg; na zijne verheffing in den rijksadelstand in 1688 zoude hij daaraan het predikaat von Wickenburg hebben ontleend (Bodemann, „Aus den Briefen der Herzogin Elisabeth Charlotte von Orleans an die Kurfürstin Sophie von Hannover" (II 29, noot 4).

Wickart, Wickard, Wickrath. Dr. John Wickart was een der twee „royal chaplains", die zich gedurende de veldtochten van 1691, '92 en '93 in het gevolg des konings bevonden. Den 1sten Maart 1692 werd hem commissie verleend „to be chaplain-general of the army in Flanders during the present expedition", en in December van datzelfde jaar verkreeg hij te Cambridge den graad van doctor in de theologie, waarop zijne benoeming tot „dean" van Winchester volgde. Later heet hij buitendien ook kanunnik van Windsor. In 1698 vergezelde hij lord Portland als ambassade-predikant naar Parijs („Calendar of State Papers", 1691—'92, p. 159, 527, 541; „Proceedings of the Huguenot Society of London", VII 38).

Wicquefort, Wicfort, Wicqfort. Abraham de Wicquefort, zoon van Gaspard van Wickevoort, of de Wicquefort, en Catharina Rendorp, werd, volgens opgave, den 20sten September 1606 geboren. Omtrent zijn levensloop zijn betrekkelijk weinig bijzonderheden bekend. Vgl. „Kronyk van het Historisch Genootschap", XII bl. 198; de Inleiding van mr. L. E. Lenting tot de „Histoire des Provinces Unies des Païs-Bas"; die van Dr. F. J. L. Krämer op de „Lettres de Pierre de Groot à Abraham de Wicquefort", bl. XXIII en vlgg., en eindelijk het artikel

van H. S. M. van Wickevoort Crommelin in de „Bijdragen voor Vaderl. Geschiedenis en Oudheidkunde", 1900, bl. 237 en vlgg. De algemeen bekende strafvervolging, in 1675 tegen Wicquefort ingesteld, was, naar luid eener resolutie van H. Hoog Mog. van 28 Maart van dat jaar, door niemand minder dan den prins van Oranje zelven uitgelokt, vermits deze was „geinformeert geworden dat hij sigh soude bemoeijen met het maecken van veele nadeelige correspondentiën soo binnen als buyten 's Landts, alle tenderende tot een seer groot nadeel ende ruine van den Staet, verachteringe van den dienst, soo wel van de saecke der hooge geallieerden int gemeyn, als van deze Landen in het particulier". In het Journaal van Huygens wordt op 10 October 1675, IV 72, als uitslag dier vervolging Wicqueforts veroordeeling vermeld tot levenslange gevangenisstraf en zijne overbrenging naar Loevestein. Het vonnis komt voor in den „Hollandschen Mercurius" 1675, bl. 231—233. Wicquefort werd evenwel niet naar Loevestein overgebracht, maar opgesloten gehouden op de Gevangenpoort te 's-Gravenhage, waaruit hij echter, gelijk bekend is, op 11 Februari 1679 ontsnapte („Bijdragen en Mededeelingen van Die Haghe", 1906, bl. 141, 148 en vlgg.). Daarop geraakte hij naar Celle, waar men aanvankelijk meende, dat hij door den hertog tot kanselier zou worden aangesteld, zooals de hertogin van Hannover in gansch niet vleiende termen aan haren broeder schreef („Briefwechsel", S. 354—'55). Die aanstelling bleef echter achterwege en Wicquefort kon zich verder onledig houden met de voltooiing van zijn geschiedwerk. Hij bevond zich nog te Celle, toen Willem III daar in het najaar van 1680 een bezoek bracht en — wat het belangrijkste is dat men van Huygens omtrent hem verneemt — het gelukte toen zijne verzoening met den prins tot stand te brengen, III 27, 48. Wicquefort overleed op 23 Februari 1682.

Wicquefort, De dochters van. De oudste van haar zal die geweest zijn, welke Huygens op 11 Juli 1649 te Charenton zag, vermoedelijk in de protestantsche godsdienstoefening. Zij trouwde met zekeren Londy en

stierf als weduwe in 1670 („Lettres de P. de Groot à Wicquefort", p. 14; Van der Muelen, „Het register der graven in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage", bl. 56). Drie anderen ontmoette Huygens in 1680 gedurende zijn verblijf te Celle en noemt ze Babet, Nanon en Nanette, klaarblijkelijk dezelfden, welke door den heer Lenting in zijne Inleiding tot de „Histoire des Provinces-Unies", bl. XI, Jeanne Elisabeth, Anne en Anne Dorothée worden genoemd. De eerste wordt in het Journaal bedoeld III 15, 47 en 48, de tweede III 15 en 48, de derde III 15.

Widdington, Thomas, IV 116, was, naar luid van den Staat van Oorlog voor 1677, sergeant-majoor onder den luitenant-kolonel Macdowell en werd den 31sten December 1677 tot luitenant-kolonel bevorderd. Als zoodanig wordt hij onder lord Ossory vermeld op den Staat van Oorlog voor 1679.

Widdington, IV 123, die het leven liet voor Maastricht, was Roger Widdington, een der zeven zonen van William Widdington, baron Widdington of Blankney, en van Mary, dochter en erfgename van Sir Anthony Tyerwall of Blanteny (of wel Thorold of Blankney).

Widukindus. Wittekind was, zooals bekend is, hertog der Saksers en wordt tot de voorzaten van het koninklijk huis van Pruisen gerekend.

Wieling, Wielich. Nicolaas Wieling, of Willing, historieschilder, geboren in Den Haag, sedert 1667 in dienst van den keurvorst van Brandenburg, overleed in 1678 (A. von Wurzbach, „Künstler-Lexicon", II 686). Zijne vrouw — volgens Huygens, III 36, „bien jolye et pas trop severe", was Maria de Haen, zuster van den Haagschen schilder Anthonie de Haen.

Wiese, Wise, rechts van de Dender, tusschen Aelst en Dendermonde.

Wilde, Pieter de, geboren te 's-Gravenhage in 1649, zoon van een kapitein Pierre Sauvage, die wapenbewaarder van prins Frederik Hendrik geweest was en zijn naam had verhollandscht, komt reeds bij den aanvang van het Journaal, in October 1673, voor en was blijkbaar toen al „Commys ter Secretarye van den

Heere Prince van Orangien". Vervolgens wordt hij (Deel IV passim) voortdurend vermeld tot 1678 en wederom tien jaren later, toen aanstalten werden gemaakt tot 's prinsen tocht naar Engeland, aan welken tocht door hem werd deelgenomen. In Engeland vond hij het evenwel niet recht naar zijn zin; zijne vrouw maakte eerst bezwaar zich daar bij hem te voegen, I 145, en toen zij toch kwam, zal zij wel de oorzaak geweest zijn, dat hij aandrong om naar Holland te mogen terugkeeren, I 143, 235, wat hem echter niet werd toegestaan. Ook had hij al te vergeefs gevraagd om de plaats van secretaris van Vlissingen, I 170, en toen moet hem de toezegging zijn gedaan, dat hij tot drossaard van Woudrichem zou worden benoemd, wanneer die betrekking zou openvallen, want daarop beriep hij zich, toen de vacature zich werkelijk voordeed. Dat gebeurde evenwel eerst op het einde van 1691, maar toen werd hij dan ook, klaarblijkelijk door 's konings invloed, bij resolutie der Staten van Holland en Westfriesland van 30 November 1691, „geëligeert tot het vacante Bailluw- en Dijkgraafschap van Woudrichem en den Lande van Altena", I 522, 525, en verkreeg hij in de eerste dagen van 1692 verlof om bezit te gaan nemen van zijn post, zeer tot vermaak van den koning, die bij herhaling zich er vroolijk over maakte, dat De Wilde voortaan in „sijn Gouvernement van Altenae" zoude doorgaan als „Sijne Hoogh Edelheit" en zijne vrouw daar mevrouw zoude heeten, II 9, 14, 42. Maar wat onder scherts aanving had een tragischen afloop. Al had De Wilde een ambt hier te lande verkregen, hij bleef toch verbonden aan de secretarie des konings, waar het vermoedelijk niet gemakkelijk zou zijn geweest hem te vervangen. In 1692 en '93 was hij daar dan ook steeds nog geregeld in functie en in het najaar van 1693 maakte hij zich ook weder gereed mede naar Engeland over te steken, toen hij, reeds te Maaslandssluis aan boord, vergunning van Huygens ontving, om nog eenmaal naar Den Haag terug te keeren; bij die gelegenheid sloeg in den stormachtigen Octoberavond de boot om, welke hem naar den wal zou brengen,

zoodat hij te water geraakte en jammerlijk verdronk, II 276. Eerst in Februari, bijna vier maanden na het ongeluk, spoelde zijn lijk op Texel aan en werd het vervolgens in de kerk te Burg begraven. Een aldaar opgehangen rouwbord meldde: „Hier ligt begraven de Heer Pieter de Wilde, in sijn leven bailluw en dijkgraaf van Woudrichem en der landen van Altena. Eerste commis van de Nederlandsche secretarye van Sijne Majesteyt van Groot-Brittanje, obiit den 26 October 1693" („Algem. Nederl. Familieblad", IV 250; „Europ. Mercurius", Maart 1694, bl. 155). In aanteekening 18 op het Gidsartikel van 1878 over het Journaal van Constantijn Huygens is zonder noemenswaardigen grond aangenomen, dat twee De Wilde's, vader en zoon, achtereenvolgens in de secretarie des konings aangesteld zouden zijn geweest, wat echter niet het geval is. Dezelfde Pieter de Wilde, die drost van Woudrichem was geworden, bleef, zooals uit het bovenstaande blijkt, daarna werkzaam als commies ter secretarie, en niet zijn zoon Samuel, van wien trouwens in het geheele Journaal geen melding wordt gemaakt. Die vrij dwaze fout is voorts, jammer genoeg, bestendigd in het Register, waar zelfs van twee personen, De Wilde en zijne vrouw, vier zijn gemaakt, nl. vader en zoon, elk met eene vrouw; in werkelijkheid komen in het Journaal enkel Pieter de Wilde en zijne echtgenoote voor.

Wilde, De vrouw van De. De tweede echtgenoote van Pieter de Wilde is degene, welke in het Journaal optreedt. De eerste was geweest Sara van Huls, de zuster van Samuel en Carel van Huls, die mede aan de secretarie verbonden waren. Na haar dood hertrouwde hij op 10 October 1685 aan De Bildt bij Utrecht met Anna Spoor, eene volle nicht zijner eerste vrouw, dochter van Hendrik Spoor en van Anna van Huls. Een penning, ter herinnering aan dat huwelijk geslagen, wordt beschreven in „De Navorscher", XXXV bl. 24. Van die tweede vrouw en hare moeder ondervond Huygens, na De Wilde's dood, nog veel moeite en verdrietelijkheid, daar zij, niet tevreden met hetgeen haar aangeboden werd totdat in haar lot zoude zijn voorzien,

verlangden, dat de zaken zouden blijven voortgaan op denzelfden voet als bij De Wilde's leven, voor welken, zeker niet redelijken, eisch de weduwe geen beter argument wist aan te voeren dan „dat het waernemen der saecken haer noch wat divertering soude geven in haere desperate droefheit", wat men meende dat haar door een predikant in de pen was gegeven, II 372, 375. Maar Huygens hield zich volmaakt onverschillig voor dat betoog en zulks te meer, daar langzamerhand allerlei bijzonderheden omtrent de inhaligheid en de schijnheiligheid van De Wilde aan het licht kwamen. Maar, afgescheiden daarvan, de wijze waarop het aan vrouwen vrijstond zich met de aangelegenheden van 's konings secretarie in te laten — ook mevrouw Huygens was daaraan niet vreemd — geeft een zonderlingen indruk van de wanorde en het gebrek aan verantwoordelijkheid, waarmede het daar toeging.

Wilde, Herman de, werd op 5 October 1673 kapitein, op 17 October 1681 bevorderd tot sergeant-majoor van het regiment van den graaf van Waldeck, den veldmaarschalk, later tot luitenant-kolonel van dat regiment en op 28 Juni 1694 benoemd tot majoor-commandant der stad Maastricht. Later ging hij als generaal naar Indië. Mogelijk is van hem ook sprake I 103, maar II 211 en 253 is zonder twijfel de commies Pieter de Wilde bedoeld.

Wilderen. Zie Welderen.

Wildman, Majoor, door Huygens aanvankelijk „een verstandigh oudt Engelsman" genoemd, I 36, werd in April 1689 tot „postmaster" aangesteld, waarover Witsen op 16/26 April 1689 uit Westminster aan de burgemeesters van Amsterdam schreef, dat de nieuw benoemde postmeester, „majoor Wijlman, die lange tot Amsterdam heeft gewoont, onse stad, naar ik hoor, zeer genegen" is („Aemstel's Oudheid", IV bl. 120). Intusschen werd die benoeming door D^r^. Stanley sterk gegispt, I 116, 122. En dat die afkeuring niet ongegrond was, blijkt wel daaruit, dat reeds in Februari 1691 Wildman op een, door den koning uit Holland gezonden, bevel uit zijn ambt werd ontslagen. Als reden daar-

voor werd opgegeven dat hij eene geheime correspondentie onderhield met 's konings tegenstanders te Amsterdam; dat hij in Schotland intrigeerde; dat hij brieven van den koning had geopend en dat in Holland brieven van hem ontdekt waren, waarin de koning beschuldigd werd van gebrek aan goede trouw. Wat hiervan is, zal wel in het midden moeten blijven. Wildman was echter ook „alderman" der stad Londen en als zoodanig ontving hij in 1692 den ridderslag bij gelegenheid van een bezoek des konings in Guildhall. Niet lang daarna stierf hij (Luttrell, I 520; II 187, 192, 603; III 131).

Wildt, Mr. Hiob de, 1637—1704, was sedert 1659 secretaris der Admiraliteit te Amsterdam. Als zoodanig is van hem in het Journaal sprake IV 23; blijkbaar moest hij toen de verzending over zee uit Antwerpen bevorderen van standbeelden, welke Willem III voornemens was aan te koopen. Ook in 1676 wordt hij genoemd IV 79. Blijkens het Register der resolutiën van H. Hoog Mog., werd hij, op verlangen des konings, den 31sten October 1689 naar Engeland gecommitteerd en op 18 Mei 1691 door Willem III, als admiraal-generaal, benoemd tot zijn vertegenwoordiger bij de respectieve Admiraliteiten in Holland, Zeeland en West-friesland. Het besluit dier benoeming zoude, volgens Elias, I 393, te Hamptoncourt zijn geteekend, maar uit het Journaal blijkt, dat de koning zich den 19den Mei 1691 op Het Loo bevond, zoodat de onderteekening wel daar zal hebben plaats gehad. Ongetwijfeld is overal, waar in Dl. I en II van den secretaris De Wildt gesproken wordt, mr. Hiob de Wildt bedoeld, ook I 437, waar „swager" wel te verstaan zal zijn als „schoonzoon", en II 533, waar blijkbaar gelezen moet worden: „de Secretaris de Wildt vande Admiraliteit en de Secretaris Slingelandt, sijn schoonsone".

Wildt, David de, 1662—1729, de zoon van den voorgaande uit zijn eerste huwelijk met Suzanna Reael, werd den 5den Mei 1688 benoemd tot tweeden secretaris der Admiraliteit te Amsterdam. Voorts was hij meesterknaap ter houtvesterij van Gooiland en kanunnik van Ste.-Marie

te Utrecht. Hij was eerst gehuwd met Anna Reynst, vrouwe van Drakensteyn, en daarna, II 226, 227, met Cornelia van Strijen.

Wildt, Susanna de, geboren in 1666, was de dochter uit het tweede huwelijk van m^r. Hiob de Wildt met Barbara de Neufville. Zij trouwde in 1690 met m^r. Simon van Slingelandt, toentertijd secretaris van den Raad van State, later thesaurier-generaal der Unie en raadpensionaris van Holland. Vóór haar huwelijk wordt zij vermeld I 187 en daarna, als mevrouw van Slingelandt, I 253, 397 en II 195.

Wiler, Weiler, luitenant-kolonel. Aan Jacob Willer werd op 12 April 1673 commissie verleend als luitenant-kolonel in het regiment van den graaf van Erpach. Uit eene kantteekening bij zijn naam op den Staat van Oorlog voor 1677 blijkt, dat hij op 13 Juli van dat jaar vervangen werd door Hendrik Lemkers.

Wilhem, Maurits le Leu de, heer van Waalwijk, was de eenige zoon van m^r. David le Leu de Wilhem, raad van den prins van Oranje, sinds 1638 lid van den raad van Brabant, overleden in 1658, en van Constantia Huygens. Hij was derhalve een volle neef van den auteur van het Journaal, die met ingenomenheid vernam, dat De Wilhem „s'evertuant dans l'herauderie (sic!) avoit trouvé les 8 quartiers de sa mere", IV 198. De Wilhem vergezelde in 1665 zijn oom Huygens naar Orange en werd daar tot doctor in de rechten bevorderd, waarna hij verscheidene groote reizen ondernam en zich eindelijk in het gevolg van den ambassadeur Van Haren naar Zweden begaf. Daar werd hij, bij resolutie van H. Hoog Mog. van 26 Augustus 1672, aangewezen om in de plaats van den ambassadeur op te treden, in geval deze gebruik mocht maken van het hem verleend verlof om herwaarts terug te keeren. Doch reeds vier dagen later, den 30sten Augustus 1672, nam hij de betrekking aan van extraordinaris raad in den Raad van Brabant (Van der Burgh, „Gezantschappen van Zweden en Nederland wederzijds afgevaardigd", enz., bl. 22). Het is dus niet juist te zeggen dat hij resident in Zweden geweest is. In 1674 schijnt hij

gewoon lid van den Raad van Brabant te zijn geworden. In 1690 dong hij, zooals uit het Journaal blijkt, naar het ambt van fiscaal der Admiraliteit te Rotterdam, maar werd niet benoemd, hetgeen wel de aanleiding zal zijn geweest, waarom hij een brief „vol sotte impertinentien" aan Huygens naar Londen schreef, I 240, dien deze zich haastte aan de familie in Den Haag mede te deelen. Van daar eene „brouille" tusschen de twee, die nooit recht schijnt te zijn bijgelegd, ofschoon eene zuster van De Wilhem beproefde de zaak goed te praten. In 1703 werd De Wilhem president van den Raad van Brabant en in 1724 overleed hij. Zijne echtgenoote, van wie II 33, 204 en 223 melding wordt gemaakt, was Maria Timmers, dochter van Paulus Timmers, raad en burgemeester van Rotterdam, en van Maria Raat. Uit dat huwelijk bleef één zoon in leven, Constantyn le Leu de Wilhem, die in de regeering van Haarlem geraakte en door wien het geslacht werd voortgezet („De Navorscher", XIV, 1864, bl. 29; „Taxandria", XI bl. 83).

Wilhem. Constantia, Egidia en Sophie le Leu de Wilhem, — Tet, Giedeke en Fy — waren de zusters van Maurits le Leu de Wilhem en dus volle nichten van onzen auteur. Van Egidia en Sophie verneemt men in het Journaal niet veel anders dan beider dood; Egidia bezweek aan eene apoplexie op 1 Mei 1690, I 265, en Sophie ruim een jaar later, na een lijden van eenige weken; den 12^{den} Mei 1691 had hare begrafenis plaats, I 431. Constantia bleef dus alleen over; zij was de oudste der drie, geboren in 1633, en liep dus, toen hare zusters stierven, reeds naar de zestig, hetgeen niet belette, dat zij zich toch het trouwen nog niet uit het hoofd gezet had. En daar de drie zusters elkander bij testament hadden doen erven — tot niet geringe ergernis van den broeder, die buitengesloten was, II 503 — had Tet over een ruimen buidel te beschikken, die, bij gebreke aan jeugd en schoonheid, nog wel in staat zou kunnen blijken haar naar het huwelijksaltaar te voeren. De familie maakte dan ook alvast plan haar uit te huwelijken aan den verstokten „Hagestolz" Christiaan Huygens, ten einde dezen in staat te stellen „wat ruymer

te konnen leven", maar deze hield „hem daer heel vremdt" aan en verklaarde, dat, zoo zijne nicht een twaalf of veertien jaar jonger geweest was, hij mogelijk daaraan zou hebben kunnen denken, „maer nu daer gansch geen treck toe hadde", I 446. Wat later, bij gelegenheid van een dineetje op Hofwyck, toonde hij echter „meer empressement" en kon men merken, dat hij den voordeeligen kant van het plan beter had leeren inzien en „de saeck... noch wel soude mogen voortgaen", maar toch kwam er niets van; mogelijk had de bedaagde vrijster toen reeds hare zinnen gezet op den jongen Gersdorff, van wiens hofmakerij men eerlang hooren zou en waarmede geheel Den Haag zich vroolijk moet hebben gemaakt, daar zelfs de koning er van hoorde, II 422. Baron Von Gersdorff, toen een jongman van zes-en-twintig jaar, was een aankomend diplomaat, gelijk gewoonlijk met „meer schulden als goedt", die blijkbaar eene rijke vrouw in Holland zocht en inderdaad niet afkeerig schijnt geweest te zijn van eene verbintenis met de oude Constantia, wier hoofd hij deerlijk op hol moet hebben gebracht; haar broeder had althans alle moeite haar te bewegen tot de belofte, „dat sij met Gersdorf niet soude trouwen", waartegen hij dan beloven moest niet te zullen beletten „dat hij bij haer soude komen, want dat sij hem altemet eens wilde sien, dat hij haer hadde toegestaen, ende nu beyde wel te vrede waeren", II 318. Maar niet tevreden daarmede was Gersdorff, van wien men al spoedig vernam, dat hij het oog op eene andere had doen vallen, en wel op de schatrijke juffrouw Burgh van Kortenhoef, met wie hij dan ook kort daarna in het huwelijk trad. Voor Constantia moet de ontnuchtering droevig zijn geweest, vooral toen achterna vernomen werd, dat het rijke huwelijk voor Gersdorff in orde gemaakt was door eene vrouw, aan wie hij geld schuldig was en die geen beteren weg had weten te bedenken, om hem in staat te stellen haar af te betalen. Doch al te tragisch werd de afloop van Constantia's laatsten liefdesroman niet opgenomen; het laatst wat men er van hoort, is dat zij er in den familiekring — ook door „broer" Christiaan —

duchtig mede werd geplaagd, II 422. En nog bijkans twintig jaren lang kan men zich daarmede hebben vermaakt, daar zij eerst op 8 Maart 1713 begraven werd („De Wapenheraut", 1909, 13de jaarg., bl. 367).

Wilkins, Duitsch predikant te Londen. Vermoedelijk is bedoeld Nicolaas Wiltens. Zie op dien naam.

Willandt. Bedoeld is Godard Willem van Tuyll van Serooskerken, heer van Willandt, Soetekerke enz., lid der Ridderschap van Utrecht en gecommitteerde in de Staten dier provincie, door wien eene voorname rol was gespeeld bij het overgaan van Utrecht aan de Franschen, en wiens gedrag gedurende de bezetting der stad door den vijand algemeen werd gelaakt.

Willebroeck aan den Rupel, bij de uitmonding van het kanaal van Brussel naar Willebroeck.

Willemstad behoorde indertijd tot de domeinen van het huis van Oranje. Het schijnt wel, dat onder de regeering van Willem III de troepen, uit Engeland naar de Zuidelijke Nederlanden bestemd, veelal rechtstreeks naar Willemstad overgebracht en aldaar ontscheept werden.

Williamson, Sir Joseph, begon zijne loopbaan als ondergeschikt ambtenaar in de secretarie van Staat onder lord Arlington, door wien hij zich wist te doen onderscheiden en dien hij later opvolgde. Vooral maakte hij echter zijn weg in de wereld door een hoogst aanzienlijk huwelijk met de weduwe van lord O'Brien, zuster van den hertog van Richmond en Lennox, van wiens fortuin en titels zij de erfgename werd. Van hem schreef de geleerde Gale, professor in de Grieksche letteren te Cambridge, op 7 April 1690 aan Mabillon (Gigas, „Lettres des Bénédictins de la Congrégation de Saint-Maur", I 31): „Agit jam in Hibernia Cl. Williamsonus; duxit uxorem nobilem et ex primo fere gradu foeminam; usus est valetudine nuper non ita commodâ; cessit aulâ magni cujusdam viri inimicitiâ oppressus" — van wien blijkt niet — „fruitur, ex uxoris dote, condicione bene lautâ, benevolentiâ autem et affectu perplurimorum, quos benigne tractabat, cum esset in gratia et loco sublimiori". Booze tongen be-

weerden intusschen, dat hij met de rijke en voorname lady na hun huwelijk niet op zoo teederen voet verkeerde als daarvoor; dat hij echter, zooals Sylvius I 373 beweerde, aan den drank zou zijn geraakt, schijnt van elders niet te blijken. Evenwel is het een feit, dat hij niet weder secretaris van Staat werd. Bij den vredehandel te Rijswijk was hij een der gevolmachtigden van Groot-Brittannië en wordt daarbij genoemd „Sijn Excell. de Heer Joseph Williamson, Ridder, Geheyme Raad van Sijn Majesteyt, Bewaarder van de Archieven, Lid van het Parlement van Engeland, Exts. Ambassadeur en Gevolmachtigde van S. Britt. Majesteyt". Sir Joseph overleed den 4den October 1701.

Willis. Mr. Willis „of All Souls Oxford" werd in Februari 1692 aangewezen om met Dr. Wickart als kapelaan den koning huiswaarts te vergezellen. In 1695 werd hij bevorderd tot doctor in de theologie en vervolgens benoemd tot „Prebend of Westminster". Dan werd hij in Juli 1698 aangesteld tot „Subpraeceptor" van den jeugdigen hertog van Gloucester, na wiens vroegtijdigen dood hij tot „Dean" van Lincoln benoemd werd (Luttrell, II 355; III 454, 459; IV 404; V 114).

Wils, Dr., I 41. De secretaris der drie commissarissen, welke door koning Jacob II naar den prins van Oranje te Hungerford werden afgevaardigd, heet bij Luttrell, I 481, Dr. Wynn.

Wilschut. Mogelijk is bedoeld Andries Wiltschut, die op 16 April 1704 voorkomt als kapitein van het schip „de Vliegende Swaluw", of wel Abraham Wiltschut, die in 1690 moeielijkheden in Spanje ondervond met zijn schip „De Eendraght". Zie de resolutiën van H. Hoog Mog. van 18 April, 6 Mei en 4 Augustus 1690.

Wilson. Voor Edward Wilson werd op 27 Maart 1675 commissie verleend als adjudant van het regiment van den heer Daniel Visconte de Clare en op 3 Februari 1679 als kapitein, „alsoo de comp. van Cap. Birnie is comen te vaceeren, welcke plaetse hij al bedient heeft sedert 9 December 1678". Ongetwijfeld is hij dezelfde, die bij Ferguson, I 512, in 1688 genoemd wordt kapitein in het regiment van Barthold Balfour, maar in 1689 niet

meer voorkomt; vermoedelijk was hij middelerwijl gecasseerd, I 61. In het begin van 1689 hoopte hij met een Iersch regiment in dienst des keizers te zullen treden, maar in April, zich van Wight naar Kingston begeven hebbende, werd hij, als van samenzwering verdacht, gevangen genomen en opgesloten, eerst in het kasteel van Edinburgh en daarna, ten gevolge van een onvoorzichtigen brief van zijne vrouw, in het fort The Bass, I 215. Evenwel werd hij in Mei 1690 ontslagen en naar Holland gezonden, van waar hij toen gelegenheid moet gevonden hebben zich naar Ierland weg te maken. Daar bevond hij zich althans in Mei 1691 als ondergouverneur van Galway, I 427. En mogelijk was het na de overgave dier stad in Augustus d. a. v., dat hij schipbreuk leed op de Iersche kust, waarvan zijne vrouw in Februari 1692 het verhaal aan Huygens deed, II 25. Destijds heette het op nieuw, dat hij met een Iersch regiment in dienst van den keizer zou treden, wat ook schijnt te zijn geschied, daar de „Calendar of State Papers", 1691 -'92, p. 230, een schrijven bevat, door den toenmaligen secretaris van Staat, lord Nottingham, onder dagteekening van 12 April, tot aanbeveling van Wilson aan den prins van Hessen gericht, waarin gezegd wordt: „he will be very useful in conducting the Irish to Vienna and will prevent desertions by the way; he is a good officer, especially understanding the subject of fortification, and I pray that he may obtain some post". Vermoedelijk was dat schrijven een gevolg van een request, door Wilson in Maart t. v. tot de regeering gericht, en waarin door hem een relaas van zijne antecedenten gegeven werd („Calendar, a. v.", p. 196), 't welk intusschen niet den indruk van volkomen betrouwbaarheid geeft. Verder wordt van hem niets meer vernomen.

Wilson, Mevrouw, de vrouw van den voorgaande, was Jacoba de Grenu, dochter van Maurice de Grenu, ridder, gouverneur van Sas-van-Gent, en van Wilhelmina van Weede, de zuster van Dijkveld. Volgens bovenvermeld request van Wilson, zoude zij naar Frankrijk zijn geweken, maar aldaar gevangen zijn genomen, op bar-

baarsche wijze behandeld en eindelijk naar Engeland teruggezonden.

Wiltens. Dr. Nicolaas Wiltens, j.m., predikant van Z. M. van Groot-Britannië in de kapel van St.-James te Londen, ondertrouwde te 's-Gravenhage op 28 October 1696 met Wijna Berckelbach, j.dr., wonende in Den Haag („Navorscher", XLI, 1891, bl. 201).

Wilton. Stadje ten westen van Salisbury, aan de Nadder, in het Engelsche graafschap Wilts.

Wiltshire, Graaf van. Lord Charles Paulet droeg den titel van graaf van Wiltshire, zoolang zijn vader markies van Winchester was, en nam zelf dien titel aan, nadat zijn vader op 8 April 1689 tot hertog van Bolton verheven was. Zie verder op Winchester.

Winchester, Markies van. Charles Paulet, graaf van Wiltshire, werd, nadat zijn vader in April 1689 tot hertog van Bolton verheven was, markies van Winchester genoemd. In November 1688 werd hij door den prins tot „Commissioner for the revenue" aangesteld en in Februari 1689 benoemd tot „Lord Chamberlain" der koningin, welke functie hij tot haar dood bekleedde. Voorts werd hij in Juni 1690 lid van den „Privy Council", nam in 1691 deel aan den veldtocht in de Zuidelijke Nederlanden (Journaal, II 449, 492, 497) en werd daarna „Superintendent of all the Seacoasts" en vice-admiraal te Southampton en Wight; in 1697 was hij een der „Lords Justices" in Ierland en eindelijk, bij den dood zijns vaders in 1699, volgde hij dezen op als hertog van Bolton.

Winchester. Stad in Hampshire, niet ver van de zuidkust van Engeland.

Winden, vermoedelijk Windham. Mogelijk kolonel Wyndham, die zich in den slag bij Neerwinden onderscheidde (D'Auvergne, 1693, p. 76), denkelijk dezelfde, die in 1706 als luitenant-generaal in Spanje stierf (Luttrell, VI 116).

Winden, Mrs., vermoedelijk dezelfde als mrs. Windham, eene der dames van het huis der koningin.

Windischgraetz. Amadeus graaf van Windischgraetz, vrijheer van Wullenstein en in Thall, heer van Traut-

mannsdorff, ridder van het Gulden Vlies, raad en kamerheer van zijne keizerlijke majesteit, werd als plenipotentiaris des keizers op 15 Maart 1691 door de Staten-Generaal in audiëntie ontvangen en verkreeg, na afloop zijner zending, op 7 September 1693 brieven van recredentie van H. Hoog Mogenden. Hij werd alhier door Kaunitz ontvangen en na zijn terugkeer te Weenen eerst benoemd tot hofmaarschalk des keizers en al spoedig daarna, in Februari 1694, tot vice-kanselier des Rijks. Hij stierf den 25sten December 1695.

Winecaton. Wincarton in Somersetshire, noordoostelijk van Sherborne.

Winsor. „Collonel Windsor, Edelman van de Bedkamer van S. Kon. Maj.", komt voor in eene resolutie van H. Hoog Mog. van 12 Mei 1692; naar luid van het Journaal, II 525, werd hij op 29 Augustus 1695 „dangereuselijck gequetst aende hersenpan".

Winsot, Madame, te Genève, III 154. Mogelijk is bedoeld de dame, die bij Galiffe, II 493, in het voorbijgaan vermeld wordt als „la célèbre Madame de Windsor", welke in 1678 haar testament maakte; omtrent hare identiteit verluidt echter niets, evenmin als omtrent den aard harer beroemdheid. Ook wordt zij genoemd als bevriend geweest zijnde met Bayle, in diens levensbericht vóór dl. I van zijn „Dictionnaire", uitg. van 1740, fol. 109.

Winssen, Van. Mogelijk is bedoeld Willem van Winssen, ridder der Duitsche Orde, commandeur van Maasland, zoon van Johan van Winssen, heer van Heycop, en van Frederica de Wael van Vronesteyn (geneal. van Winssen in het Archief van den H. R. v. A.).

Wirinx. Bedoeld is een der gebroeders Johan, Anton en Hieronymus Wierx of Wierix, die in 1678 reeds sedert zestig jaren niet meer in leven waren.

Wirtemberg, Wirtenberg, Wurtenberg. „De Hertoch van Wurtenberg, commanderende de Deensche trouppes", die in Juli 1690 voor het eerst in het Journaal genoemd wordt, I 296, was Ferdinand Willem, hertog van Wurtemberg en Teck, die, als bevelhebber van het contingent van den koning van Denemarken, in Maart 1690

in Ierland was aangekomen, waar hij aan den oorlog deelnam, totdat hij op het einde van December 1691 met zijne Denen overgeplaatst werd naar de Zuidelijke Nederlanden. Den 20sten Augustus 1693 werd hij, op aanbeveling van Willem III, door de Staten-Generaal in dienst genomen als generaal der infanterie, II 200, 262. Daarop werd hij ook door den koning aangesteld tot kolonel der Hollandsche gardes, II 264. Na afloop van den oorlog werd hij, bij resolutiën van H. Hoog Mog. van 25 September 1697 en 10 Februari 1698, „bevorderd tot het gouvernement der stad Sluys". Hij was geboren in 1659 en overleed ongehuwd te Sluis op 7 Juni 1701 („Navorscher", XXXV bl. 461—'62).

Wirtemberg, De „tweede Hertogh van", II 238, die „het in sijn hooft niet recht fix en hadde", dezelfde, die eenige regelen vroeger „de jonger broeder vanden Hertogh van Wirtenberg" wordt genoemd, was vermoedelijk de prins Hendrik Frederik van Wurtemberg, die op 31 Augustus 1701 tot brigadier der cavalerie werd aangesteld.

Wisely, Wesley, IV 171, 221, 229, 245, 249, 262. Patrick Wesley legde op 24 Januari 1675 den eed af als kapitein van een nieuw geworven regiment (Ferguson, I 503, 509). Den 5^{den} Maart 1676 werd hem commissie verleend als luitenant-kolonel van het regiment van kolonel Fenwick en den 6^{den} Mei d. a. v. werd hij, in Fenwick's plaats, tot kolonel van dat regiment bevorderd. Hij trouwde op 23 Januari 1678 in de Engelsche kerk te 's-Gravenhage met Johanna Jean Colyear, dochter van Sir Alexander Colyear, adjudant-generaal van Willem III, en van Johanna Mederay. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 23 December 1682 wordt hij als dood vermeld. De luitenant-kolonel van Wisely, van wien IV 263 gezegd wordt, dat hij in staat van dronkenschap tegen den prins zou zijn aangereden, kan geweest zijn Godefrid Lloyd, voor wien op 9 December 1678 commissie verleend werd als luitenant-kolonel van gezegd regiment, welke plaats hij al bediend had sedert 18 Augustus t. v., zoodat het zeer wel mogelijk is, dat hij, in het vooruitzicht op bevordering, zich eenige dagen vroeger reeds te zeer had opgewonden.

Witham, in het Engelsche graafschap Essex, ten noordoosten van Londen; ook bedoeld I 429.

Witlach. Vermoedelijk is bedoeld Wittlage, ten noordoosten van Osnabrück.

Witsen, Nicolaas, 1641—1717, werd in 1674 benoemd tot gecomitteerde raad en in 1676, op aanbeveling van den prins, tot gedeputeerde te velde. Als zoodanig treedt hij in 1676 en '77 in Dl. IV van het Journaal op. Brieven van hem uit dat tijdperk zijn uitgegeven door J. F. Gebhard Jun. in „Het leven van Mr. Nicolaas Cornelisz. Witsen", I bl. 130—144. Vervolgens ontmoet men hem wederom in Dl. I van het Journaal als een der gedeputeerden — later ambassadeurs — van den Staat bij Willem III van Januari 1689 tot in November van dat jaar. Wat aldaar omtrent zijne ambtsverrichtingen staat aangeteekend, vindt zijne bevestiging en verduidelijking in Witsens autobiographie, uitgegeven door mr. P. Scheltema in „Aemstel's Oudheid", VI bl. 45—47, maar vooral in het „Byzonder Verbaal nopens de Deputatie en Ambassade daarop gevolgd in Engeland 1689, die ik (Witsen) bygewoond heb", medegedeeld in het „Geschied- en Letterkundig Mengelwerk" van mr. Jac. Scheltema, III, 2de ged., bl. 131—170. De kaart van Tartarye, waarvan I 130, 154, 186 en 199 melding wordt gemaakt, was een werk, waarmede Witsen reeds als jongmensch een aanvang had gemaakt, toen hij zich, in het gevolg van den ambassadeur Boreel, gedurende den winter van 1664 op '65 te Moskou bevond, en waarmede hij zich sedert voortdurend bezig hield, totdat de kaart in 1687 verscheen als „Nieuwe Landkaart van het Noorder- en Ooster-deel van Azië en Europa, strekkende van Nova-Sembla tot China". En nog na de verschijning der kaart bleef, zooals uit het Journaal blijkt, Witsen zich toeleggen daarop verbeteringen en toevoegingen aan te brengen. Op de kaart volgde voorts in 1692 eene beschrijving van „Noord en Oost Tartarye, ofte Bondig Ontwerp van eenige dier landen en volken, welke voormaels bekent zijn geweest. . . . in de Noorder- en Oosterlijkste gedeelten van Asia en Europa"

(Gebhard, I 425; II 263). Nog is in het Journaal, II 566, sprake van afbeeldingen der bouwvallen van Palmyra, door Witsen toegezonden aan de „Royal Society" te Londen. Door Gebhard wordt daarvan geen gewag gemaakt, wel van de aanbieding aan gemeld genootschap van teekeningen der huizen van Persepolis, welke, blijkens de Inleiding van het door A. Hotz uitgegeven „Journaal der reis van den gezant der O. I. Comp. Joan Cunaeus naar Perzië in 1651—1652" („Werken van het Historisch Genootschap", Derde Serie, N°. 26, 1908, bl. XCI) ter plaatse vervaardigd waren door den schilder Philip Angel, die Cunaeus op zijne reis vergezelde. Het is echter niet waarschijnlijk, dat Huygens zich in dezen zoude hebben vergist, te minder daar hij, na de bezichtiging der teekening, nog eene verhandeling over Palmyra te hooren kreeg, en hij vervolgens nog bepaald spreekt van de „print... vande ruinen van Palmyra of Tadmor", II 566, 569. Vermoedelijk zal die afbeelding zijn vervaardigd door G. Hofsted van Essen, of wel gekopieerd naar diens schilderij, voorstellende de „Rudera Palmyrae", waarvan eene reproductie voorkomt in „Oud-Holland", 1911, aflev. 1, bij een artikel van den reeds genoemden heer Hotz, „Over afbeeldingen van Persepolis en Palmyra door Nederlanders".

Witt, Cornelis de, ruwaard van Putten. Het gerucht, dat de weduwe van Cornelis de Witt, Maria van Berckel, een tweede huwelijk zoude hebben gesloten met een edelman uit Luikerland, wordt door niets bevestigd en zal dus wel een bloot verzinsel zijn geweest.

Witt, De, II 142, 176, 182. De jonge De Witt, die zich van Novemher 1692 tot Maart 1693 in Engeland ophield, schijnt te zijn geweest Jacob de Witt, de jongste zoon van den raadpensionaris, geboren 10 September 1667 en ongehuwd overleden, want zijn oudste broeder Johan, die op 15 Mei 1692 getrouwd was met eene dochter van zijn oom Cornelis, zal wel niet zoo spoedig na zijn huwelijk eene buitenlandsche reis hebben ondernomen.

Woerden, IV 17, 18, werd op 7 November 1673 door de Franschen ontruimd; Wicquefort, IV bl. 605.

Woestwesel. Zie Westwesel.

Woetsine, marquis de Becelaer, lees: Van de Woestyne de Becelaere. Eerst in 1705 werd Maximilien Emmanuel de la Woestyne, zoon van Philippe François de la Woestyne, baron de Becelaer, en van Madeleine de Troibrese, tot markies van Becelaere verheven (Geneal. De la Woestyne in het Archief van den H. R. v. A.).

Wolfenbuttel. Zie Brunswijk.

Wolff, Van der. Het schilderijen-kabinet van Reinier van der Wolff te Rotterdam werd, volgens het „Niederl. Künstler-Lexicon" van A. von Wurzbach, II 897, gedeeltelijk daar ter stede verkocht op 15 Mei 1676 en ten deele in Den Haag op 17 April 1693. Van de laatste verkooping kan het II 308 bedoelde stuk — vermoedelijk van een der twee Venetiaansche kunstenaars Jacopo Palma — afkomstig zijn geweest.

Wolfgang, III 68. Abraham Wolfgang, of Wolfganck, boekverkooper en uitgever te Amsterdam, was werkzaam van 1658 tot 1693. In 1680 woonde hij „op 't Rockin aen het opgaen van de Beurs" („De Navorscher", XXI, 1871, bl. 342).

Wolfraedt behoorde vermoedelijk tot 's konings staldepartement.

Wolfson. Luitenant Jean Paul Wolfson, kolonel van de infanterie in Engeland, geattacheerd bij prins Willem III van Oranje (?), wordt vermeld in het „Maandblad van het Genootschap De Nederl. Leeuw", 1908, kol. 145.

Wood. De bisschop van Coventry en Lichfield, dr. Wood, stierf den 18den April 1682 op drie-en-tachtig-jarigen leeftijd; het komt derhalve vrij onwaarschijnlijk voor, dat hij degene zoude zijn geweest, door wien, twee jaren te voren, de hartstochtelijke predikatie zoude zijn gehouden, waarvan Huygens I 235 gewaagt.

Woolsey. Blijkbaar is bedoeld Woolwich, aan de Theems, ten oosten van Londen.

Wouterghem, Woutreghem, in West-Vlaanderen, tusschen Thielt en Deynze.

Wouw, in het markiezaat van Bergen-op-Zoom, met een grootendeels verwoest kasteel, afgebeeld in „Les Délices du Brabant", III 109.

W o u w, Van, med. doctor. In de acte, vermeldende verschillende leden der familie Van Wouw, medegedeeld in de „Kronyk van het Historisch Genootschap", XIII bl. 159, en aangehaald door prof. Fruin in zijne „Aanteekeningen op Droste", bl. 385, is, blijkbaar bij vergissing, aan dr. Van Wouw de voornaam Jacob toegekend. Het zoude toch zonderling zijn geweest, indien werkelijk, zooals die acte aangeeft, de doctor en zijn broeder, de advocaat, denzelfden voornaam hadden gedragen; maar eerstbedoelde heette Pieter, gelijk blijkt uit de genealogie der familie in de verzameling Van der Lely, berustend bij de H. R. v. A. Dr. Pieter van Wouw, die in de „Briefwisseling der Gebroeders Van der Goes", I 501, aangeduid wordt als „een soon van op den houck van het Heullestraetie", trouwde in 1667 met Alida Gool, dochter van mr. Jacob Gool en Anna Rijnsborg van der Goes; uit dat huwelijk sproot Anna Rijnsborg van Wouw, 1669—1744, welke met George Everard trouwde.

W o u w, De fiscaal. Mr. Cornelis van Wouw werd op 29 Augustus 1690 door H. Hoog Mog. tot fiscaal van de vloot aangesteld. Een tijd lang was hij buitendien belast met het advocaat-fiscaal-ambt van de Generaliteit in het leger, maar op 14 November 1696 werd mr. Godefridus Bidloo gecommitteerd tot advocaat-fiscaal der Generaliteit en werd Van Wouw gelast wederom uitsluitend de functie van advocaat-fiscaal der vloot waar te nemen.

W r e n, Sir Christopher, de beroemde bouwmeester, droeg destijds den titel van „Their Majesties Surveyor General". Aan zijne zorgeloosheid schijnt te zijn toegeschreven, dat in 1689 door de zwakheid van den muur een gedeelte van den nieuwen aanbouw van Hamptoncourt was ingestort, waardoor drie of vier arbeiders gedood en verscheidene gewond waren (Luttrell I 616). In October d. a. v. was ook een nieuw aangebouwd gedeelte van Kensington, toen het met lood gedekt werd, onder het gewicht bezweken, waardoor verscheidene personen gekwetst en enkele gedood werden. Even te voren was de koningin daar nog geweest (Luttrell, I 602).

Wright, William, komt in September 1690 voor als „Commander of the Monmouth Yacht" en in April 1694 van „their Majesties ship Essex" („Calendar of State Papers", 1690—'91, p. 130; 1694—'95, p. 123).

Write. Bedoeld is zeker de schilder Michael Wright, die, na reeds vroeger Italië te hebben bezocht, in 1688 als hofmeester den graaf van Castlemaine vergezelde op zijne ambassade naar Rome. Vermoedelijk is hij dezelfde, die als Reis in het Journaal voorkomt, II 178, 179. Na zijn dood, die in 1700 voorviel, werden de door hem nagelaten penningen en gesneden steenen aangekocht door Sir Hans Sloane (Walpole, „Anecdotes of painting", II, 123—125).

Wurmte. Bedoeld is Wilhelm Stephan baron Quadt von Wyckrath, die zich in het „Militair Eedboek" (R. A.) op 12 Januari 1675 onderteekende als „Heer tot Murmpter". In 1676 komt hij voor als ritmeester en op de Staten van Oorlog voor 1677 en 1678 als adjudant-generaal van den graaf van Waldeck.

Wüsten, commies te Maastricht. Op 19 December 1678, nadat de stad Maastricht onder de gehoorzaamheid van den Staat was teruggekeerd, werd George Frederick Wuesten aldaar aangesteld tot „Commies van de vivres ende ammunitie van Oorlogh".

Wijck, Eene nominatie van, II 541, door tusschenkomst van Dijkveld ontvangen, zal wel eene voordracht aan den koning, als stadhouder der provincie Utrecht, zijn geweest van den magistraat van Wijk-bij-Duurstede, strekkende om uit een dubbeltal één magistraatspersoon aan te stellen. Wiens benoeming het destijds gold, kan evenwel niet uitgemaakt worden.

Wijnbergen, Johan van, heer van Oldenaller, had uit zijn huwelijk met Judith van de Clooster twee zoons, Sybert en Dithmar van Wijnbergen, beide in het Journaal vermeld.

Wijnbergen, Sybert van, heer van Oldenaller, I 432; II 33, 44, 274, was burgemeester van Harderwijk, werd in 1655 in de ridderschap beschreven, vervolgens gekozen tot gedeputeerde van het kwartier van de Veluwe en stierf ongehuwd in 1703. Of hij, dan wel zijn broeder,

degene was, die indertijd tot de talrijke aaanbidders van Jacoba Bartolotti van den Heuvel had behoord, is, zooals begrijpelijk is, niet uit te maken.

Wijnbergen, Dithmar van, vrijheer van Horssen, heer van de beide Pollen, verkreeg den 21sten Mei 1674 commissie als kapitein eener nieuw te werven compagnie „snaphanen" en op 20 Januari 1678 als kolonel over het regiment fusiliers. Den 24sten Maart 1691 werd hij bevorderd tot generaal-majoor en in 1692 voerde hij het bevel binnen Namen gedurende het beleg door de Franschen (Knoop, „Beschouwingen over Willem den Derde", III bl. 155). Dithmar van Wijnbergen was in 1669 gehuwd met Anna van Appelthern tot de Poll.

Wijngaerd, Van, Van den Wijngaerde. Frans van den Wijngaerde, kopergraveur en uitgever te Antwerpen, geb. 1614, stierf in 1679 (A. v. Wurzbach, „Niederl. Künstler-Lexicon", II 909).

X.

Xiros, lees Quiros, werd in het begin van 1691 benoemd tot buitengewoon gezant van Spanje bij H. Hoog Mog. („Europ. Mercurius", Feb. 1691, bl. 109, Aug. 1691, bl. 115; „Calendar of State Papers", 1691—'92, p. 373). In het Bijvoegsel tot het „Derde Vervolg van de Saken van Staat en Oorlog", getiteld „Vreedens Tractaten verhandelt tot Rijswijk", heet hij „Sijn Excellentie de Heer Don Francisco Bernardo de Quiros, Ridder in de Ordre van Sint Jacob, Raadsheer van Syn Majesteyt in den Koninklijken Raad van Castilien en eerste Ambassadeur en Gevolmachtigde van Sijn Catholyke Majesteyt tot de Tractaten van de Generale Vrede". Hij overleed in 1709.

Y.

Yarmouth, Lord, die „Treasurer of the Household" geweest was van koning Jacob II, werd in Juli 1690 in den Tower gezet, I 307, als betrokken bij eene uitgebreide samenzwering van aanzienlijke personen tegen het leven van Willem III. In November schijnt hij

echter in vrijheid gesteld te zijn; in Mei 1692 werd hij andermaal aangehouden en naar den Tower gebracht, maar ook toen kwam hij weder op vrije voeten, vermoedelijk onder borgstelling, want in 1693 en '94 trof Huygens hem aan in zijn eigen huis, waar hij zijne kunstverzamelingen „uyt noodt liet verkoopen", II 327. Twee jaren daarna onderwierp hij zich aan de regeering en nam in het Hoogerhuis zijn zetel weder in, dien hij sedert de troonsbestijging van Willem III onbezet had gelaten (Luttrell, IV 144).

Yarmouth, havenplaats in Norfolk, op de oostkust van Engeland.

Yernsey; bedoeld is het eiland Guernsey.

Yorck-shire, Yorkshire, graafschap in het noordwesten van Engeland.

York, De brieven van den hertog van, waarvan gewag wordt gemaakt IV 242, schijnen niet bewaard te zijn; zij komen althans niet voor in deel V der tweede serie van de „Archives de la Maison d'Orange-Nassau".

York, Hertogin van. Zie op Sidney.

York. De hoofdstad van Yorkshire.

Yperen, stad in West-Vlaanderen, niet ver van de tegenwoordige Fransche grens. Het beleg, waarvan sprake is IV 232, 233, 235, 237, werd op 18 Maart 1678 door Lodewijk XIV ondernomen, aan wien de kommandant der stad, de markies De Conflans, zich reeds den 26sten d. a. v. overgaf. Bij den vrede van Nijmegen bleef Yperen aan Frankrijk, maar bij den vrede van Utrecht werd het wederom afgestaan ten behoeve der Barrière.

Yperen, De bisschop van, IV 107, 142, was Henri van Halmale, eerst kanunnik, officiaal en deken der hoofdkerk te Antwerpen en in 1672 bisschop van Yperen; hij overleed den 19den April 1676. Uit zijne nalatenschap werden door Huygens ten slotte toch nog eenige teekeningen aangekocht, IV 165.

Ysselt. Willem Yssel, in 1679 bevelhebber eener compagnie artilleristen, werd den 6den Augustus 1693 tot majoor bevorderd. Vervolgens werd hij luitenant-kolonel op 2 November 1705 en brigadier op 11 November 1710.

Hij stierf in 1717 (Jhr. J. W. van Sypesteyn, „Het leven van den Generaal Menno van Coehoorn", bl. 158).

Z.

Zabern, IV 103, of Saverne, in den Elzas.

Zederquist. Volgens de genealogie der familie Bax in „De Navorscher", XXVII bl. 313, hertrouwde Jacoba Balfour, weduwe van Jan van Stapele, op 8 Maart 1682 met Nelis Jederquist, wiens ware naam wel Cederquist zal zijn geweest.

Zeele, Zele, dorp in het land van Waes, tusschen de Durme en de Schelde.

Zeelhem. Uit de domeinrekening over 1680, cap. 18, fol. 23 (R. A.), wordt het volgende vernomen: de heerlijkheid Zeelhem was door prins Philips Willem in pandschap gegeven aan den heer Robbrecht de Mons, aflosbaar met eene som van 6400 L., van welke som de prins aan de weduwe van gezegden Mons, Johanna Catharina Brandequin, een bedrag van 2000 L. deed inhouden, 't welk zij bij het slot der rekening van haars mans administratie was schuldig gebleven, zoodat Zeelhem voortaan met 4400 L. gelost kon worden. Bij acte van 17 April 1645 werd door prins Frederik Hendrik het recht tot inlossing van Zeelhem voor 4400 L. afgestaan aan zijn raad en secretaris Constantijn Huygens van Zuylichem, „met dien verstande dat het Z. H. of derselver nakomelingen ten alle tijde zoude vrijstaan de Heerlijkheid voor diezelfde som wederom van den Heer Huygens of diens nakomelingen te lossen". Doch bij acte van 14 Mei 1647 deed prins Willem II, ten behoeve van Huygens, afstand van dat recht van aflossing en transporteerde hem alzoo den vollen eigendom van Zeelhem.

Zeested. Hannibal Sehested, bekend Deensch diplomaat uit het midden der zeventiende eeuw.

Zeiffer, Mevrouw, kan geweest zijn Christina Appelboom, wier huwelijk met Paul Christoffel Seiffert den 16den Juni 1680 te 's-Gravenhage was afgekondigd. Een luitenant-kolonel Seiffert, of Seyffat, van de garde van

den prins wordt veelvuldig vermeld en werd den 25sten December 1686 overluid, maar diens weduwe kan de hier bedoelde dame niet geweest zijn, daar de „huysvrouw van d'Heer Luyt.-Collonel Seyffer" reeds op 20 Februari 1682 overluid was, tenzij dan dat die officier hertrouwd was, waarvan echter niets bekend is.

Zeist, Heer van. Zie Odijck.

Zinzendorf. Zie Sinzendorf.

Zobel, Nicolaas Frederik, ontving den 4den Juli 1673 commissie als kolonel, ter vervanging van den ongelukkigen Pain-et-Vin, en werd den 5den Juni 1679 aangesteld tot kommandeur van Maastricht. Bij Muller, „Wilhelm III und Georg Friedrich von Waldeck", I 56, 181, 183, 185, wordt hij vermeld als een bij Waldeck hoog aangeschreven kolonel. Den 24sten Maart 1691 werd hij tot generaal-majoor benoemd, op welke bevordering ongetwijfeld betrekking had zijn gesprek met Huygens, waarvan I 404 melding wordt gemaakt. In 1692 nam hij deel aan den slag bij Steenkerke; hij stierf op 20 Januari 1695, naar luid van zijn grafschrift in de Groote- of St.-Stevenskerk te Nijmegen, waarin hij genoemd wordt „Nicolaas Frederik Baron van Zobel, Generaal-Majoor, Kolonel" (Van den Bosch, „Neerlands Verleden", bl. 339).

Zucchero of Zuccaro, Federigo, 1542—1609, werd genoemd de prins van de „Accademia di San Luca" te Rome.

Zuerin. Zie Schwerin.

Zuhm, Zum, ook Sam, Samm, Som, Somm; onder die verschillende namen schijnen twee onderscheiden personen bedoeld te zijn, beide in den persoonlijken dienst van Willem III, en wel Thomas Shom en Ernest Louis Zuhm. Eerstbedoelde, die na 's konings dood als „Capiteyn van S. M. Grootjacht" in aanmerking kwam om wegens dat overlijden den rouw aan te nemen, schijnt den tocht naar Engeland te hebben medegemaakt en degene te zijn, die in December 1688 uit Hungerford met brieven naar Holland werd afgezonden, doch door een beenbreuk verhinderd werd die zending te volbrengen. Door hem werd in Februari 1689 de prinses

naar Engeland overgevoerd en den 14den October van dat jaar werd hij gelast met hetzelfde jacht, waarin de prinses overgestoken was, de jonggehuwde koningin van Spanje te Dusseldorf af te halen en naar Engeland over te brengen.

Zuhm, Ernest Louis, wordt vermeld als extraordinaris kapitein-ter-zee en ontving den 1sten Juni 1690 als „one of His Majesty's Servants" een pas „to Chester for Ireland" („Calendar of State Papers", 1690—'91, p. 25). In December van datzelfde jaar vermeldt hem de „Europische Mercurius", bl. 16, als „Capiteyn Zuhm, Zijner Majesteits adjudant-Generael ter zee". Omtrent zijne identiteit is niets met zekerheid gebleken. Mogelijk was hij de „Cap. Zhum", wonende in het Voorhout te 's-Gravenhage, voor wiens kind op 16 December 1692 een graf werd geopend, en was hij een zoon of kleinzoon van den „Pommerschen edelman" Ernst Zuhm, die in 1636 met drie anderen van den keizer de investituur van Ameland verkreeg, en die gehuwd was met Catharina van Camminga, een der tien kinderen van Sicco van Camminga, heer van Ameland (Ferwerda, „Genealogie Camminga", gener. 8). Deze Ernst Zuhm kan ook dezelfde geweest zijn als „de WelEdle gestrengh ende veste (*sic*) Heer Ernst Zuhm, Heer tot Amelant", die als „out omtrent LXV jaeren" aangeduid wordt in eene notarieele verklaring van 7 Januari 1660, medegedeeld in „Oud Holland", 28ste Jaarg., 1910, bl. 239.

Zurch, Zurck, Anthonis Studler van, heer van Bergen, die, naar luid van het Journaal, I 505, in October 1691 overleed, was de zoon van Anthonis Studler van Zurck, heer van Bergen, gestorven in 1666, en van Suzanne Thibaut.

Zurch, Zurck, Adriaan Studler van, de jongere broeder van den voorgaande en insgelijks heer van Bergen, was geenszins, gelijk in het Register, bl. 329, aangegeven wordt, de II 57 vermelde „commandeur van Breda", die met eene nicht van den heer van Dijkveld getrouwd was. Zijne vrouw was Adriana Eleonora van Teylingen („De Wapenheraut", I 126, 192; V 280). Van haar wordt in het Journaal melding gemaakt II 503, maar het is

niet duidelijk, of de daar bedoelde rouwbrief op haar of op haren man betrekking had. Door hunne dochter Suzanna Cornelia Studler van Zurck werd Bergen ten huwelijk aangebracht aan Lodewijk Adriaan graaf van Nassau, heer van Blickenburg en Zeist.

Zutphensche Quartier, Het. Een der drie kwartieren, waarin Gelderland oudtijds verdeeld was en dat begrensd werd door den IJsel, de provincie Overijsel, het stift Munster en het land van Cleve.

Zuydlant. Voor Willem Suytlandt, „tot noch toe Sergeant Majoor van het regiment van den Kolonel van Vrybergen", werd op 28 November 1678 commissie verleend als luitenant-kolonel van dat regiment; op 27 December 1679 werd hij aangesteld tot „kommandeur ende majoor der stad Sluis".

Zuylensteyn. Jhr. Willem van Nassau, heer van Zuylensteyn en Leersum, zoon van Jhr. Frederik van Nassau, heer van Zuylensteyn, den natuurlijken zoon van prins Fredrik Hendrik, en van Mary Killigrew, gedoopt in de Waalsche kerk te 's-Gravenhage den 17den October 1649, treedt reeds in 1675 in het Journaal op, IV 39, en vergezelde in 1680 den prins op zijne reis naar Celle, III 5. Hij was toen, sedert den 26sten Juli van het voorgaande jaar, ritmeester „over de compagnie ruyteren van wijlen den Heer van Brederode" in diens regiment, en werd den 22sten Juli 1688 tot kolonel van dat regiment bevorderd. Naar luid der „Mémoires de Monsieur de B." (Van der Heim, „Archief van Heinsius", II p. XXXVI), zoude Zuylensteyn een volmaakt hoveling hebben kunnen wezen en volkomen de gunst van den prins hebben kunnen winnen, indien hij zich daartoe de moeite had willen geven en niet geweest was „ennemi du travail et de la contrainte". Ook wordt daar gezegd, dat de prins hem een groote genegenheid toedroeg en voornemens was hem te helpen om tot een schitterend huwelijk te geraken, wat waarschijnlijk ziet op zijne hofmakerij aan de schoone en rijke Elizabeth Pompe, op wie men intusschen meende, dat de prins zelf het oog had doen vallen; daarop heeft betrekking de aanteekening op 7 April 1678, IV 241,

en vermoedelijk ook die op 11 September 1677, IV 218. Doch wat daarvan zij, van dat rijke huwelijk kwam niets, maar al spoedig sloot Zuylensteyn eene andere, veel minder voordeelige echtverbintenis met eene hofdame der prinses, Miss Wroth. Dat dit huwelijk uit dwang voltrokken werd, lijdt geen twijfel, al was het stellig niet zoo onverwacht, als vaak beweerd is. Uit het Journaal, III 28, blijkt, dat daaraan eene vrij lange hofmakerij was voorafgegaan en dat Zuylensteyn door den Engelschen hofkapelaan der prinses, D[r]. Ken, overreed was de dame te trouwen. Nu kan hetgeen in het Journaal voorkomt omtrent de tusschenkomst van dien geestelijke wel waar zijn, maar vermoedelijk zal nog wel meer invloed op Zuylensteyn zijn uitgeoefend door de dreigende houding der twee broeders van Miss Wroth, waarvan Monsieur de B. gewaagt. Doch wat voorts in het Journaal, III 74, beweerd wordt omtrent het optreden van D[r]. Ken na de geboorte van den eersten spruit uit Zuylensteyns huwelijk, klinkt te ongelooflijk om waar te kunnen zijn. Na zijn huwelijk wordt Zuylensteyn gezegd een tijd lang uit de gunst van den prins geweest te zijn, maar later mocht hij die weder verwerven. In 1688 behoorde hij tot degenen, die den tocht naar Engeland medemaakten, en hij vestigde zich vervolgens daar te lande; op 27 Juli 1689 werd alhier paspoort afgegeven voor „Willem van Nassau, Heere van Suylestein, gaande met zijne geheele huishouding naar Engeland". Hij vervulde destijds bij Willem III de betrekking van adjudant-generaal, wat hij bleef tot na zijne bevordering tot generaal-majoor op 24 Maart 1694, toen hij door Gastigny werd vervangen. Middelerwijl was hij reeds in April 1689 in Engeland genaturaliseerd, anders niet „gequalificeerd zijnde om charges te konnen bedienen", II 115. Evenwel, zoo eerzuchtig als de meeste andere landgenooten, die met Willem III waren overgestoken, was Zuylensteyn inderdaad niet; gelijk hij aan Huygens verklaarde, I 70, „pretendeerde hij geen part te hebben in de groote deliberatien", en „dat hij der niet om geven soude of de Prins hem wilde een Lord maecken, ofte het moste wesen om hem in de

parlementen dienst te doen; dat hij evenwel S. H. soude seggen, dat het nu aen deselve stondt om iets voor hem te doen". Met de hofbetrekking van „Master of the Robes", welke hij al spoedig na de verheffing van den prins tot den troon verkregen had, was hij dan ook volkomen voldaan en eerst in Mei 1695 volgde zijne verheffing tot pair van Groot-Brittannië, met de titels van graaf Rochford, burggraaf Tunbridge en Enfield. Maar te gelijker tijd deed hij afstand van zijn hofambt, 't welk op Keppel werd overgedragen („Calendar of State Papers", 1694—'95, p. 453, 455). Mogelijk was het de slechte staat zijner gezondheid, waarvan ook in het Journaal melding wordt gemaakt, I 303; II 36, die hem noodzaakte zich terug te trekken; mogelijk was ook de toestand zijner vrouw de reden daarvoor. De laatste jaren van zijn leven bracht Zuylensteyn door op zijn kasteel in de provincie Utrecht, waar hij op 12 Juli 1708 overleed.

Zuylensteyn, De vrouwe van, was Jane, of Anne, Wroth, dochter van Sir Henry Wroth of Durrants en Ann Maynard, welke de dochter was van William Maynard en Frances Cavendish. Vóór haar huwelijk, dat op 23 Februari 1681 te 's-Gravenhage werd afgekondigd, was zij hofdame der prinses van Oranje en uit de „Mémoires de Monsieur de B." schijnt te volgen, dat zij opnieuw aan het huis der prinses verbonden werd, nadat deze koningin was geworden. Volgens het Journaal, II 160, zoude zij onderhevig zijn geweest aan vlagen van krankzinnigheid; later, II 455, heet het, dat zij zich aan sterken drank te buiten ging. Wat hiervan waar is, is natuurlijk niet na te gaan. Mevrouw van Zuylensteyn overleed den 23sten Juni 1703.

Zuylensteyn, De jongere broeder van den heer van, was de heer van Leersum, die den 13den November 1673 in het leger voor Bonn overleed. Naar luid van een brief van Pieter de Groot aan Wicquefort („Lettres", p. 236), werd hij op of omtrent 19 November d. a. v. ergens in de buurt van Keulen begraven.

Zuylensteyn, Het zoontje van den heer van, II 345, zal wel de oudste zijner drie zoons geweest zijn, de in

1694 dertienjarige Willem Henry, daarna bekend als lord Tunbridge. Den 13den November 1697 werd hij, in plaats van zijn vader, door den koning op een tractement van tweeduizend dukaten 's jaars aangesteld tot secretaris voor de buitenlandsche dépêches naar Nederland en Duitschland (Luttrell, IV 305), en den 15den Augustus 1704 verscheen hij bij koningin Anna met de tijding der overwinning, door Marlborough bij Hochstedt behaald (t. a. p., V 455). In 1708 volgde hij zijn vader op als graaf Rochford, doch hij sneuvelde reeds in 1710 als brigadier in Spanje.

Zuylensteyn, Het oudste dochtertje van den heer van, vermeld II 275, 345, dat in 1694 gezegd wordt omstreeks twaalf jaren oud te zijn geweest, was Anna van Nassau-Zuylensteyn, die jong stierf en in de St.-Nicholas Chapel van Westminster Abbey begraven werd.

Zuylensteyn. Van dat, bij Leersum in het Sticht van Utrecht gelegen, kasteel wordt in het Journaal drie malen melding gemaakt, t. w. in October 1675, IV 76, toen de prins voorhad daar ter jacht te gaan, gelijk hij ook in het begin van dat jaar gedaan had; toen hem daar de befaamde aanbieding der souvereiniteit over Gelderland gedaan was, en voorts op 11 April 1683, III 84, en 30/31 Mei 1695, II 486, toen hij daar telkens eene nacht doorbracht.

Zwitsersch kolonel, II 392; blijkens II 402 is bedoeld kolonel Hercules de Capel.

Zijl, Van. In eene resolutie van H. Hoog Mog. van 6 Augustus 1690 wordt melding gemaakt van een kapitein Van Zeyl; deze voerde in den ongelukkigen slag bij Bevezier het bevel over 's lands schip „Reigersberge", gewapend met 74 stukken, en in 1691 over 's lands schip „Hollandia" („De Europ. Mercurius", Juli 1690, bl. 41; Febr., Juni en October 1691, bl. 152, 177 en 627). In Juli 1696 voerde hij het bevel over een eskader, dat voor Ostende kruiste en waarvan een schip werd afgezonden om Portland naar Engeland over te brengen (II 616, D'Auvergne, 1696, p. 46, 60). Volgens „De Navorscher", XXIX bl. 380, heette hij Abraham Ferdinand van Zijll en had hij eene dochter Isabella Marga-

retha van Zijll, welke met den ritmeester Johan Gijsbert Ruysch trouwde.

Zypesteyn, Nicht, was Susanna Staets, de tweede dochter van de III 76 vermelde nicht Staets, en was gehuwd met mr. Leonard van Sypesteyn. Uit hun huwelijk was, volgens de vroeger reeds vermelde opgave van Jhr. R. C. Six in „De Navorscher", 1897, bl. 90, gesproten „een dogter getr. met Bren in Zeeland, waervan twee dogters, getrout met de Secretaris van Buren, de andere met Parker in Zeeland", welk laatste echtpaar in het Journaal bedoeld wordt, I 501.

AANVULLINGEN

DOOR

Dr. J. A. WORP.

AANVULLINGEN

DOOR

Dr. J. A. WORP.

Bassum, Johan Hendrik van, was een natuurlijke zoon van Johan van Wynbergen, kolonel en jaren lang gouverneur van Rijnberk, daarna van Sluis. Hij werd in 1658 kapitein en in 1670 majoor van Rijnberk (vgl. „De briefwisseling van Constantijn Huygens", IV blz. 147).

Bax, Bacx. Huygens S.r zegt in zijne autobiographie (vgl. „Bijdragen en Mededeelingen van het Hist. Genootschap", XVIII blz. 4), dat hij de verwantschap tusschen de Breda'sche Baxen, die familie van hem waren, en de Baxen uit Den Bosch, waartoe o.a. Paulus en Marcelis behoorden, niet kan vaststellen.

Beaumont, M.r Arnout van, werd 15 November 1625 op 20-jarigen leeftijd als jurist te Leiden ingeschreven. Hij promoveerde daar in den zomer van 1629 — zijne promotie werd door Caspar Barlaeus in een Latijnsch vers bezongen („Poemata", 1645, II blz. 104) — en werd al spoedig daarna raad en rekenmeester van prins Frederik Hendrik. In 1634 werd hij bovendien lid van den Raad van Brabant en in 1663 president van dat college. In latere jaren werd hij meermalen tegelijk met Huygens door de prinses douairière Amalia voor politieke zendingen gebruikt, o.a. in April 1656, in Januari 1657 en in Mei 1661 naar Brussel wegens processen, die de Oranjes daar te voeren hadden (vgl. „Dagboek van

Constantijn Huygens", uitgegeven door J. H. W. Unger, blz. 59 en 67). Dat Huygens S.r zich beklaagde „de ce que madame ne l'avoit pas mis executeur de son testament au lieu de Beaumont" (IV 65), was heel natuurlijk; Beaumont had zich niet buitengewoon verdienstelijk gemaakt voor de belangen der douairière en zelfs niet altijd hare partij gekozen in haar strijd tegen de prinses royale. Hij stierf den 8sten Juni 1678, nadat hij den vorigen dag eene operatie had ondergaan („Dagboek", blz. 81).

Beauregard te Orange is meer dan twintig jaren lang thesaurier-generaal van het vorstendom geweest en was er verreweg de grootste intrigant en bedrieger. Hij heeft de vorsten van het landje voortdurend in de ergste moeilijkheden gewikkeld.

Beringen. Henri de Beringhen heeft vele veldtochten van Frederik Hendrik meegemaakt, hoewel zijn naam niet voorkomt in de Staten van Oorlog. Hij was een groot muziekliefhebber en is tot den dood van Constantijn Huygens S.r een vertrouwd vriend van dezen gebleven, zooals uit de briefwisseling van den Nederlandschen staatsman blijkt. De Beringhen werd in 1645 opperstalmeester van den Koning en werd dus „Monsieur le Premier" genoemd. Hij was zeer weinig spraakzaam, maar altijd zeer voorkomend voor alle Hollanders, die Parijs bezochten (vgl. M. Faugère, „Voyage à Paris en 1657 et 1658", p. 37. Zie over hem ook Haag, „La France protestante", in voce).

Beringen. Mevr. de Beringhen is in het laatst van 1645 gehuwd en in 1676 gestorven. Zie eene beschrijving van haar persoon bij Faugère, p. 53.

Berkoffer. Jean Henri de Berckoffer, de vader, was kommandant van het kasteel van Orange, toen dit in het najaar van 1673 door den graaf de Grignan werd belegerd, en gaf het, op bevel van Willem III, na eene maand over (vgl. De Pontbriant, „Histoire de la Principauté d'Orange", p. 224, 225).

Bidloo, Govert, heeft niet alleen eene redevoering uitgegeven, maar ook ontleedkundige werken, gedichten en een groot aantal tooneelstukken. Ook gaf hij een

„Verhaal der laatste ziekte en het overlijden van Willem III"..., Leiden 1702. In het Journaal, II 413, waar gesproken wordt van „de Pasquillen van Bidloo en Romein de Hooghe", is niet Lambert Bidloo, maar Govert bedoeld, die bekend was als een zeer hatelijk pasquillenschrijver.

Bidloo, Lambertus, leefde van 1633—1724. Zijn belangrijkste gedicht, het „Pampoëticon Batavum", zag eerst in 1720 het licht.

Bisschoppen, Anglicaansche. Over hunne houding tegenover Willem III spreekt Macaulay, ch. XIV, uitvoerig.

Bruynesteyn, Johan, was in 1683 en 1684 schepen van Den Haag; in het laatstgenoemde jaar stierf hij. Hij heeft een tooneelstuk geschreven, dat echter niet gedrukt is (vgl. „Gedichten van Constantijn Huygens", VIII blz. 333).

Buerstede Sr., Anthony, werd in 1641 schepen en in 1655 burgemeester van Breda.

Buysero, Diederick. Zie over hem de uitvoerige levensbeschrijving van J. A. Worp in „Oud-Holland", 1891, blz. 7—30, 153—180.

Calandrini, Jean Louis, is verscheiden jaren koopman te Amsterdam geweest, waar, ook na zijn vertrek naar Genève, de firma gevestigd bleef en o.a. vertegenwoordigd werd door een paar zijner zoons. Constantijn Huygens S.r kwam reeds als kind bij Jean Louis Calandrini aan huis, waar veel muziek werd gemaakt (vgl. het aardige verhaal in Huygens' „Autobiographie", op blz. 23 van de „Bijdragen en Mededeelingen van het Hist. Genootschap", XVIII). In 1613 richtte de 17-jarige Huygens een uitvoerig Latijnsch gedicht aan Calandrini („Gedichten", I 49) en bleef later ook met hem in correspondentie (vgl. „De briefwisseling van Constantijn Huygens", dl. II—V). Het was dus heel natuurlijk, dat Constantijn Huygens J.r gedurende zijn verblijf te Genève veel bij Calandrini aan huis kwam.

Caterus. Huygens S.r was in 1645 met hem in aanraking gekomen (vgl. „Gedichten", IV blz. 45) en heeft ook later met hem briefwisseling gevoerd, zooals blijkt

uit den brief, dien Huygens hem in 1656 schreef („De briefwisseling", V blz. 252), waarin op zoo aardige wijze onderscheid wordt gemaakt tusschen zijn vriend Caterus en den Jezuïet van dien naam.

Chambrun, De weduwe van, heette Louise de Chavanon. Zij heeft haren echtgenoot moedig bijgestaan in het droevige jaar 1685 en is eerst na hem uit Lyon gevlucht (vgl. Chambrun, „Les Larmes", 1854, p. 246, 247).

Chièze, Sebastien, geboren in den Kerkelijken Staat uit Fransche ouders, was één der beide leden van het parlement te Orange, waarmede dit college in 1658 werd aangevuld, wat aanleiding gaf tot nieuwe ruzies in het vorstendom, dat verscheurd werd door partijtwisten gedurende de minderjarigheid van Willem III. In 1660, tijdens het beleg van de stad door de troepen van Lodewijk XIV, werd hij door den gouverneur, graaf Frederik van Dohna, naar den Haag gezonden, om nadere bevelen te vragen van de prinses douairière. Het volgende jaar begeleidde hij Huygens S.r naar Parijs, waar deze heen gezonden werd, om te trachten het vorstendom terug te krijgen; toen dit eindelijk in 1665 gelukt was, nam hij waarschijnlijk zijne plaats als lid van het parlement weer in, om haar spoedig weer op te geven. Want in 1670 werd hij door den prins naar Madrid gezonden, om bij de Spaansche regeering aan te dringen op het afdoen der groote schuld aan de Oranjes, volgens het vredestractaat van Munster. Zijne pogingen zijn vruchteloos gebleven en hij is in September 1679 te Madrid gestorven. Chièze was zeer bevriend met Huygens S.r en met al zijne zoons; tijdens zijn verblijf te Madrid heeft hij aan den eerstgenoemden een groot aantal brieven geschreven. Zij zullen worden uitgegeven in dl. VI van „De briefwisseling".

Cools, IV 27. De hier genoemde Cools was zonder twijfel Daniel Cools, rentmeester van Sichem en andere goederen van den prins in de nabijheid van Diest. Huygens S.r had hem in 1650 ook aangesteld „als Meyer vande Leenen ende Rentmeester" van zijne heerlijkheid Zeelhem, dicht bij dezelfde stad gelegen. In 1682 was hij gestorven en was zijn zoon Adriaen

hem opgevolgd (vgl. „Bijdrage tot de kennis van het karakter van Constantijn Huygens, ontleend uit aanteekeningen wegens het beheer zijner goederen", van A. D. Schinkel, bl. 21 en 25).

Craven, William, graaf van Craven (1606—1697), diende reeds op jeugdigen leeftijd onder prins Maurits, vocht in 1631 onder Hamilton in den veldtocht voor het veroveren van de Palts en wierf in 1637 op eigen kosten — hij was schatrijk — troepen aan voor den veldtocht, dien Karel Lodewijk van de Palts ondernam, om zijn vorstendom te heroveren. Hij werd echter gevangen genomen en eerst in 1639 ontslagen. Craven was een groot vriend en bewonderaar van koningin Elisabeth van Boheme; men vertelde zelfs, dat hij in het geheim met haar gehuwd was. Dat hij haar dikwijls met belangrijke geldsommen heeft geholpen, is meer dan waarschijnlijk. Hij was officier in dienst der Staten — den 26sten April 1640 deed hij den eed als kolonel — en heeft verschillende veldtochten van Frederik Hendrik meegemaakt. In 1651 werden zijne goederen in Engeland verbeurd verklaard, maar in 1660, bij de restauratie, kreeg hij een groot deel er van terug. Toen Elisabeth van Boheme den 23sten Febr. 1662 te Londen stierf, vermaakte zij aan Craven hare schilderijen, papieren en boeken en deze bewaarde ze op Combey-house, waar Elisabeth was opgevoed en dat door haar vereerder werd aangekocht (vgl. Jhr. C. A. van Sypesteyn, „Het hof van Boheme en het leven in den Haag in de XVIIe eeuw", 1886, blz. 58). Hoe kranig Craven nog was op zijn twee-en-tachtigste jaar, blijkt uit zijn gedrag op den avond van 17 December 1688. De prins van Oranje was te Windsor, koning Jacobus II in zijn paleis te Whitehall, beschermd door eene wacht onder bevel van Craven. Toen de graaf van Solms aan het hoofd van Hollandsche troepen het paleis naderde en Craven meedeelde, dat hij bevel had de posten rondom Whitehall te bezetten, weigerde Craven heen te gaan en zwoer, dat hij zich liever in stukken zou laten hakken; eerst op bevel van den koning gaf hij elke poging tot verzet op (vgl. Macaulay, ch. X).

Cuyper, Gijsbert (1644—1716), of Cuperus, was vooral bekend als penningkundige. Brieven van hem aan C. Huygens, den schrijver van het Journaal, bevinden zich in handschrift op de Kon. Bibliotheek.

Dalenburg. Zijne vrouw, Anna Hinderson, of Henderson, was eene dochter van Sir Robert Hinderson, die in 1622 als kolonel bij het beleg van Bergen-op-Zoom was gesneuveld. Op 15 Januari 1641 huwde zij Hartmann Gottfried baron van Stein-Callenfels († 16 November 1667), kolonel in dienst der Staten-Generaal.

Dedel J.r, Johan, dien Huygens in Juli 1649 te Saumur ontmoette, werd den 17den Augustus 1639 op 18-jarigen leeftijd als student te Leiden ingeschreven en promoveerde daar in Januari 1642 in de rechten, bij welke gelegenheid Huygens S.r een Latijnsch vers schreef („Gedichten", III blz. 169).

Dorp, De oudste juffrouw Van, „l'aisnée Dorp", IV 63, is zonder twijfel *niet* Dorothea, de zuster van Arent en Philips. Naar alle waarschijnlijkheid was zij in 1675 reeds overleden. En als zij nog leefde, zou zij toen in de 80 geweest zijn, want zij was enkele jaren ouder dan Constantijn Huygens S.r, die in 1596 werd geboren. Dezelfde vergissing als hier werd begaan door de uitgevers der „Oeuvres complètes de Christiaan Huygens", waar zij bij een brief van Constantijn J.r aan Christiaan van 20 December 1663 (IV blz. 475) de ongeveer 70-jarige oude vrijster te pas brengen bij dezen zin: „Une belle compagnie vient de sortir de la chambre de Toot; Buat, Cabellau, l'aisnée Dorp et mademoiselle de Nieuveen en habit de garcon, pensez". Naar alle waarschijnlijkheid is „l'aisnée Dorp" de oudste dochter van Arent of van Frederik van Dorp.

Drebbel had twee dochters, Anna, die in 1623 getrouwd was met m.r Abraham van Kuffeler (1598—1657), en Catharina, die huwde met d.r Johannes Sibertus van Kuffeler (1595—1677), een broeder van Abraham. Daar Anna Drebbel in 1651 gestorven schijnt te zijn, zal in het Journaal gesproken worden van de weduwe van Johannes Sibertus van Kuffeler, die zich na den dood van zijn broeder met het exploiteeren van de uitvinding

der onderzeesche schepen ophield. Zie Dr. H. A. Naber, „Oud-Holland", 1904, blz. 232—236.

Fesyn, M.s, lees: Ferijn. Van haar worden III 74 zeer onstichtelijke verhalen gedaan. Haar naam is boven weggelaten. Zij heette Catharina de Hennin en is eerst gehuwd geweest met Paulus Ferrijn en daarna met Leonard van Heylmann (vgl. J. C. van der Muelen, „De registers der graven in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage", blz. 107). In 1684 gaf Huygens S.r haar een exemplaar zijner „Korenbloemen" ten geschenke, waarin hij een versje had geschreven („Gedichten", VIII 332).

Gesvres, De markies de, is eerst in dienst geweest der Staten-Generaal en heeft o.a. den veldtocht van 1632 meegemaakt. Hij was een groot muziekliefhebber en kwam veel aan huis bij Huygens S.r, die met hem en met zijn vader, René Potier, hertog de Tresmes et de Gesvres, zeer bevriend was (vgl. „De briefwisseling van Constantijn Huygens", Registers op I, II en III). Toen de jonge man gesneuveld was, schreef Huygens een Latijnsch grafdicht („Gedichten", III blz. 282).

Goethals werd geboren te Hoorn en 4 Mei 1627 op 16-jarigen leeftijd als student te Leiden ingeschreven. Hij was een tijd lang predikant te Purmerend en sedert 1640 te Delft. Tevens was hij „Hof-predikant van zijn Hoogheid in 't Leger", en als zoodanig zeer gezien en bemind (vgl. „De briefwisseling van Constantijn Huygens", IV blz. 172, 213). In 1674 heeft Huygens een grafschrift op hem geschreven („Gedichten", VIII blz. 106).

Guiran, Madame, was de vrouw van Guiran J.r, die in Juni 1666 zijn vader was opgevolgd als lid van het parlement van Orange. Hij genoot het vertrouwen van Huygens S.r en had in 1664, tijdens diens verblijf in Engeland, te Parijs zijne zaken waargenomen.

Heinsius, IV 66. Hier is niet Antonie Heinsius, maar Nicolaas bedoeld. Deze schrijft den 30sten Juni uit Den Haag aan Huygens — de brief, die geen jaartal heeft, bevindt zich onder de papieren van Huygens S.r in de Bibliotheek der Koninklijke Academie — dat de catalogus „Duystianae bibliothecae" gedrukt wordt en dat hij spoedig een exemplaar hoopt te zenden.

Hofwyck. Zie het belangrijke artikel van Th. Morren, „Huygens Hofwijck te Voorburg" in „Haagsch Jaarboekje voor 1897", blz. 159, vlgg.

Hulst, Van. Samuel van Huls S.r is *geen* secretaris van Frederik Hendrik geweest, zooals boven vermeld wordt. Toen de prins stadhouder werd, nam hij de beide secretarissen van zijn broeder, Jan Tuning — die vroeger zijn secretaris was geweest — en Jacob Junius, in zijn dienst (vgl. Huygens' „Sermones de vita propria", I, vs. 285, sqq., in „Gedichten", VIII blz. 211). Tuning stierf kort daarna (t. a. p.) en den 18den Juni 1625 werd Constantijn Huygens S.r in zijne plaats aangesteld (zie zijn „Dagboek", blz. 11). Sedert dien tijd waren Huygens en Junius de secretarissen van den prins, en toen Junius den 13den Juli 1645 gestorven was, voldeed Frederik Hendrik aan Huygens' verzoek, om niemand in zijne plaats aan te stellen (vgl. „De briefwisseling", IV N°. 4042). Later werd Constantijn Huygens J.r door den stadhouder naast zijn vader aangesteld. — In 1648 wordt gesproken van Huygens' „dienaer van Hulst" (t. a. p., N°. 4784); hij zal dus klerk geweest zijn op de secretarie van den prins.

Huygens, Christiaan. Zie over hem vooral het artikel van Prof. Dr. J. Bosscha in het „Nieuw Nederlandsch Biographisch Woordenboek", dl. I.

Huygens, Constantijn, de zoon. Hij heeft in 1661 zitting genomen in den raad van den prins tijdens de afwezigheid van zijn vader, die in het najaar van 1661 naar Parijs vertrok, om te trachten het vorstendom Orange, dat door Lodewijk XIV was bezet, terug te krijgen, en die eerst in 1665 terugkeerde. Ook daarna schijnt hij dit ambt te hebben bekleed.

Huygens, Lodewijk, deed de reis naar Spanje in 1660 in het gevolg der gezanten Jan van Merode, Godard Adriaan van Reede en Philips van Humalda.

Killegrew. Constantijn Huygens S.r was zeer bevriend met Sir Robert Killigrew en zijne vrouw Mary Woodhouse, die hij had leeren kennen, toen hij in 1622 als secretaris van een gezantschap te Londen vertoefde en in wier gastvrij huis veel muziek werd gemaakt. Ook

in later tijd, toen Mevrouw Killigrew hertrouwd was met Sir Thomas Stafford, heeft hij de vriendschap aangehouden. Zie „De briefwisseling van Constantijn Huygens", passim.

Killegrew. Ann Killigrew, wier door Van Dijck geschilderd portret in het Journaal, I 261, vermeld wordt, is zeker dezelfde, die den 16den Juli 1641 onder de Londonbridge is verdronken. Huygens heeft op den dood der jonge vrouw verscheiden Latijnsche en twee Hollandsche gedichten geschreven; uit één der laatste blijkt, dat hij een portret van haar bezat (vgl. „Gedichten", III blz. 165—167). In welke famillebetrekking Ann Killigrew stond tot Sir Robert Killigrew S.r, blijkt niet; vermoedelijk was zij eene schoonzuster van dezen.

Lannoy. Waarschijnlijk is in dit artikel eene fout geslopen, en was „l'aisné" Lannoy niet Samuel, maar diens vader, Charles. Deze werd, na eenige vergeefsche pogingen, den 15den October 1645 luitenant (vgl. „De briefwisseling van Constantijn Huygens", IV blz. 165, 199, 231) en deed den 17den Juni 1647 den eed als kapitein eener compagnie voetknechten (mededeeling van luitenant-kolonel W. R. H. Wakker). In 1674 was hij luitenant-kolonel, in 1677 kolonel; bij de laatst verkregen commissie heet hij „Heer tot Overbeek" (mededeeling van denzelfden).

Marenholtz. Marenholz, die III 139 genoemd wordt, is niet dezelfde als die van III 19, maar misschien zijn vader. Deze Marenholz was een edelman uit Luneburg, die hofmeester werd van Enno Lodewijk, den oudsten zoon van Ulrich II, graaf van Oostfriesland. Hij huwde Elisabeth Ungnad von Weiszenwolf, die een kind had bij graaf Anton Gunther van Oldenburg, maar eene groote vriendin was van Juliana van Oostfriesland, de weduwe van Ulrich en regentes voor haar zoon. Het echtpaar Marenholz had grooten invloed op de regentes en bestuurde het geheele vorstendom. Kort nadat Enno Lodewijk van zijne reizen was teruggekeerd, verklaarde hij zich meerderjarig, liet Marenholz, die den titel van geheimen raad voerde, den 12den Mei 1651 gevangen nemen en hem na een schijnproces den 21sten Juli ont-

hoofden (vgl. O. Klopp, „Geschichte Ostfrieslands von 1570—1751", Osnabrück, 1856, S. 337—345).

Montmirail. Waarschijnlijk is hier niet Hector de Langes bedoeld, maar Frédéric, of een broeder van dezen.

Oneale, O'Neill, heeft meegestreden onder Karel I en ook diensten verricht als diplomaat. Hij had grooten invloed ten tijde van Karel II, die hem o.a. tot postmeester-generaal van Engeland benoemde. Hij trouwde de gravin van Chesterfield, de weduwe van Johan Polyander van Kerckhoven, heer van Heenvliet, en was een even groote intrigant als zijne vrouw.

Orange. Vgl. over het gebeurde aldaar in 1682 niet alleen het werk van Pontbriant, die zeer partijdig is, maar, volgens den stelregel *audi et alteram partem*, ook J. Pineton Chambrun, „Les Larmes", 1854, p. 58—85, en E. Arnaud, „Histoire des Protestants de Provence, du Comtat Venaissin et de la Principauté d'Orange", Paris, II, 1884, p. 306, svv.

Oxford. Aubrey de Vere, graaf van Oxford, wiens moeder eene Friesche was — de „Dictionary of National Biography" noemt haar Beatrice de Banck, dochter van Sjierck Hemmema, en Ferwerda geeft haar naam niet op — werd in Friesland opgevoed en op 8 November 1644 benoemd tot sergeant-majoor in het Engelsche regiment van kolonel Knightly hier te lande, welken officier hij op 10 December 1646 in zijn ambt opvolgde. Even te voren had hij, waarschijnlijk in een duel, iemand gedood, maar was door den krijgsraad vrijgesproken. Zie „De briefwisseling van Constantijn Huygens", IV blz. 60, 365.

Polotti, Alfonso, komt in 1632 voor als kapitein en diende tot 1648 (vgl. „De briefwisseling van Constantijn Huygens", II blz. 167). Hij stond met Huygens S.r in briefwisseling, niet alleen over militaire zaken, maar ook over wetenschappelijke quaesties, die het werk van Descartes betroffen (t. a. p. N°. 1792; IV N°. 4058). Reeds in 1644 was hij in de omgeving van prinses Amalia (t. a. p. N°. 3603 en 3610) en in September van dat jaar vervulde hij eene diplomatieke opdracht van den prins te Parijs (t. a. p. N°. 3759, 3771 en 3791).

Reede, Van. Johan van Reede van Renswoude stond in drukke briefwisseling met Huygens S.r, vooral gedurende zijn buitengewoon gezantschap in Engeland in 1644 en 1645 (zie t. a. p., registers op dl. III en IV). Later, toen beiden heel oude heeren waren, bijna de eenige overgeblevenen van hunne tijdgenooten, heeft Huygens vele versjes aan hem gericht (vgl. „Gedichten", VIII blz. 247, 271, 273, 278) en ook grafdichten op hem geschreven (t. a. p. blz. 278, 287).

Riomal, François, was in 1665 te Orange „commis du chateau". De naam Riomal kwam daar veel voor; uit „De briefwisseling van Constantijn Huygens" zijn o.a. Charles en Henri Riomal bekend (vgl. III N°. 3041, 3119 en 3140).

Rivet, Guillaume Henri, was zeker een zoon van Frédéric Rivet, in 1644 en 1645 secretaris der buitengewone gezanten in Engeland (vgl. „De briefwisseling van Constantijn Huygens", IV blz. 137, enz.), later secretaris van de prinses douairière en raad en rekenmeester van den prins. Frédéric Rivet was een zoon van André Rivet, den bekenden Leidschen hoogleeraar in de theologie en gouverneur van Willem II. De kleine Guillaume Henri Rivet was blijkbaar genoemd naar Willem III.

Romer. Aan Antoinette Sophia Romer zond Huygens S.r op 4 Sept. 1677 een exemplaar zijner „Korenbloemen" ten geschenke met een versje (vgl. „Gedichten", VIII blz. 163).

Rottermondt. Ook de vader van Abraham Rottermont, Willem Rottermont, was apotheker in Den Haag en trachtte in 1645 apotheker te worden van prinses Amalia („De briefwisseling", IV N°. 4069).

Rumpf, Petrus Augustinus, (1619—1680), studeerde te Leiden en te Padua, waar hij in 1643 promoveerde. Reeds in 1656 was hij lijfarts van den prins (vgl. „De briefwisseling", V blz. 273).

Sauvetat, Charles de Taillefer S.r de, had in 1638 deelgenomen aan het wegrooven van den jongen Tancrède de Rohan, de vreemde geschiedenis, die een sensatieproces te Parijs ten gevolge heeft gehad. Sedert 1648 komt De Sauvetat voor als kapitein in dienst der Staten

en diende tot 1678 („De briefwisseling van Constantijn Huygens", IV N°. 4097).

Schwerin, Otto baron von, stond sedert 1649 in betrekking tot Constantijn Huygens S.r, vooral omdat beiden muziekliefhebbers waren („De briefwisseling", V Register).

Solighoffer. De III 142 genoemde is zeker dezelfde, dien Huygens S.r in Juni 1665 te Marseille ontmoette („Dagboek", blz. 70). Hij was familie van de Huygens'en.

Spex. Jacob Specx was in 1638 getrouwd met Magdalena Doublet, eene zuster van Huygens S.r's zwager. Hij correspondeerde ook met dezen („De briefwisseling", II N°. 1367; III N°. 2577).

Splinters, Joff. Den 27sten November 1683 bood Huygens S.r haar een exemplaar zijner „Korenbloemen" (1672) aan met een versje („Gedichten", VIII .blz. 331). Dat de juffrouw de eene of andere rol heeft gespeeld in het leven van Van Beuningen, schijnt men uit een ander versje te mogen opmaken (t. a. p. blz. 336).

Tassin, S.r de Landes, was resident of zaakwaarnemer van den prins van Oranje te Parijs, eene betrekking, die hij vele jaren bekleed heeft. Huygens S.r was met hem bevriend en stond met hem in briefwisseling en zijne zoons zagen hem dikwijls te Parijs. Alle zaken van den prins te Parijs moest Tassin beredderen en ook Huygens droeg hem allerlei dingen op, zoodat zijn naam telkens voorkomt in „De briefwisseling". In Juli 1661 is Tassin gestorven, zooals blijkt uit een ongeteekenden brief, zonder adres, onder de papieren van Huygens S.r in het Kon. Huisarchief.

Vries, De. M.r Feltrum de Vries was inderdaad een schoonzoon van den auteur van het Journaal, want Justina Huygens was eene dochter van dezen en van zijn nichtje Isabelle Dedel. Dit blijkt uit verschillende acten en stukken (mededeeling van d.r A. Bredius).

Wangenheim, Jacob von, was in 1645 kapitein geworden in dienst der Staten Generaal („De briefwisseling van Constantijn Huygens", V blz. 2).

ERRATA.

Blz.	3	r. 10	v. b.:	„demisation", lees: „denisation".
„	8	r. 13	v. o.:	Agusto, lees: Agurto.
„	13	r. 20	v. b.:	Hogue, lees: Hague.
„	17	r. 2	v. o.:	Ameliswaard, lees: Amelisweerd.
„	22	r. 18	v. b.:	Archer., lees: Archer,.
„	22	r. 5	v. o.:	Arcy., lees: Arcy,.
„	23	r. 8	v. b.:	Ardes., lees: Ardes,.
„	23	r. 14	v. o.:	Müller, lees: Muller.
„	26	r. 3	v. o.:	Assenburgh, lees: Assemburgh.
„	27	r. 11	v. b.:	„ , „ : „
„	27	r. 19	v. b.:	„ , „ : „
„	29	r. 4	v. b.:	Athre omwisselen met Athlone.
„	29	r. 10	v. b.:	Morees, lees: Morges.
„	29	r. 12	v. b.:	58, lees: 158.
„	32	r. 1	v. o.:	leugenagtig, lees: leugenagtig".
„	34	r. 4	v. b.:	herzogin, lees: Herzogin.
„	34	r. 4	v. b.:	van, lees: von.
„	35	r. 6	v. b.:	Backer omwisselen met Bachman.
„	38	r. 13	v. o.:	Müller, lees: Muller.
„	42	r. 20	v. o.:	D'Avergne, lees: D'Auvergne.
„	42	r. 13	v. o.:	Fomeron, lees: Forneron.
„	47	r. 3	v. o.:	herzogin, lees: Herzogin.
„	53	r. 7	v. o.:	Het jaartal 1686 kan niet juist zijn. Beeckman stierf 6 Febr. 1685.
„	56	r. 18	v. o.:	Talmach, lees: Talmash.
„	58	r. 6	v. b.:	Monpouillan, lees: Montpouillan.

Blz.	85 r.	15 v.	b.:	Bisshops Aukland omwisselen met Bisschoppen.
„	86 r.	5 v.	o.:	Blanhard, lees: Blankard.
„	89 r.	13 v.	b.:	Bodeck omwisselen met Boddenbroeck.
„	92 r.	7 v.	b.:	Van, lees: van.
„	93 r.	18 v.	b.:	huis, lees: Huis.
„	106 r.	9 v.	o.:	van, lees: von.
„	111 r.	12 v.	o.:	der, lees: den.
„	111 r.	11 v.	o.:	„ , „ : „
„	130 r.	14 v.	b.:	Enkine, lees: Erkine(?)
„	133 r.	7 v.	o.:	Massué, lees: Massuë.
„	137 r.	14 v.	b.:	Camerling omwisselen met Cambron.
„	146 r.	6 v.	o.:	Castro vóór Caterus.
„	148 r.	1 v.	b.:	247, lees: 246.
„	161 r.	19 v.	o.:	Clerk, lees: Clerck.
„	165 r.	1 v.	b.:	Baronetries, lees: Baronetcies.
„	165 r.	3 v.	o.:	32, lees: 82; 134, lees: 184; 302, lees: 312.
„	167 r.	12 v.	b.:	Commerstein omwisselen met Comedianten.
„	182 r.	2 v.	o.:	Cunaeus omwisselen met Cummingarden.
„	187 r.	15 v.	o.:	l'Hermine, lees: St.-Hermine.
„	188 r.	5 v.	o.:	Campagne, lees: Campaign.
„	212 r.	4 v.	o.:	Cloudesdy, lees: Cloudesly.
„	220 r.	20 v.	o.:	583, lees: 393.
„	224 r.	11 v.	b.:	Bellasys, lees: Bellasyse.
„	224 r.	13 v.	o.:	van, lees: von.
„	228 r.	19 v.	b.:	103, lees: 102.
„	231 r.	13 v.	o.:	Esgaré L', lees: Esgaré, L'.
„	232 r.	15 v.	b.:	121, lees: 131.
„	243 r.	13 v.	o.:	225, lees: 227.
„	244 r.	6 v.	b.:	Ferreris omwisselen met Ferier.

Blz. 248 r. 11 v. o.: Kintale, lees: Kinsale.
„ 256 r. 5 v. o.: I, lees: II.
„ 257 r. 13 v. o.: 37, lees: 137.
„ 264 r. 12 v. o.: Genap achter Gemblours op blz. 265.
„ 270 r. 16 v. o.: St.-Gilles omwisselen met Gilles.
„ 272 r. 7 v. o.: Treasory, lees: Treasury.
„ 299 r. 2 v. b.: Haisne: lees: Haine.
„ 310 r. 3 v. o.: der, lees: den.
„ 328 r. 11 v. o.: Heuff, lees: Heuft.